

Unutulanlar Dişında Yeni Bîr Şey Yok
Hakkârî ve Kuzey Irak Dağlarındaki
Askerler

Osman Pamukoğlu

1947 yılında Sînop'un Gerze ilçesinde doğmuştur.

Selimiye Askeri Ortaokulu, Kuleli Askeri Lisesi, Kara Harp Okulu,
Piyade Okulu, Kara Harp Akademisi, Silahlı Kuvveüer Akademisi ve
Milli Güvenlik Akademisi'nde öğrenim yapmıştır.

11 yaşından itibaren 4\$ yıl üniforma giymiştir.

On yıl piyade subayı, 16 yıl kurmay subay olarak,
kıtâ komutanlıkları ve karargah subaylığı görevlerinde bulunmuştur.

1993'de Tuğgeneralliğe terfi etmiş,

1997'de Tümgeneralliğe yükselmiştir.

2002'de Tümgenerallikten emekli olmuştur.

1990-1992'de Edirne-Uzun köprü'de 42'nci Piyade Alay Komutanlığı, 1993-1995 de
Hakkari'de Dağ ve Komando Tugayı ve Güvenlik Komutanlığı

1998-2000'de Kıbrıs'ta 28'nci Mekanize Piyade Tümen Komutanlığı,

2000-2001'de İstanbul'da Piyade Okul Komutanlığı vazifelerini yapmıştır.

Evli ve iki çocuk babasıdır.

ISBN 97S*34<HX)-2

Unutulanlar Dişında Yeni Bir Şey Yok © Osman Pamukoglu

Ofset Hazırlık Harmoni Yayıncılık

Osman Pamukoğlu

Kapak Tasannu

Dağ Ve Komando Tugayı Emir Ve Harekat Komutasındaki Birliklerde

1984-1995 Yılları arasında şehit olan 623 personelin adlarından oluştun
limitettir.

Baskı

BARIŞ MATBAA

Cüt

Barış Mücellit

1. Basım, Kasım 2003

2. Basım, Kasım 2003

3. Basım, Aralık 2003

Tarayan: Yaşar Mutlu

Unutulanlar Dişında Yeni Bir Şey Yok
Hakkârî ve Kuzey Irak Dağlarındaki
Askerler

© Harmoni Yayıncılık

Tüm metnin yayım hakkı saklıdır.

Tanıtım için yapılacak kısa alıntılar dışında yazarın ve yayımcının
yazılı izni olmaksızın hiçbir yolla çoğaltılamaz.

Tel: 0212 249 59 02 - 249 42 79

Faks: 0212 251 39 62

e-mail: harmonikitabevi@yahoo.co.uk

Harmoni

I.

"VATAN SAGOLSUN1

diyenlere ithaf edilmiştir

İçindekiler

ÖNSÖZ

2. BİRİNCİ Bölüm: Öncesi
3. İKİNCİ Bölüm: 1993 Dönemi
4. ÜÇÜNCÜ Bölüm: 1994 Dönem!
5. DÖRDÜNCÜ Bölüm: 1995 Dönem!
6. BEŞİNCİ Bölüm: Ekler

9

13

161

279

345

A. İSİMLERİYLE GÜNEŞİ YÜKSELTEKİLERİN KİMLİKLERİ 346

B. Hakkak! Harekat Bölgesi

C. Harekat Fotoğraflar!

373

374

BU MU ÖMRÜNÜN ÖZETİ

Sen de uzak ülkelerden dönüyorsun

Ve bana bütün söyleyebildiklerin,

Akşam evinin eşiğine oturmuş

Serinleyen bilinin,

Aklına gelebilecek düşünceler.

Peki, ne anlamı var öyleyse;

Bunca yolculuğun.

LouisAragmı

"Tarih nankör değildir, bir kameti unutmaz; istikbalin vicdan* aj* istemez, kin tutmaz"

Mekmet Emin Yurdakul

Önsöz

Savaş, O'nun ne olduğunu bilmeyen ve hiçbir zaman ateş altında bulunmayanlar çıkarmış ve sebep olmuşlardır. Savaşın ahlâkla ilgili kısmı onu yapan ve yaşayanlarla değil, sebep olanlarla alakalıdır.

Bugüne kadar tüm savaşlarda sadece ve sadece anneler kaybetmiştir. Başka hiç kimseye bir şey olmamıştır. Hiçbir sonuç, annenin mezara kadar devam edecek olan yüreğindeki ateşe derman olamaz. Acı çekmeyen ve çekenlerden haberi olmayan acıları dindirmenin yollarını aramaz, arasa da doğru şeklini bulamaz. İnsanlığın 5000 yıllık yazılı tarihi aslında savaş tarihinden başka bir şey değildir. Korkular ittifakları, ittifaklar savaşları doğurmuştur. Bir savaş, daha sonraki savaşın tohumlarını atmıştır.

Dünyada insandan başka bir canlı türü var mı? Gençlerine silah verip, onlara kendi cinslerini nasıl öldürmesi gerektiğini öğreten? Öldürme işini iyi yaptın diye kahraman ilan eden ve madalya takan? Bunu tek hücreliden memelilere kadar ismen tanımlanabilmiş milyonlarca canlıdan sadece insanlar yapar.

Savaşla kıyaslandığında diğer insani tüm uğraşlar basit ve sıradan kalır.

İnsandaki altı temel duygu; mutluluk, üzüntü, öfke, korku, şaşkınlık ve tikslenme aynı anda sadece muharebelerde yaşanabilir.

İnsanlar, genellikle düştükleri yere bakarlar. Önce, neye taialdıkla-nna bakmalıdırlar. Tarih ise, hatır gönül tanımaz. Verdiği derslerin bedelini peşin alır. Gelecekte oynayacak film, her zaman bölümler halinde gösterilir, ama kasırgayı sezmek, bir algı ve kapasite meselesidir. 'Tepenin öbür yanını görmek' sıradanların sahip olduğu bir yetenek değildir. Topluma iyi ve kötü doğru şekliyle anlatılırsa, onlar mutlaka doğru olanı bulacaklardır. İnsanlar sorunun ne olduğunu öğrenmeye korkmamalıdır. Mesele tam ve ayrıntılarıyla bilinmezse, tamamı hiçbir zaman öğrenilemez.

Bu kitap, Türkiye'nin en uç köşesi, zamandan, mekândan ve hatta çağından uzak, dağların şehri Hakkari'de 1993-1995 yılları arasında

8 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

geçen 778 günde yaşananları gözler önüne serecektir.

Ben, anılarımı 1993-1995 yıllarında Hakkari ve Kuzey Irak'ta şehit düşen 427

vatansever (365 subay, astsubay, erbaş ve er, 60 korucu ve 2 polis) ve yaralanan

853 gazinin annelerine, en ağır koşullarda bile hiçbir şikayetlerine tanık olmadığım, ölümle eğlenen, oynayıp gülerek muharebeye girip şehit ulan ve yaralanan Türk askerlerine, tüm mücadele arkadaşlarıma bir vazife ve gönül borcu olduğu için yazıyorum.

Türk gençleri; Türk Devletinin gelecek kuşakları, Ulu Önder'ini kendilerine hitabında yer alan "Memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalalet ve hatta hıyanet içinde bulunabilirler" sözünü hiç ama hiç akıllarından çıkarmamalıdır.

Kürdistan İşçi Partisi (PKK) ile yapılan mücadele Hakkari'de ve Kuzey Irak'ta 3000 m. üstündeki dağlarda ve dağ geçitlerinde ya kar üstünde ya da güneşin altında yürütülmüştür.

Bu vahşi doğada Nisan ayı ile birlikte rengarenk kır çiçekleri açar. Fakat içinde bulunduğumuz ruh hali bunların hiçbirinin farkına varılmasına imkan tanımaz.

Metrelerce derin kar ve kır çiçekleri vatanları için gözünü bile kırpmadan şehit olan kahramanlar, Oscar Wilde'ın, "Üç yaşta ölen kardeşi için yazdığı şiiri" ile getirir:

"Sessiz yürü, O yakında, Karların altında; Usulca konuş, O duyabilir, Açan Papatyalarla.."

Osman PAMUKOĞLU 27 Aralık 2002

"Söylesem, tesiri yok; Sussam, gönül razı değil"

FuzuH

Birinci Bölüm ÖNCESİ

* Bu kitapta yer alan olaylar; 13 klasör belge, 33 muharebe video kaseti, 28 albüm fotoğraf ve el yazılı 3 büyük cilt defterden kaleme alınmıştır.

10 Unutulanlar Dişinde Yeni Bir Şey Yok

ÖNCESİ 11

"Ey oğul, bir gün yazıcı olursan,
Kuşkunun, birikmenin ve beklemenin yazıcısı,
Saten masal anlatma ülkemin çocuklarına."

1974-1975 yıllarında Kars-İğdir'da Hudut Bölük Komutanıydım, Üsteğmendim. Bölük merkezi; Taşburun isimli bir köyün yakınında olduğundan, bölük, Taşburun Hudut Bölüğü olarak tanımlanır. Bölük merkezi, SSCB'nin Ermenistan sınırına 6 km. mesafedeydi. Araş Nehrinin çizdiği sınırdan 19 ve 25 numaralı hudut taşları arasında kalan 46 km.lik bir hudut hatundan sorumluydum.

Elimdeki güç; 7 subay-astsubay, 225 asker, 25 at, 13 katır, 7 motorlu araçtan ibaretti. Bu mevcutla 7 karakol ve müfreze halinde siyasi hudut boyunca tertiplenmiş durumdaydık. Genel coğrafi konumumuz Büyük ve Küçük Ağrı Dağları ile Araş Nehri arasındaydı. Tam karşımızda ise geniş bir alana dağılmış olan Ermenistan'ın başkenti Erivan şehri bulunuyordu.

Bölgede Türk ve Kürt vatandaşlar birbirinden ayrı köylerde yaşıyorlardı. Geçim kaynakları tarım ve hayvancılıktı. 1975 baharında bölüğün at, katır ve koyunlarını taze otlaklarda bir kaç ay beslenmeleri için Ağrı Dağlarının ortasında kalan Serdarbulak yaylalarına göndermiştim. Aradan bir aya yakın bir zaman geçince durumlarını görmek için Serdarbulak yaylasına gitmeye karar verdim. İki saate kadar yakın ciple tırmandık; fakat öyle bir yere geldik ki artık cipin devam etmesi imkansızdı. Şoförü ve aracı bıraktım. Yanımdaki piyade tüfeği ve av tüfeğinden, av tüfeğini alarak yaya olarak tırmanmaya başladım. Bir saat sonra yaylanın düz kısmına ulaşım. Diz boyu ot vardı, sanki bir ot denizinin içindeydim. Yarım saat kadar geçmişti ki karşıma ismini önceden bildiğim Rus süvari kışlasının kalıntıları çıktı. İğdir ovasının büyük bir bölümü ve Erivan şehri ayaklar altındaydı. Büyük Ağrı istikametinde ilerledim, arazi otlaklıktan kayalıklara şeklinde değişiyordu. Görünürde bizim hayvanlı müfrezeden eser yoktu. Her yer keklik kaynıyordu. Kimse bu kadar kekliğin bir arada bulunabileceğini hayal bile edemezdi. Bütün kayalıklar keklik doluydu. Şaşırıldığımdan ve kaybetme duygusu olmadığından uzun bir süre ateş bile edemedim. Artık büyük kayalıklarla kaplı bir alandaydım, birden yukarılardan birinin beni gözediği hissine kapıldım. Bir süre sonra tepedeki kayalıklar arasında saklanıyor izlenimi bırakan bir insan ba-

1) Bu kitapla "asker"sözü erbaş ve erler için kullanılmıydu.

r\$»K

r«-^r:

12 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

şş gördüm. Kendimi kayalıklar arasında onun göremeyeceği gibi önce gizledim, gidiş yönümü değiştirerek tamamen farklı bir yerden, gizlenerek yukarı tırmandım. Kayalıklar bitip de düzlüğe çıktığımda 25-30 m. ileride arkası bana dönük silahlı biri duruyordu. Sert bir ses tonuyla:

- Yarım saattir beni gözedeyen sen miydin? Döndü:

- Bendim kumandan bey, keklikler ürkmesin diye ses çıkarmadım. Yaşı 60'ların üzerindeydi. Sol gözü yoktu, kıyafetinden yoksul biri olduğu belliydi. Zayıf ve kemikli bir yüzü vardı.

- Hiç silah sesi duymadım. Gördüğüm kadarıyla bir şey vuramamış-sın, dedim.

- Ben 10-15 kekliği bir arada görmeden ateş etmem, fişekler çok pahalı, o kadar param yok, kumandan bey.

- Diyelim o kadar kekliği uzaktan gördün, tüfeğin menziline kadar seni yaklaştırırlar mı? Sürünün gözcülerinden nasıl saklanacaksın?

- Bunların çaresi var, dedi.

20-30 m. kadar öteden kayalık bir kovuktan, kenarları 1,5 m. olan çıtaya çakılmış bezden bir çerçeve getirdi. Bez, arazinin doğal renkleriyle kamufle edilmişti. Çerçevenin tam ortasından beze iki göz deliği, göz deliklerinin 20 cm. altında da daha büyükçe tüfeğin atış deliği açılmıştı.

- Böylece onlara 30 metreye kadar yaklaşıyorum. Geçen hafta bir atışta 9 keklik vurdum.

- Gözle ilgili şeyleri halletmişsin ama, senin bir yılan sessizliğinde onlara yaklaşabilmen de herkesin yapabileceği iş değil, dedim.

- Sen kaç yaşındasın amca?

- 64. Yalnız nüfus kaydım 7-8 yıl sonra alınmış.

- Nerde oturuyorsun? Ailende kimler var?

- Büyüklerim öldü. Kardeşlerim şurada burada. Ben yalnız yaşıyorum. Aşağıda, Aralıkta (Türk-Ermenistan-İran sınır birleşim noktasındaki üçe) mevsimlik çobanlık yapıyorum. Kumandan bey ben seni ilk defa görüyorum, Aralık'taki zabitleri uzaktan tanının.

- Ben Taşburun Hudut Bölük Komutanıyım. Bu yaylaya bölüğün hayvanlarının durumuna bakmak için geldim.

- Aman aman, senin Taşburun Bölüğü çetin bir bölüktür kumandan bey, Karaköse (Ağrı) başkaldırmasında ele avuca sığmadı. Birçok karakol çözüldü, ama senin bölük Nuh dedi Peygamber demedi. Yiğit askerlerdi.

- Sen o zaman kaç yaşlarındaydın?

Öncesi 13

- 16-17 var veya yoktum.

- Ne oldu da isyan çıktı? Alınıp verilemeyen ne? Siz bunu yaşamış insanlarsınız.

- Kumandan bey, siz bunları bizden iyi bilirsiniz. Ne zaman bu bölgelerde bir hareket oluyorsa, bunun arkasında, bilin ki ya İngiliz, ya Moskof (İran taraflarını göstererek) ya da bu Farslar, biri biri mutlaka vardır. Sonra bu Farslar ikili oynar. Önce Kürtlerden yanaydılar; kışkırttılar, desteklediler sonra birden dönüp T.C. Hükümeüyle anlaştılar. Ben ne diyeyim. Ateş kendi kendine yanar mı? Halk cahil, yoksul. Ne denirse hemen kanıyor. Bu kafirler her zaman bol vaatlerde bulunmuşlardır.

- Baban o zaman sağ mıydı?

- Sağdı kumandan bey. Babam o çatışmalarda ayağını kaybetti. Ne kıyamet koptu, ne kıyamet. Mustafa Kemal Paşa başımıza taş yağdırdı. Başka türlü de sükunet sağlanamazdı.

- Sizin gözünüze ne oldu?

-Avda oldu, bir canavarla (ayı) boğuşmak zorunda kaldım.

Pek inandırıcı gelmemişti. Ayıyla boğuşan iki kişi tanırdım. Yüze indirilen bir pençe darbesi sadece gözün işini bitirmekle kalmaz, yanağı da parçalardı. Israr etmedim, her şeyi içtenlikle anlatıyordu.

- Peki şimdi ne oluyor? Gene bu bölgede sağ sol diye ayrılmışlar, fırsat bulsalar birbirlerini acımadan boğazlayacaklar. Harman yakmalar, köy basmalar neyin nesi?

- Evveliyatı vardır. Devlet birini yakalayıp mahpusa koyunca her şeyi halletmiş gibi rahatlıyor,

- Sebep sadece bu mu?

- Esas sebebi soruyorsun, anladım. Bu rey işi var ya. Reyini bana ver işi, her şey bu kağıttan çıkıyor. Yüz buluyorlar, benim adamım, senin adamın oluyor. Bu defaki çatışmaları çıkaranlar Ankara'da oturuyor.

İkinci vakti olmuştu. Torbasından iki elma çıkardı. İki küçük sarı elma, birini bana uzattı.

- Başka elman var mı?

- Birini sabahleyin yedim, üç taneydi.

- Sağol, ben acıkmadım, dedim. Almamak için birkaç adım uzaklaştım. İsrar etti, aldım. Kırılabilirdi.

Uzaktan otları yara yara bize doğru biri yaklaşıyordu. Gelen cipin şoförü onbaşıydı. Tüfekleri sırüna asmış, iki elinde de tipe konmuş olan kumanya (yiyecek) paketleri vardı.

- Neden cipi bırakıp geldin?

14 Unutulanlar Dişında Yeni Bir Şey Yok

- Geç oldu, merak ettim komutanım, acıkmış olacağınızı düşündüm.

- Kendi kumanyanı da mı getirdin?

- Siz yemeden yiyemem.

- Cipin başına bir iş gelirse, ne olacak senin halin?

- Cesaret edemezler komutanım, aküyü de kimsenin bulamayacağı yere sakladım.

Yaşlı adamın bütün karşı koymalarına rağmen her iki kumanyayı da orada bırakıp, İran tarafına doğru yanından ayrıldık.

"Gölgede güneşlenilmez"

Niyetleri, amaçları, hedefleri, yürüttükleri strateji ve taktikleri hakkında; kuruluş bildirisi, kongre kararları ve yazılı dokümanlarıyla, Partiye Karkeran Kürdistan / Kürdistan İşçi Partisi (PKK):

"Partinin taktiği gerilladır. Siyasi gelişmeleri bu yönlendirecektir. Gerilla çekirdeği, parti çekirdeğimizin daha da yoğunlaştırılmış ifadesidir. Sağlam partililer gerillayı geliştirecektir. Savaşı kurmaylık yürütür. Bizde savaş kurmayı partidir.

PKK, program, manifesto ve burada dile getirdiği görevlerinin altından başıyla çıkmada, ancak Marksizm-Leninizm'e, dünya sosyalist güçlerine inanır.

Ama en önemli nokta...Parti ve cephe faaliyetlerinin temelinde gerilla olmasıdır. Burada gerilla cephe ve parti faaliyetlerinin özüdür, odak noktasıdır. Dolayısıyla bunlar iç içedir.

Gerilla Botan bölgesine (Hakkari-şımak) oturduktan sonra burada kıvıll bölge doğacaktır. Bu ne anlama gelir? Her şeyden önce köyler düşürülecektir.

Halkımızın başına bir karabasan gibi çökmüş olan bu alçak ... düşmanla, ideolojik, kültürel vs. her alanda tam ve kesin bir kapışmayı gerçekleştirerek, düşmandan sinmiş olan her türlü pislikten kurtulacağız.

Kürdistan'ın tüm zengin kaynaklarını, sularını, toprak ürünlerini çalgınca şöminen Türk burjuvazisi, kendi ekonomisini canlandırmaya hizmet ettirmektedir.

Kürdistan halkının karşı karşıya olduğu düşman gücün azgın karakterinden ve halklar düşmanlığından kaynak-

öncesî 15

lanan bu uygulamaların, karşılığı da gerektiği gibi verilmelidir.

PKK hareketinin ortaya çıkışını kavramak, Kürdistan gerçeğini de kavramak için zorunludur. Halkımız, bin yıllık acı ve öfkesini ulusal bağımsızlık savaşında bir silah olarak düşmana çevirmelidir.

Bütün devlet kuruluşları düşmandır. Bütün düzen partileri Kürt kurtuluş mücadelesinin düşmanıdır. Türk burjuvazisi, kurduğu Cumhuriyet Ordusu ile 1925-1940 yılları arasında Kürdistan'ı güçlü bir askeri işgal hareketine girişmiştir. Türk olmayı sınıf çıkarına daha uygun bulan Türkleşmiş hain Kürtlerden oluşan bu tabaka; Türk burjuvazisinin Kürdistan'daki en önemli sosyal dayanağıdır.

Kürdistan kurtuluş harekeü bu tabakayı tamamen ortadan kaldıracaktır.

Kürt uluslaşması... ekonomik, sosyal, kültürel, siyasi ve askeri alanlarda, Türk sömürgeciliğiyle dışı dışı bir mücadele vermekten geçer/2

"Baftankara"

Cumhuriyet Devrinde Çıkan İsyenlar: Nasturi İsyenı: 1924, Hakkari

Raçkotan ve Raman İsyanı: 1925, Siirt, Sason, Silvan Şemdinli İsyanı: 1925, Hakkari Sason İsyanı: 1925, Sürt
Şeyh Sait İsyanı: 1925, Diyarbakır, Kulp, Varto, Bingöl, Çapakçur Beytüşşebap İsyanı: 1926, Hakkari Koçuşığı İsyanı: 1926, Ovacık, Hozat Mutki İsyanı: 1927, Bitlis Bicar İsyanı: 1927, Hani, Lice, Kulp Zeylan İsyanı: 1930, Tendürek, Muratbaşı, Erciş Ağrı İsyanları:

1. Ağn: Mayıs 1926

2. Ağn: Eylül 1927

3. Ağn: Eylül 1930 Tunceli isyanları:

1. Tunceli: Mart-Ekim 1937 2. Tunceli: Haziran-Ağustos 1938 Bütün bu isyanlarda asilerin silahlı gücü 150 kişiden 5000 kişiye ka-

2) PKK Kurulu} Bildirisi 1984, PKK Kürdistan Devriminin Yolu 1984, PKKJncü Kongre Gündemi 1986. Abdullah Öcalan, Seçme Yazılar Cilt IV 1989. II nd Ulusal Konferans Kararları 1990.

16 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

dar değişmiştir. Şeyh Sait'te 5000 silahlı, Tunceli'de 3000 silahlı, Ağ-n'da 800-1500 silahlı olduğu tahmin edilmektedir.

İsyanların bastırılması Tunceli'de yedi ay, Şeyh Sait'te 4,5 ay sürmüş, diğerleri iki gün ile azami bir ay içerisinde bitirilmiştir.

"Denizi sonsuz olara düşün artık,

Bir gün beni hatırlayabilirsin ancak;

Oradayım hep ben, orada, derinde;

Gemilerin yorgun köpüklerinde"

PKK ile yapılan mücadelenin boyutlarını ve şiddetini doğru ve iyi anlayabilmek için bizim yakın tarihimizde yer alan savaşlarda verdiğimiz kayıpları hatırlamak ve bilmekte yarar vardır.

1912-1913, Balkan Savaşı: 4307 şehit

1919-1922, İstiklal Savaşı: 10.885 şehit

Yaralı iken ölen 1718 asker dahil, hastanede hastalıktan ölenler hariç. 1. ve 2. İnönü Muharebelerinde şehit olan 219 asker yukarıdaki toplama dahildir.

1950-1953, Kore Savaşı: 731 şehit

1. Tugay 498'dir. 2., 3. ve 4. Tugayların şehit sayısı 233'dür.

1974 Kıbrıs Barış Harekatı: 486 şehit

"Tanrı gafile doğruyu söyleyenle, Eylemde emeği olan sever."

PKK'nın silahlı eylemlere başladığı 15 Ağustos 1984'deki Şemdinli ve Eruh baskınlarında, Şemdinli'de bir subay, bir astsubay ve bir er yaralanmıştır.

PKK ile mücadelede Türk Ordusunun ilk subay şehidi 1963 doğumlu, Mustafa oğlu, Ankara nüfusuna kayıtlı Piyade Üsteğmen Adnan ŞEN'dir. 30 Ağustos 1984'de Hakkari Yüksekova ilçesinin Yürekli yaylasında şehit düşmüştür.

3 Milli Müdafaa Vekalsh. Erkanı Halbiyet Umumiye Riyaseti, Harp Tanhi Dairesi, 26 Hazt-mn 1953-

ÖNCESİ 17

Gene Türk Ordusunun ilk toplu şehitleri Hakkari Çukurca ilçesindeki Zap suyu üzerindeki Sorti köprüsünde olmuştur. Biri Çavuş sekizi er, 9 asker şehit düşmüştür, tarih 9 Ekim 1984'dür.

PKK'nın Hakkari bölgesinde gücünü ve şiddetini her geçen yıl nasıl artırdığını göstermesi bakımından ilk baskından itibaren Hakkari'deki şehit asker miktarı; 1984'de 11, 1985'de 12, 1986'da 1, 1987'de 6, 1988'de 1, 1989'da 15, 1990'da 6, 1991'de 71 ve 1992'de 122'dir.

Mücadelenin başladığı 1984'den itibaren 1992 dahil 9 yılda, Hakkari'deki şehit miktarı 245 askerdir. 1993-1995 arasında ise 365 subay, astsubay ve asker şehit olmuş; 804 subay, astsubay ve asker yaralanmıştır. 1993-1995 arasında 60 geçici köy korucusu ve 2 polis şehit düşmüş, 48 geçici köy korucusu ile 1 polis yaralanmıştır. Sonuç olarak, 1993-1995 döneminde Hakkari'de 427 şehit verilmiş, 853 yaralanma olmuştur.

PKK 1993-1995 yıllarında Hakkari'de 37 vatandaşı öldürmüş (dördü çocuk ve kadın), 39 vatandaşı yaralamış, 76 vatandaşı da kaçırmıştır.

Aynı dönemde PKK, 28 karakola eylem düzenlemiş, 148 kez karakol, üs, kışla, köy ve mezraya ağır vç hafif silahlarla saldırmıştır. Yüzlerce mayına basma ve yol kesme olayı yaşanmıştır. Yüksekova ve Çukurca ilçelerinde ikişer defa ayaklanma girişiminde bulunmuştur.

"Ben bu destana başlamadan önce,
Babamdan duyduğum anılar vardı.
Babam anlatmaya başlayınca
Annem sessizce ağlardı.n

1993-1995 döneminde Hakkari'de şehit düşen Türk ordusunun 365 subay, astsubay ve askerlerinin illere göre dağılımı şöyledir:

15 ve üzerinde şehit veren iller: Adana 30, Konya 24, Sivas 23, Yozgat 20, Tokat 19, Ankara 18, Erzurum 18, İstanbul 18, Kayseri 17, Çorum 15.

10 -15 şehit veren iller: Kastamonu 14, Hatay 14, Samsun 13, Eskişehir 13, Balıkesir 13, Gaziantep 12, Aydın 12, Ordu 12, İzmir 12, Amasya 11, Çankırı 11, Bolu 11, Kahramanmaraş 11, Manisa 11, Kütahya 11, Ağrı 10, Aksaray 10, Niğde 10.

18 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok
Öncesi 19

5-10 şehit veren iller: Malatya 9, Zonguldak 9, Kars 8, Kırıkkale 8, Gümüşhane 8, Karaman 8, Trabzon 7, Sakarya 7, Rize 7, Kırklareli 7, Giresun 7, Bayburt 6, Bursa 6, Elazığ 6, Erzincan 6, Sinop 6, Bilecik 5, Çanakkale 5, Artvin 5, Isparta 5, Muğla 5, Tekirdağ 5.

Tunceli, Siirt ve Bitlis hariç Türkiye'nin diğer tüm illerinden de şehitler olup, sayılan 1 ila 4 arasında değişmektedir.

1993 yılının Temmuz ayı başında Hakkari'deki durum şuydu:

Bir tohum, 1984 Ağustos'unda verimli bir toprağa atılmış, tomurcuk olmuş, fide olmuş, ağaç olmuş, dala budağa sarmış, umulan meyveleri vermiş, toprak altındaki kökleri de alabildiğince derinliklere yayılmış haldeydi. Bu koca gövdeli ağacı kollarımızla kucaklayacaktık. Bütün subaylar birbirlerine "Burada bize ait ne kalmış?" diye sorduklarında, herkes de iyi biliyordu ki, bu cevap koskoca bir "hiç"ti.

Hakkari'de Ağustos 1993 ile Ağustos 1995 arasında PKK teşkilleri manevra gücü olarak 1000-2000 askerden oluşan 779 hareket, manevra gücü 3000-5000 askerden meydana gelen 78 hareket yapıldı. 23 kez 1000-5000 askerden oluşan kuvvetlerle Kuzey Irak'taki PKK kamplarının birçoğuna aynı zamanda taamız edildi.

Coğrafi zorluklar, kötü iklim koşulları, derin kar, şiddetli soğuk, gece gündüz farkı demeden en kıdemsiz askerden komutanına kadar herkes mecalsiz kalıncaya, düşüp kusuncaya kadar durmadan dinlenmeden saldırdı, hücum etti. Türk askeri Türk Milletinin başı belaya girdiğinde tarih boyunca kanıtladığı fedakarlık, cesaret ve dayanıklılığını bir kez daha doğal haliyle sergiledi, muharebe sahasında kendisi ile kimsenin mertlik denemesine giremeyeceğini bellekleri zayıf olanlara gösterdi.

1993-1995 yıllarında Hakkari ve Kuzey Irak'ta yapılan muharebe ve çatışmalarda 2256 PKK'lı yok edildi. 202 PKK'lı teslim oldu (26'sı kadın), 1989 kişi yardım ve yataklıktan yakalandı, 476'sı tutuklandı.

Aynı tarihler arasında; 1231 piyade tüfeği, 91 makineli tüfek, 14 uçaksavar makineli tüfeği, 14 havan topu, 6114 havan mermisi, 193 roketatar silahı, 5054 roketatar roketi, 4081 mayın, 729 tahrir kalıbı, 4152 fûnye, 1.096.688 hafif silah mermisi, 20.110 ağır silah mermisi, 39 telsiz, 68 dürbün ve 297.040 kg. erzak Hakkari ve Kuzey Irak PKK kamplarında ele geçirilmiştir.

Bu silah ve mermiler ile mayınların sadece beşte birinin bile harekete geçirilmesi binlerce insanın ölümü demektir.

Çok kısa da olsa Dağ ve Komando Tugayının tarihinden ve komutanlarından bilgi vermenin faydalı olacağını düşünüyorum. 1984'de-

ki şemdinli baskınından sonra Bolu'daki Komando Tugayı Hakkari'ye intikal ettirilmiş ve adı Hakkari Dağ ve Komando Tugayı olarak değiştirilmiştir.

Olayların başlamasından iki ay sonra Bolu Komando Tugayının hızlı ve yerinde bir kararla Hakkari'ye intikal ederek, orada konuşlanması, PKK mücadelesiyle yakından ilgili olan herkesin kabul ettiği, en isabetli ve en doğru karardır.

Tarihi bir öngörüdür.

1984-1986 yılları arasındaki Tugay Komutanı rahmetli Ahmet Baş-yurt Paşa bu görevinden yedi yıl sonra amansız bir hastalıktan hakkın rahmetine kavuşmuştur.

1986-1987 tarihlerindeki Tugay Komutanı bir yıl içinde görevden alınmıştır.

1989-1991'deki Tugay Komutanı rahmetli Kamil Başar Paşa, görev esnasında kalp krizi geçirmiş ve daha sonra vefat etmiştir.

1991-1993 yılında Dağ ve Komando Tugayı ve Hakkari Güvenlik Komutanı Utku Güney Paşa görevden dönüşünden altı ay sonra ağır bir kalp krizi geçirmiştir. 1993-1995'de komuta ve sorumluluk bende olmuştur. Ben de komutayı 20 Ağustos 1995'de Tuncay Kavuncu'ya teslim ettim. 1997'de görevden dönüşünden bir yıl sonra da Kavuncu Paşa yakalandığı amansız hastalıktan kurtulamayarak rahmetli oldu. "En iyi rehber bir kural kitabı değil, tecrübedir." 1990-1992 yılları arasında Edirne'nin Uzunköprü ilçesinde konuşlu bulunan 42nci Piyade Alayında Alay Komutanlığı görevindeydim. 1992 yılında Kara Kuvvetleri Komutanlığı Karargahına atandım. Kurmay Binbaşılığımdan Kurmay Kıdemli Albaylığıma kadar geçen atamalar safahatında ilk defa, Mayıs ayında yapılan genel subay ve astsubay atamalar dokümanında adım geçiyordu. 42nci Piyade alayına bir yıl içerisinde atanan 3ncü Alay Komutanıyım. Zamansız bir şekilde mesajla atanmıştım. Bir yılda bir alaya birbiri ardına üç Kurmay Albayın atanması örneği barış koşullarında ne görülmüş ne de işitilmiş bir şeydir. Alaya atandığım yer olan Piyade Okulu Kurmay Başkanlığına da gene bir mesajla son baharda görevlendirilmiştim. Buraya gelmiş olduğum 6ncı Piyade Tümeni Kurmay Başkanlığına da yine bir sonbaharda mesajla atanmıştım. Mesajla ne-

20 Unutulanlar Dışında Yenî Bîr Şey Yok

ÖNCESİ 21

reye atandıysam atanan yerde bir mesele veya meseleler vardı. Böyle bir atanma ve görevlendirme ne rastlanır, ne de bilinen bir durumdur. Bu nedenle yıllar sonra herkes gibi tayin kitabında isminin görünmesi mucizevi bir şeydi. Fakat devamı gelemedi, 11 ay sonra da yine bir mesajla Dağ ve Komando Tugayı ve Hakkari Güvenlik Komutanlığına atandım.

42nci Piyade Alay Komutanlığından ayrılıyor fakat, Kara Kuvvetlerinin yeniden teşkilatlanma planı gereği Alayı ve Sancağını teslim edemiyordum. Çünkü, alaylar lağvediliyordu. 42nci Piyade Alayının son komutanı olarak lağvetmeyle ilgili tüm çalışmaları bitirdikten sonra yeni görevime katılacaktım.

29 Mayıs 1992 günü öğleden sonra 42nci Piyade Alayını Sancağı açılmış, madalyaları ve Kuran-ı Kerim'i gönderine, atlas kumaşına takılmış halde Ergene düzlüğünde içtima düzenine aldırđm. Bu son beraberliğimizdi, 1 Haziran'dan itibaren Alayın, personel, silah, araç ve malzemeleri başka yerlere dağıtılacaktı. Mazisi Türk Milletinin yakın tarihinin ta kendisi olan 42nci Piyade Alayına son kez yaptığım konuşmayı aşağıya alıyorum:

"42nci Piyade Alayı'nın mümtaz subay, astsubay ve askerleri;

113 yıl önce, 1879'da Bağdat'ta kurulan 42nci Piyade Alayı, 1912'de başlayan Balkan Savaşı'na kadar; bu günkü Irak'ın Güneyinde Bağdat, Basra, Kerbela, Kütülamare bölgelerinde isyanlar bastırmış ve muhtelif muharebelere katılmıştır. 1912 Balkan Savaşı'nda Yunanistan'da Struma Kolordusunun içerisinde Selanik bölgesini savunma görevini üstlenmiştir. Selanik kuzeyinde tertiplenen 42nci Piyade Alayı Yunan asıl kuvvetlerinin taarruzları kendi cephesine yönelmiş olmasına rağmen, mevzilerini terk etmediği gibi, zaman zaman da mevzilerden çıkarak düşman içlerine baskınlar düzenlemiştir. Ancak, genelde harbin kaybedilmesi üzerine antlaşma gereği, Alay 9 Kasım 1912'de ve hiç terk etmediği Selanik'te silahlarını teslim etmek zorunda kalmıştır.

42nci Alay 1915'de bu defa Çanakkale'de, Kerevizdere muharebelerinde; düşmanların bile büyük takdirlerine mahzar olacak ölçüde savaşarak Çanakkale zaferinin birinci derecede kahramanları sırasına geçmiştir. Çanakkale'de dört taburlu olarak muharebe eden 42nci Piyade Alayının zayıatı; subay ve er olarak 991 şehit, 2486 yaralı ve 168 kayıptır. Alay, Osmanlı ve Mecidiye madalyaları ile taltif edilmiştir.

19 lb vılmda Alay Hicaz cephesine 12nci Kolordu emrinde olarak Suudi

Arabistan'da görevlendirilmiş ve iki yıl Arabistan'ın cehennemi

güneşi altında susuz ve gıdasız Mekke ve Medine bölgelerinde muharebelere katılmıştır. İngiliz ve Araplara karşı Medine'yi yoksulluk içerisinde, insan gücünün üzerinde bir direnç ve cesaretle savunan 42nci Alaya "Medine Muhafızları" unvanı verilmiştir. Çok kanlı geçen muharebelerde Alay Komutanı düşmanın eline geçmesin diye Alay Sancağını yaktırmıştır. Muharebelerin devamı

sırasında Alay Komutanı dalil bütün subaylar şehit olmuş, geriye 156 er kalmıştır. Alay inci derece altın savaş ve üstün cesaret madalyaları ile taltif edilmiştir.

42nci Alay 1921 'de 15nci Kafkas Tümenine bağlı olarak yeniden kurulmuştur. Alay Koçkiri Aşireti ayaklanmasını bastırması, daha sonra katıldığı Rum çetelerinin tenkis hareketinde 42nci Piyade Alayı büyük bir ün kazanmıştır.

Ağustos 1921'de 42nci Alay bu kez 4ncü Piyade Tümeninin kuruluşunda Sakarya muharebelerine katılmıştır. Alay bu muharebelerde de parlak geçmişine yakışır cesaret ve kahramanlıklar sergilemiştir. Sakarya'da Mangal dağına Yunanlılar hiçbir zaman erişememiştir. Sakarya'da Alay Komutanı Hüseyin Avni Bey, Tabur ve Bölük Komutanları dahil bütün subaylar ile erbaş ve erlerin tamamına yakını şehit olmuş, muharebe bittiğinde 42nci Piyade Alayından, büyük kısmı yaralı olmak üzere geriye bir asteğmen ve 79 er kalmıştır.

Ağustos 1922'de 42nci Alay Büyük Taarruza iştirak etmiş, kendisine hedef olarak verilen Elvanlar bölgesini ele geçirmiş, Güzelim dağ muharebelerini kazanmış ve Ege istikametinde muharebelere devamla kaçan düşmanı takip ederek 400 km. yol yürümüştür.

42nci Piyade Alayı; Selanik'te, Çanakkale'de, Medine'de, Rum Pon-tus imhasında, Sakarya'da, Büyük Taarruzda çok sıkıntılar çekmiş fakat bunların hepsine cengaverliği, yüksek morali ve disiplini sayesinde göğüs germiştir.

şimdi Genelkurmay Askeri Tarih ve Stratejik Etüt Başkanlığı belgelerinden 42nci Alaya ait bölümü aynen okuyorum: "Yüksek alınlı, yüksek şerefli, kahraman 42nci Piyade Alayı daima askerlik tarihinin birincisidir. Ve bu Alay ebediyen iftihar edilecek tarihi bir şöhrete maliktir." Alayın bugünkü sancağı ve istiklal Madalyası 54 yıl önce Edremit'te iken, Cumhurbaşkanı Mustafa Kemal Atatürk adına inci Ordu Komutanı General Fahrettin Altay tarafından verilmiştir.

Alay, geçen son iki yılda barış şartlarında bir alaya verilebilecek bütün vazifeleri almış ve örnek şekilde kusursuz bir uygulamayla yerine getirmiştir. Birleşik garnizon ve kışla hizmederine rağmen, ikmal kaynaklarından uzaklığına, kış tatbikatlarına, alay muharebe grubu tat-

22 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

23

bikatlarına, atışlı tatbikatlarına binlerce asker, yüzlerce silah ve araçla katılmamıza, gece ve gündüz tempoyu dorukta tutmamıza rağmen 24 ay içerisinde bir tek askerin saçının teli bile kopmamış, bir aracın dahi tekeri çukura düşmemiş, emir dışı bir silah dahi patlatılmamış-ür. 1991-1992 Eğitim ve Öğretim yılında Kara Kuvvetleri birincisi olarak Üstün Birlik şilt ve Beratı ile ödüllendirilmiştir. Bütün bunlar 42nci Piyade Alayının disiplin, eğitim ve moral seviyesinin göstergesi ve tam kanıtıdır.

Bu tarihi günde 42nci Piyade Alayının 46ncı ve son Alay Komutam olarak Sancağımız altındaki son beraberliğimizde ne kadar gururluy-sam o kadar da hüznülyüm. Böyle bir Alaya mensup olmanın şerefi size ve çocuklarınıza ömür boyu yeter. Hepinizi minnetle kucaklar, gözlerinizden öperim. Mazisi, Türk Milletinin yakın tarihi ile özleş-miş olan bu büyük Alayın Sancağını ve sizleri son defa saygıyla selamlıyorum, yolunuz ve bahtınız açık olsun."

"Sıladan geliyorsunuz;

Ne var, ne yok oralarda?

Çiçek açmış mıydı faş erikleri,

Örgü perdeli pencerenin altmda ?"

Cahit Sıtkı Tarana

ikinci Bölüm 1993 DÖNEMİ

I

24 Unutulanlar Dışında Yeni BİR Şey Yok

1993 Dönemi 25

"Gerçekleri söylemek inşam özgür kılar."

Alayın lağvedilmesi personel, silah, araç ve malzemelerin hepsinin başka birliklere dağıtılması demektir. Bu işler iki ay sürdü ve Temmuz 1992 sonlarında Kara Kuvvetleri Karargahında Harekat Başkanlığındaki Şube Müdürlüğü görevine katıldım. Dört yıllık Kurmay Albaydım.

22 Haziran 1993 günü saat 09:15'de Kara Kuvvetleri Komutanı Emir Subayı telefonla Komutanın beni beklediğini söyledi. Emir Subayının odasına girdiğimde bana "Komutanım hemen girin, Komutan çok acele ediyor" dedi. İçeri girdim, selam verdim. Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Muhittin Füsunoğlu çalışma masasının gerisinde ayakta ve üniformasının ceketini çıkartmış durumdaydı.

- Emredin komutanım.
- Pamukoğlu Albayım nasılsınız?
- Sağ olun komutanım, her şey normal.

Daha sonra Kara Kuvvetleri Komutanı iltifatkar sözler söyledi. Benim sevk ve idaremin ne kadar iyi olduğunu, Alayımın Kara Kuvvetleri birincisi olduğunu, Üstün Birlik şilt ve rozetlerini aldığımı, başarılarım nedeniyle kendilerinin beni Amerika'ya gönderdiğinden bahsetti.

Ben bu girizgahın sonunda ne geleceğini bekliyordum. Bu safhada Kara Kuvvetleri Komutanı konuştuğu bana "estağfurullah" ve "sağ olun" demekten başka bir şey kalmıyordu. Sonunda Kara Kuvvetleri Komutanı:

- Pamukoğlu Albayım sana bir görev vereceğiz ama, cevap vermeden önce ailenle görüş, cevabını bana söyle, dedi.

- Komutanım.siz emredin, bir askeri vazifede ailemin de kararını almak söz konusu olamaz. Bu benim meslek anlayışıyla çelişir.

- Yok yok.. Bunda bir şey yok. Sen bir sor, sonra da cevabını getir, dedi.

- Komutanım, vazifenin ne olduğunu bilmiyorum ama barış veya savaş, hangi görevse bunu şerefle yerine getirmeye hazırım.

Kara Kuvvetleri Komutanı ile bu karşılıklı konuşma biraz sürdü. Bu derece "ailene sor da karar ver" ne demekti? Ailem yok derse "görevi yapamam" mı diyecektim? Vazifenin hassas, kritik ve tehlikeler taşıdığını hissetmiştim. Askerlik sanaünın Özünde tehlike vardır, aksi

I

26 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok .

halde farkı nereden gelecekti? Bunu üniforma giyen herkes böyle bilecek ve ruhen hazır olacaktı. O nedenle bu konuşmayı yadırgıyor, ne emir verilecekse hemen verilsin istiyordum. Sonunda Komutan dayanamadı:

- Pamukoğlu Albayım, sizi Hakkari'ye göndermek istiyoruz, dedi.
- Şerefle giderim, derhal, ne zaman emrederseniz? Hemen göreve katılayım.

Kara Kuvvetleri Komutanı sağ tarafındaki telefonlardan birini kaldırdı, huzurlu -ve neşesini belli eden bir ses tonuyla; "Sayın Komutanım Pamukoğlu Albayım şu an karşımda, "Bütün görevler benim için şereftir" diyor...Sağ olun Komutanım" dedi ve telefonu kapatarak bana döndü:

- Genelkurmay Başkanı seni bekliyor yarım saat sonra kendilerini gör, teşekkür ederim, sana yakışan hareketi gösterdin, dedi.

Komutanın hal ve hareketlerinden rahatlayıp sevindiği anlaşılıyordu.

Özel Kalem Müdürü ve Emir Subayının beklediklerini söylemesi üzerine Genelkurmay Başkanının makam odasına girdim. Odada Genelkurmay İkinci Başkanı diğer giriş kapısının önünde esas duruşta ayakta duruyor, Genelkurmay Başkanı ise ceketinin önü açık bir halde öfkeli ve yüksek bir sesle konuşarak odanın bir ucundan diğer ucuna hızlı hızlı gidip geliyordu. İçeri girince kendimi takdim ettiğimde her ikisi de önce bana baktılar, sonra da sanki ben içeride değilmi-şim gibi davranmaya başladılar. Konuşan Genelkurmay Başkanıydı. İkinci Başkansa gergin bir şekilde sadece dinliyor, yüzünden boncuk gibi akan terleri görüyordum.

Genelkurmay Başkanı Orgeneral Doğan Güreş arada bir koltuklardan birine oturuyor, kısa bir süre sonra yeniden ayağa fırlıyor, odanın içinde bir duvardan diğerine yürümeye devam ediyordu. Öfke ve şiddetle söylediklerinin özeti şuydu: "Bu karargahta beni kandıran adamlar var. Beceriksiz adamları yapar diye ısrar ediyorlar. Beni ne duruma düşürdüler. O Güneydoğu'ya gidemem diyenlerden hesap sorulacak, emekli yapılmaları yetmez. Hiçbir sosyal haktan yararlanamamaklar. Milletin kırk yılda bir Türk Silahlı Kuvvetlerine işi düşecek, o zaman da sen tut ben gidemem de. Ordu barış için mi kurulmuş, savaş çıkınca biz yokuz deyin. Siz sulh zamanı kışlalarda büyük karargahlarda zaman geçirin, risk yok, ölüm kalım yok, koltuklarının altında dosyalarla yıllarını geçiriyorlar. Bunlar general olunca daha çok kendilerini gizleyebilirler, yahu bu adamlar benim bulunduğum makama kadar yükselirler, nasıl tespit ede-

1993 DÖNEMİ 27

çeksın ki? Günlük sıradan şeylerde ölüm yok, savaş yok, gerçek kahraman, gerçek general, gerçek yurtseveri hangi ölçüyle ortaya çıkaracaksın? Cesur adamlar bu günlerde millete lazım...Çok müşkül duruma düştük."

Genelkurmay Başkanı bir ara duruyor, kısa bir süre susuyor, tekrar başlıyor ama bu defa aynı şeyleri daha şiddetli ve ağır ifadelerle söylüyordu. Durdu, bana doğru yürürken:

- Ben seni Binbaşılığından tanıyorum, nasıl bir subay olduğunu çok iyi bilirim dedi ve tam karşımda durarak sağ eliyle sol göğsümün üzerine vurup:

- Seni tümgeneral yaptım, dedi.

Bu ifade Komutanın içinde bulunduğu ruh halini gösteren, aynı zamanda da yüksek bir iltifattan başka bir şey değildi. Ben de:

- Sağ olun komutanım, diye cevap verdim.
- Ne zaman gideceksin?
- Ne zaman emrederseniz, ben hazırım.
- Şahsi işlerinizi bitirip üç gün içinde hareket edin.
- Emredersiniz.
- Aileniz ve çocuklarınızla ilgili işleri ben takip ederim.
- Sağ olun.

Selam verip Genelkurmay Başkanının makamından çıktım. Karargahtan ayrılmadan Genelkurmay istihkam Daire Başkanı General Ka-muran Orhon'a veda etmek istedim. Aynı Tümede ben Binbaşı rütbesiyle Kurmay Başkanı iken kendileri Albay rütbesi ile Alay Komutanıydılar. Açık sözlülüğü ve farklı kişiliğinden dolayı her zaman, rütbe hiyerarşisi dışında kendisine saygım, klasik askeri yapının ötesindeydi. Karargaha geldiğimi duyduğundan Kamuran Paşayı beni beklerken buldum. Kamuran Paşa meselenin öncesini biliyordu. Bana içeride ne olduğunu sordu, genel şekliyle özededim. "Genelkurmay Başkanının bu son durumlardan çok rahatsız olduğunu ve bir Kurmay Albayın gitmiyorum, istifa ederim demesine içerlediğini" söyledi. Bunun üzerine:

- Yalnız bir şey var, madem Hakkari ve Şırnak'a iki Tuğgeneral lazım, bu iki kişinin Albaylardan seçilmesine gerek var mı? Şu anda Kara Kuvvederinin 80 tane Tuğgenerali yok mu? Bunlardan 20 tanesi hadi dördüncü ve son yılına giriyor, bir yıllığına o görevlere gidilemeyeceğini düşünelim, peki geri kalan 60 Tuğgeneralden iki kişi bu görevlere niçin seçilemiyor? 60 kişiden 2 kişi atanmazsa sonuç böyle olur, dedim.

28 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

- Haklısın yalnız, Komutan bu konularda da çalışmalar yaptı sanıyorum, bir bildiği vardır. Onu sinirlendiren şeylerden biri de senin gideceğin yerde bu ay olaylar doruğa çıktı. Hakkari'de yolların kesilmediği gün yok. Geçen günlerde 5-6 kez Hakkari il merkezini bastılar, Çukurca ilçesini PKK 24 saat elinde tuttu, kimseyi ilçeye sokmadı, karakolların durumu hiç iyi değil. Onun için her şey üst üste geldi. Gelecekte bir sıkıntı daha var. Bu son durumu basın duyacaktır, o zaman tam bir fiyaskoyla yüz yüze gelinecek, dedi.

- Basın bunu nasıl duyabilir ki? Kim söyleyebilir? Bunu açıklayacak kişi asker niteliklerine sahip olamaz.

- Göreceksin basın bunu öğrenecek, saklayamazlar. Ben sana bir şey söyleyeyim mi? Bu bile Tanrıdan, senin oraya gitmen kadar isabetli bir şey olamaz, dedi. Vedalaştık, ayrıldım.

(Bir aya kalmadı, bütün gazeteler 2-3 gün üst üste bu olayı yazdılar.) Şırnak'a atanan Kurmay Albay Erdal Sipahi ile beraber iki gün sonra gene Genelkurmay Başkanıyla makamlarında görüştük. Komutan gene benzer konulara değindi. Erdal sınıf arkadaşımdı, ikimiz de bizim sınıftan, devreden, kurmay olan 86 subaydan, ilk defa üstün sicil kıdemiyle mümtazen terfi eden 5 subaydan biriydik.

28 Haziran 1993 sabahı Karar Kuvvetleri Komutanlığına ait bir uçakla Diyarbakır'a gitmek üzere Ankara'dan ayrıldık. Diyarbakır'a indiğimizde bizi karşıladılar ve doğrudan Jandarma Asayiş Komutanlığı Karargahına gittik. Asayiş Komutanı Korgeneral Necati Özgen'di. Piyade Okulunda kendilerinin Kurmay Başkanıydım. Bölge hakkında bize bilgi verdi. Öğleden sonra Asayiş Komutanı ile beraber helikopterle Diyarbakır'ın kuzeyinde bir karakola gittik. Asayiş Komutanı bu Jandarma Karakolunda da cereyan eden çatışmalarla ilgili bilgiler verdi.

Ben sınıfım ve görevlerim itibariyle her tip karakolu bilen bir subaydım. Burası karakol değil, savunmaya hazırlanmış tahkimli bir mevzi idi. Gözetleme yerleri, atış mazgalları, tel engeller, mayınlar, üst örtülü mevzilerle, 360 derece her taraftan gelebilecek saldırıları karşılamak üzere tertiplenmiş, bir kale intibası veriyordu. Bu görüntü nelerin olduğu ve olabileceği konusunda çok şey anlatıyordu. Hava kararırken Diyarbakır'a döndük. Gece orduevinde kaldık. Geç yatmama rağmen sıcaktan uyumak mümkün değildi. Kalktım, dünyanın başka ülkelerinde bu tip mücadeleleri anlatan piyasa kitaplarından yanımda getirdiklerimi taradım, güneş doğarken tıraş oldum, valizimi alıp resepsiyona indim.

1993 Dönem! 29

Birkaç saat sonra bize tahsis edilen UH-1 helikopteri ile şırnak ve Hakkari'ye gitmek üzere Diyarbakır'dan ayrıldık. Uçuş boyunca pilotlar üzerinden geçtiğimiz arazi hakkında bize bilgi veriyorlardı. Hakkari Diyarbakır'dan üç vilayet daha doğuydu. Yaklaşırken pilotlar "şırnak" diye işaret ettiler. Havadan buranın şehir mi köy mü olduğu hususunda insan karar veremiyordu. Helikopter şırnak Jandarma Tugay Karargahının yakınındaki piste indi. Ben aynı helikopterle devam edecektim. Hemen yanımda bir Skorsky (Black Hawk/Kara şahin) helikopterine personel ve malzeme yükleniyordu. Geldiğimiz helikopterin pilotlarından biri yanıma gelerek "Komutanım bu Skorsky Hakkari'ye gidiyor, arzu ederseniz onunla gidebilirsiniz, istemezseniz beraber devam ederiz" dedi. "Ben onunla giderim, siz dönün, teşekkür ederim" dedim. Helikopterde bir kişinin oturacağı yeri zor buldular, kapısı güçlkle kapandı, havalandık. Bu iş o kadar çabuk olmuştu ki, pistten uzaklaşmış olan Erdal'la bile vedalaşamadık. Helikopter tavanına kadar malzeme doluydu. İzinden döndüğü anlaşılan sivil kıyafetli 7-8 personel de aralara sıkışmıştı. Benim üzerimde harici üniformam vardı. İçeridekilerin bakışları donuktu ve tepkisiz bir halleri vardı. Ben camdan sürekli araziyi inceliyordum. Onların nerede oldukları, kimin ne yaptığı gibi bir merakları yoktu. Her hallerinden bezginlik akıyor, hiç konuşmuyorlardı. Benim de içimden onlara kim oldukları, hangi birlikten oldukları gibi sıradan bir soruyu bile sonnak gelmedi.

Doğuya doğru uçtukça arazi sürekli yükseldi, dağlar artık uçsuz bucaksız, hepsi de çıplak kayalıklarla kaplıydı. Hakkari sınırlarına girmiştik, bir süre sonra altımızda bir plato belirdi. Üzerindeki 10-12 bina ve barakadan oluşan yerleşimin askeri kışla olduğu anlaşılıyordu. Helikopter iniş için dönerek alçalırken uzaktaki bir vadinin tabanına doğru uzanan kerpiç ağırlıklı binaların hakim olduğu meskun mahal de Hakkari olmalıydı. Pistte, Dağ ve Komando Tugay Komutan Yardımcılarından Piyade Albay Nevzat, Kurmay Başkanı Kurmay Albay İhsan ve Karargah subayları karşıladı. Tugay Komutanı Utku Paşa kısa bir süre için izine ayrılmış ve henüz dönmemişti. Tugaya Albay Nevzat vekalet etmekteydi. Ben, Utku Paşa görevden ayrılınca kadar bir nevi gözlemci durumundaydım ve herhangi bir konuda sorumluluğum yoktu. 50 m. ilerideki Tugay Karargah binasına geçtik, burada bana bir çalışma odası hazırlanmıştı, kısa bir görüşmeden sonra; "bana hemen bir eğitim elbisesi hazırlasınlar ve bütün şube Müdürleri kendi faaliyet sahalarındaki tüm bilgileri sonsuz bir ayrıntıyla anlat-

30 Unutulanlar Dişinda Yeni Bır şey Yok

maya hazır olduklarında nerede toplanacaksak oraya geleyim, bu iş iki saati geçmemeli" dedim. Öğle yemeğinden sonra brifinge başlayabileceklerini söylediler. "Siz yemeklerinizi yiye ve hemen gelin, ben Komutanlık görevlerinde öğlen yemeği yemem, birisi bana bir tost ve ayran getirsin, siz yemeğinizi yiye ve hemen gelin. Siz hiçbir şey anlatmadan da ben bir şey söyleyeyim. Bu tip mücadelede çeyrek saat bile hayatidir. Her şeyde süratli olacağız, daha süratli, en süratli olduğumuz zaman bile yeterince hızlı olmuş sayılmayız, işimiz hasımdan önce zamanla olacaktır."

Dağ ve Komando Tugayının Karargah binası zemin hariç iki kadı orta boyutta klasik bir bina idi. Harekat merkezi bu binanın zemin katında bulunan 80-100 kişilik bir salondur. Hemen girişte sağda Komutanın oturacağı küçük bir masa, solda da karargah subaylarının oturması için çevresi sandalyelerle çevrilmiş büyük bir masa mevcuttu. Salonun ucunda yerde kabartma bölge haritası karargah subaylarının masasının çevresinde de bölge haritaları ve muhtelif bilgileri içeren panolar yer alıyordu. Mevcut iki masanın üzerinde 7-8 tane telli ve

telsiz telefon mevcuttu. Bu mekanı anlatıyorum, çünkü, bir saldırı olmazsa, birliklerin üs ve kışlalarında değilsek, karakolların birinde veya operasyonların cereyan ettiği arazilerde bulunduğumuz zamanlar dışında sabaha karşı uyuyabildiğimiz üç-dört saat uykunun dışında 24 saatin tamamı bu yerde geçti.

Karargah brifingini verdi. Karşılıklı görüşmemiz gece yarısına kadar sürdü. Yüzlerce soru sordum. Dikkatimi çeken ve en hayati durumlar şunlardı:

1. Dağ ve Komando Tugayının dört Taburu, batıdaki Tugaylardan takviye gelen Piyade Taburları, 3 jandarma Alayının bütün Tabur ve Bölükleri, kendilerine tahsis edilen kışla, karakol ve üslerde savunma düzeninde bulunuyorlardı.

2. Birlikler yakın çevrelerine kendi inisiyatifleri ile küçük çaplı operasyonlara çıkıyorlar, fakat hava kararmadan üslerine geri dönüyorlardı. Üç bin metrenin üzerindeki bu dağlarda bazen 400-500 metre bile üç-dört saatte zor yürünürken bir PKK kampını, üssünü, gruplarını bulmaları söz konusu değildi. Dolayısıyla temas da sağlayamıyorlardı.

3. PKK grupları; (Takım 40-50, Bölük 110-120, Tabur 240-260 kişi-militan demektir) her yerde idi. Öyle taktik ve usuller uyguluyorlardı ki, bir türlü tam olarak nerede oldukları, ne zaman ne yapacakları değerlendirilemiyor, kesurilemiyor gibi bir sonuç çıkartılıyor dx1.

1993 Dönemi 31

4. Hiçbir bilgi doğru ve güvenilir değildi. Halkın devlete güvenini kaybettiğini olaylar gösteriyordu. Halkın PKK'ya yardım ve destek sağlaması örgütün ideolojisine değil, baskın çıkan otoritesinden kork-masıydı. Bu nedenle halktan bilgi gelmiyordu. Gelen az bilgi de doğru ve güvenilir değildi. Militanlar her yerdeydi ama, "şu saatte", "şuradan" diye bir istihbarat yoktu. Ortada bir sürü telsiz dinlemelerinden, jandarmadan, polisten, MiT'ten gelen haberler vardı ve bunlar da birbiri ile çelişiyordu. Her şey bulanıktı, esas kaynak olan halk da şu anda kapalıydı.

5. Mahalli yönetimlerin çoğu, başkanından en düşük memuruna kadar (belediyeler) açıktan ve inanılmaz ölçüde PKK'nın destekleyicisi değil, ta kendisiydi. Tam şımarmışlardı, pervasızca hareket ediyorlardı.

6. Anlaşılmaz bir şekilde ve yaygın bir kanaatle de birileri 1993 de PKK ile sözde ateşkes yapmıştı. Hangi kafaya hizmetle yapıldığı inanılmaz bu durum ile "bu iş artık böyledir" gibi düşünce; subayları tevekkül ve kaderci, emirle iş yapan durumuna soktuğu şu on saati aşan görüşme ile apaçık ortadaydı ki, bu durum hem hasımdan hem de doğadan daha önemliydi.

Sabah olmak üzereydi. Tugay Komutan Yardımcısı Albay Nevzat'ın orada bulunmadığını fark ettim. Nerede olduğunu sordum. Kurmay Başkanı Albay İhsan, Tugay Komutanlığına vekalet ederken bütün gece kışlanın etrafındaki nöbetçileri ve mevzileri kontrol ettiğini, kendisi sorumlu iken herhangi bir baskından çok çekindiğini söyledi.

"Siz Dağ ve Komando Tugayının kışlasının tehdit ve tehlike altında olduğuna inanarak yaşarsanız, Hakkari'nin 60 ayrı yerindeki küçük birlikler, bölükler, karakollar ne yapsın? Buna sınırları çelikten bile olsa hiçbir insan dayanamaz. Beyler, Türkiye'nin bu dipsiz köşesinde tüpten dışarı çıkmış olan bu macunu aynen tüpüne geri sokacağız. Herkes ruhunu buna göre hazırlasın" dedim.

İstihbarat Şube Müdürü Kurmay Yüzbaşı Harun'a:

"Şu haritayı temizle ve 10 yıl nerede temas sağlandı, nerede pusuya düşüldü, yollar nerelerde kesildi, hangi karakollar basıldı, nerelere mayın döşediler, saldırıya uğrayan köyler ve mezralar, Hakkari, Yüksekova, Şemdinli ve Çukurca merkezlerine yapılan eylemler, adam kaçırmalar ve suikastlerin sadece tarihlerini kırmızı renkli bir kalemle bu yerlerin yanlarına yaz. Haritada başka hiçbir şey bulunmayacak."

Harekat Şube Müdürü Kurmay Binbaşı Ahmet'e:

32 Unutulanlar Dişinde Yeni Bir Şey Yok

1993 Dönem! 33

"Boş bir harita da sen bul. İran ve Irak sınırlarındaki Jandarma Sınır Karakollarından başlayarak iç bölgelerdeki İl Jandarma Karakollarını, Dağ ve Komando Taburlarını, Takviye Piyade Taburlarını, Jandarma Komando Taburunu, Jandarma ile Komando Bölüklerini, Jandarma Özel Harekat Grubunu ve nerelerde ne kadar Geçici Köy Korucusu (GKK) varsa yerlerini işaretle, bunların subay,

astsubay, asker, havan, tanksavar topu, roketatar, uçaksavar, makinalı tüfek olarak muharebe gücünü küçük bir not alarak yanlarına yaz. Sonra biriniz bu iki haritayı benim masamın üzerine bıraksın" dedim.

"Havuzla düşen memleketleri Biti var ki, içimde sayıklar."

Hakkari (Çölemerik) nüfusu 174.000 (1990 sayımı) olan, merkez Çölemerik, Yüksekova, Çukurca ve Şemdinli ilçelerinden meydana gelen, Kuzeyden Güneye doğru uzanan siyasi hudut dik bir açıyla devam ettirildiği taktirde görüleceği gibi, Yüksekova ve Şemdinli arazilerinin İran ve Irak topraklarına koç başı şeklinde girdiği bir vilayettir.

İran'la 120 km., Irak'la 220 km.lik siyasi sınıra sahiptir. Hakkari'nin 162 köy, 512 mezra olmak üzere 674 yerleşim alanı, dağlar, dağ boğazları, dağ geçitleri ile yüksek platolarda dağınık şekilde bulunmaktadır. 1993 yılında vilayetdeki 290 okuldan 217'si kapalıydı. Açık olanlar da il ve ilçe merkezlerinde faaliyet gösterenlerdi. Bunların da nasıl bir eğitim yaptığı veya yapabileceği ortadaydı. Bu ildeki çocuk ölüm oranı binde 41'dir. Türkiye genelinde binde 2'dir.

Aslında burası dağların içtima ettiği bir bölgedir. Batı ve kuzeyden gelen dağ silsileleri en yüksek rakıma ulaşarak burada düşümlenirler. Subayların sık tekrarladıkları bir söz vardır: "Hakkari'yi bir masaya yatırıp ütöleseler Türkiye kadar bir alan çıkar". Mücadele hakkında doğru fikir vermesi ve coğrafyanın sertliğini göstermesi bakımından bazı dağların yükseklikleri: Buzul Dağı 4135 m., Mor Dağ 3807 m., Perihan Dağı 3370 m., Şehidan Dağı 3523 m., İkiyaka Dağları 3395 m., Hakkari Karadağ 3604 m., Yüksekova Karadağ 3460 m., Şemdinli Karadağ 3335 m., Koç Dağı 3262 m., Soypa Dağı 3214 m., Çimen Dağı 3170 m., Kiralın Kızı Dağı 3121 m., Sümbül Dağı 3467 m. dir.

Çevresi vadi, boğaz ve dağ geçitlerinden oluşan 1925 m. yükseklikte 20x10 km.lik bir alanı kapsayan Yüksekova dışındaki arazi ise 2100 m. ila 3000 m. arasında rakıma sahiptir.

Ana ve tali yollar tamamen boğaz, geçit ve vadilerde bulunmakta olup, araçla hareket ancak yollarda mümkündür. Boğaz ve geçitlerin önemlileri batıdan doğuya şunlardır: Zap Boğazı, Süvari Halil Geçidi, Süvari Kotra Geçidi, Çiçekli Geçidi, Meydan Gediği, Ortaç Gediği, Kinkdağ Geçidi, Karan Vadisi, Rezok Boğazı, Aslankerem Geçidi, Rıbbarışın Gediği, Keridosu Geçidi, Gafer Gediği, Yeniköprü Boğazı, Eşek Gediği, Kerikulort Geçidi, Mezar Gediği, Helena Boğazı, Sapa-tan Geçidi, Haruna Geçidi, Bembo Gediği, Hirmil Geçidi, Pazar Gediği, Aslankarış Gediği, Mamçin Gediği, Haran Gediği, Esendere Boğazı, Perihan Gediğidir.

"Bir hançer yüz özdeyişten daha etkilidir."

1993 Temmuz'unda Hakkari'deki askeri güç aşığıdaki birliklerden oluşuyordu: Kara Kuvvetlerinin; Dağ ve Komando Tugayı (dört taburlu) ile Ege ve Trakya'daki Tugaydan gönderilen beş takviye Piyade Taburu, ikisi 105 mm.lik ve biri 155 mm.lik üç obüs bataryası.

Jandarma Genel Komutanlığı birlikleri ise, ikisi sınır, biri il jandarma olmak üzere üç Jandarma Alayı ve bunları destekleyen bir Lojistik Komutanlıktan meydana geliyordu. Bu alaylara bağlı dört sınır taburu ve kırk dört karakol ile Jandarma Komando Taburu, jandarma Özel Harekat Grubu, üç ilçe Jandarma Komando Bölüğü mevcuttu.

Dokuz bini jandarma olmak üzere Hakkari'de 2000 subay, astsubay, 21.000 asker, toplam 23.000 kişilik silahlı güç mevcuttu. O dönemde Batıdaki bazı Kolorduların asker sayısı 6-7 bindi.

Dağ ve Komando Tugayının Karargahı vilayet merkezinin 12 km. Kuzeyinde 2600 m. yükseklikte bulunuyordu. Başyurt adını verdiğimiz bu kışlada Tugayın bir taburu, destek kıtaları ve bağlı bölükleri iskan ediliyordu. Diğer üç tabur; Van, Yüksekova ve Şemdinli'deydi. Van taburu ancak kışın birkaç ay Van'da kalıyor, diğer zamanlar Hakkari'de faaliyet gösteriyordu.

34 Unutulanlar Dışında Yen! Bjr şey Yok

"En büyük kusur sığılıktır.*

Aynı tarihlerde Kürdistan İşçi Partisi (PKK)'nin Behdinan diye isimlendirdiği Hakkari, Kuzey Irak ve İran topraklarını kapsayan bölgelerde gruplarının faaliyet gösterdikleri mntıkaları şöyle değerlendirilebilirdi:

Yüksekova kuzeyi, Mor Dağ, Yüksekova Doğusu, İran sınırı ve İran topraklarındaki Kalereş kampı bölgesinde bir grup.

şemdinli Kuzeyi, Doğusu, İran sınırı ve İran topraklarında Jerma-Betkar kampında bir grup.

şemdinli güneyi, doğusu, İran sınırı ve İran topraklarında Zagros kampı, Irak topraklarında Hakurk kampında bir grup.

şemdinli güney batısı, Derecik, Balkaya Dağları ve Irak topraklarında Basyan kampında bir grup.

Hakkari güney doğusu, Oraman (Alandüz), Irak sınırı ile Irak topraklarındaki Mezi-Karyaderi (Avaşın) kampında bir grup.

Çukurca kuzeyi ve doğusu ile Hakan Tepe Irak sınırı altındaki Irak topraklarında bir grup.

Çukurca güneyinde Irak topraklarında şivi (Zap) kampında bir grup.

Çukurca doğusundan şırnak idari sınırına kadar olan bölge ile Irak topraklarında Metinan kampında bir grup.

Hakkari baüsü ile şırnak idari sınırı arasındaki Karanlık (Kato) Dağı arasında bir grup.

Hakkari Kuzeyi-Van idari sınırı Karadağ bölgesinde bir grup.

PKK'nın silahlı teşkillerine grup tabiri kullanılması bunların askeri örgütlenmede taşıdığı büyüklüklerin tarafımızdan tam bilinmemesinden kaynaklanıyordu. Bunun Türkçe'si, zayıf istihbarat demektir. Aslında PKK tam gayri nizami harp teşkilatında bulunuyordu, dağ kadrosu; manga, takım, bölük, tabur savaşçı örgütlenmesi halindeydi. 1993 Temmuz'unda PKK takımları 40-50, bölükleri 110-120, taburları 240-260 militandan oluşuyordu. Hareketli alay dediği savaşçı örgütlenmeyi de yapı ve denedi. Her kademedeki komutan, komutan yardımcısı, propaganda görevlisi, maliye sorumlusu, askere alma gibi karargah hizmetlerini yürüten personel mevcuttu. (1994'de Kuzey Irak'ta yürüttüğümüz bir harekatta ele geçirdiğimiz belgelerden birinde Behdinan-Zağros (Hakkari) teşkilatlanması, kullanılan kuvvet-

1993 DÖNEMİ 35

Ut, mıntıkalar, sorumluların isimleri, her birliğe verilen hedefler tek u-k gösteriliyordu. Hakkari bölgesi 5 ana bölgeye bölünmüş ve 7 tabur görevlendirilmişti.) Bu teşkiller dağ kadrolarını oluşturan güçlerdi. İl, ilçe, köy ve mezralarda siyasal, mali, askere alma, sağlık, istihbarat faaliyetlerini yürüten, dağ kadrosu teşkilleriyle sürekli temasta olan binlerce milis vardı. Hücre sistemi çalışan bu unsurların tam sayısını bu tip mücadelelerin yapıldığı dünyanın diğer herhangi bir yerinde, hiç kimse tam olarak çıkaramamıştır. Yer altında organize olan bu hücrelerde zincirin bir baklasını ele geçirerek zincirin tamamına ulaşılmasına imkan yoktur. Bakla bakla çözebilirsiniz, ama bir ucundan tutup çeke çeke son baklaya ulaşamazsınız. Bir bölgede örgütün gücünü muhafaza etmesi ve etkisinin yüksekliği milislerin miktarlarının çok ve iyi çalıştıklarının işaretidir. Halkın kendi güvenliğinin devlet tarafından sağlanamadığı inancının yerleşmesi, örgütün yapacağı eylemler hakkında önceden hiçbir haber alamamanız demektir. Sonunda yıllarınız, aylarınız ve haftalarınız olayları kuyruk kısmından yakalamaya çalışmakla geçer, avare kasnak boşa döner durursunuz. Kaleşnikof piyade tüfeği, kannas keskin nişancı tüfeği, BKC makineli tüfeği, doçka uçaksavar silahı, 82 mm.lik havan, RPG-7 ve RPG-11 roket atarlar ile personel ve tank mayınları PKK'nın esas ana silahlarıydı.

"Ölümün ovalık yaptığı bu dünyada,

kuşku ve pişmanlık için zaman yoktur.

Zaman ancak karar vermek için vardır."

Süratle yapılması gereken şey araziye haritaya bile ihtiyaç duymaya-(ak şekilde zihnime yerleştirmek ve en çok sıkıntıda olan İran ve Irak sınırındaki karakolları görmektir. Bölgedeki bütün karakol ve diğer birlikleri bulundukları yerlerde alü günde dolaşıp bitirdim. Geceleri nerede kaldıysam o bölge ve arazinin durumuna göre senaryolar ürettim, bütün gece boyunca subay ve askerlerle görüşerek, onların hayal güçlerini hem kendileri hem de PKK gibi çalıştırmalarını istedim. Personeli ve birlikleri şahlandırmak için devamlı düşünceler üretip notlar çıkardım. Karşı tarafın taktiği ve tekniği benim için yeni bir şey değildi. Gayri nizami harp yer kürenin neresinde bu güne kadar

36 Unutulanlar Dişında Yeni Bir Şey Yok

nasıl yapılmışsa, PKK'ya da o öğretilmiş, böyle eğitilmişlerdi. Bizim bunlara terörist, eşkıya, bölücü veya başka bir şey dememiz, eylemlerini farklı hale getirmeyecektir.

Hasmını iyi tanımlayamaz, teşhis edemezseniz ne gücünü ne de Laktiklerini kestiremezsiniz. Sonuçta da kendinizin nasıl örgütlenmesi ve nasıl savaşılmaması gerektiğini çıkaramazsınız.

Birlikleri ve araziye gördükten sonra ilk tespit ettiğim en önemli meseleler şunlardı:

Jandarma Karakollarının hemen hemen hepsi hiçbir askeri düşünce dikkate alınmadan kaçakçılık yollarını kapatacak gibi inşa edilmişti. Binalar çukurların, vadilerin, göçük alanların dibindeydi. Özel bir taarruz düzenlemeve hiç gerek yoktu. Roketatarları omuzlarında iki militan gelip birer roket atsalar, şansları iyi giderse bununla bile iyi sonuçlar alabilirlerdi. Böyle bir duruma mani olmak için karakola hakim bir veya iki yükseltiye gece emniyet timi (15-20 asker) çıkarıldığında ve hep aynı yere, aynı sürelerde çıkarıldığında ise devamlı gözetlendiklerinden PKK oraya sızıp kendi tabiri ile "orayı dar-beliyordu".

Bütün birlikler; komando, piyade, jandarma, savunma tedbiri almış durumdaydılar. Tabur ve Bölük büyüklüğünde, 60 ayrı kışla, üs, mevki ve karakol kendi bulunduğu mekanda kendisini koruyordu. Gerçekte ise koruyamıyordu, çünkü birliğin büyüklüğü ne olursa olsun gece herhangi bir istikametten saldırıya uğruyordu.

Kime? Ne zaman? Nereden saldırılacağı tamamen karşı tarafın iradesine ve inisiyatifine kalmıştı. Hazırlanan avcı çukurları, mevziler, siperler ve hendeklerin çoğu koruma sağlayacağımız derken, karşı tarafa sağlıklı bir gözetleme yapma ve ateş açma imkanlarını sınırlandırmıştı. Gayrı Nizami Harpte bu tarz bir savunma düzeni aslında askerin bulunduğu yerde ölümü beklemesinden başka bir şey değildir. Sürekli bekliyor olmak, bütün gece bulunduğunuz yere sızacak adamları düşünmek, bir kaç hafta sonra insanda sinir sistemini paramparça eder. Bir an gelir, ne olacaksa olsun der ve kaderci olursunuz.

Hiç kimsede dışa vuran bir korku ve ürkeklik işareti yoktu ama durgunluk ve bezginlik hemen fark ediliyordu. Tam olarak ne yapılması gerektiğinde bir belirsizlik vardı. Geline durum ve koşullarda kanıksama belirgindi, ancak bulundukları psikoloji ile nereye kadar gi-dilebileceğini sorguladığımda personelden umut ve ışık alabilmek söz konusu değildi. Bütün bu düşülen durumların da farkında oldukları söylenemezdi.

1993 Dönemi 37

Bazı birliklerden PKK ile ilgili abartılı cevaplar almak mümkündü. Şemdinli'nin Derecik bölgesinde Jandarma astsubayına 1 km. gerisindeki Balkaya Dağı'nı göstererek sordum:

- PKK'nın bu dağda kampı var mı?
- Var komutanım, 700 kişiler. Yanındaki askerlerden birine sordum:
- Sen ne diyorsun?

- 1500 kişi var. Bazı geceler Osman Öcalan beyaz aün üzerinde bu dağdan (Irak tarafındaki başka bir dağı göstererek) şu dağın üzerine atlıyormuş.

O bölgedeki Piyade Tabur Komutanı Kurmay Yarbaya (Bir ay sonra ayrıldı. Generalliğe terfi etti ve sağlık nedeniyle rahmetlik oldu) sen ne diyorsun dedim:

- 300-400 kişi olduklarını değerlendiriyorum komutanım.
- Siz oraya hiç çıktınız mı?
- Hayır komutanım. Yedi yıldır çıkılmamış, bu bölgedeki Gerdi Aşireti devletten yanadır ve çok cesurdurlar, fakat orayı uğursuz sayıyorlar.
- Şu anda görünen, onlar ağacın üstünde siz altındasınız. Saçlarınızın tellerini bile sayıyorlar. Bu böyle sürüp gidecek mi? Sizin 600 askeriniz ve ağır silahlarınız var. Etrafınızda basılmayan karakol kalmamış, burayı da geçen sene basmışlar. 28 şehit var. Küçük rütbeliler ve askerlerle konuşun, böyle saçma sapan şeyleri kafalarından çıkarsınlar, dedim.
- Benimle gelen, Şemdinli'de bulunan Dağ ve Komando Tugay Komutan Yardımcısı Piyade Albay Cahit'e:

- Cahit, buraya çıktığımızda göreceğiz, azami bir bölük kadar PKK'h olabilir (80-100 militan). Karşı tarafın propagandası ne kadar etkili görüyor musun? Eğer

bunların dediği kadar militan bu dağda olsa, hiç durmaz buralarda ne varsa hepsini siler süpürürler. (Kısa bir süre sonra bu dağa taarruz ettik, tamamı 47 kişiymiş. 28'i yok edildi.)

"Yıldırımın çarptığı insan gök gürültüsünü duymaz."

Utku Paşa Temmuz'ın ikinci haftası göreve katıldı ve komutayı Tugay Komutan yardımcısı Albay Nevzat'tan teslim aldı.

38 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

1993 Dönemi 39

1 Temmuz - 5 Ağustos 1993 arasında meydana gelen olaylar şöyleydi:

2 Temmuz saat 17:00'da PKK Çukurca ilçesine hakim tepelerden şehre ateş açtı. Karşılıklı müsademe üç saat sürdü.

3 Temmuz saat 23:40'da Şemdinli'nin Mezargediği bölgesinde arazide sahra düzenindeki Takviye Piyade Taburuna ağır silahlarla ateş açıldı. Çatışma 02:30'a kadar devam etti.

4 Temmuz saat 16:00 da Yüksekova-Yeşiltaş yolu kesildi.

9 Temmuz saat 17:00'da Yüksekova bölgesinde bir komando Çavuşu şehit oldu. Aynı gün saat 23:45'de Çukurca Çığlı Sınır Karakoluna silahlı saldırı yapıldı, iki jandarma eri şehit düştü.

11 Temmuz 20:45'de Çukurca Ormanlı mezarına silahlı eylem yapıldı.

17 Temmuz 11:30'da Yüksekova bölgesinde arazide bir jandarma eri şehit oldu.

Aynı gün saat 14:30'da Çukurca-Işıkh köyü yolunda bir sivil araç mayına çarptı.

19 Temmuz 02:00'da Şemdinli'nin Durak bölgesinde sahra düzenindeki 4 ncü Dağ ve Komando Taburunun emniyet timine saldırıldı. Dört komando eri şehit oldu. Bir Asteğmen ve altı komando eri yaralandı.

20 Temmuz 19:30'da Yüksekova Güven köyüne silahlı saldırı yapıldı ve iki köylü kaçırıldı.

23 Temmuz 15:00'da Çukurca Pirinçeken köyü yolunda bir sivil araç mayına çarptı. Bir vatandaş öldü, on vatandaş yaralandı.

24 Temmuz 14:30'da Şemdinli'de arazide bir komando eri şehit oldu. Aynı gün saat 23:00'da Hakkari vilayet merkezinin Kuzey Doğusuna silahlı saldırı yapıldı. Çatışma mahalle aralarında, sonuçta ortaya bir şey çıkmadan dört saate yakın devam etti.

27 Temmuz saat 14:20'de Yüksekova'nın Kısıklı Jandarma Karakoluna gündüz gözüyle, üstelik ana karayolunun kenarında bulunan bir yere baskın yapıldı. Biri asısubay dördü er. beş kişi şehit oldu. Aynı gün saat 22:30'da Yüksekova'nın Karabey köyü silahlı saldırıya uğradı, üç köylü kaçırıldı. Saat 23:15'de gene Yüksekova Çobanpınar Jandarma Sınır Karakoluna mensup bir er mayına bastı ve şehit oldu.

28 Temmuz saat 23:30'da Hakkari'ye bağlı Kavaklı Jandarma Karakoluna silahlı saldırıda bulunuldu.

1 Ağustos saat 14:20'de Yüksekova Yeşildere mezarında bir jandarma eri şehit oldu. Aynı gün saat 23:40'da Yüksekova'nın dibinde bulunan Kamışlı Jandarma Karakoluna saldırı yapıldı, üç er şehit düştü. Saat 24:00 da da Çukurca'nın Serbest Jandarma Sınır Karakoluna baskın yapıldı. On er şehit oldu. Bir subay, sekiz er yaralandı.

2 Ağustos saat 09:15'de Hakkari merkeze bağlı Taşbaş köyü yolunda bir sivil araç mayına çarptı, bir Geçici Köy Korucusu şehit oldu, iki vatandaş yaralandı. Aynı gün saat 14:00'da Şemdinli Aktütün Jandarma Karakolundan bir jandarma eri şehit oldu.

3 Ağustos saat 21:00'da Hakkari-Yeniköprü arasında Zap vadisinde bulunan tavuk çiftliğini basıp tesislere benzin dökerek 13.000 tavuğu canlı canlı yaktılar. Saat 22:00'da Hakkari merkeze bağlı Bağış köyüne silahlı saldırı düzenlendi. Aynı gece 23:30'da Yüksekova Uzun-sırt Jandarma Karakoluna baskın yapıldı, bir üsteğmen ve yedi er şehit oldu.

4 Ağustos saat 11:00'da Çukurca bölgesinde bir komando eri şehit düştü.

5 Ağustos saat 22:00'da Yüksekova Esendere Jandarma Karakolu silahlı saldırıya uğradı.

Olaylar bunlarla da bitmiyordu. Her gece en az üç köy, iki karakoldan; uzaktan ve yakından bir silah sesinin duyulması, bir karartının yanlış algılanması sonucu başlayan yardım çağrılarını içeren telli ve telsiz konuşmaları sabahlara kadar devam ediyordu. Özellikle köylerdeki korucular kendi durumlarının daha

kötü olduğunu ispatlama gayretiyle ellerinden geleni yapıyorlardı. Burada her şey çığırından çıkmıştı. Tehlike her günün 24 saatinde ve her metre karesindeydi. Klasik bir savaşta böyle işkence olamazdı. Her şey sinir sistemlerinin dayanıklılığına bağlıydı. Dayanıldı olmak cesarete eş değerdı. PKK'nın kayda değer bir kaybı yokken, bir ayda bulundukları yerde 40 asker şehit olmuştu. Bu sayının iki-üç misline yakın da yaralı vardı. İşin en ölümcül tarafı ise personelin üzerinde yarattığı şok ve moral bozukluğuydu.

"Herkes kadar yaparsanız; Hiçbir şey yapmamışsınızdır."

Temmuz'un ikinci haftasıydı. Birliklerin durumlarını incelemeye devam ediyordum.

UH-1 helikopteri ile uçuyorduk. İki pilot hariç helikopterde altı kişiydik.

Yanımda, karargahtan Harekat Şube Müdürü Kurmay Binbaşı Ahmet vardı. Kendisine:

"Pilotlara söyle, Yüksekö-

mmimmm

40 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

va Güneyinden Alandüz'e/Oramar'a geçsinler, o bölgeyi tam olarak görelim" dedim.

Bu bölge eski isyanların da başladığı bir yerdi. İncelediğim bazı PKK belgeleri ve telsiz mesajlarında "1993 yılı sonunda Kürdistan meclisinin burada da açılabilceği" gibi zırva ifadeler ve değerlendirmeler geçiyordu. Söz konusu

alan her birinin rakamı 3.000 metrenin üzerinde, Buzul, Rejgar, Tove, İzme dağlarının ortasında, içerisinde kanyonlar, derin vadiler, boşaz ve geçitlerin bulunduğu, tabanlarından akarsuların geçtiği bir bölgeydi. Güneye doğru kısa bir vadi ile Kuzey Irak topraklarına geçilerek PKK'nın orada bulunan Me-zî-Karyaderî (Avaşin) kampına bağlanıyordu. Alandüz'e ancak dağların arasındaki dar geçitlerden girilebiliyordu. Hakkari'nin her tarafı öyle olmakla beraber burası sanal olarak yaratılan korku filmlerini aratmayacak kadar vahşi bir görünümdeydi. Daha önce bir taburla geçitlerden biri kullanılarak kenarlarından birine kadar yaklaşılmış, ne olup bittiği bilinmeyen bu bölgenin risk ve tehlikeleri düşünülerek geri dönülmüştü.

Hava çok sıcaktı. Helikopter doğu vadi içerisinde uçarak Ora-mar bölgesine girdi. Pilotlar maksadı bildikleri için daireler çizerek bölgeyi incelememizi sağlamaya çalışıyorlardı. Bir kuyunun içindeydik. Camlardan j,örünen tek şey gökyüzüne doğru ucu görünmeyen kayalıklardı. Aşağıda PKK'nın sahiplerini kovduğu beş boş köy görünüyordu. Döne döne 9-10 tur attık. Ne kadar gizlemeye ve kamufle etmeye çalışsalar da iki köyü kullandıkları ve Rubarişin Çayı vadisinde yamaçları yarararak toprak altına girdikleri belliydi. Saat 14:00 civarındaydı ve artık ayrılabiliriz. Pilotlar tecrübeliydiler, bir uyarıya gerek duyulmazdı. Başlangıçta belli bir yükseklikte uçarken, son turlarda bu küçük helikopter daha aşağılarda uçmaya başlamıştı. Binbaşı Ahmet iç konuşma cihazını çıkararak iki pilotun arasına girip onlarla konuştu. Bir şey söylemeden yerine oturdu.

- Ahmet mesele nedir?

- Komutanım, aşırı sıcaktan helikopterin performansı düşmüş, bütün gücünü zorluyorlar ama yükselmiyor.

- Güneye Irak'a açılan vadinin rakımı daha düşük.

- Orayı, Dilekli, Dibecik köyleri yönünü deneyecekler komutanım.

Pilotlar Güney istikametini iki kez denediler, çıkamadık. Bir kuyuda atlı karınca gibi dönüp duruyorduk. Bekleyerek yapacak bir şey yoktu.

- Ahmet yaklaş, kulağını ağzıma daya (Helikopterin gürültüsünden normal konuşma anlaşılamiyordu). Pilotlara söyle, iniş yerini kendi-

1993 Dönemi 41

leri seçecek; mümkünse bölgenin kenarlarında bir yer tercih etsinler. İner inmez, pilotlar da silahlarını almış olarak, benim peşimden geleceksiniz. İniş yeri netleşirken sen Tugaya bildir, kışlada ne kadar helikopter varsa azami miktardaki timi bu helikopterin çevresine atıp emniyetini alsınlar. Biz iyi bir ateş muharebesine girebileceğimiz mevkide olacağız, gelenlerle temas kurarız. Tugaydakilere şunu ısrarla söyle, zaman her şey. Aşağıdakilerin ne olup bittiğini anlamaları da zaten 20-25 dakikayı alır.

- Emredersiniz komutanım.

Bu konuşma esnasında helikopter bir tur daha atmıştı. Binbaşı, pilot Yüzbaşı ve Üsteğmenle konuştu. Pilotların kasklarının öne doğru eğilip kalkması emri anladıklarının işaretiydi. Bir tur daha tamamlanmak üzereyken, güneydeki vadinin

kayalıklarını sanki elimizi uzatsak dokunacağınız gibi bir mesafede ve kulakları yırtan bir motor sesiyle helikopter kendini kuyunun dışına attı. Hakkari merkezi ile arasında sadece bir dağ silsilesi bulunan Ora-mar/Alandüz bölgesinde PKK'nın meydan okurcasına bu derece tertiplenmesi ve kendisini çok rahat hissetmesi bütün olay ve eylemlerin yanında, akıl almaz bir şeydi. Kışlaya döner dönmez Tugay karargahında sürekli kalan Hava Kuvvetleri irtibat subayı/ileri Hava Kontrolörü vasıtası ile acil ve ani hava isteğinde bulunduk. Teklif kabul edildi. Hedefleri gelecek uçaklara tarif etmek üzere ben, Binbaşı Ahmet ve havacı Üsteğmen, bu defa Skorsky helikopteriyle uçaklardan 15 dakika önce hedef bölgesinin üzerine ulaştık. Hedefleri Binbaşı Ahmet de tarif edebilirdi. Ben dağlarda ve kayalık bölgelerde Hava Kuvvetlerinin etkilerini bizzat gözlerimle görmek için ekibe katıldım. Uçaklara hedeflerin tarifini havacı Üsteğmeni yapacağından bölge üzerinde birkaç tur atarak kendisine yerlerini tek tek gösterdik. Tam planlanan zamanda ikişerli kol halinde dört uçak hedef bölgesine geldiler. Hava kontrolü Üsteğmen uçaklara hedeflerin tanımlat mı savaş pilotlarında hiçbir tereddüde yer bırakmayacak gibi yaptı. Böyle kayalık ve kesik arazide bir dakikayı dahi geçmeyecek süre içerisinde tarifin yapılması ve anlaşılabilmesi çok zor bir işti. Bu iş için helikopterin dar camlarından bakarak anlatılması ise başka bir sorundu. Üsteğmen cin gibi bir çocuktuk. Bu görevini kan ter içerisinde helikopterin bir yanından diğer yanına koşarak büyük bir şevk ve coşkuyla yaptı. Faaliyet iki buçuk saat sürdü. Uçaklar bölgeden ayrıldıktan sonra hedefleri daha yakından görmek istedim. Bölge üzerinde 4-5 dairevi tur attık. Havadan dürbünle bile net olarak bir değerlendirme

42 Unutulanlar Dışında Yeni BİR Şey Yok

1993 Dönemi 43

yapabilmek mümkün değildi. Üç saate yakın bu alanın üzerinde sürekli dönüyorduk. Bir ara helikopterin teknisyeni astsubayın kendinden geçtiğini gördüm. Baş dönmüştü, kışlaya yaklaşıncaya kadar uyudu. Pistten karargah binasına yürürken pilot Yüzbaşı Ali'ye; "senin teknisyenin dönmekten başı döndü" dedim.

"Komutanım, ben bile şu anda yerçekimi olmayan bir boşlukta yürüyormuşum gibiyim. Sürekli onlarca saat bile uçsak bu duruma gelmeyiz" dedi.

"Acemi marangozun yongast çok ohtr."

16 Temmuz 1993 gecesi saat 22:00 civarındaydı. Harekat Merkezinde çalışıyordum. Karargah subaylarının büyük bir kısmı da buradaydı. Önce bir kaç kez silah sesi duyuldu, birkaç dakika içinde kışlanın her tarafını ateş sesi sardı. Subayların hepsi birden dışarı fırladılar. Artık silah seslerine insan sesleri de karışmıştı. Dışarı çıktım. Kışla nizamîyesine doğru bir kaç kişi koşuyor, sivil kıyafetli olan, nizamîyenin üzerinden geçecek şekilde havaya darbeler halinde ateş ediyor ve diğerlerine emirler veriyordu. Koşarak emir verenin yanına gittim.

- Sen kimsin, dedim.
- Ben Jandarma Özel Harekat Grubunda Astsubayım.
- Niye nizamîyeye doğru ateş ediyorsun?

- Oradan kışlaya sızabilirler.
- Şu anda kışlada tek silah sesi gelmeyen yer orası, nizamîyedeki askerler soğukkanlı ki bir şey görmeden ateş etmiyorlar. Seni böyle sivil kıyafetle bu karanlıkta görünce ne yapacaklarını biliyor musun? Üstelik elinizde de kaleşnikof tüfeği var. Bu silah) kim kullanıyor? PKK. Kendinizi öldürtmeden hemen binanıza dönün.

Bu arada bir kaç roketatar sesi duyuldu. Patlamalar uzaktan geldiğinden bizimkilerin attığı anlaşılıyordu. Kışlanın Kuzeyi ve Kuzey Doğusunda ateş sesleri daha yoğundu. İki tip silah sesi vardı. Bunlar bizim kullandığımız G-3 piyade tüfeği ile PKK'ın kullandığı kaleşnikof sesleriydi. Bazı subay ve astsubaylar da kaleşnikof kullandıklarından tansiyonu yüksek bu ortamda bizim mi, PKK'lıların mı, anlamak mümkün değildi. Bu durum personelde PKK'lılar kışlanın ortalarına kadar girmişler gibi algılanıyordu. Her yönden büyük yanıltı.

Binaların arasından kışlanın kuzeyindeki mevzilere gittim. Burada ateş sesi kesilmişti. O kesimin sorumlusu Bölük Komutanı Yüzbaşı da oradaydı. Kendisine:

- İlk ateş nereden açıldı?
- Şuradaki nöbetçiler, diye 30 m. öteyi gösterdi. Oraya gittik. Aynı mevzide iki asker vardı.
- Neden ateş açtınız?
- Ateşi PKK açtı komutanım.
- Düşünmeden cevap vermeyin. Kaç namlu ağız alevi gördünüz?
- İki gibi geldi komutanım.
- Siz ne yaptınız?
- Ateşin geldiği yere bir şarjör boşalttık.
- Sizin ateşinizden sonra karşıdan ateş edildi mi?
- Hayır komutanım.

Harekat Merkezine döndüm. Subaylar da birer ikişer geldiler. İstihbarat şube Müdürü Kurmay Yüzbaşı Harun'a:

- Kimdi bunlar?
- Doğudaki Berçalan yaylasından veya kuzeyimizdeki Karadağ'dan gelmiş olabilirler.

- Acaba? Ne makineli tüfek, ne roketatar, ne havan kullandılar. Ne de çevredeki timlere sızma teşebbüsünde bulundular. Bu kadar zahmetsiz işi dağ kadrosu yapar mı?

- Milisler olabilir komutanım.
- Doğru. Bunlar şehirden, Hakkari'den geldiler ve bir saate kalmaz evlerinde olurlar.

Şu olay bile başlı başına, PKK'lıların cesaret ve kendilerine güven konusunda nerelere ulaştığının göstergesiydi. Bu ne cüretti? Taciz ettikleri yer, Dağ ve Komando Tugayının ana kışlasıydı. Böyle bir teşebbüste dahi, bunun bedelinin çok ağır olabileceğini beklemiyorlardı. İş bu duruma getirilmişti. Tüm personel sinirleri yay gibi gerilmiş halde sabahı yaptı.

|"Vatan toprağı bir köylü aşkıyla ve saflığıyla sevilmelidir."

19 Temmuz saat 02:00'da Şemdinli'nin Durak Jandarma Karakolu bölgesinde arazide konuşlanmış olan 4ncü Dağ ve Komando Tabu-

v>

I 'V 4İH* t

44 Unutulanlar Dişinda Yen! Bir Şey Yok

runun İran sınırı istikametinde çevre emniyeti için mevzilenen timine PKK'nın saldırdığı haberi geldi. Ne olup bittiği tam anlaşılincaya kadar sabah oldu. Gün ağarırken bölgeye gittik. Dört şehit, biri subay olmak üzere altı yaralı vardı. Tabur Komutanı Piyade Binbaşı Atakan gözyaşlarına hakim olamıyordu. Taburun bir uçaksavar makineli tüfeği ile bir tanksavar topu da PKK'lılar tarafından götürülmüştü. Fevkalade hassas bir ruha sahip olan Atakan bunu namus meselesi görüyor ve kendini tutamıyordu. Onu bir kenara çekip, "Atakan, sana söz, bu silahlan bulup sana vereceğiz" dedim.

(Irak'a yaptığımız operasyonlardan biri olan Hakurk/Ejder operasyonunda bulduğumuz 268 adet yeraltı deposu, sığınak ve gömülerden çıkardığımız yüzlerce ağır ve hafif silahların arasında 4ncü Dağ ve Komando Taburunun uçaksavar ve tanksavar topu da vardı.

29 Eylül 1992 gecesi, PKK, yıllarca "bir avuç özgür vatan" dedikleri Şemdinli'nin Derecik bölgesinde bulunan Jandarma Karakoluna, ağır silahlar desteğinde 620 militandan oluşan bir kuvvetle taarruz etti. O gece Binbaşı Atakan da bir Dağ ve Komando Bölüğü ile [160-180 asker] bu karakolda bulunuyordu. PKK ile mücadele tarihinde ilk kez böyle bir gücün bir noktaya toplandığı görülmüştür. Saldırı Kuzey Irak topraklarından başlamış, önce emniyet timlerine sonra da bir dalga halinde karakola çarpmıştır.

Derecik olayı da bu bölgede işlerin nereye geldiğinin açık göstergesidir. İki taraf boğaz boğaza birbirine girmiş, cesaretlendirici haplar almış olan militanlar çıldırmış gibi saldırmışlardır. Gün ağarınca dahi çatışmayı kesip çekilmeyen PKK'lıları, bölgeye gelen kobra helikopterleri açık alanda yakalayıp top ve makineli tüfek ateşine tutmuştur.

Derecik Karakolunun çevresinde 116 PKK'lı cesedi toplanmıştır. Bu saldırıya katılıp sonradan teslim olan üç militan da; çatışma alanında kaçırdıkları ölüle

ile yaralı iken sonradan ölenlerin toplam sayısının 86 olduğunu söylemişlerdir. Derecik Karakoluna saldıran 620 militanın 202'si yok edilmiştir. PKK'ının büyük bir hezimetle biten bu saldırısını merkez karar üyelerinden Nizamettin Taş yönetmiştir. Bu olaydan sonra suçlu bulunarak görevden alınmıştır. Aynı şahıs 1994'de bu defa hareketli alay komutanı olarak karşımıza çıktı ve aynı hataları gene yaptı. Hareketli alay denilen PKK gruplarının başına gelenler olay tarihi gelince anlatılacaktır. Derecik çarpışmalarında biri subay olmak üzere 28 Dağ ve Komando kahramanı şehit olmuştur.)

1993 Dönem! 45

"Doğal bir içtenlik olmazsa amacınız gerçekleşmez.

Çünkü Tanrı yardım etmez.

içtenlik, amacınızın cam ve ruhudur."

23 Temmuz 1993'de Başbakan ve Genelkurmay Başkanı'nın Hakkari'yi ziyaret edeceği konusunda bir mesaj geldi. Şemdinli'nin Güneyindeki İran-Türkiye-Irak sınır sıfır noktasında bulunan Mezarge-diğine gidileceği ve orada brifing verileceği belirtiliyordu.

O bölgede takviye piyade taburlarından biri vardı. Muharebe koşullarına göre düzenlenmiş olduğundan doğal olarak şekilcilikten uzaktı. Fakat bunun anlatılması ve anlaşılması işin içinde olmayan için zordur. Mezargedideğine giderek, gelecek kişiler için çadır ve diğer idari tesislerin nereye kurulması gerektiğini, o gün nasıl bir tertip alınması lazım geldiğini söyledim ve bizzat gösterdim. Taburun malzemeleri ancak kendilerine yeterliydi. Temmuz ayında bulunulmasına rağmen personelin giysileri kışlık malzemelerdi. Kazakları, yün çamaşırları, parkaları iç içe giyerek soğuktan korunmaya çalışıyorlardı. Tabur hemen güneyinde bulunan Hakurk'a bakan 2.801 rakımlı tepe ile doğu ve batısında bulunan rakımları 3.000 metrenin üzerindeki dağlarda 24 saat esasına göre emniyet timleri çıkarıyordu. Tabur Komutanı bu timlerden bir uzman erbaşın geçen hafta el parmaklarında donma emareleri görüldüğünü söyledi. Emniyet timlerinin bulundukları yerlere erzak ve mühimmat götürebilmek için civardaki köylerden katırlar kiralamışlardı.

Geniş bir heyet 23 Temmuz öğleden önce Dağ ve Komando Tugayının kışlasına geldi. Tugay Komutanı Utku Paşa kendilerini tören birliği ile karşıladı. Buradan Mezargedideğine gidildi. Başbakan ve Genelkurmay Başkanından başka bazı Bakanlar ile üst düzey bürokratlar ve medya mensupları da vardı. Brifingler verildi. Herkes memnun, mesut, huzurlu ve sanki batıda bir ilçede parti kongresi yapılmış veya bir tesis açılıyormuş gibi birbiri ile şakalaşıyordu. Bu gelişin maksadını, yıllar önce işler kötü gitmeye başladığında herkes anlayabilirdi. Çok fayda sağlamasa da bir parça iyileştirmeye katkısı olabilirdi. Artık gün, o gün değildi. Geçmiş ola, PKK'nın geldiği seviye mesaj verme mesaj alma gibi sıradan şeyleri umursayacak halde değil, dış dış göze göz süren gayri nizami harpti. Zaman ne mesaj ne de nutuk zamanıydı. Buraya gelişin etkisi çarpışan askerler

46 Unutulanlar Dışın da Yeni Bir Şey Yok

için, mermi ve roket, başının üstünde patladığında sabun köpüğü bile sayılmazdı. Ben hiçbir şey hissetmiyordum. Çadıra da girmedim. Gelen insanlar sadece fizik olarak buradaydılar, ruhları kesinlikle burada değildi. Bunu hal, hareket, konular ve konuşmalardan anlamak için derin bilim sahibi olmaya ihtiyaç yoktu. Herkes helikopterlere binip güle oynaya ayrıldı. Orada kaldım. Gruplar halinde ve tek tek subaylarla konuştum. Hepsi sanki bir saat önce burada bulunanları hiç görmemiş gibiydi. Efe yaradılışlı biri olduğu her halinden, silah, mermiler ve bıçağını kuşanmasından anlaşılan bir piyade üsteğmeni: "süsü ve kendimizi kandırmayı ne kadar seviyoruz değil mi komutanım?" dedi ve devam etti "Karadağ'daki timden biraz önce indim, sakalım için kusura bakmayın". Hava kararmak üzereydi. Bir müddet dört askerin iki katin yedek-leyerek Irak topraklarındaki Hakkırk kampına bakan 2.801 rakımlı tepedeki time akşam yemeği götürmek için dağa tırmanışlarını izledim. Katırlar kayalıklara hiç sorun çıkarmadan ürmanıyor ve askerlerle tam anlaşmış görünüyorlardı. Tabur Komutanına:

- Bu askerler daha önce binek veya yük hayvanlarıyla uğraşmışlar mı?

- Ne gezer komutanım. Katırı ilk defa burada gördüler, ama birbirlerine çabuk kaynaşular.

0 gece şemdinli'de kaldım. Müteakip günlerde PKK saldırılan bize daha büyük acılar verecek şekilde artarak devam etti.

"Klasik olmayan savaş türü, sokak kedisinin kurnazlığı ve ustalığına sahip olmayı, mantık yürütme ustalığı, yüksek zeka ve kavrama yeteneği gerektirir."

24 Temmuz saat 13:00 civarında çalışma odamdan Harekat Merkezine indim. Ana telsiz ve el telsizleriyle herkes konuşuyordu. Konuşmalarda jandarmalar, korucular, telsiz operatörleri vardı. Karargah subayları heyecanlı ve sevinç içerisindeydi. İstihbarat Şube Müdürüne:

- Durum nedir?

- PKK'lı bir grupla temas sağlandı komutanım.

1993 Dönemi 47

- Kim? Nerede?

- Üzümcü köyü korucuları Geven Dağı eteklerinde. Köylerine her an saldırı bekliyorlarmış, kendi inisiyatifleriyle bugün Geven Dağı bölgesine operasyon düzenlemişler.

Bu köy Hakkari merkeze 15 km. uzaklıkta, çaüşma yeri de 10 km. mesafedeydi.

- Kendi başlarına bir sonuç alabilirler ini?

- Bu aşiret iyi savaşçıdır komutanım. Çok şehit verdiler, bunun öcünü almak istiyorlar.

- İl Jandarma Alay Komutanının haberi oldu mu?

- Oldu. Temas zaten 10 dakika önce sağlandı. O da çatışmayı takip ediyor.

Korucuların başlangıçtaki konuşmalarından her şey iyi gidiyor görünmekteydi. PKK'lılar sıkıştırılmış, kurtuluş çareleri kalmamıştı. Telsizlerden gelen silah sesleri insan seslerini basınyordu. Karargah subayları sevinçle korneti başı ve diğerlerine neler yapması gerektiğini söylüyor, onlar da ballandıra ballandıra anlatıyordu. Çatışmanın birinci saati arkada kalmışken korucu telsizlerinin birinden "yardım" diye bir feryat geldi. Sesin sahibi korucu başının kardeşıydı ve bir ayağını daha önceki çatışmalardan birinde kaybetmişti. Daha da ilginç PKK'hlara en yakın, en ileri hatta o vardı. Harekat Şube Müdürü Kurmay Binbaşı Ahmet'e:

-Jandarma Alay Komutanı bir tedbir düşünüyor mu?

- Komutanım korucular yardım istemiyor.

- Konuşmaları ben de duyuyorum. Karışmamak için de kendimi zor tutuyorum. Bu korucuların keyfine bırakılacak iş mi? 25-30 korucu ellerindeki hafif silahlarla militanlara ne yapabilir? Yapsalar da ne kadar yapabilirler? Buraya geldiğim günden beri gördüğüm en iyi fırsat; adamlar bulunmuş, iyi kötü yerlerine mihlanmış, üstelik gündüz.

- Ben il Jandarma Alay Komutanı ile görüşeyim.

0 sırada Alay Komutanı aradı; iki tim hazırladığını, helikopter verilebildiği taktirde, Alay Komutan yardımcısı Yarbay şerafettin'i çatışma bölgesine gönderebileceğini söyledi. Helikopterler kısa sürede iki timi çatışma yerine yakın bir yere attılar. Yarbay büyük özveri ile, bir ayağı olmayan buna rağmen herkesten önde çarpışan yaralıya ulaşmak için kayalıkların içerisinde debelendi, fakat olmadı. Bu arada başka bir korucu şehit oldu, iki korucu yaralandı. Ayağı olmayan yaralı korucu öyle bir yerdeydi ki ne tam görülebiliyor ne de ateşle yardım edilebiliyordu. Son ana kadar soğukkanlılığını kaybetmedi, elin-

•

Vp^T-v'1

. ' S, 1. ,
la*'''''-'

L«.' -|*|

48 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

deki telsizle PKK'lılarm kendisine 5-6 metre yaklaşıncaya kadar, her hareketlerini bildirdi. Son cümlesi, "her tarafım sarıldı" oldu.

Korucuların operasyonu iki şehit, iki yaralı ile son buldu. Ölü veya yaralı herhangi bir PKK'h bulunamadı. Karargahta herkes üzüntülüydü. Ölümlere alışkın

subaylardı ama tek ayaklı, cesur bir adamın ölümünü kendi ağzından dakika dakika soğukkanlılığını koruyarak anlatması herkesi derinden etkilemişti.

Bu sonuç üzünlüydü; fakat bundan daha fazla üzülmesi gereken aleni bir şeyi düşünüp, görememektir. O da şuydu: Çatışma yeri, bulunduğumuz kışla da ihtiyat olarak bulunan Jandarma Özel Harekat Grubuna (200 seçme asker) 15 dakikalık uçuş mesafesinde, Hakkari Batısında Geçitli bölgesinde arazide üslenmiş olan 2 nci Dağ ve Komando Taburuna (ağır silahlarla donatılmış 700 komando) 10 dakikalık havadan intikal uzaklığındaydı. Olmayan bir şey olmuş, PKK grubunun arazide yeri tespit edilmişti. Korucular da PKK ile temas sağlayarak kendi işlerini iyi yapmışlardı. Ötesini bir çok sebepten dolayı onlar yapamazdı. Şimdi sıra bizdeydi ve yapılacak şey dağ komandoları ile PKK grubunun üzerine kara bulut gibi çökmektir.

Bu kalıplar yok mu? Bürokratik kafa; esnek olmayan, hür düşüncüyü hapseden, ruhları kafese, sokan. Tüm faaliyetlerde esas düşman işte buydu. Ateş etmeyen, gürültü çıkarmayan, bu musibet; aslında, canlıyken bile insanı öldürüp içdi eden, işe yaramaz hale getiren, felaketlere sürükleyen en büyük düşmanın ta kendisiydi. Savaşılacak ve mutlaka kazanılması gereken işte buydu. Savaş veya barış, her alanda bu hastalıkla mücadele edilmeliydi. Düşmanı yaratan da, onun hesabını kısa sürede görememiş olmanın sebebi de gene buydu. Toplum yaşamında kötü giden bütün faaliyetlerin nedeni; kalıpcılık ve sıra-danlıktır. Kınlamayan kalıplar muharebede insanların ölüm sebebiydi. Kalıpları öldürmeliydik. Aksi halde onlar bizi öldürüyordu.

Tutkudan başka hiçbir şey ciddiye alınmamalıdır.'

27 Temmuz saat 14:20'de Yüksekova 10 km. doğusunda, Yüksekova ile İran siyasi sınırı arasındaki ana yolun kenarında bulunan Kısıklı Jandarma Karakoluna saldırı yapıldığı haberi ulaştı. Çatışma kısa sürmüştü. Biri astsubay, dördü asker beş şehit vardı. Anayol kenann-

1993 Dönemi 49

daki karakola gündüz gözüyle böyle bir eyleme kalkışacak kadar meydan okuyorlardı. Karakola giderek bir tepeye çıktım. Asteğmen kaçtıkları yön olarak Mor Dağı gösteriyordu. Saldırı personel karakol civarında günlük işlerini yürütürken şok şeklinde yoğun bir ateşle başlamış ve azami 20 dakika sürmüştü. Yüksekova'dan komando ve jandarma birlikleri gelmiş, yakın civarı tarayıp karakol bölgesine dönmüşlerdi. Kaçan militanları takip etmek gene yoktu. Yüksekova'daki 1. Dağ ve Komando Taburunun kışlasına döndüm ve gece boyunca subaylarla görüştüm.

Üç gün sonra bu defa Yüksekova'nın yedi km. güneyindeki dümdüz bir ovada bulunan Kamışlı Jandarma Karakoluna eylem yapıldı ve üç jandarma eri de burada şehit oldu.

Bir öğleden sonra Utku Paşa ile birlikte Hakkari'ye indik. Kışla şehir arası 12 km.lik bir dağ yoluydu. Şehir 1700 metre rakımda, kışla ise 2600 metre yükseklikteydi. Utku Paşa bana lojmanları ve komutan konutunu göstermek istiyordu. Lojmanlar şehrin güneyinde prefabrik barakalardı. Bunlar piyade tifeği atışlarına bile dayanıksızdı. Bazıları uçaksavar ateşine maruz kalmış, bir taraftan giren mermilerin bazıları duvardan çıkamayıp kalmışlardı. Tek katlı bu barakalar Tugay 1984'de Bolu'dan Hakkari'ye intikal edince, askeri birlikler tarafından inşa edilmişti. Lojmanların etrafı ağır silahlar dahil çepeçevre mevzilerle çevrili ve askerlerin elleri tetikteydi. Bu sahayı hemen yanındaki upuzun konik bir tepede gene ağır silahlarla donatılmış, 20 kişilik bir komando timi gözetliyor, bir tehlike anında tehdidin geldiği istikamete ateş açıyorlardı. Subay ve astsubayların büyük bir kısmının eş ve çocukları yanlarında değildi. Yüksekova, Şemdinli ve Çu-kurca'da da aynıydı.

İncelendiğinde görünen şuydu; ailesi ve çocuklarını Batıda bırakabileceği uygun bir yeri olanlar ailelerini yanlarında getirmemişlerdi. Bir bakıma iyi bir durumdu, çünkü lojman sayıları yetersizdi, üstelik şehirde kirada oturulacak do^ru dürüst ev bulmak hemen hemen imkansız, aynı zamanda da emniyetsizdi. Utku Paşa prefabrik tek katlı konutu gösterdi ve bazı önerileri oldu: "Aynı odada yaünayıp, her gece farklı odalarda yatmamı, hiç değilse hafta sonları gündüzleri de burada geçirmenin sinir sistemim için iyi olacağını, kışla havasından kurtulabileceğimi, gece saat 21:00'den sonra mutlaka telefonların

fişini çıkarmamı, aksi halde PKK'h erkek ve kadınların arayarak hakaret edip, propaganda yaptıklarını" söyledi.

- Bunlar nereden arıyorlar komutanım?

.|,-,*.

iiii

t |" *. "it-1.-:a

1. 4-1. M - ^- 4 » '

f:>j^

l-1>, »« - - .

50 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

- Her yerden arayabilirler, muhtemelen evlerden.

- Sabaha kadar arıyorlar mı?

- Hiç ara vermeden sabaha kadar arıyorlar.

- Hep aynı kadın ve aynı erkek mi?

- Hemen hemen aynı kişiler sayılır.

- Sizin gece burada olduğunuzu nasıl biliyorlar? Siz buraya gelince ast birlik komutanları mecburen sizi evden arıyorlar değil mi?

- Tabii..tabii..

- O kadın ve erkek Hakkari PTT'sinde komutanım. Bu işi de gece nöbetlerinde yapıyorlar.

(Tugay komutanı olduktan 2-3 gün sonra PTT'deki bu şahıslara suç üstü yapıldı. 26 aylık görev süremde şehirdeki konuta gitmeye ne zamanım ne de fırsatım oldu. Kurmaylar benim iki yılı aşkın görev süremde konutta sadece 13 gece kaldığımı kendi aldıkları notlardan söylediler. Kuzey Irak ve yurt içinde çok uzun süren muharebeler dışında karakollar dahil kaldığımı her yerde PTT telefonları vardı; hiç kimse beni aramadı.)

"Gevşek beden, gevşek zihne neden olur."

1 Ağustos saat 01:00'da, Çukurca'nın Serbest Jandarma Sınır Karakoluna PKK'nın saldırdığı haberi geldi. Bu karakol Hakkari'nin 220 km.lik Irak sınırının en batısında Şırnak'a komşuydu. Saldırı başladığında çalışma odamdaydım. Harekat Merkezine indim. Gelen haberler karma karışıktı. Bölük Komutanı Üsteğmen de karakolda kalıyordu. Önceleri Bölük Komutanı parça parça bilgiler verebiliyordu fakat sonradan onunla da görüşülemedi. Çukurca Jandarma Sınır Alay Komutanı ve bu bölüğün başlı olduğu Köprülü Sınır Tabur Komutanından gelen bilgiler insana bir şey anlatmıyordu. Bu da işlerin kötü gittiğinin açık belirtisiydi. Alay Komutanı "Çukurca'daki Jandarma Komando Taburu ile Köprülüdeki tabur merkezinden takviyelerin' gittiğini, ancak vadiden geçen tek yolun PKK tarafından mutlaka mayınlanmış ve pusu kurulduğu düşünüldüğü, karakola hızla ulaşmanın zor olduğunu" söylüyordu.

Çatışma güneş doğuncaya kadar sürdü. Utku Paşa kışlaya erkenden geldi ve helikopterle Serbest Karakoluna gittik. Her yer pelperişan-

1993 Dönemi 51

di. PKK karakola 1 km doğudaki bir tepede mevzilenmiş olan emniyet timine saldırmıştı. Tim tamamen şehit olmuş ve yaralanmıştı. On asker şehit, biri subay 9 asker yaralıydı. Şok ateşi hem timin olduğu tepeye hem de karakola aynı anda başlamıştı. Çok miktarda roket ve havan mermisi kullanmışlar, bu şaşkınlık ve sinme anında da mevziin içine girerek nerede ise her askerin üzerine onlarca mermi sıkılmışlardı. Karakolun 30 m. güneyinde bir çatakta iki militanın cesedi vardı. Bunları kimin vurduğunu merak ettim ve askeri buldum. "Kendi mevziimi hiç terk etmedim, hep bana verilen sorumluluk sahasına baktım, hiç ses çıkarmadım. Vuruldukları yere geldiklerinde, benim istikametimde kimse yok sanarak ayağa kalktılar, tetiğe bastım" dedi.

Her şey ama her şey işte bu basit gibi görünen sözcüklerde saklıydı. Bu çocuk hiç telaş göstermemiş ve neticesini almıştı.

Timin mevzilendiği tepeye çıktım. İnanılır gibi değildi. Burası bir mevzi değildi; karyolar, battaniyeler, tüpler, çaydanlıklar, kapkacak, radyo her şey vardı. Yerlerde bol miktarda her marka sigara izmariti mevcuttu. Burası bir müsademe, çatışma maksadıyla bütün dikkatlerini toplayarak hasım ve düşman

beklenen yer değil, tersine gel bizi topluca yok et der gibiydi. Hakkari'de her metrekarede bela dolaşıyordu, ama bunların da dereceleri vardı. Serbest Karakolu tehlikeli, çok tehlikeli, en tehlikeli derecelendirmesinde, son sığfata sahip olan yerlerden biriydi. Batısında sırnak vardı, oradakiler kendi dertleriyle uğraşıyorlardı. Güneyindeki Irak topraklarında ise doğu batı istikametinde uzanan ve sanki denizin üstüne çıkmış balina gibi duran dağ, PKK'nın Metinan kampıydı. Saldırıyı Barzani'nin bölgesi olan Metinan kampından gelen grup veya grupların yaptığı gün gibi aşıkardı. Ağır silahlarını da dağ yollarından katırlarla getirmişlerdi. Çatışmada karakolda bulunan korucuların bazıları grubun bir bölümünün hayvanlarla güneye gittiklerini görmüşlerdi.

Bölük Komutanı Üsteğmen askerlerine aşırı düşküdü. Yeni atanmıştı ve bir aydır görevdeydi. Çok üzgündü; bu gece her şeyi daha iyi anlamıştı. İki yıl bu karakolda geceyi gündüze katarak çalıştı. Sonradan Serbest'de başka olaylar da oldu. Bu subayın saçlarını her karşılaştığımda daha çok beyazlamış görüyordum. 1995 Temmuz'unda, iki yıl sonra, görevden ayrılırken ise, tamamı bembeyazdı.

52 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

"Titrek ve ürkek adımlarla yol gidilmez."

3 Ağustos günü Olağanüstü Hal Bölge Valisi Hakkari'ye geldi. Akşam, OHAL Valisi, Hakkari Valisi, Utku Paşa, ben ve bir kaç bürokrat şehirde bulunan askeri gazinonun bahçe kısmında yemek yedik. Konuşmalar arasında PKK ile ilgili tek konu; önümüzdeki hafta örgütün Diyarbakır'dan Hakkari'ye kadar olan bölgede kepenk ve kontak kapama eylemiydi. Buna nasıl mani olunacaktı? Çare neydi? Herkes bir şeyler söylüyor fakat bir türlü tam bir sonuca ulaşamıyorlardı. Burada her taraf alev alev yanarken kontak ve kepenk işi en kritik konuydu! Konuşmalara katılma gereği duymuyordum ancak, lastik gibi uzadıkça uzadı. Dayanamadım:

"Her şey o kadar açık ki; konuşarak varılacak bir yer yok. Adamlar kendi otoritelerinin devlet otoritesinin üstünde olduğuna eylemleriyle halkı inandırmışlar. PKK ne talimat verirse onu mutlaka uygulayacaklardır. Çünkü, yapmazlarsa en azından bir kısmı başlarına ne geleceğini biliyor. Halk başlarına gelecek olanlara şu dönemde bizim engel olamayacağımıza da inanmış durumda, içinizden biri dükkan veya araç sahibi olsa, farklı ne yapabilirdi ki? Bu soruyu kendimize sormalıyız.

Acil diye konuşulan bu konu, cereyan eden durumların karşısında yirminci sırada bile yer alamaz. Bir şey acilse bilinsin ki geç kalınmıştır. Kimse bulutları yelpaze ile dağıtamaz. İnsanlar şunu bilmeli, eğer eylem günü kim dükkanını açmaz, aracını çalıştırmazsa, bir daha hiçbir şeyi ne açabilir, ne de çalıştırabilir. Fakat bu safhada halk bu söyleme itibar etmez. Neden? Çünkü bu vilayette evin orta direği kırılmış" dedim.

Bir Kurmay Albay konuşuyordu, mülki erkan hiç sesini çıkarmadı. Ama Utku Paşa alındı. "Pamukoğlu Albayım bu işler öyle olmuyor" dedi.

"Komutanım bu işler bekleyerek, konuşarak hiç olmayacak. Biz Türkiye'nin 80 vilayetine 20 yaşındaki çocukların cesetlerini gece gündüz göndermeye devam mı edeceğiz? PKK bu toprağın her karışında Türk Milletine ve O'nun Ordusuna meydan okumayı sürdürsün mü? Savaş bir gaddarlıktır; hiç kimse ve hiçbir zaman dilimi onu zarıfleş-tiremez. PKK bunu uyguluyor. Muharebenin doğasına uygun hareket edilmezse, işte millet böyle 10 yıl acı çeker, daha yıllarca çekece-

1993 Dönemi 53

ği de ortada. Geçen zaman içerisinde, milletin yetki verdiği bu işi halletmekten sorumlu^ kim ve hangi kurum varsa, herkes geç kalmıştır" dedim.

Kimse Cevap vermedi. Üzerinde hiçbir giysi bulunmadan dolaşan biri vardı ve kimse bir türlü, "beyler bu adam üryan" diyemiyordu. Ben de bunu hiç anlayamıyordum.

Yemek devam ederken saat 22:00'da bulunduğumuz yerden 10 km. uzakta Zap Vadisinde ana yolun kenarında bulunan Devlet Üretme Çiftliğinin PKK tarafından yakıldığı, aynı güzergahtaki Bağışlı köyüne de silahlı saldırı başladığı haberi geldi. Militanlar çiftlikteki altı görevliyi bertaraf ederek, barakalara benzin döküp içerlerinde bulunan 13.000 tavuğu, hayvanların çığlıkları arasında cayır cayır yaktılar.

Yemek bitti, ben kışlaya çıktım. Harekat Merkezine uğrayıp çalışma odasına geçtim. Saat 02:00'da Yüksekova'daki Tugay Komutan Yardımcısı Piyade Albay Bülent aradı:

- Komutanım, Uzımsır t Jandarma Karakolu saldırıya uğradı.
- Utku Paşaya bilgi verdiniz mi?
- Konutu birkaç kez aradım, cevap alamadım.
- Bu karakol size 6-7 km. mesafede Yüksekova-Şemdinli yolu üzerinde değil mi?
- Biz mermi seslerini duyuyoruz. Atılan roket ve havanlar da gökyüzünü

aydınlatıyor, dedi.

- 1 nci Dağ ve Komando Taburu sizin yanınızda değil mi?
- Bütün bölükleri kışlada.
- Daha ne bekliyorsunuz, derhal hareket edin.
- Komutanım yolu mayınlanmışlardır ve mutlaka pusu vardır.
- Bülent Albayım dümdüz ovada yoldan gitmeniz şart mı? Araçla gitmek şart mı? İnsan bu mesafeye koşarak gider. 1.000 komando kendinden 6-7 km. ötedeki bir karakolda çarpışan 70-80 askeri uzaktan mı seyredecek?
- Tabur zaten hazır komutanım.

- Daha ne bekliyorsunuz? Albayım, Tabur Komutanı Binbaşı Va-hit'e söyle; rüzgar olacak, rüzgar yetmez; kasırga gibi esecekler.

Uzunsırt Karakolundan Şemdinli istikametinde 10 km. uzakta da 4. Dağ ve Komando Taburu ordugahtaydı. Tabur Komutanı Binbaşı Ata-kan'ı buldum:

- Atakan senin 10 km. Kuzeyinde, anayol üzerinde Uzunsırt Karakolu saldırıya uğradı. Mayın, pusu var gibi kötü alışkanlıklar dinlemem. Nasıl gidersen git, ama şimşek gibi git.

! -, rv~'ii

~\$ft

I

54 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

- Emredersiniz komutanım.

Aşağıya Harekat Merkezine indim. Beklemekten başka yapacak bir şey yoktu. Sabah olurken rapor geldi. Karakoldan bir üsteğmen, bir uzman çavuş, altı er olmak üzere sekiz şehit, bir o kadar da yaralı vardı. Her iki tabur da güney ve kuzey istikametlerinden karakola ulaştıklarında PKK lılar çatışmayı keserek çekilmişlerdi. Utku Paşa ile Uzun-sırt'a gittik. Saldırı karakolun Batısındaki emniyet timine yapılmıştı ve zayıat oradaydı. Üsteğmen İsmet ise Yüksekova Jandarma Komando Bölüğünün Komutanıydı. (Topçu üsteğmeniydi ama bu bölüğe atanmıştı. O dönemde jandarmayı takviye için çok miktarda K.K.K.'lısına mensup subay ve astsubay jandarma görevlerine verilmişti.) İsmet bölümünün bir timinin bulunduğu bu karakola gelerek kendi askerlerini görmek istemiş ve gece de orada kalmıştı. Saldırı sırasında eyleme manız kalan timin bulunduğu yerin tam tersi istikametinde olmasına rağmen saldırı altındaki askerlere yardım etmek için bulunduğu mevziden çıkarken, atıldığı hedefi bulamayan serseri bir roket boğazına saplanmıştı. Aynı mevzi çukurunda bir de uzman çavuş vardı. Olayı saniye saniye yaşar gibi anlattı. Aynı mevziye girdim ve karşı taraftarı üzerime ateş ediliyormuş gibi çıktım. Uzmana sordum:

- Böyle mi çıktı üsteğmeniniz?
- Hayır komutanım, beline kadar yükselmişti. Siz süründünüz. Sinir sisteminin kontrolü dışında, muharebe teknikleri aslında çok basit alışkanlıklardı. Fakat bu basit şeyleri yapmak, her zaman ve herkes için çok zor olmuştur.

Gece karakolda 5-6 korucu da vardı. Bunlardan birinin söyledikleri, insanı çileden çıkarmaya yetiyordu: "Emniyet timini çok kısa bir zamanda telef ettikten sonra 10-12 PKK'lı orada halay çektiler kumandanım".

Saldırıya uğrayan tepeye çıktım. Burası bir mevzi ve muharebe yeri değil, karyolalar, yataklar, battaniyeler, çaydanlıklar, sigaralarla bir gecekonduyu andırıyordu. Her yerde aynı, kabul edilemez hatalar vardı. Odaya benzeyen çukur darmadağınktı. Erlerden birinin defteri yerdeydi. El yazılı bazı adresler, bir iki telefon numarası, küçük paralara ait hesaplarla birkaç mani ve türkü sözü vardı. Bunlardan biri:

"Eledim eledim höllük eledim Aynalı beşikte canım, bebek eğledim Büyüdü de gitti, asker eyledim Gitti de gelmedi canım, buna ne çare. "

1993 Dönem! 55

Karakola döndüm. Komutayı almaya gelen üsteğmene defterdeki ismi söyledim.

- Bu çocuk şehit mi? Yaralı mı? Listeye baktı.

- Şehit komutanım.

- Defterini sana veriyorum. Şahsi eşyaları ile birlikte mutlaka ailesine ulaştıracaksın.

- Baş üstüne komutanım.

Akşama doğru kışlaya döndük, Harekat Merkezine geçtim. Subaylar "hayırlı olsun komutanım" demeye başladılar. "Nedir hayırlı olan?" Kurmay Başkanı "Haberlerde TV ve radyolar söyledi, Tuğgeneralliğe terfi ettiniz" dedi. Bu haber üzerine benden mutluluk belirtileri umdukları anlaşılıyordu ki göremeyince şaşırılmışlardı. "Hiçbir değişiklik göstermediniz komutanım" dediler. "Şu geçen bir ayda görüp yaşadıklarımız, insanı, insanların icat edip kullandıkları sıfat ve unvanların ne kadar anlamsız olduğunu çok iyi gösteriyor. Rütbeyle, nişanla yapılacak bir şey yok. Her şey insanın yaratılışı ve yüreğiyle ilgili. Unvan olunca meziyetlerin mi artıyor? Sen neysen O'sun".

Resmi tebliğ bir gün sonra geldi. 30 Ağustos 1993'den itibaren Tuğgeneralliğe terfi ediyor, Dağ ve Komando Tugay Komutanlığı ile Hakkari İç Güvenlik Komutanlığına atanıyordum. 45 yaşındaydım. Utku Paşa devir teslim gününü üç gün sonra 7 Ağustos olarak tespit etti ve sancak devir teslim hazırlıklarına başladı.

7 Ağustos öğleden önce OHAL Valisi, Jandarma Asayiş Komutanı, diğer mülki ve askeri erkanın hazır bulunduğu törende sancak devir teslimini yaptık. Saat 14:00 civarında misafirler ayrıldı. Korgeneral Hasan Kundakçı, helikoptere giderken kulağıma: "Pamukoğlu, 274 korucu tüfeklerini senin nizamiyenin önüne atıp gitmişler, bu çok kötü bir işaret" dedi. "Haberim var, hepsine çare bulacağız" cevabını verdim.

Saat 15:00'da da Utku Paşayı Van hava alanına gitmek üzere Alay Komutanları, Tugay Komutan Yardımcıları, bu kışlada bulunan bütün subay ve astsubayların katılımı ile yapılan askeri törenle uğurladık. Utku Paşa nezaket ve centilmenliği ile örnek bir kişiliğe sahipti. Türkiye'nin bu en uç köşesinde yaşadıkları ve taşıdığı sorumluluk sinir sistemlerini ve kalbini yıpratmıştı. Tek başına bir general ve yalnız bir insan olarak zamandan, mekandan, çağından çok uzak yaşadığı yerlerden ayrılırken vedalaşma anı hüzünlü oldu.

Harekat Şube Müdürü Kurmay Binbaşı Ahmet'i çağırdım. "Bölgedeki Kara Kuvvetleri ve Jandarma Genel Komutanlığına mensup teğ-

56 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

menler dahil bütün subaylar yarın saat 08:00'da bu kışlada toplanacaklar, kendileriyle konuşacağım" emrini verdim.

Bütün gece subaylara yapacağım konuşmayı zihnimde rafladım. Hissettiğim gibi doğaçlama konuşacaktım. Oldum olası, kağıtlara ve kartlara bakılarak gözünü kaldırmadan okunan konuşmalara hiç güven duymamışımdır. Okuyanlara, ya birileri yazıp vermiştir, ya da; kendileri yazmış olsa dahi jest, mimik, gözde ıslık bulunmadığından içtenlik, doğallık göstermez, ruha ise hiç hitap etmez. Sıradan olan şeyler muharebe koşullarında yürümez. Herkesin ruhu harekete geçmeli, cesareti artmalı, inancı kuvvetlenmeli, coşku ve saldırganlık yaratılmalıdır. Aksi halde konuşma hiçbir işe yaramaz.

Güneş doğmadan kalktım. Bir aydır giydiğim üniforma ve botlarım yıpranmış, rütbelerim ve sınıf yaka işaretlerim solmuştu. Yeni bir üniforma ve bot giydim. Palaskanın tokasını, tabanca ve yedek şarjörlerin deri kılıflarını, komando bıçağı kılıf ve baldır sicimlerini cilalayıp parlattım. Çöl fularını takıp muharebe askı kayışını kuşandım.

Pencereden dışarıyı izledim. Gökyüzünde en küçük bir leke dahi yoktu; hava pırıl pırıldı. Subayları taşıyan helikopterlerin biri inip diğeri kalkıyordu. Yakın bölgelerde olan subayları taşıyan araçlar ikişer üçer gruplar halinde nizamiyeden kışlaya girmeye devam ediyordu. Saat tam 08:10'da herkesin hazır olduğunu bildirdiler, salona girdim ve sahenin orta ilerisinde durarak 600'ü aşkın albaydan teğmene kadar rütbelerdeki subayları selamladım. Oturmalarını, isteyenlerin de not alabileceklerini söyledim.

"Arkadaşlar, Kurtuluş Savaşının başlangıcında Yunanlıların Kütah-ya-Eskişehir savunma hatımıza yaptıkları taarruzlarda işler bizim için kötü gitti. Atatürk, gece bir grup subayla harita üzerinde çalışırken yaver odaya girdi. Atatürk kendisine bakınca: "Cepheden telgraf var Paşam" dedi. Atatürk: "Okuyunuz" diyor. Bunun üzerine yaver hızlı adımlarla kendisine yaklaşıp kulağına eğilerek: "Mahrem efendim" diyor. O ana kadar masanın üzerine eğilmiş bir durumda olan Atatürk, geriye doğrulup ses tonunu da yükselterek: "Bu memlekette işler subaylardan ve milletin kendisinden saklanacak duruma geldiyse vay halimize, herkesin duyacağı gibi okuyun" emrini verdi.

İlkel ve iptidai acuzelerin yaratığı, şu Menemen olayını Atatürk seyahat halindeyken yolda öğrendi. Saniyen gösterdiği tepkiyi içinizde bilmeyen olduğunu sanmam. 1924'de Botan çayını geçerken pusuya düşürülüp öldürülen beş atlı jandarmanın haberini Çankaya'da aldığı anda ise, bütün gece öfkesinin önünde kimse duramadı. Neden böyle-

1993 Dönemi 57

le davranıyordu? Size söyleyeyim. Küçük gibi başlayan bu olayların sonunun nereye varacağını derhal anlıyordu. Olağanüstü zeki bir kişiliği olduğundan ilk bakışta tablonun tamamını görüyordu. Kendisinin zaman zaman söylediği gibi "kudretsiz dimağlar, zayıf gözler, gerçeği görmezdi." Saygısızlığın, tecavüzün büyüğü küçüğü olmazdı", "güç ve kudretini ispat edemeyene itibar edilmez, ancak zaferle kuvvet ve otoritesini ispat edene saygı ve itibar kendiliğinden gelir" ifadeleri Ulu Öndere aittir. O tarihin, ulusların tarlası olduğunu, her ulus geçmişte ne ekmişse gelecekte onu biçeceğini, tarihin engel olunabilecek şeylerin toplamı olduğunu biliyordu. Bütün bunların ötesinde O Cumhuriyetin anasıydı. Ana olan tüm canlılar gibi çocuğunun üzerine titriyordu. Bu devleti kuran kendisiydi.

Beyler; Atatürk denilince siz ve birileri ne anlıyor bilmiyorum, ama ben size söyleyeyim; cesaret, tepki, eylem, Türk Milletine ve Türk Vatanına ölümcül tutkudur.

Arkadaşlar iki cihan harbi bile dörder yıl sürdü. Sonra, her gün muharebe edilmemiştir. İkinci Cihan Harbinde en çok savaşılan yılda bile muharebe edilen gün sayısı 112'dir. Bu nedir böyle? On yıl... On yıl... Sakın bazıları bu hareketin tipi farklı demeye kalkmasın. Madem böyle bir muharebe tipi vardı, o zaman siz buna neden hazır değilsiniz? Savaşın sizin alıştığınız klasik şekliyle yapılacağı konusunda hasım ve hasım olacaklarla mukavele mi yapınız? 1993'ün haline bakın. Hakkari'de saldırı ve tecavüz olmayan bir gün ve gece var mı?

Peki, saat var mı? 6, 8, 10, 12. Türk çocuğunun, askerinin, sıra sıra kaybedilmesine insan nasıl dayanır? Anneler, babalar nasıl katlanır? Beyler, bütün dünya bu acıklı halimizi her günkü haberlerle öğreniyor. Herkes artık şunu anlasın. Bu artık Türk Milletinin haysiyet, Türk Ordusunun kılıcının prestij meselesidir. Bir şairimizin dediği gibi: "Bizim köye benzemiyor buralar Bülbul gitmiş, baykuş konmuş."

Hani biz devlerin fillerin diz çöktüğü millettik, hani biz eski yeni dillerin anlattığı millettik? Herkese, dost düşman herkese, üniformanızın adamı olduğunuzu göstereceksiniz. Anadolu topraklarının en derin köşesi olan Hakkari'de baykuş istemiyorum. Size ilk, tek ve son emrim budur. Bunun dışında kalan her şey size verdiğim ana emrin sadece bir teferruatı olacaktır. Ben size anlatayım; PKK'nın ilk yıllarında bütün Hakkari'nin tamamında kod Sinan isimli birinin yönetiminde 8-10 tanesi kız, 60 kadar militan faaliyet göstermiştir. Köylüler, halk hem mülki hem askeri ma-

58 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

kamlara gelerek haber vermişlerdir. Aldıkları cevap: "Bizim bilgimiz var, siz köylerinize dönün." Onlar ısrar etmiştir. "Bunlar bizim bildiğimiz eski eşkıyalara, Koçero, Hamido gibi suç işleyip dağa çıkanlara benzemiyor, bunlar bizim bildiğimiz eşkıya değil, siz de eşkıya diyorsunuz ama bunlar onlar değil, bizi köy odasına, camiye topluyorlar, Kürdis-tan diyorlar, bağımsızlık diyorlar, sömürgecileri bu topraklardan atacağız diyorlar, sırdarındaki çantalardan kitaplar çıkarıp okuyorlar."

İşte arkadaşlar bu dönem onların tomurcuk ve filiz devresiydi. Halkın devlete güveni tamdı. Kendilerinin bizim tarafımızdan korunacağına inanıyordu. Hepiniz Hakkari'nin çeşitli bölgelerinden geldiniz, içinizden biri bana bir PKK grubunun

bulunduğu yeri tam olarak söyleyebilir mi? Hep, şurada olabilir, filan yerde bulunabilirler diyeceksiniz değil mi? Niçin doğru ve sağlam bilgi yok? Ama halk nerede olduklarını biliyor. Yetmez! Ne zaman, nerede, ne yapacaklarını da en azından bir iki gün önceden biliyor. Peki, biz niye bilmiyoruz? İki sebebi var; birincisi halk bizden kopmuş. Niye bilgi versin ki; biliyor ki, PKK bölgeye otoritesini hakim kılmış. Bunu yaparsa kesinlikle öldürülecek, ailesi çocukları dahil herkes. İkincisi Gayrı Nizami Harp tekniklerini iyi uyguluyor, yeraltı sistemlerini tam kurmuş. Bunları, Gayrı Nizami Harbi bilen uzmanların doğru ve uygun eğittiği işte ortada.

İş bu iki temel sebeple de bitmiyor. Başlangıçtan itibaren sadece siyasilerin değil, askerlerin de "üç beş çapulcu" laflan, federasyonu tartışalım diyenler, ikide bir itirafçı yasası çıkaranlar, bu yılın ilk aylarında kendi kendine ateşkes ilan ederek, sanki kışın yapıliyormuş gibi operasyonları durdurup Mayıs ayında Bingöl'de 33 silahsız askerin kurşuna dizilmesiyle uyananlar, aşiret reisleriyle ağalarla işbirliği yapanlar. Devlerin işi ciddi tutmasına mani olup, onu engellediler.

Beyler, devlet otorite ve güç demektir. Hiç kimse onun kudretinden kuşku duymamalıdır. Devletin adalet ve siyasi varlığından konuşacaksak, tanımı budur. İşlerin niçin bu hallere düştüğüne devanı ediyorum. 1992'de Alay Komutanlığında Ankara'dan bir emir geldi. Emirde; Sivas-Diyarba-kır hattının doğusunda seyahat eden subay, astsubay ve askerlerin, askeri kimliklerini üzerlerinde taşımamaları isteniyordu. Amaç da PKK'nın yol kesmelerinde, kim olduklarının anlaşılmasındı. Hemen Tümen Komutanıma telefon ederek, "kendilerinin imzaladığı bir üst yazıyla bize ulaşan bu emri; subay ve astsubaylara yazılı olarak tebliğ etmeye utandığımı" söyledim. Vatan topraklarında subayların kimliklerini saklaması ne demektir? Bu, çok şeyin baştan kaybedilme-

1993 DÖNEMİ 59

siydi. Askerin başında bulunan insanların moral ve psikolojik yapılarının işe yaramaz hale sokulmasıydı. "Metni inceleyeceğimi" söyledi. Öyle kaldı. Burada bazı personelin kendilerine ansiklopedi satıcısı, pazarlama uzmanı gibi kartlar ve kimlikler düzenlediklerini tespit ettim. O emrin neticesinde işte böyle yakışksız ve askerlik mesleğini rencide eden haller ortaya çıktı. Bizim bölgede üniformalı veya sivil kıyafetli, üzerinde askeri kimliği olmayan birine rastlarsam, o kişiyi Türk Ordusuna mensup olmaktan ar duyan kişi kabul ederim. Nasıl bir tepki göstereceğimi de kimse hayal bile edemez. Bu konularda aşırı hassasım, nasıl davranacağımı içinizde bulunan daha önce benimle çalışmış olan subaylar iyi bilir. Mesela Binbaşı Vahap, merak edenlere anlatabilir.

Arkadaşlar, deniz varsa korsan da olacaktır. Bu vilayette 674 köy ve mezra var. Dağların doruklarında okul, sağlık ocağı, elektrik var mı? 10-15 hanelik yerlere 40-60 kablolu telefon çekilmiş mi? Evet. Peki, bunların personeli, işleticileri nerede? "Yetiştirilince gönderilecek" gibi zırvalara insanlar artık inanmıyor, gelmiş olan küçük bir miktar da, bir an önce Batıya nasıl kaçarım diye bakıyor. PKK'yı örümcek ağı gibi bu köy ve mezralar besliyor, destekliyor. Bu küçük yerleşim birimleri ortaçağ yaşantısı sürdürüyor, bunların her birine hizmet götüreceğim diye parayı pulu dağa taşınan taşıtacağına hepsini 2-3 ana merkeze toplayarak, bu merkezlere okullar, hastaneler, hayvan ürünlerine ait tesisler kurmanız halk, "ben bu dağlardan inmeme, hastalarımız çocuklarımız bırakın, burada ölsün" der mi?

Haftalardır, havadan karadan bölgeyi geziyorum. Temelleri atılmış, bir iki duvarı çıkıldıktan sonra olduğu gibi bırakılmış tesisler görüyordum. Sayıları onlar, yirmiler, otuzlarla ifade edilebilir. Araştırdığımda gördüm ki; partililere, şuna buna yakın adamlara güya bölgeyi kalkındırmak için verilen kredilerin karşılığı olarak yapılan göstermelik inşaatlar olduğu anlaşıldı. Buralara bu güne kadar gönderilen kaç devlet görevlisinin sicil düzgün? Kaç tanesi sürgün diye gelmiş? Gelince ne yapmışlar? Bu gün ne yapıyorlar? Hava kararmadan hemen evlerine kapanıyorlar. O gece bir eylem olmazsa şükrediyorlar. Şu anda burada devletin çalışan tek mekanizması, yoğun ve ağır işlerini yürütmeye gayret gösteren Adalet Bakanlığı mensuplarıdır.

Beyler, Cumhuriyet döneminde gene bu topraklarda on beş defa silahlı başkaldırı olmuştur. Bunlardan şeyh Sait'de silahlı adam mevcudu azami 5000, Tunceli hareketinde ise 3000 kadardır. İsyanların

60 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

bastırılması Tunceli'de yedi ay, Şeyh Sait'te 4.4 ay sürmüştür. Diğerlerinin hepsinde asilerin silahlı gücü, 150 ila 500 adam arasında değişmiş, teşebbüsler de iki gün ila bir ay içerisinde bitirilmiştir. Şunu bilmelisiniz ki bu kadar silahlının hepsi yok edilmiş değildir. Büyük bir kısmı dağılmış ve kaçmıştır. Ama şu çok önemli; hepsinin elebaşları ve önderleri mutlaka yakalanıp cezalandırılmıştır. Bütün Cumhuriyet dönemi isyanları (1924-1938) Atatürk'ün zamanında çıkmıştır.

Kürdistan İşçi Partisi (PKK) ilk silahlı eylemi olan 1984 Ağustos'un-dan itibaren, bu ay onuncu yılını doldurdu. Halen Türkiye, Irak ve İran topraklarında gayn nizami savaş tekniklerine göre eğitilmiş 11.000-12.000 silahlı dağ kadrosuna mensup militana sahip. Dünya istihbarat örgütleri bu sayıda mutabık. Şehir, köy ve mezralarda faaliyet gösteren ve yeraltı unsurlarını oluşturan milislerin miktarlarının ne kadar olduğu, ancak tecrübelerle tahmin edilebilir. Milis miktarı dağ kadrosundan asgari 8-10 misli fazladır. Yardım ve yatakcılar ile sempatizanlarının sayılarını ise, PKK yönetimi bile tam bilemez.

Bizim bölge için şunu size kesinlikle söyleyebilirim. Yerel yönetimlerin çoğu PKK'nın birer organı gibi çalışmaktadır. Neredeyse, "sizin buralarda suyunuz ısındı, bir an önce terk edin" diyecekler. "Sömürgeci T.C. Ordusu, Kürdistan'ı terk et" diye size telsizlerden bağırarak dağdaki militan bunlardan daha az tehlikeli.

PKK'nın Hakkari'yi tehdit eden gücünü şöyle değerlendiriyorum. Bunu hepiniz bilmelisiniz ki, neyi, nasıl yapacağımızı konuşurken doğru tahlil yapabilelim. PKK'nın Irak'ta Şırnak altındaki Sinat-Haftanın kampı hariç; Batıdan itibaren İran sınırına kadar, bize komşu olan Metinan, Şivi (Zap), Mezi-Karyaderi (Avaşin), Basyan ve Hakurk kampları, İran'daki gene bize hemhudut Zagros, Jerma-Betkar ve Kalereş kampları ile Hakkari topraklarında toplam 5500-6000 civarında silahlı dağ kadrosu olduğunu tahmin ediyorum. Kuzey Irak'ta Zeli kampı hariç başka kampı şu anda görülüyor. Zeli kampı da bizden güneye doğru 120-130 km. kuş uçuşu uzaklıkta olduğundan dikkate almıyorum. Kuzey Irak'taki yazlık ve kışlık kampların tamamına yakını bize 15-20 km. arasında değişen mesafelerde olduğundan bu sayısı düşük görebilirsiniz. Ancak, şunu bilmeliyiz, bu kamplarda eğitim görenlerin bir bölümü Hakkari ve Şırnak üzerinden Türkiye'nin diğer bölgelerine sevk ediliyor. PKK'nın birkaç gün üst üste dinlenen telsiz konuşmalarından bunu hemen çıkarmak mümkün.

Hakkari içerisinde de yazlık ve kışlık kamplarının mevcut olduğu anlaşılıyor. Bunlar Hakkari merkezi baısında Kato (Karanhkdağ) güne-

1993 Dönemi 61

yinde Oramar (Alandüz), Yüksekova güneybatısında İkiyaka Dağları ile Şemdinli Derecik bölgesinde Balkaya Dağlarıdır. Bunlar dışında bahar, yaz ve sonbaharda bir çok bölgeyi üs ve hareket çıkış ve toplanma alanı olarak kullanıyor, ancak kışa girerken buralardan saydığım yurt içi ve yurt dışı kamplara çekilip askeri ve siyasi eğitime başlıyor.

Beyler; şu yurt içi kamplarının içini bilen biri varsa, bana anlatsın ve ben inanayım, ikna olayım. Adamlar bizimle yan yana yaz kış yaşıyor. Eğitim yapıyor, dinleniyor. Yerleri belli. Bunu, bana birileri anlatmalı. Hayır, böyle bir şey olamaz. Bahar gelince de buralardan çıkarak her yere dağılıp, yapacaklarını yapıyorlar. Arkadaşlar coğrafya değişmediğinden bunların yeri de değişmez. İmparatorluk döneminde de, Cumhuriyet döneminde de ne zaman bir silahlı kalkışma olursa, arazide nerelerde bulundularsa şimdi de aynı yerlerdeler. Çünkü, dünden bu güne kullandıkları coğrafi mevkiler; güvenlik, barınma, beslenme, giriş çıkışlar, birinden diğerine yer değiştirmeye en uygun mekanlar da onun için. Bu çok doğal bir şey. Araziyi iyi okuyan, gayri nizami harp tekniklerini bilen bir subay, bir hafta herhangi bir vilayeti dolaşsın, beş yer söylesin kesinlikle bunun üçü bu işlere uygun yerdir. Gidince de militanları oralarda bulacaklardır. Bu anlattığım at değil, deve değil. Sonuç; yurt içinde PKK'nın bir sürü kampının varlığını bu güne kadar, yıllarca sürdürmesi ve buralardan saldırılara geçmesini sakın biri, ahmakça sebeplerle bana anlatmaya yeltenmesin; rezil olur. Arkadaşlar, Tanrıdan ve tarihten saklanacak bir şey yoktur. Şu elimdeki orta boydaki sarı kitabı görüyor musunuz? Uzakta oturan arkadaşlar için ben okuyorum.

Adı, "Halk Savaşının Temel Taktikleri", yazarı Mao Zedung, 15 bölüm, 110 sayfa. Bu kitabı 1975'de üsteğmenken almıştım. Şu geçen 35 günde bunu, gece gündüz devam eden saldırılara paralel olarak bir kaç kez daha inceledim. Zaten pratik ve yalın bir eser. Şimdi bir gece önce kitabın ilk sayfasına yazdığım notları size aynen okuyorum.

"Kürdistan İşçi Partisi (PKK)nin örgütlenme, muharebe etme, baskın, pusu, gizlenme, üs seçme, mayınlama, yol kesme, adam kaçırma, kundaklama, suikast tertipleme usûl ve yöntemlerinde bu kitabın dışında, ayrıntılar dahil, farklı bir şey yaptığına rastlanmamıştır. Tüm icraatının temeli ve asli dokümanı bu eserdir."

Osman PAMUKOĞLU Piyade Kurmay Albay 6 Ağustos 1993 Hakkari

62 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

şimdi de elimdeki bu kırmızı küçük, kitapçığı görüyor musunuz?

Adı, "Gerilla Nedir?". Yazarı, Alberto Bayo. Türkiye'de 1968'de yayımlandı. Alberto Bayo bir İspanyol subayıdır. Gayrı Nizami Harbi, iki yıl Kuzey Afrika sahrasında savaştığı bedevilerden öğrenmiştir. Kurnaz ve zeki bir subay olduğundan gerilla hareketini öğretenlere de öğretmenlik yapabilecek tekniklerle geliştirmiştir. Aslında emekli albaydır. Dünya gerillaları ona usta anlamında "general" der. Fidel Cast-ro ve Ernesto che Guevara'mn hocasıdır. Bu ikisi dahil yetiştirdiği 87 kişi Küba'da Batışta yönetimini silmeye yetmiştir. Beyler sakın aklınızdan çıkarmayın. Gayrı nizami harpte inanmış 80-100 kişi büyük tehlikedir.

Bu ise üçüncü kitap. Adı, "Şehir Gerillası El Kitabı". Şehir ve kır gerillası ustalarından Carlos Marighella tarafından kaleme alınmıştır. PKK'nın kuruluş bildirgesi ve bazı kongre kararlarını inceleyecekler görecektir ki, metinlerde yer alan bir çok paragraf tamamen bu kitabın içinden alınmadır. Türkiye'de 1970'de yayımlanmıştır. Şehirler ve köylerde neyin, nasıl yürütüldüğünü, milisler ne zaman, neyle uğraşır? Kitabın yazarı bu işlerin üstadıdır. PKK kendi resmi tebliğlerini yazarken bile bu dokümana tam bağlı kalmıştır. Orta boy 130 sayfalık bir kitap ancak bu kadar dolu olabilir.

Ve şimdi gördüğünüz dördüncü kitap; adı, "365 gün". Bir Amerikalı doktorun askerde iken Vietnam'daki bir yılını anlıyor. Farklı ve başka ülkeydi, Amerika orada ne yapıyordu? Onların kültürü farklı gibi işe yaramaz sözlerin bir anlamı yok. Mücadelenin tarzı, tipi, usulleri, neyin ve nelerin doğru yapıлып yapılmadığı, sonuçları bilinmesi bizim için önemli. Bu kitapta bizde 21 yıl önce 1972'de yayımlandı. İlk yayımlandığında Amerika tek ağız olmuş gibi, şunu söylemiştir: "Sayın Başkan, bu kitabı yatağınızın baş ucunda bulundurun. Uykularınız kaçacaktır;"

İlk üç kitap aynı yumurta üçüzleri gibi birbirinin benzeri ve tamam-layıcısıdır. Bizim elimizde bulunan Amerikan tercümesi, 1961 ve 1964 yıllarına ait gayrı nizami harp kitapları mevcut. Bildiğiniz gibi bütün kitaj> lar Amerikan tercümesidir ve onlar yayımladıktan 6-8 sene sonra da tercüme eder biz yayımlarız. Silah ondan gelince silah bilgisi de ondan, tecrübe ve fikir hayatına dayalı kitaplar da ondan alınınca nasıl savaşılacağını da 1952'den beri gene Amerika'dan öğreniyoruz. Bundan önce de Almanlar, daha önce de Fransızlar vardı. Arkadaşlar şimdi zaman almak istemiyorum. Bizim, 1934, 1935, 1936 yıllarında ken-

1993 Dönemi 63

di yazdığımız eğitim ve muharebe kitaplarını görün, okuyunca şaşırıp kalır, neden bunları görmekte geç kaldım diye hayıflanır durursunuz./

Bu bahsettiğim 1961 ve 1964 yıllarına ait ABD talimnameleri; bir, anlatımları genel, iki, hükümet kuvvetlerini anlattığı için küçük rütbelere fayda sağlamıyor. Bize karşı taraf, hasım lazım. Üstelik Vietnam'dan önce yazılmış. ABD'nin ilk muharip askerleri 1964'de Vietnam'a gitti, 1973'de sekiz sene sonra bozgun halinde oradan çekildi. 1960'lı bu kitapları o tarihlerde kendileri kullanıyordu, bir işo yaramadı ki 58.000 ölü verip 6 bin helikopteri enkaz halinde Vietnam topraklarında bıraktı.

Biz; yere, zamana, mevkideki militan sayışma, aydınlık ve karanlık durumuna, zirvede veya vadi tabanında, siste, derin kar ve aşın soğukta, yurt içi ve yurt dışında oluşumuza göre yüzlerce karşı taktik ve teknikler geliştireceğiz. İlk defa duyacağınız, daha önce de hiçbir yerde rastlamadığınız sözcük ve tanımları

söylüyorum. "Kurt sürüsü taktiği ile tilki avı tekniği" kullanarak taarruz edeceğiz. Planlarda "ağ içinde ağ" sistemi kullanacağız. Bu yöntemi uygularken herkesin vazgeçmeyi aklından hiç çıkarmayacağı ilk ilke ise şudur: "Arkasında düşmanı hisseden önündekiyle savaşılamaz".

Bu son muhteşem söz Cengiz Han'a aittir. Her şeyi, ne yapılması gerektiğini bir cümlede söylemiştir. Bunu böyle söylemeyi beceremeyenler, nasıl taarruz edileceğini anlatmak için onlarca kitap yazar, herkes de darı çuvalında piriñ arayarak, barış koşullarında meslek hayatının sonuna gelir.

Tilki avının tekniği neyse, karşı gerilla tekniği de odur. Bu avın tekniğinin nereden kaynaklandığını size söyleyeyim. Bizzat tilkinin tabiatından. Her şey doğada vardır. Doğaya meraklı olan, insanların yeni bir şeymiş gibi sarıldıkları her şeyin tabiatıta mevcut olduğunu görür. Onun için insanların bir şey keşfettikleri falan yoktur. Var olanı öğrenmekte geç kalıp, yeni farkına vardıklarında bir buluşmuş, keşifmiş gibi sevinirler.

Gelelim PKK'nın ismen tanımlanmasına. Bunun asker ve sivil herkes tarafından tanı ve doğru olarak bilinmesi gerekir ki; hem karşınızda kim var, hem de sen ne yapacaksın, buna göre tertiplen. Sonra bütün dünya bilsin, bizim halk tam bilmesin. Ölen çocuk kimin? Silahın, merminin, malzemenin parası kimin? Bir şeyi ne büyütün, ne de küçültün. İkisinin de zararı var. 1984'de Hakkari'de 60 PKK'lı, 1993'de 5000 PKK'lı, üstelik halk da karşı tarafa boyun eğmiş. İşte sonuç, işte geçen 10 yıl.

64 Unutulanlar Dışında Yeni BİR Şey Yok

Arkadaşlar, PKK için; eşkıya, bölücü, vatan hainidir, yapılan iş iç güvenlik harekatıdır, yok; düşük yoğunlukta çatışmadır. Sonra ne demek düşük yoğunluklu çaışma? Hangi seviyeyi anlaıyor? 365 gün gece ve gündüz muharebe stresiyle yaşayan asker için düşük olan ne? Tecrübeli, usta bir askere sorulsa, birkaç ay süren klasik bir savaş mı, yoksa 360 derecede nereden geleceği belli olmayan bir mermi, mayın ve roket nü? Ve 365 gün devamlı. Başkalarına ne gerek var? Size sorayım.. Tabi ki klasiği tercih ediyorsunuz. Arkadaşlar, bunu açmakla şunu açıklamak istiyorum. Söz, tanım, sıfat bir şey anlatmıyor. Bir takım insanlar faydasız sözleri bilinçsizce kullanıyor. Herkesin de ne olup bittiğini anlamasına engel oluyorlar.

Kimisi örtülü savaş diyor. Örgüte göre kirli savaş, Avrupalılar için de bağımsızlık savaşı. Muharebeleri yapacak olan bizim için bunların zerre kadar kıymeti yok. Çocuk ortada mı? Evet. Biz ona bakacağız. Birilerinin bu çocuğa şu veya bu adı vermesi, çocuğun genetik ve içgüdüsel olarak yaptığı hareketlerine mani olabiliyor mu? Hayır. Bizim için çocuğun hangi davranışları, hangi koşullarda, ne zaman, nasıl yaptığı lazım ve önemli. Başka türlü onu terbiye edemeyiz.

Arkadaşlar, konuşmamın bu son bölümünde; insan, asker, önderlik, halk, tavır ve duruşumuzdan bahsedeceğim.

Hakkari'de, kendi bölgemizde, halat çekme oyununa dönmüş olan bu işin sonunu getireceğiz. Bu başarının büyüklüğü, muharebelerin çetinliği ile ölçülecektir. Güçlükler, insanın ne olduğunu gösterir. Her şeyin değeri zorlu-ğundadır. En kıymetli okul zorluk okuludur. Sizler dahil Hakkari'de 23.000 asker var.

Herkesin anne, baba, ağabey, kardeş, amca, dayı gibi yirmiye yakın akrabası olsa, şu anda sırf buradaki askerler için yarım milyonun kalbi; gece ve gündüz bizden kötü bir haber gelecek diye endişeyle atıyor.

Bölgede yaşayan halkın çoluk çocuk acıklı halini görüyorsunuz. Aç insan kolay kandırılır. Bu mücadelede hiçbir şekilde halka zarar vermeyeceğiz. Kimsenin "kul hakkı" asla yenilmeyecek. Bu konuda Tanrı bile kendine sınır koymuştur. Kutsal kitaptan okuyun; "Her şeyinizi affederim ama benim karşıma kul hakkı yemiş olarak çıkmayın" ifadesini göreceksiniz. Meyvası çamura düşüyor diye ağaca kızılmaz.

Derin yaraların tedavisi uzun sürer. Gayrı nizami savaş koşulları, Ferhat'ın dağları delen sabrının olmasını gerektirir. Bunu göstereceğiz.

Bir iş yapmayan hiç yanlışı olmaz. Yürek neredeyse, gerçek vatanseverlik de oradadır. Ve şunu bilin; Vatani için savaşan asker, hiçbir

1993 Dönemi 65

yasaya karşı gelmiş sayılmaz. Özgür bir millet, sınırlarını kimseyle pazarlık konusu yapmaz. Ortada olumlu hiçbir şey yok. Sağır bir iyimserlik bir ulusu zayıflatmaktan başka işe yaramaz. Tutkusuz da/büyük bir iş başarılamaz. Kalbimizin sesini dinleyerek karar verip uygulayacağız. Kalbinin sesini duyan insanlar hayal kırıklığına uğramaz. Bütün çıkışlarımızda gönülden olacağız, coşkulu olacağız. Vatanını seven, hayatın her yaşında ateşlidir. Üzüntüler yalnızlıkla büyür. Üzüntünün tek ilacı harekettir. Fırsat bulabildiğinizde, birkaç saat uykunun dışında, hepimiz sürekli hareketli olacağız. Muharebe teknikleri içinde böyle davranmaya mecburuz.

Üç kişi bir sırrı ömür boyu saklayabiliyorsa, bilin ki, bunlardan ikisi ölü demektir. Çalışmalarımızda şu sözü de unutmayın; üç türlü yalan vardır; adi yalan, yeminli yalan ve resmi istatistikler.

Bir ulusun gerçek karakterinin ancak tarihinin önemli buhranlarında meydana çıktığı kabul edilir. "Türklerin vatanlarına bağlılıkları her huylarının üstündedir" sözünün kanıtlanma zamanı geldi, arkadaşlar.

Kendilerini zamanında sıcağa, soğuğa, açlığa, susuzluğa, benzer zorluklara alıştırmamış olanlar askerlik sanatında başarısızlığa mahkumdur. Savaş ve muharebeler taarruz demektir. Savunma halindeki bir birlik, yenilmeye, yıpratılmaya mahkumdur. En iyi muharebe yönetimi; düşmanı rahat bırakmamaktır. Bunu yapacağız. Güneşin geceyi boğması gibi, milletin başına musallat edilen bu belayı boğacaksınız.

Cesaret mertliğin en belirgin niteliğidir. Dünyada taklit edilemeyen tek peydir. Bütün silahları yener. Cesur insanın ruhunu hiçbir şey yıkamaz. Büyüklük, ölüm bilincine rağmen gösterilen cesarettir. Sonsuz olmak için ilk şart cesur olmaktır. Hayata korkusuz bakmaktır. Cüretkar davranırsan kimse senin hata yaptığına inanmaz. Kişisel yiğitlik karakter sağlamlığıdır.

Korku ve paniğin uzaklaştırılması, muharebe şoku altında akıl ve vücudun isyan etmesini önlemek, ancak herkesin zora alıştırılması ve dayanıklılığın artırılmasıyla, kazanılacak olan güven duygusuyla sağlanabilir. Çünkü, insan beyni sahibini koruyacak gibi çalışmakta, iç güdüsel tepkiler vermektedir. Dayanıklılık artarsa ateş altında kalmayı sevmeyen asker sayısı azalır. Bir insanın emir vermeye hakkı olması için, emir verdiklerinden daha değerli olduğunu kanıtlaması gerekir. Üstelik zeki adamlar, baş-

66 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

kasının emrinde çalışmaya tahammül edemezler. Napolyon'ım bu konudaki görüşü:

"Emir vermek için itaat etmenin şart olduğunu söylerler, fakat sürekli itaat edende de komutanlık niteliği kalmaz" şeklindedir. Herkes şunu bilmelidir:

Savaşta komutanlık rütbeyle değil, herkesin göremeyeceğini görmekle olur. Gerçek sanatçıda teknik hata olmaz. Yaratma yoksa sanat da, meslek de yoktur. Hepiniz işinize kendi kişiliğinizi katmalısınız. Bunun için hür düşünce ananesine sahip olunmalıdır. Özgür düşünmeden başaramazsınız. Mutlu olamazsınız. 'Söyleneni yapan adamlar' muharebe yapamazlar. Özgürlük insanın hiç eskimeyen değeridir. Özgür düşünemeyen insanın davranışları kendi davranışı değildir. Sonuç olarak; hiçbir iş başında bulunan adamın seviyesinden yukarı çıkamaz. Rütbe, mevki geçicidir, kalıcı olan şerefimiz olacaktır. Mevkiden bahsederken size bir şeyi hatıra için söyleyeyim; insanlar yüksek mevkilerden düştükleri zaman güçlerini kaybettiklerinden değil, dalkavuklarından ayrıldıkları için üzüntü duyarlar. Ölüm her şeyi eşit yapan doğal sonuçtur. Ölümden korkmayan ölmez; ölüm kendine koşanları hiçbir zaman vurmaz. Ölümün korkusu, ölüm açısından daha şiddetlidir. Ölüm telaşının bir anlamı yoktur. Her canlının neticesi ölümdür. Kaçınılmaz sonuçlara peşinen üzülmeye ve bunu dert etme bilinçli, sağlıklı bir ruhun işi değildir. Ancak, şehitleri herkesin üstüne çıkaran, onların ölümleri değil, ölüm sebepleridir. İnsanlar bir ölüyü iki kez öldürürler, hem toprağa hem de unutulmaya gömerek. Kadirşinas bir ulus asla şehitlerini unutmamalıdır. Çünkü onlar hayatlarını, unutanların özgürlüğü ve korunması uğruna kaybetmişlerdir. Arkadaşlar savaş kaba gücü birdenbire başıboş bırakmaktır. Seller, depremler gibi doğal bir afet halinde sürüp gelmiştir. İnsanoğlunun yazılı 5000 yıllık tarihinde barışla geçen süre 236 yıldır. Savaşların bittiğini, biteceğini sananlar "yüzerken çevresinde dolaşan köpek balıklarını tekmeyle kovmaya kalkışan insana benzer." Siz savaşla ilgilenmeyebilirsiniz, savaş sizinle

ilgilenir. Savaş kazananı da yorar. Hele şimdi içinde bulunduğumuz bu tip mücadele madden ve manen ulusu yorar ve kaynaklarını tüketir. Muharebede her şey ruhanidir. Muharebeleri herkesin sandığı gibi süngünün parıltısı değil, askerin gözünün parıltısı, morali kazanır. Yakın ve uzak tarihi incelediğinizde görürsünüz ki, savaş bulduğu ülkeyi bir daha bırakmaz. Bir ulusa zayıf ve kuvvetli yanlarıyla beraber erdemlerini de öğretir. Savaşta tek korkulacak şey korkudur. En lazım olan şey de cesaretle desteklenen

1993 Dönemi 67

kararlılıktır. Devletin varlığını, bağımsızlığını ve namusunu korumak için başvurulacak son vasıttadır. Çaresiz kalıp, bütün yollar kapanmadan yapılması, cinayetten öte bir şey değildir.

Askeri liderin özelliklerinin ne olduğunu daha 1070'lerde Kutad-Gubilik eserinde Yusuf Has Hacıp katıksız olarak söylemiştir. Başka kaynakların hiçbirisi bu netlikte tanımlayamamıştır.

- Cesur olacak.
- Tok sözlü olacak.
- Cömert olacak.
- Savaş tecrübesi olacak.

Yalnız, dünyanın ünlü askerlerinin biyografileri tetkik edildiğinde hepsinde müşterek olan nitelikler şöyle sayılabilir:

- Askerlik sanatını çok sever.
- İnsanların enerji ve fikirlerini serbest bırakır.
- Fıkren hareketli ve kolayca alevlenen bir kişiliğe sahiptir.
- İnsan psikolojisine hakimdir. Yapılmak istenmeyen şeylerin de yapılmasını sağlar.
- Düşüncelerini hep yüksek sesle söylemeye alışkındır.
- Gerçeği hızla fark eder ve söyler.
- Sisli havada yolu hiç şaşırılmaz.
- Bağımsız bir kişiliğe sahiptir. Sıradanlığa tahammül edemez.
- Cesur, canlı ve sabırsızdır.
- Her şeyin süratle yapılmasına inanır.
- Güven aramaz. Limandaki teknenin güvende olduğunu ama bir süre sonra çürümeye başlayacağını bilir.
- Yenilebilir fakat pes etmez.
- Yılmayan ve vazgeçmeyen bir ruha sahiptir.
- Karşı tepenin öbür yüzünü iyi kestirir.
- Astlarında savaşma ve kazanma isteği yaratır.
- Her fırsattan yeni bir sonuç çıkarır.
- Savaşta kitaları ile zihinsel bir bağ kurar.
- Gücü ve saldırganlığı zaman zaman öne çıkan bir askerdir.
- İleri hatlarda olmayı sever. Süvari liderleri gibi, emri eyerin üzerinde vermekten hoşlanır.
- İnsanın bambaşka bir yaratılıştaki olmadıkça, hiçbir üstünlük gösteremeyeceğini bilir.
- Hem düşünce hem de eylem adamıdır.
- İnsanların itaat duygularına değil, doğrudan kalplerine, hayallerine hitap eder.

68 Unutulanlar Dışında Yeni Bîr Şey Yok

Arkadaşlar her şeyin anası tecrübedir ve ustayı tecrübe yaratır. Yaşıyor ve görüyorsunuz; artık denizin her sessiz halinden fırtınanın kopacağını sezebiliyorsunuz. Bu günden itibaren herkes ayağa kalkacak. Çukurların içinde bekleyen ölümü bekler. Bir saldırı planlamak için çok asker çok birlik beklemeyeceksiniz. Kargalar kalabalık uçar. Siz, ikisi, üçü yan yana uçan yırüçü gördünüz mü hiç? Çünkü kendilerine güvenleri tamdır. Dağların tepelerinde helikopterden gördüğümüz kartalların yuvalarında artık biz olacağız. Karanlık bir gökyüzü fırtına-nasız açılmaz. Fırtına kuşları rüzgarı sever. Bu dağlarda, vadilerde, gözlerinizin taramadığı, süngünüzün parlamadığı, bombalarınızın yoklamadığı, botlarınızın pençesinin değmediği hiçbir yerin sizin olmadığını bilin.

Usta asker çamuru ve gecenin karanlığını iyi bilen askerdir. Kendinizi ve askerlerinizi çelik gibi sert ve soğukkanlı hale getirin. Onlarda aşırı derece

muhariplik hissi yaratın. Şunu unutmayın muharebe hile, aldatma ve kurnazlıktır. Öfke ve kin duymadan da savaşılmaz. Biz ulusumuzu ve topraklarımızı korumak zorundayız. Bunu biz başlatmadık. Kimse Türk Ulusuna silah zoruyla bir şeyler kabul ettiremez, kendi vatanımızda Türk Ordusuna kabadayılık yapıp, caka satamaz.

Muharebelerde işi uzatmayacaksınız, uzatırsanız işler kötü gider. Ayağınızı çabuk tutacaksınız. Hayattaki her şeyde olduğu gibi muharebenin de temel yasası; sürat, sürat, daima sürattir. Yaklaşmada yılan gibi sessiz ve gürültüsüz, saldırıda yırtıcı kuş gibi çullanacaksınız. Bir grubu yakaladığınızda o grubun son militanı bulununcaya kadar peşinden ayrılmayacaksınız. Ta ki vurulursanız veya kusup bayılırsanız takip kesilebilir, aksi halde kesinlikle peşini bırakmayacak, böylece her yerde yüreklerine ölüm korkusunu çökerteceksiniz. El mi yaman, bey mi yaman hepsi öğrensın.

şimdi birliklerinize döner dönmez şu söyleyeceğim mısraları, subay, astsubay ve askerlerin her zaman görebileceği bütün mekanlara yazacaksınız.

"Üzerimize kılıç çekilmedikçe, Ülkemiz topraklarına girilmedikçe Milletimiz cefa çekmedikçe Bizden kimseye zarar gelmez. "

Bu kıta bundan böyle dağ ve Komando Tugayının felsefesidir. Bir diğeri;

1993 Dönemi 69

"Ödö varsa düşmanın meydan açık hazırız Bu toprakta biz doğduk, biz yaşadık, biz varız. " Sonuncusu ise şu:

"Bir milletin şerefi cephedeki askerin sırtındadır. " Sabit veya geçici 10 askerin bulunduğu her yerde Türk bayrakları 24 saat göndere çekili olacak. Bütün araçlar!* bayrak takılacak. Kışlalarda sürekli imparatorluk ve cumhuriyet marşları çalacaksınız.

Her şeyi bu milletin çocuklarına yakışır şekilde aklı selimle yapacağınıza inancım tamdır. İyi giden de kötü giden de her şeyin sorumlusu benim. Şu geçen saatler içerisinde sizlere düşüncelerimi açıkladım, hepinizin bilemeyeceği bilgileri verdim. Yol gösterdim de diyebilirsiniz, ama askeri manada emir vermedim. Kahramanlara emir verilmez. Tanrı geç de olsa mutlaka yardım edecektir.

"Cesaret, cesaret her zaman cesaret;

Sürat, sürat daima sürat

Kimse bunu unutmasın."

O gün akşam karargaha şu emri verdim^ "Çukurca, Şemdinli, Yüksekova ve.

Hakkari'de bulunan dört kışlada, bütün korucu başlarını ve muhtarları toplayın. Bu bölgedeki kışla ve arazide konuşlu bulunan tabur düzeyindeki birliklerde de askerlerle görüşeceğim. Bu faaliyet 9 ve 10 Ağustos günlerinde bitirilecek, ast komutanlıklara bildirin".

Muhtarlar ve korucu başlarının büyük kısmının tek birleştiği şey; kendi köy ve mezralarının en tehlikeli durumda olduğuydu. Hepsi bölgelerine askeri birlik istiyordu. Bunun fizik olarak imkansız olduğunu ve çare olmadığını söylememe rağmen, sanki hiç duymamışlar gibi yeniden aynı şeyleri tekrarlıyorlardı. Mevcut korucuları ile kendilerini korumalarını, belli bir süre sonra bölgenin tamamını rahatlatacağımızı, sabırlı olmalarını, yapacakları tek şeyin PKK gruplarının yerleri hakkında bize bilgi ulaştırmaları olduğunu, sonucunda ne olacağını göreceklarını söyledim. İnanmak istiyorlar ancak, yıllardır, "lafla peynir gemisinin yürümediğini" görüp yaşadıklarından güveneme-

70 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

dikleri gözlerinden okunuyordu. İçlerinden bazılarının bütün konuşmaları kısa bir sürede bölgelerindeki PKK gruplarına götüreceğini biliyordum. Bir kısmı da bunu iyi bildiğinden kendilerini ve köylerini korumak için hiç söze karışmadılar. Eğer, korucular işlerini adam gibi yapmazlarsa bütün silah ve telsizlerini toplayacağımı, maaşlarını keseceğimi herkesin çok iyi anlayacağı bir dille, kesin olarak söyledim) Minnetle, tay tay yaparak yürütülecek işlerden hayır çıkmazdı.

Askerlere hitap etmeden önce savaş donanımlı tabur toplu düzenindeki sıralar arasında dolaşarak tek tek gözlerine baktım. Hepsi ciddi, vakur, gözleri ısıltı ısıldı. Hiçbir kaygı, hiçbir ürperti yoktu. Herkes yüzüne ve ellerine kamuflaj boyalarını sürmüş, bazılarının sadece gözleri görünüyordu. 30 kiloyu aşan muharebe çantaları sanki sırtlarında hiç yokmuş gibi dik duruyorlardı.

Onlara, "vatanın bu köşe başındaki bölgesinde keskin ve kötü bir virajda olduğumuzu, aracın iki tekerinin boşta döndüğünü, aracı, uçup gitmeden önce, devirmeden yola almamız gerektiğini, bu işin doğru ve kısa zamanda yapılmasında şimdi askerde bulunan 1973, 1974 ve 1975 doğumlu tertiplerin yiğitlik ve fedakarlıklarına düştüğünü söyledim. Türk erkeğinin askerlik hatıralarının ömür boyu sürdüğünü ama kendilerinin çocuklarına ve başkalarına anlatacakları, dinleyenlerin inanmakta zorlanacakları sayısız muharebe öyküleri olacağını anlattım. Çarpışmalarda bütün doğal yeteneklerini hiçbir sınır tanımadan ortaya koymalarını, bu işin Türk Milletinin haysiyet meselesi olduğunu, artık bıçağın kemiğe dayandığını, nerede tehlikeli ve kritik durumda kalırlarsa beni yanlarında görececeklerini bildirdim. Silahlarını devamlı bakımlı tutmalarını, yatarken bile yanlarında bulundurmalarını, silahlarını bedenlerinin bir parçası haline getirmelerini söyledim.

Tarih boyunca olduğu ve bütün dünyanın da bildiği gibi cesaretlerinden kimsenin asla kuşkuşu olmadığını, ama her an zihnen uyanık olmalarını, muharebe sırasında ise sürekli hile ve kurnazlık düşünmelerini, gündüzleri yılan, geceleri ise bir baykuş gibi hareket etmelerini, büyük çarpışmalara hazır olmalarını, şimdiden hepsini kutladığımı bildirdim. Sonunda Hakkari'den ayrılırken, doruklarından duman eksilmeyen bütün bu dağların kendilerini şükranla selamlayacağını" söyledim.

10 Ağustos akşamı Tugay karargahına döndüm. Gece harekat ve istihbarat şube Müdürleri Binbaşı Ahmet ve Yüzbaşı Harun'u çalışma odama çağırdım. Duvar haritası üzerinde 15-20 dakika tartıştık. Teh-

1993 Dönemi 71

ditte 1. öncelik Yüksekova, 2. öncelik Çukurca, 3. öncelik Şemdinli, 4. öncelik de Hakkari'de görülyordu. Yüksekova'nın güneyindeki İkiyaka Dağları (Çarçel) bu kesimdeki diğer dağların kapladığı alandan çok daha genişti ve bir tarafı eşek ve keçi kapısı iki geçith; Irak'a bağlanıyordu. Yurt içinde kamp olabilecek ve büyük çapta grupları sağlayabilecek coğrafi koşullara sahipti. Rakımı 3.395 metreydi. Bu mevsimde dahi Irak'tan gelen geçitlerin içlerinde kar ve buzullar vardı.

- Ahmet

- Buyurun komutanım

- Bütün taburlarla, İkiyaka Dağları'm, Irak toprakları dahil geceleyin kuşatacak, eteklerden zirveye doğru daralan ağ ve dairevi düzenlerle taarruz edeceğiz.

- Şemdinli, Çukurca, Hakkari bölgelerindeki taburları Yüksekova'ya intikal ettirirsek, bu bölgeler hassas ve zayıf duruma düşer.

- Herkes yerinde, savunma düzeninde kalıp, gündüz birkaç kilometrelik yakın çevresinde dolaşmayı müteakip üslerine dönünce gece ve gündüz kuvvetli mi oluyor? Bir aydır komando taburu, piyade taburu, jandarma karakollarına sürekli saldırıp hepsinden parça koparan PKK gruplarıyla hiç temas sağlayan oldu mu? Tek başına bu dağlardan birini bir taburun kavraması mümkün mü? Subaylara da geçen gün anlattığım gibi, klasik ve kalıp düşüncelerden kurtulama-niak tabii ki sistemden kaynaklanıyor. Bak sen ne kadar çalışkan adamsın, iki yıldır buradasın, gidişatı saat saat yaşıyorsun, gene de zinciri kıramıyorsun. Artık, işe yaramayan kalıplarınızdan çıkın. Bak aslanım; gayrı nizami harpte asırlardır tek bir ilke vardır. "Ara, bul, yok et". Hareket edecek, sızacak, ağın içine alacak, darbeleyecek, şeytanı bile şaşırtacaksın.

- Anladım komutanım, emredersiniz.

- Harekata Dağ ve Komando Tugayının tamamı ile Şemdinli Sınır Jandarma Özel Timleri, Derecik'teki Piyade Taburu katılacak. Şemdinli ve Yüksekova İlçe Komando Bölükleri 1. ve 3. Dağ ve Komando Taburlarının, Jandarma özel Harekat Grubu da 2. Dağ ve Komando taburunun emrinde olacak. Jandarma Komando Taburu bölgesinin özelliği nedeniyle Çukurca'da kalacak. Harekat 12 Ağustos 1993 hava kararınca başlayacak (iki gün sonra). Harekata katılacak birlikler 12 Ağustos saat 14:00'da Yüksekova güneyinde toplanmış olacak. Harekat emrini orada vereceğim. Taslak planı haritaya geçirin, talimatları haritanın üzerine yazın. Özel bir odada çalışın, kimseye bilgi ver-

72 Unutulanlar Dişında Yen! Bir Şey Yok

meyin, bir saat sonra görüşelim. İstihbarat şube Müdürüne:

- Harun
- Emredin komutanım.
- Üç kişinin sır saklayabilmesi nasıl mümkün olur?
- Ağızları çok sıkı olmalıdır.
- Hayır! ikisinin ölmüş olması gerekir. Gülüştük.

Planı getirdiler. Dağın her metresine diken gibi batmaları için harekatın ismi "kirpi" olacak dedim. Lojistik Şube Müdürü Kurmay Yüzbaşı Naim'i çağırdım.

- Naim, yarın akşama kadar bütün birliklerin üç gün muharebe paylarının tam olmasını sağlayın. 13 Ağustos'tan itibaren de 4000 askeri bir hafta destekleyecek gibi erzak ve mühimmat şevkine hazır ol. Yaralıların Hakkari Askeri hastanesi ve Diyarbakır Askeri Hastanesine şevkini fikren ve mevcut imkanlarımızla, zihnen tasarla, plan yap. Fakat, 13 Ağustos 1993 gününe kadar kimseye herhangi bir talimat verme.

- Emredersiniz komutanım.

12 Ağustos sabahı güneş doğarken helikopterle kışladan ayrıldım. Hakkari ve Batısındaki birliklerin emredilen yere ulaşabilmek için konvoy halinde Zap vadisinden 6-7 saat yol kat etmeleri gerekiyordu. Bütün bölgeleri kontrol ettim. 8-10 araçlı yürüyüş kolları ana ve tali yolları doldurmuştu. Araçların üzerleri tamamen açık, uçaksavarlar ve makineli tüfekler her tarafa ateş açabilecek şekilde yerleştirilmişti. Türk Bayrakları ve birlik flamalarının dalgalanmaları dost ve düşman herkesi etkileyecek bir görünümdeydi.

Birliklerin hepsi zamanından önce bölgeye hiçbir sorun çıkmadan geldiler. Saat 14.30'da Yüksekova güneyinde birliklerin toplandığı yer olan Kamışlı mevkiinde harekat emrini verdim. Kendilerine, taarruz mihverleri, ilerleme istikametleri, hedefleri ve kontrol noktalarını ihtiva eden haritaları teslim edildi. Her birlik havanın kararmasını müteakip bulunduğu yerden hareketle bölgesinden dağa tırmanmaya başlayacaktı. Tugayın ileri/taktik komuta yeri Yüksekova'da İnci Dağ ve Komando Taburunun kıstasıydı. Tabur Komutanları 15.30'da ayrıldılar. Havanın kararmasına 5.5 saat vardı. Gece ay ışıltılı olacaktı. Ağır silah mürettebatı (komando havanları, hafif tanksavar toplan ve uçaksavarlar) ile birlikte timler 26-27 askerden oluşuyordu. Her timin başında mutlaka bir subay ve astsubay vardı. Hareket edilecek her böl-

1993 DÖNEMİ 73

gede azami geniş bir cephe oluşturulacak, timler arasında boşluklar kalmasına meydan verilmeyecekti.

Taburlar saat 21:00'dan itibaren ikiyaka Dağlarına tırmanmaya başladılar. Temas sağlanıncaya kadar hiçbir muhabere yapılmayacaktı. Dağın konumuna göre bizim durumumuz; bir filin sırtına çıkmak için ayaklarından ve kuyruğundan tırmanmaya çalışan karıncalara benziyordu. Gökyüzü pürüzsüz, hava rüzgarsız, sakin bir geceydi.

Gece, 1. Dağ ve Komando Taburunun Yüksekova ilçesinin Kuzeyindeki barakalardan oluşan kışlasındaydım. Yanımda bölgedeki Tugay Komutan yardımcısı Albay Bülent, Harekat ve İstihbarat Şube Müdürleri ile komutanlık irtibatlarını yürüten muhabereci personel vardı. Tabur harekata azami mevcutla katıldığından kışlada emniyet için bırakılan birkaç subay ve astsubayla 100 kadar asker mevcuttu. Yüksekova Jandarma Sınır Tabur Komutanı yarbay Hüseyin ile İlçe Jandarma Bölük Komutanı Binbaşı Mehmet bir emrim olup olmadığı için uğrayıp, birliklerinin başına döndüler. Bu kışlaya ihtiyaç halinde kullanılmak için Tugaydan bir ay önce yeni kurulan Dağ Topçu Bataryasından 2 top (7,5 x 18'lik), 4 namlu da 81 mm'lik havan getirmiştik. Bu ilçe hiçbir zaman sakin bir yer değildi. Çevresinde cereyan eden olaylar, saldırılar, mayınlamalar, adam. kaçırımlar, nüfusu o zamanlar 46,000 olan ve bir tepsi gibi düz bir alanda bulunan şehirde, PKK'nın yer altı teşkilatı ile yardım ve yataklılarının ne kadar etkili ve verimli çalıştıklarının göstergesiydi.

Saat 02:15'de Çukurca'nın Üzümlü Jandarma Sınır Karakolunun Kuzey Irak'tan gelen PKK grubunun saldırısına uğradığı haberi geldi. Karakol hazırlıklıydı. Saldırıya hiç ummadıkları yerlerden çapraz ateş açarak iyi bir tepki verdi. Sekiz militan öldürüldü. Üç asker yaralandı.

12/13 Ağustos gecesi harekat bölgesinde saat 05:00'a kadar sakin geçti.

05:00'da, Şemdinli'nin Bembo Vadisi yönünden harekata katılan 3. Dağ ve Komando Taburunun Komutanı Binbaşı Muzaffer PKK militanları ile çatışmaya girdiğini, 2

PKK'linm öldürüldüğünü, bir askerin kolundan hafif yaralandığını rapor etti. Bir saat içerisinde de 1. Dağ ve Komando Tabur Komutanı Binbaşı Vahit, 2. Dağ ve Komando Tabur Komutanı Binbaşı Necmi ile 4. Dağ ve Komando tabur Komutanı Binbaşı Atakan da temas sağlandığı ve çatışmaların genişlediğini telsizle bildirdiler. Irak tarafından tırmanan taburlar henüz temas sağlayamamışlardı. Bu durum dağdaki militanların büyük kısmı ile Yüksekova istikametinde konuşlanmış olduklarını gösteriyordu.

74 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

Harekatın yürütüldüğü İkiyaka Dağlan 400 knT'lik, yüzde sekseni kayalık olan bir bloklar grubuydu. Kuşatma ağının Yüksekova tarafında, merkezde muharebe eden 2. taburun yanına gittim. Binbaşı Necini, bölüklerinin ileri hatlarıyla ilgili kısa bir bilgi verdi. 600 asker hemen önümüzdeki vadinin yamaçlarından birkaç koldan tırmanmaya devam ediyordu. Vadinin iki yanındaki sarp kayalıklar, bölükler ve onların timlerinin daha fazla açılmalarına imkan vermiyordu. Bir müddet sonra, vadinin üstünden birliklerin sol ilerisinde bulunan geniş bir kaya grubundan timlerin üzerlerine, vadinin tabanını kapsayacak yoğunlukta havan, roketatar ve makineli tüfek ateşi açıldı. 2. Tabur dev bir binanın önünde, PKK grubu da aynı binanın çatısı ve üst balkonlarında gibiydi. Militanların ateşlerinin yoğunluğu gittikçe arttı. Birlikler ellerinde bulunan bütün silahlarla, PKK'lılara yakınlık derecesine ve bulundukları mesafeye uygun olarak cevap veriyor, karşı taraf biraz siniyor gibi oluyor, fakat kısa bir süre sonra havan ve roket mermileri yeniden birliklerin üzerine yağmaya başlıyordu. PKK grubunun görüş yeteneğini yok etmek için kullanılan sis mermileri ile kayalıklarda bir işe yaramayan yangın mermileri vadiyi göz gözü göremez hale getirdi.

Diğer taburların bölgelerinde de çatışmalar yer yer devam ediyordu., fakat burada sıkıntı vardı. Buradaki PKK grubunun doğusunda (arkasında) 3. Dağ ve Komando Taburu manevra yapıyordu, arkadan kuşatabilir miydi? 3. Tabur Komutanı ile görüştüm. Birlikleri geniş bir cepheye dağılmıştı ve bulundukları yer oldukça uzaktı. Jilet gibi; botları, elbiseleri doğrayan bu kayalıklarda bazen 150-200 metrelik yol bile birkaç saatte ancak alınabiliyordu. Onun kısa bir sürede yapabileceği herhangi bir şeyin olmadığı anlaşılıyordu.

2. Tabur hiç kesilmeyen havan ve makineli tüfek atışları altında bile kayalıklarla boğuşarak ilerlemeye devam ediyordu. Bizim bütün telsizler bangır bangır ortalığı çınlatıyor, konuşmalarından bölük ve tim komutanlarının ne kadar coşkulu ve şevkle hücum yürüttükleri anlaşılıyordu.

"Ona buna satılmış zibidiler. Mermi değil, cehennemî üzerimize boca etseniz, yine de bulunduğunuz yere gelip kafalarınızı koparacağız."

"Tarihten, coğrafyadan habersiz soytarılar, Türk Ordusuyla mertlik denemesine girmek, sizin ne haddinize."

Karanlıkta PKK'lılara daha emniyetle yaklaşabilirdik fakat havanın kararmasına 8-9 saat vardı. Ayrıca hava kararınca bunlar, arkaları 11-

1993 Dönemi 75

dan yaklaşan diğer taburu da fark ederek yukarılara kaçabilirlerdi. Militanların bulundukları yere tırmanırken, mecburen iki elle kayaları tutmak gerekeceğinden, yakın mesafeden bunlara ateş etme de mümkün değildi. Bu da ilk çıkanların bazılarının şehit olacağı ve yaralanacağı demekti. Elimizde bulunan karadan karaya ateş eden hiçbir silah da fayda sağlamıyordu.

Tugay karargahına ani hava desteğinde bulunmaları ve taarruz helikopterlerini göndermeleri talimatını verdim. Yarım saat sonra kobra helikopterleri gelince, çatışmadaki bölük komutanları ile yanında bulunan takım komutanları, pilotları karşımızda duran kaya bloğuna yönlendirdi. Helikopterler tarif edilen hedefleri vurup ayrıldıktan kısa bir süre sonra da iki savaş uçağı bölgenin üzerine geldiler. İleri hava kontrolörü üstöğmen bulunduğumuz yerden gelen uçakları PKK grubunun mevzilendiği bölgeye yöneltti. Atışlar vadiyi büyük bir gürültüye boğdu. Top ve makineli tüfek atışları ile alçak uçuştaki jet motoru sesleri kulakları sağır edecek derecedeydi. Onlar da yüklerini boşaltınca ayrıldılar. Her tarafı birbirine benzeyen dar bir alanda hedeflerin tarifi çok zor olmasının yanında bu kesik derin boşazda, plansız yapılan, üstelik birlikler hedefe çok yakın ve onun altındayken yürütülen koordinasyon fevkalade başarılı olmuştu. Hava desteğinin kalkmasından sonra 20 dakika karşıdan herhangi bir ateş gelmedi. Fakat bu süreden sonra eski yoğunlukta olmamakla beraber; havan, roket ve

makineli tüfek atışları yeniden başladı. Bunlar, uçak ve helikopterlerin atışlarında, mağara ve derin kayalıkların kovuklarına girip saklanıyor, onların çekildiklerini ve gelmeyeceklerini anlayınca dışarı çıkarak tekrar mevzilenip ateşe başlıyorlardı.

13/14 Ağustos gecesi çatışmalar aralıklarla sürdü. Artık, PKK'hla-rın manga, takım, bölük komutanları seviyesindeki liderlerinin telsizleri gizliliği bir tarafa bırakarak konuşuyordu. Herkes kendi durumunun daha kötü olduğunu söylüyor, kuşatma içerisinde kaldığını üstlerine bildiriyordu. Ana merkez telsizi başlangıçta, "telaşlanmayın, askerler hava kararınca gideceklerdir" diyerek; güya görmeye alıştıkları eski öykülerle, tecrübesini göstermeye çalışıyordu. Ancak, hatıraları bu kez işe yaramıyordu. Gece yarısından sonra herkesi korkaklıkla suçlayıp, azarlamaya başladı. Telsiz konuşmalarının yoğunluğu, müsademe sayısı, çatışma yerlerinden gelen tahmini militan durumu, ana telsizin de bölgede oluşundan İkiyaka Dağları'nda 400 kadar PKK'lı'nın olduğu (bir taburdan fazla) anlaşılıyordu. Büyük mobil telsizden "halat" kod adıyla konuşan Suriyeli Topal Nasır'dı. Daha ön-

76 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

çeki çatışmaların birinde ayağından aldığı yaralar nedeniyle yürürken aksadığı söyleniyordu. Behdinan-Zagros (Hakkari) sorumlusuy-du. Konuşmaları sırasında bir iki defa "büyük iş suya düştü" şeklinde Türkçe ve Kürtçe konuşma geçti. Bunu, burnunun dibine kadar sokuldukları Yüksekova'da, milislerin yardım ve yataklıkla desteği ile büyük bir eylem yapmaya hazırlandıkları şeklinde tahmin ettik. Bölgedeki grupların çoğunun İkiyaka'da toplanmış olmaları da bu değerlendirmeyi destekliyordu. (Aynı durumu, üç ay önce [Haziran 1993] Çukurca'da yaratmışlar, 16 saat süreyle şehre kimse girememişti. Bu tip hareketler ayaklanma, topluca silahlı kalkışmadan başka bir şey değildi.)

14 Ağustos günü ve 14/15 Ağustos gecesi yer yer yoğun, zaman zaman da kısa süren çatışmalarla hareket devam etti. Birlikler kendileri dinlenmeden, karşı tarafa da nefeslenme fırsatı tanımadan dağın zirvesinde bulunan Hisar Yaylası'na yaklaşıyorlardı. Dağ ve Komando taburlarının hızları, botlarını, elbiselerini paramparça etmiş olan kayalıkların içinde ve üstünde, insan gücü ve azminin çok üstündeydi. Dağın Irak tarafından tırmanan Jandarma Timlerin başındaki Tabur Komutanı Binbaşı Erdal ile iki geçitten zirveye çıkmaya çalışan Yarbay Ali'nin tam nerede bulundukları, 3400 metrenin ötesinde kalan kanyon ve vadi tabanlarında irtibat için ölü bölgede kaldıklarından sağlıklı bilgi ahnamıyordu. Her iki subay da aldıkları görevi ne pahasına olursa olsun yerine getirecek yaradılışa sahipti. Muharebede "haber yoksa her şey iyidir" sözü geçerlidir. Bugün saat 14:00'da şemdinli derecik bölgesinde birinin mayına basması sonucu iki köylü öldü. Gece 22:05'de Çukurca ilçe merkezine çevredeki tepelerden, dört ayrı yerden ateş açıldı, karşılıklı çatışma bir saat sürdü.

15 Ağustos günü öğleden önce Jandarma Asayiş Komutanı Hasan Kundakçı Paşa hareket bölgesine geldi. Kendilerine bu güne kadar geçen durumu kısaca açıkladım. Kundakçı Paşa da hemen önümüzdeki vadide ilerleyen 600 komandoyu çıplak gözle seçmekte zorlandı, kimse yok sandı. En büyütmeli dürbünle bakınca, ancak, hareket eden küçük siyah canlılar gibi, askerleri fark edebildi. "Görüyorsunuz komutanım, bir vadi tabanındaki bir taburu yutuyor, kaldı ki 20 x 20 km'lik bir dağlar grubunu kavramaya çalışıyoruz" dedim. İki saat kadar beraber olduk; ayrılırken, "bir kayayı siper almadan ayakta durma, kannaslı (suikast tüfeği) keskin nişancılar seni vurabilir" dedi.

1993 Dönemi 77

Öğleden sonra, Hakkari'den Kurmay Başkanı Genelkurmay Başkanının beni aradığını telsizle bildirdi. Komutan; "herhangi bir emrinin olmadığını, sadece görüşmek istediğini" bildirmişti. Dağdan telsiz veya başka bir vasıta ile görüşebilmem mümkün değildi. Akşama doğru Yüksekova'daki ileri komuta yerine döndüm ve Genelkurmay Başkanını aradım. "Durumun i/i gittiğini, istihbarat teşkillerinin dinlemelerinden PKK'nın durumunu takip ettiğini, çok ölülerinin olduğunu, kötü vaziyete düştüklerini" söyleyip teşekkür ve tebrik ettiler. Genelkurmay Başkanına şu ana kadar hiç zayıfatımızın olmadığını arz ettiğimde ise böyle bir sonuçta hiçbir kaybımızın olmamasına inanmakta zorlandım.

Hava kararmadan önce Tugay Komutan Yardımcısı Albay Bülent'le kışlanın etrafındaki mevzileri dolaştık. Kesin emrim olduğu için bütün birlikler gibi

Yüksekova Dağ ve Komando Taburu da azami mevcut askerle harekate katılmış, kışlada az miktarda asker, birkaç subay ve astsubay bırakılmıştı. Sınır ve ilçe Jandarmanın da ancak kendi tesislerini koruyabilecek kadar silahlı gücü vardı. Kışla tesisleri 1984'de askeri istihkamacıların inşa ettiği prefabrik, hafif silah mermilerine karşı bile dayanıksız tesislerdi.

içgüdüsel olarak, hava karardıktan sonra bir kez daha dışarı çıkıp mevzileri dolaştım. Kışlanın emniyetinden sorumlu subay ve astsubaylar da beni takip ediyordu. Bazı pratik emirler verdim. Kışlanın ortasında bulunan, Tugaydan getirdiğimiz iki adet dağ topu ve üç adet 81 mm'lik havan ile taburun kışlada bıraktığı üç adet tanksavar topunun mevzilerini, ateş istikametlerini kontrol ettim: Subaylar, ben yanlarındayken söylediklerimi hemen yaptılar. İkiyaka Dağları hemen Yüksekova'nın bittiği yerden başladığından, makineli tüfek tıkırtıları, roket ve havan sesleri muntazam olmayan aralıklarla derinden kışlaya ulaşıyor, izli mermiler ile aydınlatma mermileri 3000 metre yükseklikteki karanlıklar içersinde, yeryüzünden değil de, gökyüzünün bir köşesinden diğerine fırlatılıyormuş intibaini veriyordu.

Tabur karargahı olarak kullanılan barakanın bir odasını hareket merkezi olarak kullanıyorduk. Harekat dört gece 3 gündür kesintisiz devam ediyordu. Ertesi gün birliklere kumanya ve mermi sevk edilmesi gerekiyordu. Sabahın ilk ışıkları ile havadan taşınmaları ile ilgili hazırlıklar tamamdı. Helikopterler birkaç yer hariç iniş yapamazlardı, bu, gerilerde bir noktaya ikmal maddelerinin bırakılması demekti. Bu da birliklerin gerilere personel görevlendirmesi, yüzlerce kiloluk malzemenin taşınması, işlerin saatlerce sürmesi ve baştan aşı-78 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

1993 Dönemi 79

ğı yorgunluk ve sabır demekti. Hal tarzı, timlerin bulundukları yerlere, çatışmaların şiddetini ve yönünü hesaplayarak havadan atmaktı. Yüzlerce askerin botları konç ve tabanlarından parçalanıp kopmuştu. Bir kısmı ayakkabılarının tabanını iplerle bağlamışlardı. Bot ikmali yiyecek ve mühimmat kadar önemliydi. Yürüyemeyen, ayakları yaralı insan muharebede işe yaramaz hale geliyordu. Her timden kaç bota ihtiyaç olduğunun ve numaralarının ne olduğunun bile bilinmesine ihtiyaç vardı. Her timde aynı tip ağır silah yoktu. Hangi ağır silahın, hangi timde olduğu ve o timin arazide bulunduğu mevki bilinmeden mermisi ona ulaşmazdı. Lojistik, ikmal faaliyeti muharebe yapmak kadar önemliydi. Bu iş iyi yapılmadan muharebeleri sürdürmek mümkün değildir. Canlıların beslenmeye, cansızların mermi ve ilave malzemeye ihtiyaçları vardır.

Bu konular üzerinde görüşmeye devam ederken tam saat 22:00'da büyük bir gürültüyle kışlanın üzerine havan ve roketatar mermileri yağmaya başladı. Çok geçmedi bunlara makineli tüfek ve kaleşnikof sesleri de yoğun bir şekilde karıştı. Bir anlık tereddüdü takiben tüfeğini kapalı subay dışarı fırladı. Beş dakika içinde her tip silahın sesi şehri ve kışlayı kapladı. Kışla, eni boyu 150 x 200 metrelik bir arazinin üzerindeydi. Şehirle kışla arasında güneyde sadece bir asfalt yol vardı. Doğusu ve batısı da sivil evlerle çevrili, kuzeyinde ise gittikçe yükselen sırtlardan oluşan boş arazi vardı.

Dışarı çıktım. Ateşlerin büyük kısmı güneyden ve batıdan geliyordu. Şehirdeki binaların çatılarından, balkonlarından, yarım inşaatlardan, bahçelerin duvarlarının arkasından ateş ediliyordu. Saldırı esas bulduğumuz kışlayı hedef almakla birlikte, ilçe ve Sınır Jandarma ile polisler ait tesislerin üzerine toplanmıştı. Kısacası devlete ait ne varsa. Dümdüz bir ovada kurulmuş bu kentin nüfusu 46.000'di. Biz dümdüz bir alanda, ateş edenlerse yüksek beton binalardaydı. Albay Bülent "Komutan nerede?" diye beni arıyordu. "Buradayım" diye seslendim, yanıma geldi. Yola bakan mevzilerin gerisinde bir ağacın yanında idim. "Komutanım vurulacaksınız, içeri girmelisiniz" dedi. (Bülent Albay, benden iki sene önce Harp Okulundan mezun olmuştu. Ben kurmaylık ve üstün sicil kıdemlerim nedeniyle kendisinin iki yıl önünde bulunuyordum. Ömrü komando birlikleri ve bu bölgelerde geçmişti. Babası da subay olan Bülent Albay katıksız bir tabirle tam bir İstanbul efendisiydi. Buralarda yaşananlar zaman içinde onun da sağlığını bozdu.) "Bülent Albayım, bu görünen bildiğimiz bir çatışma değil. Şu şeh-

rin haline ve üzerimize gelen ateşin yoğunluğuna bak. Bunun adı ayaklanmaya kalkışmadır. Kışladaki birkaç subay ve 80-100 asker bu (ehennemle fiziksel olarak baş edemez. İçeriye girerek yapılacak bir şey yok" dedim. Mevzilerdeki askerler olanca güçleriyle ateş edilen yerlere karşılık vermeye çalışıyorlardı. Kışlanın batısında Karayollarının şantiyesi ve bunun duvarları vardı. Oradan da kışlaya ateş açılmış, yola bakan nizamiyenin karşısında bulunan Süt Enstitüsü gibi devlete ait başka tesislerden de mermiler geliyordu. Bela şehirdeydi, yapanlar da şehirdeki milislerdi. Akılları sıra dağdakilere moral vermeye, hezimetlerini bu kalkışmayla dengelemeye çalışıyorlardı. Bir kaba gücün başı boş bırakılması gibi çılgınca ateş ediyorlardı. Bunlar biraz cesaret bulurlarsa gruplar halinde kışlaya girmeye teşebbüs edebilirlerdi. Çünkü taburun burada olmadığını biliyorlardı. Mevcut askerle de ateş gücümüz onlara nazaran çok cılız kalıyordu.

Kışlanın kıdemli emniyet subayını yanıma çağırdım, koşarak çevredeki mevzileri dolaştım, kısa kısa askerlerle görüştüm. Kışlanın kuzeyindeki boş arazi tarafından bir tehdit olmadığı, en azından şimdilik olmadığı ortadaydı. Buradaki makineli tüfekler ile bir uçaksavarın hemen yol kenarındaki şehre bakan mevzilere götürülmesi emrini verdim. Kışlanın ortasında bulunan üç tanksavar topunun da oraya gönderilmesini söylerken bir havan mermisi arkamıza düştü. Bunu atanlar tam karşımızda, evlerin bitip arazinin başladığı yerdeki açılın kenarındaydılar. Havan mevzilerinden birinin burada olduğu anlaşılıyordu. Ağır silahların başındaki üsteğmene: "Bunlara ikinci bir mermi attırmayacaksın, elindeki iki dağ topunu aynı anda tek noktaya ateşleyeceksin, anladın mı? Ve ben emir verince, 3 havanla aydınlatma mermisi kullanarak şehrin bize yakın kısmını sürekli aydınlatacaksın". Emniyet subayına: "Birilerini görevlendir, depoda ne kadar el bombası sandığı varsa çıkartıp bütün askerlere dağıtsınlar" deyince; "bir kısmının el bombaları yanında komutanım" dedi. "Bir tanesi ne işe yarar aslanım? Beşer altışar tane olacak, askerlerin kendilerine olan güveni artacak, böylece bir asker 5-6 asker olacak, kışlaya girmeye kalkıştıkları taktirde lazım olacak, bir el bombası 32 parça değil mi? Bir el hareketi ile 30 silah ateşlenmiş olacak, böylece bir asker bir dakika içinde 25-30 metre önüne 150 mermi atmış gibi etki sağlayacak. Bu emrin yerine getirilmesi için sana 20 dakika süre veriyorum. Hızlı, hızlı, daha hızlı". Yüzbaşı, saniyeler içinde karanlıkta kayboldu.

80 Unutulanlar Dişinda Yen! BtR Şey Yok

İlçe jandarma birliği bulunduğumuz yerin 50 metre uzağında aynı hizada bir binadaydı. Buradan gelen silah sesleri, bağırsımlar birden arttı. İrtibat yoktu. Birliğin başında Binbaşı Mehmet vardı, asker sayısı da kendi tesislerini koruyabilecek miktardaydı.

İkimizin arasında Karayolları tesisleri ve kışlayla sınırın çizen bu kuruma ait beton duvarların üzerinden bize darbeler halinde ateş açıp saklanan, burnumuzun dibinde bir kaç kişi vardı. Yol kenarındaki mevzilerde bulunan üsteğmene: "Sağ yanımızdaki Karayolları duvarlarından, yakın mesafeden bize ateş edenler, bu kuruluşta çalıştıklarından buraları ve ne yapacaklarını iyi biliyorlar; tüfekle olmaz, iki üç law (kısa mesafeli hafif tanksavar silahı) al ve onlara bir daha hiç lazım olmayacak şekilde ders ver" dedim. Bulunduğu mevziden bir hamlede çıkü ve şimşek gibi cephanelik istikametinde uzaklaştı.

İki tarafın karşılıklı ateş gücü doruk noktasına ulaşmıştı. Şehrin ısıkları daha PKK'lıların ilk ateşinde sönmüştü! Nizamiyenin yanından, her atıştan sonra karanlıkta yanıp sönen silahların namlu ağız alevlerinden, bazıları aynı evin değişik noktalarından olmak üzere, 86 yerden ateş edildiğini sayabildim. Bunlar sadece yüksek yerlerde oldukları için sayabildiklerimdi ve bizim cephemize dönük bölgelerden gelen atışlardı.

Havanların başındaki üsteğmene aydınlatma mermilerini kullanmaya başlaması için haber gönderdim. İlk atışlar hem istediğimiz yükseklikte paralanmadı, hem de tam bir paralellik sağlamadı. Fakat on dakika sonra mükemmel bir aydınlatma başladı. Aydınlatmayı önce orta bölgede, sonra sağ, daha sonra da sol kanatta kaydırdık. Hangi kesim aydınlatmıyorsa bütün ateşleri, bize ateş edilen yerlere topladık. Bu plan balyoz tesiri yaptı. Aydınlatma altında, inşası devam eden evlerin hemen hepsini üpkı bir mevzi gibi kullandıkları görölüyordu.

Ayaklanma provası özentilerinin ateşleri, her geçen saat azaldı, azaldı ve gün doğmadan bir saat önce tek tüke düştü, bitti. Ufak tefek sıyrıklar dışında ne bir şehit ne de bir yaralı vardı. Mucize denilen şey herhalde bu olmalıydı. Şehrin ortasında bulunan Askerlik Şubesinden herhangi bir haber alınamıyordu. Bir timle oraya gittim. Askerlik Şubesi diye yıllardır kullanılan bir apartman dairesi, karma karışık mahalle ve sokaklardan birindeydi. Güneş çoktan doğmuş olmasına rağmen, sokaklarda ne insan ne hayvan bir tek canlı yoktu. Bütün pencereler bir şeylerle tamamen karartılmıştı. Şehir sanki nefes almıyordu. İşleri kötü gitmişti. Şu görünen durum: "Suçu işleyen cezayı bekler" psikolojisinden

1993 Dönemi 81

başka bir şey değildi. Karmaşık mahalle ve dar sokaklardan geçerek, sıra evlerden birinin içindeki Askerlik Şubesine geldik. Giriş kapısının hemen karşısındaki çöp bidonunun yanında bir ceset vardı. İçeri girdim. Alt katta kimse görünmüyordu, üst kata çıktım. Altında askeri pantolon, üstünde beyaz fanilalı biri alt üst olmuş salonda eşyaları düzeltmeye çalışıyordu.

- Kimsin sen?

- Şube askeriyim.

- Başınızda kim var? Dün gece burada ne oldu? Şehit ve yaralı var mı?

- Bize bir şey olmadı. Asteğmen aşağıda uyuyor, diğerleri de uyuyor. Dün gece yarısı buraya girmeye çalıştılar. Kapıların ve pencerelerin önüne eşyaları yığdık.

Aşağıdaki askerler de birer ikişer yukarıya çıkıyordu. Üsteğmen kaşla göz arasında asteğmeni kaldırmıştı. Görüntülerindeki pejmürdelik dün gece yaşadıklarından değil, denetimsizlik ve zayıf eğitimlerinden geliyordu. Burada bir asteğmen ve dokuz asker vardı. Silahları eski modeldi. Bu hizmetleri yürütenlerin eğitimlerinin ne olduğu da herkesin malumuydu. Gece yarısından sonra 5-6 kişi çok yakın mesafeden şubeye ateş açmışlar, buradakiler de silahla karşılık vermiş, her tarafa eşyaları yığarak onların içeri girmesine mani olmuşlardı. Bir kaç metre yakın mesafeden açılan ateş sonucu, bir milis de öldürülmüştü. Şehrin genelinde işlerin kötü gittiği anlaşılmınca buraya saldıranlar da apar topar kaçmışlardı.

Her yerde sıcaklık gittikçe artarken, şehirden bir milis öldüren bu on askerin hücreye benzeyen bulundukları binada kalmaya devam ettikleri taktirde önümüzdeki günlerde başlarına ne geleceği belliydi. Üsteğmene: "Timin yarısını burada bırak; personel, silah, cephan ve tüm evrakları toplayıp kışlaya götürsünler, her yer kilitlensin, geçici olarak burayı kapatıyoruz" dedim.

Kışlaya döndüm. Diyarbakır'dan Ankara'ya kadar her seviyedeki karargahtan nöbetçi heyetlerindeki subaylar, gece ne olup bittiğini anlamak için, Yüksekova'daki iki üç karargah subayını telefon bombardımanına tutmuşlardı. Bizimkilerde ciddi ciddi ve uzun uzun anlatıyordu. Halbuki bu subaylar kaç gecedir hiç uyumuyor ve dağdaki birliklerle ilgili yapılacak bu kadar iş varken, şu durum katlanılamazdı. "Çocuklar muharebe sahasından uzak olanların sizi anlamasını boşuna beklemeyin bu bir, onların her zaman çok vakitleri vardır bu iki, hem onlar ve farkında olmadan hem de siz, şu anda hemen yapılma-

82 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

sı gereken işleri saatlere bırakarak canını dişine takmış savaşanlara zarar veriyorsunuz. Bu anlamsız telefonlar sizin birlikleri iyi hissetmenizi engelliyor. Ne olduysa oldu, komutanlık raporunu beklemek zorunda onlar, hepsi bu kadar. Ben yazılı veya sözlü bir rapor verdim mi, şu ana kadar? Hayır. Öyleyse bu aculluk niye? Daha; telsiz, telefon ve mesaj aktarma cihazlarının başına yeni geliyorum. Bunlara zamanınızı çarçur ettirmeyin." Bütün karargahlara şu mesajı çekin: "Hakkari'nin Yüksekova ilçesi, 15 Ağustos 1993 saat 22:00'dan itibaren, silahlı eyleme kalkışmıştır. Tarafımızdan gereği yapılmıştır. Zayıyatımız yoktur." "İşte hepsi bu kadar beyler, sizin gözünüz kulağınız birliklerde olsun" dedim.

Şehirde, jandarma ve polisle yürütülecek adli ve idari işlerin koor-dinesini Bülent Albaya bırakarak helikopterle İkiyaka Dağları'na gittim. Birlikler dağın tepesinde bulunan Hisar Yaylası'na ulaşmışlardı. Burası 3.300 metre yükseklikte etrafı dik kayalıklarla çevrili bir platoydu. Dört Dağ ve Komando taburu da Hisar Yaylası'na yayılmış lx>l-geyi tarıyor, 2. Dağ ve Komando taburu

bölgesinde ise çatışmalar devam ediyordu. Hisar Yaylası'nın PKK'nın yurt içindeki güvenli kamplarından biri olduğu anlaşıyordu. Karşılıklı direkleri dikilmiş, çevresi taşlarla işaretlenmiş, kireçle boyanmış futbol sahaları bile vardı. Ölen PKK'lılar için sabit mezarlık yapılmış, mezar taşları kullanılarak, ölenlerden bazılarının isimleri dahi taşların üzerine yazılmıştı. Operasyonda çaresiz kalınca yayla giriş ve çıkışlarını sağlayan geçit ve patikaları aceleyle mayınlamışlardı. Mayınların aranıp bulunması ve tahrip edilmeleri sürüyordu. Çatışmaların yer yer devam ettiği 2. Taburun bölgesine gittiğimde Binbaşı Necmi: " Bir uzman çavuşla bir erin tırmandıkları kayanın üzerine gövdelerinin yarısı çıktığında burada saklanan bir kaç PKK'linın yakın mesafeden ateşine maruz kalıp şehit olduklarını" söyledi. Ateş edenler taburun timlerinin arasındaydı ve kaçabilme imkanı hemen hemen hiç yoktu. Tabur komutanı bölük komutanlarına talimatlar vermeye devam ederken yaylanın üzerine bir Skorsky yaklaşarak inişe uygun bir yamaca bir grup sivil bıraktı. Gelenlerin basın mensupları olduğu anlaşıldı. İstihbarat Şube Müdürü gidip kendileri ile görüştü. Diyarbakır'dan geliyorlardı ve OHAL Valiliği göndermişti. Genelkurmay'ın haberi vardı. Burası henüz emniyetli değildi, mayın tarama faaliyeti de devam ediyordu. 12-13 kişiden oluşan medya grubunu, istihbarat subayı açıklamalarda bulunarak bir saat kadar kampın içinde dolaştırdı. Sonra hep beraber benim yanıma gelerek bir istekleri olduğunu söylediler.

1993 Dönemi 83

- Arkadaşlar hoş geldiniz, nedir isteğiniz? İçlerinden bir iki tanesi:
- Komutanım bir emir verseniz de, PKK ölümlerini bir yere getirselers, topluca resim çekebilsek.
- Bu hareket beş gün beş gecedir devam ediyor. Yani bu kadar sürede tırmana tırmana bulduğumuz yere gelindi. Hangi çatışmada, nerede, kaç kişi öldü ise, o kesimde kaldı. Böyle bir isteğinizin akla, mantığa sığar tarafı var mı? Çok istiyorsanız taburlar bulduğumuz yere çıktıkları istikametlerden geri dönerken onlara katılın, oraya ininceye kadar her gördüğünüz yerdeki resimleri istediğiniz gibi çekin.
Sanki söylediklerimi hiç anlamamışlar gibi, yeniden, sözcükleri değiştirip aynı şeyi teklif ettiler.

- Zaman, mekan ve işlemler açısından gerçekçi olmayan saçma sapan şeyi niye tekrarlayıp duruyorsunuz?

Aynı anda birkaçı anlaşılmış gibi, "Öyle isteniyor komutanım", dedi.

- O zaman, onlara söyleyin, kendileri gelip yapsınlar. Bizim füzuli işlere ayıracak zamanımız yok. Siz de boşuna beklemeyin, ben askerlere leş toplatmam. Hepsi de genç, haber ve iş yapmak heyecanı gözlerinden belli olan çocuklardı, söyledikleri şeyin ne kadar saçma olduğunun da farkındaydılar.

Aramalar devam ederken, 3. Tabur Komutanı yaşlı bir korucu ile yanıma geldi. "Komutanım, şemdinli bölgesinin en cengaver ve en yaşlı korucusu, Sait Amca. Sizinle görüşmeyi çok istiyor" dedi. Biraz uzakta duruyordu ve pür silahtı.

- Sait Amca gel, hayır ola, seni dinliyorum.

- Paşam, şu bir haftadır olanları görüyorum. PKK'nın başına gelecekler var. Buraları temizleyeceksiniz, bütün subaylarınız da öyle söylüyor. Fakat dağdakilerin yok edilmesiyle bitmeyecek Paşanı; PKK'nın canı kanı Ankara'da. (Bunu söylerken sağ elindeki Kalaşnikofu havaya kaldırdı.)

- Kaç yaşındasın?

- Allah sana ömür versin, ben 68'deyim.

- Sait Amca, 20 yıl kadar önce ben üsteğmenken, Ağrı Dağlarında, o zamanlar senin yaşlarında bir başka amca, şu senin söylediklerinin aynısını söylemişti. Bir ihtiyacın var mı?

- Sağol Paşanı, eli ayağı tutan insanın ne ihtiyacı olabilir ki? Sırım gibiydi, çevik adımlarla kayadan kayaya sekerek birlikte olduğu timin yanına gitti.

84 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

İkiyaka Dağlan'na Irak tarafındaki geçitlerden tırmanan Piyade Tabur Komutanı Yarbay Ali, "buz ve karla kaplı derin geçitlerin hızını azalttığını, dün hava kararmak üzereyken Irak istikametinde ilerleyen 15-20 kişilik bir PKK teşkilini karşıdan görüp hemen ateş açtıklarını, ancak militanların doğru dürüst bir karşılık vermeden kayalıklarda dağılıp gözden kaybolduklarını" anlattı. Bunlar; 24 saattir sesi soluğu çıkmayan Hakkari bölge sorumlusu Topal Nasır ve ekibiydi.

Ana telsiz ve onun akülerini taşıyanlarla, yakın korumaları ile idari hizmetlerini yürüten 16 kişiydi.

Buradaki iş bitmişti. Yüzlerce ayrı ayrı yerde, sekiz ve onlu gruplar halinde dağınık bir şekilde bulunan askerler, silah ve malzemelerinin bakımlarını yapıyordu. Bu grupları dolaştım. Üniformaların ceketleri, büyük kısmının parçalanmıştı, bir kısmında ise, ceket kolları omuz başlarındaki dikişlerden kopmuş durumdaydı. Çoğunun üstünde haki fanilaları vardı. Botların hali ise acıklıydı. Hiçbir şikayet olmadığı gibi herkes dinç ve neşeli görünüyordu. Bazen aramızda kayalıklar olduğundan, benim yanlarına kadar yaklaştığımı fark edemeyen gruplar oluyordu. Bunlardan birinde, tüfeğin ağaç ve demir aksamına sert bir cisimle vurarak tempo tutup, ritm vererek türkü söyleyen bir askere, gruptan bir kaç asker de refakat ediyor, diğer herkes de işini yapmaya devam ederek dinliyordu:

Beyaz giyme söz olur

Siyah giyme toz olur

Gel beraber gezelim

Muradımız tez olur

Salmada salmada gel

Beyaz giysen tanırılar Seni yoku sanırılar Zaten bende talih yok Seni benden alırlar Salmada salmada gel

Alçak ceviz dallan Sıra beyaz kollan Yer yierden geçeyim Hep sarmışlar yollan

1993 Dönem! 85

Başın öne eğilmesin Aldırma gönül aldırma Ağladığın duyulmasın Aldırma gönül aldırma

Dağlardaki deli rüzgar

Gelip kayaları yalar

Beni bu sesler oyalar

Aldırma gönül aldırma

Kurşun ata ata biter Dağlar çıka çıka biter PKK yok edersek biter Aldırma gönül aldırma

Dertlerin kalkınca şaha Bir sitem yolla Allah 'a Görecek günler var daha Aldırma gönül aldırma

Telsizle Genelkurmay Başkanı'nın görüşmek istediğini bildirdiler. Tabur komutanlarını topladım: "Bu gece hava karardıktan sonra aynı istikametleri kullanarak toplanma bölgelerinize dönün. Yarın akşama kadar da esas üs ve kışlalarınıza intikallerinizi tamamlamış olun. Lojistik ihtiyaçlarınızı bir mesajla Tugay karargahına gönderin. Çok mükemmel bir hareket oldu, hepinizi tebrik ederim."

Yüksekova'daki kışlanın helikopter pistine indiğimde, orada bir başka helikopter ve biraz uzağında ise sivil bir grup vardı. Bu grup da gene Diyarbakır'dan gelen başka basın mensuplarıydı. Ortalarında da Hakkari valisi Cemalettin bey vardı. Basın mensupları bir çember yapmışlar, Vali beyi dinliyorlardı. Yanlarına yaklaştım. Son duyduğum cümle, vali beyin "Arkadaşlar, devletimiz şefkatlidir. Dün gece Yüksekova'da kırılan bütün camların paralarını ödeyecektir" sözleriydi. Şe-hire gitmek için taburun nizamiyesine doğru yürürlerken Vali beyin yanına yaklaşıp:

86 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

T993 Dönemi 87

- Vali bey, taburun barakalarının halini gördünüz mü?

- Hayır paşam.

- Dün gece bu şehirdekilerin attıkları roket ve havan mermilerinden tavanları paramparça oldu, duvarları ise süzek gibi. Gece ayaklananlar beton binalarda, biz de işe yaramaz hale gelen bu barakalardaydık. Sizin kaç paranız var bilmiyorum ama harcayacak yeri sorarsanız, kesinlikle bu kışla olmalı. Çünkü şefkatli devleti dün gece bu barakalarda yaşayan 80-100 asker yüceltti. Onlar canlarını dişlerine takınsaydı dün gece olacaklar PKK ile mücadele tarihine yüz karası diye geçerdi. Bu bölgede ayağımızın allından toprağı çekiyorlar, bu şefkatli devlet kimden yana Vali bey?

- Sizin zararlarınızı da karşılamaya çalışalım paşam.

- Yangın yerinden beter hale gelmiş bu vilayette, bizim ne binaya ihtiyacımız var, ne de bina içerisinde oturacak zamanımız var. Benim size anlatmak istediğim bina, para, pul değil. Bizim işimiz can pazarında sevda ile oluyor.

- Haklısınız paşam.

Tabur binasından Genelkurmay Başkanı'm aradım:

- Komutanım, emredin.

- Osman Paşa, dün gece ayaklanmaya kalkıştı demek bu adamlar. Halkın bir kısmının İran'a, bir kısmının da Irak'a doğru gittiği haberlerini alıyorum. Operasyondaki son durum nedir?

- Dün gece ben buradaydım. Ancak sabahleyin birliklerin yanına gittim ve biraz önce döndüm. Halkın ne kadarının nereye gittiği konusunda hiçbir bilgim yok. Fakat şunu söyleyebilirim. Yüksekova'da yaşayanlar çok fazla bir yerlere gidemezler, ekonomik kaynakları itibarıyla arz ediyorum. Gitseler de dönmeleri uzun sürmez. Komutanım, parçalar birleşince dırıım ortaya çıktı. İkiyaka Dağlan'nda toplanan ve başlarında Hakkari bölge sorumlusu, Suriyeli Topal Nasır'ın bulunduğu 400 kişilik, bir taburdan fazla militan, 15 Ağustos gecesi Yüksekova'ya inecek, bu şehirde sayıları binlere ulaşan milis gruplarıyla birlikte belli bir süre de olsa şehirde hakimiyet kurup, yurt içi ve yurt dışında moral ve siyasi bir çıkış yapacaklardı. Ancak böyle bir şeyin yapılacağından istihbarat toplayan hiçbir kuruluşun haberi olmadı. Dün gece bize ateş açılan yüzlerce yerdeki mevziler, günlerce önce yarım inşaadarda, evlerin balkonlarında, pencerelerin arkasına taşlarla, tuğlalarla örülmüş, hazırlanmış. Bir istihbarat gelmediği gibi, burada yaşayan kimsenin de dikkatini çekmiyor. Halk ise günlerce önceden haberli.

Benim ilk harekate Yüksekova'da başlamam bunları bildiğimden değil, bu bölge genelinde eylem ve saldırıların daha fazla olmasındandır. Dün gece şehir bir ateş topu gibi üzerimize yöneldi. Şehirde doğru dürüst bir birlik olmaması hem şans hem de şanssızlıktı. Taburun dağdaki 600 askeri dün gece burada olsaydı üzerimize aniden açılan havan ve roketlerin yoğunluğundan başlangıçta çok zayıt verirdik. Buna karşılık, sabaha karşı biten işi, en geç iki üç saatte hallederdik.

ilarekata gelince Komutanım, PKK'nın bir tabur kadar kuvveti işe yaramaz hale geldi. Bu sonuç Yüksekova bölgesinde bir kaç ay onların büyük çapta eylemlerini önler, fakat Plakkari'ye dönük, İran ve Irak kamplarıyla yurt içinde bir çok tabur olduğunu değerlendiriyorum. Halkın devlete olan güveninin yıllar sonra tekrar kazanılması, psikolojilerinin düzelmesi çok zaman alacaktır. Bunu şunun için arz ediyorum. Örgüt kaybettiği militanların yerine yenilerini, halk kendisini destekledikçe temin etmekte zorluk çekmeyecektir. O zaman biz kısır bir döngüde kalırız. Bu nedenle biz bütün gücümüzle hiçbir koşula bağlı kalmaksızın harekate devam edeceğiz.

Bu kampla ilgili de; PKK'nın nerelere geldiğini, kendine güveni ve pervasızlığıyla alakalı iki şey arz etmek isterim. Buranın yıllardan beri kullanıldığı ortada. Ölenlerin isimlerinin üzerine yazılı olduğu mezar taşlarının bulunduğu sabit mezarlığı mevcut. Neredeyse normal ölçülerinde işareetlenmiş kaleleri de olan futbol sahaları var. Ele geçen dokümanların bir kısmı tarandığında, 3.400 metre yükseklikteki bu mezarlığa, "Kürdistan adına şehit olanlar adına" anıt dikmeyi tasarladıkları anlaşılıyor.

Komutanım, benim arz edebileceğim hususlar bunlar, bütün birlikler yarın akşama kadar kendi esas üslerine dönmüş olacaklar.

- Mezarlık ve futbol sahaları, ne kadar uzun zamandır orada olduklarını gösteriyor.

- Komutanım, bölgedeki diğer yerlerin de farklı olduğunu sanmıyorum. Başka türlü her gün, her gece, aynı zamanda bir kaç yerde nasıl saldırabilirler?

- Geceleri operasyon yapman çok iyi oldu. Ben zaten hep söylüyordum. Sen iyi yaptın.

- Komutanım gece de yetmiyor. Birlikler mevzilerde, çukurlarda güya kendini koruyor, aslında koruyamıyor, aksine ölüyor ve karşı tarafa da doğru dürüst kayıp verdiremiyor. İnisiyatif tamamen PKK'da olduğundan ne zaman, nerede, ne yapılacağını o tayin ediyor. Komutanım sizin de malumlarınızdır, bu tip mücadelede muharebe taktik-

lerinin iki temel ilkesi var. Birincisi sürekli hareket, ikincisi; ara, bul ve yok et. Son 200 yıllık yakın tarihte bunu erken kavrayan millet ve ordular daha az acı çekmiştir. Diğerleri işi uzattıklarından daha fazla bedel ödemişler ve daha fazla acıya maruz kalmışlardır. Bu arz ettiğim yeni bir şey değil; hazır obua meselesi.

- Doğru, aferin; çok iyi sonuçlar aldınız. Kutlarım. Bütün subay, astsubay ve mehmetçiklerin gözlerinden öperim.

- Sağolun komutanım.

Bu konuşma esnasında Jandarma Genel Komutam aramışlardı. Kendilerini aradım, hemen hemen aynı şeyleri arz ettim. Sonuçların çok iyi olduğunu söyleyerek tebrik ettiler. Diyarbakır'dan Asayiş Komutanını da arayarak son durumu rapor ettim, Genelkurmay Başkanı ile Jandarma Genel Komutanının da aradıklarını bildirdim.

"Bir ordunun işi siper kazmak ve toprağı savunmak değil, harekete geçip düşmam yok

etmektir."

İkiyaka Dağları Harekatı ile Yüksekova silahlı kalkışmasına ait basında çıkan ve halkın bilgisine sunulan haber ve değerlendirmeler:

16 Ağustos 1993 Hürriyet, birinci sayfa başlıktan;

"250 PKK'h ölü, PKK'ya yurt içinde en ağır darbe, örgütün 10. yıla girdiği gün indirildi. Flakkari'nin Buzul Dağı kampında bulunan 250 kadar terörist öldü. Yüksekova ve Şemdinli arasındaki yüksek dağlarında cehennem üçgeni, 350-400 terörist kuşatıldı."

17 Ağustos 1993 Milliyet, birinci sayfa başlıktan;

"Yüzlerce ölü, 400 PKK'lı çemberde. İran'daki kamplardan Türkiye'ye sızarak Hakkari'nin Yüksekova ilçesi Buzul Dağları'ndaki sarp kayalıklarla çevrili bölgede kamp kuran ve 15 Ağustos nedeniyle eylem hazırlığı içinde olan yaklaşık 400 PKK'h kuşatıldı. Çatışmalar sürüyor.

Cehennem gecesi; PKK Yüksekova'ya gece boyunca 500 roketle saldırdı. İsalet alan birçok ev ve işyeri yandı. İlçede sokağa çıkma yasağı kondu. Her yandan ateş; PKK'ya karşı yürütölen harekatı engellemek için bir grup terörist, Hakkari'nin Yüksekova ilçesine saat 22:00

1993 Dönemi 89

sularında çeşitli yönlerden saldırdılar."

17 Ağustos 1993 Hürriyet, birinci sayfa başlıktan;

"PKK'da tam bozgun: Şemdinli ve Yüksekova arasındaki, operasyon karşısında neye uğradığını şaşırarak PKK, gafil avlanıp, büyük kayıplar verdi. 250 kadar kayıp veren PKK'Ulardan sağ kalanlar panik halinde kaçmaya çalışıyor. Harekatı 30 Ağustos'ta Tuğgeneralliğe yükselen Dağ ve Komando Tugay Komutanı Piyade Kurmay Albay Osman Pa-mukoğlu yürütüyor."

17 Ağustos 1993 Sabah:

"Büyük operasyon 4ncü gününde; Yüksekova ve Şemdinli arasında ölüm çemberine alman kalabalık bir grup bölücü teröriste yönelik harekat devam ediyor, örgüt ağır kayıplar verdi."

18 Ağustos 1993 Hürriyet 1. sayfa:

"Buzul Dağı taranıyor: PKK'nm ağır darbe yediğı Hakkari'nin Yüksekova ve Şemdinli ilçeleri arasındaki Buzul Dağında operasyon sürüyor. PKK'da ölücüler görev başında; PKK, ölülerinin gizlenmesi ve tanınmaz hale getirilmesi için özel görevliler oluşturdu. Ölen arkadaşlarını gizleyemedikleri taktirde, yüzlerini parçalayarak tanınmaz hale getiriyorlar. Ölücülerin varlığı, ilk kez 15 Ağustos'ta ortaya çıktı. Yüksekova-Şemdinli arasındaki Gülle tepe mevkiinde geçen telsiz konuşması şöyle:

- Hepimiz kuşatıldık.

- Govent (Balkaya Dağı) istikametine kaçın.

- Nereden kaçalım? Şehit sayısı 200 oldu. Çok yaralımız var.

- Kim kaldıysa kaçsın.

- Şehitler ne olacak?

- Ölücüler halletsin...

- Kendileri de zaten ölmüşlerdir.

- Toprak başınıza(lanet olsun)

Politika sayfası: Bingöl sendromu aşıllıyor. PKK 1992'de Kuzey Irak'a düzenlenen harekattan sonra tarihinin en büyük darbesini yiyor. Böylece psikolojik üstünlük yine devlete geçiyor. Bingöl katliamı ile oluşan durum değişiyor."

18 Ağustos 1993 Milliyet;

"Kirpi Operasyonu: PKK kısıvrak; operasyon 3000 metrenin üzerinde 850 m2lik bir alanda sürüyor. Harekata katılan 3000 komando çatışmalara 24 saat aralıksız devam ediyor. Çemberin içinde kalan 450-500 PKK'hnın 300'den fazlası öldürüldü."

18 Ağustos 1993 Sabah, İnci sayfadan:

90 Unutulanlar Dışında Yeni BİR Şey Yok

"PKK'ya ölüm çemberi: Hakkari'nin Yüksekova ilçesinin Buzul Dağı kesiminde kısıtılan 450 PKK militanını imha operasyonu sürüyor. Çatışmalar Karadağ ve Harun Geçidi çevresinde yoğunlaştı. PKK'mn kayıpları 300 militan."

18 Ağustos 1993 Meydan:

"Dağ taş PKK'ı terörist cesedi dolu. İran-Irak sınır geçidinde PKK'ya yönelik operasyon aralıksız devam ediyor."

19 Ağustos 1993 Milliyet 1. sayfa başlıktan:

"Askere leş toplatmam: dağda PKK'yi ezen Tuğgeneral Osman Pa-mukoğlu kesin konuştu: Analar evlatlarını askere leş toplatmak için göndermedi. Geberdikleri yerde kalırlar, askere leş toplatmam. Biz imha eder, geçeriz. Askerlerime bir kurşun atana beş kurşun atarım."

19 Ağustos 1993 Meydan:

"Kirpi Operasyonu ile PKK'nırı beli iyice kırıldı. Hakkari Dağ ve Komando Tugay Komutanı Kurmay Albay Osman Pamukoğlu harekata katılan askerlerle topluca konuşarak onlara moral verdi. "Kar yağmadan Hakkari bölgesindeki PKK gruplarını, gece gündüz demeden, silip süpürerek, milletin başına musallat edilen bu belayı defedeceğiz."

20 Ağustos 1993 Tercüman:

"PKK 6 günde 400 ölü verdi. 15 Ağustos'ta 10ncı eylem yılını kutlamak için Yüksekova ve Şemdinli bölgesinde "Büyük Eylem" hazırlığında iken "Büyük Tokat" yedi."

21 Ağustos 1993 Sabah:

"PKK'nm telsiz talimatı: Hakkari operasyonunda bozguna uğrayan ve çatışma bölgesinden kaçmak isteyen teröristlere. Kuzey Irak'taki PKK yöneticileri telsizle şu emri verdiler: Kadınlar gibi ağlamayın, ölün...sizi oraya savaşa gönderdik. Çatışma süresince dinlenen PKK'h-lara ait telsiz konuşmalarından biri şöyle:

- Agir: (çatışma bölgesinde, Agir kod adlı bir komutan) Bir milyon geliyorlar. Her taraf asker kaynıyor, kaçacak yerimiz kalmadı.
- Kuzey Irak: (muhtemelen Cemil Bayık) Toparlanmaya çalışın. Paniğe kapılmayın. Kaçmak isteyenleri kesinlikle önleyin. Gerilla taktikleri kullanın.
- Agir: Mermimiz bitiyor. Birçok arkadaşımızda tek bir mermi bile kalmadı. Üzerimize yağmur gibi mermi ve bomba yağıyor.
- Kuzey Irak: Muhakkak bir gedik vardır. Adamlarını ve elindeki imkanları bir araya getir ve gediği yarmaya çalış.
- Agir: Suikast eylem birliğimizden 30, propaganda birliğimizden 40 kişiyi kaybettik. Elimizdeki imkanlar böyle bir harekata uygun değil.

1993 Dönemi 91

- Kuzey Irak: Kesin sayıyı verin. Ölüleri mutlaka gömün. Ağır yaralı olanları yanınızda taşımayın. Öldürüp uygun bir yere gömün.

-Agir: Şu ana kadar belirleyebildiğimiz 184 kaybımız var. Ne yapacağımızı şaşırdık.

- Kuzey Irak: kadınlar gibi ağlamayın. Sizi oraya savaşa gönderdik. Orada çarpışarak öleceksiniz."

29 Ağustos 1993 Ortadoğu politik sayfası:

"En tehlikeli virüs, beynimizdedir. Terör önce beyinde yenilmelidir. Bu 30 Ağustos'ta paşalık sırası gelen Kurmay Albaya terfi edeceği fakat şırnak'a gidip görevi teslim alması istendiği zaman kabul etmeyerek istifa ettiği basına yansıdı. Eğer bu doğruysa baştan beri anlatmaya çalıştığımız "düşünce erozyonu" nun son ve vahim örneğidir. Bulduğumuz mevkiler psikolojik olarak teslim edilmektedir.

Bunun üzüntüsünü yüreğimizde hissederken Hakkari'den Dağ ve Komado Tugay Komutanı Tuğgeneral Osmani Pamukoğlu'nun gür sesi yükseldi: "Askerlere leş taşıtmam" dedi. "Askerime bir kurşun atana beş kurşun atarım" dedi. Bu laf, idareci maslahatçı üstelere karşı, tarihe kazınmış yeni bir kavramdır. Dönüm noktasıdır. Muğlalı sendromuna karşı Pamukoğlu sendromunun yer aldığı ifade. Aslında Muğlalı olayında ayıplanması gereken Muğlalı değil, devlet için görev yapan bir askere devletin sahip çıkmamasıdır. Pamukoğlu böyle bir kompleks taşımadığını ve bunu kişilik olarak aştığını ispat etmiştir. Pamukoğlu'nun bu lafı, Türkiye Cumhuriyeti Milletvekili Lojmanları PKK'ya destek üssü olarak kullanılırken ve NATO TIR'ları PKK'ya yardım malzemesi taşıırken söylemiş olması da ayrıca önemlidir." Yüksekova'dan döneli bir gün olmuştu. Tugay karargahında çalışıyordum. Genelkurmay karargahından bir generalin aradığını bildirdiler.

- Osman Paşam nasılsınız?

- Sağ olun komutanım.

- Osman Paşam, ölen teröristler için leş demeseniz, başka bir ifade kullanmanız daha iyi olur.

- Bir şeye leş denmesi için mutlaka ölmesi gerekmez insan ve hayvan ölür, güneş altında kalırsa erken kokar; biz de bir şehidimiz hemen alamazsak güneşin altında kalınca kokuyor. Harekata katılan herkes, dün gece yarısında düş alıncaya kadar, bir canlı olarak ben de leş gibi kokuyordum. Ölmeden önce de leş gibi oluyorsunuz. Mu-

92 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

harebe yaşamı işte böyle bir şey.

- Tabii anlıyorum. Mümkünse...

- Siz, milletin moralini yükseltmek, askerlerin ruhlarını harekete geçirmek, onları yüreklendirmek, karşı tarafın da psikolojisini bozmak için neler önerirsiniz? Eskiden bir PKK'lı öldürüldüğünde, Ankara'dan heyetler halinde gelen siyasetler Yüksekova'da alayışlı cenaze törenleri yaparken bulunduğunuz karargahta ne yapıyordunuz? Muharebe, sıradan kişilerin sandığı gibi bir takım teoriler ve ezbere bilgilerle değil, komutanın yaratılışı, meslek anlayışı, insan bilgisiyle yönetilir. Hele rütbe, makam, gelecek kaygısıyla, daha yalın bir Türkçe'yle, korkarak yürütülmez. Sonra, hareket alanındaki bir generale ne zaman, neyi konuşacağını söylemek taşıdığı sorumluluğundan dolayı ancak bir komutanın hakkıdır. Size bunu söylemenizi komutanınız mı emir verdi? Eğer öyleyse, o zaman, ben kendilerine telefon ederek, neyi, niçin yaptığımızı açıklarım.

- Hayır... hayır. Komutan herhangi bir şey söylemedi. Beni yanlış anladınız.

- Efendim, bir karargah generali ve subaylarının sorumluluğu hizmetinde bulundukları komutanın karargah binasının içinde ve komutanının önünde biter. Ben tabiat olarak bu tip hareketleri kaale almam. Ya bundan etkilenecek birileri olsa da bu konuşmalardan et-kilense, ne olacağını söyleyeyim mi? Kafasında dolaşan, hakim olmakta zorlanacağı yüzlerce şeyi doğru sıraya koyamaz, sonuçta da 10, 20, 30 ve daha fazla çocuk tabutlar içinde buradan memleketlerine gönderilir. Bir tomurcuğun büyüye büyüye 10 yılda neden çınar ağacına döndüğünün bütün sebeplerini bildiğimi sanıyordum ama, üniformamı koruma iç güdüsünden olacak, bu kadarını zihnim almamış. Laflar öyle mi olsun, böyle mi olsun, oyalanmaların sonu işte ortada.

- Osman Paşam, sizi rahatsız edecek bir şeyi yapmayı düşünmeyiz, aklımızdan geçirmeyiz. Sizin kahramanlıklarınızı hepimiz biliyoruz.

- Efendim. Bu milletin çocukları, devleüerinin meşru müdafaası ve milletlerinin haysiyeti için canlarını hiçe sayarak çarpışıyor, kahramanlar onlar. Bazı çalışmalar için hareket merkezinde subaylar bekliyordu, aşağı indim. Plan çalışmasına geçmeden; arkadaşlar size 17. yüzyıla ait bir Hollanda atasözü söyleyeceğim. Acemi marangozun yongası çok olur. Bunun manası açık ama, fiziksel yorumu; "Bir kibrit çöpü yapacağım diye bir çınar ağacını çarçur etmektir." Acaba hangimiz, ne hata yaptık diye yüzleri donuklaştı. "Rahat olun, savaş sanatını bilen veya Hak-

1993 Dönemi 93

kari dağlarında muharebe eden bir asker bu tuzağa düşmez." Anladılar, yüzleri gevşedi.

Bölgede yol kesme, adam kaçırma, mayınlama, köy ve karakol saldırıları sürüyordu. 10-30 Ağustos 1993 tarihleri arasındaki PKK eylemleri:
11 Ağustos, saat 18:00'da Yüksekova-Yeşiltaş köyü yolu kesildi ve 10 vatandaş kaçırıldı.

12 Ağustos, saat 02:15'de Çukurca üzümlü karakoluna saldırıldı. Üç asker yaralandı, sekiz terörist öldürüldü.

14 Ağustos, saat 22:05'de Çukurca ilçesine çevredeki tepelerden ateş açıldı. Çatışma bir saat sürdü. Aynı gün Şemdinli-Derecik arasında mayına basıldı iki köylü öldü.

16 Ağustos, saat 01:00'da Hakkari Geçitli köyü arasında mayına basıldı, bir korucu şehit oldu. 122 kişi göz altına alındı.

19 Ağustos, saat 08.30'da Yüksekova'dan Hakkari'ye gelen askeri konvoyu ateş açıldı. Alışmadıkları bir tepkiyle karşılaştılar. Altı terörist öldü, biri sağ yakalandı. Aynı gece 01:00'da Çukurca jandarma Sınır Alayı kıışlasına silahlı saldırıda bulunuldu, üç asker yaralandı.

20 Ağustos, saat 22:00'da Çukurca uzundere köyüne ateş açıldı, iki kadın yaralandı. Saat 18:30'da Yüksekova-Şemdinli yolunda bir sivil araç mayına çarptı, üç vatandaş yaralandı. Saat 02:00'da Çukurca Kazan vadisindeki emniyet timine saldırıldı, iki asker şehit oldu.

24 Ağustos, saat 20:30'da Çukurca Güzeldere mahallesine silahlı saldırı oldu. İki vatandaş, bir terörist öldü.

28 Ağustos saat 15:00'da Şemdinli-Aktütün yolu kesildi, bir sivil araç şoförü kaçırıldı.

"Savaşta üstünlük kompleksiniz olmalıdır.

Başarı bir tavidir. Kazanma tavrı, hareket ve ilerlemenin bir parçasıdır."

21 Ağustos gecesi saat 01:00'a doğru hareket merkezinden bir üst kattaki çalışma odasına çıktım. Birkaç saat yalnız kalarak, yüzlerce teknik cevap bekleyen sorulardan ziyade, coğrafyayı zihnimde canlandırarak bugüne kadar olanlar, olmaya devam edenleri düşünmek, olacakları da hayal ederek, sezmeye çalışıyordum. Bunun için insanın

94 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

zihninin çok berrak, ruhunun özgür, duygularının başı boş ve uçlarının açık olması gerekiyordu.

Gayri nizami harpte, hat ve cephe bulunmadığından, tehdit 360 derece her yerden geliyordu. Militan, milis, yardımcı ve yatakçı, halk iç içeydi, sap samana karışık. En sağlam yer, bastığınızda mayın patlamayan yerdi. Her gün; her yol, her patika, her izde, hesaplanamaya-cak birçok yerde, onlarca mayın bulunup tahrip ediliyordu. Mayın çok sabırlı bir silahtı ve hasmını bulunduğu yerde sabırla yüz yıl bekleyebilirdi. Savaşı bilen tecrübeli bir askere "senin üzerine aynı anda top, havan ve makineli tüfekle ateş açılmasını mı, yoksa, bir mayına basma tehlikesini mi göze alırsın?" diye sorulsa, kesinlikle birinciye kabul edecektir. Çünkü onlardan kurtulma şansı vardır.

Bunları düşünürken telefon çaldı, saat 02:00'dı. Çukurca Sınır Alay Komutanı Albay Mehmet Ali, "Komutanım, Kazan vadisinde bulunan piyade bölüğüne saldırı başladı" dedi. Jandarma Komando Taburunun hareket edip etmediğini sordum. On dakika içinde yola çıkacağını söyledi.

Gece helikopterler uçamıyordu. Gün ağarmasına 2,5 saat vardı. Bulunduğumuz yerden tek karayolu olan Zap Vadisi'nden oraya ulaşmak, gece koşullarında 3-4 saat sürerdi. Kazan Vadisi Çukurca'ya yarım saat, vadinin girişinde bulunan ve Jandarma Sınır Taburu'nun da konuşlu olduğu bölgeye 15 dakika mesafedeydi. Her zaman PKK'nın başlattığı saldırılarda olduğu gibi, bu defa da çatışmalardan sağlıklı bir rapor gelmedi.

Gün ışığının ufuklardan sızmasıyla beraber Kazan Vadisi'ne hareket ettim.

Vadinin ortasında bir bölge sis ve duman kaplıydı. Pilot Yüzbaşı Ali aşağıda çatışmaların devam ettiğini, vadinin tabanında inişe müsait bir yerin bölümün ortasında olduğunu, aynı noktaya iki şehidin de tahliye için getirildiğini söyledi. "Ali, inebilirsen in, yoksa belirli bir seviyeye gelince biz adayalım" dedim.

Yüzbaşı Ali, mücadele boyunca gösterdiği, kararlılık, cesaret ve sorumluluk üstlenmeyi bu defa da tereddütsüz gösterdi. Helikopter bütün silah atışlarına

açık yere indi. şehitlerin yüklenmesini etrafta uçuşan mermilerin altında bekledi ve hızla yükselerek, vadinin dışında kayboldu. Vadinin tabanından doğu batı istikametinde bir dere akıyordu. Hemen altımızda bulunan içinde yaşanmayan Kazan Köyü derenin iki tarafına inşa edilmişti. Önce iki, sonra 3-4 militanın köyde bir evden diğer evlere geçtiğini gördüm. O bölgeyi gören ve elinde uzun raen-

1993 Dönemi 95

zilli silahı olan uzman çavuşa bunları gösterdim.: "İyi takip et, kaçırma". "Emredersiniz" dedi, gitti. Başka başka yerlere ateş etmeye başladı. Muharebe şokundaydı, kulak ve beyin irtibatı kopuktu.

Bölük komutanı yüzbaşının geldiğimden haberi oldu, fakat kendisinin de bulunduğu çatışma noktasından ayrılamıyordu. Jandarma Komando Taburu yol boyunca kurulabilecek pusuyu dikkate alarak vadiye güneydeki büyük Ana tepeye tirmanarak gelmiş, PKK militanları ile temas sağlamış, çatışmaya devam ediyordu.

İki tarafı kilometrelerce uzanan duvar gibi kayalıklarla çevrili bu vadide insan başını yukarı kaldırdığında gökyüzünü bir yol genişliğinde görebiliyordu.

Askerler yaşlı bir adamı getirdiler. Hiç kimsenin yaşamadığı bu vadide, buralarda olması normal değildi. Neden bu saatte burada olduğunu sordum. Saçma sapan bir şeyler söyledi. Gözlerinden baştan beri burada olup bitenlerden haberi olduğu belliydi. Etrafımıza hafif silah mermileri düşüyordu, kaybedeceğimiz zaman yoktu. "Her şey normale dönünce jandarmaya teslim edin, sor-gulasınlar" dedim.

Bölüğün bulunduğu yerin Güneyindeki emniyet timi esas saldırı hedefiydi. Saldırı grubuna ağır silah desteği sağlayan PKK unsuru da kuzeyde olmalıydı. Arazi bunu dikte ediyordu. Bu görev başka yerden yapılamazdı. Haritasına saldırının nereden, nasıl yapıldığını işaretlemeye uğraşan Kurmay Binbaşı Ahmet'e:

"Adamların ağır silahlı destek unsurları karşıdaki kayalıklarda, gündüze kaldıkları için yerleri ortaya çıkmasın diye ateş etmiyorlar, fakat bizi izliyorlar" dedim. O tarafa baktı, akli haritası üzerine çizceklerdeydi, çalışmasına devam etti. "Kimseye faydası olmayan şeyleri bırak, şu şuradan gelmiş, bu buradan gitmiş diye çizgiler çizince, herkes cen-gaver ve savaş ustası mı olacak?"

"Komutanım her saldırıdan sonra üst karargahlar krokileri istiyorlar" dedi.

"Yüzlerce, binlerce olayın çizimini yukarıya gönderince işler iyi mı gidecek? Kağıtlarla, dosyalarla ve memur zihniyetiyle muharebe edilemeyeceğini kaçınıcı söylemişim? Seni bu zahmetten kurtarıyorum ve bu işlemi yasaklıyorum. Senin işin PKK'nın ruhunu yakalayıp gerçeği görmek."

"Görmek" sözü daha ağızından çıkmadan, arkamızdan "güm" diye tok bir ses geldi, saniyen döndüğümde, arkasından kırmızı ışıık çıkararak havadan bize yaklaşan roketi gördüm. "Dağılın, tam siper!" diye bağırdım. Roketatar mermisi büyük bir gürültüyle birkaç saniye önce

96 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

bulduğumuz yerin ortasında paralandı. Roketin ilk çıkış yerini görmüştüm, darbeler halinde buraya kendi tüfeğimle ateş açtım. Ateşi, nişancı ve yardımcısının hareket edebilecekleri noktalara kaydırarak devam ettim. İkinci bir roket atılmadı. Başka bir karşılık da gelmedi. Bir ara benden başka ateş eden kimsenin bulunmadığını fark ettim. Birkaç metre sağımda Binbaşı Ahmet vardı.

- Niye ateş açmadın?

- Komutanım tüfek!

Roketin düştüğü yere baktığımda, yerde bir tüfek vardı. Elleri krokilerle, haritalarla dolu olan Ahmet'in tüfeği fırlayıp gitmişti. (Nere-. deyse 24 saat çalışan, ne zaman uyur, ne zaman yemek yer, görmek mümkün olmayan bu kıymetli subaya zaman zaman takılırdım: "Ahmet, 1. sınıf bir kurmay subaydır. Düşman karşısında bile, tüfeğini bırakır, haritasını bırakmaz!")

İki saat kadar sonra ateşler tamamen kesildi. Komando taburu PKK'lı-ların bir kısmını takip ederken ucu bucağı olmayan vadinin doğusunda bölgeden uzaklaşmıştı. Timi emniyet görevindeyken baskına uğrayan teğmen ile bölüğün eierkezindeyken, zaman ve mekan ölçüleriyle akıl erdirilemez bir hızla saldırıya uğrayan teğmenin yardımına giden diğer teğmen, iki piyade teğmeni, yanıma geldiler. Birinin elinde bir çuval vardı. İçindekileri yere döktü. "Komutanım,

karşı taraftan bunları topladık" dedi. Birkaç lastik ayakkabı, üç şarjör, iki el bombası, birkaç tane kanlı bel kuşağı. Tim komutanı teğmen dakika dakika vetüm ayrıntıları ile neler olduğunu tekrar tekrar anlattı. İlk kez çatışmaya giriyorlardı. Konuşmayı biri bitiriyor, diğeri başlıyordu. Sözlerini hiç kesmeden sabırla dinledim. Saldırıya uğrayan timin daha fazla kayıp vermemesinin tek nedeni, bu iki teğmenin, filmlerde görülen kahramanlara benzeyen becerikli hareketleriydi.

Nihayet bölük komutanı yüzbaşı geldi. 15-20 kadar askerle belli bir yere kadar militanların peşinden gittiğini ve teması kaybettiğini söyledi. Bu bölükle ilgili anlaşılmaz bir durum vardı. Bölük Doğubeya-zıt'daki Tugaya bağlı taburlardan birine mensuptu. Buraya tek başına getirilmiş, üç yıldır da bu bölgedeydi. Yüzbaşıya:

- Askerlerden terhisi gelenler, üç ayda bir Doğubeyazıt'a gidip oradan mı ilişik kesiyorlar? Yerlerine gelenler de oradan mı gönderiliyor?

- Subay ve astsubayların izin vesaire özlük hakları da Doğubeyazıt'tan yürütülüyor, atamalar önce oraya oradan da buraya geliyor değil mi?

- Doğrudur komutanım.

1993 Dönemi 97

Harekat Şube Müdürüne:

- Bu bölük kimin komutasında?

- Çukurca jandarma Sınır Alayı iki ay önce kurulunca onun komutasına girdi.

Ondan önce Köprülü'deki tabura bağlıydı.

- Şimdi ikiniz de beni iyi dinleyin. Yüzbaşım sen buradaki 160 asker, silah ve malzeme, neyin varsa, derhal kendi Tugayına, Doğubeyazıt'a katılmak ve bir daha dönmek üzere hareket edeceksin. Binbaşı Ahmet; Kurmay Başkanı ve Lojistik Şube Müdürüne ilet, bu bölüğe bütün desteği sağlasınlar. Kazan Vadisi'ne gelince, vadinin girişinde 15 dakika ötede bir Sınır Jandarma Taburu yok mu? Jandarma Komando Taburu bu vadinin güneyinde konuşlu değil mi? Vadinin diğer ucu Cevizli Köyü'ne çıkmıyor mu? Bir; diyelim ki PKK grubu bu vadiye girdi, ya Cevizli'den ya da Köprülü'den çıkacak. Bizim bu iki yerde bekliyor olmamız gerekir. İki; hayır, vadinin içine yanlarındaki dağlardan indiler, bu bölüğün yaptığı gibi kuyunun dibinde yaşıyorlar. Bizim de aradığımız bu değil mi? PKK kuyuda, biz de kuyunun ağzındayız. Sonuç ne olur dersiniz? Kapağını kuyunun ağzına kapatmak, ondan su çekmekten bile zahmetsiz bir iştir. 23.000 subay, astsubay ve askerin bulunduğu Hakkari'de her şey tamam da, eksik olan bu bölüğün 160 askeri mi? Yüzbaşım hizmetleriniz şükranla anılacaktır, yolunuz açık olsun. İhtiyaçlarının hepsi karşılanacak, her şeye rağmen bir eksiklik olursa gel, beni gör. Doğubeyazıt'tan bakınca Büyük ve Küçük Ağrı Dağlarının ortasında gördüğün Serdarbulak Yaylası üsteğmenliğimde bulunduğum yerlerden biridir, oralara da bizden selam söyle.

Erzincan'daki Ordunun, Elazığ'daki Kolordusunun, Doğubeyazıt'taki Tugayının bir taburunun 150 askerli bir bölüğü üç yıldır Hakkari'deydi. Niye döndü? Kimin emriyle döndü? Geçici mi gönderildi? Yoksa dönmek üzere mi gelmişlerdi? Hiç kimse, ne aradı ne de sordu.

"Kabul etmediğiniz sürece yenilmezsiniz. Bu yüzden kabul etmeyin."

Gazetelerin yayınlanmasından bir hafta sonra, Ağustos'un son haftasında halktan ve askerlerden çok sayıda mektup, kart ve faks geldi.

98 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

Yüzlerce telefonu ise Kurmay Başkanı Albay İhsan cevaplandırdı ve kaydetti (Bizim telefonlarımıza ulaşabilmenin büyük bir başarı sayılması gerekir).

Halkı ilgilendiren, hareketin sonuçları değildi. Onlar; Milliyet'in başlıktan verdiği: "Ben askere leş toplatmam; ezer geçeriz. Türk askerine bir kurşun atana, beş kurşun sıkılacaktır" sözü ile ilgileniyorlar, bununla özgüvenlerinin çok yükseldiğini söylüyorlardı. Sanki birden rahatlamışlardı, moralleri yerine gelmişti, karamsarlıktan kurtulmuşlardı, vatanını ve milletini seven ve Türk olmaktan gurur duyan herkesin hislerine tercüman olunmuştu. Bu güne kadar herkes kaçamak güreşiyor, ne şiş yansın ne kebab peşindeydiler.

Halktan ve askerlerden gelen mektuplardan birer örnek aşağıdadır:

"Sözlerinizle yeniden doğmuş gibi olduk. Vatanını ve milletini seven, Türk olmaktan gurur duyan milyonların üzerindeki karabasani kaldırdınız. Tavizcilere

ders verdiniz. Kanımızın son damlasına, malımızın son kuruşuna kadar helal olsun. Sağolun, varolun."

A. Gültekin Bursa/09.08.1993

"Sayın Komutanım,

19 Ağustos tarihli Milliyet gazetesinde Türk ordusuna yakışır, milletimiz için büyük moral kaynağı, yüksek fazilet ve asaletinizin göstergesi ifadelerinizi okudum. Şahsınızı hiç görmedim, ama saygımın derecesini anlatamam. Yüce görevinizde Tanrı ve aziz milletimiz daima sizinle olacaktır. Saygılarımın kabulü ile."

F. Budak

Y. Müh. Yzb.

Kara Harp Okulu Ankara

Hemen halledilmesi gereken birkaç konu vardı. Bunlardan biri Dağ ve Komando Tugayında 374 askerin tüfeği yoktu. Sebebi de subay ve astsubayların savaş kadrolarında kullanılmak üzere makineli tabancaların olmasıydı. Muharebede tabanca ve makineli tabancalar hiçbir işe yaramadığından, subay ve astsubaylar askerlerin tüfeklerini almışlardı. Bunda haklıydılar fakat, sonuçta 374 asker silahsız kalıyordu. Muharebe kağıtlarda yazılanlara hiç benzemiyordu. Hayat öğretiyordu ama, 374 asker de tüfeksiz kalıyordu. Bu askerler tabii ki harekate katılmıyorlardı ama, kaldıkları kışla ve üslerde silahsız ve mermisiz kal-
1993 Dönemi 99

maları akıl almaz bir şeydi. Bunu askerlerle konuşurken Yüksekova'da fark etmiştim. Ve bu iş, yıllardır böyleydi. 374 sayısı muharebede çok büyük bir sayıydı. Bir tüfek bile bazen bir çavuşma noktasında her şeyi farklı bir hale getirebilirdi. Bundan vazgeçtik, bir baskın veya saldırıda, bir askerin silahsız, çaresiz bir yerde beklemesi olamazdı.

Kısa ve durumu net açıklayan bir mesajı kaleme alıp, karargaha, bunu hemen K.K.K.'lığına göndermeleri emrini verdim.

15 gün sonra batıdaki bir Tugaydan 374 silah tertip ettiler, bir ekibimiz hemen gidip silahları getirdi. Tüfeksiz askerlere dağıtıldı.

Diğer bir konu subay, astsubay ve uzman çavuşların bazılarının ka-leşnikof piyade tüfeği kullanmalarıydı. Bu tüfek PKK'nın esas silahı idi. Karakol, üs, kışla ve kritik sabit mevzilerde bu silahı bizimkilerin de kullanması gece baskın ve. saldırılarında kimin, nerede olduğu konusunda herkesin aklını ve ruhunu alt üst ediyordu. Asker önündeki kaleşnikofluya ateş ederken, arkasından başka bir kaleşnikof sesi duyuyordu. Bu derece saçma bir şey olamazdı. Bu silahı kullanmayı yasakladım, toplattım. Herkes bizim asli silahımız olan, G-3 piyade tüfeğini kullanacaktı.

Çoğu Kara Kuvvetlerine mensup svıbay ve astsubayların komuta ettiği Jandarma Özel Harekat Grubu (200 kişi) Tugayın kışlasında kalıyordu. Kışlanın emniyeti ve komutanlık ihtiyat kuvveti görevindey-diler. Bu teşkili 12 km. uzaklıktaki Hakkari'nin içinde bulunan Jandarma Lojistik Komutanlığı kışlasına gönderip oraya yerleştirdim. Buradan, şehir içi olaylarına daha çabuk müdahale edebilirler, Çukurca ve Yüksekova yollarına tepkileri daha hızlı olur, herhangi bir bölgeye intikalleri için mesafe daha da kısaldı.

Tugayın kışlasının emniyetine gelince; kışlada bulunan Tugayın levazım, ordu donatım, sıhhiye, ulaştırma, istihkam ve muhabere bölükleri kendi kışlalarının emniyetini kendileri sağlayacaktı. Bu mücadelede kimse kimseyi koruyamazdı. Herkes kendi tırnağı ile kendi başını kaşıyacaktı. Savaşçı hiçbir birlik hiçbir sebeple savunma için kullanılmayacaktı. Bu kışla, harekatta değilsem, benim de 24 saat bulduğum bir yerdi.

Üzerinde çalışılması gereken bir husus da askerlerin arka çantalarının ağırlığıydı. Muharebe ve hayatı idâme payları ile 30-35 kilogram geliyordu. Makineli tüfek, tanksavar, uçaksavar silahları da 14 kilogram daha ağırlığa ilave oluyordu. Muharebe başladığında herkes çantalarını üzerinden atıyordu ama, gücü ve enerjiyi azaltıyor, ilerleme hızını düşürüyordu. Şemdinli'nin Durak bölgesinde bütün subay, ast-

100 Unutulanlar Dışında Yeni BİR Şev Yok

subay ve 4. Dağ ve Komando Taburunun askerlerinin de katıldığı bir değerlendirme yaptırıldı. Ağırlığı artıran askerlerin üç günlük mermiyi sırdarında taşımasıydı. Hiç kimse, rütbeli ve rütbesiz, mermisinin azaltılmasından yana değildi. Herkes

ağırlığa razıydı. Burada da yürümeyen şuydu. Kitaplara göre normal askerin 100 mermi, komandoların 120 mermi günlük istihlakları vardı. Silah payları buydu. Bu kriter de 2. Dünya Harbi'nden kalma olduğundan, 100-120 mermi ile muharebede bir gün idare etmek mümkün değildi. Çünkü çatışmaların sayısı ve sertliği birkaç saatte 100 mermiyi bitiriyordu. Bunun eğitimle, merminin tasarruflu kullanılması gibi boş zırvalarla alakası yoktur. Karşı taraf 30 fişekli şarjörlerle baskı ateşine geçtiğinde, sizin de onu kıpırdatmayacak hale sokmanız için 10'lu veya 20'li bir darbeyi bulunduğu yere oturtmanız şarttır. Bu husus muharebenin psikolojisi içinde çok önemlidir. İşin daha iyi anlaşılabilmesi için şunu söyleyeyim; eğer, muharebede iki tarafın da birbirine attığı mermilerden 200-300 tanesi bir kişiyi saf dışı bırakabilse, iki taraftan da bir tek kişi canlı kalmaz. Bu nedenle, çantalarında bulunan mermiler, her güne ait 100 mermiden üç gün için toplam 300 mermi olsa, ağırlık bu derece sorun olmazdı. Kimse mühimmatından vazgeçmedi. Çünkü, dağlardaki ateş muharebesinin güvenilirliği yükün ağırlığından baskındı.

Bir teknik sıkıntı vardı. O da PKK'nın elindeki dürbünlü, gece atış yapabilen "kannas" keskin nişancı tüfekleriydi. 800-1000 metreden isabedi atışlarda çok edcili oluyordu. Bizde o dönemde bunun karşılığı olan silah yoktu (1995 baharından itibaren Türk Ordusunun envanterine girdi). PKK makineli tüfek olarak, BKC otomatik tüfeğini kullanıyordu. Tutukluk yapmayan, yağmura çamura dayanıklı, taşınması kolay, darbe atışları sağlıklı bir silah. Bizim subay ve asker tarafından da tercih edilen bir silah. Hafif olması tercih sebeplerinden biriydi. Buna rağmen bizdeki MG-3 makineli tüfekleri BKC'ye karşılıktı. Fakat Kannas'ın yaptığı iş çok farklıydı. Bizdeki tek ve mürettebatla kullanılan silahların muharebe menzili 300-400 metre olarak, ne menzil ne de tek tek avlama yönünden Kannas'la karşılaştırılmazdı. PKK bu baş belası silahla iki ayrı nişancıyı bir kayalıkta mev-zilendirdiğinde hiçbir eksiği olmayan 70.0 askerin (bir tabur) hare-kederini sınırılıyordu. Bir taburda, ya PKK'dan ya da Kuzey Irak'tan kaçakçılar vasıtası ile getirtilip satın alınmış 2-3 Kannas tüfeği vardı. Halbuki, 25-30 kişilik timler halinde çarpışılıyordu ve yanınızdaki kayalığın ötesi ayrı bir dünyaydı. Her time en az bir, ideali iki Kannas

1993 Dönemi 101

lazımdı. Her komando taburu için 30, Tugay için 120 keskin nişancı tüfeği gerekiyordu. Jandarma Komando Taburu ve Jandarma Özel Harekat Grubu ile birlikte bu ihtiyaç 176'ya çıkıyordu. Bu dezavantajı ortadan kaldıramadığımız sürece her zaman can sıkıcı durumlarla yüz yüze kalacaktık. Pratikte bunu düzeltmenin iki yolu vardı. Bir, büyük çaplı operasyonlarda PKK'dan ele geçirecektik. İki; PKK'nın yaptığı gibi, biz de açık bir silah pazarı gibi çalışan Kuzey Irak'taki silah tüccarlarından parayla satın alacaktık.

"Asker Ordu'dur.

Hiçbir ordu askerinden iyi değildir. Asker hızlı ve sert çarpışmaktır."

İkiyaka Dağları hareketinde PKK'nın lider konumundaki personelinin üzerinden bölücü örgüt başının Hakkari (Behdinan) bölgesindeki gruplara, 10 Ağustos 1993'de verdiği talimat çıktı:

" 1. Hakkari bölgesine dört bir yandan yüklenin.

2. Zap Vadisi'ni cehenneme çevirin.

3. 1993 yılı sonuna kadar geçici köy koruculuğunu kaldırın.

4. Kar düşmeden şemdinli'yi ele geçirin."

PKK'nın bölgedeki dört mevsim saldırı ve eylem stratejisinin, konuşlanmamız ve alacağımız düzenler için, tam ve doğru olarak ortaya çıkartılması lazımdı. Belgeli belgesiz bir sürü birbirini tutmayan bilgiler, tutarsız ve hep şüphe taşıyordu. Bu, karanlık bir odada kara bir kediye el yordamı ile arama halinin son bulması şarttı. İki şeyi tam olarak bilmek zorundaydık.

Birincisi; Kuzey Irak ve İran kamplarında kışın siyasi ve askeri eğitim aldıktan sonra, gruplar (tabur ve bölük) tam olarak hangi tarihten itibaren yurt içine giriyordu? Ve bölgede saldırı yapacak hale gelmeleri için ne kadar bir zamana ihtiyaç duyuyordu?

İkincisi; kış dönemini geçirmek için yurt içini tam olarak ne zaman terk ediyorlardı? Bölgede kaç grup kalıyor ve bunların kışı geçirdikleri yurt içi kamplarının kesin yerleri nerelerdi?

0 dönemde henüz erkek veya kız teslim olan da bulunmadığı için sorgu da söz konusu değildi. Üstelik bir ikisinin sözlü ifadesine de gü-venilemezdi. Karargah binasının bodrumunda PKK'dan ele geçiril-

102 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

miş bir çok doküman çuvalların içinde duruyordu. Bir gece istihb rat şube Müdürüne emir verdim. "Bu çuvalların hepsini getirin ve çalışma odamın ortasına dökün". Meydandaki sehpaları, oturma gruplarını, ne varsa duvarlara doğru yavaştıırıp odanın ortasına, biraz da "hayretler içerisinde" döktüler. Hepsi PKK'nın yazdığı, yazdırdığı, siyasi, askeri konuları kapsayan çeşitli kitaplar, tebliğler, talimatlar, konferans notları, makaleleri kapsayan klasik ve sıradan şeylerdi. içlerinde iki not defteri vardı. Diğer dokümanların yanında, hani "insanın başını çevirip bakmayacağı" gibi dikkati bile çekmiyordu. İslanmış, yıpranmış, sayfaları sarımtırak, bir iç cebe girecek büyüklükteydiler. Biri tükenmez, diğeri kurşun kalemle yazılmış notlar, gün gün yazılmış anılar içeriyordu. Muntazaman tutulmuş günlüklerdi. Birinin sahibi eğitimliydi ve İstanbul'dan örgüte katılanlardandı. Hızla taradım. Her şey açıktı, en sağlam bilgileri kapsıyordu. ihtiyaç duyulan cevapların büyük bir bölümünü karşılıyordu.

Mevcut bilgilerimi, bu günlüklerden ortaya çıkanlarla birleştirdiğimde meselenin bütünü berraklaşıyordu. Her şey şöyle cereyan ediyordu:

Sorumlu oldukları yurt içi mntıkalarından havanın soğuması ve kar yağışına bağlı olarak Ekim sonu veya en geç Kasım'ın ilk yarısında yurt dışı kamplara çekiliyorlardı. Irak ve İran'daki kamplardan yurt içine hareketleri en erken Nisan'ın ilk haftası başlıyor, Mayıs'ın başında bitiyordu. Mayıs ve Haziran ayları, gruba yeni katılanlar da bulunduğu için, mntıkanın ayrıntılı taranması ve hedeflerin defalarca keşiflerinin yapılması için kullanılıyordu. Temmuz ayından itibaren başlayan, Temmuz, Ağustos, Eylül ve Ekim'deki, dört ayda saldırı ve eylemler doruk noktasına çıkmış oluyordu. Yurt içinde Mayıs ve Haziran'da yapılan saldırıları ülke içinde kalmış olan gruplar başlatıyordu, çünkü bunların zaten hiç ayrılmadıkları yerlerde bir oryantasyo-na ihtiyaçları yoktu. Bunlara ilave edilebilecek başka önemli bir husus da, sınırlarımız yakınlarında işletilen yabancı topraklardaki kamplardaki gruplar da fırsat yakalarlarsa, örgütün ismini muhafaza, yeni gelenleri alıştıırma ve cesaretlendirerek kendilerine olan güveni artırma maksadıyla kışın da sınır karakollarına saldırıyorlardı. Kış döneminde mayın döşeme, adam kaçırma, meskun alanları silahla taciz yapanlar ise şehir ve köylerde yaşayan milislerdi. şayet güç ve otoritelerini kanıtlamak için büyük bir saldırıyı kışın yapmak isterlerse, bunu, yurt içindeki kamplardaki dağ kadrosu ile mntıkalarında bulunan

1993 Dönem! 103

milisler müştereken gerçekleştiriyordu,

Böylece tablonun nesneleri, mevcut renkleriyle birlikte tam yerine otumuyordu.

23 Ağustos 1993'de iki, 3 Eylül 1993'de de iki olmak üzere dört emri bizzat kaleme aldım; bölük ve karakol seviyesindeki 23.000 kişilik silahlı güce yayımlandı. 23 Ağustos tarihli ilk emrin metni:

"şehir, köy ve mezralara yapılan PKK saldırılarında o yerin belediye başkanı, mahalli yöneticileri, muhtarları, azaları, ismi açığa çıkmış şahısların, bir iki gün önce saldırı mahallinden ayrıldığı, eylem gecesi orada bulunmadıkları kesinkes tespit edilmiştir. Herkes bu emareyi iyi değerlendirsin." 23 Ağustos tarihli ikinci emrin metni:

"Devletten maaş, silah, mermi ve telsiz alan, buna karşılık PKK'ya maddi ve manevi her türlü hizmeti veren ek listedeki 20 köy, 53 mezradaki 826 korucunun maaşları kesilecek, silah, mühimmat ve telsizleri toplanıp depoya alınacaktır. İl Jandarma Alay Komutanlığı bu emri 5 Eylül 1993 tarihine kadar yerine getirecektir." (Korucuların askeri emir ve komuta bağlantıları İlçe Jandarma Bölük Komutanlıkları ve İl Jandarma Alay Komutanlığıydı. İyi bir eğitim verilemediğinden disiplinleri zayıftı. Askersiz kendi kendilerine bir şey yapmaları zordu. Vuracakları PKK'lıların bir gün gelip kendilerinden hesap soracağı duygusuna sahiptiler. PKK'nın bölgedeki otoritesinin yükselmesiyle, devlet otoritesinden uzaklaşmışlardı. Korkudan veya inandıklarından, sonuçta bir bölümü devletten aldıkları maaşın da merminin de bir kısmıyla PKK'yı

destekliyorlardı. Sadece bununla da kalmayıp, PKK ile beraber eylemlere de katılıyorlardı. Hakkari-Çukurca yolunun ikide bir garip bir şekilde kesilmesi; hemen müdahale edilmesine rağmen, militanların kuş olup uçsalar gidemeyecekleri yerlerde bile bulunmayı çok enteresandı. Çünkü, yolu kesenler, dağ kadrosundan gelen bir iki militanla beraber, bu yol boyunca bulunan köy ve mezralardaki koruculardan başkası değildi. 1993'ün son aylarında bu güzergahta yol kesen militanlar, kendileri ile beraber bu işi yapanları, köy ve mezralarda tek tek bulup gösterdiler, yüzleştirildiler.) 3 Eylül tarihli üçüncü emrin metni: "Hakkari; 4 Dağ ve Komando Taburu ile Jandarma Komando Taburu için beş bölgeye ayrılmış ve her taburun "Yok Etme Sahası" ek krokide gösterilmiştir. Gayri nizami muharebe sahası "şeytanların çe-

104 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

lik çomak oynadığı" bir yerdir, herkes oyunu iyi oynayacaktır. Sürekli aldatma, sınırsız hayal gücü, parende atan kurnazlık, yönü ve gücü kestirilemeyen yumruk kullanılacaktır. Geceleri yarasa, gündüzleri yılan gibi hareket edilecek, Türk komandoları olarak kasırga gibi yaklaşıp, yıldırım hızıyla kurt sürüsü taktiği kullanılacaktır. Herkes, kendilerine verilen "ölüm bölgeleri"nde bulunan veya buralara giren PKK gruplarının işlerini, kendi bölgelerinde bitirecektir."

3 Eylül tarihli dördüncü emrin metni:

"Hakkari vilayetindeki dokuz kritik ve en yoğun kullanılan, PKK'nın en fazla pusu kurup yol kestiği, hareket güzergahı ve yolun güvenlik sorumluluğu; binbaşı-albay rütbesindeki dokuz subaya verilmiştir. Dokuz subay ve sorumlu oldukları dokuz yolun listesi ektedir. Her subay on kişilik "Yol şahinleri Timi" kuracaktır. Timin başında bir uzman çavuş olacak, askerler en saldırgan, gözü kara, serdengeçti, iyi silah ve bıçak kullanan erlerden seçilecektir. Mahalli kıyafetler giyecekler, ana silahlarının yanında hafif tanksavar silahı (LAW) ve el bombaları yeterince bulunacaktır. Bu ekipler yol güzergahlarının gelişigüzel bir yerinden herhangi bir saatte oradan geçen bir otobüs, pikap, kamyon veya traktöre binecektir. Silahları bol kıyafetler içinde, bir çuval veya torbada, bir k üfede, köylünün mahsulü, esnafın bir malı gibi saklanacaktır. Genel trafik akışı içerisinde yolun kesilmesi veya pusuya maruz kalınması halinde gereğini yapacaklardır."

"Tanrı doğruluk demektir. Bunu hiçbir zaman unutmayın."

Eylül 1993'deki saldırı ve eylemler şöyleydi:

1 Eylül saat 16:00'da Yüksekova-Gürpınar yolu kesildi, bir korucu tim komutanı şehit edildi.

2 Eylül saat 18:10'da Hakkari-Çukurca ana yolu üzerindeki Zap jandarma karakolu saldırıya uğradı. Bir er şehit oldu, dört militan öldürüldü.

5 Eylül saat 08:00'da Şemdinli Kayalar köyünden bir vatandaş mayına basıp öldü.

10 Eylül saat 16:30'da Şemdinli-Derecik yolu kesildi. Dört vatandaş kaçırıldı.

13 Eylül saat 00:15'de Şemdinli Karakoç mezrasına saldırıldı. Üç ko-

1993 Dönemi 105

rucu şehit oldu, dört korucu yaralandı:

14 Eylül saat 15:00'da Yüksekova-Büyükçiftlik yolunda bir kamyon mayına çarptı. Bir vatandaş öldü.

16 Eylül 18:30'da Yüksekova-Yeniköprü yolu kesildi. Bir astsubay şehit oldu.

(Bir kıdemli astsubay çavuş, sivil kıyafetli ve kendi aracıyla seyahat ediyor. Kimseden izin almamış ve onlarca emre rağmen tek başına yola çıkıyor!)

18 Eylül saat 06:30'da Çukurca-Uzundere yolunda bir sivil kamyon mayına çarptı. İki korucu şehit oldu, on korucu yaralandı.

20 Eylül saat 23:15'de Şemdinli'nin Gelişen köyüne saldırıldı.

21 Eylül saat 22:00'da Hakkari-Çukurca yolundaki Zap karakolunun emniyet timine saldırıldı Bir asker şehit oldu, bir asker yaralandı.

22 Eylül saat 23:00'de Çukurca Serbest Sınır Karakolu emniyet timine saldırıldı. Bir asteğmen ve bir er şehit oldu. Dokuz terörist öldürüldü.

3 Eylül günü Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral İsmail Hakkı Ka-radayı Tugay karargahına geldiler. 2 nci Ordu Komutanı da kendilerine refakat ediyordu. Ordu komutanı:

- Osman Paşa senin tugaya ait birçok ikmal maddesini sana gönderemiyoruz, sıkıntıya düşmüş olman lazım. Teröristler Bingöl'de tren yolunun raylarını

sökmüşler, onarımını bekliyoruz. Ben bizzat takip ediyorum. Sana gönderilen araçlar da orada bekliyor. Rayların döşenmesi uzun sürüyor, dedi.

- Komutanım bu, kızılderili usulü, oradaki PKK'lılar demek, çok kovboy filmi izlemişler. Bvı bölgede erzak sıkıntısı yok. Çünkü PKK kampları onlarca ton erzak dolu. Mühimmat daha uzun süre yeter, araçlara gelince, bizim bölgede çok elzem değil, o nedenle, gelmeyen şeyler sizi huzursuz etmesin, dedim. Dağ ve Komando Tugayı Kara Kuvvetlerinin birliği olduğu için ikmal Malatya'daki 2. Ordu ve Kara Kuvvetlerinden merkezi sistemle yapılıyordu. Şırnak bölgesi tamamen kapalı olduğu için ikmal kuzeyden Bingöl, Van üzerinden Hakkari'ye geliyordu. Van yolu da Başkale bölgesindeki 32 virajlar kısmında PKK tarafından sık sık kesiliyordu.

Kara Kuvvetleri Komutanına her şeyi ayan beyan ortaya koyan bir brifing verdim ve şunları teklif ettim:

1. Dağ ve Komando Tugayı'nın 250 muvazzaf subay ve astsubaydan sadece 11'i Dağcılık ve Komando kursu görmüştü. Bu tugay, kadrosu ve kuruluşu ile K.K.K.'lığının tek farklı birliği idi. Üstelik Hakka-

106 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

ri'de konuşluydu. Diğer komando tugayları gibi belli dönemlerde gelip sonra batıya dönmüyordu. Bölgenin sorumhısuydu. Bir Dağ Tugayıydı. O nedenle atanacak subay ve astsubaylar, kimler olacaksa buraya gelmeden kurstan geçirilmeleri, kendileri için de, askerler için de çok faydalı olacaktı. Bunu önümüzdeki yıldan itibaren yapılacak atamalar için arz ettim.

2. Atamalarda, bir plan ve düzen yoktu. Tugayın Kurmay Başkanı, Personel Şube Müdürü, İstihbarat Şube Müdürü, Harekat Şube Müdürü, Lojistik Şube Müdürü, Maliye Şube Müdürü, Merkez Şube Müdürü; daha doğrusu Tugay Komutanı (ben) hariç karargahın tamamı bu yılki atamalarda batıya dönüyordu. Tugayın ana ast birlik komutanları, tabur komutanlarının da hepsi aynı anda, bu sene Baüya atanacaktı. Batıdan Hakkari'ye gelecek olanlar da Temmuz ayında tugaya katılacaklardı. Hem de her şeyin tavana vurduğu dönemde. Şu kısa açıklama bile, atamaların özensizliği ve hesapsızlığının derecesini, sokaktaki sade vatandaş bile şaşkına çevirmeye yeterdi.

3. Batıdaki birliklerin, buraya gelsin gelmesin, her şeyi gece yapmayı öğrenmelerini, bütün eğitim plan ve programlarının bu şekilde değiştirilmesini, kalıplara bağlı hiçbir faaliyetin muharebede fayda sağlamadığı gibi, zararlarının sayılamayacak kadar çok olduğunu, birliklerin sırtlarında çantalarla kilometrelerce yürümelerini, zırhlı araçlar geldi diye, muharebeyi böyle yapılacağını sanarak kaldırılan yaya yürüyüşlerinin programa dahil edilmesini, "acı insana öğretir" sözünün herkes ve her kurum için geçerli olduğunu arz ettim.

Kuvvet Komutanı hiçbir şey sormadan ve konuşmadan hepsini dinledi.

Ayrılırken "Osman Paşam, bizim yapabileceğimiz ne varsa, bir eksiğin olursa, ben dahil, her saat arayabilirsin" dedi. "Sağ olun komutanım; arz ettiklerim dışında bir şey yok" dedim.

16 Eylül günü Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Aydın iltı tugayı ziyaret ettiler. "PKK'nın ulaştığı, 12.000 kişilik dağ kadrosunun, gayrı nizami harp koşullarında klasik bir ordudan daha tehlikeli olduğunu, milislerin ise bu miktarın 5-6 misli olabileceğini değerlendirdiklerini, 1993 başında PKK'ya katılımların, ses getiren eylemler ve sonuçlar aldıkça arttığını, işimizin çok zor olduğunu", yanlarında taşıdıkları belgelerden de başka sayılar vererek anlattılar.

Sonra geldikleri helikopterle beraber, Yüksekova'nın İran sınırındaki Perihan karakoluna gittik. Bu karakol da 1992'de saldırıya uğramıştı (saldırılmayan zaten yoktu). Karakol, Yüksekova'nın kuzeyinde-

1993 Dönem! 107

ki Mor Dağ'ın eteklerindeydi. Akşam olmak üzereydi. Kızılıklar arasında, dağın gökyüzünü yakalamak ister gibi yükselen 3800 metrelik zirvesi Aydın Paşa'yı çok etkiledi. Kimbilir bu kaçınıcı görüştü, hiç fark etmemiştim. Doğayı algılayacak duygu mu kaldı! Ben Yüksekova'da indim. Kendileri Van'a gitmek üzere ayrıldılar.

"Ne kadar eğitim almış olursan ol, öğretilenlerin hiçbirisi,

seni o ana hazırlamış değildir."

22/23 Eylül 1993 gecesi saat 04:00'da şemdinli'nin Derecik bölgesindeki Balkaya (Govent) Dağı eteklerinden çepeçevre kuşatılmıştı. Harekata 1., 3., 4. Dağ ve Komando Taburları, Derecik'teki Piyade Taburu ve Jandarma Özel Harekat Grubu katılıyordu. (Temmuz ayında bölgedeki asker ve sivillerin, üzerinde kimisinin 1500, kimisinin 3000-4000 militanın olduğunu söyledikleri, bölgedeki en gözü kara aşireti olan Gerdi'lerin de uğursuz kabul ettikleri dağ.)

Dağın üçte biri Irak topraklarındaydı. Çevresi yüksekliği 80-100 metreyi bulan dümdüz kayalarla çevriliydi. Üzerine biri Türk diğeri Irak tarafından bulunan iki dik patika ile çıkılabiliyordu. Bu iki patika dahil, dağa çepeçevre 28 yerden tırmanılacaktı. Bu da ancak dağ halat ve kancalarıyla mümkündü. Tırmanma anı en riskli andı. Bir kuyunun dibinden kuyunun ağzına çıkmak neyse bu da aynısıydı. Dağın üstünde üç kilometre boyunda, 40 metre eninde doğu-baü istikametinde uzanan bir vadi dışında, her taraf tıpkı arı peteğini andıran şekildeki kayalıklarla kaplı olduğundan adına Balkaya Dağlan deniyordu. 8x10 kilometrelik bir alam kaplıyordu.

Saat 05:00'dan itibaren tırmanmayı emniyete almak ve örtmek amacıyla, Hava Kuvvetleri uçakları, havadan helikopterle yaptığımız hedef tarifleri ile dağın ortasındaki vadiyi boydan boya vurmaya başladılar. Bu faaliyet 45 dakika kadar sürdü. Yarım saat kadar sonra, çıkış için kullandığımız iki patikayı tepeden kontrol eden kayalıklardan PKK'lılar yoğun bir ateşe başladılar. Hakkari'deki kışladan 2-3 kez çatışma sahasına gelen helikopterler dağın bizim topraklarımızda kalan tarafındaki patikadan çıkmaya çalışan timleri rahatlatmaya çalıştılar. Havadan görülebilen bir şey yoktu. Helikopterleri kayalıklara

108 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

tırmanan subaylar yönlendiriyor, hedef tarifi yapıyorlardı. Tepelerinde bulunan kayalıkların alüna saklı PKK'lılar helikopterlerce top ve makineli tüfek ateşine tutulurken, yukarıdan kaya parçalan ve çarpınca yön değiştiren mermiler, aşağıdan yukarıya çıplak kayalıklara yapışarak tırmanan askerlerin üzerine geliyordu. Bulundukları yer de ateş eden PKK'lılara çok yakındı. Saat 09:00'da ateş açılmayan tırmanma kesimleri dahil, Balkaya Dağı'nın üst tablasına henüz çıkılama-mıştı. Dağa tırmanma manda sabrı isteyen bir işli. Manda bir adım atınca, yavaşça ikincisini atar, daha önce attığı adımı bir santim geri almaz. Ayağı sanki bastığı yere çakılır, adımlar yavaş fakat sağlamdır. Bu, sabır ve irade isteyen bir tabiattır. Fizik gücü eşitlenebilse, dört at bir mandanın yaptığını yapamaz. Roket ve mermiler de yağmur gibi insanın üzerine yağarak bu koşullara dahil olunca, sabır, irade ve da-yanıklığım yanında cesaret ve korkusuzluğun da yer alması gerekmektedir.

Balkaya Dağı'nın güney eteğinde bulunan Derecik Jandarma Sınır Karakoluna bir önceki gün gelmiş ve ileri komuta yerini burada açmıştık. Her şeyin günlük akışındaymış gibi olmasına özen gösterildi. Dağın üstündeki PKK'lılar, bir evin çatısından evin önünden geçen yoldakileri izler gibi bölgeyi 360 derece görebiliyorlardı. Harekata katılacak taburlar, buraya ulaşabilmen tek yol, vadi ve boğazlar geçen kötü vasıflı şemdinli-Derecik yolunu bir noktaya kadar gündüz kullandılar. Bölgelerinden bu noktaya gelinceye kadar üslerinden beş ila dokuz saat motorlu olarak yol kat ettiler. Daha sonra da bütün gece yürüyerek gün ağarmadan kuşatmayı tamamladılar.

Irak tarafına geçerek, dağı baüdan kuşatacak olan 3. Dağ ve Komando Taburu'nım daha fazla zamana ihtiyacı vardı ve olağanüstü güç istiyordu. Zamanla yarışmak ve onu alt etmek demekti. Önce Irak topraklarına girilecek, sonra da birlikler yabancı bir arazide sekiz kilometreye yakın dağlık alana gece şartlarında yayılacaklardı. Bu kesimdeki timlerin başında olan Yüzbaşı Şaban'in o gece gösterdiği liderlik örneği ve fedakarlığını insanların hayalleriyle bile anlayabilmesi çok zordu. Askerler onu gördükçe, bunca yorgunluğa rağmen inanılmaz bir enerji ile sanki yeni koşuya başlamış yarışçılar gibiydi. (Yüzbaşı Şaban'ı gördüğümde ceketi yoktu, haki fanilasü muhtelif yerlerinden jiletle kesilmiş gibi parçalanmış, pantolonu dikiş yerlerinden atmış, botlarından biri tabanı düşmesin diye bot bağcıkları ile koncuna bağlanmıştı. Üstelik hiçbir yorgunluk emaresi yoktu. Bir insanı bu hale, görevin icabını yapmak veya sorumluluk duygısı-

1993 Dönemi 109

su gibi etkenler getiremezdi. Bu derinliği ölçülemez millet ve vatan aşkıydı. insanoğlunun yeryüzü serüveninde her zaman konuşan, doğru düşündüğünü sanan, fikir sahibi olan, hatta iyi plan yapabilenler, her zaman bulunmuştur. Ama, "iş i iyi yapan" zor bulunmuştur.)

Saat 09:30'da Balkaya Dağı'na doğudan tırmanan 4". Dağ ve Komando Tabur Komutanı Binbaşı Atakan'ın yanına gittim. Bulunduğumuz yerle dağa çıkılmaya çalışılan patika arasında dar bir vadi vardı. Dağın üstü ile askerler arasında 20-30 metre kadar bir mesafe kalmıştı. Çıkış patikasının başlangıcında bulunan ve birkaç yıldır boş olan Yukarı Koçyiğ it köyündeki bazı evlerin dağdan gelen PKK atışlarından korunmak maksadıyla, birlikler tarafından kullanılması militanların ateşlerini köye toplamasına sebep olmuştu. Bu köy şimdi alev alev yanıyordu. İki dağ topu bulunduğumuz yerden, çıkışı tutan kayalıklar-daki mevzilerde saklanan PKK'lılara tüfek gibi görerek ateş ediyordu. Ateşe tutulan hattın hemen alünda da bizim timlerin subay ve askerleri vardı. Hem dağa çıkanlar, hem de bu riskli topçu atışını yapanların kendilerine güvenlerinin ne kadar büyük olduğunu, bu işlerle ilgisi olmayanlar bile anlayabilirdi. Buradan Balkaya'nın ortasındaki dar vadinin büyük bir kısmı da görülebiliyordu.

Tabur komutanı sürekli bölük ve tim komutanlarına emirler veriyor, havanlar başlangıçtan beri sis mermileri atarak, PKK'lıların görüşlerini zayıflatmak için çalışıyordu. şimdi daha çok köreltme ihtiyacı vardı, daha fazla şişleme lazımdı. Mesafe 20 metrenin altına düşmüştü, yukarıya da birer ikişer kişi olarak ancak çıkılabiliirdi. Artık ağır silah desteği de mümkün değildi. Bire bir çarpışmak gerekiyordu. Yukarı ilk çıkan Bölük Komutanı Üsteğmen Atilla oldu; gözü kara ve yiğ it bu subay, en önde gidiyordu. Dağın üzerine çıkmasından kısa bir süre sonra, arkasından ve yakın mesafeden atılan bir mermiyle belinden yaralandı. Atilla mevzi alarak çatışmaya devam etti, ancak her geçen dakika kan kaybindan takati azaldı. Arkadan çıkanlar hemen etrafında bir çember yaparak Bölük Komutanlarını daha içeride bulunan, savunulması kolay kayalığa taşıdılar. Her şey önümüzdeki 200-250 metrede cereyan ediyordu. Çok hassas ve mümtaz bir subay olan Tabur Komutanı Binbaşı Alakan çok etkilendi, Atilla'yı görünce göz yaşlarını tutamadı. Onun bu durumu, ses tonuyla telsiz konuşmalarına da yanslıyordu. Bizim telsiz konuşmalarımız PKK tarafından da dinleniliyordu. Biraz ötemde idi. Yanına gittim. - Atakan

110 Unutulanlar Dişında Yeni Bir Şey Yok

- Buyurun komutanım
- Taburun komutasını bana devredebilir misin?
- Bütün taburlar zaten sizin komutanım.
- Bu öyle değil, senin yetki ve sorumluluğunu bana devreder misin? Beni kendi yardımcın kabul et. Sen 15-20 dakika sakın bir yerde dinlen.
- Emredersiniz komutanım.

4. Taburun ortak frekansına girip çağrıda bulundum. "Çevrimdeki bütün telsizler, konuşan "Yavuz". (Dağ ve Komando Tugay Komutanının kod adı). Bütün telsizlerden canlı bir şekilde "alındı, anlaşıldı" geldi. "Taburun komutası geçici olarak bende, her şey planlandığı ve önüne yakışır şekilde sürüyor. Testinin kayaya kafa tuttuğu nerede görülmüş? Son derslerini vererek işlerini bitirin, sizleri gururla izliyorum" anonsunu yaptım.

Hemen karargahtan bir helikopter istedim. Çatışma bölgesinin yakınlarında bir UH-1 (küçük tip) helikopter olduğunu bildirdiler. Onunla temas kurup, bölgeye göndermelerini söyledim. Helikopter geldi ve yaralı üsteğmenin yanında bulunan subaylar helikopterle irtibat sağladılar. Helikopter yaralının bulunduğu yere iki kez iniş için yaklaşma denedi. Başarılı olamadı. PKK'lılann yoğun atışlarından ziyade kayalıkların arasına palleri sığmıyordu. Pilot dahil, hepimiz kayalar veya atışlar sebebiyle her an helikopterin düşebileceğini bilerek faaliyeti izliyorduk. Dağın çıkılan kısmında artan asker sayısıyl a başka bir çare bulmayı düşünürken, pilot en tehlikeli olan dalışını yaptı ve Atilla'nın yanında bulunan subay ve askerlerin PKK'lılann üzerine bütün güçleriyle ateşlerini toplamasından istifade ederek, yaralı üsteğmen helikoptere bindirildi ve pilot bizim bulunduğumuz vadiye süzülerek bölgeden çıktı. (Mermi Üsteğmen Atilla'nın kuyruk sokumuna saplanmıştı. Sakat kalmadı. şimdi Kurmay Binbaşı).

Irak tarafındaki patikayı kullanan 3. Dağ ve Komando Taburu da koni biçimindeki dağın üstüne çıkmıştı. Çıkılan her yerde tim mevcutları hemen çoğaltıldı. İşin hayati kısmı bitmişti. Arı peteğine benzeyen kayalıklarla kaplı 10 x 8 kilometrelik alanın adım adım taranması ile faaliyetin ikinci safhası başlıyordu. Şu ana kadar üsteğmen Atilla dışında, bir yaralı dahi yoktu. Binbaşı Atakan yanımdaydı:

- Atakan, Tabur Komutanı yardımcılığı görevim bitti. Komuta sende.
- Estağfurullah komutanını.

PKK telsizlerinden, gene her taraftan sarılmış olmalarının şaşkınlığı ve paniği duyuluyordu. Bir kısmı geceyi bile beklemeden, bizim

1993 Dönemi İH

olamayacağımızı düşündükleri istikametlerden Kuzey Irak'a kaçmaya çalışırken komandoları karşılarında buldular. Dağın ortasına doğru toplananlar, bütün gece Kuzey Irak'taki gruplardan kendilerine yardım edilmesi çağrısını tekrarlayıp durdular.

Gece bulduğum Derecik Karakoluna Gerdi Aşiretinin yaşlılarından ve ileri gelenlerinden bir grup görüşmek için geldiler. Derecik bölgesinde yaşayan bu insanların 10 yılda çektiklerinin ayrıntılarına girildiğinde, insana sanki yer yüzünün başka bir ülkesinde yaşıyormuş gibi gelebilirdi. Ölüler... Ölüler, yaralılar, sakat kalmış genç kızlar ve oğlanlar, ölen çocuklar... Bunların nasıl yapılmış olması ise iğrenç bir durumdu. Buraya geldiğimden beri kendi kendime hep aynı soruyu soruyordum: "Nasıl, bu derece hazırlıksız olunabiliyor ve neden bu kadar yıl uzatılmıştı?" Her iki sorunun da cevabı tekti ve Ulu Önder bu cevabı net vermişti: "Gaflet, delalet ve hatta hıyanet içinde olanların sayesinde".

Millet ve toplumların, tarih boyunca uzayan her meselesinde, insanlar daha çok acı çekmiş ve kayıpları her yönden daha fazla olmuştur. Ve uzayan meseleler, haklı olan tarafın da zaman içinde haklarının ne derecede doğru olduğu konusunda yeniden yorumlanması gibi, aleyhine gidişlere sebep olmuştur.

Gece dağın üzerinde birkaç kısa süreli çatışma dışında pek bir şey olmadı. Sabah saatlerinde karakola gelen bir helikopterle dağın ortasındaki vadiye gittim. Helikopterin bile tam konabileceği yer yoktu. Üstelik henüz büyük bir araç kolay hedef sayılırdı. Vadinin Türkiye tarafındaki bölümünün dörtte biri taranmıştı. Her birlik kendi sorumluluğuna verilen kesimlerdeki kayalık ve mağaraları dikkatli bir şekilde aramaya devam ediyordu. Derecik'teki Piyade Tabur Komutanı Yarbay Ali geldi: "Komutanım dün gecenin birkaç saatini taş duvarın bir yanında biz, öbür yanında altı PKK'lı birbirimizden habersiz geçirmişiz, militanlardan biri şarjörünü yere düşürünce fark ettik, hem biz hem onlar afalladı." Vadinin boydan boya iki yanındaki kayalıkların altı ve mağaraların içleri; silah, mermi, malzeme ve erzak deposuydu. Harekata katılan bölge korucuları, bu dağda bir zamanlar onlarca ayının yaşadığını, şimdi PKK'nın depo diye kullandığı yerlerden bazılarının inleri olduğunu söylediler. Vadide PKK'ya ait yük katırları ile koyun ve keçi sürüsü de vardı. Yüksek ve geniş bir mağarayı Kürdistan Halk Mahkemesi diye kullanıyorlardı. Kırmızı bezle yazılmış mahkeme ismi ve bölümlerini gösteren yazılar, karar defterleri, gerekçeli hükümler, kim-PWİ

112 Unutulanlar Dışında Yeni BİR Şey Yok

lere hangi cezaların verildiği, kimler için yakalama emirleri çıkartılmış, hangi suçtan yargılanacaklar, yargı heyeti kimlerden meydana geliyor, her şey mevcuttu. Kayıtlar bu bölgede kimin ne yaptığını ortaya koyuyordu. İşin daha da ilginç olanı, şu anda yanımda olan bir korucu da bu mahkemede yargılanmış ve vergiye bağlanmıştı. Korucu başını ve onu yanıma getirdiler, adamcağız bembeyaz oldu. Hiç kimsesi olmayan, orta yaşlı, ufak tefek birisiydi. İşlediği suç da; bir karakol hakkında istenen bilgiyi PKK'ya getirmekte geciktirmişti.

- Ne mahkemesi? Ne vergisi? Eşküyaya vergi verilir mi? dedim.
- Öldürürler paşam, herkesten alıyor.
- Çarpışarak buraya çıkmış olman, eski kusurlarını örtüyor. Korkacak bir şey yok. Bundan sonra onlara alet olmayacaksın. (Gülerek) Senin vergini kaldırdık.
- Başım gözüm üstüne paşam, şimdi öl de hemen kendimi şu kayalıklardan atayım.

- Ölüp ne yapacaksın, bak seni korucu yapmışlar, maaş alıyorsun, devlet sana silahını ve mermisini vermiş, bunları iyi kullan, şu köylerde ıstırap çeken insanları kuru.

(Daha sonraki zamanlarda Derecik'teki taburun yanında salaş bir yerlerde yattı, kalktı ve askerlerden hiç ayrılmadı. Sürekli operasyonlara katıldı.)
Vadinin başındaki çatışmalarda dün vurulan 8-9 PKK'lı cesedi vardı. Bunların üzerinden, 3 Ağustos 1993 gecesi saldırıya uğrayan Üsteğmen ve yedi askerin şehit olduğu Yüksekova Uzunsırt Karakolunda şehit edilen askerlere ait çok miktarda şahsi fotoğraflar ile onların şahsi malzemelerinin bir kısmı çıktı. Ölü soyuçular artık kendileri ölüydü. Bu dağdaki grubun çok farklı bir bölgedeki saldırıya katılmış olması, bazı ip uçlarını iyi açıklamaya yetiyordu. Artık ana yumakta kaç tane uç varsa, tek tek sarmaldan ayrılıyordu. Ölenlerden bifjue sıhhiye çantası sırtında bir sağlık görevlisiydi. Çantanın içinde ameliyata yarayan cerrahi malzemeler, ağıri kesiciler, hamile kalmayı önleyen malzemeler ile cesaretlendirmeye yarayan küçük sarı haplar mevcuttu. Sağlıkçının şiire ve resme meraklı olduğu da anlaşılıyordu. Bal-kaya Dağı'nı çok seviyordu. 8-10 kağıda bu dağın resmini yapmış, aynı kağıtlara "Govent, Sen Kürdistanın En Muhteşem Dağısın" diye şiirler yazmıştı. Bir resim vardı ki şaşırtıcıydı. Balkaya Dağı'nın resmini, çevresiyle birlikte yapmış, gökyüzüne bulutlar çizmiş, kendisini de kanatlanmış olarak bulutlara yükselirken göstermişti. Subaylar: "malum olmuş komutanım" dediler.

1993 Dönemi 113

Mağaralardan birinde yarab bir militan bulunmuştu. İri yarı genç biriydi. Kalçasından ve ayağından yaralandığından kaçamamıştı.

- Nerelisin sen? diye sordum.

- İğdırlıyım.

- İğdır'ın neresindensin? -.....köyündenim.

- Size en yakın köy Taşburun mu?

- Evet, komutanım. Gözleri ısıldadı.

- Ben Taşburun Hudut Bölük Komutanıydım. Gözleri hemşehrini görmüş gibiydi.

- Çocuk, iğdır nere? şemdinli nere? Sen hangi akla hizmetle buralarda geziyorsun. Şimdi sorularıma çabuk çabuk, fakat doğru cevap ver. Doktorlar zaten yaralı sarmışlar, ilk gelen helikopterle de seni hastaneye göndereceğim. Uçaklar geldiğinde ne yapıyordunuz?

- Biz, helikopterler tepemizde daireler çizmeye başlayınca, bunun gelip geçen helikopterlerden olmadığını anlıyoruz. Bunu yapan helikopterden sonra da uçakların geleceğini biliyoruz. Hemen derin mağaralara ve iyi koruma sağlayan kayalıkların altına giriyoruz. Ateş eden helikopterler gelince de aynı şeyi yaparız. Uçak ve hel'kopter-lerin artık gelmeyeceğini anlayınca, yeniden mevzilerimize geçeriz.

- Dışarı çıkınca bir şey hissediyor musunuz?

- Bombalar bulunduğumuz kayaların üzerinde patlarsa, en fazla 1-2 saat kulaklarımız az işitiyor, sonra açılıyor.

- Sabahki hava atışlarında kaybınız oldu mu?

- Bu bölgedeki takımdan kimseye bir şey olmadı.

- Biz geldiğimizde dağda kaç kişiydiniz?

- 43 savaşçı.

- Bu kadar hakim ve her yeri gören bir bölgeden gece gelişimizi niye tespit edemediniz?

- Böyle bir beklentimiz hiç olmadı! Lider, s?Kahleyin tepecilerin/gözcülerin uyuduğunu, hepsini cezalandıracağını söyledi.

- Lideriniz artık böyle bir zahmete katlanmak zorunda kalmadı. Hanına Geçidi'ndeki Uzunsırt Karakoluna siz mi saldırdınız?

- Çarçel (İkiyaka Dağlan) gruplarıyla birleşerek karakolu kaldırma eylemine katıldılar.

- Kışın burada kamp var mı? /

- Evet. 200 kişiydik. Mayıs başında talimat geldi, 150 savaşçı Avaşin'e (Mezi-Karyaderi kampı) gitti.

- Sen ne kadar zamandır örgüttesin? Nereden katıldın?

114 Unutulanlar Dişında Yeni BİR Şey Yok

- 1.5 yıldır. İstanbul'dan katıldım. İşsizdik, bir kiraathanede bizi buldular, birkaç kez görüştüler, iki kişi Yüksekova'ya getirildik. Burada bir otelde 2-3 gün kaldıktan sonra 15 kişi, üçü kız, bir gece İran'a geçirildik ve Zagros kampına ulaştık.

- Bu dağdaki depoların yerlerini biliyor musun?

- Bunu sadece lider ve onun yakınındaki bir iki kişi bilir, diğerleri bilmez.

- Bu kadar silah, mermi, malzeme ve yiyeceğin nasıl taşındığını açıkla o zaman.

- Taşıyıcılar sonradan başka mıntikalara gönderilerek, yerlerini bildikleri depolardan uzaklaştırılır. Ama ben devamlı kullandığımız için ikisinin yerin j biliyorum.

- Peki o zarfı, sana yardım etsinler, o iki yeri göster.

Birlikler arama faaliyetlerine devam ediyorlardı. PKK'nın 1994 kışı için beş aydır Balkaya'ya stokladığı yiyecek ve malzemeler ele geçmiş, burada temelli kalan grup da işe yaramaz hale gelmişti. Artık, 200 ve daha büyük miktardaki insan gücü, bu dağda kışlık kamp kuramazdı. Akşama doğru Derecik Karakoluna döndüm. Bölgede, dolayısıyla Derecik Karakolunda PTT hattı yoktu. Konuşmaları saat başı telsizlerle merkezden merkeze yapılabiliyordu. Tugayın Muhabere Bölüğü hareket için kendi muhabere sistemlerimizle birlikte faks cihazlarını da çalıştırdığından Hakkari'deki Tugay Karargahıyla yazılı mesaj teatisi de yapılabiliyordu.

Balkayaişi bitmişti. PKK Yüksekova şemdinli mihverinde iki büyük darbeyi üst üste yemişti, ancak bunlar, devede kulak bile değildi. Ertesi gün taburlara, hızla kendi bölgelerinize dönün emrini verecektim. Biz ayrıldıktan sonra bu bölgelerde neler yapılacağı konularında şemdinli'cie sürekli kalan Tugay Komutan Yardımcısı, Harp Okulu ve Piyade Okulundan sınıf arkadaşım, Piyade Albay Cahit'e neler yapması gerektiğini söylüyordum. Cahit başını kaldırmadan sürekli not alıyordu. Saat 22:00 civarında bir mesaj getirdiler. Mesajda "Hakkari içerisinde bir polis otosuna ateş açıldığı, bir polisin şehit olduğu, diğerinin yaralandığı, çevredeki bazı evlerden ve boş arazilerden lojmanlar dahil, devlete ait binalara ateş edildiği" yazılıydı. İl Jandarma Alay Komutanı, Kurmay Başkanı, Jandarma Lojistik Komutanı, Emniyet Müdürü, zaten şehirdeydi. Ne zanun <! ağ kadrosunun başı beladaysa, bir şehirde milislerle tepki vererek "gtiçlü" olduklarına hem halkı hem de kendilerini inandırmak istiyorlardı.

1993 Dönemi 115

Mesajı Kurmay Binbaşı Ahmet getirmişti.

- Kurmay Başkanını hemen bul. Tanklar ne yapıyor? Saldırıdan önce ışıklar sönmüş mü? (Yüksekova'daki kalkışmadan sonra Tatvan'dan beş tanklı bir takım gelmişti. Tankların üçünü Yüksekova'da bırakmış, ikisini Hakkari'deki lojmanların ortasında bulunan tepede mev-zilendirmiş, ben hemen hemen şehirde hiç kalmadığını için, silahlı saldırıya kalkışılması halinde tankların nasıl hareket edeceklerini kesin olarak emretmiştim.)

20 dakika sonra geldi.

- Tanklar şu anda bir şey yapmıyor. Şehrin ışıkları eylemden hemen önce tamamen kesilmiş. Kurmay Başkanını bulamadım. Bilgiyi Binbaşı Ünal'dan aldım.

Aradan dakikalar geçiyor, bir türlü Hakkari'den haber gelmiyordu. Ana telsizin bulunduğu yere gittim, ahizeyi aldım:

- Karşıdan kim konuşuyor?

- Binbaşı Ünal, ben Binbaşı Ünal komutanım. %

- Kurmay Başkanı nerede?

- Mevzilerdeki askerleri kontrol ediyor.

- Saldırı ne kadar zaman önce başladı?

- Yarım saati geçti komutanım.

- Bak aslanım, bu saldırının olacağından, o şehirde yaşayan devletin memuru geçinenler dışında bütün halkın haberi vardı. Onun için ateş edilen yerlerde militan ve milislerden başka kesinlikle kimse yok. Sizler bu işleri ne zaman öğreneceksiniz? Top sesi bile onları ürküte-cektir. Tanklardan turşu mu kuracaksınız? Oradakilere söyle, eğer çoluk çocuk veya asker ölürse, Hakkari'ye döndüğümde, orada bulunmamanız hepinizin hayrına olur.

Gece yansına doğru belki 30-40 soru sorarak dış söker gibi aldığım bilgilerden anlaşılan şuydu: 2-3 kişilik bir milis unsuru, kolay hedef olarak seçtikleri şehir içindeki devriye polis otosuna park halinde iken ateş açmış, dağ

kadrosundan şehre inen 8-10 kişilik başka bir unsur da bunları iki ayrı mevziden makineli tüfekler ve roket atarlarla desteklemişlerdi. Bütün işlerini 20 dakikada bitirmişlerdi. Oradan buradan gelen silah sesleri; polislerin, jandarmaların, şehirdeki korucuların kendilerini cesaretlendirmek için havaya ve şüphelendikleri bitki örtüsü olan yerlere ateş etmelerinden başka bir şey değildi.

- Cahit, gördün değil mi? Helikopterlerin gece uçamamaları var ya? Hayatımda hiçbir şeye bu kadar hayıflanmadım. Hele şu karakol baskınlarını haber aldığımda hemen oraya gidememem. Bu insanı öldü-

116 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

rüyor. Diğeri de kalıpcılık ve yavaşlık, buna da sebeplerini bilmeme rağmen bir türlü akıl erdiremiyorum.

- Büyük çaplı hareket olduğu zamanlarda bile sakınsınız ve bu derece üzülüyorsunuz. Siz zihninize ve fiziğinize fazla yükleniyorsunuz, hız ve temponuz çok yüksek; insanlar alışkanlıklarından birden bire kurtulamıyorlar, ama yavaş yavaş daha iyi yapacaklar.

- Bulgarların bir atasözü var biliyor musun? İnsan bu söze kızıyor ama asırlarca bizle birlikte yaşayan bu insanlar neden durup dururken bunu söylesinler?

- Nedir komutanım?

- Turskorabata; Türk işi, "yavaş yavaş ve iyi yapılmayan" demek. Harekata katılan taburlar, 26 Eylül 1993 günü havanın aydınlanma-

sıyla birlikte Balkaya Dağı'ndan ayrıldılar ve aynı gün kendi bölge ve üslerine döndüler.

27 Eylül günü erken saaderde Şemdinli Jandarma Sınır Alay Komutanı Albay Tevfik aradı:

-Komutanım biraz önce Şemdinli Savcısı beni aradı. Bir talebi var.

- Nedir?

- Balkaya Dağı'nda öldürülen PKK'lılara otopsi yapmak istiyor.

- Beni güldürme Tevfik Albayım. Orada ne olduğunu nereden biliyor?

- Basından öğrenmiş.

- O zaman gitsin. Ne yapacaksa yapsın.

- Gitmek için helikopter istiyor.

- Albayım konular gittikçe çadır tiyatrosu piyeslerine dönüyor. Env-niyet timine de ihtiyaç duymuyor mu?

- Onu söylemedi. Gerek duymuyor anlaşılan.

- Şimdi beni iyi dinleyin. Biz 50 katlı apartmanın her katını tek tek temizleyeceğiz, ama bu apartmanın her katındaki odalarda kimler oturuyorsa, onlar kendi camlarını kendileri silecekler. Bu savcı kaç yıldır Şemdinli'de?

- İki yıldır.

- Siz de ikinci yıla girdiniz. Bu savcının geceleri belli zamanlarda şehirdeki evinden ayrılıp, civardaki PKK gruplarıyla buluştuğuna dair sürekli duyumlar geldiğini Şemdinli'ye ilk geldiğimde söylememiş miydiniz?

- Söyledim komutanım.

- Ben size ne dedim? Madem öyle bil; PKK grubunun yerini tespit etmek için bundan daha iyi bir fırsat mı olur? 100 metre uzağınızda-

1993 Dönemi 117

ki kışlada 1000 askeri bulunan 3. Dağ ve Komando Taburu niye duruyor, demedim mi? Aynı hassasiyeti Türk askerlerine gösteriyor mu? Biliyorsun, Balkaya Dağı'nın yarısı bizde yarısı Irak'ta. PKK'nın ölüleri de şu anda Irak tarafında. Irak Arap Cumhuriyeti, burası da bizim hükümrânlığımızda diyerek, Şemdinli'ye savcı mı atamış? Şimdi, Balkaya Dağı'nın üstü emniyetli mi? Oraya yer emniyeti olmadan helikopter inebilir mi? Orada neyle karşılaşacağınızı sanıyorsunuz? Koskoca operasyonda bile, biz bir şehit vermezken, bu saçma sapan şeye ödenecek bedelin vebalini kim taşıyacak? Ne zamandan beri muharebe sahasında otopsi yapılıyor? Albayım, ipe sapa gelmez bu tip şeyler insanı, PKK'dan daha fazla yoruyor. Bizim memlekette bir söz vardır: "şaşkın ördek kıçtan dalar" denir. Bu konuda işte aynen öyle.

Balkaya'ya giden eden olmadı. (Bu savcı, Adalet Bakanlığına bildirildi.

Müfettişler tahkikat yaptılar ve hemen görevden aldılar.)

Hakkari'ye döndükten bir gün sonra TEK Müdürünü tugaya çağırdım. Müdür izindeymiş, yardımcısı, Batıdan atanmış bir mühendis geldi. Sordum:

- Hakkari'nin ışıklarını aynı anda söndürmek istesem, ne yapmam gerekir?
- Şehirde iki trafo var, bunlardan kesilebilir.
- Bunlar kilitli değil mi? Emniyetleri nasıl sağlanıyor?
- Üç bekçi var, anahtarları da onlarda.
- 25 Eylül gecesi şehirdeki elektrikler gene, anında kesildi değil mi?
- Evet efendim.
- Haziran ayında bu şehirde gene böyle beş saldırı olmuş. O zaman da aynı anda elektriklerin kesildiğini öğrendim. Şimdi bir kritik soru soracağım. Sizin müdürünüze veya size, hiç kimse; "Bu iş nedir böyle? Her saldırıdan birkaç dakika önce şehrin elektrikleri 'tık' diye kesiliyor" diye soran oldu mu?
- Hayır paşam.
- Peki, siz neden, "bu işi bizim bekçiler yapıyor" diye gidip yetkililere söylemediniz?
- Elektrikleri bu bölgeden işe aldığınız o üç adam kesiyor. Ve bunlar, bu şehre ne zaman eylem yapılacağını bilen binlerce insandan sadece üçü. Burada önemli olan işin tekniğini bilen sizin de kulağınızın üstüne yatmanız.
- Efendim bir şey daha var. Havai hatlardan ikisinin arasına bir değnek sokarak da yapabilirler.

118 Unutulanlar Djşında Yeni Bir Şey Yok

- Yok öyle değil! Her defasında bir leylek ailesi gelip tellerin arasına hızla bir yuva inşa ediyor. O üç adamınız için şimdi emir vereceğim. Siz ve müdürünüz her kimse, korkarak kendinizi güvende hissetmekten vaz geçin. Farkında değilseniz ben söyleyeyim, bu saldırılarda ölenlerin vebalinin bir kısmı size ait. Konuşmam bitti, sonrasını siz bilirsiniz!
- "Karşı taraf gibi düşünmeyi öğrenmek yetmez, daha hızlı düşünmeyi öğrenmek gerekir.
- Aksi halde, askerler kendilerini, ortalıkta görünmeyen bir düşmanı kovalarken bulurlar."

Ekim 1993'deki önemli durumlar:

I Ekim saat 21:15'de Yüksekova ilçesinde 1 nci Dağ ve Komando taburunun kışlasına silahlı saldırı yapıldı. Tabur kışlasındaydı ve hazır-
. lıktıydı. Saldırıyı yapanlar pişman olacak zamanı bile bulamadılar. Saldırıyla ilgili Milliyet gazetesinin haberi: "Yüksekova göç ediyor. Son bir haftada iki kez baskına uğrayan Hakkari'nin Yüksekova ilçesinden göç başladı. 48.500 nüfuslu ilçenin yarısı kenti terk etti."

4 Ekim saat 21.30'da Hakkari merkez Taşbağlı köyüne silahlı saldırı yapıldı. Sekiz korucu yaralandı.

7 Ekim saat 17:00'da Hakkari-Çukurca yolu kesildi. İki ambulans ve bir kamyon yakıldı.

II Ekim saat 12:00'da Yüksekova'dan Hakkari'ye gelen askeri konvoya uzun menzilli silahlarla ateş açıldı. Bir subay yaralandı.

11 Ekim saat 10:30'da Yüksekova Kısıklı Jandarma Karakolu saldırıya uğradı. Aynı gün saat 10:30'da bu karakola gitmekte olan jandarma araçlarına pusu kuruldu. Bir yarbay ve bir binbaşı yaralandı.

24 Ekim saat 05:15'de Çukurca Jandarma Sınır Alay kışlasını emniyet timine saldırıldı. Bir asker şehit oldu.

Yüksekova ve Şemdinli'den sonra sıra Çukurca bölgesine gelmişti. Bu bölgede yurt içinde de sık sık yer değiştiren bazı gruplar olmasına rağmen esas tehlike Kuzey Irak'tan geliyordu.

28 Eylül gecesi, Harekat ve İstihbarat Şube Müdürlerini çalışma odama çağırdım. Duvardaki kabartma haritadan Kuzey Irak'taki Mezi-Karyaderi (PKK'nın Avaşin dediği) kampını göstererek; "buraya taar-

1993 DÖNEMİ 119

1 111 edeceğiz. Harekat 5 Ekim 1993 gecesi sızma şeklinde başlayacak, idin bir taktik akın uygulayacağız. Hava desteği olmayacak. Harekata Daft ve Komando Tugayının tamamı ve Jandarma Komando Taburu katılacak. Çukurca'nın 20 kilometre doğusundaki sınır karakol ve köy-Iniır saldırıdan buradan geliyor. Doğudan Mezi-Karyaderi'ye yak-lajan Basyan Vadisine Derecik'teki piyade taburu taarruz edecek. O minini iki büyük harekata soktuğumuz için tecrübe kazandı. Tabur komutanı işin erbabı. Şemdinli Dağ ve Komando Taburu, Derecik gü-ııryinden Kuzey Irak'a girecek ve güneydeki Küçük Zap (Şemdinli (,'.ayı) sırtlarını tutarak, o

istikamete kaçacak olanları bekleyecek. Başlangıçta pusu mevzileri işgal ederek, donmada kalacak. Söylediklerimi taslak plana geçirin, hazırlıklarınızı yaparken farklı şeyler düşünürseniz plan üzerinde çalışırken görüşürüz."

İki saat sonra plan hazırды. Irak'taki kampın uzaklığı bizim sınırla-11imza ortalama 20 kilometre mesafedeydi. Harekatın kampın Güney sınırını çizen Küçük Zap suyuna kadar devam etmesi gerekiyordu. Ge-(<• sınır hattından sızıp Küçük Zap'ın altında tertiplenecek olan 3 ncü Taburun Irak topraklarında doğu-batı istikametinde 30 kilometre girmesi gerekiyordu. Balkaya harekatında da Irak topraklarına girmiştik, fakat mesafe kısaydı. Bu planın Diyarbakır'daki Asayiş Komutanlığı tarafından Genelkurmay'a gönderilerek, oradan onay alınması gerekiyordu. Çünkü bu harekat, doğrudan doğruya Irak topraklarının derinliğine dönüktü. Bizim harekat tarz ve usulümüz; hedef çok uzak da olsa, hızla dalmak, her tarafına aynı anda çullanmak, PKK gruplarını dolap beygiri gibi bilinçsiz bir duruma sokup, süratle hedefi temizlemektir. Ancak bu harekat planladığımızdan uzun sürebilirdi. Sebebi ise, Mezi-Karyaderi kampı Hakkari-Irak sınır hattının altındaki PKK kamplar zincirinin tam merkezindeki ana kamplardan biriydi. Ve bir Türk Tugayı ilk defa kendi imkanları ile, başka vilayetlerde bulunan kuvvetler tarafından desteklenmeden, müstakilen Irak topraklarında bu derinlikte bir harekat yapacaktı.

Aynı gece planı Diyarbakır'a gönderdik. Altı gün sonra onay geldi: "harekatın doğu kanadında Barzani'ye ait güvenlik karakollarının bulunduğu, buradaki peşmergelerin Irak'a girecek birliklere kılavuzluk yapacakları, bunlardan istifade etmemiz" bildiriliyordu. (Bahsedilen bu karakollar, 1991'den sonra Türkiye tarafından PKK'yla mücadele için Barzani'nin gösterdiği yerlere inşa edilmiş ve malzemeleri de verilmişti. Peşmergelerin silah, mermi, telsiz, erzak ve maaşları da Türkiye'den sağlanıyordu. Bunların tam nerede

120 Unutulanlar Dişında Yeni Bir Şey Yok

olduğunu bilen de yoktu. Farz edelim ki bu karakollar sıra sıra vardı ve bölgede güvenlik sağlıyordu. O zaman nasıl oluyor da, Çukurca bölgesindeki bizim karakolların Dazıları 3-4 defa saldırıya uğruyordu? Sınır karakollarına baskın için peşmergelerin bulundukları yerlerden yaklaşan PKK'lıların gruplarıyla değil çarpışmak, bir küçük haber bile karakollara ulaşmıyordu. Diyelim ki yaklaşıp görmediler, hiçbir haber de alamadılar; çatışma gece başlayıp, ortalık kıyamet yerine döndüğünde her şeyi görüyorlardı ve PKK baskın sonrası geldiği yönden geri çekilirken ne yapıyorlardı?) 5 Ekim 1993 günü, Dağ ve Komando Tugayı birlikleri bulundukları bölgelerden hareketle Çukurca'nın 20 kilometre doğusundaki harekat üslerine; motorlu olarak yaklaşılabilecek yerlere kadar araçlı, buralardan itibaren de vadi, boşaz ve geçitlerin emniyetini sağlayarak havanın kararmasıyla birlikte sızmaya başlayacakları mihverlerin çıkış yerlerinde, Türkiye-Irak sınırının Türkiye tarafında kendilerini kamufle edip, gizlendiler.

İki kurmay ve muhabere personeliyle ileri komuta yerini harekatın tam merkezinde kalan Hakan Tepe Jandarma Sınır Karakolunda açtık. Karakol düz bir yerde subay, astsubay ve askerlerin hep beraber yattığı, yemek yediği, yemek pişirdiği 35-40 metre uzunluğunda tek katlı bir binaydı. Hemen yakınında da odun ateşiyle ekmek, pide pişirilen bir kara fırın vardı. Gün geçmiyordu ki Kuzey Irak'taki sırtlardan bu karakolu taciz etmek için ateş açılmasın. Artık herkes buna alışmıştı. Ancak, karakol civarında idari işler yapan bir askerin dalgınlıkla bazı yerlerde yürümesi bile ölüm veya yaralanmasıyla sonuçlanabilirdi. Öğleden sonra bizim geldiğimiz helikoptere de uzun menzilli silahlarla ateş açtılar. Karakol normal tepkisini gösterdi. Helikopter de sanki günlük ikmal yapan bir hava aracımıyş gibi bir sonraki karakola doğru uçuşunu sürdürdü.

Karakolun hemen doğusunda baştan aşağı kayalıklarla kaplı 2.200 metre yüksekliğinde Güven Dağı vardı. Bu dağ Türkiye'deki Ora-mar/Alandüz'den başlayıp, Irak'taki Mezi-Karyaderi'de biten Rezak Boğazını kontrol ediyordu. Kampın Türkiye topraklarına girişinin kapı kilidi gibiydi. Bu nedenle jandarma birlikleri ne zaman Güven Dağına çıkmaya kalksalar, mutlaka çatışma çıkıyordu. PKK buradan mecbur kalıp geçilse bile hemen akabinde yeniden dağa yerleşiyordu. Tugayın telsiz role istasyonu, Irak derinliğinde röleye ihtiyacımız olduğundan Güven Dağı'na kurulacaktı. İki Dağ Komando timi sabaha karşı bu dağın zirvesini emniyete alacak, muhabere personeli de tel-

1993 Dönemi 121

»izleri kurup işletecekti. Daha erken dağa çıkmak, çaüşma olacağından kamptakileri uyarabilirdi.

5 Ekim akşamı havanın kararmasıyla birlikte beş tabur ileri yanaşarak (3500 komando) Türkiye-Irak sınırını geçip yabancı topraklara sı/maya başladılar. Silah sesleri duyulmadan kesinlikle hiçbir sebeple konuşma yapılmayacağından, tüm telsizler kapalıydı. Ben dahil, en kıdemsiz er dahil, herkes için bölge ve kampın iç yapısı hepimiz açısından tam bir meçhuldü.

Saat 02:30'da Jandarma Komando Tabur Komutanı Binbaşı Sela-hattin telsizle aradı. Telsizden silah sesleri geliyordu. Bu tabur hareketin en sağ kanadındaydı.

- Komutanım Barzani karakollarından bize ateş- açılar, ne emredersiniz?
- Karakollara mesafeniz ne kadar?
- Benim bulunduğum bölüğünki 100 metçe kadar, bizden ayrı bölgedeki bölüğün de çok fazla olamaz.
- Sının geçtiğinizde bekleyecek olan kılavuzlara rastlamadınız, mı?
- Hayır. Hatta çevrede aradık, yanlış bir yerde bekliyor olabilirler diye.
- Karakola çağrı yaptınız mı?
- Bizim kim olduğumuzu mecburen bağıra bağıra söyledik. Duymamaları mümkün değil.

- Türkiye tarafından bizden başka kimsenin gelmeyeceğini bilmiyorlar mı? Onlar karanlıkta bile olsa, sizin silahlarınızı ve kıyafetlerinizi fark etmediler mi? Botlarınızın ister istemez çıkardığı sestten bile, kim olduğunuzu biliyorlar ve bilerek ateş açılar. İki karakolu da söndürün.

- Anladım komutanım.

İki saat kadar sonra gene aradı.

- Komutanım faaliyet bitti. Karakollardan birinin içindeki koşuştayım. Bunların hepsi PKK militanları. 1,5 yıldır bu karakollarda yaşı-yorlarmış.

- Tamam. Plana devam edin.

- Bu herifler bizi geciktirdi. Olmamız gereken yerden çok uzaktayız.

- Önemli değil, araziye kıymetlendirerek süratini arürebilirsin.

Saat 04:00 civarında Güven Dağı'na role için çıkan komando timleri de çaüşmaya girdiler, fakat kısa sürdü. Role kuruldu. Saat 06:00'da hareketin merkezinde ve sol kanadında bulunan 2. ve 3. Dağ ve Komando Taburlarının öncü timlerine kampın çevre emniyetini sağla-

122 Unutulanlar Dişında Yeni BİR Şey Yok

1993 Dönemi 123

yan PKK'nın gözcü ve tepecileri tarafından uzun menzilli silahlarla ateş açıldı. Taburlar bunları çember içine alabilecek şekilde kanatlara doğru manevraya başladılar. Derecik güneyinden doğu-batı istikametinde 30 kilometre Irak topraklarını kat eden 1. Dağ ve Komando Taburu, güneş doğmadan Küçük Zap suyu güneyinden PKK kampının altında tertiplenerek, sessiz ve donmuş bir şekilde beklemeye başladı. Hiç tanınmayan bir bölgede, gece karanlığında, Kuzey Irak dağlarında, 35 kg.hk muharebe çantaları, yanlarında ağır silahları da olduğu halde, her metresi tehlike dolu bu topraklarda 30 kilometreyi şeytanın bile akıl erdiremeyeceği süratle geçip, bir nehrin dağlık kenarında, 700 askerin hayalet gibi gelip yerleşmesi, hem ruhi hem de zihinsel ve bedeni güçlerinin kaynağının ne olduğu, bunu nasıl yapabildikleri, askerlik ve savaş sanatını inceleyecek olanların öğrenmek ihtiyacında oldukları esas temadır.

Jandarma Komando Taburu kampı batıdan kuşatan yükseltilere ge-lemeden başka PKK unsurlarıyla yeniden çatışmaya girdi. Hava kararmadan önce kampın büyük bölümü kontrol altına alınmıştı. Çaüşma-ya giren militanlar hep 5-6 kişilik unsurlardan oluşuyordu. Sürekli yer değiştirerek avuçlarının içi gibi bildikleri, kayalıkların içindeki mağara ve kovuklara tarla fareleri gibi kolay saklanıyorlardı. 7-8 yerde acele döşenmiş mayınlar çıktı. Aralarında önemli bir telsiz konuşması da yapmıyorlardı. Sağ kalanların gece kamptan çıkmaktan başka çareleri yoktu. Güneyde Zap Suyu'nun üstündeki kayalıklardan gece vadinin tabanında olup bitene hakim olmak mümkün değildi. Taburun başında bulunan, yürüyüş rekorları kıran Yüzbaşı Şaban'a bazı timlerini nehrin tabanına indirmesini söyledim. Artık fark edilmeleri önemli değildi. Büyük grup, şu ana

kadar görünmemişti. Ufakların ise, kayalıkların tepelerinden ne yapıkları görülemez ve hissedilemezdi.

Gece birkaç küçük çatışma dışında sakin geçti. Ertesi gün öğleyin kampın tamamında kontrol sağlanmış durumdaydı. Birlikler tek tek mağaraları, yer altı sığınak ve gömülerini çıkarmaya başladılar. Dikkati çeken bir şey bu kampta yer altı, yer üstü, ne kadar silah, mermi, malzeme, yiyecek deposu varsa, neredeyse hepsi tıızaklanmıştı. Tuzak olacaktı ama, tamamı niye? Burası sanki çok mu tehlikeye maruzdu? Avaşın kampına Irak'taki Basyan Vadisinden taarruz eden Derecik Piyade Taburu küçük bir PKK grubu ile çatışmaya girdi, bu grup da bölgede dağıldı gitti. Ana kampın güneyinde bir mağarada tam saklamayı beceremedikleri sekiz PKK'lı cesedi bulundu. Bütün silahlar, mühimmat ve malzemeler taşındıktan sonra erzakların tamamı bu-

I

hındığu yerde imha edildi. Daha önceki kamplarda da rasdandığı gibi, yağ ve peynir tenekeleri ile bulgur, pirinç, nohut gibi kuru erzak çuvallarının hepsinin üzerinde Türk firmalarının isimleri yazılıydı. Bunlar bölgedekilere yardım diye gönderilen yiyeceklerdi.

Mezi-Karyaderi kampında da iş 72 saatte bitirilmişti. Bölgeyi zihinlerine tam resmetmeleri için taburları bölgede bir gün daha tutup 10 F.kim'de, Kuzey Irak'tan çıkarak kendi üslerine dönme emrini verdim, liu harekatta hiçbir kayıp vermeden sona erdi. 28 PKK'lı yok edilmişti. Ancak böyle bir kampta karşımıza çıkan militan miktarı kaçanlar olsa bile, bu olmamalıydı. Bunu bir hafta boyunca defalarca karargah subaylarına söyledim. Bir bit yeniği, farklı bir şeyler olmalıydı.

10 Ekim gününün ilk ışıklarıyla tugay birlikleri Türkiye sınırına doğru harekete başladılar. Hakan Tepe Jandarma Bölük ve Karakol Komutanı üsteğmenle hakim sırtlardaki karakolun emniyet timlerini dolaşıp, askerlerle görüştüm. Hemen dibindeki karakola, bir devin ayaklarının altındaki cisimlere bakar gibi duran Güven Dağına çıkık. İki komando timi tugayın telsiz rölesinde çepeçevre mevzideydi. Birlikler Türkiye'ye geçmeden her an lazım olabilir diye henüz sökülme-tmişti. Mezi-Karyaderi kampını havadan defalarca görmeme, kampın içinde adım adım dolaşmama rağmen buradan görüntüsü çok farklıydı. Doğaya ilgi duyan ve uğraşanların buradan araziye gördüğünde söyleyeceği şey, herhalde; "çok vahşi ve ürkütücü" olurdu. Bu coğrafya başlı başına, burada savunana asgari; disiplinli, kendine güveni tam, iyi savaş eğitimi verilmiş 2000 askerin gücünü baştan sağlardı.

Karakolun yanına indiğimizde Yüksekova Komando Taburunun ön-c ü timleri de Türk Topraklarına giriyordu. Jandarma Karakol erleri de binalarının yanında küme halinde durmuş; kendilerini hiç fark etmemiş gibi, hep aynı kararda adımlarla yürüyerek, biraz uzaklarından geçen; büyük çantalı, omuzlarında ve sırtlarında toplar, havanlar, uçaksavarlar, makineli tüfekler bulunan çoğunun göğüsleri iki taraflı omuzdan omuza fişekliklerle kaplı, siyah derili askerleri seyrediyorlardı. Fakat geçenlerden hiçbirisi başını çevirip onlara bakmıyordu. Yanlarına gittim. Beni fark edince kenarlara çekildiler.

- Bir daha bu bölgedeki harekate siz de katılacaksınız. Birden kıpır kıpır oldular.

- Ne diyorsunuz? Hanginiz konuşacak? Rahat olun çocuklar; bakın, beş gündür ben de sizin karakolun mensubuyum. Ama devamlı sizinle kalamıyorum, sizinki gibi 44 tane daha karakolumuz var.

Bir onbaşı söz aldı.

124 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

- Biz de bütün operasyonlara katılalım komutanım. Burada hep aynı yerde bekle bekle zor oluyor. Hep karşıdakiler istediği zaman saldırıyor.

- Çok uzak yerlere olmaz ama bu bölgede yapılacak her harekate siz de katılacaksınız. Bir dahaki gelişimde hepinizin kol, ayak, boyun ve karın kaslarınızı teste tabi tutacağım, tam istediğim gibi geliştirmiş-seniz taarruza katılacaksınız, en zor yere de siz hücum edeceksiniz.

Heyecan ve sevinçleri parlayan gözleri ve hareketlenen bedenlerinden anlaşılıyordu.

Çevremde bulunan 22 askere; fırsat bulduğumda her zaman yaptığım gibi, tek tek ailelerini ve işlerini sordum. Her yerdeki cevabın aynıydı: "orta halli veya

fakir, anne ve babadan biri hasta, kardeşlere artık yetmeyen toprak, bir meslek sahibi değil, genelde işsiz, eğitim alamamış, ama bu devlet için ölmeye hazır." Birliklerin tamamı Irak'tan çıkmış, araçlarının bulunduğu bölgelere ulaşmış ve motorlu olarak kendi üslerine hareket etmişlerdi. Hakan Tepe Karakolundan akşama doğru tugay karargahına öndüm. Benim de üstüm başım yıpranmışa. Hava kararınca Harekat Merkezine indim. Harekat Sonuç Raporunu, Barzani'nin karakolu diye bilinen yerlerde bir buçuk yıldır neler olduğunu da net ve kesin ifadelerle yazarak üst karargaha gönderdik.

(Bu harekattan dört ay sonra Çukurca bölgesindeki karakollardan birine iki kız militan teslim oldu. Tugaya getirilmişler, Harekat Mer-kezindeydiler. Biri 16-17, diğeri 13-14 yaşlarındaydı. Elleri gözleri kir pas içindeydi ve insanı rahatsız edecek derecede kokuyorlardı. ikisi de ufak tefekti. Sordum:

- Neden teslim oldunuz?
- Aldatıldığımızı anladık, bıktık.
- Ne kadar zamandır örgüttesiniz? Büyük olanı cevap veriyordu.
- Ben iki, arkadaşım altı aydır.
- Daha önce niçin kaçmadınız?
- Kaçılmaz. Çok sıkı takip ediliyoruz. Yakalananlardan ancak şanslı olan ölümden kurtulur. Teslim olanlara T.C. Ordusunun çok kötü işkenceler yaptığını söylüyorlar.

- O halde niye teslim oldunuz?
- Her şeyleri gibi, bu anlattıklarının da sahte, yalan dolan olduğunu anladık. Son zamanlarda moralleri bozulmaya başladı, kayıpları çoğaldı, sinirli oldular. Sonra arkadaşım da tacizleri arttı. Ne olacak-1993 Dönem! 125

»a olsun dedik, nöbette kaçtık.

- Kaç eyleme katıldınız?
- Ben 8-10 eylemde bulundum, arkadaşım hiç katılmadı.
- Hangi kamplardaydınız?

Sıra sıra saydı ve bir ara Avaşın (Mezi-Karyaderi) kampı dedi.

- Ekim ayında Avaşın'de miydiniz?
- Evet.
- Biz oraya geldiğimizde, siz ikiniz de orada mıydınız?
- Evet, oradaydık. Sizin geleceğinizi biliyorduk.

1 Harekat Merkezinde bulunan bütün subaylar, gayrı ihtiyari doğruldular.

- Nasıl haberiniz oldu?
- Efendim siz gelmeden üç gün önce Barzani'nin Ankara'da bulunan temsilcisi Amedya'ya (Kuzey Irak'ta Barzani bölgesindeki bir yerleşim merkezi) telefon etmiş. (Irak'a bir harekat yapılacağı için An-k.ıra'daki temsilciye bildirilmişti.) Oradan d*a Avaşın'deki bizim öndere bildirildi. Sız gelmeden 220 kişilik grup, koyun ve keçi sürüleri dahil, Küçük Zap'ın alüna geçip, Gare Dağı bölgesine (kamptan 20 kilometre uzakta, daha baüda bir dağ) taşındık. Harekatınızı oradan takip ettiler. Bulundukları yere de gelirsiniz diye telaşlandılar. Kampta silah, mermi ve yiyecek gömülerinin emniyetlerini sağlayan 30-40 kadro bırakıldı.

- Bırakılanlardan dönen oldu mu?
- Ben tam görmedim. 7-8 kişinin yaralı olduğu konuşuluyordu. Militanlar dışarı çıkarıldıktan sonra, küçük dillerini yutmuş gibi duran subaylara:
- Hadi buyurun cenaze namazına. Yüz verersen, miskin asmanın kel koruğu işte böyle, bir gün gelir, tepene çıkar, dedim.
- Bu kadarı da olamaz komutanım.

- Olur, olur. Bu memlekette her şey olur. Bir ülke güvenliğini aşiretlere, reislere, kabilelere bel bağlayacak hale düşürülürse, daha durun, neler olacak. Siz, bütün subaylar burada, şemdinli'de, Yüksekova'da, Çukurca'da ikide bir bana soruyorsunuz: "Komutanını bu iş nasıl bitirilecek?" diye. Ben de size usanmadan hep aynı şeyi söylüyorum. Bu işi halk bitirir beyler, halk. Hesap soran, hakkını arayan, kendi gücünün bilincinde olan halk bitirir. Halkın gücü, yetki verdiği insanların yetenekleriyle sınırlandırılmaz. Çünkü ölen çocuklar halkın, 20 yaşında bu dünyadan ayrılan gençlerin yanında zerre kadar bir anlamı bile yok ama, harcanan para da halkın. Siz savaşın içinde-

126 Unutulanlar Dişında Yen! BİR Şey Yok

ki insanlarsınız, başka kimseye bir şey oluyor mu? Söyleyin! Başka hiç kimsenin şu ana kadar canına, malına bir şey oldu mu? Hayır. Bundan sonra olacak mı? Gene hayır.

Bu ülkede Atatürk'ten sonra hiçbir şey iyi gitmedi. Size bir şey anlatayım. Lozan'dan sonra İngiliz Büyük Elçisi, halkın nabzını kontrol etmek amacıyla, Ankara'da bir Pazar yerine gidiyor. Sebze satan bir tezgahın başındaki Türk'e soruyor:

- Siz Mustafa Kemal Paşa'yı neden bu kadar çok sevip, sayıyorsunuz? Cevap, sade ve nettir.

- Çünkü; o bizi, bizden daha çok düşünüyor.

Arkadaşlar; iyi ve kötü giden her şey, bu sözün derinliğinden haykırıyor.) Bir haftaya yakın karargaha hiç uğramadığım için, karargah subayları mutlaka benim imzalamam gereken mali ve personel konularına ilişkin evrakları arz ettikten sonra, Harekat Merkezinden ayrılmayıp, beklemeye başladılar. Her harekattan sonra benim ağzımdan bir değerlendirme yapmamı, döndüğümde beklerlerdi. Bu defa yüzlerinde bir durgunluk seziliyordu. Ara ara gözleri Kurmay Başkanına kayıyordu.

- Hayrola Başkan, bir şey mi var? Biraz tereddüt geçirdi, zorlanıyordu.

- Söyleyeceklerin ne olabilir ki, yaşadıklarımız yanında, bizi şaşırtacak veya daha kötü olacak?

- Komutanım yeni vali göreve başladı.

- Tamam, bir şey mi var? Bunu mu söyleyecektin? .

- Bazı durumlar var komutanım.

- Ne durumu? Ne söyleyeceksen söyle, uzatmayın!

- Gelir gelmez malum bir derneğe para yardımı yapü. Bazı subayların mezheplerini araştırıyor.

- Başkan, senin ağzından çıkanı kulağın duyuyor mu? Vali daha dün gelmedi mi? Nasıl böyle bir şey olabilir? Yanlışsınız var.

- Komutanım, incelemediğimiz, doğru olmayan bir konuyu size arz etmemiz mümkün değil.

İstihbarat Şube Müdürü kısaca özetledi.

Üç ayın her günü, her günün uykusuz ve gergin geçen neredeyse 24 saati; tüm yaşadıklarımız, şimşek gibi zihnimden geçti. Hakkari gibi, altımızdan toprağın çekildiği zehabına kapıldığımız bir yerde, böyle bir şey olamazdı. Yazık...

"Aklıma gene; Üsteğmenken Ağrı Dağları'ndaki yaşlı adamla, 20 yıl sonra ikiyaka Dağlan'ndaki eli silahlı diğer yaşlı adam geliyor. İkisi

1993 Dönemi 127

de bu işlerin çıkırından çıkma sebebi olarak Ankara'dakileri gösteriyordu. Onlar biliyor, biz dahil, diğerleri de başlarına geldikçe öğreniyor. "Terörü önleyeceğiz", "Kanları yerde kalmayacak" gibi boş laflarla milleti oyalayıp, yoran; vatani, kedi sever gibi tüy yatımı sevenlerin yapacağı işte budur" dedim. Subaylara; Türkü söyleyen otlar, badanalı yüzler ve kaz çobanları hikayelerini anlattım.

Kurmay Başkanı; "Komutanım, sizi bu derece üzüp, rahatsız olacağınızı düşünemedik, biz biraz daha takip edelim" dedi.

- Başkan bu tip işlerde, yere inmiş, tetikte duran yırtıcı kuş gibi olunacak ve eşek arısı öldürür gibi, bir vuruşta ve ilk harekette işi bitire-(eksin. Sabaha birkaç saat kaldı, ben yarın hallederim.

Haftalardır şehre inmemiştim. Sabahleyin vilayet binasına gittim. Valiye, özetle: "Bu topraklarda; kanda kına yakılamaz, kırk yıllık bozuk sirke satılamaz, bu vatana kast edenler filmi artık oynayamaz ve destursuz başa girilmez" dedim.

Tugaya çıkarak, geldiği günden itibaren istihbarat teşkilllerinde bulunan bilgilerin rapor halinde üst kademelere gönderilmesi emrini verdim. Çünkü böyle bir durumun mutlaka resmi kayıtlara geçmesi şarttı.

17 Ekim 1993 akşamı Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Aydın İlder aradılar. Hal hatır sorduktan sonra:

- Osman Paşam, bu vali orada idare edilebilir mi?

- Komutanım, burada öyle anlar var ki, insanın kendisi bile, kendine ağır geliyor. Sonra biz niye birilerini idare edelim? Burada zaten her şey peygamber sabrını gerektiriyor. Bizim sinir sistemlerimiz de bütün insanlar gibi;

çelikten, demirden değil. Dişe diş, göze göz süren ve milletin çocuklarıyla bedeli ödenen bu mücadelede olacak şey ini bu?

- Osman Paşam anladım. Bu tip şeyler mücadeledeki kararlılığınızı etkilemesin.
- Komutanım mesele sadece ben değilim ki. Sonuçta muharebeleri subaylarla yürütüyorum.

- Kuzey Irak hareketiniz çok sık oldu. Tereyağından kıl çeker gibi. Tebrik ederim, hepinizin gözlerinden öperim.

- Sağ olun komutanım.

(1994 Şubat'ının sonlarıydı. Harekat Merkezine girdiğimde subayların bir gazeteye bakarak güldüklerini gördüm. Gülünecek sebebin az olduğu buralarda; "nedir" diye sordum. Gazeteyi uzattılar.

128 Unutulanlar Dışında Yeni BİR Şey Yok

Hakkari'de yayımlanan "Doğunun Sesi" gazetesiydi. Başlıktan verilen haber şuydu: "Valimiz ilk kez Çukurca'da. Yoğun işlerinden dolayı bir türlü gidemediği!..

Çukurca ilçemize nihayet 150 gün [5 ay] aradan sonra gidebildi! T.C. memurlarıyla beraber, yoldaki köylere bol bol çikolata dağıtmayı da ihmal etmediler." Hakkari'nin zaten topu topu üç ilçesi vardı. Yüksekova, Şemdinli ve Çukurca'dan ibaretti.

Hakkari gazetesi; mülki idarenin vurdumduymazlığı, uyuşukluğu ve devlet ünvanlarıyla açıktan dalga geçiyordu. Subaylara döndüm: - Beyler, komediler gülmek içindir.)

Kuzey Irak Mezi-Karyaderi hareketiyle ilgili basındaki haberler: 9 Ekim 1993 tarihli Milliyet:

2 bin komando Kuzey Irak'ta!: Önceki gece Hakkari Dağ ve Komando Tugayına bağlı yaklaşık iki bin komando aniden sınırı birkaç noktadan geçerek, PKK kamplarına harekate başladı. Operasyonu Dağ ve Komando Tugay Komutanı Tuğgeneral Osman Pamukoğlu sevk ve idare ediyor. 13 Ekim 1993 tarihli Sabah:

Kuzey Irak'ta "Süngü Operasyonu"! PKK'nın Kuzey Irak'taki kamplarına 35 kilometre kadar giren 2500 dağ komandosu Avaşın kampını yerle bir etti. Tugay komutanlarını gece gündüz yanlarında devamlı yanlarında gören Türk Askerlerinin morali çok yüksek.

20 Ekim 1993 tarihli bir gazetenin "Serbest Kürsü" köşesinden bir vatandaşımızın yazısı:

"Artık şehit istemiyoruz: Ülkemizin Güney Doğusunda, hiç durmadan kanayan bir yaranın dramı yaşanıyor. Tüm yetkililere, halka, medyaya sesleniyorum. Ölen evlatlarımızı, vatandaşlarımızı duyun artık ne olur. içimiz yanıyor, kan ağlıyor. Hepimizin umudu erlerimiz, askere değil, savaşa gidiyor ve tek tek vuruluyor. Yetmedi mi çektiğimiz acılar, korkular? Artık daha fazla şehit istemiyoruz. içimizdeki nefret tüm PKK'Uları öldürmeye yeter de artar. Yazık ki elimiz bağlı, son baskınları, son çatışmaları medyadan takip etmekten başka bir şey yapamıyoruz. Askerlerimiz tüm güçleri ile bizleri korumak için mücadele ederken, bizler de bütün dualarımızla, endişelerimizle sıcak yatağımızda kıvranıp duruyoruz.

Bir ömür unutulmayacak izler bırakacak belleklerimizde. Hayatlarının şüphesiz en zor günlerini yaşayan bu genç insanlarımıza her türlü yardım boynumuzun borcudur. Herkesin haberi olsun ki, Tüm

1993 Dönemi 129

Türkiye halkı olarak, askerlerimizin yanına dağlara geliyoruz. Milyonlarca kişi bir sel olarak Mehmetçiğe kalkan tüm elleri kırmaya geliyoruz... Zehra Tülin Can."

"Bir biryitiriyorum sevdiklerimi

Ellerimden kuşlar gibi

Uçup uçup kuşlar gibi

Uzak dağlar ardına."

"Ağlarsa anam ağlar, Gerisi yalan ağlar."

Başlangıçta şehit olanların ailelerine haberi bizzat arayarak ben bildirmek istedim. Ne bulduğum yerler, ne zamanım, ne telefon imkanları, olaylara bağlı sık sık yer değiştirmem, bu görevi yerine getirmeme, aksaksız yapmama imkan tanıımıyordu. Buna rağmen önceleri 5-6 şehidin ailesine haberi ben ulaştırdım, ancak hemen vazgeçtim. Vazgeçme sebebim ise yukarıdaki nedenler değil.

Telefona, anne, baba, abla, ağabey, dayı veya herhangi bir akrabası çıkıyordu. En seçme sözcüklerle, en dolaylı anlatımı da kullansanız, sanki hazırlanmış gibi, saniyen her şeyi anlıyorlardı. Birden, ya bir çığlık kopuyor ya da telefonun ucundaki ses uzun süre kayboluyordu. Sanki karşı taraf hiç yaşamıyormuş veya ona da aniden bir şey olmuş hissine kapılıyordunuz. İnsan çelikten olsa dayanamazdı. Dünyada bir tane güzel çocuk vardı ve bütün anneler o çocuğa sahiptiler. Muharebe etmek başka, bu görev başkaydı. Benim yapabileceğim bir iş değildi. Vazifeleri içerisinde bu görevde bulunan personel subayları habci verme hizmetini yürüttüler.

Yaralıların hepsi helikopterle en kötü şartlar altında bile olsa çatışma yerinden hızla alınarak Hakkari'nin içinde hastane hizmeti gören tugayın revirine getiriliyor, burada bulunan iki askeri cerrah tarafından hemen ameliyata alınıyor, çok ağır olanlar buraya hiç uğramadan aynı helikopterle Diyarbakır Askeri Hastanesine ulaştırılıyordu. Bu hizmet hiçbir şarta bağlı olmaksızın aksatılmadan yürütülüyordu. Bütün askerler yaralanmaları halinde bu işlemin çok iyi yapıldığını bizzat çatışmada iken görüyor, bti da onların şevk ve atılganlıklarını artırıyor.

130 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

Şehitlerin hepsine tabutlarına konmadan önceki son işlem tugayın kışlasındaki morgda yapılmıyordu. Morg binasında 2-3 şehidi koyabilecek gibi genişlikteki mermer masa ihtiyaca cevap vermediğinden masa sayısını ona çıkardık. Savaşın, canlı türünün en ergini olan insanın nasıl bir maskaralığı ve rezilliği olduğu iyice anlaşılсын diye anlatıyorum. Saldırılarda, çatışmalarda ağır silahlar da kullanıldığından şehitlerin vücutları her zaman bir bütün halinde değildir. Baş, bacak veya bacakları, karın bölgesindeki organlar tamamen boşalmış olabiliyordu. Şunu iyi biliyordum. Özellikle anneler çocuklarını son bir kez daha görmek için tabutu açtırıyorlardı. Onların bu isteğine o anda yanında bulunan kimse karşı duramazdı. Oğlu zaten uzakta ve gurbette olduğu için de bu önü alınamaz bir duyuydu. Çocuklarını bir bütün halinde göstermek zorunda olduğumuzu hissettim.

Cerrahlara; "Vücudun kopan kısımlarını zor da olsa mutlaka gövdeye dikeceksiniz", aynı idari işlerden sorumlu olan subaylara da; "Bir parçası ve kısmı eksik olan bedeni, yıkamayacak, tabutlamayacak ve bayrağa sarmayacaksınız. Bu kesin emrimdir" talimatını verdim.

Önemli bir idari mesele vardı. Şehitlere imam veya hocanın yapması gereken ilk dini işlemleri askerlerin arasından seçilen erler yapıyordu. Bu çocuklar işlerini yetiştikleri bölgelerde gördükleri gibi ve içtenlikle yürütüyorlardı ama bu işlerin başına dini eğitim almış, din işleri subayı gerekiyordu. Bu sosyal ve kültürel bir ihtiyaçtı. Hakkari gibi bir yerde böyle bir subay şarttı. Dağ ve Komando Tugayının kadrosunda da öğretmen sınıfından din işleri subayı mevcuttu. Tugayda savaş kadrosuyla 5.000 kişi zaten vardı. Ama tugay, 23.000 kişilik bir muharebe gücünü sevk ve idare ediyordu. İhtiyaç bu büyük güç için elzemdi ve mücadelenin en doruk bölümündeydik. Kara Kuvvetleri Komutanlığına kadrodaki yerini de belirterek, atama yapılmasını yazılı olarak teklif ettik. 1994 atamaları ile gerçekleştirilmesi önerisi maalesef olmadı.

Aslında teklife ne gerek vardı ki? Herkesin yağdığını gördüğü yağmur için, yağmır altında kalanların bize şemsiye lazım demesi mi gerekir?

"Bizi dağ başlarında böyle yapayalnız kodular, Rüzgarlara, kuşlara, bulutlara yahn."

1993 Dönem! 131

Ekim ayının ikinci yarısında karargah büyük bir sarı zarf içerisinde tuğla kadar kalın bir evrak getirdi. Bunlar Ankara'da bir kapalı salonda yapılan DEP Kongresinde söz alanların konuşma metniydi. En üstteki kapak yazısında da şu ifadeler vardı: Bölgenizdeki; Hakkari, Yüksekova, şemdinli ve Çukurca Belediye başkanları DEP toplantısında Türkiye Cumhuriyeti aleyhine, PKK'nın lehine konuşmalar yapmış-x lardır. şemdinli Belediye Başkanı "Türk Devleti domuzdur. Ondan \ ne kıl kopartırsak, o kadar kârdır" demiştir... Bunlar hakkında gerek-\ li işlem yapılması,... vs... vs. Evrakı getiren kurmaylara:

- Siz bunu okudunuz mu?
- Okuduk komutanım.
- Ne diyeceksiniz merak ediyorum.

- Söyleyecek tek bir söz yok komutanım.

- Var. Var... "Tanrım sen bize sabır ver" sözü var.

Söz konusu bu dört Belediye Başkanı Eylül sonlarına doğru bölgeyi terk etmişlerdi. Biz kendilerini arıyorduk \S durumlarını rapor ediyorduk. Bölgeye girmiyorlardı. Biri gizlice gelse de, uzun süre kalmadığından istihbarat alamıyorduk. Aranıp da bulunamayanlar başkentte bir salondaydılar. Ankara'nın göbeğinde suç işliyorlar; orada hiçbir şey yapılmadan, Dağ ve Komando Tugayına bunların konuşma metinleri gönderiliyordu.

Jandarma Genel Komutanlığından hassas kaynak mahreçli gelen mesaj şuydu: Bölücü örgüt liderinin 9 Ekim 1993'de Hakkari'deki Güvenlik Kuvvetleri hakkındaki görüşü (Behdinan bölge sorumlularına uyarısı):

1. Hakkari-Şemdinli'de ve Kuzey Irak'ta, gerçekleştirdikleri son operasyonlarda güvenlik güçleri eski tarzları terk edip, örgütün tarzına yakın tarzda hareket etmekte.

2. Örgüt gruplarının üzerine, belirli fasılalarla sık sık gelmekte ve zayıat verdirdikten sonra çekilmektedirler.

3. Yalnız gündüz değil, geceleri de hareket etmekte.

4. Barınma amacıyla tepelerin eteklerini kullanmaktalar.

5. Şüpheli araziye girmekten kaçınıp, dikkati çekmeyen bölgelerden geçiş yapmaktalar.

6. Sürekli aldatma taktiği uygulamaktalar.

7. Örgüt tarafından saldırı düzenlendiğinde, hemen karşılık ver-mekteler, grubun tamamı yaklaşıncaya hareket geliştirmekteler.

8. Tek mevzi gösterip, çatışma esnasında farklı yerlerden saldırı dü-

132 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

zenlemekteler. 9. Farklı kıyafet (bize benzer) giymekteler.

"Gündoğuyor,

Kimi mahzun gözler üstüne;

Kimi uykusuz sabahı bekleyen."

23 Ekim 1993 gecesi saat 23:30'da İl Jandarma Alay Komutanı aradı ve Kavaklı karakolunun saldırıya uğradığını, Hakkari'nin içinde bulunan Jandarma Özel Harekat Grubunun Kavaklı'ya hareket etmek üzere olduğunu bildirdi. (Karakol, Hakkari'nin en doğusunda, 42 kilometre uzakta, şırnak idari hududunda, Altın Dağları'nın güneyindeki vadinin tabanındaydı). Yol, vadi ve dağ geçitlerinden geçiyordu; mesafe çok uzaktı, mayın ve pusuya maruz kalmasalar bile, gece koşullarında bu kötü patikadan çatışma yerine zamanında ulaşmak mümkün değildi. Fakat artık, saldıran da, saldırıya maruz kalan da her hal ve şartta yardıma gelineceğini biliyordu.

Gece baskınlarında insanın canını en çok sıkan şey, helikopterlerin gece uçuş teçhizatının bulunmaması, dolayısıyla pilotların da gece uçuş eğitiminden geçmemiş olmalarıydı. Eğer bu yetenek olsaydı, Dağ vt Komando Tugayının herhangi bir taburu, irade ve saldırgan-lıklarıyla, gecenin ve coğrafyanın sebep olacağı bütün risklere rağmen, saldıran grup veya grupların üzerine sis gibi çökerdi. Yüreğine ölüm korkusu çekmeden hiçbir militan, kolay kolay ne örgütten ayrılır, ne de saldırıdan vazgeçer. Gece tepesine havadan atlayan komandolarla karşılaşan PKK'nın ne grubu ne de dağ kadrosunda militanı kalır. Gece saldırılarının antitezi bu olmalıdır. (1995 yılı yaz başından itibaren pilotlar, gece uçuş eğitimi yapmaya başladılar.)

Gece baskınlarında sabırsızlıkla, salonun bir köşesinden diğerine yürüyerek, güneşin ilk ışıklarını beklerken yanımdaki pilotlara "neden Skorsky/kara şahinlerin gece uçuş teçhizatları yok" diye sebebini bilmeme rağmen sorardım. Onlar da: "Bu teçhizattan vazgeçilerek, daha fazla helikopter alınmış. Örneğin, gece teçhizatı ile 20 tane alınırken, bu teçhizatı almazsanız 24 tane alabiliyorsunuz" diyorlardı.

- 20 tane alırsan gece gündüz görev yapabilir, 24 tane alırsan sadece aydınlık süresince iş yapabilir, değil mi?

1993 DÖNEMİ 133

- Öyle komutanım.

- Siz olsanız bu araçları nasıl alırdınız?

- Özellikle hava araçlarını alırken donatımı eksik olmamalı, hatta /amana yayararak parça parça alırsanız daha pahalı olur. Yeteneklerinden tam istifade

edebilmek için her şeyi tam olmalı. Burada sayı de-ftil, yetenek bütünlüğü şarttır. İşte sürekli yaşadığımız gece eylemlerinde siz hazırsınız ama biz sizi olmanız gereken yere götüremiyoruz. Amerikalılar bu bölgede kara şahinlerle gece uçuyorlar. Geçen sene Sırnak'ta bir çatışmadan sonra iki Skorsky gece PKK'lıların bulunduğu bölgeye malzeme attı ve onların yaralılarını tahliye etti.

- ABD helikopterlerinin bu bölgede işi ne?

- Çekiç Güç helikopterleri, Kuzey Irak semalarından çok yüksekten uçup, istedikleri hizaya gelince, bizim topraklarda gerek gördükleri bölgeye girebilirler.

(Bunu birçok pilot anlattı. Bazıları bizzat kendileri görmüşlerdi.)

Kavaklı'daki çatışma saat 02:00 civarında kesildi. Yardıma giden Jandarma Özel Harekat Grubunun araçlarından biri mayına çarptı. şanslıydılar, kimseye bir şey olmadı. Daha tedbirli ilerlemek zorunda kaldılar ve yolda iki mayın daha buldular. Biz Kavaklı Karakolu'na indiğimizde yardım kuvveti de kısa bir süre önce köye girmişti.

İkisi uzman çavuş olmak üzere sekiz asker şehit olmuştu. Karakol binasının, isabet eden havan ve roket mermilerinden, çatısı, kapısı, cam ve çerçeveleri paramparçaydı. Birlik dağınkü. Alay komutanına; rütbeli rütbesiz herkesi uygun bir yere toplayıp yoklama yapmasını söyledim. PKK, karakol binasındakiler dahil her yere saldırmıştı, ama şehitler karakolun bitişiğindeki kayalıkta mevzilenmiş olan emniyet timindeydi. Sonuç daha vahim olabilirdi, bunu iki kişi önlemişti. Karakol komutanı jandarma başçavuşu koluna isabet eden bir mermiye rağmen, kırılan kolunu askıya almış ve soğukkanlılığını kaybetmeden her yere yetişerek paniği önlemişti. Diğeri de bir astsubay çavuş; yanına 6-7 asker alarak emniyet timinin yardımına koşmuş ve bizzat iki PKK'hyı vurarak karşı tarafta şaşkınlık yaratmıştı.

Kolu kırılan komutan başçavuşun tedavi için buradan ayrılması gerekiyordu.

Yanıma geldi:

- Komutanım beni buradan almasınlar, ben burada kalayım.

- Kırık kolun iyileşince gene gelirsin. Tek kolla silah kullanamazsın.

- Buradan bu şartlarda ayrılmak istemiyorum. Karakolu bırakamam, ne olur komutanım, beni almasınlar.

134 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

Biraz daha konuşsa ağlayacaktı. Sinirleri güçlü ve soğukkanlı bhi oi-duğunu kanıtlamıştı. Komutayı sürdürebilirdi. Alay komutanına:

- Kalsın. Gidip gelen helikopterlerden biri buraya uzman bir doktor getirsin, dedim.

Karakolun hemen yanındaki Kavaklı köyünde 15-20 aile vardı. Köy ve karakol bu derin vadiye havadan atılmış ve çıkamayıp burada kalmışlar gibi bir hisse kapılmamak mümkün değildi. Bu karakol burada ne işe yaradı? Varlığı ile neyi sağlıyordu? Sırnak'la komşu bu mntıkada PKK grupları fink atıyordu. Köyde yaşayanların PKK ile bir meseleleri olmadığı hallerinden belliydi.

Alay komutanı iki korucu ile yanıma geldi. "Kimse görmeden sizinle konuşmak istiyorlar, hatta bu askerlerin bile duymasını istemiyorlar", dedi. Karakolun alt üst olmuş bölümlerinden birine geçtik. Sordum:

- Ne söyleyeceksiniz?

- Paşam biz iki kardeşiz. PKK'yı dün gece bizim köyden altı korucu getirdi. Ateş başlayınca bunlar da köyün içinden karakola roket ve tüfekleriyle ateş açtılar. Köyün içinde PKK hiç olmadı. Hep bunlar ateş açtılar.

- Sizin bu dedikleriniz kendi aranızdaki ailevi meselelerden falan kaynaklanmasın?

- Yok paşam, vicdanımız kaldırmadı. Allah var yukarıda. Alay komutanına:

- Necmettin albayım, siz burada kalın ve olup bitenlerin sonucunu alıncaya kadar dönmeyin. Gelince nerede isem beni bulun.

İl Jandarma Alay Komutanı ertesi gün akşam döndü. Hepsı doğruydu.

"General kesinlikle şüphe, hayal ktrıkhğı ve bitkinlik duymamalıdır."

26 Ekim 1993 günü öğleden önce Genelkurmay Başkanı Orgeneral Doğan Güreş ve Milli Savunma Bakanı Mehmet Gölhan Tugay Karargahına geldiler.

Tugay Komutanı makamında kendilerine brifing verdim. Yüz yüze olduğumuz durumların terör sözcüğünün tam karşılığı olan; suikast, kundaklama, tedhiş gibi eylemlerin çok ötesinde olduğunu, gayrı ni-

1993 Dönem! 135

zami savaşın tam göbeğinde bulunduğumuzu, şehirlerde silahlı kalkışmanın yapıldığını, PKK'nın manga, takım, bölük, taburlar halinde muharebe ettiğini, halkın büyük kısmının da en azından pasif hale geçerek destek verdiğini, bunun bir ötesinde ne olacağını hepimizin bildiğini, o safhaya gelinmesi halinde akacak kanın, bu günleri de aratabileceğini, devletin işlevi olarak Hakkari'de iki şeyin kaldığını, bunlardan birisinin işlerin ağırlığı altında ezilmiş olan adliye, diğerinin de iki şehirde faaliyet gösteren devlet hastaneleri olduğunu; hassasiyetleri ve tehlikeleri nedeniyle, Hakkari ve Şırnak vilayetlerinde ya kısmi seferberlik veya sıkıyönetim ilan edilmesini teklif ettim.

"Sıkıyönetim teklifi" sözünü kullanmadan önce Milli Savunma Bakanı Mehmet Gölhan yerinden kalkmış, yandaki odaya geçiyordu. Genelkurmay Başkanı işaret parmağını dudağına götürerek "duymasın" işareti yaptı. Sonra:

- Sen işleri iyi yapıyorsun, zaten sıkıyönetim gibi yürütüyorsun Osman Paşa.
- Komutanım, hangi yetkilerle? Gözaltının süresi için bile, üç vilayet ötedeki OHAL valisinden yetki gelmesi lazım. İnsanları nerede, ne kadar tutabiliriz ki? Gayrı nizami harbe maruz kalan hangi devlette, böyle lastik gibi sistemlerle bela hızla yok edilebilmiş?

- Toplarsınız beş yüzünü bir stada bekletirsiniz.

- Komutanım mesele beş yüz kişi değil. Hareketler şehirlerde beş bin, on bin şekliyle cereyan ediyor. Bunlar muharebe dışı idari işler kapsamında, düşüncünüzde bile, ne kadar kuvvet, kaç tabur gerektirir? Yasal dayanakları ne olacak?

- Senin tabur sayın kaç? -14

- Bak sen çok hareketlisin, 14 taburla neler yapıyorsun. Komşunda 40 küsur tabur, 3-4 general var. Oraya başlarına bir Tümgeneral vereceğim (iki ay sonra Şırnak Tümene çıktı ve bir Tümgeneral atandı).

- Komutanım, 14 taburla değil, hareketi beş taburla yürütüyorum. Sınır taburları, karakollar, ilçe jandarmaları, sabit üslerde bulunanlar; kendilerini korusunlar, hasmı karşılasınlar yeter. Asker sayısı bu tip mücadelede çok anlam taşımıyor, hatta daha çok kayba sebep oluyor. Bu işte savaşın karakterine uygun muharebe tekniği önemli.

Komutanın refakatinde olup, odada bulunan özel kalemi ve kurmay subaylar, klasik alışkanlıklarının etkisiyle bu konuşmaları, açılmış gözleriyle, sus sus dinliyorlardı.

- Sen bir yolunu bulup, işini nasıl olsa yapıyorsun ya.

r

136 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

- Komutanım, bizim ne yapacağımızı arz edeyim mi? Biz, Türk Milleti adına şövalyelik ve fedailik yapıyoruz.

Öne doğru eğilmiş oturan Genelkurmay Başkanı, arkasına yaslanarak.

- Doğru söylüyorsun, dedi. Yemekten sonra tugaydan ayrıldılar.

Aynı gece (26 Ekim 1993) 20:30'da, Çukurca Jandarma Sınır Alay Komutanı Albay Mehmet Ali Arayarak Üzümlü Karakolunun saldırıya uğradığını bildirdi. PKK çok erken saatte eyleme geçerek baskın sağlamıştı. Çukurca'daki Jandarma Komando Takımı ile bu karakolun bağlı olduğu Köprülü'deki sınır taburunun timleri başlarında tabur komutanları olduğu halde süratle çatışma yerine hareket ettiler. Üzümlü Karakolu subay ve astsubayları tam, her tip ağır silahla donatılmış 260 asker mevcutlu, fiziksel hiçbir eksiği olmayan bir sınır bölüğüydü. Daha önceki gidişlerimde emniyet timlerinden birinin mevzilerini PKK'nın saldırılarda kullandığı Kuzey Irak topraklarında bulunan tepeye çıkartılması emrini vermiş, yerlerini de bizzat göstermiştim. Bizim topraklarımızda tertiplenen timlerin de sabit mevzilerini söktürerek o1. ların hareketli hale getirilmesini söylemiştim.

Çukurca'nın dokusundaki Üzümlü ve Serbest Karakollarına Kuzey Irak'tan tehditler sürüyordu. Gün geçmesin ki bir olay meydana gelmesin. Karakol Üzümlü köyü ile iç içeydi. Üstelik köyde korucular da vardı, buna rağmen bir türlü haber ahnamıyordu. Bu köy halkının burunlarının dibindeki PKK'lıların eylemlerini önceden haber almamaları mümkün değildi. Bu güne kadar yapılan eylemlerde köyden hiç kimsenin burnu bile kanamıyordu. Sınır Alay Komutanı Mehmet Ali ile Sınır Tabur Komutanı Yarbay Tahir'e bu köyden gözlerini ayırmamalarını birkaç kez

söyledim. Onlar da bunun farkında olmalarına rağmen somut bir emare elde edemiyorlar, "köyü kaybetmek istememek" gibi bir düşünceyi de muhafaza ediyorlardı.

Gelen raporlar gece yarısına doğru netleşti. On asker şehit, alü asker yaralı, on yedi militan ölüsü vardı. Gün ıstırken Üzümlü'ye gittim. Alay ve tabur komutanları oradaydı. Jandarma Komando Taburu PKK grubunu Kuzey Irak'ta belli bir mesafeye kadar takip etmiş, ancak tehlikelerle dolu bu topraklarda daha fazla derinliğe devam edememişti. PKK'nın bir eylem grubu hava kararınca emniyet için işgal edilen, gün ağarırken terk edilen, karakolun kuzeyinde bulunan Mehmetçik isimli tepeye, emniyet timinden önce başka bir istikametten çıkmış ve burada timin bulundukları yere gelmesini beklemişti. Tim tepeye

1993 Dönemi 137

ulaşınca da ateş açılmıştı. Bu tam bir pusuydu. Başka bir grup da karakola ateş açmıştı ama esas hedef tepeye çıkan timdi. Aslında saldırı takviye kuvvetleri oraya ulaşınca kadar, 45 dakikada bitmiş, timin tamamına yakını saf dışı olmuştu.

O gün akşama kadar burada kaldım. Üzümlü'ye bu güne değin yapılan dördüncü büyük saldırıydı. Üzümlü'ye sürekli yüklenmeleri ve yaklaşmayı gündüz bile yapmaya kalkışmaları bunları cesaretlendiren bir şeylerin olduğunu kesin hale getiriyordu. PKK kolay kolay risk kaimi etmezdi.

Emniyet timinin, mevzilerine alışılagelmiş izden çıkmaları ve tepenin üstüne başkalarının gelebileceğini düşünmemeleri hataydı. Hazırlıksız yakalanmasalar da bu kadar zayıt olmazdı.

Yurt içi ve yurt dışı kampların altını üstüne getirip tek kayıp verilmezken, bir küçük mekanda on şehit veriliyordu. Yaşamınızın bağlı olduğu bir binanın etrafında, kaçınılmaz şekilde kalıplaşan hareketler, durmak, beklemek, karakol nizamında bulunmanın olumsuzluklarıydı. Ne yaparsanız yapın; saldırı zamanı ve yerini karşı tarafın seçmesine mani olunamaz. Sonuçta yumruk sert olmasa da sizin beklediğiniz zamanda ve yerden geldiği için, sizin beklediğiniz yerden Kelen, kuvvetli bir yumruktan daha fazla hasar yaratıyordu. Karakol «ski kültüre ait bir kurumdu, zaman onu eskitmişti. Ancak, getirdiği götürdüğü tecrübe ve gerçekçi bir değerlendirilmeden geçmediği için halen işlevi varmış gibi varlığını sürdürüyordu. Muharebe hareket ve sürattir. Gayrı nizami harp daha çok hareket ve daha çok sürattir. Klasik muharebe akılla yürütülebilir. Gayrı nizami harpte akıl yetmez; (ok zeki olmak gerektir. Konvansiyonel çatışmada zebaniyle karşılaşabilirsiniz, gayrı nizami savaşta karşınızda şeytan bulunacaktır.

Sınır karakolları sınırı mı koruyor; yani geçişlere mani mi oluyor, yanındaki köye güvenlik mi sağlıyor? Hayır. Tersine saldırı hedefi olmaktan öteye gidemiyor. Neden? Çünkü, sabitler. Üzümlü Karakolu neredeyse bir taburun barış kadrosundaki personel gücüne sahip, olmayan ağır silahı yok. Niçin sürekli saldırıya maruz kalıyor? Çünkü bir beton kalıba dökülmüş gibi durağan, diğer bütün karakollar da aynı. Yapılan işleve biraz daha yukarıdan bakıldığında ise şunu görmek mümkün; aslında karakol döne döne mevcut binasını korumaya çalışan bir askeri teşkil. İki ay içerisinde; üç alaya, dört sınır taburuna ve dört ilçe merkezine bağlı 44 karakola hemen yapabileceğimiz birşey yoktu. Üstelik sınır alaylarından biri de üç ay önce yeni kurulmuştu. "Her şey eskir" sözü yeryüzünün hiç değişmeyen yasasının adıdır.

138 Unutulanlar Dışında Yem BİR Şey Yok

t

Zihnimi olabildiğince berraklaştırmaya çalışarak PKK'nın her sal-dında kullandığı arazi kesimlerini, dün gece pusu kurulan Mehmetçik Tepe'yi, Irak'ta sınıra yakın bölgeleri, karakolun civar mevzilerini ve karakolla iç içe sayılan Üzümlü köyünü, köyün karakola bakan evlerini, bunların duvar ve pencerelerini inceledim.

Köyün büyük kısmını görebilen bir yükseltide durarak alay, tabur ve bölük komutanlarını yanıma çağırdım.

- Çukurca bölgesinde hiç kimse korucu olmak istemezken, bu köy neden koruculuğu ve silahı bırakmıyor? Ateş topu gibi, duran bu karakola saldıran PKK nasıl oluyor da korucuları ürkütemiyor? Bunlar akrabaları için Kuzey Irak'a gidip gelmiyorlar mı? Gidip de hiç dönmeyen, öldürülen, yaralanan, kaçırılan var mı? PKK bizi tehdit ediyor diye hiç size müracaat eden oldu mu? Bu güne kadar size

hiç ihbar ulaştırıldı mı? Askerlerle konuştum, her defasında köyden de ateş açıldığını söylediler. Ama, o ateş edenleri, PKK'lılar köye girdiler oradan da ateş ediyor sanıyorlar. Şimdiye kadar köyü boydan boya geçip, köyün dışındaki evleri mevzi diye kullanan PKK, içinden geçtiği köyden, korucular dahil, hiç kimsenin kulna dokunmuyor. Bu köyden hiç ölen veya yaralanan korucu var mı? Daha anlatmaya devam edeyim mi? Bu saldırılan Kuzey Irak'tan gelenlerle birleşerek bu köy yapıyor. Ve bu köy kurnazları, kendileri dışındakileri saf yerine koyuyor.

Sınır Alay Komutanı cevap verdi.

- Komutanım daha önce de söylemiştiniz; biz de bunlardan öteden beri şüpheleniyoruz, fakat kesin bir kanıt ele geçiremedik.

- Hakkari'de şüphelenilmeyen kaç yer biliyorsanız söyleyin, ben de öğreneyim. Şüphe olacakların önüne geçemiyor. Öne geçmek, cesurca bir kararla hareket yapmaktır.

- Anladık komutanım.

Basında dördüncü Üzümlü eylemi haberleri:

29 Ekim 1993, Hürriyet:

"Mehmetçik Üzümlü Karakolu'nda Kuzey Irak'tan gelen PKK'lılar-la göğüs göğüse çarpıştı. 17 PKK'lı öldürüldü. Takip sınır ötesinde de devam etti. Çatışmada 10 askerimiz şehit oldu."

29 Ekim 1993 Milliyet:

"Hakkari'nin Çukurca ilçesi Üzümlü Karakolu eyleminden sonra Kuzey Irak'ta takip harekatı başlatıldı."

Cumhuriyet Bayramı, bütün karakol, kışla, üs ve mevzilerde askerlerin çalıp söylediği şarkı ve türkülerle anıldı ve kutlandı. Hakkari'de yaşayan aileler için de gazinoda sade bir program vardı. Oraya katıl-

1993 Dönem! 139

<lım. Çocuklar ellerinde bayraklarla marşlar ve şiirler söylediler. Saat '23:00'da salonun bitişiğindeki komutan odasına geçtim. Tugayın Levazım Şube Müdürü Yarbay Zafer odaya geldi ve:

- Komutanım İstanbul'dan bir müzik kaseti getirttim. Geçenlerde I larekat Merkezinde gece haberleri için radyoyu açtığımızda bir şarkı vardı. Siz çalışmanızı bırakıp dalgın bir şekilde bvi besteyi dinlediniz. O şarkıyı buldurttum.

- Sağol Zafer, çalsınlar bakalım.

"Yine bir sızı var içimde, Akşam oldu diye. Gözüm acıyor, ağlarım; Hâlâ bilmem, niye?

istemem geceyi, Onda mehtap gam oldu diye. Gözüm acıyor, ağlarım; Hala bilmem, niye?"

(Kişiliği çok farklı olan, hayata değişik bakan Yarbay Zafer; Hakkari'den döndükten iki yıl sonra rahmetli oldu.) Yarım saat sonra, 29 Ekim saat 23:30'da Yüksekova'ya bağlı, sınırdaki Dilekli köyü ve yanındaki Dibecik mezrasının büyük çaplı saldırıya uğradığı haberi geldi. Tugaya çıktım. Köyde 50 korucu vardı, Irak sınırının tam üzerindeydi, Yüksekova'ya bağlı olmasına rağmen Çu-kurca'ya daha yakındı. Bu köy bu güne kadar PKK'ya hiç yüz vermeyen ve hiçbir şekilde pes etmeyen vatandaşlardan oluşuyordu. Burası da dağların arasında kaybolmuş, yolu izi bulunmayan bir yerdi.

Korucular bütün güçleriyle karşı koyuyorlar ama çatışmanın şiddetinden Irak'tan gelen PKK gruplarının kalabalık olduğu anlaşıyordu. Yüksekova'daki birlikler 6-7 saatten önce oraya ulaşamazdı. Korucular sürekli yardım talebinde bulunuyorlardı. Çukurca'daki jandarma komando taburuna, hemen uygun istikameti kullanarak Dilek-li'ye müdahale etmesi emrini verdim. Komando taburu saat 03:00 civarında çatışma bölgesine vardı. Yürüyerek dağlarda kat edilen mesafe için bu olağanüstü hızdı. Tabur, güney kuzey istikametinden köye saldıran PKK gruplarının batısına yandan taarruz etti.

Gün ağarırken köye indim. Geldiğim helikoptere bir eve toplanmış, bazıları ağır 11 yaralı yüklenirken, köyün nerede ise bütün kadın ve çocukları da helikoptere binmek için birbirini çiğniyordu. Bu yüzden

140 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

yaralılar uygun bir şekilde helikoptere bindirilemiyordu. Gece yüz yüze kaldıkları korku, insanları hiçbir şeyi göremez ve dinlemez hale getirmişti.

Hamile, kucaklarında emzik çocuklarıyla kadınlar önlerinde dunılmaz haldeydiler. Helikopter mürettebaü bu dalgayı kontrol edecek durumda değildi. Jandarma komandoları müdahale ederek, onları helikopterin yanında uzak tutmaya çalıştılar. Çalışan helikopterin hızla dönerken fark edilmeyen palleri bazılarının başlarını bile koparabilirdi.

Yanımdaki korucu başına; "sizi daha iyi anlarlar, adamlarına söyle, sakinleştirsinler. Başka helikopterler de gelecek. Ben de buradayım. Ne istiyorlarsa hepsi yapılacak" dedim.

Bir saat kadar sonra subaylar geldiler. PKK'lılar Kuzey Irak toprakları derinliklerine kaçmışlardı. Korucuların bilgileri ile birleştirilince PKK grubunun 150 militan civarında olduğu ortaya çıkıyordu. Dilek-li köylüleri sadece korucular değil, eli silah tutan kadın ve çocuklar da dahil, olabilecek en iyi direnmeyi göstermişlerdi. PKK'nın elindeki ağır silahlar ve sayılarının fazlalığına karşı koymanın da bir sınırı vardı. Tam bu en kritik anda komando taburu çatışmaya girince durum tersine dönmüştü.

Köyün içinde devlete ait olup da daha önce kapatılmış üç yeri gezdim. Bunlar, karakol, okul ve sağlık ocağıydı. Üçü de sıra sıra inşa edilmişti. Şimdi, kapılarına çapraz şekilde latalar çakılı halde duruyorlardı. Bu görüntü insanda, çok kıymetli bir şeyini birden bire kaybetmesiyle kapıldığı, derin bir hüznü yaşıyordu.

Köyün içinde dolaştım. Köy demeye bin şahit isteyen burası da, diğer köy ve mezralardan farksızdı. Bazı bölümleri çökmüş, hala tüten 3-4 evi askerler ve köylüler su taşıyarak söndürmeye çalışıyorlardı. Köyün 25-30 çocuğu da epey zamandır benim etrafımda, nereye gitsem beraber oraya geliyorlardı. Muhtar ve korucu başı Necmettin'e (bu saldırıdan beş ay sonra, Yüksekova'da gece kaldığı evin bahçesinde pusu kurularak öldürüldü) sordum.

- Neden çevremizden hiç ayrılmıyorlar?

- Bir paşayı ilk defa ve bu kadar yakından görüyorlar. Aralarında da devamlı konuşup duruyorlar.

- Ne diyorlar?

- Paşam çok af edersiniz, paşa denince hepimizde, kelli felli, kilolu, yaşlı tipli bir zat akla geliyor. Bu hergeleler de sizi ve hareketliliğinizi görünce, çok özür dilerim, "çocuktan paşa olmuş" diyorlar. Havadan indi, tüfeği çok güzel, tabanca ve bıçağı çok büyük, deyip du-

1993 Dönemi 141

ruyorlar.

- Silahlara da meraklılar.

- Silahlarla iç içe büyüyorlar Paşam. Ne yapsınlar?

- Yerden göğe haklısın.

Bir korucu ile birlikte, uzun yeşil entarili, orta yaşın üstünde bir kailin ve bir genç geldiler.

- Beyim, bu kadının ailesinden bu güne kadar kocası ve çocukları dahil yedi kişiyi PKK'lılar öldürdü. Şimdi 16 yaşındaki oğlu ile birlikte yaşıyor. Dün gece kendisi ve oğlu hepimizden daha çok PKK'ya karşı savaştı. Size bir arzuhalı var.

- Nedir?

Anlatmaya başladı. Genel olarak anlaşılıyordu, ancak yan Türkçe yarı Kürtçe konuştuğu için beraber geldiği korucu dayanamadı:

- Paşam, oğlunun korucu yapılmasını istiyor, "ben zaten yıllardır çarpışıyorum ama kadınıym diye beni koruculuğa kabul etmiyorlar, etmesinler; ben zaten PKK'dan çocuklarımla öcünü alacağım" diyor. Oğlunun koruculuğu için Yüksekova'da ilgililere müracaat etmiş, "oğlun 16 yaşında mevzuata uygun değil" demişler. Geçen hafta Hakkari'ye gitmiş. Üç gün tugayın nizamiyesinde beklemiş, sizi görmek için, "komutan burada değil" demişler. Köye geri dönmüş.

Korucu anlatırken çevredeki bütün köylüler de başlarını sallayarak, anlatılanları onaylıyorlardı. Şu "zıkkım mevzuat", bu memleketin en dip köşesinde, neredeyse tanrıdan başka kimsenin doğru dürüst haberinin olmadığı şu vadide bile, insanlara acı çektiriyordu. Buna düşünce, yargı ve sorgudan kısmeti olmayan hafif akıllıların tembellikleri de eklenince, insanlar pratik ve sıradan işlerde dahi kelimenin tam manası ile işkenceye maruz kalıyordu.

- Peki kendisine söyleyin, oğlu şu andan itibaren korucudur. Bunun işlemleri için sağa sola koşturmasına gerek yok. Biten bu Ekim ayının maaşı da bu gün

kendisine teslim edilecek. Gene bu gün ikisinin bir aylık erzağı, buraya getirilip verilecek. Nizamiyede üç gün beklemiş olmasına gelince, ben orada devamlı olamıyorum. Ona tam olarak söyle: eşim ve çocuklarım da beni aradıklarında bulamıyorlar, haftalardır onlarla bile görüşemedim. Bunun için kusura bakmasın. Kendisi gibi böyle fedakar bir insana biz millet olarak ne yapsak azdır. Bize, kendileri gibi cesur insanların ancak elini öpmek düşer. Konuşmanın bir bölümünü anladığı anlaşılıyordu. Korucu gene kısa kısa anlattı. Kırılsık yüzü aydınlandı. Koynundan bir şey çıkarıp uzattı. Bu, birkaç santim boyutlarında, üçgen şeklinde deriden yapılmış

142 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

1993 Dönemi 143

küçük bir muskaydı.

- Nedir bu? dedim. Korucuyla konuştular, sonra;
- Paşam, bu sizi yeryüzündeki bütün tehlikelerden koruyacakmış.
- Teşekkür ederim.

Döndü, kendisi önde oğlu arkasında, derme çatma köy evlerinin arasında kayboldular.

Yanımdaki karargah subayı ve komando tabur komutanına: "Bu köyden hasta, hamile veya Hakkari'ye gitmek isteyen kim varsa, hava kararmadan tugayın kışlasına taşınacak, bizim misafirhanelerde kalacaklar. Bu kahraman kadının oğlunun iki aylık korucu maaşı ile bir aylık erzağı bu gün, gelip giden helikopterlerle getirilip teslim edilecek. Komando taburu geceyi burada geçirecek, yarın dönerken ikinci bir emre kadar kalmak üzere bir bölümünü burada bırakacak. Gene bu gün uzun bir gönder ile en büyük ebatta Türk bayrağı getirilerek, hududun üzerindeki, PKK'hlann dün gece ağırlıkla saldırdığı tepeye dikilecek. Korucuların biten cephanesi de hava kararmadan taşınmış olsun. Ben akşama kadar buradayım. Başlayın." emrini verdim.

Köye hakim yamaçlardan birine tırmanıp yalnız başıma oturdum. Bölgede hava artık iyice soğumuş, 3.000 metre üzerindeki dağlara kar çoktan yağmıştı.

Dün 29 Ekim'di. 29 Ekim gecesini ve ertesi günü nasıl geçiriyorduk. Her zaman olduğu gibi konuşmalar yapılmış, törenler düzenlenmiştir herhalde. Halbuki bu memlekette bir şeyler çoktan kopmuştu. Ateş düştüğü yeri yakmaya devam ediyordu. Buralarda, halkın hali işte ortadaydı. Ya buralarda çocukları askerde olan annelerin durumu nasıldı? Birilerine; "işlerin iyi gittiğine" inanmak, "ısırıldığında mayhoş olduğu anlaşılan gerçekten" daha kolay geliyordu.

Orhan Veli boşuna dememiş!

"Bu memleket için neler yapmadık; Kimimiz nutuk attık, Kimimiz öldük."

Basında Dibecik baskını aşağıdaki gibi halka duyuruldu:

"Korucular PKK'yı bozguna uğrattı: Hakkari'nin Dibecik köyüne 29 Ekim gecesini baskın düzenleyen 150 PKK militanı. 50 korucunun ina: di ve komandoların yetjmesi üzerine, 6 ölü ve 11 yaralı vererek, geldikleri Kuzey Irak'a kaçtılar."

"Silahlı bir gücü yönetmek bilgidenden daha fazlasını gerektirir. İlk darbeyi beklemediği yere, hızlı ve akıllı vur."

1 Kasım 1993 günü şemdinli Jandarma Sınır Alayına bağlı Alan Ka-rakolu'na gittim. Burası PKK'nın İran'daki Jerma-Betkar ile Zagros kampları arasında, Türkiye'nin İran hududundaki en uçtaki karakoldu. 3121 rakımlı Kralın Kızı Dağı'nın dibindeydi. 30 Ağustos 1992'de İran'dan gelen ve gene oraya geri çekilen PKK grupları tarafından saldırıya uğramıştı. 17 asker şehit olmuş, PKK bu eylemini videoya da çekmiş, dünya haber ajanslarına göndermiş, Türkiye de bütün dünya gibi televizyonlardan izlemişti.

Karakol şemdinli'ye, bir vadi boyunca uzanan dar ve kötü zeminli bir yolla bağlıydı. Karakola geliş gidişlerde yolun iki tarafının mutlaka emniyete alınması gerekiyordu. Buna rağmen intikal halindeki araçlara tepelerden sık sık ateş açılıyordu.

Çevre araziye, karakol bina ve müştemilatı ile mevzileri dolaştım. Bu karakol da bölük teşkilatındaydı. Subay, astsubay ve askerlerle topluca görüştüm. Onlara:

"Bu karakoldan herhangi bir askerin kılına hâlel gelirse, bunu yapmaya kalkışacakların başına neler geleceğini, bu karakolda bulunan herkesin kendi gözüyle göreceğini" söyledim.

- Yüreğiniz cesur, silahlarınız çalışıyor, mermileriniz bol, yiyeceğiniz güzel. Geriye kalan sadece, dikkat ve uyanıklığınızla, belayı kısa bir süre önceden fark etmeniz. Gözleriniz gece baykuş, gündüz şahin, vücutlarınız gece ve gündüz yılan gibi olacak. Öyle bir saür atın ki, bu onun bunun uşaklarına, size bir daha sırtaramasınlar. Gözüm üzerinizde; nasıl yapacağınızı göreceğim. Bu gün sizinle beraberim. Biraz önce binanızı dolaşırken malzemelikte iki bağlama gördüm. Kimler çalıp söylüyorsa, ben de dinleyeceğim.

Bölük dağıldı. Bölük komutanı üsteğmen:

- Komutanım bir aya yakın Kralın Kızındaki (eliyle göstermemek için, yüzü bana dönük halde arkasında kalan dağda belirgin iki noktanın arasını tarif etti) tek sivri ile yayvan kayalık arasında bütün gün karakolu gözetliyorlar.

- Bu keşif demektir. Nasıl hareket edeceğini biliyorsun, dedim.

- Biliyorum komutanım, sabit bir yerde durmayıp, sürekli değişik-

II

144 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

lik yapıyoruz. Siz konuşurken de gözetliyorlardı.

- Hem çok yüksek hem de karmaşık kayalıklarda nasıl fark edebildin? -Artık ezberledim. Güneş doğmadan geliyorlar, hava kararınca çekiliyorlar. 5-6 kişiler.

- Gidip onları almak için niye bu kadar bekledin?

- Tam Türkiye-İran sınır hattının üzerindeler.

- Şu anda bizim topraklarda değiller mi?

- Evet. Fakat 20-30 metre arkası İran.

- Sen de işi bizim topraklarda bitireceksin. Kaldı ki, bu kayalıklara orası senin, burası benim diye ölçmeye terzi mi getirecekler? Ben buraya gece iki dağ komando timi gönderir, onları sabaha karşı aldırırım ama bunu sen kendi askerlerinle yaparsan senin bu bölük bir daha eliyle aslan tutar. Sana zaman vermiyorum ama ayağına çabuk ol. Çünkü uzun zamandır buradalar, bunların keşif sonuçlarının şöyle veya böyle olması ana grubun saldırısı için çok önemli. Gün ağarırken gözetleme yerlerine geldiklerinde, onlara layık bir kahvaltı sun. Sen atmaca gibi çocuksun, bu av senin bir pençene bile az gelir.

Bölük binasının arkasından bağlama ve türkü sesleri geliyordu. İki asker çalarken birisi de söylüyordu. Yarım daire şeklinde oturan diğerleri de bildikleri kısımlara katılmaya çalışıyorlardı.

"Gözüm yolda gönlüm darda

Ya kendin gel ya da haber yolla

Duyarım yazmışsın iki satır mektup

Vermişsin trene

Arılamaz halimi kara tren

Gecikir, belki de hiç gelmez

Dağlarda salınır da derdimi bilmez

Dumanını savurur halimi görmez

Gam dolar yüreğime gözyaşını dinmez.

Yara bende derman sende

Ya kendin gel ya da bana gel de

Kara tren gecikir, belki de hiç gelmez

Dağlarda salınır da derdimi bilmez

Dumanını savurur halimi görmez"

"Gerizler başından hoplayamadım

Aman aman, döküldü cephanelerim toplayamadım.

1993 Dönem! 145

Düşman galip geldi, koklayamadım Aman aman, amanın efeler öldürmen beni, bir hiç uğruna Soldurman beni.

Mahkeme önünden eğildim geçtim

Aman aman, sol yanımdan kurşun yedim

Bayıldım düştüm.

Ahbab düşman olmuş ben buna şaştım

Aman aman, amanın efeler

Öldürmeyi beni, bir hiç uğruna

Soldurman beni."

Ayrılırken Bölük Komutanına; "Kralın Kızı'nın sonucunu bizzat bana rapor edeceksin" emrini verdim. İki gün sonra 3 Kasım sabahı şemdinli Sınır Alay Komutam aradı ve Alan Karakol Komutanı Üsteğmeninin benimle görüşmek istediğini söyledi:

- Komutanım Kralın Kızı temiz.
- Hareket tarzını söyle.
- Bütün gece tırmandık. Gün ağarırken gözetleme yerine geldiklerinde; karşıladık...
- İşte şimdi karakoldaki herkesin kafasındaki paslı çiviye söküp attın. Tebrikler, gözlerinizden öperim.

Bir hafta sonra 9 Kasım 1993'de Alan Karakolunun kurduğu pusulardan birine gece İran askerlerinden oluşan bir grup düştü. Bir İran'lı asker öldü. Bir yüzbaşı, bir teğmen ve üç İran'lı asker yaralandı. Yaralıların ilk tedavisi karakoldaki doktor tarafından yapıldı. Daha sonra sorgulanmak üzere istihbarat kuruluşlarına teslim edildiler.

"Hatayı önlemenin tek yolu ihtiyatlı olmak değil, cesarettir. Kötü oduncu, baltaszyla cebelleşir."

3 Kasım 1993'de Hakkari'de sabahla birlikte başlayan lapa lapa kar, dört saat içinde kışlada, 115 santim yüksekliğe ulaştı. Bölgede batıdaki Tugaylardan gelen beş takviye piyade taburu var-

II

146 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

di. Bunlardan sadece Derecik'te bulunan taburu Hakkari' de bırakıp, diğerlerini kış döneminde batıdaki garnizonlarına dönmek üzere serbest bıraktık. Bunun; idari, takdim ve sosyal sebepleri vardı. Jandarma Asayiş Komutanlığı Hakkari' den ayrılan taburlardan bazılarına başka vilayetlerde görev verince, bir kısmı memleketlerine döneemediler.

6 Kasım'dan itibaren Yüksekova bölgesinden Çukurca doğusuna intikal ettirilen 4. Dağ ve Komando Taburu; Sınırdan itibaren, Hakkari batısı ile Şırnak arasında kalan dağlık alanı beş gün taradı. 10 Kasım günü bu Tabura Van'daki kışlasına dön emri verirken; kış operasyonları için bütün hazırlıklarını tamamlayarak, emir verildiğinde Hakkari'ye dönmeye hazır olmalarını bildirdim.

Kasım ortalarında Hakkari'nin tamamı kar altındaydı. Aynı tarihlerde PKK İran' daki Kalareş, Jerma-Betkar, Zagros; Irak'taki Hakurk (En büyük kamp), Basyan, Mezi-karyaderi, Zap (şivi) ve Metinan kamplarında kışlık düzene geçmiş görünüyordu.

Yurt içinde artık, İkiyaka Dağları ile Balkaya Dağları'nda kışlık kamp işletemiyordu. Fakat Hakkari Merkezinin 30 km. güneyindeki Alan-düz (Oramar) ile gene Hakkari Merkezinin 20 km. doğusunda Karanlık Dağ (Kato) 'da , iki kışlık kampının olduğu, yapılan keşifler ve şimdi daha iyi çalışan istihbarat akışından anlaşılıyordu.

PKK ile ilgili hassas dinleme kaynak çıkışlı bir mesaj aldık. Botan Eyaleti Behdinan bölgesi (Hakkari) sorumlusu Suriyeli Topal Nasır'ın (kod Halat, genel mevkii Kuzey Irak) bölücü eşkıya liderine verdiği 10 Kasım 1993 tarihli dönem raporuydu.

"1. T.C. nin çok önem verdiği bir alanda bulunuyoruz.

2. T.C. bu yaz alanlara çok yükseldi.

3. Hedef bulmakta güçlük çekiyoruz.

4. T.C. nin alanlar üzerine baskısı arttıkça, halk yöreyi terk etmeye başladı.

5. Bölge için önderliğin merkezden verdiği hedefler çoğunlukla gerçekçi değil.

6. Kayıpların yerine gönderilen elemanlar yetersiz, büyük kısmı hastalıklı."

Kötü hava şartları ve derin kar faaliyetleri belli ölçülerde etkilediği için karargahta bulunurken önemli bir konu olan mayınlar üzerinde çalışma yapmak gerekiyordu.

Hakkari'de Temmuz 1993 itibarı ile her yerde karşımıza çıkabilen PKK' nin mayınlarından başka, 1990-1991 yıllarından itibaren bizim tarafımızdan döşenmiş 28.000 mayın vardı. Bunlar genellikle İran ve

1993 Dönemi 147

Irak sınırlarındaki karakollar bölgesinde bizim topraklarımızdaydı. Mayınları Hakkari'ye dışarıdan gelen istihkam taburları döşemişti. Bunların kayıtlarına

tam hakim olup çok iyi bilinmesi gerekiyordu. Mayınlı bölgeler PKK'lılar tarafından öğrenilmesin diye bilinen sembol ve işaretler de kullanılmıyordu. Geçen zaman içersinde vadi yamaçlarında bulunan yoğun kar ve yağmur nedeniyle yer değiştirmeleri kaçınılmazdı. Mesela; Üzümlü Karakolu civarında bazı bölgelerde bu durum çok bariz görülebiliyordu. İşin esas ilginç yanı, PKK unsurları hiç mayınlı yerlere girmiyordu. Bizim mayına basıp ölen ve yaralanan hiç militan olmadı. Çünkü köylülerden ve koruculardan bunların yerlerini öğrenmişlerdi. Askerlerin gidiş ve gelişlerde kullandıkları patikalar ile kullanmaktan kaçındıkları yerleri de, gözcü ve keşifçileri ile tespit ederek, neyin, nerede olduğunu ortaya çıkarmışlardı. Tugay İstihkam Şube Müdürü ve Savaş İstihkam Bölük Komutanı Yüzbaşı Yıldırım'ı çağırdım:

- Yıldırım, sen de bu sene yeni atandın ve sürekli harekate katılıyorsun, daha önce de seninle konuştuk. Şimdi tam sırası; mayın kayıtlarının tamamını bölgeler halinde tasnif et. Hangi karakol bölgesinde, neresi mayınlı ise bunları 1/25000 mikyaslı haritalara manzara krokisi gibi renkli kalemle, herkesin kolay anlayabileceği, son durumlarını gösterecek şekilde işaretle. Birer suretini de alay, tabur ve karakol komutanlarına ver. Fiziki yerlerini, teknik bilgi ve uzmanlığını da sergileyerek bizzat kendin o yerlerden sorumlu rütbelilere göster. Bu işi bir ayda bitireceksin. Seni bir ay aramayacağım; serbestsin.

- Daha erken bitireceğim Komutanım.

Hakkari İl Jandarma Alay Komutanı ile merkez karakolunun içini dolaşıyorduk. Karakol Komutanının odasında orta büyüklükte üst üste konmuş kahverengi altı çuval dikkatimi çekti. Bu tip çuvaları bir, iki iç güvenlik karakolunda daha görmüştüm. Karakolları dolaşırken hep aklıma, "buraya nereden nasıl saldırılır? Buradakiler nerelerde ne yapabilirler" de olduğu için diğer sıradan şeyleri önemsemezdim. Ama bu defa Hakkari'nin içinde Merkez İlçe birliğindeydik. Alay Komutanına:

- Bu çuvalar nedir?

- Bunlarda esrar var Komutanım.

- Ne esrarı ? Burada ne geziyor?

- Bunlar iki ay önce yakalandı. Davası başlayınca mahkemeden isteyecekler.

- Nasıl yakaladınız?

148 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

- İhbar geldi. İhbarcı yerini gösterdi. Terk edilmiş bir köy evinde bulduk.

- Kime aitmiş?

- Onu bulamadık.

- Yerini bilen ihbarcı kime ait olduğunu bilmez mi?

- Kendisi de olabilir Komutanım.

- Anlamadım!

- İhbarda bulunarak alacağı yasal para, bu malı satarak alacağı paradan daha fazla olabilir.

- Bir yaşma daha girdim. Ne kadar güzel. Yakın hepsini hemen.

- Komutanım savcılığa bildirdik, bunun işlemlerini bitirelim. Yakalayanların da kimliklerini verdik.

- Yakalayanların kimlikleriyle ilgisi ne?

- Bu malı yakalayanlar da vasal ikramiye alacaklar. -Albayım; ömrümüz hayretle geçti.

Aynı gece; K.K.K. ve Jandarma Genel Komutanlığı birliklerine aşağıdaki yazılı emri yayımlattım:

"Yürütülen bütün faaliyetlerde esrar, eroin, ve benzeri uyuşturucular ile bunların hammaddeleri, sahipleriyle birlikte yakalanamadığı takdirde; ürünler nerede bulunuyorsa, aynı yerde yakılarak imha edilecektir. İşlemin yapıldığı da bir tutanakla belgelenecektir. Emrin aksine hiçbir harekete rastlanmayacaktır." Bu sıralarda Genelkurmay çıkışlı iki mesaj geldi. Bunlardan biri, yeni general ve amiral olanlar için Genelkurmay'da yürütülen bir seminere, diğeri de bir ay sonra Avrupa'ya yapılacak gezi için hangi tarihte katılmak istediğimle ilgiliydi.

Seminere "daha sonraki yıllarda katılmamın uygun olacağını", "Avrupa gezisine de, içinde bulunduğumuz ağır koşullarda katılmak istemediğim, birliklerin başından ayrılmamın söz konusu olmadığı", iki ayrı mesajla üst karargahlara bildirildi. Kasımın son haftası karargaha aşağıdaki iki emri verdim: 1. En geç

Üç ay içinde, derin kar ve şiddetli soğuklarda muhabere koşulları altında, Kuzey Irak'ta Hakkari bölgesine dönük altı PKK kampından en büyüğü olan Hakurk kampına taarruz edeceğiz. Türk-İran-İrak topraklarındaki dağlarda çevrili "U" şeklindeki kampa, "U"nun açık ağzı olan, 46 kilometre içerdeki Irak arazisinden gireceğiz. Birlikler iki taktik vazife yapacak şekilde gruplanacak; "U"nun ağzından içeri girenler, "Sürgü" görevi ile vadi tabanındaki PKK gruplarını kanatlarda bulunan dağların üzerindeki derin karlı alanlara atacak.

1993 DÖNEM 149

Hareket ve inisiyatifleri kaybolan parçalanmış gruplara da ikinci vazife için hazır bekleyen birliklerle "Kartal Hamlesi" yapılacaktır.

Dağ ve Komando Tugayının tamamı bu harekate katılacaktır.

Harekatin tam zamanını meteoroloji raporları belirleyecek. Havanın asgari üç gün yağmaması lazım.

Harekatin kod adı "Ejder-Kış"tır. Taslak planı çatin, görüşelim. Onay için hemen üst karargahlara gönderelim.

2. Hakkari'de üç alay halinde 9000 jandarma var. Bu mevcut neredeyse Dağ ve Komando Tugayı'nın asker mevcudunun iki misli. İç güvenlik karakollarının bağlı olduğu il jandarmayı normal halinde bırakabilirsiniz ama, iki alay ve dört taburdan oluşan ve mevcutları 7000 askeri bulan sınır birliklerini seyyar jandarma gibi düşünün. Yani taburları karakol şeklinde değil, tabur komutanının komutasında; 1500 asker olarak sahra koşullarda, muhabere edecek şekilde hayal edin. Bölge sorumluları yine aynı olacak fakat binalarına, dar alan ve mevzilere asla bağımlı olmadan bölükler halinde arazideki üslerde bağımsız faaliyet gösterecekler. Lüzumlu hallerde tabur şeklinde muharebe edecekler. Ne zaman? Nerede olacaklar belli olmadığından PKK, planlı ve dört başı mamur şekilde yapılmış keşifler halinde bunlara saldıramayacak. On yıldır verilen zayıyata bakın büyük kısmı hep karakollarda; Neden? Çünkü sabit ve durağan haldeler. Hududu korumak demek binada bulunmak mı demek? Yine huduttasın, her zaman her yerdesin. Tek fark, karşı taraf benim ne zaman nerede olacağımı ve ne yapacağımı bilemeyecek. "Bilinmezlik" yeryüzündeki tüm canlıları rahatsız eder. Gayri Nizami Harbin de temel kurallardan biridir. Şimdi yapılacak şey; 6-7 bin askeri sahra koşullarda yaşayacak, beslenecek, barınacak gibi malzemeye sahip kılmak. Bunları Batıdaki depolardan Hakkari'ye getirtmek için, maksadımızı, niyetimizi açıklayan bir yazı ile ihtiyaç listelerini çıkartmamız gerekiyor. Bir Dağ ve Komando Taburunu örnek alın; özel teçhizatı dikkate almanıza gerek yok. Geçenlerde Üzümlü Karakolu'nu nasıl bizim malzemelerle donattık? Bu örneğe göre malzeme listelerini düzenleyebilirsiniz. Ben de görüşeceğim ve her komutana bunu açıklayarak fikirlerimizi kabul ettirmeye çalışacağım. Bu taslak planı hazırlayınca bizim Jandarma Alaylarından da görüş ve değerlendirme alın. Hemen söyleyeyim, sakın kimse; bunların muharebe eğitim standartları manga ve takımdır, bölük ve tabur düzeninde muharebeye girmezler demeye kalkışmasın; "subaylar" bölük ve takımları muharebe ettirmek için "subay"dır. Askerin muharebesi "tek er" faaliyetleriyle biter. Ben er

150 Unutulanlar Dişinde Yeni Bir Şey Yok

olarak sürünürüm, ateş ederim, mevzi alırım, kendime güvenim yerindeyse, silahım çalışıyor mermim tamamsa düşmanın üzerine yürürüm. Er olarak yapacağım her şey bu kadardır. İster tabur ister ordu taarruz etsin benim yapacağım "işler" hiç değişmez. Bu çalışmayı da birkaç gün içinde bitirelim.

Dağ ve Komando Tugayı'nın tabur ve bölük komutanları ile karargah subaylarını toplayarak aşağıdaki emri verdim:

"1994 baharından önce, PKK'nın yurt içi ve yurt dışındaki kamplarına büyüklük ve tehdit önceliklerine bakarak, sıra ile veya aynı anda birkaç tanesine birden taarruz edeceğiz. Grupları kamplarda siyasi ve askeri eğitimlerini tamamlayarak, bölgelerine sevk edilmeden önce, bulundukları yerde yakalayıp azami zayıyat verdireceğiz. Böylece Hakkari'de 1994 yazını rahatlatacağız.

Operasyon deyince herkesin aklına genelde yaz mevsimi geliyor. Hayır! Dört mevsim yapılacak. Her mevsim bu mücadelede ayrı ayrı kıymete sahip, kış mevsimi ise en kıymetlisidir. Binlerce tavuğu olan bir tavuk çiftliğini düşünün, kış ve bahar mevsimlerinde çiftliklerin çitleri içerisindeki binalarda 200-300'lü gruplar halinde topluca yaşıyorlar. Bahar zamanında itibaren, çiftliklerinden ve binalarında ayrılıp dağa taş, dereye tepeye dağılıyorlar. Tavukların

yakalanmaları, toplanabilmeleri, bulunabilmeleri hangi mevsimde daha akıllıca, mantıklı, pratik ve en doğrudur?

Arkadaşlar ne kadar açık ve sade bir durum değil mi? Savaşın birinci kuralı "düşmanı rahat bırakmamaktır". PKK'nın omurgasını kırmak istiyorsak, bu güne kadar bilinen ve yapıla gelenin tersine hareketin kış koşullarında yapılması şarttır. Kış ve bahar döneminde, onların, rahat rahat hazırlık yapmalarına, üstelik de hiçbir tehlikeye manız kalmadan yaşamlarını sürdürmelerine meydan vermeyeceğiz.

Kış ve bahar iyi değerlendirilmediği sürece "yazın bedeli" hep yüksek olacaktır. Bütün kamplara hızlı, daha hızlı, birbiri üzerine, kartal dalışıyla seri darbeler vuracağız.

Herkes birliğini, şiddetli soğuk ve derin karda, dağlarda, dağ geçitlerinde muharebeye hazırlasın. İç ve dış giysileri, kış donatılarını kontrol ederek, eksiklerimizi ortaya çıkaralım. Sert koşullarda yedi ila on gün barınabilecek şekilde ihtiyaçlarımızı tespit edin".

Aslında tugayın kış malzemesinin ne olup olmadığı meydandaydı. Her taburun dört bölüğünden sadece birine yetecek kadar haki elbise üzerine giyilmesi gereken "beyaz kar elbisesi" ile yine bir bölüğe yetecek kadar hedik (ayı pençesi) vardı. Beyaz kar elbiseleri de nor-

' 1993 Dönemi 151

mal patiska kumaştan yapılmış olduğundan, karın üzerine bir-iki yatıp kalkmadan sonra ıslanıyordu. Dolayısıyla altındaki elbiseyi de ıslatarak derece derece nemin iç çamaşırlara geçmesine sebep oluyordu. Bu kıyafetin naylon ve imperteksten olması gerekirdi. Kar kıyafeti herkese şart olduğundan, ayı pençesinden daha önemliydi. Ayrıca, ayı pençelerini herkesin giymesine gerek yoktu. Öncü ve iz açıcılara vererek mevcutlarla idare edebilirdik. Eldekileri bakım ve onanma olarak hizmete hazır hale getirdik.

Kar kıyafetlerini süratle Kara Kuvvetleri'nden istedik. Bir depodan bulup gönderdiler. (1994 sonundan itibaren de soğuk iklim malzemeleri gelmeye başladı.) 1993'te, Ege'deki bir birliğin askeri, hangi kışlık iç çamaşırı ve parkayı giyiyorsa, Hakkari Dağ ve Komando Tugayı'ndaki asker de aynı şeyleri giymekteydi. Keza botlar da aynıydı.

Hareket halinde; dağlarda, karla kaplı alanlarda kardan mağaralar, barınaklar, tüneller yaparak içine girmek mümkün değildir. Ne yumuşak ve derin karda bunların inşası mümkündür, ne de kimsenin bir yerde duracak zamanı vardır. Böyle şeyleri klasik muharebelerde aylarca aynı hat ve yerlerde savunma düzeninde kalmış, karları çiğnenmiş, karda bu arada uzun sürede donarak oturmuş, taarruz hızı kesilmiş, haftaları ayları çok olan birlikler yapılabilir. Veya bu tip tesisler ancak gösteri tipi tatbikatlarda görülebilir. Gerçek muharebe yaşamında, ne böyle bir zaman, ne de bunlarla uğraşabilecek asker vardır. Ortalama 2800-3000 metre yükseklikte, eksi 20-30 derecede askerlerin arka çantaları ve çadırları ıslandığında, rüzgarın taşıdığı soğuk, ıslaklıkla beraber içindikileri üşütüyordu. Bazı pratikler geliştirmeye ihtiyaç vardı. 2-3 asker, kendi çadırlarının üstünü örttüğünde, içerisinde bir mum yakıldığında bulundukları küçük mekan birkaç dakika sonra hemen ısınıyordu. PKK kamplarında burada burada gördüğümüz sayısız naylonların amacı da insan, yiyecek ve cephaneyi ko-nımak içindi. Civarımızdaki şehirlerden binlerce mumu bulmak; yüzlerce kilometre bu tip naylonları temin etmek mümkün olmadığından hepsini batıdaki şehirlerden satın alarak Hakkari'ye getirttik.

İstekle, ikmal kanallarından kadro tipi başka malzemelerin temini, tedariki, teslimi gibi bürokratik işlemlere bağlı kalamazdık. Zaman hem kılıç gibi kesiyor, hem de su gibi akıyordu.

Bugüne kadar dağlarda yaptığımız operasyonlarda, PKK'nın bulunduğu yerlere helikopterlerle yaklaşırken bölgedeki karakolların uçtuğu seviyeler bizim uçtuğumuz yüksekliklerin altında kalıyor ve bir kayalıkta tertiplendiğimizde kartal yuvaları bulunduğumuz yükseklik-

r

152 Unutulanlar Dışında Yeni BİR Şey Yok

lerden aşağıda bulunuyordu. Hava Kuvvetlerine yazı yazarak Kayse-ri'deki fabrikalarında dökümü yapılan bir kartal istedik, verdiler. Verilen kartalı

Kayseri'den Hakkari'ye bir kamyonla taşıdık ve Tugay'ın kışlasına; Dağ ve Komando Tugayı'nın bir sembolü olarak kayaların üzerine yerleştirdik.

"General, düşman dışında hiçbir şeyle ilgilenmemelidir."

8 Aralık 1993'tü. 3 Kasım'dan itibaren bölgenin tamamını kaplayan kar, aralıklarla sürekli yağıdı. Şehirleri birbirine bağlayan vadi yollarından başka her yerde, yükseklik durumlarına göre, kırk santim ile iki metre arasında kar vardı. Şemdinli-Çukurca hattından güneye, Irak topraklarından itibaren iççerlere doğru sadece dağlar karlı kaplı, arazinin genelinde kar olsa da yürüme ve yaklaşmayı engelleyecek, zorlaştıracak seviyelerde değildi.

Gece, karargah subaylarının büyük kısmı çekildikten sonra, Harekat Merkezindeki kabartma harita üzerinde 2-3 saat, sakin bir ruh halinde bulunmaya çalışarak, PKK gruplarının durum ve psikolojilerini hissetmeye çalıştım. Bazı hesaplar yaptım. Harekat Şube Müdürü çalışıyordu.

- Ahmet, yarın Jandarma Özel Harekat Grubu'ndan iki komando timi Üzümlü Karakolu'na taşınınsın, dedim.

- Bir istihbarat mı aldınız komutanım?

- Hayır, keşke bir istihbarat olsa; orada bir şey olacaktı gibi bir his var içimde.

- Üzümlü'de eksik olan bir şey yok komutanım.

- Orası öyle de, karakol etrafından fazla uzaklaşmıyorlar. Psikolojilerini ne kadar yükseltirsek kendilerini o kadar iyi hissederler. Bu iki tim gündüzleri karakolda istirahat edecek. Gece, karakolun altından Kuzey Irak'a girecek. Her gece başka bir yerde pusu kuracak, gün ağarmadan karakola dönmüş olacaklar. Timler helikopterle doğrudan karakola değil, sıradan bir faaliyetmiş gibi uzak bir yere bırakılacak, karakola gece gizlice girecekler. Bu iki komando timinin varlığından askerler dışında, köylü, korucu kimsenin haberi olamaması için oradaki subaylar ne gerekiyorsa, her şeyi yapacaklar.

- Anladım komutanım, emredersiniz!

1993 Dönemi 153

İki Jandarma Özel Harekat komando timi 9 Aralık 1993 gece yarısı Üzümlü Karakolu'na girdi. Timlerin Üzümlü'deki üçüncü akşamı, 12 Aralık 1993 saat 21:15'te Çukurca Sınır Alay komutanı aradı. "Üzümlü karakol bölgesinde çatışma çıktığını" söyledi. Çatışma bütün gece devam etti. Çukurca'daki Komando Taburu da karakola intikal ederek, Kuzey Irak topraklarına girdi. Sabah olurken karakola indim. İki komando timi pusu kurmak için karakoldan hareket edip, Kuzey Irak'ta yürüyüş halindeyken, Üzümlü'ye saldırmak için yaklaşımakta olan PKK grubu ile karşı karşıya gelmişlerdi. İlk darbeyi de bizim timler vurmuştu. Fakat silah seslerinin duyulmasından 15-20 dakika sonra, Üzümlü köyünden karakola saldırı başlamıştı. Köyden gelen ateşler, her şeyin PKK'lılarca planlandığı gibi gittiğini sanıp, hem yaklaşmanın, hem sızmanın tamamlanıp da saldırının başladığını düşünen, köydeki korucu ve milisler tarafından açılmıştı. Bu karakola daha önceleri yapılmış olan saldırılar da bu geceki gibi olmuş, Kuzey Irak'tan 100-120 kişilik PKK grubu gelmiş, köydekilerle birleşince 200-220 militanla bir PKK grubu saldırıyormuş gibi kıymetlendirilmişti. Bu gece maskeleri aşağı inmişti. Sabahleyin köyde bir tek kişi yoktu. Hepsini kaçırmıştı. Komando timlerinden biri astsubay çavuş dördü komando eri 5 şehit, doğrudan karakola yapılan atışlardan da bir asteğmen ve bir karakol eri şehit olmuştu. Toplam yedi şehit, on bir yaralı vardı. PKK'mn kaçıramadığı 24 ölünün büyük kısmı Kuzey Irak topraklarındaydı. Yaralıların çok fazla olduğu ortadaydı. Kan gölüne dönmüş yerlerde dahi hiçbir ceset yoktu.

Kuzey Irak topraklarına 8-10 kilometre girmiş olan Jandarma Komando Tabur Komutanı Kasıması köyü yakınlarından aradı:

- Komutanım, karşıma silahlı peşmergeler çıktı. Daha fazla ilerlememizi söylüyorlar.

- Silah kullanarak engel olabilirler mi?

- Kararlı görünüyorlar komutanım.

- Dün geceki yaralıların bir kısmı o köyde tabii.

- Bazı katır izleri bunu doğruluyor.

Çukurca bölgesinin tamamındaki Kuzey Irak arazisi Barzani'nin mntıkalarıydı ve köylerin tamamı onun aşiretine aitti, peşmergeler de onun silahlı adamlarıydı. Jandarma Komando Taburu iki bölüğü ile müdahale etmişti ve tabur komutanının

yanında 200 kadar asker vardı. Sürprizlerle dolu vadilerde, bu adamların yaşam alanları, her çeşit tuzak ve pusulara müsaitti. Köylerin hemen arkasında da PKK'nın Metinan kampı mevcuttu. Daha fazla ilerlenmek istendiğinde peş-

154 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

1993 Dönemi 157

mergelerden de ölenler olacaktı ama önemli olan bölgeye yabancı olan taburu, PKK'sıyla peşmergesiyle dolu daha güneye sürmek 200 asker için gündüz gözüyle büyük bir risk ve anlamsız kayıp vermektir. Atılacak taş, ürkütülecek kurbağaya değmezdi. Tabur komutanına;

-Peşmergelerin başındaki hokkabaza söyle; Türkiye'den aldığı maaşla, tüfekle, yiyeceklerle PKK'lıları köylerinde saklayıp, bize caka satacak nankörler, bakalım daha ne kadar birilerini kandırmaya devam edecekler. Biz hancı, onlar yolcuyken daha çok görüşeceğiz. Sen farklı bir istikametten Türk topraklarına dön, dedim. - Komutanım bu bölgede eski bir Irak kışlası var. Kışla temeline kadar yıkılmış. Araştırdım körfez harbinde burada 600 kişilik bir Irak taburu varmış, hiçbir yardım alamayan askerlerin tamamını peşmer-geler bir gecede kesmiş. - Aşiret bir ortaçağ kurumudur. Farklı bir şey söyleseydin yadırgardım. PKK Üzümlü Karakolu'na daha önce dört saldırı gerçekleştirmiş; bu eylemler gazetelerde "Yine mi Üzümlü" diye birinci sayfada, başlıktan verilmişti. Bu beşinci saldırı için gelişleriydi ve Kuzey Irak'tan karakola yaklaşıırken yakalanmışlardı. 12 Aralık 1993'ten sonra Türkiye bir daha Üzümlü adını hiç duymadı. Ne olmuştu da Üzümlü Karakolu artık haberlerde yoktu? Merak eden de olmadı.

Basın, Üzümlü çatışmasını aşağıdaki bilgilerle halka duyurdu:

13 Aralık 1993, Hürriyet:

"Basamadan basıldılar. 24 ölü Hakkari'nin Çukurca ilçesi Üzümlü Jandarma Karakolu'nu basmak isteyen PKK'lılar hezimete uğradı. Irak topraklarında da süren operasyon sonucu 24 PKK'lı ölü ele geçti."

13 Aralık 1993, Sabah:

"Aynı karakolu 5 nci kez basan 24 PKK'lı öldürüldü. Kuzey Irak'tan gelen bir grup terörist dört kez baskına uğrayan Çukurca'nın Üzümlü Jandarma Karakoluna roket ve uzun namlulu silahlarla saldırdı. 24 PKK'lı öldürüldü. Bir subay, bir astsubay ve üç er şehit oldu. Kuzey Irak'a giren komandolar harekate başladı.

15 Aralık 1993, Hürriyet, tam sayfa başlıktan:

"Sızma harekatı: Önceki gün PKK'ya son yılların en büyük darbelerinden birini vuran güvenlik güçleri, ilk defa gece sızma harekatı gerçekleştirerek PKK'yi pusuya düşürdü. 200 kişilik PKK grubu Üzümlü Karakolu'na baskın için gelirken, Kuzey Irak'a sızma harekatı gerçekleştiren komandoların pususuna düştü. İlk anda PKK'ya 17 kayıp verdirildi."

-(K)1 ^ ^at 14:30'a kadar belki 10-15 kere Ge-, " f.S j"ğu herkesle görüştü. İstihbarat Baş-j J1 ,J Ic(zda diye, tam 4,5 saat geçti. Sonunda f ^Th^ Seldi- Görüşmesinden sonra bana; '17 ^ rz etmişler, O da "Osman Paşa'ya söy-' İT ^ ^ani'nin peşmergelerin hiçbirinin kılı-I ? ı j ~^aksa operasyonu yapabilir" demiş. -oyeo aoo^rruz ettiğimizde bunların denilen ka-mpıııı k*»^k_ Üzümlü saldırısından sonra bizim uıgor uvfi orta(ia, şimdi gideceğimiz bölge ve Ç^ma ^İzümlüye saldıranlar da oradalar. Bar-t an ile ^^3 ne yapmaları lazım? Bunların da I , pasına 1,5 saat kaldı, Türkiye'nin en jn rar-*~ ırnlvlZ) büün ağırlıkları atük. Asgari '* İH rekat arı kovanmın icine dalmak sek-t\j myıt1!' ,as*fihkta yapılabilir. Her şeye rağmen he-i%bif i ıTfMrşılabiliriz. Ateş desteğinden vaz-^u/ilkl11 H JLetik0?*-™1** «Çamayacağı için tahliye W.I Ke 70nun. dedim. r\ |"///l^İçiyvpnuşmayı sonuna kadar dinledi. Sonra:

A u ?Uk kcfe/-^^. zaman çokgeçü iyi bir kotek

1 Osman

//i / T ^t h' • -/r şey ka^ma^1' komutanım ,dedim. '

Iw:fîra

Diyarbakır'a gitmek üzere ayrıldı.

saatson;1rimır bölgesinde kaldık

fag^S1115>an Hürriyet gazetesi aşağıdaki habe-

r\ -ir />rnandoları 27 PKK'h öldürdü. Kuzey ^,%nun PKK'hların ele geçirdiğini belir-
'/ 'dû irjece bir "sızma °Perasyonu" gerçekleş-/ ?llge<l ;şmerge
karakolunu basan dağ koman-
/ l^w - -i 'daydım- Hakkari il Jandarma Alay Ko-' ""Q- .Albay Necmettin
sınıf arkadaşımı.
(Kato) civarından bir ihbar aldık. Ya-' ' nmişler. Oraya giünek istiyorum.
n, herkes tam inisiyatife sahip. Ancak
[/ yorsun, fd r
156 Unutulanlar Dişinda Yenj Bir Şey Yok
1993 Dönemî 157

defa ben sorguladım. Son olarak da en güvenilir olanı helikoptere bindirip, sınıra paralel uçarak, nerede ne kadar PKK'h olduğunu nokta nokta tespit ettik. Üzümlü'ye gelen PKK'hların 86 yaralıları vardı. Bunlar saldırıya katılmayan başka gruplarla birlikte dokuz ayrı yerdeydiler. Saklandıkları yerlerden dördü arazideki sığınak ve mağaralarda, beşi de Kanimasi köyünün içindeki evlerdeydi. Haber kaynaklarının birbirini onaylayan en sağlam bilgilerden biri de, buradaki yaralıların tedavilerini bir Alman doktor ile bir Alman hemşire yapıyordu. Komando Taburu'nun neden daha güneye gitmesine mani olmaya kalkışmaları ortadaydı.

20 Aralık 1993 günü Kuzey Irak'taki bu bölgeye taarruz etmek üzere; Yüksekova'daki 1. Dağ ve Komando Tabur ile Hakkari'deki 2. Dağ ve Komando Taburu Çukurca'ya karadan intikal ettiler. Diyarbakır'dan istenen helikopterler de aynı gün Hakkari'ye, Tugay'ın kışlasına geldiler. Aldatma planı gereği 20 Aralık'ta Çukurca'ya uçacaklardı.

Çukurca Jandarma Sınır Alayı kışlasında karargah subayları ile harekate kaılacak olan 1., 2. Dağ ve Komando ve Jandarma Komando Tabur komutanlarıyla 19 Aralık gecesi plan üzerindeki son görüşmeleri yaptık. Her şey tamamdı.

Harekat; uçar birlik kullanılarak, havadan hücum tarzında bir taktik akındı. Hedeflerin üzerine alçak uçuşla yaklaşılabacak ve doğrudan hedef bölgesine atlanılabaktı. Kobralar havada bulunacak, ihtiyaç halinde yere atlayan komandoları destekleyeceklerdi. Harekat 20 Aralık günü gün ağıarırken başlayacak, hava kararmadan aynı gün aydınlık süresinde bitirilecekti.

Her zaman altın değerinde olan zaman, bu harekatta paha biçilmez kıymete sahipti. Süratle gitmek, süratle vurmak, süratle dönmek; harekatın özüydü. 20 Aralık sabahı, bir haftadır bu bölgelerde olduğu veçhile sisle başladı.

Türkiye'ye nazaran daha alçakta kalan Irak arazisi göz gözü görmeyen sis denizi gibiydi. 1200 komando ve iki süper kobra helikopteri, dokuz adet karaşahin, 09:30'da, sisin kalkmasıyla harekate başlamak üzereyken; Jandarma Asayiş Komutanı Korgeneral Hasan Kundakçı Çukurca'ya geldi. Kendilerini karşıladım.

- Osman Paşa harekat için Genelkurmay'dan haber bekleyeceğiz. Durumlarını ona göre ayarla, dedi.

- Komutanım hedefler yeşil hat denilen yerin 15 km içinde, onun için onay almayı düşünmedim.

- Bizim Asayiş Karargahı bildirdi. Oradan da Genelkurmay Başkanı'na arz edelim dediler.

II

Hasan Paşa saat 10:00'dan saat 14:30'a kadar belki 10-15 kere Genelkurmay Karargahında bulduğu herkesle görüştü. İstihbarat Başkanı arzda, Harekat Başkanı arzda diye, tam 4,5 saat geçti. Sonunda Hasan Kundakçı Paşa'ya haber geldi. Görüşmesinden sonra bana;

- Genelkurmay Başkanı'na arz etmişler, O da "Osman Paşa'ya söyleyin operasyon sırasında Barzani'nin peşmergelerin hiçbirinin kılına hanel gelmemeli, böyle olaksa operasyonu yapabilir" demiş.

- Mezi-Karyaderi Kampına taarruz ettiğimizde bunların denilen karakolların ne olduğunu gördük. Üzümlü saldırısından sonra bizim birliklerin karşılalarına çıkmaları ortada, şimdi gideceğimiz bölge ve köy onların, PKK grupları ile Üzümlüye saldıranlar da oradalar. Bar-zani ve peşmergelerin daha başka ne yapmaları lazım? Bunların da hepsi bir tarafa havanın kararmasına 1,5 saat kaldı, Türkiye'nin en doğusundayız. Biz hafif donanımlıyız, bütün ağırlıkları atük. Asgari altı saate ihtiyacımız vardı. Harekat arı kovanının içine dalmak

şeklindeydi. Onun için ancak aydınlıkta yapılabilir. Her şeye rağmen hesaplanamayan durumlarla da karşılaşabiliriz. Ateş desteğinden vazgeçtim. Yaralılarımızı da gece helikopterler uçamayacağı için tahliye edemeyiz. Harekattan vazgeçiyorum, dedim.

Hasan Paşa sakin bir şekilde konuşmayı sonuna kadar dinledi. Sonra:

- Gene de sen bilirsin Osman Paşa zaman çok geçti. İyi bir kötek yiyeceklerdi ama olmadı işte.

- Artık bu planla yapılacak bir şey kalmadı, komutanım ,dedim. Kundakçı Paşa yarım saat sonra Diyarbakır'a gitmek üzere ayrıldı. Ben ve bütün birlikler gece sınır bölgesinde kaldık.

21 Aralık 1993 günü yayımlanan Hürriyet gazetesi aşağıdaki haberi veriyordu:

"Gece Irak'a sızdılar. Dağ Komandoları 27 PKK'lı öldürdü. Kuzey Irak'taki bir peşmerge karakolunun PKK'lıların ele geçirdiğini belirleyen dağ komandoları, dün gece bir "sızma operasyonu" gerçekleştirdi. Sınırdan 7 km içerdeki peşmerge karakolunu basan dağ komandoları 27 PKK'lı öldürdü."

25 Aralık günü gene Çukurca'daydım. Hakkari il Jandarma Alay Komutanının aradığını söylediler. Albay Necmettin sınıf arkadaşımı.

- Necmettin dinliyorum.

- Komutanım Karanlık Dağ (Kato) civarından bir ihbar aldık. Yakındaki boş köylerden birine inmişler. Oraya gitmek istiyorum.

- Bunu bana niye soruyorsun, herkes tam inisiyatife sahip. Ancak senin kaç timin var ki?

158 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

- Polis Özel Harekatı sürekli Hakkari'de. Emniyet Müdürüne söyledim onları alacağım. Benim yanımda da iki tim var.

- Necmettin Kato'da büyük bir grup var. Senin beraber gideceğin Jandarma ve Polis timleri bu işte çerez bile olamaz. Helikopter ve ağır silah desteği gerekirse, kara muharebeleri çok farklı şey biliyorsun; topografya, harita, hava araçlarını sevk etme. (Ona telefonda Dağ ve Komando Tugayının bir hafta içersinde oraya taarruz edeceğini söyleyemiyordum.)

- Komutanım başlarında ben olacağım.

- Peki, sen bilirsin. Ama bu ekipler Karanlık Dağları'na çıkamaz, orada da bir iki gün dahi kalamazlar.

Daha Çukurca'dan ayrılmamıştım. Havanın kararmasına kısa bir süre vardı. İl Jandarma Alay Komutanı bu kez telsizle aradı.

- Komutanım henüz Kato Dağı eteğinde iken PKK. hlar ateş açtılar, ilk ateşte benim habercim şehit oldu. İki de yaralı er var. Polisler bu gece burada kalmayız diye Hakkari'ye doğru gidiyorlar.

- Temas ne zaman sağlandı? Siz tam neredesiniz?

- Temas 4 saat önce sağlandı. Bizde Kato'nun bir kıyısındaız. Polislerin durumunun Vali Bey'e bildirdim. O'da "dönmeyeceksiniz" diye emir vermesine rağmen, onu da dinlemediler.

- Sen Hakkari'ye dön. Oraya geliyorum.

26 Aralık saat 01:00'de Tugay'ın batısındaki 3.265 metre rakımlı şü-raker-koç Tepe'de bulunan ama telsiz sistemlerinin rölesindeki muhabere müfrezesine bir grup PKK'lı saldırıya teşebbüs etti. Temmuz ayında bile en kalın kıyafetlerle üşünülen bu yerin şimdi Sibiryadan farkı yoktu. Daha önceleri de buraya niyetlenmişlerdi. Müfreze (25-30 asker) hazırlıklıydı. Daha tel örgüleri geçmeye çalışırken bunları karanlıkta fark eden nöbetçilerden bir asker, açtığı ateşle biri erkek diğeri kadın iki militanı öldürdü. 15-20 dakika içinde altı PKK'lı öldürölünce, diğerkleri geldikleri yere kaçtılar, yani Kato-Karanlık Dağdaki kamplarına. Civarda bir şeyler yaparak akıllarınca varlık gösterisi peşindeydiler.

Aynı gün şemdinli Derecik 'teki Piyade Tabur Komutanı Kurmay Yarbay Ali, sınırdan 15-20 km içeride Irak topraklarında PKK'nın iki sığınacağının yerlerini öğrendiğini, gidip bulmak istediğini söyledi. Taburun Kuzey Irak'a giren bölükleri sığınakları buldu. Çok miktarda el bombası mayın ve erzak çıkardılar. Fakat kısa bir süre sonra çatışma çıktı. Bu bölgede genişleyecek bir muharebe piyade taburunun unsurlarını zorlayabilirdi. şemdinli'deki Dağ ve Komando Taburuna

iki kara şahin gönderdik. Komandolar piyade taburu ile çarpışan PKK grubunun arkasındaki kayalık mıntıkaya atladılar. Ben de çatışma alanına gittim. Geri bölgeleri kuşatılan, hiç ummadıkları bir durumla, hem de Irak arazisinde yüz yüze kalan PKK grubunun telsizleri, ana baba günü, panik halinde ciyak ciyak ötüyordu. Laçkalaşan sinirleri-le birbirlerine küfürler yağdırıp durdular.

28 Aralık 1993, Hürriyet Gazetesi:

"Irak sınırında 11 PKK'lı öldü: Hakkari'nin şemdinli ilçesinin Irak sınırı yakınlarında 11 terörist ölü olarak ele geçirildi. Sığınaklarda 30 el bombası, 24 mayın, bol miktarda gıda maddesi bulundu."

28 Aralık 1993, Milliyet Gazetesi:

"Hakkari'nin şemdinli ilçesi yakınlarındaki operasyonda 11 PKK'lı öldürüldü."

Jandarma Asayiş Komutanlığı 'ndan 22 Aralık 1993 tarihli bir mesaj geldi.

Metinde "Jandarma Asayiş Komutanlığı bölgesinde (Güneydoğu Anadolu-13 vilayet) yedi operasyonun, uygulanan taktikler, kişisel cesaret ve gözü peklik açısından harp tarihi ve kayıtlarına kaynak teşkil edecek şekilde olduğu belirtiliyor ve harp tarihine esas olacak gibi, daha detaylı rapor edilmeleri" isteniyordu. Bu yedi hareketin dört tanesi Hakkari'ye aitti; Ağustos, Eylül, Kasım ve Aralık aylarını kapsıyordu. Diğer üç operasyonun her biri başka bir vilayete aitti, tarihleri de Kasım ayını gösteriyordu. Hakkari'dekiler; İkiyaka Dağları, Bal-kaya Dağı Operasyonlarıyla, Serbest ve Üzümlü Karakolları çatışmalarıydı.

Mesajı karargah subaylarına verdim ve sordum:

- Bu mesajda büyük bir noksanlık var, nedir?

-Ekim ayında Kuzey Irak'a, Mezi-Karyaderi Kampına yaptığımız hareketi unutmuslar. Hızla dalıp çıkmamızdan olacak herhalde; şok etkisi var ya komutanım, dost düşman herkesi etkiliyor.

- Bizi sonuçlar ilgilendiriyor arkadaşlar ama; bir tugayın ilk kez, tek başına PKK'nın Kuzey Irak'taki kamplarından merkezdekine, gece 20 km sızması, bunu 3000 komandoyla gerçekleştirmesi bir taburun da kimsenin bilmediği, görmediği Kuzey Irak'ta dağlardan, bir karanlık süresinde 36 km yol kat ederek kampı güneyden kuşatması ve buranın hiç zayıt verilmeden 48 saatte yerle bir edilmesi doğal bir şey olamaz. Bu kadar asker gece kayalıklarda zaman zaman geçerken düşüp kolunu bacağını kırabilir, kayalıklardan vadilere düşer, herhangi bir nedenle ayağı kayar, başı parçalanabilir. Çünkü sürekli hızlı hareket ihtiyacı bu sonuçları dahi mantıklı gösterebilir. Bunlar bile ol-

160 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

madı. Asayiş Karargahı'na bunları da telefonla bildirin. Mezi-Karye-deri hareketini de detaylandırarak, diğerleri ile birlikte gönderin.

161

"Bir kayba ağlar

Şu gördüğüm sıradağlar

Her gün yatuk bir türkü söyler

Yiğidim yiğidim diye dumanlı tepelerinde rüzgar,

İşittin mi hiç?"

Mehmet Rıza Çalışkan

Üçüncü Bölüm 1994 DÖNEMİ

162 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

1994 Dönemi 163

"Gözü peklik bir hikmettir.

Muharebenin en önemli bölümüdür.

Cesaret büyük ölçüde alışkanlık ve kendine güvendir."

30 Aralık günü istihbarat Şube Müdürü geldi:

- Komutanım bir gazetenin muhabirleri geldiler. Yılbaşı gecesini sınır karakolunda askerlerle beraber geçirmek istiyorlar. İzin belgeleri var.

- Tamam gitsinler. Nereyi istiyorlarsa. Birlik komutanına haber verin.

- Üzümlü'yü istiyorlar.

- Harun, Üzümlü'de yılbaşı gecesi bekledikleri heyecanı bulamayacaklar. Üzümlü dosyası kapandı. Onlar bunu tabii ki bilemezler. Hal böyleyken, bu güne kadar 31 şehit, 27 yaralı veren Üzümlü Karako-lu'nda yılbaşı gecesini geçirmek isteyenler, herkesten farklı adamlardır. Bu memlekette cesur adamlara, ihtiyaçları olmasa da yardımcı olmalıyız. Benim ilk sözüm, biliyorsun, "önce

cesarettir." Cesur adamları severim. Ne istiyorlarsa, neye ihtiyaçları varsa, hepsi karşılansın.

2 Ocak 1994, Hürriyet:

"Rahat uyuyun biz buradayız: Üzümlü kahramanları Reşdan Dağı'nın 2.500 metrelik zirvesinde, Irak sınırının sıfır noktasında yer alan bu vatan toprağında sanki başka bir dünyada yaşıyorlar. Şehit olan 31 kahramanın ölümsüz anıları şimdi Reşdan Dağı'nın zirvelerinde dolaşıyor. Soğuk ve karla iç içe yaşayan Mehmetçiğe bunlar hiçbir şey ifade etmiyor. Ay-yıldız Bayrağımızın gururla dalgalandığı mev-zilerdeki Mehmetçiğin gözü 24 saat Kuzey Irak'ta Ayaş'lı Ahmet Gündüz, savunmada düşmanı beklerken "Bıraksalar, gidip şu dağları dümdüz etsek" diyor. Kanlarıyla destan yazanlar "Herkes rahat uyusun biz buradayız" diyor.

31 Aralık 1993'te, gece yılbaşı olması nedeniyle PKK dağ kadrosu veya şehir ve köylerdeki milisleriyle bir yerlere saldırmak isteyebilirlerdi. 30 Ağustos, 29 Ekim gibi özel günlerin gecelerinde mutlaka eskiden bunu yapmıştı. Birlikler ve karargahlar hayanın kararmasıyla birlikte; kışla, üs, karakol ve mevzilerde farklı tertip ve aldatma dü-zenleriyle bütün gece tetikte beklediler. Aslında her gün her saatte aynıydılar, ancak bu gece herkes daha değişik bir duruş aldı. 1 Ocak 1994'e gireli iki saat olmuştu. Yanımda nükte makinesi Le-

164 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

vazım Şube Müdürü Yarbay Zafer de vardı. (1996'da yakalandığı amansız bir hastalıktan rahmetli oldu)

- Komutanım bu gece boşuna bekliyorsunuz. Gelmeyecekler.

- Aceleci olma Zafer!

- Komutanım siz PKK'lıları alıştırdınız. Artık onlar neredeyse, biz onların bulunduğu yere gidiyoruz. Adamlar tembelleştiler. Bu karda kıyamette niye yollara düşsünler. Gelmemelerinin başka bir sebebi daha var.

- Zafer, sen levazımcılığı bırakmış savaşçı olmuştun. Neymiş o sebep?

- Bunun şarkısı bile var komutanım, müsaadenizle onu söyleyeyim.

- Neymiş, dinleyelim.

Zafer şarkıyı müziği ile birlikte söyledi:

Akşamın olduğu yerde

Bekleniyorsun, geliniyorsun

Çünkü seni çok sevdiğimi

Biliyorsun, gelmiyorsun.

1993 yılı gelip geçiyor

Sen gelmiyorsun

Çünkü seni çok sevdiğimi

Biliyorsun, gelmiyorsun. Kurmay Başkanı:

- Son 15 günde kömür sıkıntısı yaşadık. Tugay'ın kömürü şırnak'ta-ki madenden alınacaktı. Kömür ihalesini Diyarbakır yaptı. Taşımayı ise Mardin yapacaktı. Şırnak'taki maden ocağını PKK'lılar sık sık bastığı ve halen de tehdit ettiği için müteahhit günde bütün bölge için 4-5 kamyon ancak kömür çıkartabiliyor, 0 da bize düşmüyordu. Mardin'deki taşıma müteahhidi de mukavelesini yaktı. Kömür hazır bile olsa taşınamıyordu. Siz ikimize "Bu işlerde hiçbir aksaklık istemiyorum" diye birkaç kere emir vermiştiniz.

- Hallettiniz mi?

- Zafer bizzat kendisi Diyarbakır'a giden helikopterlerden biriyle şırnak'taki madene gitti. İki gün kaldı ve iş yoluna girdi.

- Doğrusunu yapmışsın Zafer, işlerin iyi gitmesini istiyorsan kendin yap; dedim.

- Komutanım askerlerin operasyon dönüşlerinde kışlanın ısınmadığını öğrenince, nasıl olsa siz beni madene attıracaktınız. Ben savaş teçhizatını kuşanıp, tüfeğimle birlikte oraya giderek Dağ ve Komando Tugayının Levazım Müdürü nasıl olurmuş dostu düşmana gösterdim.

1994 Dönemi 165

Karargah subaylarından biri:

- Sizin bir hafta önce poligonda atış yaptığınızı iki hedef kağıdı Zafer Yarbayımda. Sizden sonra poligona gidip onları aldı ve odasına getirdi.

Kurmay Başkanı:

- Komutanım belki fark ediyorsunuzdur. 0 günden beri Levazım Şube Müdürü size arza gelemiyor. Siz karargaha geldiğiniz zamanlar, "Komutan sinirli mi?" diye bana sonıp odasına dönüyor.

- Hayrola Zafer, ben dağda taşta her zaman ateş ediyorum, Poligonda sadece farklı bir deneme yaptım. Bundan ne çıkar?

- Dağda taşta yapın. Orada düşman var ama kışlada sadece biz varız. Bu hedef kağıtlarındaki denemeyse normal ne olur? Ben sağlamcıyım komutanım.

1 Ocak 1994'ün yılbaşı, rahmetli Zafer'in nükteler yaparak güldürmeye çalışmaları ile böyle geçti.

"Ateş yakar; insan bunu telkinle öğrenir.

Kimse ateşte yananlar kadar emin olamaz.

Ölüm de öyledir. Ölümü saniye saniye hissedenden emin olur.

Diğerleri sadece biür, ölümü yaşayamaz."

3 Ocak 1994 günü Harekat şube Müdürü gelerek, Genelkurmay ve Jandarma Asayiş Komutanlıklarından aradıklarını, onay için gönderdiğimiz Kuzey Irak'taki Hakurk Kampı'na yapacağımız harekat planının (Ejder-Kış) Genelkurmay Başkanı'na arz edildiğini, Genelkurmay Başkanı'nın "İran topçusunun zaman zaman Hakurk'a ateş açtığını, Hakurk'tan İran topraklarına giden geçitlerin mayınlanmış olabileceği düşünülmektedir, buralara indireceğimiz komando timlerinin o yerlere indirilmesinden vazgeçilmesini söylediğini, eğer operasyon yapılacaksa bunun Temmuz 1994'te yapılmasının uygun olacağını" kendisine bildirildiğini söyledi.

-Ahmet, sen, bunu sana söyleyenlere; PKK'nın Hakurk'tan İran'daki Zagros Kampı'na geçmek için kullandığı bu 3000 metrenin üzerindeki kayalıklara kendisi basmak için mayın döşemeyeceğini, Mezar-gediği üzerinden Hakurk'a tepeden bakan bizim timlerin, bir yıla yakındır oraya İran topçusunun bir mermi daha atmadığını, ne gördük-

166 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

lerini ne de duyduklarını söylemedin mi? Kaldı ki 20 kilometre uzunluğundaki Hakurk Vadisi'ne bir iki topçu mermisi düştü veya geçitlerde birkaç mayınla karışlaştık. Bu ikisinin PKK'nın havan ve roket atışlarının yanında kıymeti var mı? Mermi atılacak, mayınla karşılaşacağız diye düşünsek bir tek harekat yapabilir miyiz?

- Kışladan bile çıkamayız komutanım.

- Peki, sen bunları sana söyleyen karargah subayına açıklamadın mı?

- Komutanım, malumlarıdır. Siz bu tip arzları bizden iyi bilirsiniz. Genelkurmay Başkım harekat yapılsın istiyor fakat, bunun Temmuz'da olmasının uygun olacağını belirtiyor.

- Topçu ve mayın meseleyse, Temmuz'da sorun ortadan kalkar mı? Temmuz ayında Hakurk Kampı'nda muharebelerde sakatlanmış kör, topal, sadece lojistik işleri yapan idari insanlar dışında militan olmadığını, sen de ben de bilmiyor muyuz? Temmuz'da yurt içinde her yer yanarken Hakurk'taki 50-60 sakat adamın peşine düşülür mü? Bu çalışmamız Irak'a derin dalacağımızdan erken onay istediğimiz ve zamanını bizim tayin edeceğimiz bir harekattı. Önceliğimizi biliyorsun, yurt içindeki 2 kişilik kamp, Karanlık Dağ (Kato) ve Alandüz (Ora-mar) bu ikisini de, üst üste ve hemen çökartacağız. Ejder zaten sırasını bekleyecek, kasaya koyun! "Ardından yüz köpek havlamayan kurt, kurt sayılmaz."

Dağ ve Komando Tugayının Hakkari, Yüksekova, Şemdinli'de bulunan taburları ile Çukurca'daki Jandarma Komando Taburu derin kar ve şiddetli soğuklarda, dağ ve dağ geçitlerinde muharebe edecek gibi hazırlıklarını hızla tamamladılar. Birliklerin hazırlıklarını bulundukları yerlerde gece de onlarla birlikte kalarak kontrol ettim. Her yerde subay astsubaylarla topluca nerede neyi nasıl yapacağımızı anlattım. Herkesin şevki dorukta, ruhları yüksek, iradeleri ustura kadar keskindi. Türk Milleti'ne silah çekerek kabadayılık yapmaya kalkışmak ne demekti? Savaş tarihleri bizi nasıl anlatıyordu? Bu toprak bize neye mal olmuştu? Taşkın nehirleri geçen bir ulus çaylarda mı tö-kezleyecekti? Aslında bu durumlara maruz kalmamız idari maslahat-çıların meydana getirdiği bir sonuçtu ve uzaktan yakından Türk Ulu-

1994 Dönemi 167

su'yla ilgisi yoktu. Halep oradaysa arşın buradaydı. El mi yaman bey mi yaman herkese gösterilecekti. Tugaya döndüm.

8 Ocak 1994 sabahı Emir Astsubayına "Merkezi yayın sistemine söyle, "Harekata hazır olun" kasetini çalsınlar." İki dakika sonra hoparlörlerin sesleri çevredeki tepelerin yamaçlarında çınlamaya başladı:

"Yine şahlanıyor aman kolbaşının yandım da kıratı Görünüyor yandım aman, bize serhat yolları Davullar çalsınlar aman, yine cengi çengine harbi Görünüyor aman, bize sefer yolları."

"İzmir'in kavakları dökülür yaprakları
Bize de derler çakıcı, yar fidan boylu
Yakarız konakları.
Sehvim senden uzun yok
Yaprağında düzün yok, yar fidan boylum
Gamalı da zeybek vuruldu
Çakıcıya sözüm yok."

"Kırım'dan gelirim adım da Sinan'dır hey Kılıcımın suyu, yar suyu, kandır da dumandır hey Kırım'dan gelirim atım da araptır hey Gizlenme ey gafil Sinan da buradadır Meydan da hurdadır."

"Dağlarında da guru da meşe yanıyor efem Mehmet Efe'm de davı başında üşütmüş de donuyor Boncuklu gelin orta yerde dönüyor da dönüyor Aslanım da efeler vay vay Yiğidim de efeler vay vay

Gar mı yaşıyor Yarengümen 'in dağına efem Haden çıkanda şu dağların başına da başına Mehmet Efe'm de oturuvermiş efelerin sağına Aslanım da efeler vay vay Yiğidim de efeler vay vay. "

168 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

9/10 Ocak 1994 gecesi Karanlık Dağı (Kato) güneyden Yüksekova Dağ ve Komando Taburu ile Jandarma Komando Taburu, doğu ve kuzeyden ise Hakkari'deki 2. Dağ ve Komando Taburu emrinde Jandarma Özel Harekat grubu olduğu halde kuşatıldı, çepeçevre sarıldı. Kato Dağ bloğuna bu mevsimde güneyden çıkmak mümkün değildi. Tamamen uçurumlarla kaplı bu tarafta kuşatmadaki taburlar, her şeyi göze alıp dağdan inmeye kalkışacakları bulundukları yerlerde bekleyeceklerdi. Dağa; kuzeyden kuşatmaya katılan 2. Dağ ve Komando Taburu ile Jandarma Özel Harekat Grubunun seçkin timleri çıkacaktı. Kuzeyde de dağa çıkabilecek kayalık tek bir patika vardı. Kato Dağı batıya, sırnak istikametinde Altın Dağlar adıyla devam ediyordu. Hakkari-sırnak idari sınırından, Süvari Halil Geçidi ile sırnak arazisine giriyordu. Hakkari il merkezinin 20 km. doğusunda bulunan bu PKK kampındaki grup, Hakkari il merkezi içindeki saldırıları milislerle birlikte yapan, civardaki karakolları ve köyleri basan, yol kesip adam kaçıran, mayınlan yol ve patikalara döşeyen dağ kadrolarından oluşuyordu. Elimizdeki resmi bilgiler, bölge köylülerinden, koruculardan elde ettiğimizle birlikte, Kato Dağı'nın alü yıldır üstüne çıkılmadığını gösteriye <rdü. Dağ ve çevresi yüksekliği yarım ile bir metre arasında değişen karla kaplıydı. Sabah olduğunda ise kar yağmıyordu. Sürekli aldığımız üç günlük meteoroloji raporları da önümüzdeki birkaç gün yağış alamayacağını gösteriyordu. Bugün, gökyüzü gri ve siyah bulutlarla kaplı olduğundan, sanki biraz sonra akşam olacak ve hava karacakmış gibi bir his uyandırıyor.

Saat 07:00'da Üsteğmen Engin komutasında 2 Dağ ve Komando timi, Üsteğmen Garip komutasında 2 Jandarma Özel Harekat timi (80 kadar asker) birbiri arkasında, kol düzeninde, kırkayak yürüyüşünü andıran ilerleme şekliyle Dağın doğusundaki dik patikanın başlangıç noktasına yaklaşmaya çalışırlarken, patikanın dağın üstüne ulaştığı nokta merkez olmak üzere, 50 metreye yakın bir cephedeki kayalık mıntıkadan şiddetli roket, makineli tüfek ve piyade tüfeği atışı başladı. Timler bir metrelik kann üzerinde ve tırmanışa başlama yerinin oldukça uzağındaydılar. Mevcut durum; iki yüz metrelik bir duvarın üzerinde bulunanların, duvarın dibinde, karların üzerinde bata çıka yatan, sürünenlere yukarıdan kaya ve taş parçaları atmaları ve yuvarlamalarına benziyordu. Bu durum hesaplandığı için ona göre mevzilenmiş olan Tugayın Dağ Topçu Bataryası ile taburun havanları derhal karşı ateş açtılar.

1994 Dönemi 169

PKK'Mann mevzileri her zamanki gibi kayaların altında, kovukların içindeydi. Top ve havan atışları karşı tarafa istenildiği gibi kayıp ver-diremiyordu ama bizim timlerin üzerine de sağlıklı, iyi nişan alarak ateş etmelerine mani oluyordu. Kobralar çağrıldı. PKK mevzilerini ateş altına alan kobralar hedefin üzerinden

çekilince topçu ve havanlar başlıyor, böylece timlerin zayıat vermeden patikaya yaklaşımları sağlanıyordu. Kobra, topçu ve havan ateşi kesilince militanlar sanki hiçbir şey yapılmamış gibi yeniden ateşe başlıyorlardı. Harekat bölgesinde bulunan Geçitli Karakolundan çıplak gözle bütün olup bitenleri izleyebiliyordum. Tabur Komutanı Binbaşı Necmi (PKK'hla-rın 2. Dağ ve Komando Tabur komutanı Binbaşı Necmi'ye taktıkları isim "İhtiyar Kurt"tu.) bizim timler ile PKK grubunun atışlarını en iyi görebilen bir sırttan taburunun hareketim sevk ve idare ediyor, taktik ve teknik bilgisiyle, soğukkanlı bir şekilde ateş destek unsurlarını yönetiyordu.

Saat 11:00 olmuş, karların içindeki timlerin en önünde bulunan Üsteğmen Garip bile daha patikanın başlangıcındaydı. Patikanın dağın üstündeki bitiş noktasındaki kayalıklarda yay gibi tertiplenmiş mevzi-lerden yağmur gibi mermi geliyordu. Derin kar, düşen roket mermilerinin parçalarının dağılmasını azaltarak, tesirlerini azaltıyor, buna karşılık hızlı ilerlemeye mani oluyordu. Timler tepelerinde bulunanlara ayağa kalkarak ateş edemediklerinden atışları sağlıklı olmuyor ve cılız kalıyordu.

Bu böyle devam edemezdi. Bunların üzerine veya civarına havadan atlayıp, aynı düzlemde manevra yapmamız şarttı. Ancak dağdaki PKK grupları sadece ateş edenler miydi? Dağın diğer bölümleri ölü sessizliği içindeydi. Hiç tepki gelmeyen kısımlarda da durumun gelişmesini bekleyen PKK unsurlarının bulunması mümkündü. Bu kışlık kamp sırf ateş edenlerden meydana geliyor olamazdı. Çuvalı bu nedenle şimdi başka ucundan da silkelemek gerekiyordu. Karakolda bulunan karargah subayları Binbaşı Ahmet ve Yüzbaşı Harun'a:

- Dağın üzerine timler atacağız, bana bu işi "ben yapacağım" diyen bir pilot bulun, dedim.

20 dakika sonra Pilot Yüzbaşı Ali geldi.

- Ali, size yer emniyeti alınmadan hiçbir şekilde iniş yapamayacağınız konusunda pilotların bağlı olduğu komutanlıklarca verilen yazılı ve sözlü kesin emirler var; biliyorum. Bu genelde doğrudur. Ama muharebe kalıp tanımaz. Kalıplarla da yapılamaz. Esneklik, elastikiyet, herkesten farklı cesaret ister. Koşulların hakkını hemen ve mutlaka

170 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

süratle vermemiz lazım. İniş riskinin en düşük olduğu kesimi seçeceğiz ve dört sortide toplam iki tim taşıyacaksın. -.Durumu biliyorum. Ben gideceğim Komutanım.

- Sana yakışanı da budur. Sağol. Şimdi sana atma bölgesini göstereyim.

Dağda çarpışmaların devam ettiği yönün tam aksi istikametindeki ucunda, kayalıkların arasında bulunan küçük yuva gibi bir yere inile-cekti. Sırtı boydan boya testere gibi kayalıklarla kaplı dağda başka bir doğru dürüst yer de yoktu. Harekat Şube Müdürü geldi.

- Komutanım Pilot Yarbay Sinan, "Ben de uçarım" diyor.

- Güzel, o zaman her helikopter ikişer sorti yapsın. Taşıma daha kısa sürede biter. Binbaşı Necmi'ye söyleyin, kuşatma çemberinin kritik olmayan bölümlerinde bulunan iki timini hazırlasın. Seçtiğimiz yere atılacaklar. Bir helikopterde beni tabur komutanının yanına atsın. Binbaşı Necmi'nin bulunduğu tepedeki karın yüksekliği helikopter için uygun olmadığından eteklerde bir yere indim ve yanına çıktım. Her şeye cepheden bakan bu tepede, dağın dibindeki bizim timler ile PKK'lılar, bir salonda yakın mesafeden film seyrediyor gibiydi. Kobralar bir kez daha geldiler. Onlar ayrılınca hedefleri topçu ve havanlar dövmeye başladı. Dağın eteğindeki dört komando timi beyaz giysileri ile karın üzerindeydiler. Kolay vurulmamak için kendilerini dağın eteklerindeki kayalıklara doğru yaslanmışlardı. PKK'lılar 43 muhtelif noktadan ateş ediyorlar, attığımız topçu mermileri kayaların üzerinden uçuyor veya ön yüzüne çarpıyordu. Militanların doğru ateş etmelerini önlüyordu ancak zayıat verdiremediği de ortadaydı. Tabur komutanı Binbaşı Necmi 'Timler hazır komutanım. Yerlerini helikopterlere bildirdim' dedi. 15 dakika sonra iki Kara şahin (Skorsky) bizim solumuzdan, birbiri ardına yere sürünürcesine uçarak ani bir yükselişle Dağın batısındaki avuç içi gibi görünen yerin üzerine süzülürken, ilk helikopterin gövdesinin önünde ve arkasında aynı anda iki roket paralandı. Bunları atanlar dağın ortalarında bir yerlerde mevzilenmişlerdi. İniş yerine helikopterin sığmadığı bulunduğumuz yerden görünüyordu. İlk timin yarısı 12-13 asker indikten sonra

gerisi kolaydı. Pençe vücuda bir kez geçmişti; diğer sortiler birbiri ardına yapıldı. Dağın doğu ucundaki çatışma yerinden çok uzakta olsa artık tepelerin birinde 50 komando vardı. Dağın inilen bu dar çukurunda, 25 PKK'lı (1 takım) varmış, militanlar şoka girip ne olduğunu anlayamadı. Öyle ki doğru dürüst ateş bile edemeden, donmuş ve şaşkın vaziyette iken karların içine atlayan askerler bunla-

I

1994 Dönemi 171

rın üzerine çullandılar. Düşünmek bir yana hayal bile edemeyecekleri bir durumla karşılaşmışlardı. Uçsuz bucaksız şu dağda, sığırcık yuvası gibi bulundukları bu yere; tepelerinden Dağ Komandoları yaşıyordu. Çarpışmaların devam ettiği bölgeden de ne kadar uzaktı üstelik. İş bunlarla da bitmiyordu, sığmağa benzeyen bu mekan, helikopterin ancak yansıının girebildiği kısmı dışında karın ıslaklığı ile hemen çıkıp kaçabilmelerine imkan olmayan sarp kayalıklarla çevriliydi. Her asker muharebelerin bazen bir seri tesadüflerden oluşacağını bilmelidir. Sürprizler ancak, kendine güven ve hızlı tepki ile bertaraf edilebilir. Bütün planlar başlangıç içindir. Bir süre sonra işe yaramaz. Çünkü hareket her şeyi yerinden oynatır. Hayal gücü ne kadar geniş olursa, plan da o oranda geçerli olur.

Esas çıkış yerinde henüz bir değişiklik yoktu. Bu bölgedeki PKK grubu henüz durumu fark etmemişti. Şu ana kadar patikanın ucuna gelip tırmanmaya başlayacak olan timlerde bir hafif yaralının dışında hiçbir zayıat olmaması hepsinin yetenek, tecrübe ve destek ateşlerinin düzenli yürütülmesinin ötesinde bir mucize gibiydi. PKK mevzilerinden ateş edilen yer sayısı 15-20'ye düştü ancak yoğunluk hâlâ devam ediyordu. Patikanın dağın üstündeki bitiş noktasında "V" şeklindeki mevziden ateş eden BKC makineli tüfek en etkili atışları yapıyordu. Telsizle Dağ Topçu Batarya komutanı Üsteğmen Hakan'ı aradım. "Sana şimdi bir tek hedef tarif edeceğim. Dört topla, gene görerek, tıpkı piyade tüfeği gibi, aynı noktaya atış yapacaksın. Anladın mı? Tek hedefe, dört topla ye azami atış süratiyle. Başka hedeflerin hiçbirine atış yapmayacaksın. Birbiri ardına, o noktadaki kayalık un ufak oluncaya kadar."

Bütün kayalıklar birbirine benzediğinden, hedefin anlaşılması beş dakikadan fazla sürdü, ama sonunda top mermileri bir makinenin iğnesinin aynı yere batması gibi, makinenin tüfek mevziine kısa aralıklarla vurmaya başladı.

Saat 14:00'da timler patikanın ortalarına kadar tırmanışlardı. Düz yerden yamaca ulaştıkları için timler de biraz rahatlamışlardı. Hava kararmadan patikanın üstüne çıkmamız şarttı. Yukarıdakilerin mukavemeti gittikçe düşmüş, fakat botlar üzeri karlı ve ıslak kayalıklarda sürekli kayıyordu. Saat 15:00 civarında mevzilerde birkaç kişi bırakıp grubun dağın ortalarına doğru çekildiği anlaşılıyordu. Artık batıya yapılan indirmeyle, arkalarına doğru yaklaşmaya çalışan asker olduğunun farkındaydılar. Saat 15:30'da Üsteğmen Garip ve Astsubay Kaşif orada bırakılmış olan 2-3 PKK'hyla yakın mesafeden çarpışarak

f

172 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

dağın üstüne çıktılar. Saat 16:00'dan itibaren de 2. Dağ ve Komando Taburu'nun kuşatma çemberindeki bölüklerden biri, çıkış noktasını genişletmiş olan timlerin bulunduğu bölgeye havadan inmeye başladı. Ve saat 16:20 de hava karardı. Sabah olunca Kato Dağı'nın önceki gün çıkılan yerde bulunan küçük alana helikopterle indim. PKK'nın kampı dağın ortasında ve zirvenin güneyindeydi. Jeneratörler, aydınlatma donanımları, ısıtma sistemleri, konfor sağlayan her türlü malzeme ile burası minik bir şehirdi (Hem de Hakkari il merkezinin 20 kilometre doğusunda). Tam zirvede güneyden girilen ve kuzeyde de çıkışı olmayan içi galeriler halinde bölünmüş, yan yana üç dev mağara vardı. Bu sabah erken saatlerde bunlardan birine girmeye hazırlanan teğmene el bombası atılmış, teğmen de aynı el bombasını yerde patlamadan kapıp, kendisine fırlatan PKK'hının kafasına atmıştı.

Ortadaki mağara buradaki grubun karargahıydı. Masalar , sandalyeler , haritalar , bayraklar, flamalar. Bir de omuzdan omuza takılabilen kırmızı enli bir kumaşın üzerinde sarı renkte büyük harflerle "Kürdistan'ın Hakkari Prensi" yazılı bir yafta vardı. Şu yazı bile meydana boş bulup, işi ne kadar azıttıklarının göstergesiydi. Çünkü, bu güne kadar işlerin gidişatı bunları hayallerine kısa

bir süre sonra kavuşabileceklerine inandırmıştı. Burada çıkan "Kürdistan haritası"; Kuzey Irak ve Güneydoğu Anadolu ile buraya komşu İran arazisini kapsamaktaydı. Çok miktarda silah, cephane, muhtelif malzemeler ile tonlarca erzak ele geçti.

Harekatın silahlı çatışma kısmı 24 saatte bitmişti. Dağın didik didik aranması ve şırnak istikametine kaçmaya çalışanların Altındağ Silsilesinde takibi dahil operasyon dört günde tamamlandı.

14 Ocak günü taburlara kışla ve üslerinize dönün emrini verdim.

Kato harekatında bir komando er şehit oldu. Dokuz askerin ayaklarında donma başlangıcı görüldü. Hastaneye kaldırıldılar ve hiçbir organ kaybı olmadan sağlıklarına kavuştular. Donma meselesi, Türk askerlerinin hareket esnasında bir rahatsızlıklarını bildirmeyi; "ar ve utanç kabul etmeleri", hiçbir şekilde birliğinden ve arkadaşlarından ayrılmayı istememelerinden kaynaklanıyordu. Ayaklarında bir farklılık olduğunu hissediyorlar ama dayanıyorlar ve bunu asla söylemiyorlardı. Çünkü bu onlar için "gurur kırıcıydı.". Bu dokuz askerin durumunu da harekat sonrası subaylar kontrol ederken tespit etmişlerdi. Kato-Karanlık Dağ harekaunda 66 PKK'lı yok edildi. Kamp, mağaralar dahil çökertilip, malzemeleriyle birlikte yerle bir edildi. Bütün

1994 Dönemi 173

bu sesler uzaktan uzağa şehirden duyuldu. Operasyondan sonra Hakkari'ye derin bir sessizlik çöktü. Şehre gidip gelen subaylar, bir tenhalık hissettiklerini, ayrılanların milisler ile bir kısım yardım ve yatakcılar olduğunu kıymetlendirerek, güvendikleri dağlara bu defa "kırmızı kar" yağdı dediler.

Basında Kato Harekatı.

13 Ocak 1994 Hürriyet:

"Hakkari darbesi: 66 PKK'lı öldü. Hakkari'nin 3.000 metre yüksekliğindeki Kato Dağında önceki gün gerçekleştirilen operasyonda 53 terörist öldürüldü. Ölen terörist sayısı 61 'e ulaştı. Dünde dört PKK'ının ölü ele geçirildiği bölgede üçü makineli tüfek, 64 uzun namlulu silah, beş roket at/, mermisi, çok sayıda el bombası, tonlarca erzak, binlerce mermi ve örgütsel planlar bulundu."

14 Ocak Milliyet:

"Kar, Mehmetçiği yıldırmıyor. Hakkari'nin Kato Dağı zirvesinde bölücü terör çetesine karşı başlatılan operasyon aralıksız şekilde devam ederken, vatani için canını feda etmeye hazır olan Mehmetçik, şiddetli kara aldırmadan bölücü eşkıyanın peşinde."

Sabah köşe yazısı:

Vatan kahramanlık istiyor:

"Yirmi yaşında çocuklar güneydoğuda kahramanca ölürken, onlardan iki hatta üç kat fazla yaşamış insanların "Korkakça davranmaları", siyasi güç için, daha fazla para için "ihaneti görmezlikten gelmeleri" isyan duyguları yaratıyor. Türkiye otorite boşluğuna düşmüştür. Hükümet ne yapacağını bilmiyor. Parlamento görevini yapmıyor. Yargı da yapmıyor.

Siyasetçiler ve başta savcılar, tüm kamu görevlileri, güneydoğuda ölüme göz kırpmadan giden Mehmetçik kadar fedakar olmak zorunda.

Kurtuluşun başka yolu yok."

Ocak 1994'deki diğer olaylar ise şunlardı:

8 Ocak saat 23:00'da Çukurca Ormanlı Mahallesi'ne ateş açıldı. Üç vatandaş yaralandı.

11 Ocak 1994 gece yarısından sonra PKK Çukurca'nın en doğusundaki Pirinçeken Sınır Karakoluna saldırdı. Bu karakol Yurtdışındaki Alandüz-Oramar kampı ile derin bir vadiyle Kuzey Irak'taki Mezi Kar-yaderi (Avaşın) kampına bağlanan mihverin Türkiye sınır çıkışındaydı. Çatışmada iki asker şehit oldu altı asker yaralandı. Saldıran iki PKK grubunun 13 ölüsü karakol civarında kalmıştı. Karakola gelenler, Kuzey Irak ve yurt içindeki Alandüz kampı gruplarıydı. Büyük bir dar-

n

174 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

be (Rato harekaü) yer yemez, bu tip eylemleri itibar kurtarma ve güven kaybına mani olmaya yönelik klasik uygulamalarıydı.

12 Ocak saat 15:15'de Üzümlü karakolu keşif unsurları üç PKK'lıyı öldürdü.

19 Ocak gündüz gene Pirinçeken Karakolu'na uzaktan aniden açılan yoğun ateşle bir asteğmen şehit oldu.

16 Ocak saat 00:15'de Yüksekova'da Esendere mahallesine ateş açıldı. İki vatandaş yaralandı.

"Türk askeri sabır ve tahammülü dolayısıyla dünyamn en dayanıklı askeridir. r.v »

Sıra Hakkari il merkezinin 20 kilometre doğusundaki, Buzul-Gün-başı-İzme-Tove Dağları arasında kalan Alandüz (Oramar) PKK kampına gelmişti. Burası şimdi, vilayet içindeki taarruz edeceğimiz son kamptı. Yurt dışına çıkışlarımız dahil, beş ayda sürekli darbelerle, yurt içindeki en son kampa gelmiştik. Bir vilayet merkezinin 20 km. uzağında, PKK'nın yurtiçindeki en büyük kamplarından biri olan Oramar'da yıllardır kesintisiz, güven içersinde faaliyetlerini sürdürmesi akıl almaz bir durumdu. "Yurt içinde kamp" sözcüğü bile insanı çileden çıkarmaya yetmiyorsa, başka ne yapmak lazımdı?

Yüzlerce PKK'lı gruplar halinde bir yere toplanacaklar, beş ayı buralarda siyasi ve askeri eğitimle geçirecekler, tabii bu kadar insanın yaşayabilmesi için, buralara önceden tonlarca her türlü erzak, yağ ve şeker taşınmış ve stoklanmış olacak; Nisan'dan itibaren de her tarafa dağılıp yedi ay ölüm saçacaklardı.

Bunların yeri nasıl bilinmez? Hepsi domuz topu gibi bir yere toplanmışken, neden haklarından gelinemedi? Anlayabilene aşk olsun. Sonra; PKK, burası olmadı diye kamp yeri değiştiremezdi. Çünkü kamp yerleri giriş, çıkış, savunma, barınma bakımından o bölgelerin en yüksek avantajları sağlayan coğrafi kesimlerdi.

Yüzlerce yıldır hep aynı yerler farklı maksatlarla da olsa hiç değişmeden kullanılmıştı; değişmez ve değiştirilemezdi.

O zaman, eksik neydi? Bilgi eksikliği mi? Değişmeyen coğrafyanın bilgi eksikliği olur mu? Uygun coğrafya neresiyse, PKK grubu da oradaydı. Her şey bu kadar netti. İstihbaratın da, haber almanın da yüz-

1994 Dönemi 175

de seksenini coğrafya, "buradalar" diye bar bar bağıarak, kendisi veriyordu. Türk milletinin, özellikle de ülkesine yönelik saldırılarda gösterdiği cesaret ve fedakarlığı anlatmayan tarihçi, yazmayan tarih kitabı var mı? Peki, bu 11 yıl neyin nesi? "Efendim, bu mücadelenin özellikleri farklıymış" Peki o zaman; gerçek, doğru ve bütün dünyanın bildiği adıyla, bu Gayri Nizami Harbin, istihbarat, teşkilat, taktik, eğitim ve liderlik nitelikleri farklıysa, o zaman buna göre hazır olacaksınız. Hangi savaş türüne hazır olduğunuz, başkasını kabul edemeyeceğiniz konusunda, hasım veya hasım olması muhtemel olanlarla mukavele mi yapılacak? Bu savaş türü yeni bir şey değildi, hep vardı, üstelik bu günün ve geleceğin de, mücadele tarzı böyle olacağı ortada.

Diyelim ki 2-3 yılı kavrayamadan geçirdiniz. Arkadan gelen 7-8 yılda ne oldu da "12.000 kişi, bunun da 7-8 bini Türkiye Cumhuriyeti Devletinin topraklarında, uçak ve tank hariç her tip silahla Türk Ulusuna kabadayılık yapacak hale geldiler?

Bunların cevapları ise gene aynı şeylerdi; kalıplar, sınırlar, kapasiteler, geç kalmalar, olayların kuyruğuna takılmalar, aymazlıklar, sürat ve tepkinin önemini kavrayamama, sezgisizlik. Subaylar her defasında "Bu nasıl bitecek" diye sorduklarında şu cevabı veriyordum. "Bir defa, elmaya kurt girdi. Geçen on yılda da öyle bir yerleşmiş ki, artık bunu kökü saçağıyla, ancak ve sadece, gücünün bilincinde, hesap soran ve ısrarcı hareketiyle halk bitirir. Bizim yaptığımıza gelince; Türk Milletinin haysiyet ve gururuyla, Türk askerinin şerefini korumak için çarpışıyoruz. Hepsi bu kadar."

"Muharebede; zeka, ateşlilik, güçlü bir mantık ve aklın saldırganlığı olmahtır." Kato'dan hemen bir gün sonra Alandüz bölgesine hareket için 15 Ocak'tan itibaren istihbarat ve Harekat Şube Müdürleri tamamen kar altındaki kampın son durumunu görmek için günlük seyir uçuşlarını yapan helikopterlerle uçarak keşif yaptılar. Ben de birkaç kez, bembeyaz bir dünyadan ibaret bölge üzerinden geçtim. Havadan yüzlerce kez uçulsa, bütün hayal güçleri birleşse dahi, tecrübeli askerler bilir ki, yere inince hayat bambaşkadır.

«ft

176 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

PKK grupları buradaydı. Daha ilk uçuşta, kendilerini kaya ve kar sığmağına sakladıkları zaman, iki gözetleme noktasındaki militanların ayak izlerini dürbün

kullanmadan tespit etmiştim. Genel yerleri konusunda zaten şüphe yoktu ama militan sayısında net bir şey söylenemezdi. Değerlendirmemiz 250-300 kişi olduğu yönündeydi. Alandü-zü çeviren dağların ortalama yükseldiği 3.000 ila 4.000 metre arasında değişiyor, tabanda çöküntü ise 10x10 kilometrelik bir alanı oluşturunuyordu. Çöküntü tabanında, 4-5 sene önce PKK'nın sürekli saldırılarından bıkip, yaşanmaz duruma gelen, her biri onlarca ölü ve yaralı verdiğiinden terk edilmiş olan Uç Kardeşler, Alandüz, Çanakçı, Demirli ve Çevrecik köyleri vardı. Köylülerin boşalttığı topraklara ve evlerden barınaklara PKK'lılar yerleşmiş ve bölgede tam hakimiyet kurmuş durumdaydı. Burası Cumhuriyet'in ilk yıllarında Oramar (Alandüz) ve Nasturi (Han Yaylası) isyanlarının çıkış yeri idi. Türkiye ve Irak bağlantılı derin vadileri yanından üstün fiziki koşullarıyla ideal bir hareket üssüydü. Zamanın da onun coğrafi değerini azaltması düşünülemezdi. Tabana inmek için Hakkari istikametinden Kırıkdağ, Yüksekova istikametinden Keçi ve Rubarışın; batıdan ise 3815 Rakımlı Hanyaylası'nın Gürcükaya, geçit ve boğazlarını; Irak yönünden de Aslankerim geçidini kullanmak gerekiyordu. Bunların uzunlukları 7 ila 12 kilometre arasında değişmekteydi. 10x10 kilometrelik çöküntü alan kuzey-güney ve baü-doğu istikametindeki dere yataklarını bulunduran paramparça vadilerden oluşuyordu.

Üç ve beş günlük aralıklarla alınan meteoroloji raporlarını takip ediyorduk. 28 Ocak 1994'ten itibaren hava üç gün normal görünüyordu. Bu süre bizim için, silahlı çatışma yönünden uzun bile sayılırdı. Esas zamanımızı alan girdiğimiz kampta onlarca, yüzlerce mağara ve kaya kovuklarının içerleri ile toprağın altına inşa edilmiş olan yer altı gömüleri ve sığınaklarını tek tek ortaya çıkarmak. Bunların yarısından fazlası da bubi tuzaklıydı. Çıkarılan silah ve cephane dışındaki malzeme ve tonlarca erzakın tahrip edilmesi veya işe yaramaz hale sokulması da, ne kadar süratle yapılırsa yapılsın belli bir süre alıyordu. Böyle bir harekatta en kıymetli temel faktör; subay, astsubay ve askerlerin kendilerine güvenin yanında, fizik ve ruhsal güçlerinin dorukta bulunması, vazifeye olan inançlarının ölümcül derecede, en üst seviyede olmasına bağlıydı. Herkes kendini en kötü koşullarda bile iyi hissetmeli, mücadele iradesini zayıflatacak hiçbir şeye boyun eğmemeliydi.

Hakkari bölgesindeki bütün birliklerin kendilerine olan güvenleri,

I

1994 DÖNEMİ 177

duruş ve tavırları herhangi bir sebeple bölgeye gelen her rütbedeki askeri şaşırtacak ve imrendirecek düzeydeydi. 13 Ağustos 1993'ten başlayarak, hiç ara vermeden PKK'nın beş ana kampı yerle bir edilmişti. Mesele sadece kamplara taarruz da değildi. Şehirler, köyler, mezralar, karakollar ile yollardaki saldırılara da süratle müdahale ediliyordu. Kimse, mücadelenin başarıya ulaşması için ne yapması gerektiği dışında hiçbir şeyi ne düşünebiliyor, ne de hissediyordu. Muharebe tecrübeleri ise bu işin dersini herkese verebilecek ölçülere çıkmıştı.

"Zor lokma tainrlı,

korku nedir bilmeyen bir insanı

uyarmanın bir anlamı yoktur.

Böyle bir asker baş başına tehdittir."

27/28 Ocak 1994 gecesi 200C komando mevcut geçit ve boğazlardan, 1500 komando da 28 Ocak'ta, havanın aydınlanmasıyla Oramar'a girmeye ve inmeye başladılar.

Aynı saatlerde, bölgenin 23 ayrı kesimindeki tepelere; dağ toplan, havanlar, çok namlulu roketatarlar ile uçaksavarlar, bunların emniyetini sağlayacak komando timleriyle birlikte indirildi. Bölgenin doğu ve batı ucunda bulunan Demirli ve Çevrecik köyleri üzerine ilk helikopter geldiğinde yerden ateş açıldı. Yere atlayan timler ve kobraların atışlarıyla bu köylerdeki PKK militanları bölgenin güneyine kaçtılar, kaçamayanlar ise iki taraftan yaklaşan bölüklerin arasında kalıp yok edildiler.

Tugayın ileri komuta yeri, aynı sabah Oramar'ı Irak'a bağlayan As-lankerem Geçidi'nin üstündeki Yüksekova'ya bağlı Dağlıca Jandarma Sınır Karakolu'nda açıldı. Karakol köyün bitişiği "de, iki küçük eski tip bina ile 35-40 askerden oluşuyordu. Binaların durumu kötüydü. Köyde korucu da vardı. Oramar Kampı'nın dibinde, iki geçidin çatalında, 35-40 askerli karakola bugüne kadar hiçbir sataşma olmamasının tek sebebi olabilirdi. PKK'lılarla köylüler, karakola

saldırarak, ortalığı karıştırıp dikkatlerin buraya çekilmesini istemiyorlardı. Bir karış düz arazisi olmayan Dağlıca Köyü'nde ancak kaçakçılık yaparak geçinilebilirdi. Kaçakçılık ise PKK'ya vergi demekti. İki taraf da beraber yaşamlarının bozulmaması için karakola sataşmıyorlardı. Biz böl-

178 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

geden ayrıldıktan sonra Dağlıca Karakolu'nda mutlaka güçlü tertipler alınması şartı. Çünkü bu hareket köylülerle PKK'mn mutabakatını sona erdirecekti. Köyün içini dolaştım. 20 dakika içinde bütün çocuklar duydu ve toplandılar. Onlarca çocuk tam tabiri ile yalın ayak başı kabak evlerinin civarında birbirleriyle ve köpeklerle yarım metreyi aşan karda oynuyorlardı. Emir Astsubayıma; "köyün girişinde bir kulübede bulunan bakkalda; şeker, çikolata, gofret, bisküvi ne varsa hepsini satın al ve çocuklara dağıt" emrini verdim. Astsubay askerlerin de yardımıyla bakkaldaki yiyecek tipi ne varsa, karton kutuların içinde köyün ortasına getirince, bazı anneler utana utana çocuklarını evden dışarı çıkartarak bizim olduğumuz yere gitmelerini kulaklarına fısıldadılar.

Köyün çok konuşan ve hiç susmayan yaşlı bir imamı vardı. Yanımızdan hiç ayrılmıyor, sürekli babasının devletin yanında olarak geçmiş zamanlarındaki kahramanlıklarını anlatıyor; o dönemlerdeki komutanların babasına verdiği takdir belgelerini bir tomar halinde paltosunun iç cebinden çıkarıp gösteriyordu. Bu köy çığ yüzünden iki kere yer değiştirmişti. Dağlan gösterip ballandıra ballandıra anlatıyordu. İmamın köylülerle tam bir bağının olmadığı da anlaşılıyordu. Aydın fikirli bir kimseydi. Kültürü ve özellikle tarih bilgisi insanı şaşırtacak düzeydeydi.

Harekatın sevk ve idaresinde bulunduğum yerde, iki karargah subayı ve muhabere personeli dışında hiç kimsenin olmaması kesin uyguladığım bir prensiptir. Ne fizik olarak, ne de ses olarak hiçbir şeyi kabul etmem. Her rapora, her telsiz konuşmasına, her duruma ruhen ve zihnen tam odaklanmalıyım. Her noktada aynı anda olamayacağımdan, bulunamadığım yerlerde olup bitenleri; hissetmeliyim, sezmeliyim, subay ve askerlerle zihinsel bir bağ kurabilmeliyim. Başka türlü birbirinden kilometrelerce uzaktaki vadilerde, dağ, geçit ve boşazlarındaki muharebelerin gidişatını algılamam zorlaşır. Muharebede küçük fakat anlamsız bir söz veya davranış her şeyin kötü gitmesine, bozulmasına sebep olur. Bu yaşamda insanlar ölüm ve kalım arasında çok ince bir çizgide bulunurlar. O nedenle de ruhsal ve zihinsel gücün, hiçbir şekilde dağılmadan, projektör gibi bütün noktaları tek tek ıslık altında tutmasını gerektirir. Lüzumsuz bir kapı açılışı, gelişi güzel söylenmiş bir söz, iş olsun diye yapılan bir telsiz konuşması ruhunuzu olması gereken yerden koparır. Yakınımda çalışanlar bunun böyle olması gerektiğini öğrenmişlerdi. Muharebe, insan yaşamındaki faaliyetlerin en ciddisidir. Yorgunluk,

1994 Dönem! 179

bezginlik, dayanıksızlık, gevşeme, zihinsel durgunluk göstermeden aynı anda dört beş şeyi düşünemeyen bu sanatı yapamaz. Bu sanatın iyi yapılıp yapılamaması da, insanları ya yaşatıyor ya da öldürüyordu.

Bu kez çok arzu ettikleri için İl Jandarma Alay Komutanı Albay Necmettin ile Hakkari MİT Başkanı Cemal Bey de karargahla birlikte ya-nımdaydılar. (Albay Necmettin Haziran 1993'te Çukurca ilçesine PKK'mn 16 saat kimseyi sokmadığı saldırıda, o tarihte henüz Alay komutanı değilken, küçük bir zırhlı araçla şehri boydan boya geçerek çarpışmada yaralanan bir askeri bulunduğu yerden alarak şehirden çıkarmıştı. Cemal Bey sağlığı iyi olmamasına rağmen, neredeyse günün 24 saati, bıkmadan usanmadan PKK'mn nerede, ne yapacağını tespit etmeye çalıştı. Genç yaşında rahmetli olan Cemal Bey'in bu mücadelede gösterdiği sorumluluğun yüksekliği ve fedakarlığı o dönemdeki bütün subay ve astsubayların hafızalarından bir an bile kaybolmamıştır.)

Saat 15:00'dan itibaren bölgenin üstü koyu gri ve siyah bulutlarla kapandı; arkadan da yoğun bir kar yağışı başladı. Yağışın şiddeti gittikçe arttı ve görüş mesafesi 40-50 metreye düştü.

Saat 17:00 civarında bölgenin kuzeyinde bulunan 2. Dağ ve Komando Tabur Komutanı Binbaşı Necmi, çevredeki tepelerde 23 ayrı yerde bulunan ağır silah mevzilerinin emniyet timlerinden biri olan, Jandarma Özel Harekat Timinin başındaki astsubay

çavuşla görüşüyor, ona bazı idari teknikleri açıklıyordu. Telsiz konuşmalarına girdim:

- Necmi, mesele nedir?
- Komutanım, astsubay çavuş bir erin ayağında donma emaresi olduğunu bildirdi. Ona ne yapması gerektiğini söylüyorum.
- Tamam sen ayrıl, ben konuşayım.
- Astsubay Çavuş, konuşan komutan, sıkıntın ne? Heyecanlı bir sesle:
- Komutanım bir erin ayağında donma emaresi var.
- Sakin ol! Telaşlanıp askerleri de etkileme. Binbaşının sana anlattıklarını dinledim. Şimdi bir kere de ben anlatıyomm. Yanınızda ateş yakacak malzeme ve mumlar var. Ayağı hemen ateşe uzatma, önce parmak uçlarından bileğe kadar, kan devir daimini sağlamak için çan-tanındaki kremle iyice ov. Sonra yedek yün çorabı giydir. Daha sonra da ayağı mumlara uzak tutarak ağır ağır ısıtın. Senin tim komutanının subay nerede?
- Tim komutanımın çocuğu olmuştu, bir haftalık izinle memleketine gitti.
- Anladım. Telaşlanma ortada bir şey yok.

I

180 Unutulanlar Dişinda Yen! Bir Şey Yok

Kar yağışı aralıksız devam ediyordu. Gece yarısından sonra saat 02:00'da köyün imamı ile en yaşlı iki köylüyle konuştum:

- 11 saattir hiç durmadan, göz gözü görmeyecek şekilde kar yağıyor, bu normal mi?

- Paşam yakın tarihlerde bu derece aralıksız kar yağdığını hatırlamıyoruz.
- Sabah olunca belki görebiliriz, tabandaki vadilerin durumu nedir?
- Vadilerin kenarlarında kar balkonları oluşmuştur paşam.
- Bir silahın patlamasıyla hepsi aşağıya inecek değil mi? Yani tonlarca kar vadinin tabanına düşecek!
- Her yerde olmaz ama, fazla gürültüye de gelmez paşam.

Kar yağışı gün ısırken kesildi. Bizim bulunduğumuz yerde karın yüksekliği göğsümüzün hizasındaydı. Tabur komutanları ile görüştüm; her şey normaldi, mecbur kalmadan ateş açılmayacaktı. Dikkatli ve ölçülü olarak birlikler bölgelerini taramaya devam edecekti. Askerlerin hareketli olması gerekiyordu. Kar yağmıyor, fakat bulutlar tencere kapağının tencereyi kapatması gibi bölgenin üstündeydiler.

Tugayın kışlasından bölgeye ulaşmaya çalışan helikopterler bütün yönleri ve her türlü tekniği denemelerine rağmen bulutları delip bulunduğumuz hiçbir yere giremediler. Birliklerle PKK grupları vadilerde iç içeydiler. Fakat 100 kilometrekarelik alanda tam yerlerini nokta olarak bulmak zaman gerektiriyordu. Hangi mağara ve kovuklarda bulunurlarsa bulunsunlar, birliklerin pozisyonları ile karın kuşatması nedeniyle bölgeden çıkmaya veya kaçmaya teşebbüs edemeyecek şekilde sıkıştırılmışlardı.

Hava kararmadan önce 2. Tabur Komutanı aradı; dün konuştuğumuz Jandarma Özel Harekat Timindeki astsubay çavuşun yine aradığını, bu defa da kumanyaların azaldığını söylediğini söyledi.

Astsubay çavuşu aradım:

- Ne oldu gene?
- Komutanım kumanya bitmek üzere.
- Üç günlük kumanyayı siz bir günde mi bitirdiniz?
- Asker yemiş komutanım.
- Bak çocuk, askerler kumanyalarının hepsini yemiş olamaz. Her günlük kumanya 5.000 kalorilik, 15.000 kalorilik 72 saatlik yiyecek 24 saatte nasıl yenir?
- Komutanım azaldı.
- Senin yanında tugayın ağır silah mürettebatının askerleri ve başlarında da astsubayları var değil mi?

1994 Dönemi 181

- Evet.
- Onlar niye üç günlük yiyeceği bir günde yemiyor? Bölgede 3.500 asker, yüzlerce subay ve astsubay var, herkesin yiyeceği duruyor da senin yanındaki 14 asker mi bunu yapıyor? Askerler hiçbir şey yapmaz, yapsa da bunu söylemezler, katlanırlar. Her şey senden kaynaklanıyor. Aklının ermediği şeyleri yakınındaki

üstçavuşa sormayı düşünemeyecek kadar panik içerisindeyim. Durup dururken anlamsız şeyler çıkarma. Sakin ol çocuk.

Bu timin yanındaki çok namlulu roketatarın kısım komutanı Üstçavuş Yavuz'u aradım: "Bu time sahip olması" emrini verdim. Harekata katılan tim sayısı 172'ydi.

Harekatın üçüncü günü, 30 Ocak 1994'tü. Hava koşullarında hiçbir değişiklik olmamıştı. Hiçbir hava aracı gökyüzünü delip Alandüz'e giremiyordu. Hiç kimsede en küçük bir şikayet yoktu. Dağ ve Komando Tugayı, komutanı ile birlikte üç gündür dünyadan irtibatları tamamen kesilmiş halde sanki ayrı bir galaksideydi. Ateş edilmediği için mermide sorun yoktu. Herkes tecrübeli olduğundan üç günlük erzak altı gün yetecekmiş gibi kullanılıyordu. İkmal yapılmısa da normal koşullarda arazideki bitki ve diğer canlılarla beslenebilirdik, fakat arazi metrelerce karlı kaplı olduğundan böyle bir imkan yoktu. -25/30 derecede vücudun kalori ihtiyacı daha da arüyordu. Vücudun ısınısını muhafaza etmek, donmanın önüne geçmek için enerji şarttı. Vadinin tabanındaki 1. ve 2. Dağ ve Komando Taburları PKK'nın bazı erzak depolarını ve akarsuların kenarlarında olduklarından çare buldular. Alandüz'ün batısında Hanyaylası yönündeki Çanakçı köyünde bulunan Jandarma Özel Harekat Grubu yanındaki korucular vasıtasıyla, terk edilmiş köyün toplanmadığı için yere dökülüp karların altında kalan elmalarını toplayarak beslendiler. Alandüz'ün doğusunda 3500 metre yükseklikteki Tove Dağı'nda bulunan 3. Dağ ve Komando Taburu bu tip imkanlardan mahrumdu.

Çanakçı köyündeki Jandarma Özel Harekat Grubu komutanına iki emir verdim: "Bir tim başına bir subayla birlikte Gürcükayası'ndaki çok namlulu roketatarın yanındaki timin yanına gitsin". "Grubun geri kalanı Çanakçı Köyü'nün beş kilometre doğusunda vadinin uzan-tısındaki Alandüz Köyü'ne kadar olan mihveri arasın." Diğer birlikler bu vadiden çok uzaktı. Zaten bu dilimi kendileri arayacaklardı ama kar buna mani olduğundan üç gündür aynı yerde bekliyorlardı. Jandarma Özel Harekat Grubu, Alandüz istikametine defalarca ilerlemeye teşebbüs etti. Vadiye dolmuş olan tonlarca karı açamadılar. Han-

182 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

yaylası'na çıkıp çok namlulunun yanındaki kendi jandarma timine gitmeleri de mümkün olmadı. Çıkışta kayalardan yuvarlanan iki korucudan birinin hem ayağı hem kolu, diğerinin ise bir ayağı kırıldı.

30/31 Ocak gecesi muhabere subayını çağırdım ve: 'Tabur, bölük ve tim komutanlarının hepsini aynı çevrime al, vereceğim emri birbirlerine aktarma ihtiyacı olmadan aynı anda benden duyacaklar' emri-ni verdim. Çevrim hazırlandı: "Arkadaşlar, muharebede ilk hasım düşman değil, doğadır. Ve doğa 10.000 düşmanın bile üzerimizde yaratamayacağı etkiyi dördüncü güne girerken sürdürüyor. Hiçbir şeyden şikayetiniz yok. Bu duruş ve kararlılığınız PKK üzerinde 1000 militanı aynı anda yok etmekten çok daha fazla psikolojik çöküntü yaratarak, onların gelecek hayallerini karartıyor. Mum ve diğer yakacaklarınızın bittiğini biliyorum. Şimdi vereceğim emri her zaman olduğu gibi derhal yerine getireceksiniz. Bütün tüfeklerin ağaç ve bakalit kabza ve dipçikleri ile arka çantalarınızda bulunan tüm malzemeyi yakarak ısınacaksınız. Türk Ulusu herkesin bildiğinden ve sandığından çokdaha fazla kadirşinas bir ulustur. Bu cesaret ve fedakarlığınızı asla unutmayacaklardır. Çocukları olarak, her zaman cefakar olan bu millete layık olduğumuzu bir kere daha gösteriyorsunuz. Zaman, irademizi ve inancımızı herkese gösterme zamanıdır. Şu anda asker olarak bu meslekte nadir insanlara nasip olabilecek en yüksek gururu sizin gibi yüce ruhlu askerlere muharebelerde komuta etmekle yaşıyorum. Tanrı her zaman bizimledir. Hepinizi selamlıyorum." Bütün telsizler sıra ile emrin alınıp anlaşıldığını canlı ve kararlı bir sesle bildirdiler.

Aynı gece Yüzbaşı Ethem'e: "Karakoldan 8-10 asker al, köyden 5-6 katır bul, karakolda yenebilecek ne varsa, köydeki bakkallarda bulabildiğin bütün yenilebilen her şeyi bizden para toplayıp satın al, 3. Dağ ve Komando Taburuna götür" emrini verdim.

Saat 01:00' da yüzbaşı geldi:

- Hazırım komutanım.
- Ne zaman Üçkardeş'te olacaksın?
- Dokuz saat sürüyor komutanım. Elindeki birkaç kağıda bakarak mesafeyi söyledi. Gece yürünecek dedi. Dağda hız şu kadardır vs saydı durdu.

- Sen bu sene Kara Harp Akademisi'nin.sınavlarını kazandın değil mi Ethem?
- Evet komutanım.
- Yaptığın hesaplar ve elindeki notlardaki kriterler de bu sınavlara ait değil mi? Bu bilgiler ABD ve NATO kitaplarının tercümelerinden

1994 Dönemi 183

Çıkarılmış kalıplar, değil mi? Başka orduların, başka coğrafyalarda, kendilerine bile ait olmayan topraklara ait yürüyüş cetvelleri; kolbaşı ne, boyu ne, kol nihayeti ne? Ethem, çok eski de sayılmayan bu savaşın klasikleri ve kalıpları rafa kaldırıldı; zamanın eskittiği şeyleri geç. Sabaha kaç saat kaldı?

- Azami dört saat komutanım.

- Sen sabahın ilk ışıklarıyla karların üzerleri kıpırdarken, yani en geç saat 05:00'da, 3. Tabur Komutanı'nın yanında olacaksın. İşte sana, hem Türk askerinin hem de muharebede olması gereken kış koşullarında dağlarda yürüyüş hızı. Hadi aslanım, marş marş...

Yüzbaşı, şimşek gibi dışarı çıktı.

Saat 04:50'de Tabur komutanı Binbaşı Muzaffer telsizle aradı: "Komutanım, Yüzbaşı Ethem yanımda, beş asker ve erzak yüklü altı katırla geldi.

- Buradan bir asteğmen ve on iki askerle çıkmıştı.

- Diğerleri dağa tırmanırken belli mesafelerde, yorulup kalmışlar, Ethem Yüzbaşı; "Onları bekleyerek zaman kaybedemezdin" diyor.

31 Ocak 1994, harekâün dördüncü günü, bölgenin üstü gene kapalıydı ama biraz daha aydınlık ve kar da belli aralıklarla yağıyordu. Akşama kadar ulaşılabilen yerlerde PKK gruplarına rastlanmadı. Artık bölgeden ayrılma zamanı gelmişti, "Bölgeye geçit ve boğazları kullanarak karadan giren birlikler aynı mihverlerden; Buzul Dağı'nı helikopterle aşan havadan taşınan birlikler, şayet hava açık olursa gene helikopterlerle alınacak, değilse Buzul Dağı geçitlerini kullanarak geri dönecekler. Bütün ağır silahlar bulundukları yerde mevzilerde bırakılacak, cephaneleri, hazırlanacak özel sığınaklara gizlenecek, bu gece bütün hazırlıklar bitirilecek, yarın havanın aydınlanmasıyla birlikte geri çekilmeye başlanılacak" emri kodlu olarak birliklere ulaştırıldı.

Gece yarısını geçmişti ki, dört gündür bir iğne deliği kadar bile açık yeri bulunmayan gökyüzünden birden bire tüm bulutlar ayrıldı. Tepemizin üstü ıslıl ıslıl yıldızlarla doldu. Yıldızların bu güne kadar bu derece parlak olduklarını hiç fark edememiştik. Saat 06:00'dan itibaren helikopter çalışmaya başladı. Karadan çekilecek birlikler de kullanacakları boğaz ve geçitlere yöneldiler.

Saat 07:30 civarında bir telsiz mesajı geldi: "Çok namlulu roketatar mürettebâ ile bu silahın emniyetini sağlayan Jandarma Özel Harekat Timi'nin üzerine çığ düştüğü" bildiriliyordu. Tarif edilen yer bulundukları mevzilerden 6-7 kilometre güneyde, Hanyaylası üzerindeki Oğul Köyü'nün yakınlarındaydı. 2nci Taburu, Hakkari'ye taşıyan helikopterler, kurtarma çalışması için,

184 Unutulanlar Dışında Yenî Bir Şey Yok

taşıdıkları timleri hemen çığ bölgesine indirmeye başladılar. Bir helikopter bulup, çok yakında olan bölgeye gittim. Yer, Hanyaylası mağara bölgesindeydi. İki tarafı da yayvan, dik olmayan bir yürüyüş güzergahıydı. Çığın belki de hiç olmayacağı bir yer varsa, o da burasıydı, ama durum başkaydı. İlk müdahaleyi Oğul Köyü korucuları yapmıştı. Havadan gelen timler harıl harıl kenardan itibaren bütün güçleriyle karları kaldırmaya çalışıyorlardı. Çığ, yürüyüş kolunda bulunan 23 kişilik bir asker grubundan 16'sının üzerine düşmüştü. Beş asker, yürüyüş kolundaki üzerine çığ düşmeyen askerler, korucular ve bölgeye atılan timler tarafından kurtarıldı. Helikopterler hızla bölgeye çığ uzmanı subaylar ve özel teçhizat getirdiler. Çığın altında 11 asker vardı, karın genişliğine göre nerede oldukları çok önemliydi. Çığın yayılan kitlesinin yarısından fazlası hızla kaldırıldı. Kimseye rastlanmadı. Çığın başlangıç kenarında kaldıkları anlaşılıyordu ki, bu iyi haber değildi. Karargahtan telsizle Hasan Kundakçı Paşanın Tugaya geldiğini bildirdiler. Kurtarma çalışmalarına Tugay Komutan Yardımcısı ve çığ uzmanı Albay Cahit nezaret ederken Hakkari'ye döndüm. Hasan Paşa:

- Başın sağ olsun Osman Paşa.

- Sağ olun komutanım, ama; çığın meydana geldiği yer bu vilayette, çığın düşebileceği en son yerlerden biri. Kasım ayından beri Hak-kari-Çukurca, Hakkari-Yüksekova yollarının geçtiği Zap Vadisi'nde 5-6 çığ olayı meydana geldi,

minibüs ve otomobillerin üzerine çığ düştü, bazı araçlar yolcuları ile birlikte Zap Suyu'na uçtu. Bu yolları sürekli hem de konvoylar halinde biz de kullanıyoruz, hiçbir şey olmuyor, bu alakasız mevkide karşımıza çıkıyor. Bugünkü çığın yerini gördükten sonra, bu bölgede Kasım-Nisan arası beş ayda, her zaman her yerde bu iş başımıza gelebilir.

- Doğru. Her zaman her yerde karşılaşabilirsiniz. Size nazar değdi. Bu hareketınız bölücü örgüt yönetimini şaşırttı ve çok ürküttü.

- Bu defa meteoroloji raporlarının tutarsızlığına şükretsınler. Bize iki gün bile yeterdi.

Hasan Paşa ayrıldı.

Öğleden sonra olmuş ve 2. Dağ ve Komando Taburu'nının bulunduğu kışlaya havadan taşınması devam ediyordu. Kurmay Başkanı geldi.

- Komutanım bir kara şahin düştü. Heyecanlıydı ve zor konuşuyordu.

- Kimseye bir şey olmuş mu?

- Pilotlarda da , askerlerde de bir şey yok.

- O zaman niye heyecanlanıyorsun, sakın ol.

1994 Dönemi 185

Helikopterin düştüğü yere gittim. Hanyaylası kuzeydoğusunda 3.000 metrenin üstünde, düz bir yer ve derin karda kara şahin yan yatmış «luruyordu. Pilotlar ve içindeki 15 asker, diğer helikopter tarafından buradan alınmıştı. Dönünce pilotlarla konuştum. Vertigo olunmuştu. (Yer ve gök çizgisinin birbirine karıştırılması). (Bu helikopterin inci pilotu, sakın, içine kapalı, duygulu bir yapısı olan, daha sonraki aylar ve zaman içerisinde yürüttüğümüz operasyonlarda da feragatli çalışmalarını izlediğim, kışlada bir akşam yemeğinde arkadaşlarının ısrarı üzerine;

"Düştü enginlere bir ince hüznün Soldu güller gibi sevdalı yüzün " şarkısını, bir profesyoneli aratmayacak gibi söyleyen Jandarma Pilot Yüzbaşı Ferda, çok sevdiği kayınbiraderi üsteğmenin bu mücadelede şehit düşmesinden çok etkilenmişti. Sürekli onun hatırala-rıyla yaşamış ve Kara Harp Akademisi'nde öğrenci subayken hayatına son vermiştir).

İkindiye doğru çığın tamamı kaldırıldı ve iki astsubay çavuş ve dokuz askerin şehit olduğu anlaşıldı. Hava kararmak üzereyken Kurmay Başkanı gene geldi:

- Çığ bölgesinde çalışan ekibi almaya giden helikopter yerden kalkarken yan yattı. Helikopteri Van Jandarma Hava Grup Komutanı Yarbay Yusuf kullanıyordu. Yusuf yairalı, fakat içindeki subay ve askerlerin hiçbirinde bir şey yok.

Yardıma giden pilotlar, "Yusuf Yarbay kask giymediğinden başından darbe almış" dediler. Hanyaylası uğursuz komutanım.

- Bugün için belki de haklısın.

(Kazadan birkaç ay sonra Yusuf Yarbay rahmetli oldu. Kendisi Van Hava Grup Komutanıydı. O gün birkaç saatliğine izin verdiği bir pilotun yerine görev çıkınca kendisi uçmuştu.)

"Kurallar ve örnekler bize göstermiştir ki, kurallardan ve örneklerden ayrılmaya hakkımız vardır."

Alandüz Harekatı'nı takip eden on gün içinde, dağ kadrosundan dört militan teslim oldu. Bunlardan birini babası getirdi. Teslim olan-

186 Unutulanlar Dışında Yen! BİR Şey Yok

lardan ikisi Alandüz'de operasyon sırasında bulunan gruplardan birine mensuptu. Sorgularında; "Harekatın başladığı gün akşama doğru her taraftan askerlerle kuşatılmış olduklarını anladıklarından, eski Çanaklı ve Alandüz köyleri arasında bulunan iki büyük mağaraya toplandıklarını, mağaranın birinde. 116, diğerinde de 109 militan olduğunu, Behdınan-Zagros (Hakkari) sorumlusu Suriyeli Topal Nasır'm da (kod Halat) Alandüz'de olduğunu, ikinci gece birkaç militanı "nereden çıkabileceklerini keşfetmek için" gönderdiğini, fakat bunların, bir yol ve iz bulamayıp geri döndüklerini, kar suyu içip kesme şeker yiyerek açlıklarını bastırdıklarını, yerleri ortaya çıkar diye ateş yakmadıklarından, birbirlerine sarılarak kendi vücut ısılarıyla donmaktan korunmaya çalıştıklarını, kendilerinin de Nasır'ın bulunduğu mağarada olduklarını, Suriyeli'niri sık sık "binlerce T.C. askerinin Ocak ayında Oramar alanına havadan atlamalarının hayra işaret olmadığını, çok düşünülmesi gerektiğini, T.C. bu iradeyi gösteriyorsa artık

işlerin daha da zorlaşacağını" söylediğini, dört gün T.C. askerleri her an mağaraları bulup hepimizi öldürecekler diye beklediklerini" anlattı. Harekat merkezinde çalışırken, istihbarat şube Müdürü "iki mesaj olduğunu" söyledi:

- Nedir?
 - Topal Nasır Bölge sorumluluğunu bırakmış.
 - Bırakmış mı? Görevden mi alınmış?
 - Kendisi bırakmış. Fakat şam'daki eşkıya başının kabul etmediğini ve Topalı Suriye'ye yanına çağırdığı belirtiliyor.
- Nasır'ın yerine de PKK Merkez Karar Organı üyelerinden Nizamettin Taş Hakkari sorumluluğuna getirilmiş.
- Suriyeli Topal'ın sezgilerinin bayağı gelişmiş olduğu anlaşıyor. Diğer mesaj ne?
 - Bu bir dinleme komutanım.

Dedi ve okumak konusunda biraz tereddüt geçirmesi üzerine, Kurmay Başkanı:

- Eşkıya Başsı size telsiz konuşmalarından birinde hakaret ediyor.
- Ne diyor, Hanın?
- Size, "Bu general deli" diyor.
- Sebebi ne?
- "Aşağıdan üzerlerine ateş edildiğini göre göre, askerleri havadan örgüt savaşçıların üstüne atıyor. Bu delilik değil de nedir? Buna yiğitlik mi demeli, delilik mi demeli? Bu nasıl bir şeydir?" diyor.

1994 Dönemi 187

- Kiminle konuşuyor, bu Danvin teorisinin özgün kanıtı?
- Güney Bölge (Kuzey Irak) sorumlusu Cemil Bayık'la komutanım.
- Bunlar yıllarca almış; sürekli karakol veya yakınındaki emniyet timine saldı, 8, 10, 13, 17, 22 askeri öldür. Köy ve mezraları bas; bebekler ve dedeler dahil, bir aileden 15, 20 kişiyi kurşuna diz. Yolları kes, korumasız insanlardan önce seçim yap, sonra beğenmediklerini yolun altında infaz et. Ve bütün bunları dişe dokunur bir kayıp vermeden uygula. Yetmez, zaman zaman da eylem yerlerinde keyiften halay çekin.

Geçen beş ayda havadan atlayan bir tek askerimiz değil şehit olmak, bunların panik ve şoka girmesi nedeniyle yaralanmadı bile. Bu işlere onun akli zaten ermez de, örgütüne eğitim veren yabancı Gayri Niza-mı.Harp uzmanlarından buna çare bulmalarını istemeyi düşünse daha iyi olur.

O, langa ürünü daha farkında değil; arkadan Kabak'cı geüyor.

Daha öncede hep konuştuk ama gene bu vesile ile gene söylüyorum; bu adam yıllardır, nasıl oluyor da burnumuzun dibindeki Suriye'de fink atıp, Türkiye Cumhuriyeti'ne caka satıyor? Çobanından Cumhurbaşkanı'na kadar herkesin esas düşünmesi ve üzülmesi gereken işte budur. Ve bir çare bulunamıyor, hiç kimse hiçbir bahane arkasına saklanarak izah etmeye kalkmasın. Bunun sayılamayacak kadar yolu ve yöntemi var. Şimdi anlatacağımı bütün dikkatinizle dinleyin; 1925'de silahlı ayaklanma kalkışıldığı haberinin alınmasından üç gün sonra, Atatürk Diyarbakır'a gitti. Bir salonda kendisine silahlı grupların yerleri, sayılan konuyla, yapılacak harekat planı üzerinde bilgi sunuldu. Takdim bittikten sonra Atatürk "Bu plan eksik" dedi. Atatürk'den bir gün önce gelmiş olan İnönü "Ben tetkik ettim, bir şey bulamadım." dedi. Atatürk salonda bulunan herkese, eksikliğin ne olduğunu en küçük rütbeli yaver yüzbaşısıya kadar tek tek sordu. Hepsi kullanılacak kuvvetler, arazinin durumu, taamız önceliğinin hangi bölgede olması gerektiği hususunda çeşitli değerlendirmeleri söyledi. Sonunda Atatürk:

"Efendiler bu plan eksik; çünkü bu musibeti çıkaran, bu işin başı ve önderi olan herifi bertaraf edecek, sevk olunacak bir kıta ayrılmamış. Bu adam şu anda nerededir?"

Bunun üzerine elebaşının muhtemel yerini söylediler. Atatürk:

"Bu tip hareketler önderlerine bağlıdır. Onun bertaraf edilmesi yangını erken söndürür. Planı o şekilde tadil edin" emrini verdi.

188 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

Arkadaşlar, başka söylenecek bir şey kaldı mı? Hani herkes Atatürk'ün izindeydi? "Harman yeri düz olunca, sap yığım dağ gibi görünür."

17 Şubat 1994 tarihinde Jandarma Asayiş Komutanlığından, OHAL Bölgesindeki bütün Komutanlıklara yayınlanan, Genelkurmay, Kara Kuvvetleri ve Jandarma Genel Komutanlığına gönderilen mesajın metni:

"Hakkari Dağ ve Komando Tugay Komutanlığına 27 Ocak-3 Şubat 1994 tarihleri arasında icra edilen hareket sonrası hassas kaynaklardan alınan bilgilerden teröristlerin bu tip operasyonlardan çok çekindiklerinin tespit edildiğini, kendi değerlendirmelerine göre bu operasyonda Türk Ordusunun taktikleri:

1. Sonbaharda yaptıkları operasyonlardaki gibi büyük çaplı ve geniş alandaki grupları imha edecek tarzda iç içe geçmiş, SA çember atılması.
2. Bölgenin ağır silahlarla bombalanmasını müteakip her türlü riskin göze alındığı helikopterlerle indirme hareketi.
3. İndirme yapılan helikopterlerin korunması için kobraların kullanılması.
4. Örgüt gruplarını kısa sürede imha etmek için alandaki boşluklara (örgütçe kapatılamayan) indirmeler yapılması.

Bu taktiklere karşı PKK'nın almayı planladığı taktikler ise:

1. Hangi grubun hangi hattı savunacağını önceden tespiti.
2. Grupların geri çekilmesinin nasıl yapılacağını önceden planlanması.
3. Yapılacak indinneye müdahale etmek için ihtiyat gruplarının oluşturulması.
4. Kamuflej ve sığınak faaliyetlerine ağırlık verilmesi.
5. Kritik bölgelerde kritik mevzilerin mutlaka elde bulundurulması." Orada bulunan subaylara; "Beyler, karşı taktik diye talimatlandır-dıklarının hepsi boş şeyler; horoz resmi yapıp altına 'horoz' diye yazmaya benziyor. Bilmem biliyor musunuz? Keçi şarap içince, dağa kurt aramaya çıkarmış. Artık, sıradanlığa, çaresizliğe, tükenmişliğe doğru yuvarlanmaya başladılar" dedim.

1994 DÖNEMİ 189

Alandüz Harekâtından iki gün sonra buradaki PKK grupları da başlarına yeni bir şey gelmemesi için Kuzey Irak'taki kamplara kaçınca; Hakkari merkez, Yüksekova, Şemdinli, Çukurca yani tüm Hakkari vilayeti sınırları içerisinde ne kamp, ne de dağ kadrosu kalmamıştı. Kûr-distan İşçi Partisi (PKK) için, en iddialı topraklarından biri olan Hakkari'de (Bahdınan/Zagros) beş ayda düştükleri bu durum kabul edilebilir ve katlanılabilir bir sonuç değildi. (Teslim olanların hepsi sanki anlaşılmış gibi hep bunu söylediler.)

Şehirler, köyler ve mezralardaki milisler gene buradaydılar, fakat artık ne o eski nefesleri, ne de eski pervasızlıkları kalmıştı. Dağ kadrosu veya milis, bundan sonra gelecek hepsi için sis ve belirsizliklerle doluydu.

"Eldiven giymiş kedi fare yakalayamaz."

3000 metrenin üzerinde Han Yaylası'nda iki ayrı yerde karların içinde duran helikopterlere herhangi bir zarar verilmemesi için bölgede sürekli havadan keşif faaliyeti ile karda iz takibi yapıldı. Bu dönemde ağır hava koşulları ve saldırı sırasının hangi kamplarına geldiğini düşünmekten helikopterlere zarar vermek gibi bir şeyi akıl edecek durumda değildiler. Buna rağmen havadan bölgeyi devamlı izledik.

Türkiye'de ve Türk ordusunda Skorsky'i (kara şahin) bulunduğu yerden kaldırıp havadan kışlaya taşıyabilecek bir hava aracı olmadığından İtalya'daki NATO kuruluşundan ABD'ye ait çift palli CH-53 tipi ulaştırma helikopteri Şubatın son haftası bir akşam üstü, Çekiç Güç'e ait iki kara şahin refakatinde Tugayın helikopter pistinin üstüne geldi. Hava aydınlık, görüş açıktı. ABD Skofsky pilotları devamlı havada dönüyor, bir türlü piste inmiyorlardı. Sürekli "buzlanma durumu" soruyorlar, pistte bulunan bizim kara şahinlerin pilotları da; "gece herhangi bir sorun olmayacağını, kendilerinin devamlı bu kışlada bulunduğunu, çekinecek herhangi bir şeyin söz konusu olmadığını" ısrarla ABD'li pilotlara anlatıyorlardı. Kışla üzerinde ona yakın tur attılar ve "gece burada kalamayacaklarını, Diyarbakır'a dönüp yarın gene geleceklerini" söyleyip, geldikleri 1,5 saatlik yola gene 1,5 saat harcayarak geri döndüler. Gece bu yükseklikte buzlanma olur diye inmemişlerdi. Halbuki yerde, pistin üzerindeki kara şahinleri gö-

190 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

rüyorlardı. Üstelik pist başından bizim uç pilotumuz bütün kış bu kışlada bulundukları konusunda kendilerine dil dökmüştü. Faydası yoktu, küçük bile olsa riske giremezlerdi.

Ertesi gün üç helikopter geri geldi. CH-35 kurtarma helikopteri kaldı. Diğer ikisi ABD özel kuvvetlerine ait bir albay ve 16 ABD askerini bırakıp döndüler. Öğleden sonra ABD Özel Kuvvetleri'ne mensup askerlerin bir kısmı üstlerini tamamen çıkarıp karla vücutlarını ovuyordu. Fizik olarak hepsi de dev gibiydiler. 2. Dağ ve Komando Tabur Komutanı Binbaşı Necmi yanımdaydı; "Bunlar çok rambo filmi izlemişler, henüz kendilerini turistik bir kayak merkezinde sanıyorlar" dedi.

Bir gün sonra bizim helikopterlerden biri ABD askerlerini Hanyay-lası'ndaki helikopterlerin yanına götürdü. Harekat merkezindeydim, ABD'lileri götüren pilot yüzbaşı ve ekibe mihmandarlık yapan subay geldiler:

- Ne çabuk döndünüz.
- Komutanım, ABD askerleri helikopterin yanına inip inceleme yapacaklardı fakat karın kalınlığından çekinip huylandılar, helikopterden atlamadılar.
- Ne var karın kalınlığında? Kar ne kadar derin olursa olsun en fazla dizlerinin üzerine çıkar. Yürüyecekleri mesafe de 20-30 metreyi geçmeyecek ki!
- Israr ettik kabul etmiyorlar.
- Oğlum, Atatürk boşuna mı diyor: "Dünyanın hiçbir ordusunda yüreği senin kadar temiz, fedakar ve cesur askere rastlanmamıştır" diye. Bizim timlerden biri gitsin. Hem de komando olmayanlardan alacaksınız. Mesela havan bölümünden olabilir.

Yirmi dakika sonra biri ABD askerlerini diğeri bizim askerleri taşıyan iki helikopter kışladan havalandı. Düşen helikopterin yanına ulaştıklarında ise durum şuydu: Türk askerlerini taşıyan helikopter yerdeki helikopterin üzerinde ilk geniş daireyi çizmeyi tamamladığında, içindeki askerlerin tamamı karların içine atlamış ve ortalarında kalan helikoptere doğru yürümeye başlamışlardı. Kurtarma faaliyetinin dördüncü günüydü. Havanın kararmasına bir saat kalmıştı. Yanıma Diyarbakır Jandarma Hava Grup Komutanı Gü-ner Albay geldi: (Bu tarihten dört ay sonra helikopteri bir operasyonda düşerek şehit oldu.)

- Güner Albay'ım, sen burada ne arıyorsun?
- Bugün Hakkari'ye ben gideyim istedim. Sabahleyin ABD askerle-

1994 Dönemi 191
rini Hanyaylası'na bıraktım, akşam gelir, sizi alırım dedim. Ama hava çöktü, oraya uçulmaz. Yarın alırız.

- Sen bu söylediklerini benden başka kimseye anlatamazsın. Seni de hiç kimse anlamayacaktır. Onların bulunduğu yer, nokta olarak 3600 metre ve 2,5 metre kann içindeler. Bütün gece orada kalmaları sonucu meydana gelebileceklerden yer yerinden oynar. Sonra onlar bize emanet ve bize hizmet ediyorlar, hayatlarından biz sorumluyuz.

Odanın Hanyaylası istikametini gören penceresine gittim. Rahmetli de geldi, beraber baktık. Dağların büyük kısmı kapanmış, görünen bir koridor da kapanmak üzereydi.

- Güner Albayım, siz pilot olarak mümkün değil dersiniz ben başka bir çare bulacağım.
- Ben gidiyorum Paşam.

Bulunduğum yerden pisti görüyordum. On dakika içinde yükseldi ve bulutların arasında kayboldu.

Onuncu gün ABD'li askerlerin işleri bitmişti. Son akşam başlarındaki Albaya, kışlada bizim karargah subaylarıyla birlikte yemek verdik. İlk geldiği gün beni ziyaret etmiş, daha sonra hiç görmemiştim. Onlar bu kışlada kalıyordu. Ben geceleri, yanlarına gittiğim birliklerle bulunuyordum. Yemekten önce kendisine bizimle geçirdiği günlerin anısına Dağ ve Komando Tugayı'nın armasının altına; "Üzerimize kılıç çekilmedikçe

Ülkemiz topraklarına girilmedikçe

Milletimiz cefa çekmedikçe

Bizden kimseye zarar gelmez."

sözlerini yazdırmış olduğumuz şiltini verdim. Bu sözlerin Tugayın sloganı olduğu, İngilizce'ye çevrilerek kendisine okundu. "Onlarca kitap yazılsa bir ordunun, bir birliğin varoluş sebebi ile kararlılığının, bu kadar kısa, bu kadar özlü anlatılamayacağını" söyledi. Birkaç kere daha tercüme ettirdi, hepsinde de hayret ve sevinç çığlıkları attı; "Bu yazıyı mutlaka komutanlarıma göstermeliyim" dedi.

Bütün yemek boyunca dünyanın nerelerinde bulundu ise sıra sıra anlattı. Burada gördüğü coğrafyada ilk defa bulunduğundan, çok vahşi ve ürkütücü olduğundan bahsetti. Yemek bitince, müsaade isteyerek ayağa kalktı ve kısa bir konuşma yapmak istediğini söyledi. Tecrübeli, açık sözlü tabiatı, askerlik sanatına uygun bir kişiliği olduğu ortadaydı. Kendilerine gösterilen yakınlığı, Türkler için anlatılan misafirperverliği yaşadıklarını söyleyip teşekkür ettikten sonra konuşmasını şu cümlelerle bitirdi; "General on gündür birliklerinizle berabe-

192 Unutulanlar Dişında Yeni BİR Şey Yok
1994 DÖNEMİ 193

rim, şu dağ ve kar cehenneminde Kürt militanlarla onlara denk bir kuvvet olarak, ancak siz baş edebilirsiniz. Böyle bir durum Amerikan Ordusu için kabus olur." "Vatan sağ olsun."

21 Şubat saat 18:50'de Şemdinli'nin Uğuraçan Köyü'ne silahlı saldırı yapıldı. Bir korucu yaralandı. Şemdinli Dağ ve Komando Taburu, Ortaklar-Beyyurdu dahil bütün alanı batı yönünde dört gün elekten geçirdi. Bölgede PKK grubu yoktu. Askerlerin savaş sporları ve diğer sportif aktiviteleri için yazlık ve kışlık eşofman takımı, fanila, çorap, şort, şapka, bere, yağmurluklar ile hepsinin içerisine konulabilecek bir spor çantasına ihtiyaçları vardı. Bütün kalemlerden subay, astsubay ve asker için İstanbul'daki firmalara altı biner adet sipariş verdik. Her malzemeye Dağ ve Komando Tugayı'nın forsu-arması işlenmiş olacaktı. Askerler terhislerinde kullandıkları kendi malzemelerini evlerine, memleketlerine götürecekler, her yeni tertip geldiğinde üç ayda bir aynı malzemeden tedarik devam edecekti. İlk parti malzemeler iki ay sonra geldi. Ve askerler bu giysileri gece gündüz hiç üzerlerinden çıkarmadılar. Terhis günleri gelip Hakkari'den ayrılırken de, sivil pantolonlarının üstüne Dağ ve Komando Tugayı'nın, karlı dağ, tüfek, kayak ve kartal armalı eşofmanlarını giyerek; yollarda ve memleketlerinde herkesin kendilerini böyle görmelerini istediler. Bu, tugaylarına olan sadakatin, kendilerini tugayın bir parçası kabul etmelerinin, onunla gurur duyduklarının doğal bir göstergesiydi. Subaylardan bir teklif geldi. Bu dönemde mücadelenin doruğa çıkarıldığını Hakkari Dağ ve Komando Tugayı 'nda muharebelere kaılan subay ve astsubaylar için altın rozet ve altın şövalye yüzüğü yaptırılması idi. Her ikisinde de Tugayın arması ve ismi yazılı olacaktı. Meğer herkes bunu bekliyormuş, almaya can attılar. Personelden hemen ücretleri toplandı ve yaptırılıp subay ve astsubaylara dağıtıldı.

Eylül ayında Tugayın armasından bir madalyon yaptırıldık. Şehitlerini memleketlerine götüren subay, astsubaylar; bu madalyonu ve Tugay Komutanı'nın "Mehmetçiğin nasıl ve ne zaman şehit olduğunu tasvir eden" yazısını, şehidin ailesine teslim ediyordu. Şehidin kendisi, Tugayın madalyonu ve nerede nasıl şehit olduğunu anlatan belge aynı anda anne ve babanın eline geçiyordu. Bu üç şeyin, birbiri içinde ve birbirinin ı'zerinde anlatılması ve yaşamayanlarca anlaşılması kolay olmayan bir etkisi vardı. Önce şunu belirtmeliyim, sadece insanlar için değil, tüm canlılarda ve yeryüzünün var olduğu milyonlarca yıllardan beri, hiçbir şey, bir anenin yavrusunun kaybindan daha öte bir acı veremez ve yaşatamaz. "Ağlarsa anam ağlar, gerisi yalan ağlar" sözü en doğru özdeyişlerin başında yer alır. Elbette babaların ve kardeşlerin duydukları acı da, ömürleri boyu karşılaşacakları diğer üzüntü ve kahr halleriyle mukayese bile edilemez. Bu iki nesne neden bu derece etkili ve dayanılmaz acıya su serpiyor? Nasıl teselli oluyordu? İki sebebi vardı ve bunun için Adler, Taylor ve Freud gibi ünlü psikiyatr ve psikologların tanınması gerekiyordu.

Madalyon; şehidin kimliği, asker arkadaşlarını, komutanlarını, şehit olduğu birliği, şehit olduğu yeri, zamanı simgeliyordu. Bu, özel olmak, farklı olmak, o birlik var oldukça onun bir parçası olarak yaşamak demekti.

Nasıl şehit olduğunu anlatan Tugay Komutanı imzalı yazı ise, Türk kültürü ve bu kültürün ya: attığı kişilik ve düşünce gücüne yakışır, doğru bir yaklaşımdı. Türkler çocuklarının kaybına bütün canlılar gibi üzürlüler fakat; bu üzüntü ve çektikleri acının değdiğine inanmak için çocuklarının nasıl şehit olduğunu bilmek ihtiyacında idiler. Ellerine aldıkları yazı, "oğullarının muharebede düşman üzerine yürürken, vatani ve ulusu için gözünü bile kırpmadan ölüme nasıl gittiğini detaylı olarak anlatıyordu". Bir Türk, çocuğunun şehit olduğunu

duyduğunda ilk sorduğu şey; "Nasıl şehit olduğudur". "Düşmanla göğüs göğse çarpışırken" sözünü duyduğunda birden rahatladığını hissedersiniz ki zaten hep öyle olmuştu. Bu masalların, efsanelerin, öykülerin, vatan ve millete bağlılığın getirdiği örf, adet ve geleneklerin Türk toplumu ve onun kişilerinde oluşturduğu milli karakterdir. Savaşın kendisi de nesneleri de zaten baştan aşağı psikoloji demektir.

Genelde; aylar bazen yıllar sonra bir garnizonda bütün şehit ailelerini toplayıp kendilerine verilen "Övünç madalyaları":

1. "Demir tavında dövülür" sözü göz ardı edilip geç kalındığından,
2. Durup dururken birden bire acıyı tazelemeye kalktığından,
3. Genel bir şey duygusu yarattığından; şehit ailelerinde aynı etkiyi sağlayamamıştır.

Askerlerin ailelerine, girdikleri muharebe ve çatışmalarda bireysel olarak gösterdikleri cesaret ve kahramanlıkları anlatan yazıların

194 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

gönderilmesi, onları anne ve baba olarak oğullarıyla iftihar etmelerini, mutlu olmalarını sağlayacak ve çocukları ile ilgili endişeleri azaltacaktır. Şehit ve gazilerin ailelerinden adıma gönderdikleri yüzlerce mektuptan bazıları şunlardır:

"Hakkari ili Çukurca ilçesi Pirinçeken Karakolu'nda vatani görevi ni yapmakta iken vatan haini eşkıyalar tarafından şehit edilen oğlumuz jandana eri Erol ÖZEN'in şehit olması nedeniyle göndermiş olduğunuz yazıları aldık. Göstermiş olduğunuz candan ilgiden dolayı teşekkür ederiz. Bizi çok gururlandırdınız. Bu yazılarınızı Özen Ailesi yaşadıkça hatıra olarak saklayacaktır. Komutanımız size başarılar diler, saygılar sunarız. Vatan sağ olsun."

Özen Ailesi adına İdris Özen, Balıkesir

"Göndermiş olduğunuz oğlum Abdülkadir TUG'a ait belgelerinizi aldım. Çok memnun oldum. Bir şehit ailesi olarak duygularımızı ifade etmek çok zor. Bu askerliğin tabiatında var olan bir olaydır. Bundan kaçınılmaz. Allah'ın takdiridir. Abdülkadir'in ne kadar cesaretli ve mangal kadar yüreği, aslan gibi kuvvetli olduğunun aile olarak biz de bilincindeydik. Görevinde de yaralı olmasına rağmen silahını elinden bırakmayıp, yiğitliğini kanıtlamış ve layık olduğu şehitlik mertebesine ulaşmıştır. Paşam, beş oğlum ve ben, gel de; canı gönülden hazırız, saygılarımla."

Fikret TUĞ

Yerköy, Yozgat

"1 Şubat 1994 tarihinde Hakkari Alandüz mevkiinde icra edilmekte olan operasyonda çığ düşmesi nedeniyle oğlumuz Göksel YAMAN şehit olmuştur. Ailemize göndermiş olduğunuz başsağlığı temennileriniz ve yazılarınızı bir şehit babası ve annesi olarak büyük bir memnuniyet ve gururla müşahade ettik. Alakanız ve hassasiyetinizden dolayı şükranlarımızı ve saygılarımızı sunarız. Vatan topraklarına göz diken hainlerle mücadelenizde Allah sizi muvaffak etsin" Şehit Babası Kemal YAMAN, İzmir

"Yıldırım'a olan haklarınızı helal edin. Benim yiğit kardeşimin, şehit kardeşimin yiğit komutanı. Önce selam eder, ellerinizden öpe-

1994 Dönemi 195

rim. Benim yiğit kardeşim Yıldırım şehit düştükten sonra arkadaşları geldi. Yıldırım'ı anlattılar, dünyalar benim oldu. Yıldırım gelmiş gibi sevindim. Yıldırım'ın komutanı olarak, siz de olayın oluş şeklini, Yıldırım'ın şehit oluşunu, nasıl mücadele verdiğini, nasıl şehit olduğunu, detaylı bir mektupla anlatırsanız, çok memnun olurum. Hatıra olarak kalır. Yiğit komutanım, Yıldırım'ın şahadet haberi gelince dünyalar başıma yıkıldı, dünyalar dar geldi. Yemin ettim, kardeşimin bıraktığı yerden devam edeceğime. Her yere yazılar yazdım hep olumsuz cevap aldım. Zaten kolum kanadım kırıkta, iyice kırdılar. Kardeşimi rüyamda gördüm. Sarıldım öptüm, yüzlerinden doya doya, "şehit oldun kardeşim" dedim. "Tabii ağabey, şehitlik herkese nasip olmaz, bize oldu" dedi. Sordum: "Cennette inisin?" "Tabii ki ağabey, cennetteyim" dedi. Allah'ım bizden daha çok seviyormuş ki şehit ederek elimizden aldı. Allah'ıma çok şükürler olsun. Biz de Yıldırım'ı kalbimize gömdük. Tek tesellimiz PKK'lı- lan her gün yok edişiniz. Yiğit komutanım gelen arkadaşları "Os1 man Paşa da oradaydı" diyorlar. Yıldırım'ı bana anlat, anıları varsa yaz, himayende aslanlar gibi çarpışan

Yıldırım'ı bana mektupla anlat. Yıldırım'ın üsteğmeni Seyit komutanıma da söyle, o da anılarını yazsın. O da yaralanmış. O yiğit kardeşime de Allah'tan şifalar dilerim. Sizden tek bir ricam var, anılarını yüzde yüz yazın. Yazmazsanız Yıldırım'ı küstürürsünüz, beni de. Yiğit komutanım. Şehit Yıldırım'ın çarpışarak intikamını alamayan ağabeyi."

Mustafa AKSAL

Kırıkkale

"Sayın Paşam, ben el emeği ile idare eden köylü bir vatandaşım. Oğlum Uğur DİKER'in bayrağına, vatanına, milletine ve silah arkadaşlarına gurur veren, başarılı asker olduğunu, ben acizane babası olan Durmuş DİKER, mektubunuzdan öğrenince göğsüm kabardı, kendimde duygular ürettim, sevincimden ağladım. Ne mutlu bu bilgiyi ve takdirnameyi bana layık görüp de gerçekleri yazan siz değerli Paşama ben de selam ve hürmetlerimi bildiririm. Cenabı Allah sizi düşmanın şerrinden korusun."

Dursun DİKER

Yalyaç, İsparta

"Emrinizde görev yapan oğlum, Piyade Komando Er Saffet TOPA-LOGLU için vermiş olduğunuz bilgi ve takdir belgeleri, şahsım, aile-

196 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

lem, kasabamız adına iftihar vesilesi olmuştur. Oğlumun vatan için yapmış olduğu fedakarlıklar, her Türk evladının yapması gereken asgari vazifedir. İç düşmanlar ve bölücü eşkıya ile savaşan siz değerli komutanımız, emrinde savaşan oğlum, ömür boyu taşıyacağım en büyük onurdur. Saygılarımı sunarım."

Kadir TOPALOĞLU Pelitköy, Balıkesir

"Sayın komutanım, oğlum İsa BOZDEMİR'in vatan savunmasında göstermiş olduğu başarılarından dolayı verdiğiniz takdir belgeleri, biz burada bulunan aile efradını çok duygulandırmış, gözlerimizi yaşartmış, göğsümüzü kabartmıştır. Şahsınıza ve bütün askerlerimize selam ve sevgiler sunar, başarılarınızın devamı ile, bölücü eşkıyaya kesin darbeyi vurup bu haddini bilmez çapulcu sürüsünü yurdumuzdan söküp atmanızı Allah'tan dilerim."

Mehmet BOZDEMİR Sarıköy - Gönen, Balıkesir

"Çok sevgili oğlum Kenan ŞİMŞEK'i elim bir trafik kazasında kaybetmemiz neticesi göstermiş olduğunuz her türlü samimi ilginizi unutamayacağız. Ailemize tevdi ettiğiniz ve bizim için de çok büyük kıymet ifade eden madalyon ve beratınızı hatıra olarak özenle saklayacağız. Elbette oğlum Kenan'ın aramızdan ayrılmasından, devletimize ve milletimize hizmetinin yarım kalmasından büyük üzüntü duyduğum kadar, askerlik görevi ve suda boğulma olayı neticesi vefatından şehitlik mertebesinde olacağı ümidiyle mutlu olmaktayım. Şahsınıza ve tüm Tugayınız mensuplarına yakın ve samimi ilginizden dolayı şükran ve saygılarımı sunar, bütün şehitlere Allah'tan rahmet dilerim."

Babası, Vahap ŞİMŞEK Sivas

"Sayın komutanım, ben Tugayınızın 4ncü Dağ ve Komando Tabı-ru'ndan Çavuş Tarkan HATTATOĞLU'nun babasıyım. Oğlumun terhisinden sonra da sizleri aynı heyecanla haberler ve gazetelerden izliyor, sizin için dua ediyorum. Taktir ve övünç belgelerine layık gördüğünüz oğlum iki hafta önce söz kesimi için gittiği İzmir'den dönerken Ayvakk'a 4 km kala trafik kazasında tanrının rahmetine kavuştu. Yazmak da konuşmak da çok zor.

1994 DÖNEMİ 197

Komutanları ve silah arkadaşlarını taparcasına çok severdi. "Çağırsınlar yine askere gider, çarpışırım" derdi. Başarılarınızın devamıyla saygılar sunarım, bu yoğun ve zorlu çalışmalarınızda size başarılar dilerim."

Eşref HATTATOĞLU

Balıkesir

"Evladımız M.Mustafa AKKOYUNLU için gönderdiğiniz takdirnemenizi alıp okuduğumda sevinç, heyecan, gurur, vakar, üzüntü duyguları içersinde gözlerim yaşlı okudum. Sevinçliyim, gururluyum çünkü böyle bir günde şakası olmayan bir harbin içerisinde aileme düşen ulvi bir vazifede oğlumun bulunması izahı yapılamayacak yüksek duygulardır. Üzüntülüyüm, hala vatani görevden kaçanlar bulunduğu için. Benim duyduğum bu manevi nazlardan yoksun kalan asker kaçığı gençlerin ana ve

babalarına acıyorum. Milletimizin ve sizlerin bu ateş çemberinden başarıyla çıkmasını Cenabı Allah'tan diler, saygılarımı sunarım."

Vahap AKKOYUNLU şirinevler, İstanbul

"Oğlum Rıza BURHAN'la ilgili gönderdiğiniz takdir belgesi ve yazıları, bizi sonsuz mesut etti. Vatanı için canını ortaya koyarak bu mukaddes görevi yapmakta olan Mehmetçiklerin başarılarının, onların başındaki sizin gibi çok değerli komutanlarımızın gayret ve çalışmalarıyla olduğunu biliyoruz. Bu vatan için böyle Mehmetçikler yetiştirdiğiniz için sizi takdir eder, üstün başarılarınızın devamını dilerim. Allah'a emanet olun."

Babası, Mustafa BURHAN Söğüt Köyü - Orhaneli, Bursa

"Paşam, ben Tugayınızdaki er Çağlar DOĞA'nın babasıyım. Efendim ben bir baba olarak şahsınızın komutasında böyle bir evlat ye-tiştirebildim ise, ne mutlu bana. Böyle övgüyle bahsettiğiniz için sizi candan kutlar, saygılarımı sunarım. Efendim, o, benim tek oğlum, başka oğlum yok. Onu size, sizi de Allah'a emanet eder, tekrar saygılarımı sunarım."

Asım DOĞAN

Zonguldak

198 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

"Çok değerli komutanım, ben birliğinizde bulunan er Mehmet D , -NACI'nın babasıyım. Oğlumun takdirnamesini almış bulunuyorum. Bu benim için en büyük gurur kaynağı, sevinç ve mutluluktur. Bizler böyle bir evlat yetiştirebilmişsek bu bizim için en büyük mutluluk ve bahtiyarlıktır. Oğlumun vatanı ve milleti için seve seve canını vereceğinden kuşkusuz yoktur. Sizlerin sayesinde Türk Bayrağı, şeref ve şanla her zaman semalarda dalgalanacaktır. Hepiniz Cenabı Allah'a emanet olunuz."

Adem DANACI Kozlu, Zonguldak

"Sayın Paşam, oğlum Ömer KUZU için göndermiş olduğunuz belgeyi aldım. Çok duygulandım, çok gururlandım, gözlerim yaşla doldu. Her Türk'ün vatan savunmasında sizin anlattığınız evladım gibi, evlat yetiştirmesini Cenabı Allah niyaz etsin. Paşam böyle bir yazınızı evladına layık gördüğünüzden ve bizi böyle gururlandırdığınızdan ötürü üstün başarılarınızın devamını, büyük Allah'tan niyaz ederim."

Cemal KUZU

Şefaatli, Yozgat

"Komutanını, oğlum Piyade Er Cihat AKIN'a ait göndermiş olduğunuz takdir belgenizi aldım. Memnuniyetimi anlatamam. Sağlıklı ve başarılı olmanızı Ulu Tanrıdan dilerim. Bizler çocuklarımızı önce vatan için yetiştiririz. Bizim için vatan her şeyin üstünde ve önündedir. Bir Cihat değil, on tane Cihat'ım olsa çekinmeden vatan hizmetine gönderirim. Vatan sağ olsun. Saygılarımla."

Neşat AKIN

Akhisar Köyü - Karacabey, Bursa

"Oğlum Ali Fuat'ın yaralanması ile ilgili sizlerin duygularını taşıyan geçmiş olsun dilekeli mektubunuzu, ben ve ailem duyulanarak, ağlayarak ve şeref duyarak okuduk. Bizler üç kıtada at koşturmuş, Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması için kan dökmüş, destanlar yazdırmış ataların evlatlarıyız. Aziz vatanımızı iç ve dış düşmanlara karşı savunmak boynumuzun borcudur. Sizlerin takdirini kazanmış olan evladım vatanı için elbette kanını dökcektir. Ali Fuat'tan başka üç oğlum daha vardır. Görev nasip olursa onlar da kardeşleri gibi yaralanmaya ve ölmeye hazırdırlar. Ben onları vatan uğruna şehit ol-

1994 Dönem! 199

maları için yetiştirdim. Bunun için şeref ve gurur duyuyorum. Aziz vatanımızın bütünlüğünü korumak için savaşta başarılar diler, Allah'tan size kuvvet vermesini temenni eder, zaferleriniz için ve gösterdiğiniz gayret için sizi ve sizin şahsınızda Türk Silahlı Kuvvet-leri'nin bütün elemanlarını kutlarım. İnanıyorum ki bu gayretiniz ve azim içersinde vatanımıza uzanan hain eller kırılacaktır.Yüce Allah, şanlı Ordu'muza zaferler muzaffer eylesin.

Ailem ve şahsım adına siz değerli Paşama ve şahsınızda şanlı Ordu'muza göstermiş olduğunuz yakın ilgiden dolayı teşekkürlerimle saygılarımı sunarım."

HANELÇİ ailesi adına Baba Yusuf HANELÇİ Malatya

Hakkari'de 21 bin asker, 2 bin subay astsubay vardı. Her üç ayda bir, ortalama 5 bin civarında askerin terhis olduğu yerlerine yeni 5 bin askerin geldiği

düşünüldüğünde; 2 yılda 40 bin askerin geçtiği anlaşılır. Başlangıçtaki 20 bin askerin 5 bininin hemen terhis olduğunu kabul etsek dahi, ilk 20 binlik gruptan 15 bini de sonradan hizmete devam ettiklerinden, iki yılda toplara 55 bin askerin bu topraklardan geçtiği görülür. Aynı dönemde, ortalama 4 bin subay, astsubay da muharebe koşullarını her günün 24 saatinde çoğu zaman da dakikalarında yaşadılar. Bunu şu nedenle belirtiyorum; iki yılda sayı olarak bu derece büyük bir gücün ailelerinden, aile bireylerinden, halktan kişilerden, batıya dönen subay ve astsubaylardan, terhis olan askerlerden gelen bütün mektup, faks, telgrafların tamamı ilk olduğu şekliyle yazılmaya kalkılsa, başlı başına binlerce sayfalık kitap olur.

Ancak halk olarak; ruhu, felsefesi, inançları ve dilekleri, bu ülkenin neresinde yaşarsa yaşasın, hangi statüde olursa olsun aynıydı.

"Mücadelenin tam bilincindeydiler, mutlaka başarılı olmalıydık, elbette şehitler de olacak, elbette yaralanılacaktı, çocuklarını vatanları için yetiştirmişlerdi, keşke kendileri de mücadelede yer alabilseydi-ler, bir toprakta bağımsız yaşanacaksa bedeli neyse ödenecekti, her şeylerini kaybedebilirlerdi, yeter ki 'Vatan Sağolsun'du, psikolojik yapılan yüz yüze kalınan durumlar nedeniyle hassaslaştığından, kendilerine güven duyguları yüksek olmakla beraber, daha çok morale ihtiyaçları vardı, istisnasız kazanmamız, muzaffer olmamız için Tanrıya dua ediyor, dilekte bulunuyorlardı"

200 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

Bu gün yeryüzünde çocuklarını davul ve zurnayla askere gönderen başka bir millet var mı? Bunu, başka bir ulusun akli alır mı?

Evlatlarım kaybedince "Vatan Sağolsun", diğer oğullarımda feda olsun , keşke ben de gelebilsem diyen, şehit olan çocuklarının düşmanın üzerine yürürken ölmesinden büyük gurur ve haz duyan, vatani için para pul dahil fani hiçbir şeyi gözü görmeyen halk kaldı mı dünyada? Sebepsiz bu durumlara düşülür mü? Herkesin her şeyi iyi yaptığıı söylenebilir mi? Ama sırf "Vatan ve Millet" söz konusu diye çektiği acıların hesabını sormayı "ar" kabul eden millet kaldı mı yeryüzünde? Napolyon, savaşlarının birinde Fransız topçusunun bir saate yakın süredir hiç ateş etmediğini fark edip atını topçu mevzilerinin bulunduğu bölgeye sürüp, topçu komutanına soruyor:

- Neden ateş etmiyorsunuz? Topçu komutanı:
- 13 sebep var haşmetmahap
- Nelermiş? Sayın.
- Bir, barut yok. Deyince Napolyon:
- Kes. Barut yol sa, başkaları olsa ne olacak?

Devletin ve millt tin herhangi bir şekilde başı belaya girdiğinde bunu defedip yok edecek olan işte halkın bu ruhudur. Geri kalan ne varsa hepsi

'diğerleri'dir. Halkın şu kültürü, kişiliği ve karakteri olmasa, bu yüksek ruhu gösteremese kim ne yapabilir? İsterse ağzıyla kuş tutsun. Ordunun gücündeki temel ve tek dayanağı da, kaynağını böyle bir ulustan alıyor olmasıdır.

"Toplum içinde insan bir sistemin parçasıdır.

Sistem lider yetiştirmez. Sistem içinde kalınarak ancak yönetici olunur. Sistem hata istemez, riski sevmez. Risk olmadan başarı, hata yapmadan gelişme olmaz. Yönetici sistemin adamı, onun kopyacıdır. Elindekini korur, kurumu sever, taklitçidir. Ufukları dardır, çarpıcı fikirlere gelmez, sadece yönetir. Statükocudur."

Mart 1994'de meydana gelen olaylar şöyleydi.

1994 Dönemi 201

7 Mart saat 20:00'da Çukurca Sivri Tepe Jandarma Sınır Karakoluna Kuzey Irak'tan silahlı saldırı yapıldı. Dört er yaralandı, üç militan öldü.

12 Mart saat 21:00'da Çukurca Üzümlü Karakoluna Kuzey Irak" tan ateş açıldı.

18 Mart saat 22:30'da Hakkari'nin içinde PTT Başmüdürlüğünün şantiyesindeki dört araç ve bir jeneratörü milisler yaktı.

19 Mart saat 19:15'de Çukurca Zap suyu emniyet timi hareket halinde bir PKK unsuruyla karşılaştı ve dört militan öldürüldü.

25 Mart saat 21:30'da Şemdinli'nin içinde milisler bir aracı yaktılar.

27 Mart saat 22:15'de Çukurca Hakan Tepe Karakoluna; aynı gün saat 03:00'da, Çukurca Sivri Tepe Karakoluna Kuzey Irak'tan ateş açıldı.

Mart ayı büyük planımız; Tugayın, Hakkari Vilayetinin Irak'la olan 220 kilometrelik sınır uzunluğunun 160 kilometresini cephe şeklinde kullanarak, Kuzey Irak'taki şivi (Zap), Bercela, Mezi Karyaderi (Avaşin), Basyan kamplarını içine alacak gibi aynı anda dört kampa da derinliğine taarruzu içeriyordu. Harekat, 600 kilometrekarelik bir alanı hedef alıyordu.

PKK gruplarının buralarda kışa siyasi ve askeri hazırlıklar yaparak geçirdikleri kesindi. Ancak hangi kampta kaç kişi bulunduğunu sağlıklı bir şekilde istihbar etmek mümkün olmuyordu. Kamplar arasında takımlar, bölükler şeklinde birinden diğerine geçişlerin olması kampların personel sayılarının miktarlarını dalgalandırıyordu. Bizim için nerede, ne kadar oldukları hiçbir anlam taşımıyordu. Oralarda olmaları ve çok olmaları önemliydi. Torun içine daha fazla sayıda PKK'lının girmesi için ağı geniş tutuyor ve her kenarından aynı anda çekiyorduk.

Alandüz harekatı şubat'taydı. Bu planı Mart'ta yürürlüğe koyacaktık. Fakat iki faaliyet, harekatı düşündüğümüz zamanda yapmamıza engel oldu.

Sebebin birincisi; bu ay yapılacak olan yerel seçimlerdi. OHAL Bölgesinde seçimlerin güvenlik içinde yapılmasına Ankara çok önem veriyordu. Herkes de, PKK seçimleri önleyecek veya her yerde olaylar çıkacakmış gibi psikoloji içersindeydi. Seçim günü sandıkların dağlara taşlara götürülüp getirilmesi, emniyetlerinin sağlanması için, 168 time (3000 asker) ihtiyaç duyuluyordu. Dağ ve Komando Tugayının mevcudu zaten 4000 askerdi.

Bu seçim yapıldı. Hakkari'nin 674 köy ve mezrasında en küçük bir

202 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

1994 Dönemi 203

şey olmadığı gibi, PKK'nın dolaylı ve direkt, bütün yol ve yöntemleri kullanarak halka desteklemeleri için baskı yaptığı parti de, seçime katılan diğer partiler içinde, en düşük oyu aldı.

Sebebin ikincisi; geçen yıldan planlanmış bir teşkilat faaliyetiydi. Dağ ve Komando Tugayında beşinci olarak, bir tabur daha kurulacak ve kurulan tabur, Şırnak-Beytüşşebab'a gönderilecekti. Yeni kurulacak tabur için, mevcut dört taburdan; subay, astsubay ve asker verilecek, Temmuz ayında tayinle gelecek diğer rütbeliler ve eğitim merkezinden gelecek erlerle kuruluşu tamamlanmış olacaktı. İşin en ağır tarafı da Türkiye'nin her tarafındaki birliklerden kurulacak bu tabur için silah, araç ve malzeme tertip edilmesiydi. Çorlu dahil 19 ayrı yerden verilecek bu donatımı almak için yetki belgeli subay ve astsubaylar ile yanlarında götürecekleri emniyet timleri vasıtasıyla bunları kara ve demiryollarıyla Hakkari'ye taşımaktı. Tugay bu işi Mart 1994'de, kendisinin bile sığamadığı kışlasında yapacaktı.

Bu çalışma, batıdaki onlarca barış koşullarında bulunan Tugaylardan birinin kışlasında; atanarak gelecek subay ve astsubaylar ile zaten o bölgede bulunan eğitim merkezlerinden alınacak erlerle teşkil edilir, bir mal ve hesap sorumlusu da; aynı yerde toplanmış malzemeyi personele dağıtabilirdi'. İnsanı ve donatımı ile bir bütün halinde Hakkari'ye Temmuz 1994 ayında sevk edilirler, buraya gelince de, Tugaydan verilecek personel, gelen tabura katılabilirdi. Birkaç yıllık hizmeti olan subay ve astsubaylar bile başka birliklerden malzeme toplayarak tabur kurmanın ne olduğunu çok iyi bilir.

Bu emir gelince, yapılacak işin sonraya ertelenmesi için onlarca sebep olmasına rağmen, bununla ilgili her yere meram anlatmaya ne zamanımız vardı ne de zihnimiz ve ruhumuz buna müsaitti. Herkesin burnundan soluduğu burada, pratik bir çözümle yorgunluğu hafifletmek gerekiyordu. Bir ikmal sorumlusu subay ile malzemeleri her yerden çekecek olan bir astsubay ve 10 asker görevlendirerek işi sıradan hale getirdik. Bütün malzemeyi her yerden çekerek bir depoya aldık. Mevcut taburlardan subay, astsubay ve asker vererek çeyrek bir tabur yapacağız diye Tugayın taburlarının da muharebe gücünü azaltmadık. Batıdan gelecek olan rütbeliler ve askerler Temmuz'da gelince, biz bu taburu 48 saatte teşkil ederdik. Bu işin hem zamanımızı hem de gücümüzü azaltmadan en az olumsuzlukla çözümü buydu.

Kara Kuvvetleri Komutanı gelişlerinde "Dağ ve Komando Tugayın-daki subay ve astsubayların çok azının komando kursu görmüş olduğunu bundan sonraki atamalarda, kurs gösterilmiş subay ve astsubay-

I

lar atanırsa, hiç değilse; pusu, taktik akın, sızma gibi teknik konularda temel bilgileri almış olarak gelirler demiştim. Hatta kursların konu ve kapsamlarıyla muharebenin çok farklı olduğunu; şu anda Dağ ve Komando Tugayının bütün subay ve astsubaylarının değil kurs görmek, herkese ders verecek düzeyde Gayri Nizami Harp tecrübesinde olduklarını da" arz etmiştim.

Mart başında gelen bir mesajda;

"Tugayın mevcut subay ve astsubaylarının 1/3 şeklinde gruplar halinde üçer aylık komando kursuna gideceğini ve ilk kursun Mart ayında başlayacağını" yazılıydı. Kara Kuvvetleri Karargahı'ndaki ilgili başkanlıkları tek tek aradım.

"Marttan itibaren iki tarafın da bütün oklarını atmaya başlayacağını ve bunun artarak Nisan, Mayıs ve devamı aylarda da yoğunlaşarak artmaya devam edeceğini, böyle bir şeyin nasıl anlaşılmadığını" belirttim. "Komutana refakat edenler meseleyi nasıl olur da ilgili yerlere doğru dürüst aktaramıyorlar? Komutana zaten iki şey arz etmiştim, ikisi de bundan sonraki çalışmalarında insanlara faydası olur diye yapılmıştı. Hay söylememiş olaydım, dedim.

Bir metin kaleme alıp "kişiye özel" olarak doğrudan Kara Kuvvetlerine gönderdim. İki gün sonra mesajı iptal ettiler.

"Lider, beyinde devrim yapan ve herkesi peşinden sürükleyen fikir ve ruhlar rüzgarıdır."

1-8 Nisan 1994 tarihleri arasında Hakkari genelinde dağlara kar ve yağmur, diğer alanlarla, Kuzey Irak'a aralıksız yağmur yağdı ve hava sürekli kapalı kaldı.

10 Nisan günü; karargahtan dahi sadece birkaç subayın bildiği; Kuzey Irak'taki Basyan-Avaşın (Mezi-Karyaderi)-Barçela ve Zap (şivi) kamplarına taarruz planı taburlara dağıtıldı. Plan 160 kilometre cepheyle, 40 kilometre derinliğinde, 600 kilometrekarelik Kuzey Irak topraklarının içinde ve çevrelerindeki araziyle dört PKK kampını darbeleyip, kış hazırlığını bitirip Yurt içine sızacak olan grupları, bulundukları yerde hırpalamak, zayıat verdirmek ve yok ederek, Türk topraklarını rahatlatmayı hedefliyordu.

I

204 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

"Ejderi bırakın" kodunun alınmasıyla birlikte, 11/12 Nisan gecesi Yüksekova'daki 1. Dağ ve Komando Taburu Dağlıca köyü bölgesine, şemdinli'deki 3. Dağ ve Komando Taburu Derecik Karakolu civarına motorin olarak intikal ederek, şafak sökerken helikopterle Avaşkı kampına taarruz için hazırlıklarını bitirdiler. Basyan Vadisi ve buradaki kampa taarruz edecek olan Derecik'teki Piyade Taburu da aynı gece hudut hatuna yaklaştı.

Hakkari'de konuşlu 2. Dağ ve Komando Taburu ile bir gün önce Hakkari'ye gelmiş olan Van'daki 4. Dağ ve Komando Taburu Zap kampına taarruz etmek üzere, Çukurca ve Üzümlü'ye intikal ettiler.

Çukurca'da bulunan Jandarma Komando Taburu Avaşın ve Zap ana kamplarının arasında bulunan Berçela kampına harekat yapmak üzere Çukurca'nın batısındaki Işıklı ve Çayırılı Karakolları bölgesinde tertiplendi.

Harekat iki safhahydı. Avaşın ve Zap kampları birleşik kaplara benzediğinden aldatma planı içinde de aldatma uygulanacaktı. İlk gün Avaşine iki tabur havadan inecek; aynı gün 2nci Tabur Üzümlüden Kuzey Irak'a girerek Zap kampına sadece karadan yaklaşıyor görünerek dikkatleri kendi üzerine çekecek; uygun zaman geldiğinde ise Çıkkurca'daki 4ncü Tabur, havadan Zap kampının üzerine atılacaktı. İki kampın arasındaki araziye de Jandarma Komando Taburu tarayacaktı.

Bir hafta önce batıdan gelip de Çukurca'da konuşlandırdığımız Piyade Taburuna da geniş cephe ile Çukurca'nın hemen altındaki sırtlarda Zap (şivi) Kampı yönünde tertiplenmesi görevi verildi. (Yeni gelmiş bir birliğe bu tip pratikler yaptırarak, daha sonra derece derece zor muharebe görevleri verilmezse, birlik bunun bedelini, bir an gelir, çok ağır öder).

Harekatta Tugayın ileri komuta yeri yine Hakan Tepe sınır karakolunda açılacaktı. 11 Nisan sabahı Tugaydan ayrılmadan önce Kurmay Başkanını çağırdım ve "Başkan bir çok kez Kuzey Irak'a harekat yaptık, ama bu defaki çok farklı.

Hem cepheyi çok genişlettik hem de kanıp sayısını arttırdık. Buna karşılık gene 4000 komando kullanıyoruz. Bu işler çok askerle olmaz, kıvrak manevralar ve çelik bilye gibi vuruşlar gerektiğini her zaman benden duyuyorsunuz. Bu dönemde karşı taraf dinlenmiş, siyasi ve askeri eğitimle bilmiş, yurt içine sevk edilecek bölük ve taburlarını ruhen ve bedenen hazır duruma getirmiş durumda. Sen ve halihazırdaki kurmaylar, 1992'de sadece Zap kampına bizim Tugay ve başka bölgeden gönderilen Komando Alayı at

1994 Dönem! 205

ile beraber yapılan operasyonda Zap kampının önündeki direniş tepede işlerin kötü gitmesi ve gelen alayın bir vadide dokuz şehit vermesi üzerine sıkıntı ve tehlikenin daha da büyüyebileceği düşünülerek Çukurca'ya geri çekildiğini gördünüz ve yaşadınız.

Bu planda ise Zap kampına sadece iki tabur taarruz ediyor. Avaşın kampı Zap kampından daha büyük, Basyan kampı da cabası. Bunların hiçbirisi bizim hedeflerimizi süratle ele geçirmemize engel değil. Ancak çok kritik çatışmalar, hayal bile edilemeyecek tehlikeli durumlar olabilir. Şu anahtarı al, benim masanın ikinci çekmecesinin. Çek; mecede ise sancak dolabının anahtarı var. Ben istediğim an Tugayın sancağını, madalyaları üzerine takılı olarak, sancaktar ve muhafızla- rıyla birlikte, nerede bulunuyorsam oraya helikopterle hızla ulaştıracaksın." emrini verip Irak sınırına hareket ettim.

12 Nisan 1994 saat 06:00'dan itibaren Kobra helikopterlerinin perdesi altında Kara Şahinlerle gelen İnci Taburun timleri Avaşın kampının kuzeyine, 3. Taburun timleri güneyine atlamaya başladı. İlk şaşkınlıklarının geçmesini takiben, önce 2-3, daha sonra 4-5 olmak üzere dokuz doçka uçaksavar makineli tüfeği helikopterlere yoğun ateşe başladı.

Kuzey ve güneydeki atma bölgelerine havadan 1500 komandonun taşınması planlanmıştı ve bunu 12 kara şahin yapacaktı.

Saat 07:30'da 12 helikopterden altısı muhtelif yerlerinden yara almış, bir tanesi de palleri bindirme yerinde ağaca takılarak hasar görmüştü. Kuzey noktaya 1. Taburdan Yüzbaşı İbrahim komutasında 100 asker, güney kesime 3. Taburdan Üsteğmen komutasında 40 asker atlamıştı. Güneydeki uçaksavarların ateşlerinin şiddetinden helikopterler atma yerine yaklaşamıyordu. Üsteğmen tehlikenin büyüklüğünü bulunduğu yerden daha iyi gördüğü için, helikopterlerin kesinlikle yaklaşmalarını istemedi. Kobralar süratle mühimmat ikmali yapıp kampın üzerine geliyor, yerden tarif edilen hedefleri vurmaya devam ediyorlardı.

PKK telsizleri konuşmaya başlamıştı. Her seviyeden 20'den fazla telsiz birbiri ile görüşme yapmaya çalışıyor, şaşkınlık ve panik halleri, ses tonları ve cümle kuruşlarından anlaşılıyordu. Telsiz trafiği tahlil edildiğinde bu kampta bir çok grup olduğu belli oluyordu.

Hemen taşıma planını değiştirip uzak mesafeden gelen 3. Taburu güneye taşımaktan vazgeçerek, bütün helikopterleri kuzeye inen İnci Taburu taşımaya sevk ettik. Bu taburun uçuş mesafesi kısaydı. Yüzbaşı İbrahim de yanındaki askerle birlikte kahramanlığın en müstesna

206 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şev Yok

örnekliğini sergileyerek kamptaki grupların saldırılarını kendi üzerine çekti. Kuzeyde hızla çoğalarak arazinin meylinde de istifadeyle güneyde hakim bir yerde savunma düzenine geçmiş olan 40 askerin yanma hızla ulaşabilecekler. Yüzbaşı İbrahim'in bölüğünün üzerine daha çok helikopter daha çok komando atmaya başladı. İnen her tim insan üstü bir gayretle çarpışarak, kayalıklardaki PKK unsurlarının kuşatıcı manevralara dirençlerini kırıp, güney istikametinde hareketi geliştirdiler. İki helikopter Hakan Tepe'de hazır bekleyen dört Dağ topu ile altı havanı mürettebatı ile birlikte kuzey bölgeye taşıdı. Top lar ve havanlar görerek PKK mevzilerine seri atışlar yapmaya başlayınca hakim kayalık sırdarda, kamplarını korumaya çalışan 70-80 kişilik grubun çatışma kararlılığı gittikçe kırıldı. Bulundukları mevzilerin arkalarına doğru sarkan kuşatmalar morallerini tamamen bozdu.

Sınır hattında, taarruz cephesi içinde kalan bütün Jandarma Sınır karakolları kendi bölük komutanlarının komutasında oluşturdukları timlerle 06:00'dan itibaren kendi bölgelerinden Kuzey Irak'a girip güney istikametinde ilerlemeye

başladılar. Sınır ile kamp arasında kalan arazilerde her zaman bulunan PKK'nın keşif ve gözcüleri ile yer yer çatışmaya girdiler.

Avaşın kampının çevresi ve içindeki çatışmalar sayısı ve şiddeti azalarak hava kararınca kadar devam etti. Kendilerini taşıyacak olan helikopterler kuzeye alındığı için, Kuzey Irak'a yaya girip, olabilecek azami hızla kampın güneyine yaklaşmakta olan 3. Tabur da bulundukları noktalardan helikopterlerle alınıp başlangıçta planlanan bölgelere hava kararmadan indirildi.

Doğuda Basyan vadisinden kampa doğru ilerleyen Yarbay Ali komutasındaki Piyade Taburu ile Işıklı, Çayırılı karakolları bölgesinden sınırı geçerek Berçela bölgesi istikametinde ilerleyen Jandarma Komando Taburu da çatışmaya girdi. Bu gece kritik idi. PKK militanları tespih tanesi gibi vadi ve kayalıkların arasına dağılmışlardı. Kampın her tarafını da kılcal damarlarına kadar biliyorlardı. Onların bu avantajlarını karşılayacak bizim en büyük faktörümüz; subay, astsubay ve askerlerimizin tecrübeleri ve kendilerine olan yüksek güven ve moraldi.

Havanlar bütün gece şüpheli bölgeleri aydınlatarak nişancılara hedef aradı. Gece çok önemli bir şey olmadı. PKK telsizleri ise aniden sustu. Bu onların kaçmaya çalıştıklarının belirgin bir emaresiydi.

Diğer taraftan Zap (şivi) kampında bulunan, henüz taarruz etmediğimiz PKK grupları, sürekli Kuzey Irak sorumluları ile kendi içle-

1994 DÖNEMİ 207

rinde konuşmalar yapıyordu. Avaşın'de ne olup bittiğini merak ediyorlar, fakat buradakilerle bir türlü temas kuramıyorlardı.

13 Nisan günü havanın aydınlanmasıyla, birlikler kendi bölgelerini timlerine parselleyerek kampı aramaya başladılar. Avaşın'ın kapladığı alan 100 kilometrekarelik geniş bir mıntıkeyi içeriyordu. Kampın merkezinde bulunan İnci Dağ ve Komando Taburunun yanına gittim. Tabur komutanı Binbaşı Vahit ve Harekat Subayı Binbaşı Vahap ile PKK'nın sığınak ve barınma yerlerini dolaştık. Dün öğleden ->on-ra birlikler buraya girdiğinde üzerinde çay kaynatılan ve çorba pişirilen ocakların daha henüz sönmemiş olduğunu görmüşlerdi. Habersiz ve hazırlıksız yakalanmışlardı. Kampın karargahı dehlizle girilen büyük bir mağaraydı. İçinde PKK bayrakları, flamaları, halk mahkemesi panoları vardı. Toplayıp kaçıramadıkları sandık sandık örgüt dokümanları ortalıklardaydı. Bunların arasında üzerine İngilizce, Fransızca ve Arapça notlar düşülmüş gene bir Sevr haritası vardı. Kuzey Irak ve Güney Doğu Anadolu ile İran ve Suriye'den bazı bölgeleri kapsayan Kürdistan sınırlarının bizim topraklarımız içinde bittiği yerden itibaren, Doğu Anadolu'yu sınırları içine alan Ermenistan başlıyordu.

Taarruz ettiğimizde, Kuzey Irak'ta bulunan PKK gruplarının tabur, bölük, bölük komutan yardımcısı, takım komutanlarının bu kampta üç gündür devam eden, "Güney Bölge toplantısı" için bulunduklarını öğrendik. Bizde böyle bir bilgi yoktu. Harekâün zamanlaması ile toplantı tarihi tesadüften başka bir şey değildi. Ama iyi bir tesadüftü. Kendilerine göre lider konumundaki bu adamların hepsi aynı anda çorbalarını içmeye hazırlanırken, gökyüzünden en güvencikleri yerlere Türk askerleri yağmaya başlamıştı. Muhabere nasıl yapılmış, kararlılık ve korkusuzluk ne demekmiş görmüşler, 24 saat bile daya-namadan dağılmışlardı. Baskına uğramışlardı. Üstelik Kuzey Irak'ta ve en iyi korunan kamplarından birinde.

Avaşın kampına havadan atlayan ve karadan kampı kontrol altına alan 1. ve 2. Dağ Komando Taburlarına mensup 1500 askerden birkaç ufak tefek yaralanmalar dışında, bir kişi dahi kaybımız olmadı. Bunun sebebi; cüret, tecrübe ve muharebe hünerimiz yanında, kamp-takilerin hazırlıksız yakalanıp şoka girmeleri sonucu, beyin ve beden güçlerinin işe yaramaz hale gelmiş olmasıydı.

Kamptaki gizli depolar sıra sıra ortaya çıkarılmaya başlanmıştı. Bu bölgede yedi adet 12.7 mm'lik Doçka uçaksavar makineli tüfek olduğunu tespit ettik. Dün ateş edenlerden dördü mevzilerindeydi. Bu ağır silahın dördünü söküp saklayacak zamanı bulamamışlardı. Mev-

I

208 Unutulanlar Dışında Yeni BİR Şey Yok

zilerdeki her silahın yanında, yerlere saçılmış ortalama 1000-1500 boş kovan vardı. Helikopterlere yerden binlerce mermi atmışlardı. Sığınaklardan silahlar,

mermiler, roketler, mayın ve erzak çıkıyordu. Diğer kamplarda olduğu gibi, silahlar ayrı, mühimmat ayrı, erzak ayrı ayrı depolanmıştı. Yakınından geçerken bir küçük çalılışın yanında bir iki santim boyunda mavi renkli naylon gördüm. Binbaşı Vahap'a "şunu çek bakalım" dedim. Çektikçe naylon büyüdü, genişledi ve üstündeki doğal yeşilliği attı. Yeraltı gömüştü, girişinde ise tuzaklanmış (bubi tuzağı) bir el bombası vardı. Sadece kayalık ve mağaralar değil, toprağın altı da depo kaynıyordu. Daha önce Ekim 1993'de geldiğimiz buraya, en geç beş ay içersinde büyük bir stok yapılmıştı. Kampın güneyini sınırlayan Küçük Zap Suyu'na bir tepenin üzerinden bakarken, suyun ilerisindeki Irak topraklarındaki ham yoldan, iki beyaz renkli kamyonet, hiçbir şey yokmuş gibi küçük Zap'ın kenarına geldiler. Suyun ötesinde birlik yoktu. Gelenler kampa silah, mermi ve erzak satan tüccarlardı. Burada dünden beri olup bitenlerden haberlerinin olmaması, çok uzaklardan geldiklerini gösteriyordu. Bulunduğumuz vadiden çok uzaktaydılar. Dürbünle bakum. Kıyafetlerinden bölge halkından olmadıkları anlaşılıyordu. Batılı giysiler içersinde ve rahat hareketler yapıyorlardı. PKK'nın Küçük Zap'ı geçmek için kullandığı asma köprü ve havai hattın yanında mallarını alacak olan müşterilerini beklerlerken, bir grup havan mermisi arkadaki kamyonetin 100 m. ötesinde paralandı. Neye uğradıklarını anlamadan makineli tüfeklerin bulundukları yerin üstündeki toprak ve kayalıklardan kopardıkları parçalar üstlerine saçılmaya başlayınca, birkaç dakika sanki donmuş gibi kalakaldılar. Şoktan çıkınca, kamyonetlerini geri manevra yaptırarak kaçabilmek için deliler gibi hareketler yaptılar. Dar yolda öndeki kamyonetle uğraşlarının faydasızlığını anlayıp onu bırakarak hepsi arkadaki kamyonete saldırdı. Motor ve beden güçleriyle onu geri çevirip içine doluştular ve kaçtılar. Dün müşterilerinin, bu gün de tacirlerin kara günüydü. Para kazanmak bir tarafa, mallarının yarısı da bıraktıkları kamyonette kalmıştı. Gerçi başlarına gelenlerden sonra parayı düşünecek halleri yoktu. Tacirlere bu kadarı yeterdi. Hava kararırken sınır hattına, karakola döndüm. Hakkari'yi Genelkurmay Başkanının üç kere aradığını, son aradığında ise 'mutlaka kendisiyle görüşmeliyim' dediğini söylediler. Karakolda Hakkari'ye dönmekte olan bir helikopter vardı. Geceleri Tugayın kışlası dışında

1994 Dönem! 209

hiçbir yerde helikopter bırakmazdık. Gökyüzü birden simsiyah oldu ve şiddetli bir yağmur başladı, hava da daha erken karardı. Alandüz üzerine geldiğimizde yağmurun şiddeti ile helikopterin silecekleri birbiriyle yarışır haldeydi. Etrafımızda sürekli şimşekler çakıyor, Buzul, Rejgar Dağları ve yere yıldırımlar düşüyordu. Daha önce de uçuşlar sırasında ufak tefek aksilikler her zaman olmuştu ama bu defa, üzerimizdeki enerji ve ateş yüklü bulutlardan yere inen yıldırımların arasında, fırtına şeklindeki yağışın altında okyanusta küçük bir kayığı andıran bu helikopterin kışlaya ulaşması, pek olacak işmiş gibi görünmüyordu. Her iki pilotun da kasklarından enselerine akan ter kör ışıktaki bile fark ediliyordu. Ama çocuklar soğukkanlı ve sakinler. Son 20 dakika sanki 20 yıl kadar uzundu. Buzuldağı üzerindeki gediği aşar aşmaz, fırtınadan kurtulan helikopter bir kuş kadar hafifledi ve altta Hakkari'nin, onun üstünde de kışlanın ışıkları görüldü. Odama çıkıp Genelkurmay Başkanını aradım:

- Komutanım emredin.
- Osman Paşa, hareketi 2-3 gün durdur.
- Bir şey mi va. komutanım?
- Bu senin operasyon yaptığın bölgeden 20-30 kilometre aşağılarda Çekiç Güce ait ABD uçakları Birleşmiş Milletlere ait iki Skorskyi vurup düşürdüler.
- Skorskylerin silahı yok ki, ördekten farksızlar, neden vuruyorlar? Sonra bu ne biçim koordinesizlik komutanım? Amerikan uçakları, Birleşmiş Milletlerin silah taşımayan iki helikopterini düşürüyor. Yoksa, o düşürülen helikopterleri harekate katılan bizim helikopterler sanmış olmasınlar?
- Daha ne olduğu tam belli değil. Sen hareketini dediğim gibi, 2-3 gün ertele. Bu adamların ne yapacağı belli olmuyor.
- Emredersiniz.

Harekat Merkezine indim. Benimle beraber Hakan Tepe'de bulunan Harekat ve istihbarat şube Müdürleri dışındaki bütün karargah subayları buradaydı. Herkesin kanaati aynıydı; "ABD pilotları vurulan helikopterleri bizim harekate katılan

helikopterler diye vurmuşlardı. Havadan 25-30 km. bir mesafe sayılmazdı ve 10-15 dakikah uçuş aralığı demektir."

- Hepiniz, diyelim ki doğru düşünüyorsunuz. Peki, hiçbir tehdit teşkil etmeyen, silahsız bir hava aracını neden vurarak düşürüyorsunuz? inmeye mecbur etsenize. İçlerinde kini olduğunu öğrendiniz mi?

- Haberlerde söylediler. Helikopterlerde, ABD, İngiliz, Fransız, Bel-210 Unutulanlar Dışında Yeni BİR Şey Yok
çika ve Türk subayları varmış. Hepsi ölmüş. Genelkurmay Başkanı ne diyor komutanım?

- Harekatın 2-3 gün ertelenmesini istiyor, dedim.

- şimdi ne yapacaksınız komutanım?

- Avaşın kampı dün hava kararmadan çöktü. Baskına uğrayınca paniklediler, organize bir tepki veremediler ve çabuk çözüldüler. Onun için bu gece Zap kampına taarruz edecek olan 2. ve 4. Dağ ve Komando taburlarına başlayın emrini verecektim. Bu helikopterlerin düşürülmesi işi çıktı. Ben geceyi burada geçirmek zorunda kaldım. Bir kötünün yedi mahalleye zararını görüyor musunuz? Bizim yapacağımız şey değişmez. Zaman hesabına bakarım.

Kurmay Başkanı:

- Bizim harekatla ilgili bir dinleme mesajı geldi komutanım, buyurun.

PKK'lılarm Avaşın kampındaki dünkü konuşmalarıydı:

"Reşat - Benim yanımda 13 kişi kaldı. Bu sefer evimiz yandı. Kivi, Hamit'e söyle, o da aşağı insin. Onun sesi gelmiyor. Kaç çağrı yaptım, almıyor. Hepimizin hali perişan. Aslında sabahleyin mahvolduk.

Kivi - Fırat, bizim yaralı arkadaş öldü. Onu da yanımıza alalım mı?

Fırat - Yok alma, kendinizi kurtarın.

Fırat (gene) - Hacı öldü. Hacı'yı çekin. O suyun yanına çekin. Bak arkadaşım sana dediğimi yap. Askeri dinlesene. Kaç kişi kaldınız?

Karşı ses - 64 kişi kaldık.

Kandil (Hakırk'ta) - Son durum nedir?

Fırat - Şimdi her tarafta çatışma başladı. Karadan, havadan helikopterler birbirine karışmış. Burada kayıp çok oldu.

Zaho - Bizi çembere aldılar. Yerimizden kıpırdayamıyoruz.

Agit - Ne yapayım, benim durumum da çok kötü. Arkadaşları, o derin yere bırakıyorum.

Rmaz - Arkadaş bizim halimiz perişan. Bizde hal kalmadı.

Kivi - Fırat bizim burada şehitlerimiz çok oldu. Biz şu anda kırmızı kayanın altındayız.

Melek - Fırat 23 şehit oldu. İnşallah T.C. askerinin de vardır."

şafak sökerken önce Çukurca'ya gidip taburların durumuna baktım. Askerlerin gözleri parlıyor, bir an önce hücum etmek için sabırsızlanıyorlardı. Sınır hattında beklemek insanı daha sabırsız yapıyordu. Aslında Ağustos ayından itibaren hiç durmadan sürekli saldırıyorlardı. Tıpkı güreşe doymayan pehlivanlar gibiydiler, güreştikçe güreşmek istiyorlardı. Tabur komutanlarıyla harekat ile ilgili görüşüp, Çu-

1994 Dönemi 211

kurca'dan Hakan Tepe'ye; oradan da Avaşın kampına, buradaki taburların yanına gittim. Birlikler sığınak ve gömü bulmaya devam ediyorlardı. Basyan Vadisi boyunca kampa doğudan yaklaşan piyade taburu da iki dev sığınak buldu. Avaşın'ın batısında Berçela bölgesindeki jandarma komando taburu da bu kesimde altı sığınak ortaya çıkardı.

14/15 Nisan gecesi karakolda, Zap kampına yapılacak harekatın cereyan edişini bir kez daha, en kötü ne olabilir bakışıyla inceledik. Bu sabah 06:00'da, ABD'nin helikopterleri düşürmesinden sonra 40 saate yakın süre geçmiş olacaktı. Bu iki gün demektir. Şu ana kadar farklı ve olumsuz bir bilgi de gelmemişti.

Gece yarısını birkaç dakika geçe Harekat Şube Müdürü Binbaşı Ahmet'i çağırdım: "2nci Tabur Komutanına söyle hemen karadan sinir rı geçip Zap'a batıdan taarruz etsin. 4ncü Tabur Komutanı Atakan'a tebliğ et. 06:00'dan itibaren taburunu kampın Direniş Tepesi'ne indirmeye başlasın" emrini verdim.

Binbaşı Ahmet; "Komutanım Direniş Tepe arazi olarak çok rezil bir yer, oraya kene gibi yapışıp bırakmıyorlar; 1992'de de böyle yaptılar. Direniş düşerse, Zap kampı da düşer" dedi.

"Ahmet, el yumruğu yemeyen kendi yumruğunu değirmen taşı sa-nırmış, dirensinler de görelim; o tepenin üzerinde hepsini kartala kaçmış serçeye çevireceğiz. Sen emri hemen tabur komutanlarına tebliğ et" dedim.

Saat 06:00'dan itibaren 4. Dağ ve Komando Taburunun ilk timleri kampı uzaktan koruyan Direniş Tepe'ye inmeye başladılar. İlk askerin yere basmasıyla her taraftan inme bölgesine her tip silahla yoğun bir ateş başladı. Öncü olarak yere atlayan bölük hızla açılarak atma bölgesini genişletti. Saat 09:30'da taburun tamamı Direniş Tepe'ye inmişti. Tugayın dağ toplan, havanları ile çok namlulu roketleri de havadan bu bölgeye taşındı. Her şeyi hayal edebilir, her şeyi düşünebilirlerdi de, Zap kampının bel kemiği bu tepeye havadan atlayabileceğimiz, onların kafalarının kavrayabileceği bir iş değildi. Gece yarısından sonra Üzümlü Karakolu'ndan Kvızey Irak'a girip kampın batıdaki giriş kapısı olan Baloka köprüsünü kapatan 2. Dağ ve Komando Taburunu fark etmeleri ise dünyalarını kararttı.

Çaresizlik canlıların direncini artırır. Kaçacak ve çekilebilecek bir yolun olmayışı ise her şeyi göze almalarına sebep olur. Saat 14:00 olmasına rağmen çatışmanın yoğunluğunda hiçbir düşüş olmamıştı. Karanlık basmadan manevra ve ateşle bu işi bitirmemiz lazımdı.

212 Unutulanlar Dişinda Yen! Bir Şey Yok

Muhabere bölük komutanı yüzbaşayı çağırdım: "merkezi yayın sisteminin iki büyük en güçlü amfisini Hakan Tepe'nin güneyindeki tepeye çıkarın" emrini verdim. Onlardan önce tepeye çıktım. Geldiler, yerlerini gösterdim. Burası Irak topraklarına bir dil gibi uzanan tek çıkıntıydı. Avaşın kampı tam duyardı, Zap kampı için biraz daha zayıf olmakla, sesin ulaşması bu vadilerde akustik olarak çok yüksekti. Küçük bir metalik ses bile ortalığı cın cın öttürüyordu. Subay ve astsubaylarda bulunan yüzlerce el telsizini ayın frekansa aldırıp, ses düşmelerini çevrelerinde bulunan askerlerin de duyabileceği gibi sonuna kadar açmaları emrini verdim.

10 dakika sonja iki güçlü hoparlö ve yüzlerce telsiz, bütün vadi tabanları ve dağların tepelerinde hep beraber şunları haykırmaya başladı:

"Yıldırımlar yaratan bir ırkın ahfadıyız Tufanları gösteren tarihlerin yadıyız Kanla irfanla kurduk biz bu cumhuriyeti Cehennemler kudursa ölmez nigahbanıyız."

"Annem beni yetiştirdi bu ellere yolladı Al sancağa teslim elti, Allafıa ısmarladı Sütüm sana helal olmaz saldırmazsan düşmana ileri, ileri, Türk askeri dönmez geri..."

Yastığıma mezar taşı, yorganımız kan olsun., Biz bu yoldan döner isek namus bize ar olsun. Yanar yürek yurt aşkıyla daima için için ileri, ileri, Türk askeri dönmez geri..."

"Çanakkale içinde aynalı çarşı Anne ben gidiyorum düşmana karşı

Çanakkale içinde sıra sehnler Binbaşılar oturmuş asker öğütler

1994 Dönemi 213

Arı burnundan çıktık yan basa basa Hep düşmanlar kaçıyor kan kusa kusa. "

"Çıktık açık alınla on yılda her savaştan, On yılda on beş milyon genç yarattık her yaştan. Türküz cumhuriyetin göğsümüz tunç siperi Türke durmak yaraşmaz, Türk önde Türk ileri. Biz hızla kötülüğü, geriliği boğarız, Karanlığın üstüne güüüş gibi doğarız. Türküz bütün başlardan üstünden başlarız; Tarihten önce vardık, tarihten sonra varız. "

(Teğmenliğimden itibaren bütün komutanlıklarımda. Alay Komutanlığım dahil, pek çok marş olmasına rağmen sadece iki marş askerlere tam olarak öğretilip ezberlettim.

Bir çok marş öğretilmeye kalkıştığınızda hem tam öğrenilemiyor, terhis olunca da zaten unutuluyordu. Sivil yaşamda da kullanılabilecek şeyleri bilmeliydiler.

Bunun biri "Annem beni yetiştirdi bu ellere yolladı" Alay Marşı, diğeri de Onuncu Yıl Marşıydı. Cumhuriyetin lOncu yılı için yazılıp bestelenen ve Atatürk'e ilk sunulduğunda 28 kez üst üste çaldırıp dinlediği Onuncu Yıl Marşı; 1997'den itibaren birden öne çıktı ve bütün ülkeyi sardı.) 20 dakika sonra PKK'nın Kürtçe konuşmalarını cihazlardan dinleyen telsizci yanımıza geldi:

"Büyük telsizlerinden PKK kız bölük komutanına, 'ne oluyor orada, bu müzik nedir' diye sordular. O da; 'T.C. askerleri; annemiz bizi bu işler için

yetiştirdi; tarihten önce Türkler vardı, en önde Türkler var diye türküler çıkırdılar' diye cevap verdi komutanım."

Bu konuşmadan Zap'ta bir kız bölüğü olduğu ortaya çıkıyordu. 15/16 Nisan gecesi Zap kampının içi ve civarı hareketli geçti. Çember içinde kalan PKK'lılar çok iyi bildikleri karma karışık'kayalıklar arasından çıkmaya çalıştılar. En büyük feryat 26 kişi oldukları anlaşılan kız bölük komutanından pıeldi (militan sayısı itibariyle bir takım ancak olabiliirdi). Kız bölük comutanı ile üst kademesi arasında canhıraş telsiz konuşmaları geçti. Bu kız bölüğünün durumu çok kötüydü. Sürekli şikayet ediyorlar, lanet okuyorlar, ayakları parçalandığı için yürüyemiyorlar, içlerinde hasta olanlar var. Kız grubunun başın-

I

214 Unutulanlar Dişında Yen! BJR şey Yok

da telsizle konuşana göre her şey kötüydü. Üst kademesi ona bir takım önerilerde bulunuyor, fakat o, sayısını arurarak şikayetlerini tekrar edip duruyordu.

Sonunda dayanamayan onlarla konuşan telsiz: "Hepinizin Allah belasını versin. Hepiniz ölün. Sizden dağda savaşçı olur sananların da Allah canını alsın" deyip konuşmayı kesti. Bir müddet sonra yeniden başladılar ve iki saate yakın, şikayetler ve öneriler şekliyle, saçma sapan konuşup durdular.

Bu gece bizim subaylarla PKK gruplarının başındakiler arasında her zamankinden daha fazla karşılıklı telsiz konuşması yapıldı. Subaylar gene ikna güçlerini kullanarak, usanmadan teslim olun çağırısı yaptılar. Baştan etkili olmuyormuş gibi görünen bu konuşmaların, düşündükçe militanları etkilediği olmuş, sırf bu konuşmaların tesiri ile teslim olan çıkmıştır. Bu konuşmalardan biri:

Üsteğmen - Bu dağlarda aç susuz, bit içinde yaşamının sana kazandırdığı ne var? Gel teslim ol. İnsan gibi hayata dön.

PKK'lı - Kürdistan fedakarlık gerektiriyor. T.C. Ordusu Kürdistan'ı işgalden vaz geçinceye kadar savaşacağız.

Üsteğmen - Senin kuş beynine böyle aptalca şeyleri dolduranlar, bu saatte kuş tüyü yataklarında uyurken, senin gibiler bu soğukta kayaların arasında böyle titreyip dururlar.

PKK'lı - Tansu niye Amerika'ya gitti? Gene paranız mı bitti?

Üsteğmen - Bırak politikayı. Bunların sana faydası olmaz. Sen kimin nereye gittiğine bakacağına, kendi işine bak.

PKK'lı - Ben kendi işimi yapıyorum. Sizin Cumhurbaşkanı'nız bile Kürttü.

Hakkari'de "bende Kürt kanı var" demedi mi?

Üsteğmen - Bizde ayrım kayrım yok ki. Herkes her şey olabilir. Hepimiz bu devletin vatandaşıyız. Milletin arasına nifak sokan sizsiniz. Bebek öldürölür mü? Yaşlı nine ve dedeler öldürölür mü? Sizin başı-nızdakiler katil, katil... Bunu geç de olsa anlayın. Gel teslim ol veya neredeyse ben oraya geleyim.

PKK'lı - Bu yılki bütçenizden T.C. Ordusuna ne kadar verildi? Paranız bitmedi mi?

Üsteğmen - Bizde para var ama, sizi maşa diye kullanan devletlerde daha çok var. Sen politikayı ne kadar çok seviyorsun? PKK'nın politik propagandasını senin gibi çobanlar mı yapıyor?

PKK'lı - Ben çoban değilim. Orta okulu bitirdim.

Üsteğmen - Sen okuma yazma bile bilmezsin.

PKK'lı - İspatlarım. Diplomam kağıtlarımın arasında.

Üsteğmen - Getir, göreyim bakayım.

i

1994 Dönemi 215

PKK'lı - Ya?..Ben enayi miyim?

Üsteğmen - Bak, iyice düşün. Yaşama ve kurtulma şansın hâlâ var. Telsizi şimdi kapatıyorum; yarım saat sonra tekrar seni arayacağım. Teslim olduğun taktirde adam gibi yaşarsın, aksi halde günah bizden gider.

Sabah olunca Zap kampının içine girmiş ve her yeri didik didik aramaya başlamış olan 2nci Dağ ve Komando Taburunun yanına gittim. Tabur Komutanı Binbaş Necmi'yle o ana kadar ortaya çıkarılmış olan sığınaklar ile ele geçirilen silah, mermi ve sıhhiye malzemelerini inceledik. 4ncü Dağ ve Komando Taburu kampı çeviren hakim sırtlarda arama faaliyetlerini sürdürüyordu. Kampın içinden yeni ve aceleyle yerleştirilmiş personel mayınlan çıkıyordu. Zap kampı gerçek ve tam tarifi ile, bir ortaçağ kalesinin doğa tarafından inşa edilmişiydi.

Öğleden sonra Avaşın kampına gitmek üzere Zap'tan ayrıldım. Helikopter döne döne kampın tabanından kuzey istikametinde, Çukurca yönüne çıkınca, kampın uzağında üç öbek halinde oturan askerler görünce şaşırıp kaldım. Pilota hemen inmesini söyledim. Bu birlik bölgeye batıdan yeni gelmiş olan piyade taburuydu. Kamplara taarruz edilirken, bu tabura Çukurca altından Kuzey Irak'a girip, Zap kampı istikametinde güneye doğru ilerlemesi ve kampın uzağında uygun bir arazide tertiplenmesi emredilmişti.

Tabur komutanı kurmay yarbaya:

- Bu haliniz ne böyle? Kendinizi sonbahar tatbikatlarında mı sandınız?

- Bölükleri bir araya topladım, komutanım.

- Yabancı topraklarda etrafınızda PKK'lılar cirit atarken bölük bölük, 400-500 askerle yığınlar halinde durulur mu? Çevre emniyetiniz de yok. Siz onları göremiyorsunuz ama onlar sizi şu anda izliyor. Bu asker yığınlarından birinin ortasına her an atılabilecek bir roketle aynı anda 8-10 asker şehit, 10-12 asker de yaralanacaktır. Hele ikinci roket gelirse, ki bir dakika arayla atabilirler, o zaman tam perişanlık. I ladi seni anladım. Bu subaylardan hiçbiri seni uyarmıyor mu? Aslanım burası alfabenin hecelendiği yerlerden değil, ayaklarınız yere bassın. Sanatınızı öğrenin. Taburu derhal açıp yayın. Askerlerin arası on metreden az olmayacak, yüzünüzü Çukurca'ya çevirip derhal Türkiye'ye dönün. Yanımdaki karargah subayları da gördüklerinden hayrete düştüler. Binbaşı Ahmet:

- Komutanım bu hareketin başlangıcında o kadar kritik ve tehlike-

216 Unutulanlar Dışında Yeni BİR Şey Yok

li durumlarla karşılaştınız, onlar bile sizi bu kadar sinirlendirmediler.

- Ahmet, tehlike ne kadar büyük olursa olsun; biz dikkatimizi onun üzerine topladığımız içili, mutlaka bir çare ve çıkış yolu buluruz. Ama şöyle bir hali, 40 yıl düşünsem hayal bile edemem. Sonra düşünecekleri şey; "baba bana top al"; "Ali al sana top" tekerlemesinden farklı değil ki. Yarabim sen sabır ver. Size hep ne diyorum? Muharebelerde sabır ve dayanıklılık, cesarete eş değerdir.

Akşam Hakan Tepe'ye döndüm. Her iki ana kampta birlikler her taraftan gömü ve sığınak çıkarmaya devam ediyorlardı. Birkaç gün daha Irak'ta kalmamız gerekiyordu.

Lojistik Şube Müdürü Kurmay Yüzbaşı Naim'i telsiz başına çağırıp ona, "Yarın birliklere normal ikmal maddelerine ilave olarak; sigara, poşei çay, salep ve baklava götürülecek. Bütün mutfak ve fırınları sabaha kadar çalıştırın" emrini verdim.

Bu subay da ne zaman uyur, ne zaman yemek yer, hiç görmemiştim. 24 saat her yerde hazırды. Yüzbaşı Naim ve Levazım Şube Müdürü Yarbay Zafer, bu tip şeyleri önceden düşünüp kestirebildiklerin-dctı malzemeleri devamlı depolarda hazır tutarlardı. Havanın aydın-lanmasıyla beraber, Yüzbaşı Naim bizzat kendisi, 160 kilometre genişliğinde 40 kilometre derinliğindeki hareket bölgesinde 27 ayrı noktaya birliklerin ana ve ilave ihtiyaçlarının tamamını, helikopterlerle ulaştırdı.

12 gün Kuzey Irak'taki kamplarda kaldık. Bu arada Jandarma Genel Komutanı ve Jandarma Asayiş Komutanı Hakan Tepe'ye geldiler ve bölgede inceleme yaptılar. Belli aralıklarla gelen medya mensup lan da kampları dolaşıp bilgi aldılar. 22/23 Nisan 1994 gecesi, bütün taburlara, Kuzey Irak'ı terk edip Türkiye'ye dönmeleri emrini verdim.

Bu harekatta jandarma sınır karakolları da timler teşkil ederek Kuzey Irak'ta belli bir hatta kadar ilerlemişlerdi. Yakın yerlerde oldukları için bu timler saat 23:00 civarında karakollarına döndüler. Bizim bulunduğumuz Hakan tepe Karakolundan bir askerin dönenler arasında olmadığını saat 24:00'dâ rapor ettiler. Bölük Komutanı Üsteğmene:

- En son nerede görülmüş?

- Dönüşte timin içindeymiş, karakola gelince olmadığını fark ettik.

- Sabaha karşı, o askerin timinin geldiği istikametten geri gidip onu bulacaksınız. Gece kamptan çekilecek komandoların ona rastlaması milyonda bir ihtimal bue değil. Sizin kullandığınız bölge ile onların geri çekilecekleri istikametler çok farklı.

1994 Donemi 217

Sabah saat 07:00'da askerin bulunduğunu bildirdiler. Askeri çağırdım:

- Niye timden ayrıldın oğlum?

- Susamıştım komutanım. Su içmeye gittim. ^ Peki, su buldun mu?
- Bulamadım.
- Ayrılırken, bir öndeki arkadaşına niçin söylemedin?
- Gece nerede kaldın?
- Kayaların arasına girdim. Bekledim. Nereden gideceğimi bilemedim.
- Gece bir şey oldu mu?
- Sabaha kadar PKK'lılar beni yanlarına çağırdılar ama ben gitmedim.
- Niye gitmedin? Tüfeğinde tutukluk, mermilerinde bir eksiklik mi var? Gidip onları vursaydın.
- Yanıma gelsinler öyle vurayım dedim.
- Sen nereye kadar okudun?
- İlkokul 4.
- Kaç kardeşsiniz?
- Beş. Üçü kız.
- Ne iş yapıyorsun?
- Bir mandırada mevsimlik çalışıyorum.
- Seni yarın memleketine izine gönderiyorum.
- Benim iznim bitti. Param da Temmuz'dan önce gelmeyecek.
- Sen izini ve parayı düşünme. Hepsini ben veriyorum.
- Allah sizden razı olsun ama, karakoldaki diğer arkadaşlara haksızlık olur. Sonra, Allah iyi karşılamaz.

Sabah saat 07:30'da, Üzümlü Karakolu'nun mevzileri önünde, Türk topraklarına girmek üzereyken 2. Dağ ve Komando Taburunun beraberinde götürdüğü zırhlı muharebe aracı, tahrip gücü artırılmış bir tank mayınına çarptı. Tonlarca ağırlığındaki araç içindeki askerlerle birlikte havaya fırlayıp ters düştü. Halbuki, kilometrelerce yolu mayın arama timleri önde Üzümlü karakolunun önüne kadar gelmişti. Geri kalan 100-150 metreyi karakol kontrol ediyor diye mayın arama timi önden çekilmişti. Üzümlü Karakolu bu yolda arama yapmış ancak tank mayınını tespit edememişlerdi. Aracın şoförü şehit oldu. İçindeki askerler küçük sıyrık ve darbelerle, büyük bir şans olarak olayı atlattılar.

218 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

1994 Dönem! 219

12 gün süren harekatta, Jandarma Komando Taburundan ilk günkü çatışmalarda iki asker, sınır karakolundan bir asker, mayına çarpan aracın şoförü ile Dağ ve Komando Tugayının harekate katılan 3.000 komandosundan iki asker olmak üzere, toplam beş asker şehit oldu.

Harekat süresince bulunabilen PKK'lı ölüsü 79'du. Çatışmalarda bu kamplarda bulunup da, daha sonra kaçarak kendiliğinden teslim olan sekiz PKK'lı "saklanan ölümler ve yaralıyken sonradan ölenlerle birlikte kayıplarının 146 olduğunu" sorgularında belirttiler. Gene teslim olanlara göre: "Daha da önemlisi, en güvendikleri iki ana "kampları daha yaza girmeden çökertilmiş, örgütün dağ kadrosu, milisleri ve halk üzerindeki presüj ve psikolojisinin bozulup gerilemiş olmasıydı."

Harekat boyunca birlikler Kuzey Irak dağlarında 60 ila 150 kilometrelik mesafeyi yaya olarak kat ettiler. 392 mağara, sığınak ve gömü bulundu. Buralardan; 111 muhtelif piyade tüfeği, 8 makineli tüfek, 7 doçka uçaksavar, 9 havan, 12 roket atar, binlerce roketatar, havan ve uçaksavar mefrnisi, 220.000 hafif silah mühimmatı, 252 mayın, 504 el bombası, 789 fünye, 166 tahrip kalıbı, biri sabit 9 telsiz, 12 dürbün, 868 parça giyim kuşam malzemesi, 10.000 adet pil, bir müstakil hastane çalıştırabilecek miktarda alet, malzeme ve ilaç (hastanenin kendisi kurulu ve işliyor durumdaydı) ile 95 ton erzak çıkarıldı.

Kampın karargahında ele geçirilen; "Sevr Haritası" yanında, PKK'mn "1994'de Botan ve Behdinan eyaletlerinde; teşkilatlanması, tahsis edilen kuvvetler, faaliyet gösterecekleri bölgeler ve taburlarına verilen hedefleri içeren orijinal doküman", kıymet biçilene ez belgeleri kapsıyordu.

Basın ve yayın organlarına Kuzey Irak harekatı:

14 Nisan 1994, Sabah, İnci sayfa başlıktan:

"4 bin Türk Askeri Kuzey Irak'a girdi: PKK'ya yok edici darbeler vuruluyor. Hakkari Dağ ve Komando Tugayına bağlı 4 bin komando Mezi-Karyaderi bölgesini hallaç pamuğu gibi atıyor."

15 Nisan 1994, Türkiye:

"Sınır ötesi hareket: 101 PKK'lı öldürüldü. Kuzey Irak'ın Mezi bölgesine düzenlenen operasyonda 80 PKK'lı ölü ele geçirildi."

16 Nisan 1994, Hürriyet, inci sayfa başlıktan:

"Delta Force Baskını: PKK'mn kampı Mezi'de taş taş üstünde kalmadı. Türk dağ komandoları, Kuzey Irak'taki Mezi ve Karyaderi kamplarına önceki gün Delta Force baskını düzenleyerek, PKK'ya ağır bir darbe vurdu. Hakkari Dağ ve Komando Tugay Komutanı Tuğgeneral Osman Pamukoğlu komutasındaki birlikler bölücü örgüt kampını di-

II

dik didik arıyor. Kamp komutanının sığınağında Sevr Anlaşmasına göre çizilmiş bir harita da bulundu. Mezi kampını temizleyen komandolar, dün sabahtan itibaren şivi (Zap) kampına hareket başlattılar."

16 Nisan 1994, Ortadoğu, inci sayfa başlıktan:

"PKK'yı çökertme hareketi: Hakkari Dağ ve Komando Tugayının Kuzey Irak'ın Mezi bölgesinde sürdürdüğü operasyonlarda 100'den fazla teröristin öldüğü bildiriliyor.

Önceki gün Kuzey Irak'ta ABD uçakları tarafından düşürülen iki helikopterde şehit olan subaylarımız için tazminat isteyeceğiz. Subaylarımızın cenazeleri saldırıda ölen 23 yabancı subayla birlikte otopsi için Almanya'ya götürülecek."

17 Nisan 1994, Hürriyet, inci sayfa başlıktan:

"Tüm yaz buradayız: Kuzey Irak'taki Delta Force'un komutanı, "PKK'mn Kuzey Irak'taki kökü kazınana kadar operasyonlar devam edecek" dedi. Birliklerini 25 kilometre sınır ötesine indiren Tuğgeneral Osman Pamukoğlu: "bahar ve yaz aylarında bize durmak yok, sıra bundan sonra diğer kamplara gelecek." Türk Delta Force; Mezi ve Karyaderi kamplarından sonra dün de şivi kampını yerle bir etti. Sınır ötesine daha önce yapılanların tersine Türk komandoları bu defa peşmergelerle işbirliği yapmadılar."

18 Nisan 1994, Hürriyet, inci sayfa başlıktan:

"Kuzey Irak'ta amansız takip: 5 bin komando Kuzey Irak'ı tarıyor. PKK'ya Kuzey Irak'ta kan kusturan birliklerimiz, komutanından rütbesiz erine kadar son derece tecrübeli ve özel eğitimden geçmiş dağ komandolarından oluşuyor."

19 Nisan 1994, Sabah, inci sayfa başlıktan:

"6 bin Türk askeri 7 gündür Kuzey Irak'ta! Yok edici darbeler indirilen PKK'mn nefesi kesiliyor. Kuzey Irak, bölücü örgüt için tam bir cehenneme döndü. Dağ komandolarından oluşan Türk birlikleri 7 gündür Kuzey Irak'taki PKK kamplarını basıp yerle bir ediyor."

21 Nisan 1994, Hürriyet:

"Güney doğunun mert çocukları Kuzey Irak'ta 8 gündür mehmet-çikle omuz omuza savaş veriyor. Dağ komandoları sırtlarında 35 kilo ile hücumda. Türk komandoları, günlerdir dik kayalıklarda 35 kiloluk teçhizatlarıyla Kuzey Irak'ta PKK militanlarını imha etmek için insan üstü bir çaba harcıyor."

22 Nisan 1994, Hürriyet:

"İngiltere'nin önde gelen gazetesi The Independent, 'Türkiye'nin PKK'ya karşı verdiği savaşta askeri alanda kazanmak üzere olduğunu

220 Unutulanlar Dışında Yen! Bir şey Yok

yazdı. Gazetede Türk yetkililerin; PKK ile daha önce yapılan ateşkesi hatalı bir davranış olarak nitelendirdikleri ve PKK'ya kesin darbe indirilene kadar, operasyona devam edilmesine inandıkları belirtildi."

22 Nisan 1994, Sabah:

"PKK'nın Kuzey Irak'taki Türkiye'yi hedef alan eylemlerine destek sağlayan terör yuvaları komandoların karargahı oldu. Kuzey Irak'ın sarp dağları ve derin vadilerle dolu bölgelerinin doruklarında kurulu PKK kamplarına Türk komandoları havadan indi. Dağ ve Komando Tugay Komutanı Tuğgeneral Osman Pamukoğlu Türk Silahlı Kuvvetlerinin daha önce denemediği bir hareket tarzını uyguladı ve birliklerini Kuzey Irak'taki kampların gerisine indirerek PKK'hları an, ve beklenmedik bir baskınla neye uğradıklarını şaşırttı."

23 Nisan 1994, Milliyet:

"Geçmiş dönemde pusu kuran, saldıran, baskın düzenleyen PKK, şimdi savunmaya geçiyor. Gece ve gündüz aktif taraf artık? terörle mücadele yapan askerlerimizde. PKK büyük kayıplar veriyor. Dağdaki militan ikmal yönünden sıkıntı ve zora düştü. PKK köy ve kasabalardan militan toplamada son 10 yılın en

büyük güçlüğüne çekiyor. Güney doğuda denge önemli ölçüde değişiyor. Uzun bir zamandan sonra devlet otoritesi yeniden sağlanıyor."

Mezi-Karyaderi kampında ele geçirilen, çuvalar ve sandıklar dolusu PKK dokümanından en kıymetlisi olan Botan-Behtinan (şırnak-Hakkari) teşkilatlanma ve yürütülecek faaliyetlerle, gerçekleştirilmesi planlanan hedefler belgelerinin özeti:

"1993 yılında Botan eyaletinden ayrı olarak faaliyet gösteren Behdinan (Hakkari) eyaleti 1994'de yeniden Botan'la birleştirilmiştir.

Botan-Behdinan eyaleti genel koordinatörü Nizamettin Taş'dır (Kod adı Botan). Behdinan cephe karargahı sabit olarak İran-Jerma'da açılmış olup, sorumlusu kod Felah'tır.

Cephe karargahı sorumluları, Behdinan eyaleti cephe karargahı, bayan ordulaşma yönetim sorumluları, basın yayın sorumluları, denetim kurulu üyeleri, yazım kurulu üyeleri, sağlık kurulu üyeleri, muhabere kurulu üyeleri, bağımsızlık mahkemesi sorumluları, maliye üyeleri, kurumların karargah sorumluları, arşiv ve sicil üyeleri, hem Botan hem de Behdinan için ayrı ayrı ve yedek üyeleriyle birden yediye kadar değişen miktarlarla, tek tek ve ismen gösteriliyordu. Botan eyaleti; Mardin'den bir, Siirt'ten bir olmak üzere iki kesimle şırnak vilayetinin tamamını içeriyordu.

1994 DÖNEMİ 221

Behdinan eyaleti; Hakkari, Çukurca, Yüksekova ve şemdinli bölgeleri merkez olmak üzere; Kuzey Irak'tan Metinan, şivi (Zap), Mezi-Karyaderi (Avaşin) ve Hakurk kampı ile İran'dan Zagros ve Jerrna-Bedkar kamplarını kapsıyordu. Hakkari'deki dört ana yerleşim merkezi yurt dışı kamplardan hangisine daha yakınsa o bölgenin içinde görülüyordu.

Hakkari'ye (Behdinan) Kuzey Irak'taki kamplar dahil, silahlı dağ kadrosu olarak altı tabur, iki bölük tahsis edilmişti.

Dört ana bölge de kendi içinde ayrıca dörder mıntıkaya ayrılıyordu. Bütün bölge ve mıntıkaların asil ve yedek sorumluları, bazıları kod adlarıyla bazıları gerçek isimleriyle tek tek belliydi.

Belgede her bölgedeki PKK taburlarına saldırmak için planlanan fiziki hedefler bir bir yazılıydı.

Fiziki hedefler içerisinde; bölgedeki ana ve tali yolların kapatılıp denetime alınması, sınır ve iç bölgelerdeki karakollara saldırılması, kendilerine karşı olan köylere eylem düzenlenmesi, ticaret yollarının (sınır giriş çıkış noktaları) denetime alınması, isimleri tek tek yazılı şahısların vurulması, her fırsatta düşman güçlerinin yıpratılmadı, Zap vadisine Oramar'la (Alandüz) birlikte sefer düzenlenmesi (!) gibi bir sıra hedefler vardı. Ek bir belgede de, sayılan hedefler üçer aylık zaman planlamasında gösteriliyordu.

Yukarıdaki özel plan ama dışında, 1994 genel talimatı ise:

1. Eyalette en az bir yıl yetecek kadar erzak ve cephanе stokunun yapılması.
2. Boşaltılmış köylerde ve arazilerde tarımlaşmaya gidilmesi.
3. Her bölgede en az üç ay yetecek kadar sağlık stokunun yapılması. Sağlık ihtiyaçlarının eyaletteki dost eczanelerden karşılanması.
4. Eyalet genelinde ordu ve cephe için 1994 yılı sonuna kadar en az 1.000 kişinin kadro adayı seviyesine getirilmesi.
5. şehirlerde yan silahlı milislerin örgüdüdüğü, ayaklanma komitelerinin oluşturulması.
6. Mahzun Korkmaz Akademisi şube temsilciliğinin Behdinan'da açılması ve eğitimle, yetkin kadroların yetiştirilmesi.
7. Eyalet konseylerinin Botan ve Behdinan'da ayrı ayrı, iki yerde örgütleneceği.
8. Eyalette bulunan ticaret yerlerinin çalışması, fakat düşmana hizmetlerinin engellenmesi.
9. Gümrüklerde (kaçakçılar) hayvanlardan %3, elektronik eşyadan % 10 gümrük alınması.

222 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

10. Botan-Behdinan eyaletlerinde hedeflenen bütçenin 63.5 Milyar olduğu, gelirin ise; vergilendirme 30 Milyar, gümrük 15 Milyar, kamulaştırma 10 Milyar, cezalandırma 1,5 Milyar olduğu.

1994 için örgüt taktiği, hedef program ve hareket tarzları da aşağıdaki şekilde kaleme alınmıştı.

1. Hareketli savaş ve yaygın gerilla taktiği.
 2. Kuşatma; hedefi çevirip, yıpratmak ve imha etmek.
 3. Yol kesme ve ambargo.
 4. Saldırı; büyük güçlere yönelerek imha etme. Genelde çetelere (geçici köy korucuları) karşı da uygulanması.
 5. Gündüz eylemciliği; sadece gece eylem yapılmayacağı, fırsat doğunca gündüz de eylem yapılması.
 6. Şehir ve ova taktiği; suikast ve özel hedeflerin vurulması. Kitle eylemlerinin silahlı direnişe geçirilmesi, bunun gerilla denetiminde yapılacağı.
 7. Operasyonlara karşı operasyon. Düşman operasyonlarında düşmanın arazi derinliğine çekilerek imha edilmesi.
 8. Kurtarılmış alan taktiğinin kullanılması.
 9. Şehitler için Hakkari, Çukurca ve Habur'da tesislerin kurulması.
 10. Her bölgede on lojistik gruba bağlı denetleme birimleri oluşturulması.
 11. Her birlik komutanının kendi bilançosunu çıkarması. Bütün belgeler resmi bir yazıyla Jandarma Asayiş Komutanlığı, Diyarbakır'a ve Şırnak Jandarma Tümen Komutanlığına gönderildi.
- Personel Şube Müdürü Binbaşı Fikret, Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetçik Vakfı Genel Müdürlüğünden gelen 21 Nisan 1994 tarih ve 5632 sayılı bir yazı getirdi. Metin şuydu:
- "Türk Silahlı Kuvvetleri Mehmetçik Vakfı yararına Hakkari Dağ ve Komando Tugay Komutanlığı 31 Mart 1994 tarihinde 527.210.000 (beşyüzyirmiyedimüyonikiyüzonbin) TL bağışta bulunmuştur. Dağ ve Komando Tugay Komutanlığının bu bağışı, sivil ve askeri camiadan gönderilen emsali bağışların en büyüğüdür. Mehmetçik adına en kalbi şükranlarımızı ve saygılarımızı sunarız. Vakıf Genel Müdürü"
- Binbaşı Fikret bir şey söylememi bekliyordu. "Fikret, dağı en iyi dağ adamları, denizi de en iyi deniz adamları anlar. Yadırganacak bir şey yok" dedim.
- 1994 Dönemi 223
- "insan muharebeyi kazanabilecek tek makinedir. Donatım önemlidir fakat asıl anahtar insandır. Süper silahlar ve düğmeye basılarak yapılan savaşlar hakkındaki düşünce ve konuşmalar beş para etmez bir yığın zirvadan ibarettir. İnsan, tek ve en üstün savaş aracıdır."
- Nisan 1994'de PKK'nın bölgede; karakollara, köylere uzaktan ateş açma, adam kaçırmaya gibi, varlığını göstermeye dönük altı eylemi oldu. Bu eylemlerde bir er şehit oldu. Dört vatandaş kaçırıldı. Askerler ve GKK'lar tarafından dört ayrı çatışmada yedi PKK'lı öldürüldü.
- Mayıs 1994'de meydana gelen olaylar:
- 6 Mayıs saat 13:00'da Çukurca-Cevizli köyü yolunda jandarma timine ateş açıldı. Çatışma 45 dakika sürdü. Bir er şehit oldu, altı militan öldürüldü. Aynı gün saat 13:30'da Yüksekova-Şemdinli arasında yol çalışması yapan Köy Hizmetleri iş makinelerinin güvenliğini sağlayan time ateş açıldı.
- 7 Mayıs saat 11:00'da Çukurca Üzümlü karakoluna taciz ateşi açıldı. Çatışma genişledi. Dört militan öldürüldü.
- 8 Mayıs saat 02:00'da Şemdinli Gelişen köyüne silahlı saldırı yapıldı. Bir GKK şehit oldu, üç GKK yaralandı. Altı militan ölü ele geçirildi.
- 9 Mayıs saat 21:45'de Çukurca Karatepe'de bir asker mayına basıp yaralandı.
- 10 Mayıs saat 22:15'de Şemdinli Korgan Yulaflı mezarına saldırıldı. İki vatandaş öldü.
- 11 Mayıs saat 13:30'da Çukurca-Cevizli-Çeltik yolunda çalışan dozer ve onu koruyan time taciz ateşi açıldı.
- 14 Mayıs saat 10:00'da Çukurca-Cevizli Elmacık yaylasında hayvan otlatan çobanlarla birlikte on iki vatandaş kaçırıldı. Saat 11:00'da Şemdinli Mezargediği'nde emniyet timinden bir asker mayına basıp yaralandı. Saat 12:00'da Üzümlü karakoluna ateş açıldı, bir terörist öldü. 12:45'de aynı karakoldan bir asker mayına basıp yaralandı. 02:00'da Yüksekova Gürkavak köyüne saldırıldı. Üç militan öldürüldü.
- 19 Mayıs saat 11:00'da Çukurca-Çığlı köyü yolunda bir kamyon mayına çarptı.
- 20 Mayıs saat 14:30'da Çukurca'da bir panzer mayına çarptı.

224 Unutulanlar Dişında Yeni BİR Şey Yok

"Tasarruf diye saçma sapan şeyler ııygulatnayın.

Hayatı ziyan etmektense, mühimmatı ziyan edin.

Aydın insan yerine getirilemez* Aym mühimmattan tonlarca üretirsiniz.

Savaş ekonomisi; savaşı doğru yapmak ve hızla bitirmekle sağlanır;

atılacak mermilere sınır koymakla değil."

Mayısın ilk yansında yollara mayın döşeme, karakollara, köylere uzaktan ateş açma gibi ısınma hareketlerine başlamışlardı.

Tilkinin doğada yaşam alışkanlığı ne ise, PKK gruplarının da aynıdır. Tilkiyi yuvasında sıkıştırırsanız, bir yolunu bulup oradan çıkar, günler, bazen de haftalar sonra gene mutlaka aynı yere döner. Bunlar da; Karanlık Dağ (Kato), Alandüz (Oramar), İkiyaka dağları (Çar-çel) ve Balkaya Dağı (Govent)'ndan başka yerde uzun süreli kamp ve üs konumuna geçemezlerdi.

15/16 Mayıs 1994 gecesi Dağ ve Komando Tugayı Kato Dağı'nı kuşattı. Muharebe 7-8 saatte bitti. Bölgede beş gün kalındı. 79 PKK'h yok edildi.

1. Dağ ve Komando Taburu 21 Mayıs'ta Yüksekova kuzeyinde Mor-dağ'da bir PKK grubunun dolaştığı ihbarını aldı. 21/22 Mayıs gecesi PKK grubunu emniyetini bile almamış halde uyurken yakaladı ve 27 militandan oluşan grubun tamamını imha etti. (PKK'nın Parti Merkez Okulunda bir grup ARGK komutanı ve yöneticisi tarafından hazırlanan "Savaş ve Ordu Klavuzu" isimli 490 sayfalık kitapta; 1993-1995 yılları arasında düştükleri durumun sebep ve sonuçları ele alınmaktadır. Botan-Behdınan'da nasıl olup da yılların kazançlarının hepsini kaybedip, tasfiye edilecek hale geldikleri, operasyonlardan örnekler de verilerek, bir çok bölümde yer almaktadır. Mordağ operasyonundaki lider zayıflığı ve grubun gafleti de acıklı bir şekilde anlatılan örnekler arasındadır.)

"Dümenin terbiye edemediğini, kayalar terbiye eder."

1994 Dönemi 225

timine saldırıldı. Bir asteğmen iki er şehit oldu. Aynı gün saat 21:00'da şemdinli ilçe merkezi veterinerliğine ait dört araç yakıldı.

3 Haziran saat 22:00'da şemdinli Mezargediğinde bir er mayına basıp şehit oldu.

5 Haziran saat 01:00'da şemdinli Ortaklar sınır karakoluna saldırıldı. Bir er, iki GKK şehit oldu. İki vatandaş öldü, altı militan ölü olarak ele geçirildi.

8 Haziran saat 11.00'da Çukurca- Ormanh-Çığlı yolunda seyir halindeki minibüslere ateş açıldı.

10 Haziran saat 01:45'de Çukurca Serbest karakoluna ateş açıldı. Bir er şehit oldu.

12 Haziran saat 20:00'da şemdinli Alan sınır karakoluna ateş açıldı.

14 Haziran saat 10:00'da Yüksekova-Esendere yolunda mayın arama timine ateş açıldı. Tim çatışmayı geliştirirken Yüksekova'dan hızla gelen dağ komando bölümü, dokuz militanı kaçmalarına fırsat vermeden yok etti.

15 Haziran saat 23:20'de Hakkari merkez şivekör Dağındaki role merkezine ateş açıldı.

16 Haziran saat 22:30'da Yüksekova Kadıköy'e ateş açıldı ve yakındaki yayladan 1.500 koyun kaçırıldı. Sürüyü Alandüz ve Kuzey Irak'a götürmek için Keçi Kapısı geçidindeyken yakalandılar.

18 Haziran saat 18:00'da şemdinli Yeşilöz mezrasından Günyazı köyüne giden aracın yolu kesildi. Üç GKK ve iki vatandaş kaçırıldı.

19 Haziran saat 10:30'da şemdinli Kuzugediği pusu timinden bir er mayına bastı ve şehit oldu. Saat 21:30'da şemdinli Umurlu köyü yakınındaki emniyet timinden bir asker mayına bastı ve şehit düştü.

21 Haziran saat 09:00'da Yüksekova Dibecik bölgesinde yol emniyet timinden bir asker mayına bastı ve yaralandı.

22 Haziran saat 24:00'da Hakkari'nin Van Başkale sınırında bulunan Ördekli karakoluna saldırı yapıldı. Bir er, iki GKK şehit oldu. İki er, üç GKK yaralandı.

28 Haziran saat 16:00'da Hakkari merkez Ağaçdibi köyüne giden bir sivil araç mayına çarpı. Saat 01:00'da Çukurca-Uzundere, Karate-pe'deki time saldırı yapıldı, iki GKK şehit oldu.

Haziran 1994'de cereyan eden olaylar:

2 Haziran saat 10:00'da şemdinli Demağa tepede bulunan emniyet

226 Unutulanlar Dişında Yeni Bir Şey Yok

"'imkansız' lafım sık sık kullanmak, haddim bilmemektir.'

30/31 Mayıs gecesi 2500 komando karadan Alandüz'ü (Oramar) kuşattı ve bölgeye sızdı. Şafak sökerken 1500 komando kritik yerlere havadan indirildi. Sıcak çatışma iki günde bitti. Harekat dokuz gün sürdü. Çatışmadan sonra bir hafta daha Alandüz'de kalarak yüzlerce gizli yere saklanmış olan PKK'lıların da açığa çıkmasını bekledik. Harekat 8 Haziran'da bitti. 74 militan yok edildi.

7 Haziran 1994, Sabah:

"PKK'ya darbe üzerine darbe: Hakkari Dağ ve Komando Tugayı, sınır ötesi hareketinin hemen ardından 100-150 teröristin toplandığı 3000 rakımlı Alandüz'e 30 Mayıs gecesi harekat başlatı. 7 ayrı kesimde sıcak temas sağlandı. Ele geçen terörist sayısı 73'e ulaştı. Komandolar büyük bölümü karlarla kaplı 2500-3000 rakımlı bölgeyi karış karış taradılar. Zor doğa koşulları komandoları etkilemiyor."

8 Haziran 1994, Hürriyet:

"Helikopter indirdi, komando bindirdi. Hakkari'nin Alandüz mevkiinde, Hakkari Dağ ve Komando Tugayı altı gündür hareketini sürdürüyor."

5 Haziran gecesi şemdinli Derecik bölgesindeki Yolgeldi ve Umurlu köylerine Irak'tan saldırı yapıldı. Kısa bir süre sonra Derecik'teki piyade taburu köylere ulaştı ve çatışmaya girdi. Kuzey Irak'a çekilen PKK grubunun peşinden Irak topraklarına girdi ve 8 Haziran'a kadar kaldı. Yedi militan bu çatışmalarda öldürüldü.

12 Haziran'da Derecik'teki piyade taburuna, Balkaya-Basyan bölgesinde bir PKK grubunun görüldüğü ihbarını veren Derecik'in Irak sınırındaki Ormancık köyü korucuları, PKK ile yaptıkları plana uygun olarak, iki piyade timini pusuya düşürdüler. 40 asker için durum kritikti. Hemen kobralar sevk edildi. İki timin havadan takviye edilmesi için de bir kara şahin bölgeye gönderildi. Pusuya düşürülen ve her yerden ateşe maruz kalan yerdekilerin PKK'lıların yerlerini tarif konusundaki zorluklarından, helikoptere tam kasasının alından bir roket isabet etti. Helikopterin içindeki bir asker parçalanarak şehit oldu. Timin başındaki asteğmenin mühimmat yeleğindeki mermilerin bir kısmı helikopterin içinde ateş aldı. (Milyonda değil, milyarlarca bile olmayacak akıl almaz bir durum. 1,5-2 metre karelik bir alanda 15 asker, iki pilot, bir teknisyen. Alttan gelen roket şehit olan meh-

1994 DÖNEMİ 227

metçiğe alttan vurarak hızı kesilip kalıyor. Asteğmenin patlayan mermileri bu dar yerde uçuşuyor, hiç kimseye isabet etmiyor ve her tarafı hassas olan bu hava aracına zarar verecek hiçbir kesime çarpmıyor. I lem helikopterin birden düşmesi hem de çok sayıda askerin aynı anda vurulması için gereken her şey bulunmasına rağmen hiçbiri olmadı.) Jandarma Pilot Binbaşı Savaş, yüksek mahareti ve soğukkanlılığı sayesinde dağlara çarpmadan, helikopteri vadiden vadiye süzdürerek Yüksekova'daki 1. Dağ ve Komando Taburunun kışlasına indirdi. Taarruz için sırada bekleyen Balkaya Dağı'na bu olay başlangıç tarihi oldu. Kampta eski durum yoktu. Mevcut PKK grubunun da 28 militan olduğu anlaşıldı. Ormancık korucularıyla işbirliği yaparak iki piyade timini pusuya düşürenler de bunlardı. Harekat 12-17 Haziran arasında bitirildi. 19 militan yok edildi. (Eskiden 80-100 militanh (bölük) ve 40-50 militanh (takım) PKK grupları artık 25-30 militana inmişti. Yan yana gelip çoğalmadıkları taktirde takım ve bölük düzeyinde militan sayılarını artıramıyorlardı.)

Jandarma Genel Komutanlığının 22 Haziran 1994 tarihli güvenilir ve hassas kaynak çıkışlı mesajının Hakkari'yi ilgili bölümleri:

"1. Bölücü başının Hakkari bölgesindeki PKK'nın 1500-2000 kişilik dağ kadrosunun işlemez duruma getirildiği, operasyonlarda anlamsız kayıplar verdiklerini, sorumlu şahsın ise güneye (Zap'a) geçerek kendisini emniyete aldığını belirttiği. Bu nedenle bölücü başı tarafından ağır bir şekilde eleştirilerek sorgulanmasının istendiği. Güney bölge sorumlusuna göre Hakkari zayıflatılmasının "bir bozgun olayı" olarak nitelendirildiği.

2. Eylem mevsiminin bitmekte olduğu, gücü bu duruma getirenlerin kelleyi kurtaramayacakları. (Bölücü başının Hakkari sorumlusunu kastederek belirttiği.)

3. Sözde Botan Eyaleti sorumlusunun Hakkari'de başarısızlıkların gerekçesi olarak Eşref (K) ve Mehmet Emin (K) gibi dışarıdan gelen grup sorumlularının yapı (gruplar) tarafından kabul edilmemesini, gruplar arasında ayrılıklar

olmasını, birbirini tarama olaylarının yaşandığını belirttiğini. Bölücü başının 1500-2000 kişilik gücü bu duruma düşürmenin ağır suç olduğunu, ceza gerektirdiğini, Baran'ın bile örgüte bu kadar zarar vermediğini belirttiği. (Muhtemelen PKK-Vejin örgütüne geçen Sarı Baran veya sözde Dersim sorumlusuyken intihar süsü verilerek bölücü başının talimatı ile öldürülen Dr.Baran kastedilmektedir.)

4. Bölücü başının belirttiği Hakkari sorumlusunun muhtemelen Bo-
ğr •*" c> S*

I
1s
N 4?
f S s1 e»! & £«§ s: i c.k 6' e ^ & a-s
VI
g- g. j-j. g, x-^< x- S r 3 g 3
a-ag. p 5 2 £L 5 S£ S er
S B g a 2 2 r». S' S> a
flfl
; r; ^ 0 ftj S
H >»- /-n fn >*.
1
230 Unutulanlar Dışında Yeni Bİr Şey Yok
1994DÖNEMİ 231
0
>
0
> 0
H
0
0
1
Q
e:
z
s
o.
s
i
I o
§23
0 < 0
8 S
|o
e 3
B S
V ti
.§£
a.
s o.
a «

.a
r* Oh
s1
-0
.M
|a
1
•- e |s s s
ES3
"S
0

S1
X>
A
a 1
•a v H '.5b> «
«•a
2 ((fi •f Ü §
S1
i3
Z
C
|a > u
»t* -a a
w S fi
S Sû
S1
I

XI
-S
sis
= = r
«Ki
§1 -s
|.a
2
§ iS *
ili
I i 5
I'
Ç 3
x 5
fil
3 - C * iS 3 ' |
E «- S "• » 5
; « S 5. 5 ^ _
|llj!|l
5 s

t . = 1 i a
-"• t« 0 i S-
i "• i *C '7 ~
- £ ; - . - ^ =
ftiili
liiisi
< - N CÖ V C '£

"Dax>ranış ve tavırlarınız esastır. Cesur ve mert insanlar karşısındakilere de aym hasleti aşılrlarlar. *

Temmuz 1994'de meydana gelen olaylar:

1 Temmuz saat 00:30'da Çukurca Pirinçeken sınır karakoluna silahlı saldırı yapıldı. 01:45'de Çukurca Sivritepe Karakoluna ateş açıldı.

2 Temmuz saat 01:30'da Şemdinli Durak Karakoluna ateş açıldı.

5 Temmuz saat 22:30'da Yüksekova Mezarlık mahallesinde bir şahsa ait eve saldırıldı. Üç vatandaş öldü.

8 Temmuz saat 02:30'da Yüksekova Güvenli mezrasında bir patlamayı araştırmak için giden jandarma zırhlı aracı mayına çarptı. İki er yaralandı.

9 Temmuz saat 17:30'da Şemdinli Yayla Pınar yolunda sivil araç mayına çarptı. Bir GKK şehit oldu, 2 GKK yaralandı.

10 Temmuz saat 13:30'da Çukurca Kavuşak istikametinde seyir halindeki minibüs mayına çarptı. İki vatandaş yaralandı. 17:00'da Çukurca Köprülü Çığlı yolunda bir kamyon mayına çarpu, bir vatandaş öldü.

11 Temmuz saat 15:30'da Yüksekova Esendere'den Kasran köyüne gitmekte olan otomobilin yolu kesildi ve iki vatandaş öldürüldü.

18 Temmuz saat 11:00'da Şemdinli Kayalar Yukarı Keleş mevkiinde bir minibüs mayına çarptı ve üç vatandaş yaralandı.

19 Temmuz saat 17:40'da Şemdinli Yaylapınar köyünde gözetleme yerine çıkarken bir GKK mayına çarptı ve yaralandı. Aynı gece, saat 01:00'da Çukurca'nın şırnak sınırındaki Serbest sınır karakoluna Kuzey Irak'tan saldırı yapıldı. Bir asteğmen, dokuz asker, iki geçici köy korucusu şehit düştü. Dokuz terörist öldürüldü.

22 Temmuz saat 12:30'da Çukurca Köprülü Güdek vadisinde Köy Hizmetlerine ait kamyon mayına çarptı, bir görevli öldü, iki görevli yaralandı.

23 Temmuz saat 10:30'da Çukurca Kavuşak köyü yakınlarında bir sivil kamyon mayına çarpıp hasar gördü. Aynı gece saat 23:00'da Yük-sekova'daki Dağ ve Komando Taburunun kışlasına bakan evlerin birinden kışlaya ateş açıldı. Bir GKK öldü, eşi yaralandı.

25 Temmuz saat 20:00'da Hakkari şehir merkezinde devlet yanlısı iki vatandaşa suikast girişimde bulunuldu. İkisi de; biri atılan roketten, diğeri de odasında yanına düşen el bombasından mucize deni-

232 Unutulanlar Dişinda Yenî Bîr Şey Yok
lebilecek şekilde kurtuldu.

26 Temmuz saat 00:30'da Yüksekova Kısıklı Karakoluna saldırı yapıldı, beş asker şehit oldu, iki asker yaralandı.

28 Temmuz saat 07:30'da Çukurca Kavuşak köyü yakınlarında bir vatandaş mayına basıp yaralandı. Saat 10:20'de Yüksekova Esendere yolunda Vakıflar Bankasına ait zırhlı araca ateş açıldı. İki görevli yaralandı. Saat 13:00'da Van Başkale topraklarında araçları ile intikal halinde olan 4ncü Dağ ve Komando Taburunun araçlarından birine yakın mesafeden iki roket atıldı. 14 asker şehit oldu. Roketleri atan ve yanındaki altı kişi bulundukları yerde öldürüldü.

29 Temmuz saat 01:30'da Şemdinli Alan Karakoluna saldırıldı. İki er yaralandı, yedi terörist ölü ele geçirildi.

31 Temmuz saat 20:30'da Şemdinli Mordağ köyü çıkışında emniyet timine ateş açıldı. Bir GKK şehit oldu, bir militan ölü ele geçirildi.

"AskerKk şerefiniz her şeyimizdir. İşin sonunu düşünenler cesur olamazlar."

Mayıs ortalarında yapılan atamalar gereği Temmuz'un ilk haftası subay ve astsubaylar Hakkari'deki birliklere katıldılar. Ortalama 2.000 subay astsubayın 1.000 tanesi batıya dönüyordu. Karşı tarafın gücünü ve otoritesini kanıtlayabilme, psikolojik yapısını olabildiğince yüksek tutmaya çalışmak için her şeyini ortaya koyduğu bir zamandaydık. Uzaktan bakarak, bekleyerek, toplanıp konuşarak, brifing alarak, değil bir gün, bir saat bile kaybedecek zaman yoktu. "Hakkari sınırlarına giren subay ve astsubaylar, hiçbir yerde konaklamadan birliklerini arazide bulacaklar, tüfek ve teçhizatlarını kuşanıp, atandıkları birlikle, hali hazırda komutanın yanında, yürütülen operasyonlara katılacaklardır. En iyi yüzme derin suda öğrenilir; karada kültür fizik yapılmayacak" emrini verdim.

Tugayın Kurmay Başkanı, Personel, İstihbarat, Harekat, Lojistik, Levazım, Maliye, Merkez, Muhabere Şube Müdürleri batıya atanmış, yerlerine yeni subaylar verilmişti. Bu sayılan personel zaten Tugay Karargahının tamamı demektir. Dağ ve Komando Tugayının dört taburunun komutanlarının tamamı da atama görmüştü. 1994 DÖNEMİ 233

Üç Jandarma Alay Komutanının da tamamı değişti.

Özetle; hiyerarşik konuma göre komutan dışında onun altındaki karargahının tamamı (Kurmay Başkanı da yurt dışından atandığı için Eylül'de gelecekti), alay ve tabur komutanlarının hepsi değişmişti.

Bırakın muharebe ve harekat koşullarını, ortalama rakımı 2800 metrelik dağlık coğrafyayı, böyle bir değişim, batıda o zamanki sayısı 3-4 bin askerle kışlasında duran bir tugay komutanına bile zor gelir.

Gene Temmuzun hemen başında atamayla gelen subay, astsubaylar ile tugaydan verdiğimiz subay, astsubay ve askerleri depoladığımız ağır silah ve teçhizatla donatarak hızla 5. Dağ ve Komando taburunu Hakkari'de teşkil ettik. Başlangıçta bu taburun en büyük gücü; tugayın diğer birliklerinden toplanan subay, astsubay ve askerlerin tecrübelerinin yüksekliğiydi. Gideceği yerde üst üste bazı

sıkıntılar çıkınca, Asayiş Komutanlığının ısrarı üzerine 5nci Dağ ve Komando Taburunu düşündüğüm zamandan önce şırnak bölgesine sevk ettik. Bütün taburlar sorumluluk alanları içerisinde, eski subay ve astsubaylar sanki hiç tayin olmamışlar gibi birliklerinin başlarında en ufak bir psikolojik değişiklik göstermeden var güçleriyle, PKK'lı bir grubu yakalamaya çalıştılar. 1-4 Temmuz'da Hakkari doğusunda Akkuş-Al-tındağlar, 5-7 Temmuz'da Çukurca'da Kaletepe-dereköy, 8-12 Temmuz'da Yüksekova Mirgezer yaylası, 12-15 Temmuz'da tugayca altı ayrı bölgede aynı anda Kasırga operasyonu yapıldı ve altı ayrı bölgede de PKK'lılarla temas sağlandı. 16-19 Temmuz'da Şemdinli Derecik'te Süngü Tepe, Bergüzar Tepe, Tahtataş (Basyan), 21-24 Temmuz'da Şemdinli Kalereş ve Kuringan Tepe, 21-30 Temmuz Puma (Çukurca-Yüksekova), 22-25 Temmuz'da Hakkari Başkale sınırında Ördekli-Ka-rataş-Konak, 23-26 Temmuz'da Çukurca Kazan-Cevizli, 27-30 Temmuz'da Yüksekova operasyonları yapıldı.

Bu operasyonlar sonucu 107 PKK militanı ölü olarak ele geçirildi. Şemdinli Kuringan Tepedeki operasyonda 3. Dağ ve Komando Taburundan bir teğmen PKK'nın takım düzeyindeki bir lideriyle, ikisi de ayakta ve 20 metre mesafe içerisinde, bizim teğmenin omzunda hafif tanksavar silahı (Law) karşı tarafın omzunda ise RPG-7 roketatar olduğu halde, karşı karşıya geldiler. İkisinden hangisi kendi silahını da- . ha erken ateşlerse yaşama hakkı onun olacaktı. Teğmen cıva gibi bir hareketle omzundaki tanksavar silahını ateşleyip karşıındakini kömür haline getirdi.

19 Temmuz, atanan Kara Kuvvetlerine mensup subay ve astsubayların Hakkari'den ayrılmak için son tarihleriydi. Herkes aynı gün üni-

234 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

formalarını çıkarıp sivil kıyafetlerini giydi ve kışlada bir salonda toplandılar. Bu tarihten önce hiç kimse birliğinden ayrılmayı istemedi. Ben yıllardır atama nedeniyle ayrılma seremonileri görmüştüm. Şu anda salonda görünenle, geçmiştekilerin uzaktan yakından hiçbir ilgisi yoktu. Personelde, klasik ve sıradan, "işte şark hizmeti bitti" şeklindeki duygu, bir türlü tam hakim olamıyordu.

Hepsine Dağ ve Komando Tugayının şiltlerini verdim. Madalya teklif ettiğim ve üst kademelerce de onaylanıp gönderilen, fakat hiçbirimizin tören vesaireye ayıracak zamanımız olmadığı için daha önce verilemeyen, madalyaları ayrılmak üzere olan subay ve astsubaylara taktım. Aslında şu geçen 13 ayda ortaya koydukları olağanüstü insan gücü, korkusuzlukları, her türlü tehlikenin üzerine can kaygısı olmadan gitmeleri, doğru dürüst bir uyku ve sıcak yemek yüzü görmeden günlerce, haftalarca kışın kar üstünde, yazın güneşin altında hiç şikayet edenine rastlamadığım subay, astsubay ve tüm askerler; tek tek, her bir hareketin sonunda, bütün madalyalara layık olduklarını kusursuz kanıtlamışlardır.

Benim madalya teklif ettiğim rütbeliler ve askerler ise, hareketin bir bölümünde, çatışmanın bir zaman kesitinde, herkesten daha farklı, insan aklı ve duygularını alt üst eden fevkalade anormal durumlarla yüz yüze kalmış olanları kapsıyordu.

Bir örnek vermek gerekirse; onlarca muharebenin yüzlerce çatışmanın bir saatinde; "iki PKK'lı kayalıkların içinde mevzide, onların 5-6 metre önünde, bir taşın gerisinde yaralı bir asker var. Yaralıdan 40-50 metre uzakta da bir uzman çavuşla dört asker bulundukları mev-zilerden sürekli ateş ederek, iki PKK'lı'nın yaralının yanına gitmesine mani olmaya çalışıyorlar. Fakat kendileri de PKK'lıların konumu ve arazinin durumu itibarıyla yüzde yüz vurulacakları kanaati ile, ileri hareket edemiyorlar. Dört askerden biri aniden mevziinden çıktı. Bir dağ keşisinin bile bu kayalıklarda yapamayacağı kıvraklık ve sıçramalarla, nasıl ateş edeceklerini şaşırarak iki PKK'lıyı vurup öldürdü. Yaralı arkadaşını da sırtlayıp aşağıya indi."

(iki yıl içinde Dağ ve Komando Tugayı ve Hakkari Güvenlik Komutanı olarak; 7679 subay, astsubay, erbaş ve ere takdirname ve Tugayın madalyonunu verdim. 88 personel üstün cesaret ve feragat madalyası, 502 personel üstün cesaret ve feragat ile hareket rozeti aldılar. Teklif ettiğimiz; 272 personel Kara Kuvvetleri ve Jandarma Genel Komutanlığı, 184 personel de Jandarma Asayiş Komutanlığından takdirname ve ödül aldı.)

1994 Dönemi 235

Son defa, Hakkari'den ayrılmadan kendilerine topluca hitap ettim: "Çivisi çıkmış bu topraklarda canınızı ortaya koydunuz ve psikolojik savaşı kazandınız.

Fiziksel olanı ise, baş aşağı gitmeye devam ediyor.

Sanat dünyanın en zor işidir. Sanat insanın özgür olarak karar vermesini ve becerisini sınırsız ortaya koyması ile yükselir. Savaş sanatını dost düşman herkese, şapka çıkarttıracak gibi yaptınız. Kaldırım yapmak, asfalt dökmekten daha çok emek ve alın terini gerektirir.

Gazi olmak herkesin sandığı gibi muhaberede mutlaka yaralanmış olmak değildir.

"Vatanı ve milleti için her an ölmeye hazır şekilde muharebe eden, fakat şehitlik mertebesine ulaşamamış bütün askerler gazidir." İyi incelemiş olanlar, bunun böyle olduğunu bilir.

İnsanların yeryüzündeki ahir ömürlerinde mutlaka öğrenmeleri lazım gelen iki şey vardır. Bunu biri; dünya her zaman emniyetsiz olacaktır. Diğeri de; devletin derdi hiç bitmez. Biri biterse, başkasının gelmesi gecikmez. Halk arasında bir söz vardır: "Anadolu'da boğa olmak için boynuzunda çamur olması gerekir" derler. Bu, mücadeleyle iyi yapacaksın demektir.

Tarihten korkan insanlar vardır. Bunlar, tarih 50 yıl sonra yazılacak diyerek, meselelerden ve karşı karşıya gelinen tehlikelerden kaçan ve korkanlardır. Bir ulusun tarihi her gün yazılır. Sizler bu belgelerin en mümtaz sayfalarında yerinizi aldınız.

Ölüm ve dirim çizgisinin ne demek olduğunu bilenler olarak bundan sonra, tüm insan faaliyetleri size sıradan ve boş şeyler olarak gelecek. Nasıl, 3000 metre doruklardan haftalar sonra vadi tabanlarına indiğinizde, her şeyin hafiflediğini hissettiyseniz, yaşamınız da tıpkı öyle olacak. Ayrıca şunu söyleyeyim; yaşadıklarınızdan küçük bir öykü bile anlatsanız asker veya sivil insanların ancak çok azı bunu anlayabilecektir. Haberinizi olsun. Sizlerin yaptıklarınızla duyacakları haz ve övünç, çocuklarınıza yeter de artar bile.

Komutanınız ve muharebe arkadaşınız olarak, hepinizi kutlarım. Hayatta karşılaşacağınız insan hallerine ilişkin hiçbir şeyin sizin bileğinizi bükemeyeceğini bildiğimden, sıradan temennilere lüzum görmüyorum. Tanrı her şeyi serbest bırakmıştır, ama bir yere kadar. O, size en büyük yardımı yapacaktır.

Güle güle gidin." Etrafıma toplanmış olan subaylarla sohbet ederken, biri:

- Komutanım, Zafer Yarbayım atandığı İzmir'den Hakkari ve bizler için bir şarkı söyleyecekmiş.

- Hangi şarkıyı söyleyecekmiş?

236 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

1994 Dönem! 237

- Ben söyleyeyim müsaade ederseniz.

"Rüzgar söylüyor şimdi o yerlerde, Bizim eski şarkımızı. Vazgeç, söyleme artık Hatırlatma, mazideki halimizi."

- Zafer, doğru mu bu ? dedim. Rahmetli Zafer cevap verdi.

- Ben Türk Ordusunda bu güne kadar "muharebe hareketi rozeti" almış tek levazımcıyım. Döndükten sonra bize yakışan şeyleri söylerim. Bütün marşları hiç unutmayacak gibi, öğrenmek zorunda bıraktığınız için:

"Sivastopol önünde yatan gemiler Atar nizam topunu yer gök inler Yardımcıdır bize kırklar yediler Aman kaptan paşa izin ver bize Sılada nişanlınız duacı size"

diye Sivastopol marşını söylerim. Başka şeyler artık bizi kesmez; bunlar uyduruyor komutanım.

Bütün hazırlıklar ona göre yapıldığından Kara Kuvvetlerine mensup bütün subaylar öğleden sonra Hakkari'den ayrıldılar.

Gün batarken kışlanın kuzeyindeki Kırmızı Tepeye çıktım. Önce vadiler sonra dağların dorukları yavaş yavaş karardı. Bütün çocukları, birdenbire uzaklara, gurbet ellere giden bir insanın hislerine kapıldım.

"Askerlerin cesaret ve dayanıklılığı daha iyisi

hayal bile edilemeyecek düzeyde olmalıdır.

Savaşçılık orta kırat adamların yiyeceği nane değildir."

Aynı gün, 19 Temmuz gecesi saat 23:45'de, Çukurca-Sırnak sınırındaki, Tanintanın geçidi başlangıcında bulunan Serbest Sınır Karakoluna saldırı başladığı haberi geldi. Hava aydınlanırken karakola indim. Saldırı, karakolun kuzey batısında Berizincir tepede bulunan emniyet timini hedef almıştı. PKK grupları Kuzey

Irak'taki Metinan kampından gelmişlerdi. Bir asteğmen, dokuz asker, iki GKK olmak

1

üzere 12 şehit vardı. Kaçıramadıkları dokuz teröristin cesedi sağda solda duruyordu. Timde olup da sağ kalan askerlerle görüştüm. PKK militanları karanlıkta hiç kimseye görünmeden tepeye çıkan doğudaki bir izden tırmanarak mevzide çepeçevre duran timin ortasında, aniden ortaya çıkıp asker ve GKK'ların bulundukları siperlere el bombası atarak ateş açmaya başlamışlardı. Şehitlerin büyük bir kısmı sırtlarından vurulmuştu. Ortaya çıkan şuydu; mevzilerin içine girdikleri noktada, o gece nöbette olan iki GKK ile PKK'lılar anlaşmıştı. Karanlıkta, yakınlarında ve ayakta dolaşanların PKK'lı mı, arkadaşları mı olduğunu tam ayıramayan askerler, ateş edip etmemekte tereddüt etmişlerdi. Ve gelenler sadece PKK'lılar değil, onların para karşılığı eylem başına kiraladıkları peşmergeler de bu saldırıya katılmışlardı. Time saldırı yapılırken karakol binası ve çevresindeki mevzilere de ağır silahlarla ateş açan, bu ağır silahları katırlarla Irak'tan getiren ve ağır silahlar ile ölü mü yaralı mı olduğu belli olmayan PKK'lıları, katırların sırtında tekrar Irak'a kaçırılanlar Barzani'nin peşmergeleri idi.

Hakkari-Sırnak vilayetlerinin bitişik olduğu güney batı uçundaydık. Zaten tek karayolu olan, Çiğlı, Köprülü, Çukurca yolunu kullanarak Çukurca'daki Sınır Alayına gitmeye karar verip, helikopter istemedim.

Yanımda bulunan Çukurca Sınır Alay Komutanı Albay Mehmet Ali:

- Komutanım, siz hepimizden daha iyi biliyor su nuz; saldırılardan sonra bu yoldan bir dönüş yapılacağını bildiklerinden, mutlaka pusu veya mayın vardır. Yol hem çok dar hem de bir tarafı hiç yok, tamamen yar.

- Bu mihveri karadan geçerek görmek istiyorum. Bazı düşüncelerimi yerden bakışım şekillendirecek, onun için yoldan döneceğim.

- O zaman zırhlı araca binin komutanım.

- Mehmet Ali, ben zırhlı aracın içinde kabirde gibi oturarak nereyi görebilirim? Normal bir ciple gideceğim. Pusu, mayın ne olacaksa olur; kendim her şeyi gözlerimle görmeliyim. Mayını araçtan fark edemem ama pusu kurulmuş ise, çok hız yapılamayacak bu yolda ben pusu yerini sezerim. Sonra da pusu yerindekilerle görüşürüz, sen merak etme.

- Komutanım o zaman hiç değilse zırhlı araçla ben önden gideyim.

- O fark etmez, gidebilirsin.

Üç araç öğleye doğru Çukurca Sınır Alayının kışlasına ulaştık. Akşam Hakkari'ye döndüm. Geç saatlerde Harekat Merkezine girdiğimde Harekat Şube Müdürü biriyle görüşüyordu, konuşmasını hemen kesemedi.

238 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

- Kiminle görüşüyordun?

- Çukurca Sınır Alay Komutanı ile komutanım. -Bir şey mi var?

- Bize komutanın haberi olmasın diye tembih ediyor. Siz geçtikten hemen sonra mayın arama timi yolun Köprülü-Çiğlı arasında yere döşenmiş üç mayın buldu.

- O yolu kullanmakta ısrar eden benim ve akşama kadar yanların-daydım, niçin söylemiyorlar ki? Çukurca'da mayınlanmamış yol ve mayın bulunmayan gün var mı? Mayın olaylarına tarih tarih baksanıza. Çekinecek ne var? Sonra, kimseye zamanı gelmeden bir şey olmaz. Mehmet Ali'ye söyle rahat olsun.

21-30 Temmuz tarihleri arasında Çukurca ve Yüksekova bölgelerinde Puma-2 adıyla geniş çapta hareket başlattık. Yüksekova'nın 10 km. güneyinde Kamışlı bölgesinde üste bulunan 4ncü Dağ ve Komando Taburu bu harekatta, Yüksekova'nın kuzeyine geçerek önce Beyazdağ, sonra Mordağ (3807 rakım) istikametinde operasyonlara başladı. Mor-dağ'ın yarısı Hakkari vilayeti, yarısı da Van vilayeti ve onun Başkale ilçesinde kaldığından Mordağ'ın taranması bittiğinde tabur bir hafta sonra Başkale topraklarının içine 15 km. girmek zorunda kaldı. Bölgesinde hareket bittiğinde, bir an önce ve hızla konuşlu olduğu Dağ-hca'ya dönmek için tabur motorlu araçlarını yanına istedi. Bölgedeki Başkale'ye bağlı jandarma bölüğü yolların keşfini yapü ve emniyetini kontrol etti. Jandarma Bölük Komutanı ve emniyet timlerinin geçtiği noktadan 15 dakika sonra da 4ncü Dağ ve Komando Taburunun konvoyu geçerken yol kenarından araçlara 8-10 metre mesafeden iki PKK'lı RPG-7 roketatarlarıyla ateş etti. Civardan da ateş açılmasına rağmen, esas; atılan roketlerin üstleri açık araçların içine düşmesiyle 14 erbaş ve er

şehit oldu. Taburun bölükleri roketleri atanlar dahil altı militanı kaçmalarına fırsat vermeden bulundukları yerde yok etti. Diğerlerini de kaçıktıkları İran sınırı istikametinde, daha önce hiç bilmedikleri vadi ve yükseltilerde hava kararınca kadar kovaladılar. Haberi ahr almaz, saldırının yapıldığı Başkale'nin Oğulveren Karakoluna gittim. Roketlerin atıldığı yeri gördüm. Hakkari'den helikopter isteyerek taşınabildiği kadar timi militanların kaçabileceğini tahmin ettiğimiz yönlerde önlerine indirdik. Hava kararırken taburun bulduğum karakola toplanması emrini verdim. Akşama doğru Van Valisi ve Van Jandarma Tugay Komutanı general karakola geldiler. Yanlarında da bazı siviller vardı. Karakolun bahçesinde uzak bir yerde 4. Dağ ve Komando Taburunun öldürdüğü PKK militanlarının başında masalar, dakti-

1994 Dönemi 239

lolar, kimlik tespiti, durum tespit tutanaklarının tanzimi gibi şeylerle uğraştıklarını yanımdaki karargah subayları söyledi. Yanlarına gittim. Önce hiç konuşmadan izledim. Sonra dayanamadım:

- Size zahmet verdik. Başınıza bir sürü bürokratik işler açtık, dedim. Van Jandarma Tugay Komutanı:

- Osman Paşam bizim durumumuz kötü. Bizim vilayette bir şey yok ama etrafımız yanıyor. Biz de ateş çemberinin ortasında kaldık.

- Sizde bir şey olmadığını sanmanız, bir trafik kazası veya adi bir adam öldürme gibi yaptığınız işlemlerden belli oluyor. Şunu hemen ilk tespitlerimle söyleyeyim. Gündüz saat 13:00'da, karakolun 3-4 km. yakınında pusu kuruluyor, 10-15 dakika önce aynı yerden geçen bu karakolun araçlarına hiçbir şey yapılmıyor, bütün bu yörede en güvenilir diye sandığınız aşiretin korucuları var değil mi? O korucular bu işin içinde olmadan hiçbir şey olmaz. Burada herkes birbirine entegre olmuş. Görmedim, duymadım, haberim yok. Bana dokunmayan yılan bin yıl yaşasın safsatasıyla yaşıyorlar.

- Burada daha önce böyle bir şey hiç olmadı. Sizin üzüntünüzü anlıyorum. Bu aşiretin bir bölümü de sizin bölgenizde.

- Şu gördüğüm karakolu, dümdüz bir yerde bulunması, sayısının azlığı, çevredeki tahkimat noksanlığı ve ağır silahlardan yoksun haliyle, Hakkari'de olsa, 48 saat içinde yerle yeksan ederler. Dağ ve Komando Taburuna bile saldırmayı göze alan bu Başkale bölgesi PKK grubu, böyle yumuşak bir hedefe niye başını bile çevirip bakmıyor? Komandoların bölgeye girişiyle hesaplarının alt üst olmasından korktuğundan tepki veriyor.

4. Dağ ve Komando Taburunun yeni Tabur Komutanı Binbaşı Kemal ve bütün subaylar gece saat 24:00'da karakolda bir odada görüştük. Bir haftadır Beyaz ve Mor Dağdaydılar. Onun yorgunluğu hiçti de bu bölgede yüz yüze kaldıkları durum hepsinin kin ve öfkesini doruğa çıkarmıştı. Kısa zamanda bazı sorgular da yaparak her şeyi ortaya çıkarmışlardı. Bendeki ve onlardaki bilgileri yan yana getirdiğimizde durum şuydu: Başkale bölgesindeki grupların başında "Zerdeş" isimli biri vardı. Bu adam 26 yaşında, PKK'nın en güvendiği, çok az konuşan ve en sert liderlerinden biriydi. Başkale bölgesi için aldığı talimat buradan azami vergi ve haracı alarak PKK'nın gelirini yükseltmekti. Arada bir Başkale, Hakkari arasındaki yolu 32 virajlar kesiminde keserek eylemler de yapıyordu ama, bölgesinde kendisine bir tehlike görmeden eyleme girişmiyordu. Korucular, köyler, mezralar, İran'dan gelen kaçakçılar, eroin ve esrar gibi işlerle uğraşan herkesi, kendi taktır

240 Unutulanlar Dışında Yeni BİR Şey Yok

ettiği miktarlarda vergiye bağlamıştı. 1994 yılı için Başkale Belediyesine kestiği vergi (o günün parasıyla) 30 milyardı. Hiç kimse bunun böyle olduğunu devletin hiçbir kurumuna bildirmiyor, tıklar tıklar Zerdeş'e ödüyordu.

Acımasızlığı ile tanınan bu şahıs, 1993'de Başkale bölgesi sorumlusu olduğundan bu ününü önceden halka da kanıtlamıştı.

Gece yarısından sonra gitmek istememelerine rağmen subayları birkaç saat dinlenmeleri için gönderdim. Sabaha kadar gözümü kırpmadım. İran sınırı buraya çok yakındı. Sınırdan; bulunduğumuz mevki-ye, daha batıda Başkale-Hakkari yolu, onunda batısında Hakkari Karadağ ile kuzeyde kalan Başkale arazisini inceledim. Bugün karşılaştığımız grup şimdi bulunduğum jandarma karakolu ile İran sınırındaki dar ve küçük alanda sürekli duramazdı. Başkale-Hakkari yolunun batısındaki geniş alan da Başkale arazisiydi. Hatta Hakkari kuzeyindeki Karadağ

1994 yılında PKK'nın sorumluluk alanları tahsisinde, kuzeydeki grupların sorumluluğunda, yani bugün karşımıza çıkanların bölgesiydi. Bu ay, en çok can sıkıcı eylemlerden biri Hakka-ri-şırnak, diğeri de Hakkari-Van idari sınırları üzerinde, veya içinde meydana gelmişti.

Sabahleyin alaca karanlıkta karakoldan çıktım. 4. Dağ ve Komando Taburu, subay, astsubay ve askerleri bölükler halinde, parkaları üzerlerinde açık arazide yatıyorlardı. Tecrübeli olduklarından, en azından bir kısmına karakolda yatacak yer olmasına rağmen orada yatmamışlardı. Saldırılarda binanın kendi inisiyatiflerini alacağını, güçlerini sınırladığını bildiklerinden, sürekli de kayalıklar arasında bir iki saat dinlenmeye alışkın olduklarından burada toprağın üzerine uzanmışlardı.

Hepsi botlarını ve çoraplarını çıkarmış durumdaydı. Boydan boya gezerek taburun askerlerinin ayak tabanlarını gördüm. Hep hareket halinde olduğumuzdan epey zamandır 600'e yakın olan askerlerin ayaklarını operasyon sırasında görememiştim. Nerede ise hepsinin ayak tabanları tam yerinde tabiriyle paramparçaydı. Bazıları kan içindeydi. Parmak araları su toplamış, topukların derisi kalkmış, taban derileri, bir kısmında, ayakta bir iki yerde kat haline gelmişti. Beni, yatılan sıraların arasında oturmuş, ayaklarına bakım yapmaya çalışan 5-6 asker fark etti. Ayağa kalkmaya ve yanlarındakileri ikaza yeltendiler. İşaretle mani oldum.

Şu gördüğüm manzara, yeryüzünde ben en katı yürekliyim diyecek insanı bile etkileyecek ve dayanıklılığım hiçe indirecek ölçülerdeydi.

Saat 07:00'da Tabur Komutanı içtima düzeninde taburu bana takdim etti.

Kendilerine:

1994 Dönemi 241

"Arkadaşlar dünkü menfur eylemi bizim sorumlu olmadığımız topraklarda ve bizim bölgemizde faaliyet göstermeyen, tıpkı köpeksiz köyde çomaksız oynamaya alışmış PKK grubu yaptı. Dağ ve Komando Tugayı şu geçen 13 ayda, hiç durmadan yurt içi ve yurt dışında yaptığı tüm muharebelerde bile, dünkü kaybettiğimiz sayıda şehit vermedi.

Hissiyatınızın derinliğini, öfke ve kininizin azametini biliyorum. Size söz veriyorum. Dün bunu yapanların sonunun ne olacağını, şu anda karşımda bulunan terhisi en yakın askerler dahi görecekler. Sizler her muharebe görevinizde kahramanlığı destanlaştırmış bir tabursunuz. Bundan sonra da sizin karşınıza çıkacak olanlara acırım. Hepinizin gözlerinden şükranla öpüyorum. Hepinizi gururla selamlıyorum" dedim.

Tabur bölükler halinde muharebe düzenine geçerek batıdaki Van-Hakkari ana yoluna doğru yürüyüşe geçti. Son asker gözden kayboluncaya kadar taburu izledim. Yürüyenler sanki sabahleyin gördüğüm ayakların sahipleri değildi.

Temmuz ayının son günlerinde bir fırsat bulup Hakkari bölgesine atanan Kara Kuvvetleri ve Jandarma Genel Komutanlığına mensup bütün teğmenleri, bir yıl önce atanmış olanlarla birlikte, Tugayda bir salonda toplayıp görüştüm. 1994'de ilk kez teğmenler sınıf okulundan sonra Güneydoğuya atanmışlardı. Kürsüye çıktım ve irticalen kendilerine hitap ettim.

"Arkadaşlar önce size şu güneşin en küçük uydusunun değişmez doğal afetlerini söyleyeyim. Bunlar; seller, depremler, salgın hastalıklar ve savaşlardır. Bunlar doğanın yasalarıdır. Buluştu, teknolojiydi hiçbir sonuç bu dört doğal eylemin önüne geçemez. Bunun üçü yeryüzünün varlık etkenleri, dördüncüsü de milyonlarca canlı türünden biri olan fakat akli erginleştikten kendisini dünyanın hakimi zehabına kapılan insan oğlunun yaratılışındaki zayıflıktır.

5000 yıllık kayıtlı insanoğlu tarihinde 14.600 savaş yaşanmıştır. Bu ortalama her yıla üç savaş demektir.

İttifaklar, ikili antlaşmalar, bunların hepsi korkuya ve çıkara dayalı sözleşmelerdir. İnsanlar orta bir ömre sahip canlılar olduğu için 30-40 yıllık süreleri mevzii barışlarla geçirmiş olmayı büyük bir şey olarak algırlar. Dar ve yüzeysel anlamda bir anlam taşıyabilir, fakat gidişatın önüne geçebilecek bir hal değildir.

Zaman her şeyi eskitir ve işe yaramaz hale getirir. Ama siz öyle bir meslek ve sanat seçmişsiniz ki, kıyamet gününe kadar, varoluş nedeni değişmeyecektir.

242 Unutulanlar Dişında Yeni Bir Şey Yok

Sizlere gıpta ediyorum ve bu yaşta ve rütbede geleceğin savaşlarının nasıl olacağını bizzat yaşayarak gördüğünüzden dolayı da sizleri kutluyorum. şimdi insanlar buna genel bir tanımla "terör" diyorlar. Nereden, nasıl, hangi kuvvederle, ne zaman, geleceği belli olmayan vuruş.

Tam askeri dille; klasik, bilinen, hatü olmayan, yığınağı yapılmayan, sana seferber olma imkanı tanımayan, bütünüyle karşı tarafın inisiyatifinde olan, daha pratik ve daha ucuz, şok etkisi yüksek, zamana yayıldığında karşı tarafta moral ve maddi güç bırakmayan, daha çok zekayı ve cesareti gerektiren bir savaş türü. Yani bilinen 1. ve 2. Dünya Savaşlarının hat, cephe, yığınak, teşkilat ve savaş doktrinlerini çizip atan bir tarz ve bir usul. Klasik ve nizami, yani düzeni, olmayan bir savaş ve muharebe tipi. Aslında yeni falan da değil. Son 200 yıldır da dünyanın her yerinde var.

Mesela; komando nedir, nereden çıkmış, niye çıkmıştır? Amerikan bağımsızlık savaşında bir İngiliz binbaşının ihtiyaç halinde bulduğu bir örgütlenme ve bu örgütün uyguladığı prensiplerdir. Siz Çelik Bilek okudunuz mu bilmiyorum. İşte Çelik Bilek serüvenleri, ABD avcılarının nizami olmayan savaş kurallarıyla İngilizlere karşı yürüttüğü mücadeleyi anlatır. Benim kuşağım Çelik Bilek'i çok iyi tanır ve muharebe tekniklerini de bilir. Ama benim kuşağımdan kaç kişi bunu hayata geçirebilir, o farklı bir konudur.

Ernesto Che Guevara'nın "Bolivya Günlüğü"nü okumaya başladığınızda; 1967 yılının Eylül ayını okurken; Che'nin başında bulunduğu 46 kişilik yürüyüş kolunun bazen bir uçağın onlar saklanmasına rağmen üzerlerinden uçtuğunu, nehrin öte kenarından bir köylü çocuğun elini kaldırarak onları selamladığını, çok uzakta ineklerini otlatan iki yaşlı insanın şapkalarını çıkararak kendilerini selamladığını okuduğunuzda, 1967'nin Ekim ayında bu yürüyüş kolunun başına bir şey geleceğini derhal sezebildiyseniz siz bu işi öğreniyorsunuz demektir. Konvansiyonlu savaş, dağın ötesindeki kurak ova, dağın bu tarafındaki soğuk denizde kuralsız savaşır. Birinin diğeri ile hiçbir bağı yoktur. İkisinde de insan varlığının fizik olarak bulunması dışında.

(Ernesto Che Guevara ve 46 militan 8 Ekim 1967'de pusuya düşürülerek öldürülmüştür.)

Burada size esas anlatmak istediğim şudur. Bir ulus, bir toplum; ben vazgeçmem, pes etmedim, iradem ve azmimden kaybedilen bir şey yok diyor ve gerçekten öyle ise, sen onu sahrada topa tutsan ne olur?

1994 Dönemi 243

Havadan bomba yağdırsan ne yarar? Ö taktirde mücadele klasik olmayan muharebe tekniklerine döner. Uzun sürünce de iki tarafın yıpranma, yorulma, maddi kaybı artar.

Çâresi ne? Bunu bileceksin. Ona göre teşkilatlanacak, ona göre eğitim ve ona göre savaş usulleri deneyeceksin. Liderler ve askerler bu tip mücadeleye hazır olacaklar. Bunu bir hasım yaptığı için değil. Sen de buna göre savaşacaksın. Çünkü bu usul; 100-150.000 askerin karşı karşıya gelip birisinin ötekisine zafer kazanmasına itibar etmez. Ben varım, her zaman ve her yerdeyim, seni rahat bırakmam dayanıklılığı; klasik usullere sarılıp ayrılamayanlar zaman içinde kurbağa testine sokar.

Kara muharebeleri çok zordur ve insanın ruh ve akıl yapısını alt üst eder. Deniz veya hava platformundan bir füzeyi veya bombayı hasmın bulunduğu vasıtaya veya yere atarsın. Oradaki canlılara, insanlara ne olduğunu, parçalanmalarını, kol ve bacaklarının koptuğunu, yaralı iken 'ölmek istemiyorum' diyen feryatlarını ve seni öldürmek için beyninin nasıl çatlatarak çareler aradığını göremezsin ki. Göremediğin için de ruhun alabora olmaz.

Siz öyle misiniz? Hasmın gözünün akını görürsünüz. Karşınızdaki hayatta kalmak için bir canlı olarak nelere başvuruyor, ne mizansenler ne kurnazlıklar düşünüyor. Sonra bunlar, bir, beş, on değil ki. Her defasında onlarca, yüzlerce kişi.

Aynı şekilde sen de bir canlı iç güdüsü ile sürekli dikkat ve zekice buluşlar peşindesin. Bir kayallığı anladım. Yarım saat geçmeden bir veya birkaç tane daha mevzi ve o kadar insan karşına çıkacak. Hadi gündüzü anladım. Gece de aynı şey. Sonra, kaç gün kaç gece üst üste? -30 derecede mi yoksa +40'da mı? Ve midene günlerce, haftalarca bir kaşık sıcak bir şey girmeden.

Arkadaşlar her zaman söylediğimi siz gençlere de söyleyeceğim. Ve sizin her şeyi tam ve doğru öğrenmeniz esastır. Çünkü doğa yasaları bu işte de esastır. Gelecek sizsiniz çünkü. Ordu, işi savaş olan canlı bir varlıktır. Ordu askerlik duygusu sayesinde canlı ve sağlam durur. Bu duygunun erden generale kadar herkeste tam ve eksiksiz olması lazımdır. Askerlik duygusu tarih içinde bütün uluslarda da görüldüğü gibi bir çok nedenle zayıflayabilir. Bunun sebeplerinin başında subay ve general terfilerinin taraflı yapılması, cesaret, otorite, enerji gibi askeri niteliklerin dikkate alınmaması, hatta can sıkıcı sayılması gibi orduya verilen zararlaradır.

şunu bilin. Ordunun şeref ve disiplininin temeli, yeminli muhafız-

244 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

lan subaylardır. Bu fikrin sahiplerinin başında da süvarileri Sarı denizden Polonya'nın başkenti Varşova önüne kadar gelen, bütün dünya tarihçilerinin doğunun yetiştirdiği en büyük general olarak kabul ettiği Cengiz Han gelmektedir. "Bana subay ve para verin, başka bir şey istemem" diyen de kendisidir. 150.000 kişilik süvari ordusunun 70.000'i de Türk'tür. Komutan dili, öğreten ve komuta eden birinin ifadesidir. Net, yalın ve keskindir.

Emirleri tekrar etmeyin. En zararlı şeydir ve kolaycılıktır. Yapılacak şey onları enerjik bir şekilde kontrol etmektir.

Yumuşak ve uysal kişiler, küçük çaplı amir olurlar. Ofisler ve şirket yönetimlerine iyi gelirler. Savaş arenasında boğa ve savaş kartalı olamazlar. Çünkü Tanrı öyle istemiştir.

Savaş, ulusun kuvvetini göstermektir. Savaşın ahlak ve ahlaksızlıkla hiçbir ilgisi yoktur. Bu değer savaşla ve savaşanlarla ilgili değil, savaşa neden olanlarla alakalıdır.

Herkesin sizi sevmesi için çaba göstermek bir sıradanlık işaretidir.

Muharebelerde herkesin beyni uyuşmuş ya da dağılmış olduğundan liderin iki kat tetikte olması gerekir.

Teşkilat şemalarının ve unvanların hiçbir değeri yoktur. Gerçek güç insanları etkilemek ve onlara ilham vermektir.

Kişiliğinizi konumunuzla asla bütünleştirmeyin. Pozisyon değişince kimliğinizi muhafaza etmek mümkün olsun. Kimseye de benzemeye çalışmayın.

Aksi kanıtlanmadığı sürece muharebeleri yürüten komutan her zaman haklıdır.

Sözcüklerin bir anlamı yoktur. Ses tonuna dikkat et. Dürüst olup olmadığını o söyler.

Hiçbir askeri kitabın ya da kuralın düşüncelerinizde ön yargı yaratmasına müsaade etmeyin. Bu yaratıcılığınızı ve hayal gücünüzü engeller. Sakın hiçbir kalıba girmeyin. Kalıpların bedelini bir kısmınız gördü ve görmeye de devam edeceksiniz.

İnsanlar dünyanın doğasına egemen olamadığı ve akıl erdiremediği için maddi şeyleri seçerler. İnsanlar ölüm ve doğum bilincinin doğasını kavramakta zorlandığı için ölümü hep başkalarının başına gelen bir sonuçmuş gibi görmeye devam eder ve asla inanarak kabul etmezler. Bu da her işte, atılımın ve cesaretin önünü keser. Apaçilerin bir sözü vardır: "Aptallar yaşam ve ölüm için uzağa bakarlar. Her ikisi de yanı başlardadır".

1994 Dönemi 245

Arkadaşlar, insan oğlunun yeryüzünde özgür ve erdemli olmaktan Öte kazanıp muhafaza edeceği başka bir değeri yoktur.

Muharebelerde ve çatışmalarda gençliğin ve genç insanın ne demek olduğunu hem sizde hem de Mehmetçikte görüyorum. Babaannemin bir sözü vardı: "İnsan 45'inden sonra gecede 40 dayak yer" derdi. Aslında kimsenin dayak yediği falan yok. Doğa hükmünü yürütüyor,

Savaş, muharebe, hareket alanında insanların hangi yaşlarda bulunacağı Roma ve Napolyon ordularından itibaren bilimsel olarak bellidir. Askerler en geç 46, rütbelilerden mareşal bile olsa en geç 60 yaşında uniformaları çıkartılmıştır. Sebebi mi? İnsanlar 60 yaşından sonra fiziksel duyularının yüzde ellisini kaybederler. Şimdi ömür uzadı diye bunun tersini savunan birilerine rastlarsanız, gülün ve ona ilgili bilim adamlarına gitmesini önerin.

Dünya harp tarihinde yaşlı bir generalin genç bir generali, yaşlı bir subayın genç bir subayı yendiği varit değildir.

Atatürk Cumhuriyeti kurduğunda 44 yaşında, Napolyon bütün Avrupa'nın askeri, siyasi, ekonomik, sosyal yapısını değiştirdiğinde 43'ün-de, Cengiz Han süvarileri Varşova önlerindeyken 50 yaşındaydı.

Sizlere örnek vermeye ne hacet; siz kendiniz bunun böyle olduğunu yaşayarak zaten görüp biliyorsunuz.

Arkadaşlar yurdu savunmak sınırlara kale ve karakol yaparak, engeller koyarak yapılmaz. Böyle olmadığını da görüyoruz.

Yurt savunmasını bizim milletin yüreklerine kurulmuş kalelerle yapıyoruz. En büyük, en etkili silahımız ve gücümüz onun vatan sevgisi ve çocuklarını bu asil duygu için şehit olmaya adanmış adamaları. Bunu hiçbir zaman aklınızdan çıkarmayın. Hep söylüyorum. Bir kere daha söyleyeyim. Yeryüzünde böyle bir ulus artık yok. Bu ne sabır, bu ne tevekkül, bu nasıl bir ölçüsüz sevgi. Böyle bir şey olamaz.

Lider hakkaniyet ve adalet demektir. Meslek hayatınız boyunca maiyetinizi; değişmez tek ölçü olan mesleki ehliyet ve cesaretine göre değerlendirin. Bunu ordunun geleceği için yapmak zorundasınız. En önemli işinizin bunu titizlikle yapmak olduğunu bilin. Aksi halde kötü gidecek her şeyden siz de sorumlusunuz. Nasıl muharebe edileceği konularını her zaman sizlerle beraberken anlattığım için bunlardan bahsetmeyeceğim.

Siz muharebelerde yetişen genç subaylar olarak gelecekte "farkınızı" ortaya koyacaksınız.

Lüks ve pahalı yaşama özenmeyin. Askerin günlük yaşamı sade ve pratik tesislerde, doğa koşullarına uygun yerlerde geçmelidir. Rahat

246 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

ve refah, askerlerde alışkanlık haline gelirse, hangi millete mensup olursa olsun dayanıklılığı ve cengaverliği azalır. Üniformanızı düzgün giyip size yakışmasını ve askerlerinizin size imrenmesini istiyorsanız, vücudunuzun yağlanmasına müsaade etmeyin.

Siz paraya pula eyvallahı olmayan kahramanlarsınız; bu kahramanların gitmediğini, sizlerde görüyorum.

Askerlerinizin başına dönün ve herkese Türk subaylarının kim olduğunu gösterin. Hepinizi gururla selamlıyorum."

"Yarım motorla çalışmak yok; bütün makineler tam yol ileri!"

Ağustos 1994 olayları:

1 Ağustos saat 03:30'da Şemdinli Aktütün yolunda askeri araç mayına çarptı. İki asker yaralandı.

2 Ağustos saat 11:00'da Türkiye-İran sınırında mayın arayan istihkam timinden bir asker mayına bastı. Üç asker yaralandı.

3 Ağustos saat 15:20'de Hakkari merkez Ördekli Karakolunda gözetleme yerinde bir GKK tuzaklanmış el bombasına bastı. Bir GKK şehit oldu, bir GKK yaralandı.

4 Ağustos saat 11:45'de Yüksekova Kotul Sınır Karakolundan Perihan Sınır Karakoluna seyir halindeki ikmal aracı mayına çarptı. Dört asker yaralandı.

5 Ağustos saat 19:30'da Şemdinli Umurlu Sınır Karakoluna saldırı yapıldı. Dört asker şehit oldu. 19:00'da Yüksekova Kısıklı Karakoluna ateş açıldı.

11 Ağustos'ta Çukurca Çığlı yolunda sivil araçlara ateş açıldı; bir asker, dört GKK şehit oldu. Bir PKK'lı ölüle geçti.

13 Ağustos saat 13:00'da Şemdinli Çevre köyü GKK'lanna ateş açıldı ve bir GKK yaralandı. Aynı gün gece yarısı Hakkari merkez Ördekli Karakoluna saldırıldı, beş asker şehit oldu. (Ördekli Jandarma Karakolu Karadağın kuzeyinde Başkale-Hakkari sınırındaydı. Bir haftadır bu karakola baskı artmış. Yapanlar da 4. Dağ ve Komando Taburuna roket atan Başkale bölgesindeki Zerdeş gruplarıydı. Artık kesin olarak Van-Hakkari ana yolunun başındaydılar. Bizim de beklediğimiz buydu; 15 Ağustos günü örümcek ağını kurduk.)

1994 Dönem! 247

14 Ağustos saat 10:30'da gene Ördekli köyü civarında bir kadın mayına bastı ve iki kadın yaralandı.

19 Ağustos saat 23:00'da Şemdinli Koçyiğit Kırca mezrasına ateş açıldı.

20 Ağustos saat 03:00'da Şemdinli Gelişen köyü Atalık mezrasına saldırıldı. Yedi GKK şehit oldu, altı vatandaş öldürüldü.

21 Ağustos saat 23:30'da Şemdinli Çevre köyüne saldırıldı. Bir GKK, bir vatandaş yaralandı. 1500 koyun Kuzey Irak'a kaçırıldı.

Tugaya çıktım. Sanki biz ayrı bir galakside, gelenler ayrı bir galakside yaşıyormuşuz gibiydi. İki hayat vardı, birileri gerçek, diğerleri sanal bir ortamda yaşıyorlardı. Gelenlerin ruh halleri tavır ve davranışları, güldükleri konular, birbirlerine yaptıkları şakalar, Ege ve Akdeniz'deki bir yerleşim biriminde neyse, burada da aynıydı. Bir kere daha görölüyordu ki; "Ateş nereye düştü ise, bizzat orada bulunanları yakıyordu". Büyük ateşin çok uzaklardan görüldüğü sanılan ışığını da insanoğlunda yaratması umulan ruhu gerçek ve içten duygularla kap-layamıyordu. Şehirdeki konuşmalar ve insanların halleri, bana; "mü-samere çocukları" ile Almanların, "Büyükler yeminle, çocuklar şekerle kandırılır" ata sözlerini hatırlattı. İnsanlar kandırılmaya hazır olmadan kandırılmazlar. Bu durumdayken, birileri gelsin beni kandırsın diye beklerler. Birkaç saat önce hem dinleyen halk, hem de onlara hitap edenlerin durumu buydu.

Basında Karadağ hareketi:

18 Ağustos 1994, Hürriyet:

"Hakkari'nin kuzeyindeki Karadağ'da, kalabalık bir terörist grubun bulunduğu belirlenince helikopterlerin desteğinde operasyon düzenlendi. Sabah erken saatlerde başlayan çatışmada 45 PKK'lı öldürüldü."

18 Ağustos 1994, Milliyet:

"Hakkari'nin Karadağ bölgesinde kalabalık bir PKK grubu ile güvenlik kuvvetleri arasındaki çatışmada 45 terörist öldürüldü. Hakkari'de iki PKK'lı teslim oldu." Hakkari'ye geldiklerinde bir ara Hasan Kundakçı Paşa:

- Osman Paşa, senin 5. Dağ ve Komando Tabur Komutanı Binbaşı Mehmet'e madalya teklifi yap, dedi.

- O tabur benim komutamda değil biliyorsunuz. Şırnak Jandarma Tümen Komutanlığı'na bağlı ve Şırnak'ta faaliyet gösteriyor. Madalya teklifine esas teşkil eden nedir komutanım?

- Şırnak'taki harekatta Cudi Dağı'na ilk çıkan senin bu tabur oldu.

- !!!! Nasıl olur komutanım? Bizim tabur Beytüşşebap bölgesine konuşlu, Cudi nere, bulunduğu yer nere? Sonra o kadar birliğin içinde.

- Harekat Şırnak'ta. Birliğin onların komutasında ama madalya teklifini sen yap.

250 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

- Emredersiniz. Doğru; şaşırmamak lazım. Hakkari'nin 3500-3800 metrelik dağlarından hiç inmeyen, Kuzey Irak'ta Avaşın ve Zap Kamplarını 24 saatte dümdüz edenlere, 2000 küsur metrelik Cudi Dağı ova gelir. Şaşıрма sebebim, kendi yaptıklarımızı aşırı ve fazla ileri çıkmış tevazu ile görmemizden kaynaklanıyor, dedim.

3 Ağustos 1994 Sabah, köşe yazısı: Cudi Dağı.

"Genelkurmay Başkanı Doğan Güreş'in "Şırnak'taki Cudi Dağı'nın tepesine Türk Bayrağı diktik" dediği gazetelerde yayınlandığında buna inanamadım. Bizim milli sınırlarımız içinde bir dağımıza kendi bayrağımızı dikmenin ne demek olduğunu anlayamadım. Mutlaka bir yanlışlık vardır, düzeltilir diye bekledim.

Televizyonlar bayraklarımızı ve askerlerimizi gösterdi, gazeteler yazdı. Ciddi bir savaştan sonra askerlerimizin Cudi Dağı'nın tepesine ulaştıkları ve bayrak diktikleri bize anlatıldı. Sonra 1990'dan beri PKK'nın Cudi Dağı'nda daha önce boşaltılan Dedeören Karakolunda yaşadığı, Hava Kuvvetleri uçakları, süper kobralar ve helikopterler desteğinde 14 saatlik çatışma sonunda dört yıldır PKK'nın kontrol ettiği tepeyi ele geçirdiklerini öğrendik.

Ya bu haber ve görüntüler yanlış, ya da yıllardır olup bitenler hakkında yanlış bilgilendiriliyoruz. Bize bildirilen Güneydoğu Anadolu'da 1500-2000 terörist bulunduğu ve durumun kontrol altında olduğudur.

Cudi Dağı (2200 m) 1990'dan bu yana dört yıldır PKK'nın kontrolünde ise bizim mehtçiklerimiz bu modern silahlarla dört yıl sonra dağın tepesine çıkıp, bayrak dikmeleri büyük bir başarı sayılıyor-sa, işler bizim bildiğimizden çok farklı demektir.

Benim rahmetli babam Çanakkale'de vurmuştu, İstiklal Harbi'ne katıldı. Onun İstiklal Madalyasını şerefle taşıyorum. Askerlere hürmetim var. Ama ortada bir gerçek var.

1. İşler iyi gitmiyor.

2. Türk halkına olayların gerçek boyutları ve seyri anlatılmıyor. İnsanlar ölüyor, paralar gidiyor, sonuca ulaşılmıyor. Ne zaman ulaşılacağı da belli

değil. Milli hudutlarımız içinde Silahlı Kuvvetlerimiz dört yıl önce kaybettikleri tepeleri dört yıl sonra tekrar ele geçirip bayrak dikebiliyor." (Bu yazı bir melodram gibi, "kral çıplak" diyordu. Ve isabetle çok doğru diyordu.)

27 Ağustos'ta Jandarma Genel Komutanlığına mensup subay ve astsubayların batıda atandıkları garnizonlara Hakkari'den ilişik kesilme-

1994 Dönemi 251

si gereken son tarihti. Hepsine Dağ ve Komando Tugayın kışlasında şiltlerini verdim. Kara kuvvetleri mensuplarına benzer konuşma yaptım ve aynı gün ayrıldılar.

"Vatan sevgisinden beslenen fedakarlık duygusu dejenere insanlara gülünç gelir." Eylül 1994 PKK eylem ve saldırıları:

I Eylül saat 11:00'de Yüksekova Dilekli Dibecik mezrasına Çukur-ca'dan gitmekte olan sivil bir araç mayına çarptı.

7 Eylül saat 20:30'da Çukurca, Köprülü-Çığlı yolu kesildi. 19 vatandaş Kuzey Irak'a kaçırıldı.

II Eylül saat 11:30'da Şemdinli, Mezargediği-Tanyolu köyünden dönen askeri araç mayına çarptı. 15:20'de Çukurca Pirinçeken Karakoluna ait timler Dilekli-Dibecik'ten dönüşlerinde araçlardan biri mayına çarptı. Bir er şehit oldu, 12 erbaş ve er yaralandı. 23:50'de Çukurca Çağlayan sınır karakoluna saldırıldı. İki asker şehit düştü.

12 Eylül saat 22:30'da Şemdinli Durak Sınır Karakoluna PKK'nın İran'daki Jerma Betkar kampından saldırıldı. İki er şehit oldu. Dört militan ölü ele geçti.

16 Eylül saat 02:00'da Şemdinli Üzümkıran köyüne saldırıldı. Bir GKK şehit oldu, yedi militan öldürüldü.

19 Eylül saat 09:30'da Şemdinli Alan Sınır Karakolu yolunda bir zırhlı araç mayına çarptı ve hasara uğradı.

20 Eylül saat 11:00'da Çukurca'dan Dilekli Dibecik köyüne erzak götüren konvoyla ateş açıldı. İki asker şehit oldu, beş asker yaralandı. Saat 13:30'da Yüksekova Köprücek yolunda bir sivil araç mayına çarptı. Bir vatandaş yaralandı.

22 Eylül saat 08:00'da Çukurca'dan Pirinçeken Karakoluna erzak götüren araç mayına çarptı.

27 Eylül saat 01:00'da Çukurca Pirinçeken Karakoluna saldırıldı. Bir asteğmen, iki er, bir GKK şehit oldu. Saat 21:45'de Zap vadisindeki Uzümlü-Aşağıdereli mahallesine saldırıldı. İki GKK şehit oldu, bir çocuk öldü.

29 Eylül saat 21:00'da Şemdinli Çevre köyüne saldırıldı. Üç militan ölü ele geçti.

252 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

"Küçük trompetçi kız romam okur gibi askerlere hitap edilmez.

Onların savaşçı tavrırlı, canlı

ve sert bir sese ihtiyaçları vardır,"

Bölgenin merkezi ile Kato, Alandüz, İkiyaka, Baklaya kampları artık temizdi. Sıkıntı, Irak ve İran sınırlarının sıfır hattında bulunan; Yüksekova'nın İran, Şemdinli'nin İran ve Irak, Çukurca'nın Irak hududundaki karakol, köy ve mezralarındaydı. Gruplar İran ve Irak topraklarından yaklaşıp saldırıyor ve geldikleri kamplara geri dönüyorlardı. Gene aynı kesimlerde dağ kadrosu ve milisler tarafından mayınlama faaliyeti aralıksız devam ediyordu. Sınır ve sınıra yakın yol ve patikalarda her gün onlarca mayın bulunup temizleniyordu. 2-22 Eylül arasında Yüksekova, Şemdinli, Çukurca bölgelerinde yedi büyük çaplı operasyon yapıldı. Eşek Pınarı Yürekli harekatı hariç, iç bölgede sadece altı terörist bulunabildi.

12 Eylül saat 15:30 sıralarında kışladaki çalışma odamdaydım. Bir vatandaşın telefonla aradığını, ismini vermek istemediğini söylediler. Şemdinli'nin köylerinden birine mensuptu. Kendisini tanıyordum. PKK baskısı azaldığı için şimdi daha cesur davranıyordu.

- Hayrola bir mesele mi var? dedim.

- Paşam, dün gece İran'dan bir grup bu tarafa geçerek Karacadağ üzerinden

Yüksekova-Şemdinli yoluna indi. Oradan<la, Çarçele (İkiyaka Dağları) geçtiler.

- Şimdi İkiyaka Dağları'ndalar öyle mi?

- Öyle Paşam ama dağın üstüne tam çıkamadılar.

Konuşması şimdi yarı Türkçe yarı Kürtçe olduğundan İkiyaka Dağ-ları'nın doğusunda bir yerler tarif etmeye çalıştı. Telefonla konuştuğu için fazla uzatmak istemiyordum. Birkaç soru sorarak, kabaca bölgeyi çıkarttım. Ve:
- Teşekkür ederim. İnşallah doğru söylüyordundur. Sakın, ailen dahil hiç kimseye bir şey anlatma; dedim ve telefonu kapattım.
Bölgede bulunan her seviyedeki komutanlığa bazı günler, 35-40 ihbar geliyordu. Yüzde doksanı boş çıkıyordu. Bunu bazen korktuklarından, askerler civarındaki araziye kontrol etsinler diye de yaparlardı. Bazıları da, PKK'nın hazırladığı tuzağa çekmek amaçlı olabilirdi.

Havanın karamasına çok az bir zaman kalmıştı. Harita ve bu arazi

Dönemi 253

hakkındaki bilgilerimi birleştirerek, grubun bulunması muhtemel arazinin Eşek Pınarı-Yürekli kesimi olduğunu değerlendirdim. Yeni atanmış olan Harekat Şube Müdürü Kurmay Binbaşı Ferhan'ı çağırdım:

- PKK grubunun muhtemel yeri, haritada işaretlediğim bölge. 1. Dağ ve Komando Taburu ile 4. Dağ ve Komando Taburu hava karardıktan sonra bulundukları yerlerden harekete, ahtapot sistemiyle hedefi kuşatacaklar. Onlar bunun ne demek olduğunu bilirler. Şemdinli'deki 3. Dağ ve Komando Taburu da gece grubun kendini kurtarmak için atabileceği Bembo Vadisini kapatsın. Tabur komutanları Binbaşı Vahap ve Binbaşı Kemal'e söyle, kuşatma hatlarını Sürmene bıçağı bile delip çıkamamah. Temas sağlanmadan tek bir telsiz açılmayacak. Bu haritayı al, bir helikopter bul ve hava kararmadan emri üç tabura da ulaştır.

- Ben de taburlarla beraber bulunup hareketi izleyebilir miyim komutanım?

- İyi olur; başka nasıl tecrübe kazanacak ve plan çalışması yapacaksın. 20 dakika sonra helikopter kışladan havalandı.

Taburlar gece yarısı kuşatma çemberini kurup merkeze doğru kısılcı daraltmaya başladılar. Hava aydınlanmak üzereyken, Karadağ-Eşek Pınarı - Yürekli bölgelerinde iki Dağ ve Komando Taburu da çatışmaya girdi. PKK grubu buradaydı. Çatışma öğleden sonra 15:30'da bitti. 4. Dağ ve Komando Taburunun cephesine rastlayan Eşekpınarı kesiminde bulunan grubun büyük bir kısmı, arazinin sağladığı avantajla da inatçı bir direniş gösterdi. Komandolar kendilerine 20-30 metreye yaklaştıklarında dahi teslim olmayı kabul etmediler. Militanlara en yakında bulunan 4. Dağ ve Komando Taburunun Bölük Komutanı, aşırı atak ve gözü kara, Üsteğmen Vedat yakın mesafeden kalbinin tam 2 santim üzerinden vurularak yaralandı. Bölük komutanlarının vurulup düştüğünü gören, bölüğün asteğmen ve astsubayları ile bütün askerler, sanki süngü hücumuna kalkılıyormuşçasına mevzilerinden ayağa fırlayıp PKK'lılann bulunduğu kayalıkların içine daldılar. Daha önce de göğüs göğüse gelinmişti ama bu defa ki tam bir cephe savaşı gibi, gırtlak gırtlığa yapıldı. İlk ölen PKK'lılann hepsi el bombaları ile vuruldukları yerlerde tuzaklanmışlardı.

İran'dan gelen grubun tamamı 42 militandan oluşuyordu. 39 PKK'lı ölü ele olarak geçti. Gruba mensup olup da dün akşam hava kararmadan bunlardan ayrılarak Bembo Vadisi'ne inen (muhtemelen bölgedeki milislerle temas sağlamak maksadıyla) üç kadın militan bulunmadı. Yurt içine girişlerinden 48 saat sonra yok edilmişlerdi; değil

254 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

saldırı yapmak, İkiyaka Dağı'nın üzerine bile ulaşamamışlardı.

Üsteğmen Vedat iyileşti ve dönüp bölüğünün komutasını yeniden aldı.

Çukurca'nın doğusundaki karakollar, köy ve mezralar ile yollarda sıkıntı artmıştı. Bu eylem ve saldırılar yeniden gelip yerleştikleri Kuzey Irak'taki Mezi-Karyaderi (Avaşın) kampından geliyordu. Farklı farklı bölgelerde bulunan Dağ ve Komando Taburlarını hızla Çukurca doğusuna toplayıp, 26 Eylül gecesi, Mezi-Karyaderi kampı ve batısındaki Berçela bölgesine sızma hareketini başlattık. Kampta ve diğer bölgelerde sekiz gün kalıp 4 Ekim'de çıktık. Toplam 55 militan yok edildi.

2 Ekim 1994, Sabah:

"Hakkari Dağ ve Komando Tugayına bağlı birlikler önceki gün aniden Çukurca'nın güneyinden Kuzey Irak'a girdiler. Mezi-Karyaderi kampına düzenlenen hareketi Dağ ve Komando Tugay Komutanı Tuğgeneral Osman Pamukoğlu sevk ve idare ediyor."

"İnsanlar gibi her silahın ayn özelliği vardır. Asker bunu bilmelidir."

Ekim 1994 PKK eylem ve saldırıları:

5 Ekim saat 08:15'de Yüksekova İlçe Merkezinin içinde yola döşenmiş bir mayına basan bir asker şehit oldu.

7 Ekim saat 14:35'de Çukurca Piriñçeken Sınır Karakoluna Kuzey Irak'tan saldırıldı. Sekiz asker şehit oldu.

22 Ekim saat 16:15'de Şemdinli'den Yüksekova'ya giden polis otosuna Kuzey Irak'tan ateş açıldı. Bir polis şehit oldu.

23 Ekim saat 17:40'da Yüksekova Kamışh-Gürkavak yoluna döşenmiş olan mayına bir araç bastı ve iki vatandaş öldü.

24 Ekim saat 01:30'da Çukurca Piriñçeken Sınır Karakoluna saldırı yapıldı. İki er şehit düştü.

25 Ekim saat 23:00'da Şemdinli Şapatan rölesine saldırıldı. Dokuz militan öldürüldü.

27 Ekim saat 11.00'da Şemdinli Derecik-Yeşilova yolunda konvoyla ateş açıldı. İki asker şehit düştü.

1994 Dönemi 255

"Her peyderpey takviye, sürekli olarak gecikmiş takviye demektir."

11 Ekim 1994 gecesi, Çukurca Jandarma Sınır Alayı'nın Çukurca doğusundaki Sınır Taburunun Irak hududundaki 6 sınır bölüğünden biri ve en doğudaki sınır karakolu olan Piriñçeken'e, saat 23:00'da saldırı yapıldı. Gene, mecburen havanın aydınlanmasını bekleyip helikopterle karakola gittim. Sekiz asker şehit olmuştu.

PKK karakolun gene iki yere çıkardığı emniyet timlerinden kuzey-dekine saldırmıştı. Bu karakol binası da bir vadinin tabanına yakın, hiçbir askeri düşünceye sahip olmaksızın inşa edilmiş, rezil bir yerdeydi. Karakolun 80-100 metre altında vadinin tabanında akarsu yatağının kenarında Piriñçeken köyü vardı. Saldırıya uğrayan timin gece işgal ettiği mevzileri dolaştım. Çatışmaya giren askerleri dinledim. PKK'lılar time onların hiç beklemediği bir yönden gelip saldırmışlardı. Timin mevzilerinin bir kanadı bizim tarafımızdan mayınlanmış bir alandı. Saldırganlar bu alanı lataları uzatıp üzerine basarak geçmişlerdi. Tim bu kesimde mayın var diye, yapması gereken gözetlemeyi ihmal etmişti. Bir çok şey şunu gösteriyordu. Gelen PKK unsurları karakolun neresinde ne varsa hepsini buradaki askerler kadar biliyorlardı. Üzümlü'de, Kavaklı'da eskiden oynanmış olan film şimdi yeniden Piriñçeken'de gösterime girmişti. Bu karakol ve köyün bedenine mikrop girmişti.

Rütbelilerin ve askerlerin psikolojilerini iyi görmediğim için bölük komutanına emir verip herkesi içtima düzenine aldırıttım.

"Arkadaşlar; hudut boylarında şu dipsiz, kuş uçmaz kervan geçmez, vadi ve dağların arasında yalnızlığınızı anlıyor, fakat şunu anlayamıyorum. Sizin bölüğünüzde; 10 subay, 2 astsubay, 2 uzman çavuş, 205 erbaş ve er var. Tüfekleriniz dışında 2 makineli tüfek, 4 uçaksavar, 8 roket atar, 5 tane havan, 4 tane top ve 1 termal kamera var. Mermi sıkıntısı var mı? Yok. Yiyecek sıkıntısı var mı? Yok. İzin sırası gelip de izne gidemeyen var mı? O da yok. Ama iki şey var. Bir, altınızda, Kuzey Irak'ta PKK'nın Mezi-Karyaderi kampı, üstünüzde bizim topraklarda zaman zamanda olsa, girip çıktıkları Alandüz kampı var. Bunu aklınızdan çıkarmayacaksınız. İki, ve en önemlisi aymazlığa düşüp haremi ismetinize namahrem sokmuşsunuz. Yani karakolunuzda gizlilik diye bir şey yok. Makineli tüfekleriniz, mayınlarınız; her şeyin tek tek

256 Unutulanlar Dışında Yeni BİR Şey Yok

yerini PKK'lılar nasıl bilebiliyor. PKK'lılar keşifsiz iş yapmaz. Sizin karakolunuz hakkında bildikleri ise 50 kere keşif kolu çıkarsa, öğrenebileceği şeyler değil. Hepiniz uyanın efendiler; babaya geldik.

Dün gece buraya gelenlerin sayısını size söyleyeyim mi? Taş çatlasa; 25-30 kişiyi geçmez'er. Bu köyden onlara yardım ve yataklık yapanlar hariç. Siz gelenlerden sekiz misli daha fazla bir silahlı güçsünüz, hepiniz 20 yaşında ve onlardan daha iyi besleniyorsunuz. Söylemekten dilimde tüy bitti. Şu lanet binalardan uzaklasın. 15'li, 20'li silahlı gruplar halinde, bilemediniz yakın bölgelerde, gece dolaşın. İşte bu belirsizlik demektir. Sis ve pus demektir. Bu da karşı tarafın hiç istemediği ve en korktuğu şeydir.

Buraya başka askerler gönderebilirim. Bunu, sizin için ar olacağından yapmıyorum. Çünkü fiziksel bir eksikliğiniz yok. Onlar gene gelecekler ama bu defaki gelişlerinde, bir dalgakırana çarpmış gibi kafalarını kıracaksınız. Sizin bulunduğunuz yere gelmeleri onları bulmanız demektir. Bakın biz onlardan birkaç

kişiyi bile bulalım diye günlerce, haftalarca, aylarca dağlarda kayalıklarda dolaşıyoruz. Sizde, ayağınıza geliyorlar. Türklerin doğal, içgüdüsel dövüşme ve vatanlarına olan geleneksel sadakat duygularını serbest bırakın. Temas sağlandığında at kışında üvez gibi yapışınca bırakmayın, kusup bayılın-caya kadar kovalayıp işlerini bitirin. Anneleriniz ne diyor: "Sütüm sana helal olmaz, saldırmazsan düşmana.". Arkadaşlar kimse sebep ne olursa olsun, bizim millete silahla kabadayılık yapamaz. Mensup olduğumuz ulusun cengaverliğinin ortaya konulması şart olan dönemlerden geçiyoruz. Gösterin kendinizi; elmi yaman beymi yaman herkes görüp öğrensın. Siz isterseniz, PKK falan bir tarafa gökten yıldız indirir, nehirlerin önünü kesersiniz. Tanrı, doğru ve haktan olanın yanındadır. Hepinizi gözlerinden öpüyor ve selamlıyorum.

Çukurca Jandarma Sınır Alay Komutanı Albay Ömer ve bölgenin sınır Tabur komutanı Yarbay Alaaddin'e; "Karakoldaki askerler melanetin, bu köyde yaşayan korucu olan veya olmayan bir grup kişiden kaynaklandığını biliyorlar. Ama çocukların elinden bir şey gelmediği için ve saygılarından dillerini dolaştırarak konuşuyorlar. Bunları mutlaka bulacaksınız. Sizin bölgede bu, Üzümlü'den sonra ikinci örnek. Bugüne kadar sadece başlangıçta birkaç yazılı emir verdim. Bunlardan biri; "hiçbir sebeple gaflet ve aymazlık gösterip, karakolların dış emniyet çemberinden içeriye kimseyi sokmayacaksınız." dır. Bu emre diyelim; 44 karakoldan ikisi, üçü uyamadı. Bedelini hemen ödüyoruz. Halka yardım etmek, onu korumak başka, bu tarz muharebe-

' 1994 DÖNEMİ 257

lerin temel ilkelerini yerine getirmek başka.

Ben ayrıldıktan sonra, karakoldaki askerleri dört grup halinde Çu-kurca'daki Alayın kışlasına alıp bir hafta on gün dinlendirip tekrar buraya getirin. Asker sayısından bir endişeniz varsa , karakoldan giden sayıdaki askeri Çukurca'dan buraya getirirsiniz. Alaaddin sen de, Tabur Komutanı olarak belli bir süre bu karakolda kal" emrini verdim.

Bir gün sonra Tugaya Jandarma Genel Komutanı Orgeneral Aydın ilter geldiler. Beraber Pirinçeken'e gittik ve Tugaya döndük.

- Komutanım şu karakolun inşa edildiği yeri gördünüz mü? Hemen hemen hepsi böyle. Güya kaçakçılık yolu üzerine kurulmuş. Kaçakçılar gelirken binaya çarpsın diye düşünmüşler, muhteşem fikir sahip leri. Bu yerleri kim planlıyor? Bu planların doğruluk derecesini kim kontrol ediyor? Bunların hepsi mezarlıktan başka hiçbir işe yaramıyor. Çünkü bölükler yılların alışkanlığı ile sanki çok matah şeylermiş gibi gayri ihtiyari binalarını koruyacak şekillerde tertipleniyorlar.

Sonra kaçakçı önünde karakolun durduğu vadiyi kullanır mı? Kaçakçı denilen adam önce uyanık, sonra kelle koltukta bir adam. Farz edelim, üniformalı silahlı bir gücün bir coğrafyada nerede konuşlanması gerektiğinde en basit askeri mülahazaları da dikkate almadılar. Kaçakçıların kullanması muhtemel yollara bina yaparak da kaçakçılara mani olunamaz ki. Onlar mutlaka farklı yol ve izler takip edeceklerdir. Bir karakolu, asırlardan beri insanlar nasıl kaleleri en yüksek yerlere kurdularsa ya öyle yapacaksınız; ya da çevresinde ateş ve gözetleme için en az 400-500 metre açık ve düz alan olan bir yere kuracaksınız. Ben kaç kere helikopterde iken Irak ve İran sınırında kaçakçı katır kolları gördüm. Hepsi de; en zor, en geçilmez sanılan dağların üzerindeydiler. Sonra bunların getirip götürdükleri ne? Atılan taş ürkütülen kurbağaya değmez. Böyle uyduruk şeylerin ekonomiye falan etkisi olduğu sanılıyorsa, bunu da anlamak mümkün değil. Sonuç olarak, karakollar hiçbir şeyin çaresi olmadığı gibi mevcut yerleri de başımızın belası. Her şey seyyal, hareketli, yer değiştirici olmak zorunda. Gayri nizami harp koşullarını taşıyan hareket alanlarında sabit olan ve duran her şey ölüme daha yakındır. Hakkari'de Jandarma mevcudu 9000, Dağ ve Komando Tugayı ise 5000 asker, batıdan gelen taburlar ise ancak kendine yeterli. şunun için arz ediyorum. Tugayda verebilecek sahra teçhizatı yok. Olsa: bütün karakollara, gene sınır bölgelerinde sorumluluk verip, ama sabit olmayan üsler kurarak, arazide en yüksek yerlere çıkarmak istiyorum. Bunun için planlar dahi hazırladık ama Tugay olarak gücümün yetmesi mümkün değil, dedim.

258 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

Konuşmayı sonuna kadar dinleyen Aydın Paşa:

- Doğru söylüyorsun. Karakolları kuvvetli arazide yer değiştiren üsler halinde bulunması elbette en iyisi. Bunun için ben de karargahta böyle bir çalışma yaptırıyorum. Ama karşımıza kaçakçılığın men ve takibi ile ilgili bir kanun ve ona bağlı karakollara ilişkin hususlar çıktı, dedi.

- Komutanım demek ki artık o kanunda da değişiklik gerekiyor. Zaman her şeyi eskitir. Gün bu gün, durum da ortada. Bu güne kadar, bu karakollardan hoşlanan ne bir subay, ne bir astsubay ne de bir askere rastlamadım. Ama o çocukların yapacağı bir şey yok. Hepsi de buralara çakılıp kalmaktan rahatsız.

Aydın İlter Paşa'yla, helikopterin bulunduğu piste doğru yürürken

- Osman Paşa bak, ben de arazide senin kadar hızlı yürüyebilirim. Bunu iddia ediyorum. Fakat aynı hızla tırmanamayabilirim. Operasyonlarda şişman olanların işi zor değil mi? Onlar ne yapıyor? dedi.

- Mermi ve roketler gürültüyle her tarafa düşmeye başlayınca; ne kilo kalıyor, ne de şişmanlık. Gene de, hafif, çevik ve atletik bedene sahip olmak, yaşama şansını arttırıyor., dedim.

25 Ekim Milliyet, Açık Pencere köşesi:

"İçişleri Bakanı Menteşe, Hakkari'de dağ turizmini canlandıracağız" demiş.

Oysa orada turizm zaten canlı. PKK Tur ile Devlet Tur, cennete sefer düzenlemekte yarışıyor."

"Her sanat dalında çıraklar, halfalar

ve ustalar vardır. Bütün gerçek sanatlarda

olduğu gibi komutanlık da doğuştan bir olgudur.

Muharebe tecrübelerinizin sayısı, yoğunluğu,

derinliği vegenişüğü ile sahip olduğunuz kapasite,

sizi ustalığa yaklaştıracaktır. Sanat ustaları ile sanattır."

Kasım 1994 PKK eylem ve saldırıları:

1 Kasım saat 17:45'de Yüksekova Dağlıca emniyet timine ateş açıldı. Beş kadın militan ölü ele geçti.

3 Kasım saat 17:45'de Şemdinli Alan Karakoluna erzak götüren konvoyu ateş açıldı. Bir asker şehit oldu. 15 asker yaralandı.

5 Kasım saat 10:00'da Şemdinli Tütünlü yolunda bir kamyonet mayına çarptı. Bir korucu ve üç vatandaş öldü.

1994 Dönem! 259

6 Kasım saat 16:30'da Hakkari Çukurca yolundaki emniyet timinden bir asker mayına bastı ve yaralandı.

6 Kasım saat 23:45'de Yüksekova Dilekli köyüne ateş açıldı. Bir kadın vatandaş öldü.

15 Kasım saat 01:00'da Çukurca Pirinçeken Sınır Karakoluna saldırıldı. Bir asker şehit oldu. Bir asker yaralandı. 13 PKK'lı ölü olarak ele geçti.

19 Kasım saat 10:00'da Şemdinli Tütünlü köyü Güleç mezrasına saldırıldı, iki korucu şehit oldu, iki militan ölü ele geçti.

23 Kasım saat 23:40'da Çukurca Hakan Tepe Sınır Karakoluna saldırıldı. Dört asker şehit oldu. Dört asker yaralandı. Yedi terörist ölü olarak ele geçti.

1994 Kasım Milliyet:

"Kahraman askerler omuzlarda taşındı. Halk tarafından omuzlarda taşınan kahraman erler "Bu vatana canımız feda dediler". Hakkari Pirinçeken Jandarma Karakoluna saldıran PKK'lılardan 13'ünü öldüren er ve erbaşlara, gösterdikleri kahramanlıklardan ötürü komutanları tarafından moral izni verildi.

Memleketlerine gitmeden önce aynı çatışmada şehit düşen arkadaşlarının

cenazesine katılmak için Adana'ya gelen Kahramanmaraşlı ve Ispartalı erler

çatışmayı şöyle anlattılar. "Çok kalabalık bir gruptu. Her yandan ateş

açıyorlardı. Karanlıklarda namlulardan çıkan ateşler birden arttı. Büyük bir

çatışma çıktı. PKK'hlara kahramanca karşılık verdik. Üstünlüğü ele geçirdik.

Büyük zayıt verince kaçmak zorunda kaldılar. 13 değil, 31 PKK'lı öldürdük. Biz gelirken arkadaşlar c.eset topluyordu. Tekrar nöbetimize dönüp, arkadaşlarımızın intikamı için görevimize devam edeceğiz. Korkmuyoruz".

5 Kasım 1994 Hürriyet: "Günün Sözü köşesi"

"Geçmişe ait en çok neyi özlediniz? diye sorulan emekli Genelkurmay Başkanı Orgeneral Doğan Güreş'in cevabı: "Hakkari'yi ve sır-nak'ı çok özledim"

3-13 Kasım arasında, Dağ ve Komando Tugayının bütün taburları ile Jandarma Komando Taburu ve Jandarma Özel Harekat grubunun katılımıyla, bölgenin genelinde "Kasırga-2" harekatı yapıldı. Sadece yedi militan bulundu.

Kar, bütün bölgeyi kapladı. Derecik'te konuşlu Piyade Taburu dışındaki takviye taburlarının hepsi kendi esas garnizonlarına gönderdik. 4. Dağ ve Komando Taburu da Van'daki kışlasına döndü.

PKK, aruk Hakkari bölgesinde yurtiçi kamp tesis edemiyordu. Kamp

260 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

diye kullanmaya alıştığı yerler emniyetli değildi. Buralarda sabit bir duruşa geçmeye cesaret edemediği için lazım olan erzak, malzeme ve mühimmatı da buralara güvenle stoklaması mümkün değildi. Lojistik işin tam olması için, aylarca taşıma faaliyeti sürdürmesi gerekiyor-uu. Buna da artık gücü yetmiyordu. Teslim olanların sayısı her gün artıyor, dağ kadrosuna katılımlar ise gün geçtikçe azalıyordu. Mevcut silahlı gücünü parçalar halinde kaybede kaybede, bölgedeki eski eylem ve saldırı etkinliğini % 60 kaybetmişti. Gene de örgütün elinde hâlâ binlerce militan vardı ve bunların büyük bir bölümü Hakkari'yi, İran ve Irak topraklarından kuşatan yurt dışı kamplarındaydı.

Yüksekova, Şemdinli, Çukurca bölgelerindeki birlikler ile Hakkari genelindeki kritik karakolları dolaştım. Geceleri gittiğim yerlerde kalarak subay, astsubay ve askerlerle görüştüm.

Harekat Şube Müdürü Kurmay Binbaşı Ferhan, istihbarat Şube Müdürü Kurmay Yüzbaşı Güngör'e ve Lojistik Şube Müdürü Kurmay Binbaşı Necdet'e:

"Haktırk kampına taarruz için daha önce hazırladığımız Ejder Kış planını inceleyin ve ayrıntılarına hakim olun. Kuzey Irak'ta, PKK'nın bu en büyük kampına kışın harekat yapmak için geçen sene onay alamadık. Bu kış kesinlikle Hakurk'u darbeleyeceğiz. Kampa gitmek için birkaç, kampın içinde de onlarca akarsuyu geçmek zorundayız. Kampta kuzey-güney istikametinde 20 kilometreye yakın bir akarsuyun meydana getirdiği derin bir vadinin yanlarındaki dağ silsilelerinde karın yüksekliği 1,5-2 metreden az değildir. Harekatın süresi de üç haftadan az olamaz. Fikren her şeye hazır olun. Bize nehirlerden geçiş teçhizatı ve köprü malzemesi gerekir, bunları araştırın. Harekatın kesin zamanını kampla ilgili keşiflerin sonucu ve hava şartları tayin edecek.

Kuzey Irak'taki; Basyan, Mezi-Karyaderi (Avaşın), Şivi (Zap) ve Me-tinan kamplarına gelince; sürekli havadan kar üzerinde iz takip ederek, en yoğun bulundukları yerlere havadan nokta operasyonları yapacağız. Buralara hafif teçhizatla gündüz ineceğiz. Bulundukları mağara ve dehlizlere doğrudan hücum edeceğiz. İş birkaç saatte, en fazla hava kararmadan bitirilecek ve kamptan ayrılacağız. Buna "Eşek arısı sistemi" de diyebilirsiniz. İğneyi, matkap gibi bir noktaya sokacağız ve oradan uçarak ayrılacağız. Biz bir noktada çalışırken, çevredeki başka yerlerden çıkıp bizim bulunduğumuz noktadaki PKK'hla-ra yardım etmek için, 1-2- metre karda yürümeye yeltenenler olduğu takdirde bunlar, havada bulunacak kara şahinlerdeki keskin nişancıların payına düşenlerdir. Ben tabur komutanlarına gerekli emirleri

1994 Dönem! 261

vereceğim. Usul ve teknikleri anlatacağım, sizler kendi hazırlıklarınıza başlayın" emrini verdim.

Kasım ayının ikinci yarısından itibaren çeşitli istihbarat ve haber kaynaklarından PKK'nın 5. Kongresini yakın bir tarihte Kuzey Irak'taki kamplardan birinde yapacağı bilgileri gelmeye başladı.

Şırnak'ın altındaki Haftanın kampı hariç, Kuzey Irak'taki sınıra yakın bütün ana kamplar Hakkari'nin güneyindeydi. Hangi kampta yapılacağı ve ne zaman yapılacağı Türkiye Cumhuriyeti Devleti için hayati öneme haizdi.

1984'den itibaren dört kongre yapılmış, bu 5nci idi. Kongre iki haftadan az sürmüyor, örgütün yurt içi ve yurt dışından ele başları ve bölgedeki grup liderleri olarak, katılımı 400-500 kişiyi buluyordu. Bunların hepsinin bir yerde toplanması ve aynı yerde iki haftadan daha fazla kalması, mucize şeklinde bulunulmaz bir fırsattı.

İnanılması ve anlaşılması çok zor ama PKK daha önceki dört kongreden birini Diyarbakır'da yapmıştı. Böyle fevkalade kıymetli bir hedefin yanında bizim diğer kışlık plan ve hedeflerimizin esamesi bile okunmazdı. Bu istihbarat bizim için çok sürpriz oldu ama, nasıl oluyor da, burnumuzun dibine en üst kademedeki 400-

500 kişiyi topluyor ve orada uzun bir süre kalabiliyorlardı? Kongre yapılacağı doğru olabilirdi. Fakat yer, Türk topraklarına yakın kamplar olamazdı. Bana göre bu hep beraber intihar etmeye karar vermekten başka bir şey değildi. Bu derece saf olmaları mümkün değildi.

Örgütün hızla baş aşağı gittiği şu dönemde bu hedef yok edildiği takdirde; PKK'nın ne silahlı dağ kadrosu, ne cephe teşkilatı, ne de şehir ve kırsalda milisi kalırdı. Hepsi ve her şey dağılır, kimse kimseyi tutamazdı. Kuzey Irak'ta yakınlarımıza sokulacaklarına ihtimal vermemekle, gene de, böyle bir avanıklık olur mu? Olurdu. Bütün haber kaynaklarımızı, sezgi gücümüzü bu faaliyetin yeri ve zamanına odakladık.

16 Kasım 1994 Sabah: (Washington)

"Amerikalılara göre PKK'nın sonu geliyor. Amerikalı terör uzmanları, yediği ağır darbelerle gücünü ve moralini yitiren PKK'nın "genel af karşılığı silahları bırakma" önerisine hazırlandığını belirtiyorlar. Bölgede aralıksız devam eden operasyonlar nedeniyle PKK'nın ağır kayıplar verdiğini, örgüt elemanları arasında büyük moral bozukluğu ifade eden Washington'daki terör ve istihbarat uzmanları, bu durumun terör örgütünün ele geçirilen talimatlarından açıkça anlaşıldığını belirtiyorlar."

262 Unutulanlar Dışında Yen! Bir Şey Yok

"Kahraman, yapılması gerekenleri

hiçbir kişisel kaygı duymadan,
ne pahasına olursa olsun yapana denir."

Aralık 1994'deki hava koşulları, 1993'ün bu aylarını aratacak kadar sert ve kötüydü. Sürekli kar yağdı. Gökyüzü nadiren göründü. Bölgede ziyaret için dolaşan bazı karargah generallerinden, bir günlüğüne Hakkari'ye gelenlerden 5-6 gün Tugayda kalmak zorunda kalanlar oldu.

Dağ ve Komando Taburları kışlalarının civarında hazırladıkları yer altı, kar sığınak ve mağaralarında bir hafta on günlük süreler zarfında kaldılar. Günün 24 saatini buralarda geçirip derin kar ve şiddetli soğuklarda bedenlen ve ruhen dayanıklılıklarını arttırdılar. Geçen sene kışın dağlarda ve PKK kamplarında harekate katılan askerlerin yarısı terhis olmuştu. Yeni katılanların hepsi batı bölgelerinden gelen çocuklardı. Bütün birlikler kendi sorumluluk alanlarında kritik olan yerlere kısa süreli sürpriz çıkışlar yaparak, fırsat hedefleri aradılar. Fakat silahlı dağ kadrosuna ait ne bir militana rastlandı, ne de herhangi bir sıcak temas oldu.

Aralık ayında PKK'nın hiçbir eylemi görülmedi. Yolların bir bölümü trafiğe açık olmasına rağmen mayınlama faaliyetini çok seven ve artık bu işte uzmanlaşmış, yer altı gücünü oluşturan milisler dahi, bu işte yoktular.

12 Aralık Hürriyet;

"Apo ve PKK, S.O.S veriyor. Apo'nun geçtiğimiz günlerde batılı ülkelerin devlet başkanlarına ve uluslararası kuruluşlara gönderdiği mektup bir tür S.O.S mesajı niteliğindeydi. PKK lideri, kan dökmeye, katliamlara dayalı örgütünün artık çıkmazda olduğunu farkında. Bu nedenle mektubunda ateşkese razı olduğunu vurguluyor, Türkiye'nin siyasi çözüme razı edilmesi için girişimde bulunulmasını istiyor.

Apo'nun kaderi; kanlı geçmişi ve taşınamayacak kadar ağır günah-lâriyle tarihin bataklığına gömülmektedir. Artık can derdine düştü denilebilir. Hiçbir yerde kendini güvenlik içinde hissetmiyor. Değişmez sonunu korku içinde bekleyecek. Bu gelişmelerin göstergesi içerde de somut olarak yaşanıyor. Güneydoğuda il ve ilçe merkezlerinde durum, terör öncesi döneme dön-

1994 Dönemi 263

dü. PKK artık buralarda barınmıyor. Alınan duyumlara göre, büyük bir bölümü panik halinde Kuzey Irak'a çekildi. Yurt içindeki barınma noktaları imha edildiği için daha önce olduğu gibi yeniden toparlanmaları çok güç. Sürdürülen operasyonlar, halkla teröristi birbirinden ayırdı. Yıllarca dünyanın en acımasız teröründen bunalan yöre halkı, yeniden doğmuş gibi oldu." 15 Aralık 1994, Sabah: "Apo'dan panikteki örgüte gözdağı: Yürütülen operasyonlar sonucu büyük darbe yiyen PKK'yı ayakta tutmaya Abdullah Öcalan, yak-. laşan 5. Kongre öncesi sert bir mesaj yayınlamaya örgüte "gözdağı" verdi. Örgütün bir çözülme dönemine girdiğini, imha edildiğini, örgütten kaçanların olduğunu belirten Öcalan "Artık acımasız olacağım ve hesap soracağım" diyor.

Ele geçirilen mesajda Abdullah Öcalan şunları söylüyor: "Örgüt kriz üzerine kriz yaşıyor. Çoğu örgüt mensubu (Ya kaçarız, ya da altımıza yaparız) diye düşünüyor. Bütün bu olanlara şimdiye kadar ses çıkarmamıştım. Ama bir çözülme dönemine girdik. İmha oluyoruz. Kaçanlar çok. (Bu işi başaramadık) diyorlar. Bunlara kalsa örgüt bir günde tasfiye olacak.

Arkadaşlar! Bu bir namussuzluktur... Bunları yapanlardan hesap soracağım. Ve bundan sonra yargılayarak tasfiye edeceğim. Aklınızı başınıza toplamanın zamanı gelmiştir.." Öcalan 5. Kongre öncesi böyle sert bir mesaj yayınlayarak örgüte gözdağı verip paniği önlemeye çalışıyor."

Aralık ayının son haftası TRT'den Gezelim Görelim programım yapan ekip Tugaya geldi ve; "Hakkari ile ilgili 45 dakika veya bir saatlik bir program yapacaklarını, bunun bir bölümüne de Tugayı dahil etmeyi düşündüklerini, Genelkurmay'dan izin aldıklarını" söylediler. Kendilerine: "Hakkari'de kilim şöyle dokunur, dağlarda 3000 metrenin üzerinde ters lale vardır, Berçalan Yaylasında baharda binlerce çeşit çiçek açar, gelecekte burası İsviçre olacaktır gibi, Batıda herhangi bir yer için yapılan programların şu dönemde ne yeri ne zamanı olmadığını, ama bunu kendilerinin bileceği bir şey olduğunu söyledim. Fakat böyle bir programın arasında 5-10 dakikada da Dağ ve Komando Tugayını sıkıştırmanın da bizi bir süs gibi takdim etmenin ötesine geçmeyeceğini, yaparsanız Hakkari hakkında ayrı çalışma, Dağ ve Komando Tugayı olarak ayrı bir program yapın. Aksi halde biz programda yer almayız. Bir şey yapılacaksa tam olmalı, sizin program sürenizde bu sağlanamaz. Anadolu'da bir söz vardır: Tek kişilik bir

264 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

I

azık, iki kişiyi aç bırakır' karar sizindir" dedim.

Çekim ekibi kendi aralarında görüştü ve "tamam" dediler. Hakkari için ayrı bizim için ayrı olmak üzere iki program yapılacaktı. Bunun üzerine: "Bölgeyi görüyorsunuz, karın yüksekliği ilçelerin konumuna göre bir ila iki metre arasında değişiyor. Hava şartları çok kötü fakat hiç belli olmaz, kışlardan herhangi bir saatte aniden ayrılabiliriz. O nedenle çalışmanızı en kısa zamanda ve 24 saatte bitirmelisiniz. Bize program vermenize, senaryo bildirmenize, bizim size sınır koymamız gibi hiçbir şey söz konusu bile olamaz. İsteddiğiniz subay, astsubay ve askerle istediğiniz konuda, istediğiniz yerde görüşün, konuşun. Her şey doğal ve günlük yaşamın bir parçası olmalı. Neye ihtiyacınız varsa karargahın size bunları karşılaması için emir vereceğim" dedim.

TRT ekibi çekimine ertesi gün başladı ve 24 saatte bitirip Tugaydan ayrıldı. TRT "Hakkari Dağ ve Komando Tugayının 24 saati" adıyla programı yılbaşına üç gün kala yayımladı. Aynı gece saat 02:30'a kadar Tugaya telefonlar yağdı. Her sosyal sınıftan, her meslekten, öğrencilerden, şehirlerden, k. sabalardan, köylerden yaşayan halk aradı.

Bu program, TRT tarafından ikinci kez bir daha yayımlandı. Genelkurmay Başkanı'nın 'Türk Silahlı Kuvvetlerinin tamamı izlesin' isteği üzerine üçüncü, halkın talebi üzerine de dördüncü kez yayımlandı.

Yüzlerce telefon, yüzlerce kart, mektup ve telgraf geldi. Önce şaşırılmışlardı. Sebebi; bitkin, yorgun, acı çekmekten bezgin hale gelmiş, umutsuz insanlarla karşılaşacaklarını ummuşlardı. Ters olduğu ortaya çıktı. Aksine halk böyleydi. Hepsinin söylediklerinin özeti: "Duygulandık, göz yaşlarımızı tutamadık, Türk olarak gururlandık, hayran olduk, moralimiz yükseldi. Bize bir şey olmayacağına olan inancımız tazelendi. Keşke sizlere daha farklı bir şeyler yapabilsek ama elimizden dua etmekten başka bir şey gelmiyor. Allah sizden razı olsun.

Yardımcınız olsun "du.

Halktan gelen mektup, kart ve telgrafların hepsi ve metinlerin tamamı yazılsa, başlı başına bir kitap olur. Milletin ruhunu, duygu ve düşüncelerini göstermeleri nedeniyle, bir kısmı aşağıya çıkarılmıştır.

"Bağrı yanık, gönlü dolu, gözü dolu makus talihini yenen bir milletin az okumuş bir ferdi olarak, PKK'nın şerefsizce insanlık dışı zulmü içindeki çalışmalarınızdan dolayı tebrik ediyorum.

4 Ocak 1995 günü TV'de gururla ve özenle seyrettiğim granit gibi sağlam, cesur, becerikli, tahammüllü Türk askerinin coşkusundan gu-

1994 Dönemi 265

rur duydum. Ve bu sevgi çemberi içersinde hepsini kucaklıyorum, alınlarınızdan defalarca ve hasretle öpüyorum.

Bu sırada dolu gönlüm ve dolu gözümünden sevinç yaşları boşalıyor. Birer Fırat, Dicle, Kızılırmak, Yeşil ırmak ve Sakarya nehirleri ile nice nehirlerimiz oluşturuyor.

İşte ömrümün son basamaklarında ve 74 yaşına basmış bir ihtiyar birisi olarak; "keşke ben de askerlik çağında olsam da , bu şerefli tadı tatsaydım diye adeta haykırıyorum" ama elden ne gelir. Bu mektubu can ve cesaretle şahlanan bir atın üzerinde dolu dizgin bir ruhla ve iştiyakla yazmayı bir vazife saydım. Ayrıca gururlarıma vesile olan o günkü ekranda bir yiğit asker tarafından okunan Mustafa Kemal şiiri Cumhuriyet çocuğu olarak beni çok duygulandırdı. Atatürk'ün veciz sözleri kulaklarımda çınladı.

Muhterem Komutanım, hepinizi Allah'a tekrar emanet eder, yürek dolusu saygı ve sevgiler sunarım. Şayet mümkünse küçük kütüphanemde saklamak kaydıyla şiirden bir adet gönderilmesi hususunda zahmetlerinizi bekler, muhterem şahsınızda Türk askerinin yeni yılını kutlarım"

Cahit OVALI, Konya Karapınar

"Hakkari Dağ ve Komando Tugayının TV'deki programı ailece bizi hem sevindirdi, hem gururlandırdı, hem de göz yaşlarımızın akmasına neden oldu.

Bizler sıcak ev ve iş yerlerimizde rahat rahat oturur ve çalışırken sizlerin tüm tabiat şartları ve teröre karşı bu zor görevi, canla başla, coşkuyla yürütmeniz, göğsümüzü kabarttı, bizleri gururlandırdı. Özellikle şehit olan evladımızın, cebinden çıkmış olan şiir bizi fazlası ile duygulandırdı ve saklamaya dahi gerek duymadık olan göz yaşlarımızı.

Sayın komutanım, şiirin metnini yayın sırasında heyecandan kağıda geçirmeyi düşünemedim. Mümkünse şiirin metnini yazılı olarak bana gönderilmesi için emir ve müsaadelerinizi istirham ediyorum. Başta siz olmak üzere bütün subay, astsubay, erbaş ve erlerinizin yeni yılını kutlar, saygı ve sevgiyle kucaklar, öperim."

Prof. Dr. Aünç ÇOLTU-Bursa

I

"Müsaadeniz olursa, duygularımı Mehmet Akif in hepimizin bildiği dörtlükle ifade etmek istiyorum.

266 Unutulanlar Dışında Yen! Bîr Şey Yok

Bastığın yerleri "toprak " diyerek geçme, tanı!

Düşün altında binlerce kefansiz yatanı.

Sen şehit oğlusun, incitme yazıktır ata Vm

Verme dünyaları alsan da bu cennet vatanı.

TRT-1 kanalından sizleri seyrederken, inanın büyük bir gurur ve haz duydum. Bu vatanın, imanı sarsılmaz evlatları olarak, yüksek dağ başında, beyaz karlar üzerinde, gözünü avına dikmiş, kartalları gibiydiniz. "Dağ Komandosı olmaktan gururluyuz" diyordunuz. Ne kadar gurur duysanız azdır. Çünkü kainatı yaratan Yüce Allah, vatan için, millet için, gönülden hizmet etmeyi her kula nasip etmez. O şerefe erişebilecek kişinin damarlarında asil millet kanı, ruhunda Büyük Atatürk'ün ilkeleri olması gerekir. Şayet herkese nasip olsa idi, bazı ana babalar evlatları güneydoğuya gitmesin diye, eğitimini Marmara'da, diğer bölgelerde, boğazda yapması için nüfuz suiistimali yapmazdı.

Sizleri seyrederken göz yaşlarımı tutamadım. 24 ay askerlik yaptım ve Kıbrıs Harekaü'na katıldım. 55 yaşındayım. Sayın komutanlarıma yalvarıyorum. 30 yıl önce bıraktığım silahımı, elbisemi, postallarımı versinler. Ata'ları gibi PKK'ya değil, yedi düvele meydan okuyan siz evlatlarımda yanında olmak istiyorum. Gökten kar değil, buz yağsa, 24 saat onlarla birlikte mevzide beklemek, onlarla omuz omuza, doğanın bütün güç şartlarına karşı mücadele etmek ve onlara sıkılacak kurşuna, göğsümü siper etmek istiyorum.

Atatürk'ümüze ve bu toprağın altında kefansiz yatan ecdadımıza sözümüz var.

Türkiye Cumhuriyeti bütün olarak kalacak. Bu sözden dönen namerttir.

Bu sözden döneni, cebinden kutsal şiir çıkan, üzerindeki her eşyanın ahrette, kendisine şefaathçi olacağına inanan o şehit yavrum, cennetine almaz. Yaradanın huzurunda o kimselerden davacı olur. Bu görev de bir gün bitecek. İşte o zaman, siz ve sevdikleriniz, başı dik, omuzlan kalkık olarak, alınları tertemiz insanlar olarak aramıza gireceksiniz.

Çok değerli komutanım, size ve tüm silah arkadaşlarınıza kazasız, belasız, sağlıklı günler diler, hepinizi en ulvi duygularımla gözleriniz ve alınlarınızdan öperim."

Bülent Bilge Samsun

1994 Dönemi 267

"Bu gece sizi ve tugayınızı TRT-1 'deki programda izledim. Bu programı seyrederken, eşim ve ben son derece onurlandık, gururlandık, keyiflendik. O pırıl pırıl tesislerinizi, pırıl pırıl üniformalarınızı, masalardaki güzel yiyecek ve içeceklerinizi görmek bizi çok mutlu etti. Şahsınızın gayet disiplinli, aynı zamanda askerlerinize sevgi dolu ve babacan tavırlarınız da bizi çok duygulandırdı. Gecenin bu saatinde, oturup size bu mektubu yazmayı borç bildim. Tüm hareket ve eğitimlerinizde başarılar, bu kahraman delikanlılara da hayırlı tezkereler dilerim. Allah hepinizi korusun ve tüm hareketlarınızda, gittiğiniz askerlerinizle birlikte dönmek nasip etsin."

Berra Atasagun

İstanbul

"TRT-1'de programınızı izledim. Bundan 36 yıl önce, Özalp köylerinde öğretmen olarak verdiğimiz mücadele, sizinkinin yanında anımsamaya bile değmez. Zira sizler, hem vatan savunucusu, hem katıksız bir Atatürkçü, müşfik bir baba ve emsalsiz bir eğitimcisiniz. Ben o kadar şiir okudum. O asker gibi kimseyi ağlatamadım. Sevgili Paşam, şu içinde bulunduğumuz karamsar ortamda, millete bir ışık oldunuz. Kaybolduğunu sandığımız yüce değerler bize ta Hakkari'den ses verdi. Ne mutlu size ve ne mutlu siz vatanseverleri yetiştiren Yüce Türk Milleti'ne!"

Emekli Öğretmen

Muzaffer Savaş

Uşak

"Dağ ve Komando Tugay Komutanı olarak yetiştirdiğiniz askerlerinizi TV'de seyrettim. Gerçekten olağanüstü, disiplinli yüksek bir güç gördüm. Duygulandım, büyük gurur duydum. Bu askerlerimizi böylesine yetiştiren, bu derece güçlü bir ruha çıkaran sizi ve maiyetinizi canı gönülden kutlarım. Göreviniz o kadar şerefli ve gurur verici ki, kelimelere sığdıramam. Her şeyinizi tek bir kelime ile tarif etmek gerekirse "muhteşemsiniz". Saygılar sunarım."

Nurgül MELHOŞ

Diyarbakır

268 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

"Bu şiir, Dağ ve Komando Tugayı'nın TV programından esinlenerek tarafımdan kaleme alınmıştır:

Ne güzel yakışmış beyaz elbisen sana,
Böyle evlat doğurur, işte onlardır ana.
Elindeki tüfeğin namus meşalen senin,
Ermeni uşakları yaklaşamaz sana.

Nöbetteki o askerin heybeti bana yeter, Kar üstünde hedikle, sandım asfaltta gider. Helikopterden atladın, inişine hayranım, Allah korusun, vermesin size keder.

Generaliniz babayiğit, subaylarınız da mert, Bu topraklar bölünmez, kalsa bir tek fert. Sizler oradasınız, bizler rahat uykuda, Siz var oldukça, bizlerde olmaz ki dert.

Allah'ım nasip etse, ben de gelsem askere, Ya gazi olurum, ya şehit, hiç beklemem tezkere. Vatanın namusu uğruna canımız feda olsun, Allah 'im kuvvet versin, duacıyım sizlere.

Şanı büyük askerim kükremişsin Hakkari 'den, Umudunu bağlamışsın hakka, vazgeçmezsin Hak 'tan.

Allah senin yardımcındır, iyi bilirsin onu, Görmedim bir eksikliğini, ne konuşmada ne cevabında.

Asker oğlu asker, hem generalin hem erin, inancın sağlam senin, imanlı bir nefersin. Cepheden cepheye yorulmadan koşarsın, Se?ı bilirsin İlerşeyi, Ata'nın izindesin.

Şaştım nizamiyedeki nöbetçi askerine, Asker kendini koymuş, Fevzi Çakmak yerine.

1994 Dönemi 269

Heybeti ve duruşu onun disiplinidir, Bin tane PKK'lı yetmez bir neferine.

AliALBAYRAK

Çaykara - Kabataş Köyü,
Trabzon

(Şiirin tamamı 15 kıtadır.)

TV'de programınızı izlerken sizlerle gurur duydum ve Türk Yur-du'nun sizin gibi evlatları olduğu sûrece varlığını ve bütünlüğünü koruyacağına bir kez daha yürekten inandım. Türkçe öğretmeni olarak görev yapıyorum ve şiir ilgi alanlarımın başında geliyor. Bir askerinizin Atatürk'le ilgili olarak okuduğu şiiri nefesimi tıvıtarak dinledim ve çok beğendim. Çok değişik ve çarpıcı buldum. Bu şiiri temin edebilir miyim? Çok önemli ve yoğun uğraşlarınız içinde bu konu ile sizi meşgul etmenin ezikliğini duyuyorum. Saygılarımı sunarım."

Öğretmen Ali ÖZKAL Düzce

"Emekli öğretmenim. Dün gece Tugayınızı TV'de izledim. Çok heyecanlandım, gurur duydum, duygulandım, ağladım. Duygularımı anlatacak kelimeler bulamıyorum. Allah gücünüze güç katsın. Sizinle iftihar ediyoruz.

Sayın komutanım, dün geceki programda bir şiir söylendi: "Bana bir şarkı söyle Atatürk'üm". Ne güzel şeydi o öyle. Beni coşturdu. Dünyalara sığamadım. O şiirin elimde olmasını bilerseniz ne kadar çok arzuladım. Lütfen bana ulaşmasını sağlayabilir misiniz? Size ve komandolarınıza saygı ve sevgilerimi sunarım."

Emekli Öğretmen Beyhan OLCAYTU Yalova, İstanbul

"Ben bir şehit ablasıyım. Kardeşim 5.7.1991 'de şehit oldu. TV'de Tugayınızı büyük bir gurur ve gözyaşları içinde seyrettim. Hele şehit kardeşimin üzerinden çıkan "Komando Olmak Onurumdur" adlı şiir okunduğunda göz yaşlarımı tutamadım. Sizden ricam müzenizde yazılı olan şiirin bir metnini bize göndermenizdir. Eğer gönderirseniz bu kederli aileyi çok mutlu edersiniz ve size minnettar

270 Unutulanlar Dişında Yen! Bir Şey Yok

kalırız. Kutsal görevinizde size ve silah arkadaşlarınıza saygılar sunarım."

Belgin GÖKCÜL

Buca, İzmir

"TRT'de defalarca Tugayınızı izledik. Ailem adına şükranlarımızı sunmayı istedim. Size ve Tugayınıza ne yapılırsa azdır. Biz milyonlarca Türk ailesinden sadece biriyiz. Gurur duyduk, sevincimizi ve coşkumuzu göz yaşlarımızla paylaştık. Sizler orada sadece vatani savunmuyorsunuz, yüreklerinizdeki engin vatan sevgisini, aşkını bizlere de aşıyorsunuz.

Keşke kızları da askere alsalar da biz de hainlerle vuruşsak. Ama sizin yürek ve bilekleriniz dururken bize sıra gelmiyor. Ey Sivas'lı, Aydın'lı, İstanbul'lu, Aradahan'lı ve tüm Türkiye'li komandolar!

•Milyonlarca evde, milyonlarca bacınız, ağabeyiniz, kardeşiniz, anne ve babanız yürekleriyle sizin yanınızda. Hiçbir güçlük, hiçbir umutsuzluk sizi yıldırmasın, o dik başlarınız eğilmesin. Mavi bereleriniz dimdik duran başlarınızı yüceltmeye devam etsin. Yüreklerinizden, gözlerinizden yansıyan o coşku (bütün komandalarda vardı) hiç eksilmesin, sönmessin. Ey bu vatanın gerçek sahipleri!

Sizlerin yaptığınız kutsal hizmeti şimdi olduğu gibi gelecekte de anlatacağız.

Sizleri her yerde savunacağız. Her zaman manen, görünmeyen desteğinizde olacağız. Yeter ki Allah şaşırtmasın. Tez günde muvaffak olun inşallah."

Girgin Ailesi adına Neslihan GİRGİN Bursa

"Ülkemizin ve devletimizin bütünlüğüne karşı, emperyalist güçlerin beslediği eşkıya çetesine verdiğimiz mücadelenin güç tabiat koşulları içindeki Aralık ayının son günlerinde ve 4.1.1995 tarihindeki tekrarını TRT-1'den ailece gözlerimiz yaşararak, iftiharla, gururla, hayranlıkla seyrettik. Ne mutlu size, ne mutlu onu doğuran ana ve babaya, ne mutlu vatan ve millet bilincini ona öğreten öğretmene. İnanın televizyonda sizleri izlerken alınlarınızdan değil, ellerinizden öpemenin ezikliğini duyduk. Var olun, sağ olun. Gördük ve inandık ki, Büyük Atatürk'ün belirlediği "Misak-ı Milli"

1994 Dönemi 271

hudutlarımızı hiçbir güç değiştiremez.

Sayın komutanım programda bir Mehmetçiğin okuduğu Atatürk'le ilgili şiirin bir kopyasını çoğaltmak, dostlarıma hatta okullara veril- • mek üzere gönderirseniz çok mutlu olurum. Bu vesileyle başta Zat-ı aliniz olmak üzere emir ve komutanız altındaki subay, astsubay erbaş ve erlere saygı ve sevgilerimi sunarım."

Orhan AKMAN
Zonguldak

"Hakkari Dağ ve Komandoları hepinize merhaba. Sizleri televizyonda izliyor ve heyecandan ağlıyorum, her şeyin gönlünüzce olmasını diliyorum. Düşüncelerimizde hep varsınız. En içten dualar sizin için. Sağ olun, var olun. Hepinizi sevgi ile kucaklıyorum."

Sevim ÖNEL

"Merhaba Dağ ve Komando Tugayı, merhaba Türkiye'nin gururları. Bu mektubu size Eskişehir'in Gökçeyaylaköyü'nden yazıyorum. TVde sizleri sevinç ve gurur gözyaşları ile seyrettik. Tüm subaylara ve askerlere selam ederim. Dünyanın bütün güzellikleri sizlerin olsun dilerim. Allah'a emanet olun, sizlere duacıyız. Gökçeyaylaköyü'nden kucak dolusu selamlar. Hoşça kalın. Bunu yazan Meryem Köprücü."

Meryem KÖPRÜCÜ

Eskişehir

"Dağ ve Komando Tugayı'mn programında şehit olan bir Mehmetçiğin ölmeden önce yazdığı şiir okunurken, belki inanmayacaksınız hüngür hüngür ağladım. Çok duygulandım, çok etkilendim. Bana şiirin bir fotokopisini gönderebilir misiniz? Sayın komutanım, bu vesile ile sizin, subay, astsubay ve askerlerimize saygılar sunarım. Allah'a emanet olun."

Süleyman BALCI Mardin

"Ben 18 yaşında lise 2. sınıf öğrencisiyim. TV'de sizi izledim. Bir Türk genci olarak çok duygulandım. Benim ricam şehit olmuş bir ağabeyimin cebinden çıkan şiirin adresime postalanması. Nöbetteki ağabeyime selamlar."

Hasan ERKOÇ Kırıkkale

272 Unutulanlar Dişında Yeni BİR Şey Yok

"Vatanımız ve bizler için, ancak yaşayanların tahmin edebileceği zor şartlar altında canınızı hiçe sayarak verdiğiniz hizmet karşısında minnetle eğiliyorum.

Hiçbir zaman yalnız olduğunuzu düşünmeyiniz, sizler her gün bizim dualarımızda ve kalbimizdesiniz. Size ve maiyetinizdeki tüm çalışanlara saygılar sunarım. Allah yardımcınız olsun."

Dr. N. Nuri SOLAZ

Ankara

"Kahraman yavrularım. Sizleri TV'de seyrederken duygulandık, çok heyecanlandık, bağırmız kabardı. Gördük ki hepiniz ama hepiniz bir Mustafa Kemal'siniz. Mustafa Kemal ölmedi, ölmedi diye hep duyardık, ama bunu gördük. Hepinizi kutluyor, zaferin sizin olması için dua ediyoruz. Allah yanınızda olsun, yüreğiniz gururla dolsun, her şey istediğiniz gibi olsun. Vatanımız için çalışan herkese dua eden teyzeniz."

M. TUNÇ

"Bizlerin yatağında rahat uyumasını sağlayan siz yüce Türk evlatlarına bu birkaç satır kesinlikle yetmeyecektir. Ancak elimizden başkası gelmiyor. Bizler için siper etmiş gazilerimize şükran borçluyuz. Aziz şehitlerimizin ruhu şad olsun. Saygılarımla."

Arif izzet HAKSAL

Gaziantep

"Televizyonda programınızı görünce duygularımı satırlara dökmek istedim. Ben Bursa'da lise öğretmeniyim. Toplumlar vatanları dışında hiçbir yerde huzur bulamazlar. Çünkü vatan bağımsızlık demektir. Şairlerimiz ne güzel söylemiş: "Ey vatan sen ne güzelsin, senin dağlarına, yollarına kurbanım. Kuş uçmaz kervan geçmez yollarına, baykuş tüneği olmuş harabelerine bile hayranım." Sizler değerli Paşam, bizim yetiştirdiğimiz Mehmetlerle vatanımızın serhat boylarında gururla bekleyen Peygamberimizin kutsal mücahitlerisiniz.

Büyük Atatürk bu yurdu kurtarıırken ülkenin doğusu baüsü diye ayırmadı. Doğusuyla batısıyla bu yurt bu millet bizimdir. Büyük Atatürk öldüğünde, ineğini kurtlar parçalayan Muş'lu bir köylü: "Ey kurtlar, büyük Ata'mn öldüğünden sizin de mi haberiniz oldu, benim ineğimi parçaladınız" diye ağlamıştır. Ben küçüklüğümde, evde büyüklerimden şunu duyardım: "Her ko-

1994 Dönemi 273

yunun kuzusundan kurban, her ananın evladından asker olmaz" derlerdi. Bu sözleri ağabeyini askere gidince özellikle duyardım. Sevgili Paşam, öğrencilerimle sizin sözlerinizi derslerde uzun uzun konuştuk. Müzenizin duvarındaki şehit evladımızın yazdığı şiiri, öğrencilerim adına sizlerden tekrar tekrar arz ediyorum. Ben de sizlere bir öğrencimin el yazısıyla kaleme aldığı milli şairimizin şiiri ile kendisinin şehitlerimiz için yazdığı bir şiirini gönderiyorum. Lüt-,n kabul ediniz.

İşhit Türk Askeri "Yüce mertebeye ulaşan şehit

Yüz sürmeye geldim topraklarına

Dilde, destan destan dolaşan Türk

Tarihe o eşsiz cengi sen verdin.

Düşünmeden evlat, yavuklu, ana

Şu çorak toprağa rengi sen verdin.

Denizim, gnhüzüm ve dağım sensin

Kanımsm dolaşan damarlarımda.

ı .uun, gururum, bayrağım sensin.

Yüce mertebeye ulaşan şehit

Yüz sürmeye geldim topraklarına

Dilde, destan destan dolaşan Türk."

Mehmet Emin Yurdakul

Öğretmen Abdullah Akın Bursa

"TV'de Hakkari Dağ ve Komando Tugayınızı gıuv.. 1~ izledim. Herkes cesur, canlı, samimi, komutanlarıyla iç içe. Bir subayınızın Türk bayrağını alıp dalgalandırması beni çok duygulandırdı, ağladım. Sayın komutanım sizin bir bab; gibi evlatlarınızı izlemeniz daha büyük bir duygu, bunu anlatmama hiç imkan yok. Bu duygularımdan dolayı size bir Türk bayrağı hediye ediyorum. Başka gönderecek güzel bir hediye bulamadım. Lütfen kabulünü arz ederim. Bir gün ne pahasına olursa olsun imkanım elverirse, canım sağ olursa, Hakkari'ye gelip elinizi öpeceğim. Çünkü her el öpülmeye değer. Gü-

274 Unutulanlar Dışında Yeni Bır Şey Yok

zel vatanımıza göz dikenlerin canına okumak için emrinizde asker olmak

istiyorum. Vatanım için her an her saniye ölüme hazırım. Kendimi böyle candan

hissediyorum. Terörün bitmesi için Türk halkından mutlaka istekleriniz vardır.

Ama bizler durumu ve o koşulları tam bilemiyoruz. Bilebildiklerimiz TV'ler de

gördüklerimiz ve gazetelerden okuduklarımız. Herkes üstüne düşeni yapsaydı bu iş

böyle devam edip gider miydi? Bugün hemen her ilden şehitler var. Benim dayımın

her iki oğlu da şehit oldu. Onların yerlerini doldurmaya hazır, emirlerinizi

bekliyoruz. Vatanım için ölmeye hazırım. Sayın komutanım çok heyecanlıyım,

duygularımı tam olarak yazamadım. Mümkünse şehit olmadan önce bir komandonun

yazdığı şiirden göndermenizi rica ediyorum.

Siz ve tugayınız mensuplarına uzun ömürler diler, saygılar sunarım."

Fikri Uçar

Hasanbeyli

Bahçe, Adana

(Fikri Uçar o günün ulaştırma zorluklarına rağmen, bir ay sonra sırf duygularını anlatabilmek ve el öpme sözünü tutmak için Hakkari 'ye geldi.)

"Tugayınızı TV'de büyük bir gururla izledik. Bir Türk ailesi olarak şanlı

tarihimize yakışır bir şekilde bu kutsal görevinizi en iyi şekilde yerine

getirdiğinizi görünce bu vatanın asla parçalanmayacağını bir kez daha anladık.

Sayın Paşam, eğer mümkünse, bir hatıra olarak Tugayınıza ait birkaç anı

gönderirseniz (kep.bere v.s. gibi) ailecek bizleri mutlu etmiş olursunuz. Bir de

şehit olan askerimizin bir şiiri okundu, onu da gönderirseniz seviniriz. 1995

yılında inşallah bu pisliği temizleyip ulusça rahat eder, Türkiye için el ele

verip Atamızın istediği yere ulaşırız. Sizlerin ellerinden, asker arkadaşlarımdan

yanaklarından

öperim."

Cem Sünger

Karşılkaya, İzmir

"Dün akşam TV'de sizi ve Mehmetçiklerimizi içimiz onur, sevinç ve gururla

izledik, bir anne ve abla olarak göz yaşlarımı tutamadım. Canım Mehmetçik

Ata'mla ilgili şiirini okuyup bizi ağlattı. Bayrağımızın açılmasıyla da gururla,

bizlerde coşup, dans edip oyunlar oynadık. Sizlerin sayesinde huzurluyuz ve hep sizlere duacıyız. Meh-

1994 Dönem! 275

metçiklere uzanan eller kırılınsın. Değerli komutanım en derin saygılarımla ellerinizden öper, tüm mehmetçiklere hayırlı tezkereler dilerim."

Sevim Gürbüz Kilimli, Zonguldak

"Türk ülkesi ve Milletin bölünmez bütünlüğünün kahraman savunucuları!

"Toprak, eğer uğrunda ölen varsa vatandır" düşüncesinin bilincinde olarak yaptığınız mücadele, gösterdiğiniz cesaret ve fedakarlık bizim gururumuz, alnımızda parlayan güneş olacaktır. Sizleri; 'Türk budur. Yıldırımdır, kasırgadır" diye ulu önder Atatürk'ün övgüsünü kazanmış kahramanlar olarak selamlıyoruz. " Bu şafaklarda yüzen al sancağı ebediyen söndürmeyeceğimize and içiyoruz. Saygılarımızı sunarız."

Kuleli Askeri Lisesi öğrencileri Çengelköy, İstanbul

"Asil Türk milletinin namus ve şerefini, vatanın bütünlüğünü, ülkemizin kalbimizin attığı yerde koruyan siz sayın komutanımızın ve kahraman Dağ ve Komando Tugayının tüm subay, astsubay, erbaş ve erlerine saygı ve sevgilerimizi sunarız. 2. Öğrenci Taburu Harbi-yelileri olarak emrinizde görev yapmak için sabırsızlandığımızı arz ederiz."

Kara Harp Okulu 2. Tabur Harbiyelileri

Ankara

"Sayın Komutanım, bu kış Türkiye'ye geldiğimde Tugayınızı anlatan bir TV programı izledim. Çok etkilendim, çok gururlandım. Burada Amerikalılar kendilerinin çok iyi asker olduklarını sanıyorlar. Mümkün olsaydı da Amerikalılara seyretmiş olduğum TV programını gösterebilseydim. İçinde bulundukları durum ne kadar zor, ne kadar ağır da olsa, askerlerimizin gösterdiği motivasyon inanılmaz ölçüde övgüye değer. İnşallah, ileride sizin emriniz altında çalışma fırsatına kavuşurum.

Mehmet İlker Budak

United States Military Academy

West Point, New York

276 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

"Saygıdeğer Komutanım; yıllardır değerli vatanımızın üzerine inmiş bir karabulutun dağıtılması için sizin destek, himaye ve önderliğinizde vazifemizi yürütürken yaralanmış fakat bu kötü günlerimizde de birliğimize ait haberlerle yeniden moral kazanmış bulunuyorum.

Sizlerin nezdinde ulusumuz ve kahraman askerlerimize sağlık mutluluk dileklerimle saygılar sundum."

Hasan Hoşoğlu Piyade Teğmen Gata Ortopedi, Ankara

"Eski bir mensubu olmaktan gurur ve şeref duyduğum Hakkari Dağ ve Komando Tugayının faaliyet ve başarılarını izledikçe gözlerim yaşarmakta, zat-ı aliniz ve Tugayımızla ilgili her haberde ailesinden ayrı kalmış bir çocuğun hüznünü duymaktayım. Oradan ayrıldıktan sonra anladım ki orada geçen iki yılın silah ve kader arkadaşlığının, liderliğin, işe yarama duygusunun, birliğini iyi yetiştirme gayretlerinin neticesini almanın, muharebe şartlarının ve en önemlisi kararlı ve cesur şahsiyetiniz ile komutanlığın ne demek olduğunu öğrendiğim, yüreğimdeki milli duyguların fikriyattan fiiliyata tezahür ettiği hayaümin en verimli ve en renkli günleriydi. Bu şerefli günlerin haürasını istisnai şekilde ömrüm boyunca saklayacağım.

Ülkemizin bütünlüğüne göz dikme gafletindeki soysuzlara karşı yürüttüğünüz mücadelede yüce Allah'tan, size ve kahraman Tugayımızın mensuplarına kuvvet ve basanlar niyaz eder, ellerinizden öperim."

Aydın Ünlütürk Piyade Yüzbaşısı

8. Dağ ve Komando Bölük Komutanınız

"Sayın komutanım, şu anda gece 23:00 televizyonda sizi ve Mehmetçikleri gözleri dolu dolu izliyoruz. 1987-1993 yılları arasında çeşitli zaman ve sürelerde oralarda uçmuş emekli bir pilot subay olarak çok etkilendim. Duygularımı anlatamam. Ne mutlu siz böyle bir birlik yetiştirmişsiniz. Şahsınızda tüm Dağ ve Komando Tugayını kutlar, saygılar sunarım."

Serdar Söylem

(E) Kara Pilot Kd.Binbaşısı

1994 Dönemi 277

"Sevgili Osman Paşa kardeşim. Çarşamba günü Tugayınızla ilgili programı TV'den büyük bir zevk ve dikkatle izledim. Tebessümleriyle, içleri aydınlatan, azim ve kararlı, vakarlı konuşma ve davranışlarıyla askerlik anlayışının eri güzelini sergileyen tüm personelinen gurur duydum.

Büyük bir emek, feragat, bilgi, vatanseverlik duygusuyla yaratüğm bu tablodan gurur duydum. Sizi bütün içtenliğimle kutluyorum. Tüm tugay mensuplarınıza sağlık ve üstün başarı dileklerimizi sunar, sevgi ile gözlerinizden öperiz."

Dursun Pekel ve Eşi (E) Tümgeneral

(Bu tarihten biiüaç yıl sonra rahmetli olan Dursun Pekel Paşa; Kara Harp Okulu 1 nd sınıfta ben öğrenciyken Kurmay Yarbay olarak Tabur Komutanım; Kara Harp Akademisinde Piyade Yüzbaşı olarak okurken Tuğgeneral rütbesi ile Akademi komulantmdı.)

Halktan kim ne istedi ise kendilerine gönderildi. "Komando Olmak Onurumdur" şiirinin yanında en çok talep edilen "Bir Şarkı Söyler misin Bize" isimli şiir ise şuydu:

Bir Şarkı Söyler misin Bize

"Bir şarkı söyler misin bize Mustafa Kemal'im ölmezliğe dair,

Sen ey, ölmezliğin sırrına eren şair.

Büyük mimarı Türkiye'mizin

Bir şarkı söyler misin ?

Üzme yetişir, üzme derdin bir zaman

Neydi derdin söyler misin ?

Şahane gözler, şahane düşmezdi dilinden.

Ey en güzel gözlerin sahibi

için kan ağlasa da yüzün gülerdi.

Hep, şen şakır türküler söyledin

Milletine sen.

Şarkı söyleyişin, zeybek oynayışın, şiir okuyuşun

Nutuk verişin, dillere destandı Mustafa Kemalim.

Türküler söyledin Uru meli 'den

"Alişimin kaşları kara " derdin.

Estergon kalesinden, Tuna 'dan kaç kere

Bize selam gönderdin.

Şimdi de biz türkü yakalım sana

278 Unutulanlar Dışında Yeni Bîr Şey Yok

279

Milletçe söyleyelim.

Sensiz mahur faslım

Neyleyeüm gayri, hüzzam makamına kaldı işimiz.

Sana bağlılığımız, seni sevişimiz

Bize güneş gibi, hava gibi, su gibisin.

At mermer örtünü üstünden

Bir meclis neşve kurduk sana

Cepheleri, meydanları, kürsüleri koy bir yana

Bir şarkı söyle bize Mustafa Kemalim.

Haykır yedi düvele, diz çöktüren sesinle

"Dağ başını duman " almışsı.

Topla etrafına Bayburtluyu, Dadaşsı

Bir şarkı söyle.

Bir bar oyna Mustafa Kemalim

Titresin meydan

Geç oradan Sivas'a, başla kıvrak endamınla halaya

Efelerin hatırı kalmasın,

Bir harman dalı oyna Mustafa Kemal'im

Kaysın altımızdaki toprak.

Sonra,

Hep beraber söyleyelim türkümüzü

Dağ dağ, şehir şehir, köy köy

Dalgalansın bayrak,

Dalgalansın Mustafa Kemal'im''.

"Uçun kuşlar uçun! Doğduğum yere,
şimdi dağlarında mor sümbül vardır.
Ormanlar koynunda, bir serin dere,
Dikenler içinde bir sarı gül vardır."

RızaTevfikBölükbaşı

Dördüncü Bölüm 1995 DÖNEMİ

|n

280 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

1995 Dönemi 281

"Askerler kendilerini asker gibi hissetmelidir.
Komutan; benim görüşüme göre, inanıyorum ki,
tahmin ediyorum, sanıyorum gibi sözler kullanmaz.
Komutan bilir ve emir verir."

Ocak 1995 ayı içersinde de Aralık 1994 gibi, Hakkari topraklarında tek bir PKK hareketine rastlanmadı. İki ay boyunca en azından milislerin, bir kaç mayın, uzaktan ateş açma, suikast düzenleme gibi eylemlere başvurması lazımdı. Bunu bile yapamadılar. Yıllardır ilk defa böyle bir durum meydana gelmişti. Zehirli dev ağacın kökü ve saçaklarının büyük bir kısmı kazılarak topraktan dışarı çıkarıldığından artık yeterince beslenemiyordu. Yere yıkılmak üzere , yan yatmış bir haldeydi. Gövdedeki muhtelif kalınlıktaki dallar ve onların üzerindeki yüzlerce yaprak, artık sadece gövdedeki mevcut su ve besinle idare ediyordu. Doğudan İran, güneyde Irak'tan Hakkari'yi kuşatan kamplara kaçma ve kurtulma imkanları olmasa; Hakkari, Yüksekova, Şemdinli ve Çukurca bölgelerinde kampta, üste, dağda, mezrada değil devrilmek ve yıkılmak; külleri dahi kalmayacaktı. Yurt içinde PKK'nın silahlı en küçük bir unsuru olamazdı. Böyle bir şeyi kabul edilebilir kabul etmek bile gaflet ve acz işaretidir. İleri sürülebilecek en küçük bir bahane dahi beceriksizliğin çaresizliğin ve tıkanmışlığın uluorta açıklamasından başka bir şey değildir.

Ocak ayının ilk haftası Hasan Kundakçı Paşa Tugaya geldi.

- Osman Paşa Ankara'yla görüştük. Mart ayında Irak' a genel bir operasyon düşünüyoruz, dedi.

- Komutanım, malumlarınız ben Hakurk'a hareket için hava durumunu takip ediyorum. Bu kamp çok geniş ve en büyük PKK alanı. İçini tam bilen güvenilir kaynaklar bulamıyoruz. Gene de Hakurk alanı içinde, 11 farklı yerde ayrı ayrı kamp yeri olduğunu tespit ettik. (Harita üzerinden yerlerini kendilerine gösterdim.) Halen Hakurk'ta 1,5-2 metre kar var. Bu önemli değil, bize hiç değilse, 5-6 gün havanın uçuşa uygun olması gerekiyor.

- Sen de bizle beraber aynı tarihte Hakurk'a gidersin. Hava şartlarının ne zaman düzeleceği belli değil, genel operasyona da çok zaman kalmadı. Sen şimdi Hakurk'a gidersen bütün Kuzey Irak'takiler huylanırlar. Haklı olarak kar yoğunken kamptakileri yakalayayım is-

282 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

tiyorsun ama Mart başında o bölgedeki kar yoğunluğunun fazla azalacağını sanmam. Osman Paşa, iki senedir Kuzey Irak PKK kamplarına gire çıka sen buraları yol yaptın. Çukurca bölgesinden Kuzey Irak' a girecek olan Tugaylar senin planından istifade etsinler, tecrübelerinden yararlansınlar. Planlarını ona göre yapsınlar.

- Komutanım, hay hay biz her zaman hazırız. Yalnız şunu arz edeyim. Bu kampların yurt içindeki kamplara uzaktan yakından hiçbir benzerliği yok. Buralarda direnç ve dövüşme azimleri çok yüksek, operasyondaki birliklere gece mutlaka saldırırlar, umulmadık yerlerde pusu kurarlar, çekilme halinde yakaladıkları bir birliğin artçısına mutlaka taarruz ederler. Kuzey Irak'ı haremi ismeti olarak düşünürler. Bölgedeki Talabani ve Barzani peşmerge ve köylerinden de çok iyi yardım ve destek görürler. Bütün bunlar Kuzey Irak operasyonlarını farklı bir hale getirir. Bölgede çok iyi bir keşif yapmaları lazım.

Benim anladığım şekliyle bu genel operasyon Hakkari ve sırnak altında olacak, 30-35 bin civarında da asker katılacak. Bu kadar kuvvetin sınırlara

yığılacağından, bu kadar insanın çevreleriyle konuşmalarından operasyonun "baskın" faktörü ortadan kalkacak. Yani karşı taraf bizi hazırlıklı bekleyecek. Şayet sınırı cephe halinde geçip Kuzey Irak derinliklerine çekilmelerine fırsat

verirsek, bu gücün kullanılması karşılığında beklediğimiz bu imhayı sağlayamayız, dedim.

- İşte planların yapılmasında, dikkat edilecek konularda sen onlara yardımcı olursun. Gelecek olan birliklerin lojistik ihtiyaçlarını da senin Tugayın sağlaması gerekecek.

- Komutanım meseleyi anladım. Bütün bunları hallederiz. Yeter ki bu işlerin hepsi biz Hakurk için Hakkari'yi terk etmeden bitirilmeli. Çünkü Hakurk'a hareket için önce 46 kilometre Kuzey Irak'a girecek, sonra planı uygulayacağız. Yani değil Tugay, Türk topraklarıyla da alakamız tamamen kesilecek, dedim. Kendilerine İran ve Irak arazileri ile çevrili Hakurk kampı, buraya ulaşmak için geçmemiz gereken akarsular ile Talabani'nin bölgesi olan yerleşim alanları hakkında ayrıntılı bilgidен sonra "Ejder Kış Harekat Planı"nı arz ettim. Hasan Paşa Diyarbakır'a gitmek üzere ayrıldı.

Ocak ayının son haftasında, geçen sene katılamadığım General-Ami-ral seminerine katılmam için bir mesaj geldi. Şubatın ilk yansmday-dı, beş gün süreliydi. Bir haftalığına gittim ve döndüm.

Genelkurmayda yapılan seminerin bir bölümünde Milli İstihbarat Teşkilatından bir Daire Başkanı bölücü ve irticai faaliyetler hakkında

w

1995 Dönemi 283

konferans verdi. Konferansın bölücülükle ilgili kısmında;

"PKK'nın 5. Kongresini Kuzey Irak'ta Haftanın kampında (şırnak altı) yapıp bitirdiğini, şu kadar personel katıldığını, bu kadar süre devam ettiğini" söylerken dayanamadım:

- Ben şaşırdım kaldım. Yani 5. Kongre gerçekten yapıp bitti mi? Hem de burnumuzun dibinde mi yapıldı? Haftalarca bir kaç yüz PKK lideri aynı yerde mi durdu? Bu mümkün değil. Böyle bir şey olur da neden kimsenin haberi olmaz? Kusura bakmayın ama siz bu faaliyeti olup bittikten sonra öğrenmiş olmalısınız. Başka türlü nasıl olabilir, dedim.

MİT Daire Başkanı 16-17 amiral ve generalin bulunduğu salonda böyle bir seri soruya maruz kalınca önce biraz durgunlaştı sonra:

- Efendim biz 5. Kongreyi başlangıcından beri gün gün takip ettik ve ilgili adreslere bildirdik. Sonradan öğrenmedik. Bu faaliyetlerin yürütülmesinde bir eksiklik olmadı, diye cevap verdi.

- Anlamakta zorlanıyorum. PKK'nın 5. Kongresi Hakkari Tugay Komutanının meselesi değil ama böyle dolgun ve kıymetli bir hedefi bir daha ne zaman, nerede bulacaksınız? Nasıl haberimiz olmaz? Tepelerine inip hepsinin işini bitirmeliydik, dedim.

MİT Daire Başkanı :

- Bilgiler adres gruplarına gönderildi efendim, demekle yetindi. Herkes dinledi kimse farklı bir şey de söylemediği için konferans devam etti.

Şaşırmıştım. Ne araştırabilecek, ne de üzerinde durabilecek bir zamanım vardı. Hakkari'ye döndüm.

Karargaha "Ben yok iken, bu bir hafta içersindeki telsiz dinlemenizde 5. Kongre ile ilgili geçen bir konuşma var mı?" diye sordum. "5. Kongrenin Kuzey Irak'ta Haftanın kampında yapıp bitmiş olduğunu, yapılan konuşmalardan çıkardıklarını" söylediler. Sordum:

- Ne anlama geliyor bu?

- İstihbar edilemediğini gösteriyor komutanım.

- Aslanım bu kongre Avustralya'da yapılamıyor. Şırnak'ın 20 kilometre altında toplanıyor adamlar. MİT faaliyeti gün gün takip ettim; bildirdim diyor. Peki bildirdi de sonra ne oldu?

- Komutanım bizim bölgemiz altındaki kamplarda toplanmamışlar, siz hassasiyet gösteriyorsunuz.

- Arkadaşlar bu hedefin seni beni olmaz. Pratik bir tekne, küçük bir ağla yakalanabilecek büyük balıklar kaçırıldı.

17-22 Şubat 1995 tarihleri arasında Hakkari genelinde, bütün ilçe-

1

284 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

lerin kırsalında her tabur kendi bölgesinde kış operasyonları yaptı. Yurt içi rahat ve normaldi.

26 Şubat 1995 Milliyet:

"Güneydoğunun altı sığınak: 1994 ve 1995 yılının ilk iki ayında PKK ya ait 2 bin 453 sığınakta 800 tona yakın yiyecek, binlerce giysi ve çok sayıda ilacın yanında uçaksavar, roketatar, uzun namlulu silah, mayın, bomba ve yüz binlerce mermi ele geçti.

Ürkütücü tablo

1994 ve 1995'in ilk iki ayında ortaya çıkarılan sığınakların illere göre dağılımı:

Hakkari: 614; Diyarbakır: 326; Şırnak: 314; Tunceli: 226; Mardin: 240; Bitlis: 244; Bingöl: 159; Batman: 65; Siirt: 64; Ağrı: 49; Muş: 37; Kars: 31; Iğdır: 26; Erzurum: 17; Elazığ: 14; K. Maraş: 9; Adıyaman: 8; Van: 3; Ş. Urfa: 3; Malatya: 2; G. Antep: 2; Toplam: 2453

Bulunan sığınaklarda silah ve mühimmatın çok yüksek olması dikkat çekici."

2 Ocak'ta, Hakurk'a gitmek için üzerine köprü kurarak geçeceğimiz Türk-Irak sınırını çizen Hacıbey çayının son durumu ile bu bölgede bulunan sınır karakollarını görmek için karayoluyla Yüksekova-Şemdinli üzerinde Derecik karakoluna gittim. Yüksek yerlerde kar, sınır hattında ise yağmur yağıyordu. Derecik bölgesinde sis ve pusdan 20-30 metre önümüzü dahi göremiyorduk.

Derecik Karakolu bölgesinde konuşlu ve sahra şartlarında tertiplenmiş olan Piyade Tabur komutanı Yarbay Ali ile birlikte, iki araçla önce Samanlı Sınır Karakoluna sonra da sınırı çizen Hacıbey Çayı boyunca köprü kurma yerlerini tespit için yaya olarak yürümeye başladık.

Derecik'ten bıraya gelirken araçtan yanından geçtiğimiz mezraların yüksek yerlerinde Irak istikametini ayakta gözleyen korucular görünce; "Ali, bu bölgede korucular çok vazife şinas, baksana, insanın önünü bile göremediği bu havada Irak yönünü gözetliyorlar" dedim. Bizim araçlar biraz uzaklarından çamurlara, hendeklere batarak zor şer ilerlerken, böyle bir havada hududun dibinde bizim olabileceğimizi akıllarının ucuna bile getirmediyelerinden duruşlarında hiç değişiklik olmuyordu.

Hava halk tabiriyle tam "kurt havası" idi. Köprünün kurulmasına uygun yeri tespit etmiş, batıya doğru yürümeye devam ederken 30 metre önümden sislerin arasından koyunlar çıkmaya başladı. Bu bir kaçakçı sürüşüydü. Biraz sonra çobanı da sislerden çıktı. 100 metre ilerden başka, 500-600 metre daha öteden de ayrı bir koyun sürüsü çık-

1995 Dönemi 285

ü. Yanımızda taburdan 7-8 asker vardı. Fakat çocuklar çevik hareketlerle altı çoban ve 650 küçükbaş hayvanı bir yerde hızla topladılar. Çobanlar silahsızdı. Hiç ummadıkları bir durumla karşılaşmışlardı. Halbuki onlara bu göz gözü görmeyeni günün uygun olduğu söylenmişti.

Böyle bir havayı beklemek için, sınırdan uzak bir yerde 5-6 gün oya-lanmışlardı. Çobanların ceplerinden para vererek bu sürüden pay sahibi olan şahısların isim listesi çıktı. Tabii bu sunilerden PKK da gümrük payını almıştı. Yarbay Ali'ye;

"Korucuların Irak istikametini büyük bir şevk ve heyecanla niçin gözetlediklerini anladın mı şimdi?" dedim. Ali: "Komutanım kaçakçılık tarihinde böyle bir şeye rastlanmamıştır. Talihsizlik bu kadar olur. Adamların sürüleri Tugay komutanının 20 metre önüne çıkıyor. Bunları Allah çarptı." dedi. "Şen bu durumu Şemdinli Jandarma İlçe Komutanı Yüzbaşısıya bildir. Hemen işlemlere başlasın. Ben de Hakkari İl Alay komutanına bildireyim. O da tahkikat açsın" dedim.

0 gece Derecik Karakolunda kaldım ve ertesi gün Tugaya döndüm.

"Komutanın savaş yüzü olmalıdır. Emir yerine tavsiye veren, kaybeder."

Kuzey Irak' a yapılacak olan genel operasyonun adı Çelik-1 'di ve 10 Mart 1995 günü başlayacaktı. 6 Tugay, 35000 asker katılacaktı.

5 Mart gününden itibaren kar yağmaya başladı ve her geçen gün yağışın dozağı arttı.

7 Mart günü Çukurca'daki Jandarma Komando Taburu ile Hakkari'deki Jandarma Özel Harekat Grubu, Yüksekova-Şemdinli-Derecik yoluyla Derecik'e, Şemdinli'deki 3ncü Dağ ve Komando Taburu Derecik'e, Hakurk Harekatı için Şırnak'dan kendi komutamıza aldığımız 5nci Dağ ve Komando Taburu Hakkari'den Derecik'e

karayolundan motorlu intikale başladı. Bu taburlar Kuzey Irak'a karadan gireceklerdi.

8 Mart günü Van'daki 4ncü Dağ ve Komando Taburu şemdinli'ye, Yüksekova'daki inci Dağ ve Komando Taburu şemdinli'ye, Hakkari'deki 2nci Dağ ve Komando Taburu şemdinli'ye karayoluyla motorlu intikale başladılar. Bu birlikler ise Hakurk kampı girişine helikopterlerle taşınacaklardı.

286 .Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

1995 Dönem! 287

I

8 Mart'ta göz gözü görmeyecek şekilde kar yağıyordu. Tugayın ileri komuta yeri Derecik'te faaliyet gösterecekti. Havanın açmasını bekleyemezdik. Ben de aynı gün karayoluyla Yüksekova üzerinden şemdinli'ye hareket ettim.

Çukurca altından Kuzey Irak'a girecek birlikler henüz Hakkari'ye gelmemişlerdi. O bölgede operasyona katılacak Tugayların bütün ihtiyaçlarını Tugayın kışlasına çadırlar kurarak içlerine depolamıştık. Bu lojistik faaliyeti kışlada kalan Kurmay Başkanı ve Lojistik Şube Müdürü yürüteceklerdi.

8 Mart akşamı havadan taşınacak 3 tabur şemdinli'de, karadan Kuzey Irak'a girecek 3 tabur ise Derecik bölgesinde tertiplenerek, Çelik-1'in en batıdaki bölümünü "Ejder-Kış" hareketi olarak uygulamaya hazır durumdaydılar.

şemdinli'de bir taburun kışlasında 3 tabur yerleşmişti. Aynı durum Derecik için de geçerliydi. Orada Derecik Sınır Karakolu binasından başka bir kapalı yer zaten yoktu. İdari hiçbir yokluk kimsenin umurunda bile değildi. Bu taburlar neler görüp yaşamışlardı. Kar bütün gece yağmaya devam etti. Görüş mesafesi 30-40 metreyi geçmiyordu. Hemen hemen sabaha kadar, subaylarla çeşitli konuları görüştük.

9 Mart sabahı hava gene yağışlı, görüş mesafesi çok düşüktü. Derecik Karakoluna hareket ettim. Kışladaki hoparlörden gelen sesler karşıdaki dağ yamaçlarında yankılanıyordu:

"Korku nedir bilmeyiz Biz dağların erleri Yuva yaptık göklere Baş döndüren yerlere.

Engel tanımaz aşarız Yüce engin dağları El veriri uzanırız Mor siyah bulutlara. Ben Türk komandosuyum Seni çelik pençemle ezerim Her yerde ben varım Her zaman ve her yerde hazır Daima hazır."

Derecik Karakoluna ulaşınca, karakolla Balkaya Dağları arasındaki arazide yerleşmiş olan taburları dolaşım. Yağış devam ediyordu ve siste görüş mesafesi 20-30 metre arasındaydı. Sınır hattına giderek köprü kuracağımız Hacıbey çayını gördüm. Akarsu taşmış ve civarındaki araziye, özellikle de Türkiye tarafını bataklık haline getirmişti. Suyun üzerinde durmak, yüzmek, köprü kurmak hiçbir şekilde mümkün değildi. Akarsuyun genişliği ortalama 50-60 metre iken şimdi 90-100 metreye ulaşmıştı. Görüş mesafesinin düşüklüğü hatta sağanak yağmur hareketi büyük ölçüde olumsuz etkilerdi fakat sınırın çizen bu akarsuyun herhangi bir noktasından karşıya geçmek imkansızdı. Ejder-kış, Hakurk planı şöyleydi. Tugayın her taburundaki özel dağ komandolarından oluşan ikişer tim, toplam 200 asker, Binbaşı Mehmet Emin komutasında, karanlıkta önce Hacıbey sonra 25 kilometre ilerde Irak topraklarındaki Ba-razgir çayını iki ayrı noktadan geçecek; 46 kilometrelik gece yürüyüşü ile "U" şeklindeki Hakurk kampının açık ağzında girişi koruyan Dalya Tepedeki PKK'nın emniyet karakolunu ortadan kaldıracaktı. Tugayın bu özel görev kuvveti, Dalya Tepe ve civarının emniyetini alınca; şemdinli'de bulunan üç Dağ ve Komando Taburu, toplam 3.000 asker 30 dakikalık uçuş mesafesinden helikopterlerle Dalya Tepe bölgesine indirilecekti. İnen iki tabur kampın girişindeki çelik köprüye ilave olarak lastik botlar ve havai hatlar kullanarak güneyden Hakurk vadisinin içine girecek, diğer tabur Irak-İran sınırında Hakurk'un doğu kanadını oluşturan 3.000 metrenin üzerinde uzunluğu 25 kilometreyi bulan dağların geçitlerini kapatacaktı.

Tugayın Özel Görev Kuvveti'nin Hacıbey Çayını geçtiği gece, bir dağ ve komando taburu ile Jandarma Komando Taburu da kurulacak köprüden Irak'a geçerek, doğu istikametinde ilerleyip, Hakurk'un Irak tarafındaki dağları tutacaklardı.

Helikopterlerin şemdinli'deki taburları Dalya Tepeye taşımaları bitince, Derecik'te bulunan 5nci Dağ ve Komando Taburu da havadan Dalya Tepe ile İran

sınırı arasında kalan dağların üzerine indirilecek, böylece Hakurk'un girişi ile İran arasında kalan 20 kilometrelik dağlık alan da geçitlerden kapatılacaktı. Türkiye ile Hakurk arasında, çukur bir kesimde bulunan ve PKK'lı-ların Hakurk'dan çıktıklarında ara sıra kullandıkları, Gasto-Ari bölgesinde de Jandarma Özel Harekat Grubu aynı gece pusu mevzilerini işgal edecekti. Ejder-Kış planının pratik amacı şuydu:

288 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

Üç tarafı dağlarla çevrili ve açık ağzı güney Irak'a dönük, içinde boydan boya 20 kilometrelik derin bir vadi bulunan "U" şeklindeki Ha-kurk kampının açık ağzından kama gibi girip, vadinin içini Türkiye istikametinde, kuzeye doğru temizlemek; kaçmaya kalkışanları doğuda İran, batıda Irak topraklarında iki metreye yakın karla kaplı yüksek dağ geçitlerinde karşılamaktı. "U" nun dip, yani kapalı kısmında 2801 rakımlı tepeyle birlikte Türkiye arazisi başlıyordu. Bu bölgede de bir piyade taburunun timleri mevzilerde bekleyecekti. Çok zorda kalınca öncelikte İran'a daha sonrada batıdaki Irak topraklarına geçmek için her şeyi göze alacaklarını değerlendiriyorduk.

Derecik karakolunda PTT hattı yoktu. İrtibatları telsiz ve Semaçla (bir nevi faks) Tugay üzerinden sağlayabiliyorduk. Bu bölgelerin rakımı alçak olduğundan yağmur diğer yerlerde kar yağışı devam ediyordu. Biz Türk-İran-Irak topraklarının birleşim yerindeydik ama diğer bölgelerde de hava koşulları kötüydü. 24 saat sonra Çelik-1 (genel operasyonun) başlaması gerekiyordu. Bizim için en büyük engel yatağından taşmış deli gibi akan bir akarsuyun bulunması ve burayı 2.000 askerle geçmekti. Bu engel olmasa, Derecik'teki Taburlarla karadan Hakurk'a taarruz eder, havadan gelecek taburları da koşullar uygun olduğu bir tarihte harekate katılabilirdik.

9 Mart gecesi, bütün bölgelerde hava koşulları kötü olduğundan Çelik-1'in uygulanmasının ikinci bir emre kadar ertelendiğini bildiren bir mesaj aldık. Sanki gökyüzü delinmişti. Sekiz gün aralıksız gece ve gündüz yağışlar devam etti. Bir ara şemdinli'de bulunan taburların yanına gittim ve Derecik'e döndüm. Akarsuyun durumunu her gün takip ettik.

Sınır hattında durmak, yarış atlarının koşu başlangıç çizgisinde durmasına benzer. Bir an önce koşunun başlaması için sabırsızlanılır. Gerçi bu güne kadar Hakkari'deki kuvvetler muhtelif çapta birliklerle 18 ay zarfında 20 kez Kuzey Irak'a girip çıkmışlardı. Baskın ilkesi olarak biz aynı gece yaklaşır ve sınırı geçeriz. Herkes de buna alışıktı. "İlk hasım doğadır. Bir ordu önce doğayı yenmelidir" sözü, savaş sanatının bu gezegende değeri hiçbir zaman değişmeyecek altından kılıcı gibi başımızın üzerinde asılı duruyordu.

Muharebelerin askerlere kazandırdığı ilk ve en kıymetli yetenek, onları diğer insanlardan daha çok dayanıldı hale getirmesidir. Aklen, ruhen ve bedenen kazanılan güç ile, ölüm kıyısından defalarca geçmiş olmak, askerleri sabırsız yapar. Ama ne olursa olsun, her şeye karşı da azami tahammül ve dayanıklılık sağlar.

1995 Dönemi 289

Bulunduğum şemdinli'nin Derecik bölgesi, Türkiye-Irak normal sınır çizgisinden birden bire Irak topraklarına dil ucu gibi 30 kilometre giren bir yerdi. Daha batıdaki sınır hatlından Irak topraklarına girildiğinde, Derecik hizasına gelebilmek için Irak içinde 30-35 kilometre güneye doğru ilerlemek gerekiyordu. Gece subaylarla, gündüz birlikleri dolaşıp askerlerle görüştüm. Herkesin morali tamdı. Kimsenin hava koşullarının bir an önce düzelmesi dışında bir dileği yoktu. Bir gece karanlık süresinde kendi imkanlarıyla iki akarsuyu aşır 46 kilometre yürüyecek ve Hakurk'un girişini kontrol altına alıp havadan gelecek komando taburlarını burada kabul edecek olan 200 askerden oluşan Tugay Özel Görev Kuvveti ile görüştüm. "Harekat planının tam ve zamanında yürüyebilmesinin, kendilerine verilen bu ağır görevin yerine getirilmesiyle mümkün olabileceğini, hesaplanamayan başka sürprizlerle de karşılaşabileceklerini ama bu güne kadar her şeyi, insan aklının alamayacağı ihtişamla yerine getirdiklerinden bu görevden en küçük bir endişe duymadığımı" söyledim. "Sizi buradan bırakacağım ve bir dalgıç gibi 46 kilometre suyun altından gidip sonra aniden yüzeye çıkarak Hakurk'un ileri karakolu gibi, kampın girişindeki Dalya Tepedekilere dünyanın kaç bucak olduğunu göstereceksiniz. Hepiniz deli fişek, gözünü budaktan esirgemeyen çocuklarsınız. Başınızda bulunacak olan Binbaşı Mehmet Emin bu

işlerin ustasıdır. Gidin; hepsinin paçavrasını çıkarıp, ocaklarına incir ağacı dikin. Size yakışan budur. Hepinizi kucaklıyorum" dedim.

Derecik Karakolu binasını da kullanan Piyade Taburunun ses yayın cihazları belli aralıklarla marşlar çaldı. Vazgeçtim başka taraflardan, Türkiye'nin en güneydeki bu köşesinde bir karakol civarında 2000 komando, Şemdinli'deki küçük bir kışlaya da 3000 komando bir haftaya yakın süredir, çelik çomak oynamaya mı gelmişlerdi? Çoktan sağır sultanın bile haberi olmuştu. Ne yapacağımızı tahmin ederlerdi de; nasıl yapacağımız onların aklının alabileceği şeyler değildi.

Derecik'e yağmur ve kar şeklindeki yağışlar, Hakurk'a yoğun kar olarak ve tipi şeklinde düştü. Bir hafta boyunca herkes silah ve mühimmatına bakım yaparak onları ıslaklık, nem ve rutubetten korudu. Subay ve astsubaylar Ejder Planında kendilerine düşen görevleri daha iyi nasıl yerine getirebileceklerini kendi aralarında görüştüler. Askerler, Derecik'te devamlı kaldıklarından, piyade taburunun askerlerinin yanlarında bulunan müzik aletlerinden istifade ederek gruplar halinde türküler söylediler. Her zaman ceplerinde taşıdıkları not def-290 Unutulanlar Dışında Yen! BİR Şey Yok terlerine duygu ve düşüncelerini yazdılar. Aralarında dolaşırken zaman zaman da benin dinlediğim türküler:

"Oy miralay miralay askerin alay alay
Al kızları askere askerlik olsun kolay
Ben başıma koyamam bir alayın fesini
İşittikçe duramam nazlı yarin sesini.
Ustam nasıl kondurdun kaş başına binayı Zindan ettin başıma ha bu yalan dünyayı
Ben başıma koyamam bu kavukları Pencereden bakıyor peygamber tavukları."

"Hayda aman da hayda aman Kerimoğlu 'nun sandalı da sandah Vurulmuş da kanıyor
Kerimoğlu 'nun Her yanı da her yanı.
Hayda ülen de hayda ülen şu dağlarda geyik kalmadı Oyna ülen kör arabım sen oyna
Senden başka yiğit kalmadı."

"Kalenin dibinde bir taş alaydım
Gelene gidene yoldaş olaydım
Bacısı güzele kardeş olaydım
Kalk gidelim meyhana hana hana
Baba, gönlüm eğlensin
Yarın hakkın divanında doğru söylensin.

"Aman dayleryol verin a tçyler Ben sılama varayım
1995 Dönemi 291
ff
Sılam yeşil yaprak açmış Ben nasıl dayanayım."

"Allı turnam bizim ele varırsan
şeker söyle kaymak söyle bal söyle
Ah gülüm kırıldı kolum yar tutmuyor elim
Turnalar hey
Eğer bizden sual eden olursa
Selam götür sevgilimin diyarına
Üzülmesin ağlamasın belki gelirim yarına."

"Senden ayrı geçen günler
Ha bu gün ha yarın biter
Omzumda bunca yük var
Biri iner biri biner.
Sen her gece rüyamda gelip bana ağlıyorsun
Kimbihir kimden beni sorup haber alıyorsun
Hava nasıl oralarda üşüyor musun
Kar yağıyor saçlarıma biliyor musun.
Bildiğim pek çok doğru var
Gittiğim tek bir yolum var
Şu yürekte kaç yangın var

Biri söner biri yanar.

Sen her gece rüyamda gelip bana ağhyorsun

Bense bir türkü tutturmuş

Gece gündüz söyleyip duruyorum.

Hava nasıl oralarda üşüyor musun

Kar yağıyor saçlarıma biliyor musun. "

292 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

Bölük Komutanı Yüzbaşı Yıldırnn'a Hacıbey Çayı üzerinde köprüyü kurması emrini verdim. Akarsuyun hızı dağlardan gelen sellerden farksızdı. Fiber botlar yan yana getirilerek kurulan alüminyum köprünün değil kurulması, botları yan yana tutmak bile çok zor görünüyordu. İstihbarat Şube Müdürü Yüzbaşı Güngör'le birlikte köprünün kurulma çalışmalarını izledim. İstihkam Bölüğü başlarında bölük komutanı olmak üzere bütün subay, astsubay ve askerleriyle olağanüstü bir gayret, insanların havsalaralarının alamayacağı fikir ve teknikler yaratarak hava kararmadan önce köprüyü inşa ettiler. Döndük.

18 Mart sabahı akarsuyun köprüyü parçaladığı haberini verdiler. Hakkari'den tahrip olan malzemelerin yerine yenileri yüklendi ve geldi. Köprü yeniden kuruldu. Bu böyle devam edemezdi. Dağ ve Komando Tugayı Çelik-1 Harekatına katılacak altı tugaydan en uzaktaki birlikti. Bize en yakın olanlar da Çukurca bölgesinden normal karadan sınırı geçecekti. Aramızdaki mesafe de 140 kilometreydi. Yani zaman ve saat koordinesi artık anlamsızdı. 10 gündür buraya kimse gelip gidememişti. 18 Mart gecesi, gerekçelerini belirterek; "19-20 Mart 1995'te havanın kararmasıyla birlikte Ejder'i uygulayacağımızı" belirten mesajı ilgili karargahlara çekti.

Biz gene dağılım olarak geniş alanlardaydık. Peki, avucumuzun içinden daha iyi bildiğimiz o küçük Çukurca'nın içindeki kışla ve civarındaki iki tugay kadar kuvvetin durumu neydi?

19 Mart hava kararırken önce Tugay Özel Görev Kuvveti, daha sonra da plandaki sıralarına uygun olarak Hakurk'a yaklaşacak komando taburları Irak topraklarına girmeye başladılar.

Aynı gece Derecik Piyade Tabımı da Balkaya Dağları batısından Me-zi Karyaderi kampının güneyine yaklaşacak şekilde Hakurk'tan 90 derece farklı bir istikametten Kuzey Irak'a girdi.

Tugay Özel Görev Kuvveti 20 Mart saat 05:30'da Hakurk'un girişini tutan PKK unsurlarını dağıtarak Dalya Tepeyi kontrol altına aldı vı- şemdinli'de bulunan 2000 dağ komandosunun Dalya Tepeye taşınması saat 14:00'da bitti. Helikopterler daha sonra Derecik'teki 700 komandoyu Dalya Tepe ile İran sınırındaki araziye indirdi.

Köprüden geçip bütün gece karadan hareketle Hakurk'un batı kanadını meydana getiren dağ silsilesine tırmanmaya devam eden 3ncü Dağ Komando ve Jandarma Komando Taburlarından 3ncü Tabur saat 09:30 \la ilerleme istikametinde Hakurk'un ağzını kontrol eden başka bir PKK grubu ile çarpışmaya girdi ve iki saat süren bir çatışmadan sonra PKK grubunun büyük kısmını yok etti.

1995 Dönemi 293

Havanın kararmasından kısa bir süre sonra bir grup PKK'lı Baraz-gir suyunun üstünde kurulu olan, İngiliz üretimi malzemelerden yapılı, kampın içinde girmeyi sağlayan çelik köprüden bizim olduğumuz tarafa geçmeye çalışarak dışarı kaçmaya kalkıştı. Btı kesimde bulunan İnci Dağ ve Komando Taburu köprüyü geçmelerine fırsat vermedi.

Dalya tepenin oldukça güneyinde bulunan Talabani'ye ait köylerde kontrol yaparken 2nci tabur bölük komutanlarından Yüzbaşı İl> rahim, evlerin yakınlarında bulunan hayvan gübrelerinin altından çıkarılan çuvalara doldurulmuş patlayıcıların katırlara yüklenmesi sırasında yaralandı.

Çelik-1 Harekatına katılan diğer birlikler de 20 Mart 1995 günü Çukurca doğusu ve şırnak'lan Kuzey Irak'a girmeye başladılar.

21 Mart'ta havanın aydınlarım asıyla birlikte, üç dağ ve komando taburu; çelik köprü, PKK'nın yaptığı asma köprüler, bizim kurduğumuz hava hatları ve yanımızda getirdiğimiz lastik botları kullanarak Barazgir suyunu geçip Hakurk'un içine girmeye başladı.

Kampın içinden kuzeye 'U'nun kapalı ağzına doğru ilerlerken, onlarca derenin de mutlaka tedbir alınarak geçilmesi gerekiyordu. Çevresindeki rakımı 3000 metrenin

üzerinde dağlarla kaplı olan Hakurk'un ortasında kuzey-güney istikametinde 20 km akarak çelik köprüde Barazgir suyuna bağlanan akarsu ve vadi, tamamen kar altındaki bölgede havadan ve karadan siyah bir çizgi görünümündeydi.

. 1. ve 4. Taburlar vadi tabanı ve hemen iki yanlarından, 2. Tabur Türk İran sınırını meydana getiren Drav Dağındaki iki metreye varan karların üzerinden, görenlerin gözlerinin gördüğünü beyinlerinin kabul edemeyeceği insan üstü akıl almaz bir tempoyla kuzeye doğru ilerleyişlerini sürdürdüler.

3. Dağ ve Komando Taburu ile jandarma komando taburları kampın batısındaki dağlara tırmanmaya devam ettiler.

5. Dağ ve Komando Taburu da indirildiği yerden İran sınırına doğru yaklaşmasını sürdürdü.

Derecik'ten batıya, Mezi kampı istikametinde ilerleyen Piyade Taburu kontrol ettiği arazide aramalarına devam etti.

Ejder-kış Karekatı 37 gün sürdü. Bu süre içerisinde zaman zaman olmak üzere 14 gün kar ve karla karışık yağının" yağdı.

268 tane depo, sığınak ve yer altı gömüsü bulundu. Hastaneler, mahkemeler, çamaşırhaneler, yatakhaneler, dershaneler, araçlar ve katırlar için bile kapalı garaj ve ahırlarla, Hakurk'ta yok yoktu. Vadinin içerisinde Irak-İran savaşından kalma tahrip edilmiş askeri araçlar ve

294 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

konaklama tesisleri vardı. Aynı savaşta, burada dört İran tugayı ile u Irak tümeni çarpışmıştı. Kampın girişindeki çelik köprüden sonra Türk sınırına en yakın yer olan Durcan vadisine kadar uzanan 20 kilometre mesafede iki beton köprü daha vardı. Durcan vadisinin üstünde kayalık ve karların arasında bir Türk savaş uçağının enkazı bulundu. İnci Dağ ve Komando Tabur Komutanı Binbaşı Vahap bu uçağın üzerindeki ay yıldızları sildi.

Kampın ağzındaki Dalya Tepe'den başlamak üzere İran sınırına kadar 25 kilometreye kadar olan hat ve arazi klasik birlikler tarafından hazırlanmış personel ve silah mevzileriyle kaplıydı. En kötüsü bu bölgede karşımıza araziye gömülü binlerce mayın çıktı. 5nci Dağ ve Komando Taburu da bu alana bir iz takip ederek girdi. Fakat tabur bölgeye yayılmaya kalkınca kendisini konvansiyonel bir savaşta savunma mevzileri etrafına çepeçevre döşenmiş mayın tarlalarıyla kuşatılmış buldu. Sayıları o kadar çoktu ki, tek tek bulup tahrip etmek mümkün değildi. Bu istikamette bir şey olmadığı anlaşıncı taburu bulunduğu yerlerden cımbızla çeker gibi helikopterlerle alıp Mezi istikametinde ilerleyen piyade taburunun bölgesini takviyeye verdik.

Hakurk; kapladığı alan, coğrafi özelliklerinin sertliği, 20 kilometrelik ana vadiye yanlardan bağlanan yüzlerce derin çukurlarla, Hakkari'yi Irak ve İran'dan kuşatmış olan tüm PKK kamplarını içine alır da artardı bile.

Biz Kuzey Irak'a geçmeden dört gün önce 200 kişilik PKK grubu buradan batı istikametinde ayrılmıştı. Kamptakilerin genel bir harekattan haberleri vardı ama Hakurk'a kış koşullarında gelineceğini hiç düşünmemişlerdi. Ayrılan 200 kişilik grup da bu nedenle batıdaki kampları desteklemeye gitmişti.

Hakurk'un içindeki 9'lu, 11'li ve 24'li PKK unsurları bulundu. En büyüğü olup da kaç kaç kuzeye doğru gidip çaresiz kalınca kendini İran tarafındaki karlı dağlara atan 62 kişilik PKK grubu İran'daki Zagros kampına giderken, yürüyüş kolunda ve karların üzerinde, kara şahinlerden önlerine atlayan komando timleri ile kobralara yakalandılar.

Ölen PKK'lılardan biri doktordu. Çok ayrıntılı olarak tuttuğu kalın bir günlüğü vardı. Van Devlet Hastanesinin kadrolu doktoruydu. Tugay vasıtasıyla Van'a bir telgraf çektirip, "adı, soyadı şu olan doktorunuz halen nerede" diye sordurttum. Van Devlet Hastanesi Baştabipliğinden cevap geldi: "Doktorumuz falanca, Temmuz 1993'den beri iş yerine gelmemektedir." (İşte bu kadar basitti.)

1995 Dönemi 295

37 gün herkes kumanya yedi. Kumanya ne kadar besleyici olursa olsun hiç değilse haftada birkaç kere sıcak yemek yemek bedenin doğal ihtiyacıdır. PKK'nın kazanı, çanağı, çömleği boklu. Onlarca ton un, yağ, pirinç, bulgur ve akla gelebilecek her türlü erzak da bulunmuştu. Komandolar PKK kamplarında PKK erzaklarını pişirip sıcak yemek ihtiyaçlarını karşıladılar.

Kampın vadilerinden akan derelerden birinin kenarında montumu ve fanılamı çıkınp, havluyu ıslatır? k vücudumun üst kısmını siliyor-dum. Arkama döndüğümde

emir astsubayıyla yanındaki bir subayın başlarını eymiş bütün dikkatleriyle benim fanilama baktıklarını gördüm.

- Ne var?

Önce cevap vermediler, sonra kem küm ettiler ve:

- Komutanım böcek var.

- Varsa kovun. Ne var bunda?

- Komutanım bunlar kovulmayla gitmez. Baktım. Bunlar bitti.

- Oğlum, kibar konuşacağız diye, bite böcek diyorsunuz. Tugay komutanını bile bitler sardığına göre, varın siz askerleri düşünün.

Biraz düşündüm. En son 13 gün önce Derecik Karakolunda hem banyo hem de tuvalet olarak kullanılan bir yerde duş almışım. Toprak, ter, silah ve mermi yağlan, depolardan çıkan malzemelere temas, çeşitli şeyleri tutma, dokunma ve bütün bunları sürekli yapınca bitler de muharebenin bir parçası olarak yerlerini alıyordu.

Harekat süresindeki 37 günün baştan 26'sında bizim bölgeye bir tek canlı kul gelmedi.

268 depodan çıkarılan ağır silah ve hafif silahların hepsini, tonlarca mühimmatın ancak bir bölümünü Derecik bölgesine taşıdık. Geri kalanlar ile tonlarca erzakı bulundukları yerde tahrip ettik. Mevcut tesisler ve özellikle mağaraları çökerttik. Kampa girme için kullanılan çelik köprü ile kuzeydeki iki beton köprüyü tahrip edip işe yaramaz hale getirdik. Her şeyi satan kim olduğu belirsiz tüccarlar, Baraz-gir çayının üstündeki çelik köprüden başlayıp üç köprüyü de kullanarak 20 kilometrelik vadiyi araçlı olarak boydan boya geçip Hakurk'a mal taşıyorlardı.

Hakurk genel bölge adıydı. Hakurk'un içinde birbirinden ayrı dokuz kamp yeri vardı. Ele geçirilen yüzlerce dokümandan biri de Hakurk'a depolanan bütün malların yerlerini, cinslerini, miktarlarını, depolandığı tarihleri, bazılarının da alım fiyatlarını gösteren, bölge-

296 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

nin lojistik sorumlusunun büyük kaim bir defterde kendi el yazısı ile tuttuğu envanterdi. Bu dokümana şöyle hızla göz gezdiren mücadelenin bu boyutundan habersiz asker veya sivil bir kişinin dudakları birkaç dakikada uçuklardı.

Hakurk'ta 'Azem' kod adlı, PKK'nın metropol timi bomba uzmanı bir militan yakalandı. Bu militan sıradan biri değildi. İstanbul'dan örgüte katılmıştı.

PKK'nın Yunanistan ve Balkanlardan başlayarak, bütün Avrupa ülkelerindeki bütün faaliyetlerini; kamp, dernek, bürolar, şehirler, mahalleler, isimler, apartman ve telefon numaraları, araç plakaları, modelleri, renkleri dahil, akla gelebilecek her şeyi biliyordu. İstanbul içinde PKK'nın diğer örgütlerle olan çalışmalarına, hürâ yapılarına, şahıslar dahil, tam hakimdi. PKK'nın Yunanistan ve Hollan-da'daki kamplarının içlerini de krokiler halinde çizdi. İstanbul ve yurt dışında dönen bütün dolapları en açık şekliyle, içtenlikle anlattı.

Yakalanmadan bir gece önce kayalıkların arasında bir yarıktaki saklanmış haldeyken askerlerinizden biri sırtıma basıp geçti diye ilginç bir şey söyledi.

14 sayfalık ifadesi bütün makamlara hemen gönderildi ve kendisi de İstanbul'daki çalışmalara faydalı olması için İstanbul İl Jandarma Alay Komutanlığı'na sevk edildi.

Hakurk'tan Derecik Karakoluna döndüğüm bir gün harekat merkezi diye

kullandığımız bir odadaki subaylar:

- Komutanım televizyon kanallarından bazıları haberlerde sizden bahsediyor, dediler.

- Konu neymiş?

- Sizin PKK'nın 5. Kongresinin ne zaman ve nerede yapıldığını söylemedikleri için MiT'in ilgilisine kızdığınızı anlatıyorlar.

- MiT'in ilgisi durumun nasıl geliştiğini oradakilere anlattı. İstihbarat teşkilatının işlevinde bir noksanlık görülüyor da akabinde ne oldu? İki aya yakın zaman geçtikten sonra bunu kim ortaya çıkarıyor? Ve tam harekatın ortasında. O salonda bulunanlardan biri yaptı bunu.

Bir saati geçmedi ara haberlerde üç TV kanalı, gene aynı şeyleri heyecanlı bir ses tonu ile verdiler. Özetle şu deniliyordu: "Hakkari Dağ ve Komando Tugay Komutanı Osman Pamukoğlu Paşa, "neden zamanında bize haber vermediniz. Biz

gider, onların bulundukları yeri cehenneme çevirir, işlerini bitirirdik' dedi ve çok öfkelenildi".

Nerede, ne zaman söylendiği yoktu. Hiç kimse bana böyle bir şey var mı, yok mu, doğru mu, yanlış mı diye ne sordu, ne de aradı.

Derecik Piyade Taburu ve sonradan aynı bölgeye gönderilen 5. Dağ

1995 DÖNEMİ 297

ve Komando Taburu da Mezi kampı altı hizalarında çatışmaya girip bu bölgedeki 25-30 kişilik bir PKK grubunu yok ettiler. Bu bölgede bir gece küçük dağ çadırının alunda sağanak yağmurdan korunma-" ya çalışan Piyade Tabur Komutanı Kurmay Yarbay Ali kısa bir süre orada değilken, yakın mesafeden, hedefi bilinçli olarak seçen bir roket, çadırı ve içindeki arka çantasını yok etti.

PKK'da yıllarca bulunmuş ve teslim olmuş eski militanlardan biri, 20 Mart sabahı Hakurk'un girişindeki Dalya Tepede bulunan PKK ileri karakoluna Tugay Özel Görev Kuvvetinin saldırısını hayranlık ve heyecan dolu ruh haliyle şöyle anlattı:

"Sabahın alaca karanlığında vadideki sislerin arasından çıkan kara kara insanlar bulunduğumuz tepelere öyle bir çıktılar ki, sanki suratımıza şiddetli bir kamçı yemiştik. Sonradan binbaşısı olduğunu öğrendiğimiz subay kayalıklardan uçar gibi üzerimize geldi. Hepimiz şok olduk. Eğer PKK'da şu gördüvümüz T.C. askerleri gibi adamlardan 400-500 kişi olabilse, her şey çok daha farklı olurdu."

Bir grup subayla görüşürken: "Size yalın ve net bir soru soracağım. Bütün kampları biliyorsunuz ve büyük bir tecrübeye sahipsiniz. Size 30.000 asker ve bir ay süre versem, Hakurk'da da 5000 PKK militanı saklanmış olsa; bu kuvvetle 30 günlük sürede kaç PKK'lıyı bulup çıkarabilirsiniz?" diye sordum. Çok fazla düşünmeden cevap verdiler: "En fazla 2500-3000 olabilir komutanım."

16 Nisan gecesi tabur komutanlarına, bulundukları mevkilerden yaya olarak Irak arazisini geçip, Hacıbey Çayı üzerinde kurduğumuz köprüyü kullanarak Türk topraklarına dönün emrini verdim.

37 gün sonra, 17 Nisan günü saat 15:30'dan itibaren 1., 2., 3. ve 4. Dağ ve Komando Taburlarının öncüleri, Hacıbey Çayı'nı Irak tarafından gören sırtların üzerinde öyle bir duruş ve tavırla göründüler ki; bir generalin meslek yaşamında bunun ötesinde duyabileceği başka hiçbir haz ve gurur olamazdı.

"Köprünün Irak tarafındaki ayağında durarak tugayın bütün askerlerinin geçişlerini tek tek izledim. 8-10 askerden birinde dalların ucuna taktıklara Türk Bayrağı vardı. Ceketleri parçalandığından hemen hemen hepsi haki fanilahydı. Çok büyük enerji sarf ettikleri ve uyku diye bir şey olmadığından herkesin çok kilo kaybettiği ayan beyan ortadaydı. Fakat köprüye geliş ve önümden geçişlerindeki hal ve tavırları sanki harekate yeni başlıyormuşuz gibiydi.

18 Nisan 1995 günü sabahtan itibaren, harekate katılan bütün taburlar fasılalarla motorlu olarak Derecik bölgesinden ayrıldılar.

298 Unutulanlar Dişinda Yeni Bir Şey Yok

Ejder-Kış bitmişti.

Harekatın ilk günü Hakurk'a yaklaşırken iki şehit vermiştik. Harekat boyunca 134 PKK'lı ölü ele geçirildi. Hakurk'ta bulunan her 10 silahtan biri, her 1.000 mermiden biri, her 100 mayından biri sadece bir kişiyi öldürse bu, binlerce insanın ölmesi demekti. (Bir mayın bile birkaç kişiyi öldürmeye veya yaralamaya yeter.)

Ele geçen 166 tip ve çeşitteki malzemenin genel dökümü:

1. Yeralü deposu	268 adet
2. Piyade Tüfeği	229 adet
(kaleşnikof, kanas, mavzer, M-16, dihratiof, G-1, siminof, G-3 ve 417 yedek şarjör)	
3. Makineli-otomatik tüfek (BKC, Arabiki, MG-3)	40 adet
4. Uçaksavar/tanksavar	16 adet
5. Roketatar (RPG 7-9-11-18)	53 adet
6. Havan	15 adet
7. El bombası	2446 adet
8. Hafif silah mühimmatı	430.501 adet
9. Roket mühimmatı	1731 adet
10. Havan mühimmatı	3475 adet

11. Mayın	2336
adet	
12. Patlayıcı	225 kilogram
13. Telsiz	13
adet	
14. Gece görüş cihazı	8 adet
15. Teçhizat	445.190 parça
16. Erzak	86.022

kg Hakurk/ Ejder-Kış Harekatına kaılan Hakkarî birlikleri kışla ve üslerine döndüklerinde; Çelik-1 'in Çukurca bölgesindeki operasyonu, Çukurca doğusunda devam ediyordu. Henüz Çukurca batısındaki Me-zî ve Karyaderî kampına hareket başlanmamıştı. Bizden 15 gün sonra da 2 Mayıs'ta Çukurca altı ve diğer bölgelerdeki Çelik-1 sona erdi.

Birlik komutanlarını topladım. İdari hazırlıkları ağırlığı tugayda ve kışlalarda olan bu hareketin mecburen getirdiği bazı tertiplenmelerden hemen çıkıp eski düzenimize geçmemiz gerekiyordu. "Kışlaları, karakolları hızla tertipleysin, düzenleyin ve idari işlerin getirdiği yığılmaları yok edin. En kısa zamanda yazlık konuşlanmaya geçmeliyiz. Kuzey Irak'ta ne oldu, ne bitti bunu zaman gösterecek. İran kamplarında ne olup bitiyor ona bakmalıyız. O kamplardan Irak'a gruplar da gelebilir. Mayıs'm ortalarına geliyoruz. Her duruma hazır olmalıyız" emrini verdim.

Hakurk dönüşünden birkaç gün sonra, Harekat Şube Müdürü Ferhan:

1995 Dönemi 299

- Komutanım Genelkurmay'dan telefon ettiler. PKK'nın Hakurk'ta ölü ele geçirdiğimiz doktorunun resmini istediler.
- Ölmüş bir adamın resmini ne yapacaklar? Anlamsız şeylerle uğraşmasınlar, kim telefon ettiyse söyle ona.
- Genelkurmay Başkanı İsmail Hakkı Karadayı Paşa istemiş. Resmi, Cumhurbaşkanı'na götürüp gösterecekmiş, komutanım.
- Sizi kim aradıysa onu telefona alın.

Telefonla arayan kurmay subayla konuştum. Doğruydı. "Hakurk'ta neler oldu bitti şeytan bile akıl sır erdiremez. Onları merak etseniz anlarım da, bir şahsın resmine baksanız ne olur, bakmasanız ne olur? Peki anladım" dedim. Karargaha da: "Böyle dev bir hareketle ilgili ölü bir PKK'lı resmi çok komik olur. O resmi hareketin diğer 4-5 resmiyle destekleyin de, hiç değilse bir şeye benzesin" emrini verdim.

İki gün sonra aynı kurmay subay aradı ve: "Komutanım resimleri sayın Genelkurmay Başkanı'na arz ettim. Resimlerden birinde bir grup askerin arasındaki; 'güneş gözlüklü olan kim' diye bana sordu. Ben de o Osman Paşa komutanım deyince; 'Allah Allah Osman Paşa'nın orada ne işi var' dedi. Ben de kendilerine; 'Komutanım, Osman Paşa askerin başından bir saat bile ayrılmaz. Ben onun geçen seneki kur-maylarındanım. Devamlı, kışla, üs ve karakollarda kalır. Bugüne kadar şehirlerde onu gören olmamıştır. Ev bark tanımaz. 24 saat PKK ile yatar PKK ile kalkar. PKK dışında da hiçbir konuya ne kıymet verir, ne de umursar. Varsa yoksa PKK'dır onun işi. Osman Paşam herkese, şaşırtacak kadar inisiyatif verir, fakat çatışmalar sırasında onlarca, yüzlerce sürprizle karşılaşınca kararları bizzat kendisi verir. Manevra ve ateş desteğini şahsen düzenler. Başka türlü de olmuyor. Hatta duruma göre askerin moralini artırmak için bizzat çatışmaya girer. Ve bütün bunları, askerler, halk ve PKK'lılar hepsi bilir' dedim. Bunun üzerine Genelkurmay Başkanı, 'Osman Paşa kendini bu işe çok vermiş' dedi" diye sözlerini bitirdi.

Kendisine; "ben size ne öğrettim? Günlük konuşmalarınızı bile 'muharebe konuşması' gibi kısa ve öz yapacaksınız. Banş koşullarının bol ve sonsuz zamanında uzun lakırdılara alışanlar, günü gelince bu kötü alışkanlıklarının acısını çekip bedelini ödenmiyor mu? Sen niye bunu unutup uzun uzun konuşuyorsun?" dedim.

- Komutanım o konuşma devede tüy bile değil. Bir emriniz var mı?
- Var. Bir daha olur olmaz şeyler için buradakilere telefon edip onları meşgul etme. Kulaklarını çekerim.

Başında Hakurk Harekatı:

300 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

24 Mart 1995 Milliyet:

"Hakurk Çemberde: Şemdinli'nin Derecik köyünden sınır ötesine giren yaklaşık 10 bin dağ komandosıyla piyade birlikleri PKK'nın en büyük kampı Hakurk'a doğru ilerliyorlar. Hakurk kampına komandoların baskın düzenlediği belirtildi. Binlerce mağarayla dolu kamp çevresi ağır silahlarla dövülüyor."

"10 bin komando Hakurk'a yürüyor: En büyük PKK kampı düşmek üzere. Hakurk'un çevresine indirilen paraşütçüler, baskınlara başladılar."

24 Mart 1995 Sabah:

"Hedef Hakurk kampı: Binlerce komando PKK'nın en büyük kampına yürüyor."

25 Mart 1995 Sabah:

"Teslim oluyorlar: PKK'nın Hakurk'taki kampı da kontrol altında. Çelik-1 Harekatının en güç şartlarda sürdürüldüğü bölge ise kar kalınlığının 2 metreyi bulduğu Hakurk bölgesi."

26 Mart 1995 Sabah:

"Hakurk kampı: Türkiye-İran-Irak sınırlarının kesiştiği vahşi coğrafyadadır. Türkiye ucundaki zirveden bakınca PKK'nın ünlü Hakurk kampı aşağılarda bir kenarıyla görünür. Bu zirvedeki mevzilere yerleşen üç beş kişi Türkiye'den gelebilecek bir alayı oyalayabilir. Hatta bir süre durdurabilir de. Zirvenin hemen aşağısındaki Hakurk kampına ise bir sinek bile yaklaştırmaz."

Pazartesi gününden bu yana sürdürülen Silahlı Kuvvetlerin Irak harekatında en önemli odak noktası Hakurk.

Bu kez birliklerimizin bir kısmı havadan Hakurk'un arkasına indirildi. Irak içlerine ve dağlardaki mağaralara kaçış yolları tutuldu. Komando birlikleri yelpaze gibi yayılarak Hakurk u sardılar.

Harekat daha öncekilere göre çok daha etkili, iyi planlanmış ve baskın niteliğindedir.

Daha önceki harekatta kampta ve dolaylarında bir tek ölü PKK'hya rastlanmamıştı. Bunu da o tarihteki yazımızda belirtmiştik.

Ancak yöreyi gördüğümüz için belirtmeliyiz ki gene de PKK'hlarla sıcak temas çok zor."

28 Mart 1995 Sabah:

"Çifte kısaç: The Nevvyork Times gazetesi, Kuzey Irak harekatının Türk kamuoyunda bilinmeyen perde arkasını yazdı. Gazetenin Anka-ra'daki muhabirinin yazdığı haber şöyle: Harekattan üç hafta önce özel yetiştirilmiş Türk komando birlikleri gizlice Kuzey Irak'a sızdı."

1995 Dönemi 301

Bu birlikler PKK militanlarını arkadan çevirip kaçış yollarını kesti. Panik halindeki yüzlerce terörist kaçış yolları tutulduğu için Hakurk ve Metinan bölgelerinde kısıtıldı, çifte kıskaca alındı."

28 Mart 1995 Hürriyet:

"PKK deliğinden çıkarılıyor: Hakkari'nin Şemdinli ve Çukurca ilçelerinden girilen Hakurk, Mezi ve Şivi kamplarında aramalar sürüyor. PKK'nın en büyük kampı Hakurk'ta hakimiyeti tamamen sağlayan mehemetçik, diğer bölgelerde aramalarını sürdürüyor."

29 Mart 1995 Sabah:

"Ordu Hakurk'a girdi: Askeri yetkililer, harekat bölgesinin en doğusunda İran sınırı ile bitişik olan en yüksek dağlarla çevrili Hakurk'a giren mehemetçiğin, PKK'nın adeta 'kalesi' durumundaki bu yerleşim merkezine tamamen hakim olduğunu kaydettiler." 3 ve 7 Mayıs 1995 Meydan:

"İşte Kuzey Irak fatihleri: Hakkari Dağ ve Komando Tugayına bağlı askerlerimiz Kuzey Irak'taki PKK kamplarını yerle bir etti! Silahlı Kuvvetlerimizin Kuzey Irak'taki başarılı operasyonları sürerken Hakkari Dağ ve Komando Tugayı Hakurk'ta destan yazdı. Hakurk bölgesine yapılan Ejder harekatında komandolarımız 134 teröristi ölü 4'ünü de sağ olarak ele geçirdiler. Sağ yakalanan PKK'lılar komandolarımızın gelişi için 'ruhumuz bile duymadı' dediler. Kuzey Irak'taki Hakurk kampını darmadağın ederek PKK'ya büyük darbe indiren Dağ ve Komando Tugayının komutanı Tuğgeneral Osman Pamukoğlu'nun, bir süre önce 'Benim işim teröristleri yok etmek, leş toplamak değil. Askerlerime leş toplatmam' sözleri, halk tarafından büyük taktirle karşılanmıştı."

Ankara'dan gelen bir talimatla Çelik-1 harekatına katılan bütün birliklerin temsili gruplarının iştiraki ile Silopi'de bir tören yapmak üzere Jandarma

Asayiş Komutanlığı program hazırlayıp düzenleme yaptı. Mayıs'ın ilk haftası içinde bütün herkes gibi ben de birkaç subay, astsubay ve 20 kadar askerle, iki kara şahine binip Silopi'ye gittim.

Her seviyedeki siyasiler ve askerlerin hepsi gelmişti. Tören platformları, kürsüler, bando mızıka, konuşmalar, konuşmalar, yemekler, yüzlerde sevinç ve mutluluklar, karşılamalar, uğurlamalar.

Bize ait bölüm biter bitmez hemen helikopterlerimize atlayıp Silo-pi'den uzaklaştık. Şırnak Hakkari sınırına yaklaşıırken kötü hava koşullarından buradan geçemeyeceğimiz anlaşılmınca pilotlar önce Irak topraklarına, sonra da doğuya dönerek Çukurca istikametinden Hakkari arazisine girmeye çalışarak, uçuşa devam ettiler.

it

302 Unutulanlar Dışında Yeni BtR Şey Yok

Yanımda oturan 2. Dağ ve Komando Tabur Komutanı Yarbay Mustafa:

- Komutanım bugün çok hüznölüsünüz. Sanki tören yerinde sadece fizik olarak vardınız. Siz en kötü zamanda bile espri yaparsınız. Bir şey mi oldu? dedi.

- Mustafa, başkalarının ihtiyacı olabilir, tören lazım mı, değil mi? Faydası ne? Kime, neye yarıyor bilmiyorum. Yalnız bizim böyle şeylere ne bakacak ne de ayıracak zamanımız var. Ne demek istediğimi önümüzdeki günlerde hepimiz ve herkes görecek.

Biz Sakarya'dan, Dumlupınar'dan sonra bile tören düzenlemedik. Ne olursa olsun, karşımızdaki kim? Kargaları kovalamak kartala şeref getirmez! Büyütülecek bir şey yok. Kafamda 40 şey uçuşurken tören ruhu yaşayamam. Anladın mı şimdi?

-Çokiyi anlıyorum komutanım.

- Şimdi git pilotlara söyle. Ben Çukurca'da ineceğim. Sizler Hakkari'ye devam edin. Bu gece burada kalıp Sınır Alayındaki subaylarla bazı şeyleri görüşeceğim.

I

"Askerler vücut ve zihin olarak sertleştirilmelidir.

Ancak, keskin bakışlı, sert savaşçılar

ahim alamayacağı kadar inanılmaz

görevleri yerine getirebilirler."

Mayıs 1995 PKK eylem ve saldırıları:

6 Mayıs saat 02:00'da Çukurca Kible Tepe mevkiinde jandarma timine ateş açıldı. Bir er şehit oldu, iki er yaralandı.

11 Mayıs saat 00:30'da Şemdinli Haripesta tepede jandarma sınır timlerine ateş açıldı. Bir asteğmen, iki er şehit düştü, bir er yaralandı.

17 Mayıs saat 21:00'da Çukurca Aslankapı yol emniyeti timlerine ateş açıldı. Üç militan öldürüldü.

22 Mayıs saat 13:30'da Yüksekova Yılanlı yaylası mevkiinde bir sivil araç mayına çarptı. Bir vatandaş yaralandı.

23 Mayıs saat 07:30'da Çukurca-Gerdan tepe gözetleme timine ateş açıldı. İki GKK şehit oldu. Aynı gün 23:40'da Çukurca Begzova'daki jandarma timlerine ateş açıldı.

24 Mayıs saat 17:20'de Çukurca-Uzundere köyüne silahlı saldırıda

1995 Dönemi 303

bulunuldu. Aynı gün saat 19:20'de Çukurca Köprülü emniyet timlerine ateş açıldı.

25 Mayıs saat 02:45'de Şemdinli Şapatan rölesine silahlı saldırıda bulunuldu.

28 Mayıs saat 23:50'de Şemdinli'nin İran sınırındaki Durak Karakolunun emniyet timlerine saldırıldı. Yedi asker şehit oldu, iki asker yaralandı, iki militan öldürüldü. Aynı gün gene Şemdinli Gelişen köyü yolunda bir sivil araca ateş açıldı.

29 Mayıs saat 18:45'de Çukurca Çayırılı Sınır Karakoluna silahlı saldırı yapıldı.

"Bu ne bitmez yolmuş deme, bitmedik yol yok. Bu aşılmaz dağımş deme, aşılmadık dağ yok."

5 Mayıs 1995 gecesi karargahın ilgili subaylarına aşağıdaki emirleri verdim.

1. İran'la bizim sınırlarımızı çizen Şehidan Dağı'nın hemen doğusunda İran topraklarında bulunan PKK'nın Jerma-Betkar kampında bir tabur kadar militan var. Bu taburu, bölükler halinde eylem bölgelerine dağılmadan önce bulunduğu yerde yok etmezsek; Yüksekova ile Şemdinli'nin İran ve Irak'la bağlantılı bölgelerinde çok can yanar ve çok kayıp veririz. İran'ın sınır köy ve karakolları buraya

onlarca kilometre uzaklıkta, akşam karanlığı ile sabahın alacası arasında işi bitirmiş olacağız. Dikkatinizi buraya toplayın, bilgileri detaylandırın, taslak planı çatıp, hemen onay için üst kademelere göndereceğiz.

2. Şemdinli'deki 3. Dağ ve Komando Taburu bu yıl, Şemdinli ile Derecik arasındaki Ortaklar Jandarma Karakolu bölgesinde üs kuracak. Bunu hem daha sonraki operasyonlar için, hem de coğrafyanın farklı bir şekilde kullanılması için düşünüyorum. Ayrıca, o bölgeyi gözüm tutmuyor. Tabur Komutanı Reha'ya emir vereceğim. Siz ve Tabur Komutanı Ortaklar Karakoluna gidip uygun yeri seçin. Ben de bölgede keşif yapacağım. 3ncü Dağ ve Komando Taburu büyük sebep olmazsa en geç Haziran başında o bölgede konuşlanacak.

3. Dağlıca'da bir piyade taburu, Yüksekova Karacadağ kuzeyinde başka bir piyade taburu tertiplenecek. Şemdinli kuzey doğusundaki piyade taburundan bir bölük İran sınırındaki Durak Karakolu'na alınacak.

304 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

4. Çukurca doğusundaki Pirinçeken ve Hakan Tepe Sınır Karakolları binalarından çıkıp, birleşik bir güç halinde hemen arkalarındaki Çilekli ve Dağbaşı tepelerinde sahra düzeninde tertiplenip nievzi-lenecekler. Onların hemen arkasında bulunan Uzundere köyü bölgesinde de 5. Dağ ve Komando Taburu bulunacak. Hakan Tepe ve Pirinçeken Karakollarının tertipleneceği tepeleri Tugayın havan ve dağ toplarıyla destekleyeceğiz. Ben Çukurca Sınır Alay ve Tabur Komutanlarına emir verdim. Sizin de bilginiz olsun ve karargah olarak gerekli yardımları sağlayın.

5. Ve bir vefa borcumuz var. Milleti millet yapan dil, gelenek, kültür, siyasi birlik, vatan gibi öğelerin içinde en önemlisi vatandır. Neden mi? Çünkü vatan obuadan, diğerlerini korumak ve devam ettirmek çok zordur. Onun için 'vatanımız' diye bu dağlarda gözlerini kırpmadan ölüme giden çocuklar için bu dağların tepesine, onların hatırasına bir anıt yapacağız. Mutlaka bütün anıtlar önemlidir. Fakat burası benim vatanımdır dedikleri yerde şehit olanlar için yapılan anıtın bambaşka anlamı ve ruhu olacaktır. Çanakkale'nin anıtlarını Gelibolu yarımadasına değil de, ülkenin herhangi bir yerinde yapsanız; aynı doğallığı, aynı etkiyi, isterseniz altından yapıp pırlantalarla donatın, sağlaması mümkün mü? Hayır. Bizim anıtımı. İran ve Irak topraklarının içine at başı gibi girmiş olan Hakkari dağları üstünde olacak.

Birliklerden bir mimar asteğmen bulun. Gelibolu ve İstanbul'da çalışsın. Tasarım ve projeyi hazırlayarak gelsin görüşelim. İnşasına hemen başlayacağız.

"iyi bir liderin efsanevi özellikleri olmalıdır. Silahları çok yazar ve konuşurlar da ilham üzerinde pek durmazlar. İlhamın gücü esas silahtır. Zafer makinelerden daha çok ruhların bakımına dayanır."

PKK'nın Jerma-Bektar kampı Türkiye-İran siyasi hududunun tam zirvesinden geçtiği; 3500 metre yüksekliğinde, kuzey güney istikametinde boyu 20 kilometre olan Şehidan Dağı'nın içinde, bir avuç kadar yerdi. Müsterek sınırdan da sekiz kilometre uzaktaydı. Kampın 20 kilometre kuzeyi ve güneyinde hiçbir köy ve mezra olmadığı gibi, doğudaki en yakın köy de 12 kilometre ötedeydi. Bu mesafelerin arasını dağ bloğu doldurduğu için bir mezra bile yapılmamıştı.

1995 Dönemi 305

Jerma kampı sınırdan sekiz kilometre doğuda, İran tarafında iken, bizim Durak jandarma sınır karakolu sınırdan 12 kilometre batıda Türkiye tarafındaydı. Yani üzerinde sınır bulunan Şehidan Dağı doğu ve batıya tıpkı geniş bir teknenin gövdesi gibi öyle bir yayılmış ve o kadar dikti ki iki taraf da bu bölgeyi yerleşim olarak asırlardır düşünmemişti. Dağın içinde ve üzerinde küçük bir akarsu kenarında, Jerma ve Betkar mevkiinde sadece PKK yıllardır emniyette yaşamını sürdürüyordu. Bu mevki İran'ın da işine geliyordu. "Kuş uçmaz kervan geçmez bir dağın kuytusundan benim nasıl haberim olsun? Siz böyle bir yer biliyorsanız söyleyin, beraber bakalım" gibi kör ve sağırklar diyalogu yıllardır devam edip gidiyordu. İran kurnazdı. Türk tarafından görüşmelere katılanlar; "peki müsterek hareket yapalım" deseler; plandı, hazırlıktı, yığmaktı gibi çalışmalar sürerken, İran o kamp-takîleri bin defa oradan başka yerlere kovacaktı. Bu görüşmeler kaya balığı avlamaya benziyordu. Kayanın altını hiç terk etmeyen bu balığı avlamaya çalışan, hiçbir zaman onu tam olarak göremez. Balık oltayı yemle beraber alsa da hemen kusarak çıkarır. Sürekli oltaya vurduğu için avcınızı onu tutma arzusunun sonu gelmez. Sonuçta hava kararır, balık kayanın en

dibine karnı doymuş şekilde çekilir. Avcı da beline kadar ıslanmış, elinde içi boş kovayla, fakat avlanma hissi tatmin olmuş şekilde evine döner.

Mayıs başında Jerma-Betkar'da 358 PKK militanı toplu halde 9 sabit bina, 11 çadırda yaşamlarını sürdürüyordu. Bu ayın sonuna kalmadan, 40-50'li ve 80-100'lü gruplar halinde buralardan eylem ve saldırı mntıkalarına hareket edecekler, bir bölümü de bulunduğu yerden sınırı geçip eylemlere başlayacaktı. Faaliyet alanları ise Yüksekova güneyi ile şemdinli ilçesinin bütün alanları olacaktı. Bunları parça parça saldırı öncesi ve saldırı sırasında yakalardık ama ne olursa olsun bu gene de, onlarca, yirmilerce can almalarına mani olamazdı. Şimdi ise hepsi bir kafesin içindeydiler.

Jerma-Betkar kampına yapılacak "Yarasa Harekatı"nın planı şöyleydi. Bir üçgen kurulacaktı. Üçgenin taban şehidan Dağı'nda olacak, PKK kampı üçgenin güney ve kuzeyindeki kenarlarının birleştiği tepe noktasının içinde kalacaktı.

Kamp, şehidan Dağı'nın zirvesinden doğuya doğru dik açıyla sekiz kilometre uzakta olmasına rağmen; sınırdan itibaren üçgenin uzun olan kuzey kenarında 34 kilometre, güneydeki kenarından da 26 kilometre şehidan üzerinden yürünecekti. Harekata, her biri 400 dağ komandosuyla, üç dağ ve komando ta-

306 Unutulanlar Dışında Yenî Bir Şey Yok

buru, toplam 1200 asker katılacaktı. Taban sabit kalmak üzere üçgenin her kenarında 400 komando bulunacaktı.

İki topçu bataryası azami gizlilikle hava kararmadan sınıra yaklaşıp ateş mevkilerine girecek, saat 05:00'da obüsler koordinatları tarafımızdan tespit olunmuş olan 9 bina ve 11 çadırı hassas (yerde paralanan) ve ihtiraklı (havada paralanan) mermilerle bir saat şiddeti ve atış hızı hiç düşmeyecek şekilde ateş altına alacaktı. Bulundukları çukur alana düşen topçu mermilerinden kurtulmak için hemen civar-larındaki yüksekliklere kaçmaya çalışanlar karşılarında komandoları bulacaklardı.

Topçunun atışının başladığı 05:00'dan itibaren en geç dört saat sonra, saat 09:00'da iş bitirilmiş olarak fakat bu defa kanatlardan yürünen uzun güzergahtan değil, üçgenin tabanının ortasına, şehidan'ın zirvesine 8-10 kilometrelik dağ tırmanışı yapılacaktı. Çekilmeyi tabandaki 400 komando uzak mesafeli silahlarla emniyete alacaktı.

Muharebeler sırasında, çok zayıf olmakla birlikte, eğer şehit düşen ve yaralanan olursa sırtta taşınarak getirilecekti:

şehidan Dağı'nın güneyinde iki ayrı noktadan gündüzleri Türkiye tarafını gözetleyen, gece de biraz geri çekilip istirahat eden, her biri 3-4 militandan oluşan iki gözetleme timinin aynı gece sessizce ortadan kaldırılması şarttı. Gece karanlıkta patlayacak bir silah veya bunlardan birisinin kaçması planın baskın etkisini ortadan kaldırdığı gibi, genel amacını da tehlikeye sokardı. "Yarasa" hareket planını onaylanmak üzere üst kademeye gönderdik. Bir hafta sonra Mayıs'ın 11'inde önce uygulanmayacak diye bir emir aldık. 19 Mayıs günü akşama doğru da tatbik edin emri geldi.

Harekata katılacak taburlara gece operasyona hazır olun emri verildi. Fakat nereye gidecekleri söylenmedi. 20 Mayıs sabahı Binbaşı Fer-han ve Yüzbaşı Güngör'ü de yanıma alıp Yüksekova ve şemdinli'de bulunan 1. Dağ ve Komando Tabur Komutanı Binbaşı Vahap, 3. Dağ ve Komando Tabur Komutanı Yarbay Reha ve 4. Dağ ve Komando Tabur Komutanı Binbaşı Kemal'e "Yarasa" emrini verdim. Plan kendilerine anlatıldı ve bulundukları yerden sınır hattına olan yürüyüş mesafesi dikkate alınarak, havanın kararmasıyla birlikte sınırı geçmeleri için hazırlıkları yapmak üzere tabur komutanları serbest bırakıldılar. Yüksekova'dan şemdinli'ye geçtim. İki topçu bataryası akşama doğru plandaki ateş mevzilerini işgal ettiler.

Saat 15:30'da Hasan Kundakçı Paşa şemdinli'ye geldi. Kendileri Tugay Komutan yardımcısı Albay Akif le birlikte tabur karargahında bu-

1995 Dönemi 307

lunurken ben de müsaade alıp hazırlıklarını sürdüren 3. Dağ ve Komando Taburunun çalışmalarını izledim. Subaylarla görüştüm. PKK'nın şehidan'daki iki gözetleme timini etkisiz hale getirecek olan birlik bu taburdu. Çünkü timler bu taburun genel ilerleme mihveri üzerindeydiler. Taburun önünde hareket edecek ve PKK'lıları susturacak olan timdeki subay, astsubay ve askerlerle konuştum. Bir ara Kundakçı Paşa'nın çağırdığını söylediler. Gittim:

- Osman Paşa, Ankara ile görüşüyorum. Milli Güvenlik Kurulu toplantısı devam ediyor. O toplantı bittikten sonra, Cumhurbaşkanı, Başbakan, Genelkurmay Başkanı ile Kuvvet Komutanları ayrıca bu konuyu görüşüp hareketin olup olmayacağını bize bildirecekler, dedi.

- Peki komutanım dün akşamki uygulayın emri neydi? Bizim her şeyimiz zamana odaklı. İnşallah geç kalmazlar, dedim.

Tekrar taburun yanına gittim. Tabur ve bölük komutanlarına herhangi bir şey söylemeden hazırlıkları kontrol ettim. İnsan psikolojisi muharebe koşullarında öyle bir şey ki, en küçük bir belirsizlik ve olumsuzluk emaresi bile her şeyi alt üst etmeye yeter.

Saat 18:00 olmuş, hala bir haber yoktu. Kundakçı Paşa'nın yanına gittim.

- Toplantı devam ediyor, henüz cevap yok, dedi.

- Komutanım "İran" diye geniş bir anlamla bakarak, ikimizin sınırını çizen bir dağın öte yamacındaki belayı ortadan kaldırmaya yönelik, pratik bir uygulamamız, bu kadar uzaktan karıştırılmasın. Bizim en geç 05:00'da kampı kuşatma altına almamız lazım. İki taburun yabancı arazilerden 30 kilometre kadar dağ yürüyüşü yapması gerekiyor.

Saat 18:30'a doğru hava bulutlanmaya başladı.

- Komutanım siz bu gece kalacaksanız burada doğru dürüst bir yatma yeri yok. Sizi ancak Hakkari'de misafir edebiliriz, dedim.

Hasan Kundakçı Paşa Hakkari'ye, Tugaya gitti.

Saat 19:00'dan itibaren de taburlar Türk-İran sınırının üzerinden geçtiği 3500 rakımlı Şehidan Dağı'na Türkiye tarafından tırmanmaya başladılar.

19:30'da her taraf simsiyah oldu ve gök delinmiş gibi sağanak bir yağmur başladı ve hiç azalmadan devam etti. İşte bu tam bizim istediğimiz şeydi.

Saat 20:00'da Jandarma Genel Komutanı Aydın İl ter Paşa beni aradı. "Osman Paşa, toplantı devam ediyor, ben dışarı çıktım. Karar çıkmadan başlama" dedi.

"Komutanım aşılacak dağlar, kat edilecek mesafeler var ve karanlık süresi bizim elimizde değil" diye arz ettim.

308 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

"Aman ha, sen bekle" dediler.

Eğer birlikleri bulundukları yerde dondursam, bir türlü gelmeyen, uzayan ve geç kalan bu karar için kaybettiğimiz saatleri telafi edemezdik. Her şey gündüze sarkacak, planın yürümesi bir tarafa, lüzumsuz risklere girecektik. O zaman "yapalım" demenin de büyük bir anlamı kalmayacaktı. "Yapmayalım" şeklinde bir görüş çıkarsa taburları dağlardan indirirdim. Zaten 3500 metredeki dağda ve bu sağanak altında Tanrıdan ve bizden başka kimse yoktu. 358 PKK'lı bile aşağıda kapalı yerdeydi.

Saat 21:05'de Kundakçı Paşa Hakkari'den aradı:

- Osman Paşa konuştuk. Harekat yapılmayacak. Ne yapalım kismet değilmiş.

- Komutanım bir tabur PKK'lı yönünden kismet değilmiş, ama yarın bunlar çil yavrusu gibi bölgeye dağılınca bizim kismetimiz ölerек, yaralanarak açılmış olacak. Anladım komutanım. İyi geceler.

Harekat Şube Müdürü Binbaşı Ferhan'ı çağırttım.

- Telsizle taburlara çağrı yap. Harekat yapılmayacak. Dönsünler. Sonucu bildir. Epey bir süre donup kaldı. Sonra, "emredersiniz komutanım" deyip ayrıldı. Aradan 20 dakika geçti. Haber gönderdim, geldi. Kan ter içindeydi.

- Ne oldu? Bu kadar zamandır bilgi vermiyorsun.

- Komutanım hiçbiri cevap vermiyor. Sadece ben değil bütün subaylar onlarla temas kurmaya çalışıyor. Önce teknik sebeplerle mi diye düşündük, sonra hepimizin aklına aynı şey geldi. Bunlar sizin sesinizi duymadan geri dönmezler. Bizim çağrılarımızı bir aldatma diye düşünüyor olabilirler.

- Zamanımız gittikçe daralıyor. Burada bir kara şahin var değil mi? Hava çok köü ama, konu kritik. Pilota söyle bıvıradan çıkıp Şehidan Dağı'nın üstüne yükselebilirse meseleyi daha sağlam çözeriz.

15 dakika sonra Pilot Üsteğmen Vecihi bölgedeki yüksekliklere hakim tecrübesi ile yön tayin ederek, yağmur ve bulutları delerek Şehidan Dağı'nın kuzeyine tırmandı. İran tarafında Şehidan'ın karanlık yamacının orusundaki PKK'nın Jerma-Betkar kampı karartma yapmak ne söz, jeneratörlerle pırıl pırıl aydınlatma altındaydı.

Tabur, bölük ve tim komutanları çevrimlerine ayrı ayrı girip çağrı

yaptım.

"Bana cevap vermenize gerek yok.'Yarasalar yuvalarına dönsün. Düşün yapılmayacak."

1995 DÖNEMİ 309

Hiçbir telsiz cevap vermedi. Binbaşı Vahap komutasındaki 400, Yarbay Reha komutasındaki 400 dağ ve komando askeri bulundukları mevkilere döndüler. 23 Mayıs 1995 günü öğleden önce Jandarma Genel Komutanı Aydın İlter Paşa Tugaya geldiler. Çalışma odama girer girmez Aydın Paşa:

- Osman Paşa önce ben konuşacağım, sen sakın ağzını açma. Sen şimdi içinden bize neler söylüyorsun çok iyi biliyorum. Ama önce ben konuşacağım. Bu Jerma-Betkar kampına gitmeyelim diyenlerden biri de bendim. Onu hemen söyleyeyim. Biz siyasilere bu işi yaparız, ama siyasi sorumluluğu da siz üstlenin dedik ve kararı onların vermesini istedik. Doğrusu da buydu.

Genelkurmay Başkanımız İsmail Hakkı Karadayı Paşa'nın da selamları var. "Osman Paşa'ya söyle; önümüzdeki zaman içerisinde gene uygun bir durumda aynı yere gidebilir" dediler. Gözlerinden de öptüğünü söylediler.

- Komutanım önümüzdeki gün hiç olmayacak. Siz de ben de biliyoruz ki artık Jerma-Betkar'da kimse yok. Bu yaz ve sonbaharda da olmayacak. 21 Mayıs sabahı İran'lı silahlı pastalar Jerma kampına geldiler ve oradaki PKK'lılara "Türkiye ile aramıza sıkıntılar sokacaksınız hemen buradan yok olun" dediler ve onların gözetiminde PKK'lı-lar üç saat içinde kampı terk ettiler. 100 kişi gene o bölgede Şehidan Dağı'nın güneyinde, geri kalan 250 kişi de gene İran'ın Zagros kampı üzerinden Irak'a Hakurk kampı ve daha batısına geçtiler. Şu yarasa hareketi; PKK ile mücadele tarihinin en sık ve an göz kamaştırıcı hareketi olacaktı ve her şeyi dört saatte bitirecektik. Kol ve kanatlarını kırıp, köklerine kibrit suyu sıkacaktık.

- Şu geçen iki yılda zaten bellerini kırdınız. Katılım da neredeyse sıfırda, dağ kadrosu can çekiyor. Şu anda mücadeleyi sürdürüyor gibi görünseler de, dişini tırnağına takmış son güçlerini sergiliyorlar.

- Komutanım omurganın parçalandığının bütün dünya farkında, artık felç durumunda. Fakat, başı halen darbe almadı, kuyruk kısmı ise olabildiğince kuvvetli olmaya çalışıyor, artık kulakları düştü. Benim sıkıntım şemdinli ve Çukurca bölgeleri. Çukurca bölgesinde sanki hiçbir şey olmamış gibi eylem ve saldırıların şiddetini artırıyor. Daha Çelik-1 bu bölgede biteli 20 gün oldu. Çok kısa bir zaman olduğu için şimdilik vnzey Irak'ı düşünmedim, ama hiç değilse İran kamplarını darbeleyelim istedim; ama bildiğiniz gibi o da olmadı.

Aydın Paşa: "Bana şu Jerma-Betkar kampını bir gösterebilirsin. Nasıl bir yer ben de göreyim" dedi.

310 Unutulanlar Dışında Yeni BtR Şey Yok

Kendilerinin geldiği helikopterle Şehidan Dağı'nın yüzlerce fit üzerine çıktık ve sınırdan sekiz kilometre doğuda dağın yamaçları arasındaki kampın yerini gösterdim. Helikopterde maiyetleri dışında tugayın istihbarat şube Müdürü Yüzbaşı Güngör de bulunuyordu. Aydın Paşa baktı ve hemen bana dönerek: "Bu iş olurmuş Osman Paşa", dedi.

Ben de yüzümü araziden kendilerine çevirip: "Kusura bakmayın ama komutanım, artık geçmiş ola" cevabını verdim.

"Hay Allah. İnsan görünce anlayabiliyor" dediler.

- Komutanım başka bir durum olsa biz böyle bir şeye kalkışır mıyız? Daha önce Alan karakolu timleri ile biz aynı şartlarda PKK'nın bir unsurunu yok etmedik mi? İran'ın subay ve askerlerinden oluşan bir timle hudut çevresinde çarpışıp onların subaylarından bile ölenler olmasına rağmen İran sesini çıkarttı mı? İran "bu kesimlerde bir şeyler olabilir, ama ben bilemiyorum, kontrol edemiyorum" demiyor mu? İran genel pozisyonunu riske ederek, bir grup PKK'lı için yüzündeki peçeyi çıkarıp atar mı? Hayır!

Aydın Paşa: "Ben buradan Van'a geçeceğim. Osman Paşa seni Hakkari'ye bırakalım" dedi.

- Komutanım sağ olun. Ben çok yakınımızdaki Yüksekova'da ineyim. Orada bazı işlerim var.

Helikopter Yüksekova Dağı ve Komando Taburunun kışlasına indi ve Aydın Paşa Van istikametinde uçuşa devam ettiler.

Basında Jerma-Betkar hareketi:

10 Haziran 1995 Hürriyet:

"18 Mayıs'ta havadan dönen F-16'lar: Şimdi yazacağım olay, bugün büyük bir ihtimalle hem Genelkurmay hem de Dışişleri Bakanlığı tarafından yalanlanacak. Ama kaynaklarım kesin. Haberi üç ayrı yerden kontrol ettikten sonra yazıyorum. Genelkurmay Başkanlığı 17 Mayıs günü Başbakan Tansu Çiller'in önüne bir rapor koyuyor. İran'ın Urmiye kenti yakınında büyük bir PKK kampı bulunuyor. Genelkurmay Başkanlığı bu kampın mutlaka vurulması gerektiğini belirterek Başbakandan izin istiyor. Durumu Dışişleri Bakanlığı ve sonra Cumhurbaşkanı öğreniyor. O sırada Türk F-16'ları İran'a doğru havalandırılmış durumda. Demirci, bir emirle uçakları havadan geri çeviriyor. Fakat henüz teyit edemediğim bir senaryo var.

İran'ı vurma kararı, gerçekten iyi düşünülmemiş ve riskli bir karar. Otorite boşluğu içindeki Kuzey Irak'ı vurmaya alışkanlık haline getiren Türkiye, aynı hareketi İran ve Suriye toprakları üzerinde yapmaya kalkarsa ne olur?"

1995 Dönemi 311

11 Haziran 1995 Sabah:

"Genelkurmay İran'daki PKK'lıları izliyor: Genelkurmay, dün bir gazetede yer alan, İran'daki PKK kamplarını vurma üzere Türk F-16 uçaklarının havalandığı ve sonradan geri döndüğü yolundaki iddiaların kesinlikle doğru olmadığını belirtti. Nisan sonu ve Mayıs başında İran sınırına mücavir alanlarda 300-350 PKK'lı teröristin tespit edildiği bildirildi."

11 Haziran 1995 Hürriyet:

"Genelkurmay Başkanlığı, İran topraklarında 350 kadar teröristin toplanması üzerine, hükümete bu teröristlerin etkisiz hale getirilmesi için bir plan sunulduğunu açıkladı. Türk Silahlı Kuvvetlerinin terör örgütünün faaliyetlerini yakından izlediği, ancak, F-16'ların havadan geri çevrilmediği kaydedildi."

12 Haziran 1995 Hürriyet:

"İran'a hareketi kim önledi: Önceki gün yazdığım, 'İran'a hareket son anda önlendi' konulu haber büyük yankı uyandırdı. Genelkurmay Başkanlığı bir plan olduğunu kabul etti. Ancak, F-16'ların havadan geri döndüğünü kabul etmedi. Zaten ben de olayın bu tarafının henüz teyid edilmediğini yazmıştım. Dün bu olayın daha da ayrıntılarına inmeye çalıştım. Ama nedense bütün ağızlar kenetlenmişti."

13 Haziran 1995 Hürriyet:

"Operasyon haberine Tahran'dan tepki: Türk Silahlı Kuvvetlerinin, İran'ın Türk sınırı yakınındaki bir kampta toplanan PKK'lılara yönelik operasyondan son anda vazgeçtiğine dair haberler, Tahran'ın tepkisine yol açtı. İran'ın Ankara büyükelçisi dün yaptığı yazılı açıklamada, 'bazı gazetelerin bu tür haberlere yer vermesinin şaşırtıcı olduğunu' belirtti. 'Böyle bir şey mevzu bahis olmadığı gibi, ortaya atılmasında da bir sebep yoktur ve olmamıştır. Belli ki, bu tür haberler dayanaktan yoksun ve kabul edilemez kaynaklarca verilmiştir' dedi. Dün İran iç işleri Bakan yardımcısının Türkiye ile İran arasında rutin gerçekleştirilen 'Güvenlik Komisyonu' toplantısı için Ankara'ya geldiği belirtildi." 4 Temmuz 1995 Hürriyet:

"Genelkurmay, İran'daki PKK kamplarını imha amacıyla bir helikopter hareketi planlıyor. Bu plana göre vurucu timler helikopterlerle PKK kamplarını vuracaklar, elebaşılarını da alıp gelecekler. Tam İsrail usulü bir operasyon. 36 saatte tamamlanacak olan bu operasyona Başbakan Çiller onay veriyor, ama Çetin ile o sırada Dış İşleri Müsteşarı karşı çıkıyor. Bunun üzerine konu Demirel'e götürülüyor. Cum-

312 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

hurbaşkanı da karşı çıkınca operasyon yapılmıyor.

Şimdi o tarihi gecenin tam bir fotoğrafını çıkarmış durumdayım.

Askeri kanat, 'kimsenin ruhu duymayacak' güvencesini veriyor. Dikkat edilirse, önerilen hareket tam anlamıyla İsrail tipi bir operasyon. Yani Türkiye ilk defa İsrail tarzı bir operasyon yapma kararı alıyor. Operasyonun amacı sadece kampları vurma değil; aynı zamanda psikolojik bir etki yaratmak isteniyor. Bu hareketle hem kamuoyuna hem de PKK'ya, 'bakın biz de İsrail gibi teröristleri nerede olursa olsun vuruyoruz' mesajının verilmesi amaçlanıyor.

Evet, ileri(U bir gün' daha ayrıntılı olarak ortaya çıkacak ilk İsrail tarzı hareketin gerçek perde arkası böyle."

26 Nisan 1996 Milliyet:

"Savaşın eşiğinden dönmek! Demirel, Çiller, İnönü, Hikmet Çetin, Orgrnnral Karadayı toplanıyor. Konu, 'İran topraklarına operasyon yapmak!...' Demirel soruyor: 'Bakanlar Kurulunda görüştünüz mü?...'. Yanıt Hayır!...'. Demirel soruyor: 'Meclisten izin alıyor musunuz?...'. Yanıt 'Hayır!...'. Demirel soruyor: 'İran buna izin veriyor mu?...'. Yanıt 'Hayır!...'. Demirel yerinden doğruluyor: 'Sorumlu olursunuz, kimse de sizi kurtaramaz!'. Şakası yok, Türkiye belki de İran'la bir savaştan kurtuluyor!..."

28 Nisan 1996 Hürriyet:

'Tempo Dergisi, son sayfasının kapağında Türk kamuoyu açısından göz açıcı önemde bir haberi duyurdu. Haber, 'Türkiye-İran savaşına beş kala' başlığını taşıyordu. Dönemin Başbakanı Tansu Çiller, geçen yıl Mayıs ayında İran'da bulunan bir PKK kampına helikopterlerle bir hava harekatı düzenlemeye karar verir.

Yaklaşık beş sayfa tutan yazıda, bu konudaki gelişmeler, tarih, yer ve karar toplantılarına katılan devlet yetkililerinin isimleri verilerek anlatılmaktadır. Yazının özü şudur: Türkiye, İran'la ilişkilerinde ona-rıımayacak tahribata yol açacak, iki ülkeyi savaşın eşiğine geçirecek bir maceradan son anda Cumhurbaşkanı Demirel'in müdahalesiyle dönmüştür."

1995 Dönemi 313

"Bir korkuyla yüzleşmeyen insan her zaman ondan kaçmaya mahkumdur. Muharebe sahasının içinde olmayan kimse, gerçeğe ilgili hiçbir şey bilmez." .

1995 Haziran PKK eylem ve saldırıları:

1 Haziran saat 22:05'de Yüksekova ilçe merkezine birkaç yerden ateş açıldı.

4 Haziran saat 09.00'da Şemdinli Aktütün Karakoluna ateş açıldı. 7 Haziran saat 08:00'da Yüksekova Esenden Sarıyıldız köyü çıkışında askeri araç mayına çarpı. İki asker yaralandı.

10 Haziran saat 11.00'da Şemdinli Aktütün Karakolu emniyet timlerine silahlı saldırı yapıldı.

11 Haziran Şemdinli Güzelkonak Karakolunun yakın emniyet timlerine ateş açıldı. İki er şehit oldu. Aynı gün 23.15'de Şemdinli Yayla-pınar mahallesi gözetleme timine ateş açıldı. Üç militan ölü ele geçirildi. Gene bugün Şemdinli Durak Karakoluna saldırıldı. Dört militan öldürüldü. Yüksekova Kısıklı karakoluna ateş açıldı.

12 Haziran saat 07:30'da Çukurca Uzundere'de bir er mayına bastı. Bir asker ve bir GKK yaralandı. Saat 08:00'da aynı köye ateş açıldı.

14 Haziran saat 03:30'da Şemdinli Kayalar bölgesindeki piyade taburuna ait timlere ateş açıldı.

15 Haziran saat 23:00'da Şemdinli Odaklar Karakoluna saldırıldı. İki astsubay ve 13 er şehit oldu. Altı er yaralandı. Beş jandarma eri kaçırıldı.

20 Haziran saat 02:20'de Şemdinli Kayalar bölgesindeki piyade taburu emniyet timlerine ateş açıldı. Bir er şehit oldu, bir er yaralandı. Üç militan öldürüldü.

21 Haziran saat 02:00'da Çukurca Pirinçeken Karakolunun bulunduğu tepeye saldırıldı. 11 asker şehit oldu, dört er yaralandı. 21 militan ölü olarak ele geçti.

23 Haziran saat 18:30'da Yüksekova Güvenli-Yılmaz yol ayrımında iki er ayrı ayrı mayına bastı ve ikisi de yaralandı.

24 Haziran saat 03:30'da Çukurca KöprülÜ Jandarma Taburu pusu timi 19 militanı ölü ele geçirdi. Bir GKK şehit oldu, bir GKK yaralandı.

314 Unutulanlar Dışında Yenİ Bir Şey Yok

"Hendek kazarak yorulmayın.

Savunma taktikleriyle muharebe kazanılmaz.

Sizin ateş açarak ilerlemeniz kendinize güveni artırır."

31 Mayıs-9 Haziran tarihleri arasında Yüksekova, Şemdinli, Çukurca ve Hakkari bölgelerinde, altı komando taburu ile altı ayrı mınıtkada operasyon yapıldı. İlk gün, her tabur kendi bölgesinde PKK militanlarıyla temas sağladı. On gün süren harekatta 65 militan yok edildi.

6 Haziran günü Kara Kuvvetleri Komutam Hikmet Bayar Paşa Tugaya geldiler. Kendilerine çalışma odamda kısa bir birifing sundum. Tugayın koridorlarında ve müzesinde hareket sırasında çekilmiş olan resimlerden çok etkilendiğini, bunların her yere yayınlanıp asılması için orijinal filmlerini istediler.

Kendilerine teslim ettik. "Daha sonra ben size iade ederim" dediler. Hakkari'de yaptıracağımız anıtın maketini ve "Adlarıyla Güneşi "Yükseltenler" ismini verdiğimiz anıtın detaylı tasarımı bulunan albümden de bir suret arzu ettiler. "Ben de Kara Harp Okulu'na bir anıt yaptıracağım, bunu beğendim. Çalışmalarımıza esas teşkil eder" dediler. Adlarıyla Güneşi Yükseltenler Hakkari Anıtının bir albümünü de kendilerine verdik. Konuşmamız sırasında Kara Kuvvetleri Komutanı: - Osman Paşa buraya bir heykel yaptırırsan dedi ve pencereden de nerelere konulabileceğini gösterdi.

-Komutanım biz bir anıt yaptırıyoruz, üzerine de şehitlerin isimlerini yazarak bu dağlarda neler olduğunu insanlar asla akıllarından çıkarmasınlar diye. Bu çocukların kendileri zaten heykel. Biz Hakkari'de kime heykel yaptıralım. Böyle bir şeyi batıda yaptırıp gönderme lütfunda bulunursanız müteşekkirdir kalırız. Şu anıtın emrini ben verdim ama ondan sonra ne olup bitiyor diye bu işe. 10 dakika dahi ayıramadım. Çalışmaları nasıl gidiyor diye 5 dakika uzağımdaki inşaata dahi gidip bakamadım. Şu anda da altı ayrı bölgede operasyon, bunun dördünde de çatışma var. Siz teşrif ettiniz diye ben buradayım.

- Kara Kuvvetlerinin eğitimine katkı sağlayacak bazı şeyleri bana söyleyebilir misin?

- Komutanım her şeye yeniden bakmamız lazım. Ancak hepsini, takdir edersiniz sizin burada kalacağınız sürede anlatabilmem mümkün değil. Okul ve kışla yaşamı ile bu yaşam çok farklı. Orada öğrendiklerini, burada yerinde bulamıyorlar. Muharebe; zeka, hayal gücü, psi-

1995 DÖNEMİ 315

koloji ve dayanıklılık. Bu dört alanda çalışmak lazım. Bir ordu dağları, ormanları ve geceleri kullanacak gibi savaş hazırlığı yapmalıdır. Her şey lidere bağlı. lider meselesindeki sorun ise; barış koşullarının günlük mesaisi ve faaliyetleri içerisinde, kimin gerçek lider olduğunu ortaya çıkarmak, dünyada hiçbir ordunun becerebileceği bir iş olduğunu sanmıyorum.

Ama eğitimle ilgili pratikte hemen arz edebileceğim şey; askerler silahlarını kullanmayı öğrendikten sonra, sırtlarında 30-35 kiloluk muharebe yükü çantalarla dağ, tepe, dere, her yerde 20-30 kilometre yürüsünler. Bilek, boyun ve karın kaslarını güçlendirsınler. Türk askerinin bütün eğitimi bu kadar. Başka hiçbir şeye gerek yok. Muharebe hazırlığı diye ne kadar tatbikat yapılacaksa bunun hepsi gece yapılmalı. Gece hasmını alt eden, gündüz onunla, kedinin fareyle oynadığı gibi oynar.

- Osman Paşa sen Hakkari'den dönünce anılarını ve bu konulardaki tecrübe ve yaşadıklarını yazmalısın. Normal askeri talimnamelerden ve diğer kitaplardan çok daha etkili olur. Belki her şeyi herkesin bilmesini istemeyebilirsin. O zaman anılarını yayınlamayabilirsin. Ama gene de yaz; şimdilik bir kenarda dursun. Tabii sen bilirsin. Benimki, senden yaşça bir büyüğün tavsiyesi sadece.

- Sağolun komutanım. İnşallah. Yalnız, yazdığım an yayınlarım. Çünkü; "halk doğruyu bilirse, ülkenin daha güvende olacağına" inanıyor ve biliyorum.- Gayrı nizami harp taktik ve tekniklerine gelince, bundan sonra bütün devlet ve orduların buna ihtiyaçları var. Her şeyi değiştiren ve eskiten zaman artık, çok sayıda asker ve geniş ordu teşkilat yapılarının da geçmiş zamanlarda kaldığının işaretlerini uzun süredir veriyor. Gelecekteki bütün çatışmalar, küçük çaplı teşkiller, vur kaçlar, kundaklama, suikast, bombalama, pusu kurma, uzaktan ateş açma, şaşırtma, yorma ve bezginlik yaratarak, düşünülen amaç ve hedeflere ulaşmaya çalışma şeklinde sürecek. Bütün bunlar insanları iki ordunun karşı karşıya gelip savaşmasından on kat fazla yoruyor.

- Bu Barzani ve Talabani'ye ne diyorsun?

- Bu iki zat, kurdukları partiler ve mevcut aşiretleri Hakkari'nin Irak'la olan 220 kilometrelik dağlık sınırın altından başlayarak güneye doğru uzanan topraklarda yaşıyorlar. Ben iki yıldır göreceğimi gördüm. Ne olup olmadıklarını göreve katılışımdan üç ay içerisinde yaşayarak öğrendim. Anadolu'da; "çayın taşıyla çayın kuşunu vurmak" diye bir söz vardır. Malumlarıdır. Bu yapılmak istenmiş. Fakat, şöyle cereyan etmiş. Çaydan taş değil, kuşlardan ikisine de onları en iyi

316 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

besleyecek yemler atılmış. İstemediğimiz diğer kuş da yemlenen kuşlardan beslenmiş. Sonuçta kuş diye küçük bir varlık algılanırken, karşımıza beslediklerimizin beslediği ile birlikte üç akbaba çıkmış. Sorduğunuz için, bütün subaylara da her sorduklarında söylediğim gibi; "Bir devlet güvenliğinin hiçbir bölümünü ortaçağ kültürlü aşiretlere dayayamaz. Güvenlik meselelerinde devlet güç ve otoritedir. Onun bu niteliklerinden içeriden ve dışarıdan hiç kimse şüphe duymamalıdır". Geçenlerde Barzani'nin bütün dünya haber merkezlerince yayınlanan bir beyanatı oldu. Aynen şöyleydi: "Türkiye Kuzey Irak'ın bir bölümünde PKK ile mücadelede benim yetersiz kaldığımı söylüyor. Ken- ' dışının 500.000 kişilik ordusu var. Bununla kendi topraklarında PKK'lı-ları temizleyebiliyor mu da, benden derme çatma silahları olan bir grup peşmergeyle Kuzey Irak'ı PKK'lılardan temizlememi bekliyor?" Komutanım 'çürük tahtadan oyma yapılmaz'. Bu ikili daha çok Türkiye'nin başını ağrıttacak. Nihai siyasi hedefleri de PKK ile aynı. Hikmet Bayar Paşa saat 16:00 civarında Tugaydan ayrıldılar. 10 Haziran günü Şemdinli-Derecik arasındaki Ortaklar Karakoluna gittim. Karakol Şemdinli-Derecik anayolu üzerinde Irak sınırına, güney doğudan 20 km., batıdan 15 km. uzaktaydı. Genel durumu normaldi, fakat bazı teknik hususların daha ileri götürülmesi gerekiyordu. Şemdinli'ye geçince bu karakolun bağlı olduğu İlçe Jandarma Komutanı yüzbaşını çağırttım. "Ortaklar Karakoluna hemen git, orada gördüklerimi düzelt. Şemdinli'nin içinde yapacak ne var? Tugay Komutan Yardımcısı burada, Sınır Alay Komutanı burada, 3. Dağ ve Komando Taburu ile Şemdinli Sınır Tabur Komutanı da burada. Sen devamlı karakollarda olacaksın. Hakkari'ye gidince emir vereceğim. İl Jandarma Alay Komutanı da gelsin bu karakolu görsün" emrini verdim.

Haziran'm ilk yarısı Şemdinli'deki Dağ ve Komando Taburu Ortaklar Karakolu bölgesinde tertiplenecek ve bu yaz buradaki üstün operasyonlara katılacaktı. Tugay karargah subayları ile Tabur Komutanı karakol civarında keşifleri tamamladılar ancak, 29 Mayıs gecesi İran'dan gelen bir PKK grubunun Şemdinli Durak Karakoluna saldırması ve taburun bu bölgeye müdahale etmesi ile arkasından, gene Şemdinli'nin Güzek Konak ve Durak Karakollarına İran gruplarının saldırılar düzenlemesi, 3. Dağ ve Komando Taburunu İran sınırı civarındaki bölgelere bağladı. Güzel Konak ve Durak Karakolu saldırılarını yapan grupların bir kısmını, Şemdinli ve Yüksekova'daki Dağ ve Komando Taburları, bu karakollarla Şehidan Dağı arasında

1995 Dönemi 317

yakaladılar. Harekat üç gün sürdü. Üç gün sürme sebebi de kaçabilenlerin Şehidan Dağı'nın İran tarafına geçip tepelerdeki kayalıkların altına mevzilenmesi oldu. Kobralar, topçular, havanlar ve roketler dağın kayalıkları üzerinden şimşekler çıkaracak, taşları parçalayacak şiddetle hedefleri dövdüler. Sonuçta sağ kalanlar arkalarında kalan Jerma-Betkar kampı istikametinde kaçtılar. Bu harekatta 31 militan yok edildi. Şemdinli Dağ ve Komando Taburu da kışlasına 15 Haziran akşamı dönebildi.

Bu arada Hakkari İl Jandarma Alay Komutanı ve yardımcısı da emrim üzerine gidip Ortaklar Karakolu'nda çalıştılar.

15 Haziran gecesi saat 23:00 'da Ortaklar Karakolunun saldırıya uğradığı haberi geldi. Şemdinli Dağ ve Komando Tabur Komutanına "sen hemen ana yolu takiben çatışma yerine ulaş", Derecik Piyade Tabur Komutanına , "Kuzeye çık ve Ormancık köyünden Kuzey Irak'a çıkışlarını kes", Yüksekova Kamışlı bölgesindeki 4ncü Dağ ve Komando Tabur Komutanına da "İkiyaka Dağlarını geçip güneye in, Ormancık ve Basyan ağzından Irak yollarını kapat" emrini verdim.

Harekat merkezinde sabahın olmasını bekledim ve alaca karanlıkla birlikte karakola hareket ettim. Çatışma hala devam ediyordu. Havadan her şey apaçık ortadaydı. Pilot kıvrak bir hareketle bizim aşağıya atlamamıza fırsat sağlayıp hızla bölgeden uzaklaştı. Karakol binasına 30-40 metre mesafedeydik ve PKK militanları çevremizdeki yükseltilerden ateş ediyordu. Yanımdaki karargah subayları dahil 10 kişi gelmiştik.

İner inmez mermiler etrafımızda uçuşmaya ve yerlere vurmaya başladı. Atladığımız yer dümdüz bir alandı. Göz karan seçtiğimiz mevzilere doğru koşarken bina tarafından Karakol Komutanı uçar gibi yanıma gelip, "komutanım gece şöyle oldu, böyle oldu" diye ayakta ve kolları havada bir şeyler anlatmaya başladı. Muharebe

şokundaydı. Mecburen ben de durdum. Silah seslerinden ne dediği zaten anlaşılmıyordu. Üstelik ikimiz birden anlamsız bir şekilde vumlacakük. Kendisini yere yatırıp, bastırdım. Sakinleşti. Mevzi aldım. Beraberimde gelen yedi komando hemen sağ tarafımızda bulunan 6-7 PKK militanının beşini vurdular. Şemdinli Dağ ve Komando Tabımı bölgeye gelip karakolun güney doğusundaki Karacadağ üzerinde bulunan PKK unsurlarıyla çatışmaya girmişti. Asıl saldırı grubu batıya Ormancık Basyan istikametinden Kuzey Irak'a geçmeye çalışıyordu. Şemdinli Çayı (Küçük Zap)'nın Türk topraklarından çıkıp Irak'ta akmaya başladığı yerde, güneyden

318 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

gelen Piyade Taburu ile kuzeyden gelen 4. Dağ ve Komando Taburu kaçan ana grubu önce bizim topraklarda sonra da Irak arazisinde takip etti. Gözden kaybolmak için girdikleri, ateşlere karşı koruması olmayan çardak gibi bir yerde kobralar bunları yakaladı ve orayı tepelerine çökertti. Bu takip üç gün sürdü. Karakol civarı, Karacadağ ve Irak'ın Basyan Vadisi'nde toplam 54 terörist ölü ele geçti. Karakolda ikisi astsubay, on üçü erbaş ve er 15 şehit vardı. Beş askeri de karakolun içinden alıp yanlarında götürmüşlerdi.

Karakol binasında roket ve havan atışlarından büyük tahribat vardı. Bu saldırıda bir kurnazlık görünüyordu. Hakurk tarafından gelinmiş, Hacıbey Çayı ve 3300 metrelik Karadağ bloğu geçilmiş, fakat kaçarken geldikleri yön değil, Kuzey Irak'a kolay geçiş olan Basyan-Or-mancık, Küçük Zap Vadisi kullanılmıştı. Çünkü diğer istikametten kaçmaya kalksalar, bu büyük bir risk olurdu.

Aynı gün bunun sebebi de anlaşıldı. Eski Hakkari sorumlusu, Suriyeli Topal Nasır (kod Halat) yeniden bölgeye gelip sahneye çıkmıştı.

Saldırıyı 100 kişilik bir PKK grubu yapmıştı ve bu 100 kişinin 36'sı PKK tarafından verilen para karşılığı eyleme katılan peşmergelerdi. Ölü olarak ele geçirilenlerin bir kısmı da peşmergeydi.

Şemdinli Dağ ve Komando Tabur Komutanı Yarbay Reha'nın bulunduğu yere gittim. Ceketinin sağ kolundan bilek ve elinin üst kısmına doğru kan akıyordu.

- Yaralandığından haberin var değil mi? dedim.

- Evet komutanım, ama burada olmadı. Şehidan Dağı'ndaki çarpışmalarda oldu. Malumunuz dün akşam döndük ve birkaç saat sonra da Ortaklar saldırısı başladı. Önemli olmayan bir sıyrık, sarmıştık. Sargıları gevşedi herhalde.

- Ben buralardayım. Sen git şunu bir doktora baktır. İleride başına iş açabilir.

Akşam Şemdinli'de kaldım. Hakkari İl Jandarma Alay Komutanı ve Şemdinli İlçe Bölük Komutanı 48 saat karakolda kalarak, Ortaklar'ın bina ve çevresini adam gibi bir şekle soktular.

18 Haziran günü Cumhurbaşkanı, Genelkurmay Başkanı ile Kuvvet Komutanları Ortaklar Karakolunu ziyaret ettiler. Bir ara Genelkurmay Başkanı:

- Osman Paşa burası derli toplu ve bakımlı bir karakol; sanki hiçbir şey olamamış gibi, dediler.

- Burasını iki gün içinde gece ve gündüz çalışarak bu hale getirdik. Yoksa tamamen harap haldeydi. Askerlerin kendilerini iyi ve moralli

1995 Dönemi 319

hissetmesi için şarttı, dedim.

Genelkurmay Başkanı bu bilgiyi Cumhurbaşkanı'nın kulağına arz etti. Karakol ve civarı gezildi. Askerlerle konuşuldu. PKK'lıların buraya nereden geldiği konusuna gelindiğinde söz aldım:

- Efendim bunlar, şu anda bulunduğumuz yerin güneyindeki araziye, yani Irak topraklarını kullanarak geldiler. Ama gelenler İran kamplarının grupları, dedim. (Dilimin ucuna gelmesine rağmen, yani 25 gün önce gidip canlarına okuyamadığımız Jerma-Betkar kampındaki, 358 PKK'hnın 60-70'i idi demedim. Henüz her şey gizliydi, bütün yazılı ve görsel basın da oradaydı. Olmaz ya; gene de İran sınırında başka bir fırsat doğabilirdi.)

Cumhurbaşkanı, "Generalim, bunun doğru olduğunu bilmem lazım", deyince:

- Sadece bu yıl için arz ediyorum. Mayıs ayının son haftasından beri doğu sınırlarımızda bulunan karakol ve köylere onlarca saldırıyı yapan ve bizimle de çarpışarak komşu devletin topraklarına kaçanlar; Hakkari'nin doğuda başka bir devletle sınırı olmadığı ve o devletin de adı İran olduğuna göre, daha neyi kanıtlayalım. Şu anda bu bölgede bulunan Dağ ve Komando Taburlarından biri de,

üç gün önce İran sınırından geçerek Durak Karakoluna saldıranlarla dört gün siyasi hudutta çarpışıp, kışlasına döndüğü gece de Ortaklar saldırısı üzerine buraya gelmiştir, dedim.

(İki yıldır verilebilecek yüzlerce örnek olmasına rağmen, sözünü da-ha fazla uzatmak istemedim. Güneş hep doğudan doğar, batıdan batar kadar, aleni ve tabii bir şeyi anlatmanın alemi yoktu. Pratikte bize sağlayacağı bir şey de söz konusu değildi.) Heyet Ortaklar Karakolunda iki saat kadar kaldı ve oradan ayrıldı. Şemdinli'ye geçtim. Tugay Komutan Yardımcısı, İl Jandarma ve Şemdinli Alay Komutanları ve Şemdinli'deki bir grup subayla bazı faaliyetleri konuşurken, İl Jandarma Alay Komutanı:

- Komutanım siz konuşurken beni ter ve ateş bastı, dedi.

- Niçin?

- Komutanım öyle bir ifade, ses tonu ve duruşla konuştunuz ki.

- Albayım, Cumhurbaşkanının Ortaklar saldırısından hemen sonra buraya gelmesi onun hassasiyetini gösterir. Ama 90'lı yılların başından beri, bizim İran sınırında en güneydeki Alan Karakolundan en kuzeydeki Perihan Karakoluna kadar onlarca karakola yapılan saldırıları bu yıllar içerisinde görev yapan binlerce subay ve astsubay, on

320 Unutulanlar Dişında Yeni BİR Şey Yok

binlerce asker kendi gözleriyle görmedi mi? Bu sınırın üzerinde çarpışılmadı mı? Adamlar İran'daki kamplara kaçmadı mı? Bunlar uzak doğudan çıkıp İran topraklarının üzerinden uçup havadan karakollara, köylere, mezralara, yollara mı indiler? Şurada geçen yıllar, aylar ve yüz yüze kaldığımız durumlar ile insan hallerinden sonra Kutsal kitaplardaki; "şu dünya yaşamı bir oyun ve eğlencedir, bir süstür" sözü aklıma daha sık geliyor. Yoksa biz her şeyi çok mu ciddiye alıyoruz? Hepimiz ne yer, ne zaman, ne de koşul tanımadan, durup dinlenmeden, 24 saat koşturuyoruz. Ya bu gücü kendimizde bulamasak ne olacak? Vatan ve millet sevgisi ve bu iki sevginin beslediği gurur var ya; dayanıklılığımızı artıran işte bu.

18 Haziran 1995 Sabah:

"İran'da 8 PKK kampı: Türk istihbarat birimleri bölücü terör örgütü PKK'nın İran'daki kamplarının hepsini tespit etti."

19 Haziran 1995 Sabah:

"İran'a mesaj: Demirel dün aniden baskına uğrayan İran sınırlarındaki karakolları ziyaret etti ve Tahran yönetimine 'PKK'yi yok edin yoksa biz yok edeceğiz' uyarısı yaptı."

19 Haziran 1995 Hürriyet:

"Şehitlerin kanı yerde kalmıyor: Cuma günü sabaha karşı Ortaklar Karakoluna baskın yaparak 15 askerimizi şehit eden PKK'nın teröristlerden 23'ü daha ölü ele geçirildi. Böylece baskını gerçekleştiren teröristlerden öldürülenlerin sayısı 37'ye yükseldi.

PKK'lı teröristler tarafından Ortaklar'da şehit edilen askerlerden ikisi İzmir Kadifekale şehitliğinde toprağa verildi. Cenaze namazı sırasında sinir krizleri geçiren şehit yakınları törene partilerin gönderdiği çelenkleri istemeyip, gelenleri ters çevirdiler."

Şemdinli Ortaklar saldırısından beş gün sonra 21 Haziran saat 02:00'da Çukurca Pirinçeken Bölüğünün tertiplendiği, Uzundere köyünün güneyindeki Dağbaşı tepeye, Kuzey Irak Mezi-Karyaderi kampından 150 militanla büyük bir grup saldırdı. Bölüğün bulunduğu Dağbaşı tepenin tamamını ateş altına alıp, uç kısımda bulunan bir timin içine de sızdılar. Pirinçeken Bölüğünün bulunduğu yerin hemen altında bulunan 5nci Dağ ve Komando Taburunun bazı timleri tepeye tırmanırken büyük kısmıyla da Dağbaşı'nın iki yanından geçip Irak'a çekilmeye çalışan PKK'lılarla çatışmaya girdi. Şafak sökerken Dağbaşı tepeye gittim. Saldırı büyük çaplı ve organize bir hareketti. Mevzilerindeki bölüğe açılan ateşin yoğunluğu şaşırtacak derecedeydi. Bu bölgede Tugayın bir havan kısmı vardı ve PKK militanlarından

1995 DÖNEMT 321

buraya kadar sızabilenler olduğundan mürettebat havan atışlarını bırakıp piyade tüfekleriyle çarpışmaya girmek zorunda kalmışlardı. Gece, ilk yoğun ateş başladığında, Dağbaşı Tepe'nin üzerinde, dağ çadırında bulunan 5. Dağ ve Komando Tabur Komutanı Binbaşı Mehmet'in dışarı çıkmasından iki dakika sonra bulunduğu

küçük çadır bir roketle vurulmuş; haritaları, pusula ve dürbünü paramparça olmuştu.

PKK saldırısında, büyük kısmı sızma yapılan mevzide olmak üzere 11 erbaş ve er şehit oldu, dört er yaralandı. Takip harekatı dahil 23 PKK militanı öldürüldü. 24 Haziran gecesi Jandarma Komando Tabur Komutanı Binbaşı Cengiz komutasında iki komando timi (34 asker) Çukurca ilçesinin tam altından Kuzey Irak'a keşif yapmak için sızdılar. İlçe merkezinin 5-6 kilometre güneyinde, gün ısıırken 86 kişilik bir PKK grubunu, bazılarını çorba ve çay pişirmek için ateş yakarken, diğerlerini de uyurken yakaladı. PKK grubunu sadece bir komando timi görebiliyordu. Diğer tim bulunduğu yer itibarıyla atış edebilecek ve gözetleme yapacak durumda değildi.

PKK grubunu izleyebilen timdeki 17 asker tereddüt etmeden bir çanağın içindeki 86 PKK militanına ateş açtı. Militanlardan tek bir kişi 20 dakikadan önce karşı ateş açmadı. Ayakkabısını arayıp bir türlü bulamayan, yanında duran tüfeğini nerede diye arayanlar, oradaki bir ağacın gövdesi etrafında delirmiş gibi 15-20 kere dönüp duranlar. Birinci sınıf bir baskındı. Bağırıtı ve çığlıkları çevredeki yükseltilerde yankılandı. Şok olmuşlardı. 18 ölü PKK militanım ilk darbeyi yedikleri yerde bırakıp diğer sağ kalanlar, ölü ve yaralılarla şivi (Zap) kampı istikametinde kaçtılar.

"Çarpışmalar iki tarafın başındakilerin iradesidir.

Muharebelerde; vazgeçmez, inatçı, pes etmez ve dayanıklı lider işin sonunu getirir."

Hakkari genelinde zaten yurt içinde yazlık ve kışlık kamp olmadığı gibi Haziran 1995 sonunda dağlarda dolaşan dişe dokunur herhangi bir PKK unsuru da yoktu. Artık İran toprakları veya Kuzey Irak'tan saldırıp hemen geldikleri yerlere kaçıyorlardı.

PJP

322 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

PKK'nın silahlı dağ kadrosu erimişti. Katılım yoktu. Halk desteğini büyük ölçüde çekmiş, milisler ise sanki güneş altında kalmış buz veya kar gibi gözle bile takip edilebilecek şekilde eriyeye eriyeye azalmıştı. İran ve Kuzey Irak'taki silahlı gruplar da birbirinden çok farklı yerlerden bir araya gelip birleşerek, tam bir eylem yapabilecek güce erişebiliyordu.

Aslında bu durumu sağlayan faktör de yeniden Hakkari bölgesinin sorumluluğuna getirilen Suriyeli Topal Nasır'dı. Tecrübesi ve kurnazlığı ile; bir noktada çabuk toparlama ve etkili çıkışlar yapmayı deniyordu.

Yapılacak olan şey; PKK'nın Kuzey Irak kamplarını kullanan silahlı gruplarının büyük bölümünü içine alacak tarzda geniş alanları kapsayan baskın tarzında bir harekate girişmekti.

1 Temmuz 1995 gecesi, Şemdinli'nin Derecik bölgesi ile Çukurca'nın batısındaki Üzümlü karakolu arasında kalan, 160 kilometrelik sınır hattı üzerinden; beş Dağ ve Komando taburu, bir Jandarma Komando Taburu, bir Piyade Taburu ile Jandarma Özel Harekat Grubu, daha önce gizlice yaklaştıkları üslerden, havanın kararmasıyla birlikte, hızla Kuzey Irak'a sızmaya başladılar.

Ejder-2 harekat planı; Irak kamplarına kuzeyden güneye üç dağ ve komando, bir jandarma komando taburunun, doğudan baüya iki dağ ve komando ve bir piyade taburunun hücumunu içeriyordu. Harekatı biri 155 mm'Uk ikisi 105 mm'lik, üç obüs bataryası ile iki dağ topçu bataryası, Tugay Havan Bölüğü ile kobra helikopterleri destekliyordu.

Ejder-2'nin tanımı şuydu: Daha çok şiddet. Daha çok derinlik. Ve hayalet birlikler.

Şemdinli'nin Derecik'deki Yeşilova Karakolu bölgesinden Irak'a giren taburlar, kuzeyde kalan Türkiye-Irak siyasi sınırının 40 kilometre daha altından, doğrudan Irak topraklarına girdiler. Sınırı geçtikleri noktalardan itibaren de 60 kilometrelik bir yürüyüşü yaparak Büyük ve Küçük Zap akarsularının birleşim yerindeki 'Suri' köyüne kadar ilerleyeceklerdi.

Ejder-2'nin nihai amacı, Kuzey Irak'taki 16.000 kilometre karelik alanda bulunan tüm PKK gruplarını bir daha işe yaramayacak hale getirecek şekilde yok etmektir. Harekatın gizliliği ve manevranın yarattığı baskın sebebiyle; Kuzey Irak'taki PKK grupları bizim nerelerde olduğumuz ve ne yapmak istediğimizi tam üç gün çözemediler.

1995 Dönemi 323

ıp saldırma^S^t la çebeler^
halindeydiler. Herno^ ten çaresizük dirençlerini Harekatın beşinci ü 91
Çk

^ ^^ dahi he^a fZl ^^Urkedinin

u

gö-

âğımız Çukurca Jand^Tsmır^l1^ *** k^muta ye™

kurcailçesineginşte^

uç taraf, ise eğri bü&rü arazi Wi, Y gl den yone bak d

So1 ilerimde metre yere

iki roketatar sesi d^AS bulunan binanın duvarınm dibiL di* daki kışlanın
sınırının bitu^ib T

Şûp parçalandı. Daha «onSu^S T ^^ y içmde muhtelif yerlere düşüp infîlak*

S^KT ' ^ donuktu ve rokeüer bu istikametten at M ? ^yUZÜm gdişî ^özeI

™ varsa bunlar mutlaka arkaSTr i gm3 g^re bir Sızma uns«" kamdaki kışla

smırında me^Wrek geleceklerdi- Hemen ar-

K^şlanm elektrikleri sönmüTve roki^^ fZetlemeye ba5^dım. bütün silahlar, ateş

^^1^7 ^ ^ is^ametine araziye daha doğaI i^y^^^T^^ Oîmu^ Çünkü rağmen ateş

açmadım^üzum^ere ?cl ^ ^ olmaSina sızma yapanların istikametlerinin S n H

, ateş' şayet Varsa cak ve bulunduğum yere dahaTok yakla " f^ T* ^

Uyandır" kere araziye şeritlere ayırarak huli^ZT ^^ Birkac temizdi ve kimse

yoktu Bütün h , 1 teradlm- Ha^' arkamdaki arazi kaç dakika içinde oldu

^ g^Z aç1P k Wncaya kadar bil

^^^E^Z ^ #* birlerine-

Arışları kaplU. £££££™£ *°»™» -edeP" mav, da kesin" diye en yüksek smS iT

?Cy normal- Bağnş-

.. Benim yanımda her zaman ^ k?dllennı uyardım. Özel Pimi bulunul" 0 geCe at £?

^Ti^ ^ kilde 5-6 metre sol ilerimd bL

324 Unutulanlar Dişında Yeni Bîr Şey Yok

rinden hafif yaraladı.

Kışlanın doğu sınırına gidip roketlerin atıldığı araziye baktım. Roketlerin atış

hızından, en az iki ve daha fazla roketatar yanyana gelip bir roketatar grubu

meydan getirmeden, bu kadar roket bir dakikada atılamazdı. Bölge belliydi.

Nereye doğru kaçabileceklerini tahmin etmek zor değildi. En az altı kişi

olmalıydılar. Bulundukları bölge dümdüz edildi.

Sabaha karşı Harekat Şube Müdürü Binbaş1 Ferhan:

- Komutanım her zaman ve her yerde de olabilirdi ama doğrudan size dönük bu
üçüncü teşebbüs oldu.

- Ferhan bunlar muharebenin doğasında olan şeyler. Çelik çomak
oynamıyoruz.

- Dışarıda oturduğunuz yeri nokta olarak nasıl bilebiliyorlar bunu
bir türlü oklım almıyor komutanım.

- Ben size hep ne söylüyorum: "Gayrı nizami yapılan mücadelelerde, taşlar,
kuşlar, koyunlar, ağaçlar, bulutlar dahil, canlı, cansız akla gelebilecek bütün
varlıklar sizi gözetler". Senin sorunun somut cevabını merak ediyorsan
söyleyeyim; bunu yapanlar "Çukurca'nın milisleri".

- Komutanım bu gece, şunların üzerine yapılan ateşin şiddetini ve yoğunluğunu
görünce kendimi 2. Dünya Savaşı'na ait filmlerden birini izliyormuşum gibi
sandım.

- Demek bu işler sadece 2. Dünya Savaşı'yla sınırlı değil.

16.000 kilometre karelik bir alanda bütün tabur, bölük ve ihtiyaç halinde
yüzlerce tim komutanı ile görüşebilmek için Hakan Tepe'nin yanındaki Güven
Dağı'na kurulan telsiz role istasyonundan birbiri ile konuşmakta güçlük çeken
30'a yakın PKK telsizi de istifade etmeye kalkışınca bu röleyi devreden
çıkardık. İki kez Güven Dağı'ndaki bu röleye saldırdılar. Tesisin emniyetini
sağlayan komando timleri hepsinin hakkından geldi.

Çatışmalar sırasında tim ve bölük komutanları, topçudan, havanlardan ve
kobralardan hiçbir kitaba ve kurala sığmayacak ölçülerde, kendileri ile
PKK'lilarm arasında 50-60 metre mesafe olmasına rağmen, ateş isteğinde

bulundular. Ateş isteğinde bulunanların cesaretlerine eşdeğer bir güvenle de, topçular, havancılar ve kobralar bu istekleri tereddütsüz karşıladılar. Harekatın altıncı günü Amerika'da olan Barzani basın toplantısı yapıp 'Türk Ordusu Kuzey Irak'ta PKK'lılar var diye, PKK ile hiç alakası olmayan köyleri yakıyor" diye bir beyanat verdi.

1995 Dönemi 325

Köyler diye bahsettiği iki yerdi. Bu köylerde de Derecik bölgesinden Kuzey Irak'a giren 1. Dağ ve Komando Taburu ile Piyade Taburuna sağlık ocağı ve okulundan ateş açılmış, köyün girişinde pusu kurulmuştu. Bölge kendisinin ama köyler PKK'nındı. Yandığı falan da yoktu. PKK bu iki köyü meskun mahal savunur gibi savunduğundan elbette tahribat olacaktı.

Ankara'dan yabancı gazetelerin temsilcilerinden oluşan bir grup gazeteci Çukurca'ya geldi. Aynı helikoptere ben de binip kendilerine havadan çatışmaları gösterdim. Şaşırdılar. Köyler yerinde duruyor fakat çatışmalar sürüyordu.

"İsterseniz çatışmanın tam içine sizi indireyim yakından görün" dedim.

Birbirleriyle görüştüler ve istemediler.

Her şeyi kendilerine hiç alışık olmadıkları gibi açık açık anlatım. Buna da şaşırdılar.

Her şeyin farkındaydılar. Fakat; beyinleri öyle bir doluydu ki, sanki biz karşı tarafın hakkı olan bir şeyi onlara vermiyorduk. Onlar da mecbur kalmış silaha sarılmışlardı. Bizim söylediklerimiz ve söyleyeceklerimize kulakları kapalı, gözleri de ne hayal ediyorsa, olanı değil hayal ettiğini görüyordu. Ama fayda sağladı. Harekat alanındakilerin kararlılığı onları ürküttü. Biz anlamayalım diye kendi aralarında, İngilizce konuşmadan Fransızca konuşmaya geçerek, 'uzaktan sandıklarıyla burada görünenlerin çok farklı olduğunu, PKK işinin sonu olmadığını' kısık sesle birbirlerine söylediler.

Harekatın yedinci günü, harekat yaptığımız alana güneydeki bir dağ yolundan beyaz renkli iki araç yaklaştı. Bunlar üzerinde Kızılhaç işareti olan iki ambulanstı. Olsa olsa uluslararası yardım kuruluşlarından birine ait olabilirlerdi. Çatışma yerlerinden dumanlar ateşler çıkarken göz göre göre geliyorlardı. Bilmedikleri ve tahmin edemedikleri şey, bizim birliklerin Irak'ın ne kadar derinliğinde olduğuydu. Güya gizlice geliyorlardı. Önlerine ve arkalarına ağır silahların mermileri düşmeye başlayınca paniklediler ve mecbur kalıp telsizleriyle konuşmaya başladılar. Kızılhaç ambulanslardakiler PKK militanlarıydı (belki sağlık personeli de vardı). Araçlar hızla geri dönüp güneye doğru Irak topraklarında kayboldu.

Ejder-2 Harekatı, benim görev sürem içerisinde Dağ ve Komando Tugayı ile Hakkari birliklerinin Kuzey Irak topraklarında farklı kuvvetlerle, değişik derinliklerde yaptığımız 23 operasyonun; alü büyük çaplısından biri ve sonuncusudur.

10 gün süren bu harekatta çatışma alanlarında ölü ele geçirilen PKK'lı sayısı 167'dir. Harekattan iki hafta sonra gelmeye başlayan bil-

326 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

gilerle durum netleşti. PKK'nın 204 ölüsü, 89 yaralı vardı. Yaralıların büyük kısmı güneydeki şehirlerin hastanelerinde bulunuyordu.

Birliklerimizden bir sıbay, iki astsubay, on sekiz erbaş ve er olmak üzere, 21 şehit verdik.

Basında Ejder Harekatı:

7 Temmuz 1995 Sabah, İnci sayfa başlıktan:

'Türk Ordusu dün Kuzey Irak'a girdi. Sürpriz baskında 57 terörist öldürüldü.

Harekatın hazırlıkları son derece gizli tutuldu. Tuğgeneral Osman Pamukoğlu komutasındaki Dağ ve Komando Tugayı Kuzey Irak'a girdi. Geniş kapsamlı harekatta birlikler PKK'nın hiç beklemediği bir anda sınırı geçti ve teröristleri kampta uykularında vurdu. Harekatın haberi önceden sızmadığı için baskından beklenen sonuç sağlanabiliyor. Siyasi zeminlerde demokratik hakları genişletme çabaları sürer ve dış baskılar devam ederken Kuzey Irak'a yeniden gidilmesi Türkiye adına bir meydan okuma havasında sergileniyor."

7 Temmuz 1995 Hürriyet:

"Akıncılar PKK avında: Ağır silahlarla donatılmış akıncı timleri Kuzey Irak'a girdi. Askeri kaynaklar, Barzani'nin, Kürdistan Demokrat Partisi (KDP)'nin yedi peşmerge köyünün yakıldığı iddiasının doğru olmadığını belirttiler. KDP, Türk Ordusunun harekat konusunda önceden yerel Kürt makamlarına bilgi vermediğini de

belirterek, Türk Hükümetinden askerlerini Kuzey Irak'tan derhal geri çekmesini istedi."

7 Temmuz Milliyet:

"KDP: Türk Ordusu Irak'ta (Washington). KDP tarafından Washing-ton'da yapılan ve ABD yönetimine iletilen yazılı açıklamada iki Türk Tugayının sınırları geçip Merga Sur bölgesinde Mezuri'ye doğru ilerlediklerini bildirildi. Yöredeki yedi köyün de topa tutulduğunu iddia etti."

8 Temmuz Sabah:

"Türk Silahlı Kuvvetlerinin Kuzey Irak harekaü dün de devam etti. 42 terörist ölü ele geçti. Askeri kaynaklar hareketin devam edeceğini, harekate katılan personel sayısının da 3.000 komando olduğunu bildiriyorlar. Öte yandan hareket, Türkiye ile Irak Kürdistan Demokrat Partisi (KDP)'ni karşı karşıya getirdi. KDP kendilerine haber vermeden yapılan hareketi eleştirirken, Dışişleri Bakanlığı yerel güçlerin sorumluluklarını yerine getirmediğini, hareket bu nedenle ihtiyaç duyulduğunu açıkladılar."

10 Temmuz 1995 Milliyet:

"Harekatın bilançosu 127 PKK'lı öldürüldü. PKK'lıların üslendiği; Sigindar, Pendru, Mezi, Şivi, Basyan, Dizo, Benar, İzuahan, Muzuli ve 1995 Dönemi 327

Mergasor mntıkaları Türk Silahlı Kuvvetlerinin denetimine girdi.

Genelkurmay yabancı gazeteciler için operasyon bölgelerine özel gezi düzenledi. Tuğgeneral Osman Pamukoğlu Çukurca'da kendilerine açıklamalarda bulundu."

"Gaziantep'li Göğebakan ailesi güney doğudaki PKK'yla mücadelede dört yılda altı şehit verdi. Aileden, Murat, Mustafa ve Bülent Göğebakan Hakkari'de şehit düştüler."

"Şehit cenazesinde Bakan yuhalandı: Hakkari Dağ ve Komando Tugayında 9 aylık askerken Kuzey Irak'ta şehit düşen Sakaryalı Kenan Şentürk için düzenlenen törende Milli Savunma Bakanı yuhalandı, askeri tören engellendi." 10 Temmuz 1995 Sabah:

"Terör yuvaları temizleniyor: Mehmetçik Kuzey Irak'taki operasyonlarda 110 teröristi ölü olarak ele geçirdi. Askerlerimiz terör yuvalarını birer birer temizliyor." 10 Temmuz 1995 Milliyet (Washington):

"ABD Harekat Bitmek Üzere: ABD yönetimi, Türk askerlerinin birkaç gün içinde Irak'tan geri çekileceği yönünde Ankara'dan güvence aldıklarını bildirdi. Dışişleri Bakanlığı sözcüsü sınır ötesi hareketin bitmek üzere olduğunu açıkladı.

Los Angeles Times gazetesi, Kuzey Irak Kürt örgütlerinin iddialarının aksine, sivil yerleşim birimlerinin büyük hareket alanının güneyinde kaldığını ve Türk askerinin ateşine hedef olmadığını duyurdu. Hugh Pope'un Kuzey Irak'tan gönderdiği haberde hareket komutanı Tuğgeneral Osman Pamukoğlu'nun değerlendirmeleri geniş yer aldı. Pamukoğlu: 'Bizim bu topraklarda gözümüz yok. Yalnızca buradaki PKK militanlarını temizlemek istiyoruz. 60 gün içinde, sadece bu sınır şeridinden gerçekleşen 36 saldırıda 26 adamım öldü. Bütün gece boyunca her istikametten derinliklere ilerledik. Nerede olduğumuzu dahi çıkaramadık onları şaşkın bir haldeyken yakalayıp her yönden vurduk' diye anlattı." 13 Temmuz 1995 Hürriyet, inci sayfa başlıktan: "Müthiş çocuklar: Gece yansı Kuzey Irak'a girerek nokta baskınlar yapan komandolar, müthiş bir gerilla taktiği ile PKK'ya ağır kayıplar verdirdi. 167 PKK'lı sessizce susturuldu. Müthiş komandolar, Kuzey Irak'ta yuvalanan hain örgütü imha etmek için 'Ejder' kod adlı hareketi gerçekleştirdiler. 167 PKK'lıyı öldüren komandolar geldikleri gibi sessizce geri çekildiler. Akıncı komandoları Kuzey Irak'a 40 kilometre kadar girerek PKK ile 30 sıcak temas sağladılar. Zaman zaman

I

328 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

göğüs göğüse çarpışmalar meydana geldi.

Ejder Harekatını askeri uzmanlar askeri açıdan mükemmel olarak değerlendirip; 'Bu hareket, İngiliz komandolarının 2.i Dünya Savaşı 'ndaki operasyonları kadar başarılı' olarak kıymetlendirdiler.

Hakkari Dağ ve Komando Tugay Komutanı Tuğgeneral Osman Pa-mukoğlu komutasında Kuzey Irak'a sızan akıncı komandolar bölgedeki kampları dört yandan kuşatıp altı

gün boyunca ani baskınlar düzenleyerek PKK ile 30 kez sıcak temasa girip 167 PKK'lıyı imha ettiler."

14 Temmuz 1995 Turkish Daily News:

"General Pamukoğlu 'PKK teröristlerinin Kuzey Irak'tan Şemdinli-Derecik ve Çukurca bölgelerine organize bir taarruz yapmak üzere olduklarını öğrendik, derhal onların etrafını çevirerek bizimle muharebeye girmeleri için zorladık. Hedefimiz bizzat teröristlerin kendileri idi. Onların 167'sini öldürdük. Sınırımızdan 40 kilometre derinliğe indik' diyerek sözlerine başlamıştır.. Hakkari Dağ ve Komando Tugay Komutanı General Osman Pamukoğlu karakollara saldırıyı 'karakol baskını' olarak söyleyen gazetecileri uyararak, baskının, hazırlıksız ve beklenmedik bir anda olabileceğini ve emir ve komuta ettiği birliklerin hiçbirinde böyle bir şeyin asla olamayacağını belirterek, 'şayet saldırının zamanı, istikameti ve kuvveti bilinmiyor ve siz de mevzilerinizde uyuyorsanız buna baskın diyebiliriz. Fakat, siz, teröristin saldırı zamanını, nereden geleceğini ve kuvvetini bilir ve ona karşı eller tetikte uyanık bir şekilde beklerseniz buna karakol baskını değil, saldırı denir' demiştir. General Pamukoğlu, Türk-İran sınırındaki karakollara da saldırı ve tacizlerin olduğunu ve PKK'nın İran'daki yuvalarını bildiklerini; 'Biz her şey için hazırız, İran'ın ne tedbir alacağını bekliyoruz, bakalım' diyerek sözlerini serzenişli bir ifade ile bitirmiştir."

Mayıs ayının ortalarında gelen atama emirlerine uygun olarak, Temmuz başında Hakkari'ye atanan 1.000 kadar subay ve astsubay birliklerine katılmıştı.

Kara Kuvvetleri ve Jandarma Genel Komutanlığına mensup aynı miktardaki subay ve astsubay 13 Temmuz'dan itibaren Hakkari'den ayrıldılar.

4-28 Temmuz tarihleri arasında Hakkari genelinde PKK'nın 10 eylemi oldu. Ve bu eylemlerin sekizi de Türk-İran-İrak topraklarının birleşimindeki, sınırın köşe başındaki bölgede meydana geldi. 10 saldırı yerinde 1 subay, 16 asker şehit düştü. 31 PKK militanı öldürüldü.

16-30 Temmuz arasında Şemdinli ve Yüksekova bölgeleri daha ge-

1995 Dönemi 329

niş kapsamlı olmak üzere bütün yurt içi alanlarını didik didik edercesine, mıntıka esasına göre operasyonlar yapıldı. Bulunan 52 PKK militanı imha edildi.

"Muharebelerde silahların sesinden başka

hiçbir şey diğerinin benzeri değildir.

Taklitle olmaz, doğrusunu bilmekle olur.

Üstelik hiçbir taklidin şaheser olma şansı yoktur."

Temmuz'un ikinci haftasında gece yarısı Harekat Merkezinde Harekat Şube Müdürü Kurmay Binbaşı Ferhan, Lojistik Şube Müdürü Kurmay Binbaşı Necdet, İstihbarat Şube Müdürü Yüzbaşı Güngör çalışıyorduk. Bir ara;

- Komutanım biz şu kısa sürede o kadar çok şey öğrendik ki zaman zaman siz fikrinizi söylemenize rağmen birkaç konu var onları sorabilir miyiz, dediler.

- Sorun bakalım, hâlâ görüşülüp konuşulamayan mesele mi kaldı?

- Komutanım biri bu askere alma sistemi. Kaç çeşit asker var şu anda; bedelli, 8 aylık, 18 aylık. Bunlar ne kadar doğru ve uygun? Hakkari'ye bile 8 aylık asker gelmeye başladı.

- Önce şunu söyleyeyim; Anayasa gereği Türk Silahlı Kuvvetlerinin harbe hazır olmasından Bakanlar Kurulu (Hükümet) Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne karşı sorumludur.

Bedelli sistemini son zamanlarında Osmanlı önce Türk ve Müslüman olmayanlara; bunları askere almıyoruz, silah ve malzemeye katkıları olsun diye uygulamıştır. Sonradan Türklere de tatbik ederken 1. Dünya Harbi öncesi Ermeni ve Rumları da askere almış, fakat fiyaskoyla bitmiştir. Ermeni asteğmen ve askerler silah ve mermileriyle karşı tarafa geçmiş, Rumlardan da amele taburları yapılmıştır.

Vatan savunması görevi neyi gerektirir? Savaş sanatını öğrenmeyi. Bu sanatı öğretecek bireysel eğitim 3-4 haftada verilebilir ve almabilir mi? Muharebenin ne olduğu ortada değil mi? Efendim, bunlar işlerini kaybederler, maddi zarara uğrarlar, eğitim kariyerleri yarım kalır. İnsanın yaşamının sıfır hattında gidip geldiği bir faaliyette canın dışında her şeyini kaybetse ne olur? Sonra ben okuyanıadıysam bu benim yetenek eksikliğimden mi? Yoksa sosyal devletin işlevini yeri-

330 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

ne getirememesinden mi? Ben 18 ay askerlik yapıyorsam bunun sebebi ekonomik ve sosyal nedenlerden değil mi? Ne bedelli, ne de 8 aylık askerlik yapmanın eşitlik, adalet ve vicdani yönü yoktur. Anlamak da mümkün değildir. Siz bilmiyor musunuz, muharebe sahası daha çok işlenmiş kafa gerektirmiyor mu? Madem memleketin başı belada bu dönemde iyi eğitim yapanlar daha fazla silah altında tutulmalı. Efendim, genç nüfus fazla, vesaire gibi mazeretler statükoculuktan başka bir şey değildir. Sonra..

- Komutanım kusura bakmayın sözünüzü kestik biz de ikinci olarak nüfus ve mevcut fazlalıklarını soracakük. Siz her zaman 'kalabalıklarla olmaz, başınızı kaldırıp gökyüzüne bakın; yırtıcılar yalnız, kargalar kalabalık uçar' dersiniz. Kalabalıklardan hoşlanmıyorsunuz.

- Bunun örneğini siz yaşayarak görüyorsunuz. Bu güne kadar biz her türlü harekâı kaç kişi ile yapıük? Azami 4000 askerle. Peki Hakkari'de kaç asker var? 23.000. Geri kalan 19.000 kişinin bunda kusuru yok. Onlara bir yerde dur diyorsun. O çocuklar da duruyor. Bizim için Hakkari'nin tamamında 4000 asker olsa ne fark eder? Adamların sayılan ve yerleri belli. Üstelik biz ele avuca sığmadığımız için zarar da veremiyorlar. Onları suya götürüp susuz getirmiyor muyuz? Bu iş için dokuz ayın çarşambalarını bir araya getirmeye ihtiyaç yok.

Size bir soru sorayım, ama cevabını da vereyim. Osmanlının kadrolu temel askeri gücü neydi? Yeniçerilerdi. Yükseliş dönemi dahil, bazı dönemler dışında Yeniçerilerin mevcudu 20.000'i geçmemiştir. Yeniçerilerden sonra kurulan Nizamı Cedidin mevcutları 48 ila 70 bin arasında değişmiştir. M.Ö. 1540'larda bugünkü anlamdaki ordu nizamı ilk kez Mısırlılarda görülür. Ve bugüne kadar dünyada sistematik bir şekilde altı askere alma usulü uygulanmıştır. En pahalı sistem de şu anda bizim uyguladığımızdır. Yani bütün ihtiyaçları devlet tarafından karşılanan sistem. Bu sistemde paranın yarısından fazlası da yeme içme, yatma kalkma, ayakkabı ve çoraba gider.

Bu da eski ve zamanı geçmiş bir düzendir. Genişleme, kalabalıklaşma, bu devrin ve geleceğin teşkilat yapısı değildir.

Muvazzaf ordu çelik çekirdek ve bilye gibi olacak. Mevcudu da bana göre 150-160 bini geçmemeli. Genel ve bölgesel bir savaş olarsa bu 'yıldırım tipi' bir seferberlikle halkın katılımı ile olacaktır. Bu tip savaşlarda zaten 4-5 ay hazırlık yapılacaktır. Neyinize yetmiyor? Ye-terki hazırlıklı olun.

Daha bitmedi. Ben 3 Temmuz 1993'de buraya geldiğimde bu mücadeleye bağlanan asker sayısı 185.000'di. PKK'lı sayısı bütün istihba-1995 Dönem! 331

rat örgütlerine göre 12.000'di. Şu anda 360.000 asker var ve PKK'lı sayısı da 5-6 bine düştü. Neredeyse 60 askere 1 PKK'lı düşüyor.

Karakollardan birindeki askerin gece veya gündüz arazideki bir cismi yanlış algılaması sonucunda açılan ateşe birden bütün silahların katılmasıyla başlayan atışları diyelim 20 dakika sonra kestirebildiniz. Kesilmez ya. Giden para ne kadar biliyor musunuz? 13 milyar. Siz her halde şu anda 10-12 milyon maaş alıyorsunuz. Bu anlattığım örnek 60 küsur kışla ve karakolu olan Hakkari'de her gün kaç kere cereyan ediyor? Can pazarında elbette paranın canı cehenneme. Ama, bu da gidiyor işte.

Sonra bu coğrafyada, Persler, İskender, Roma, Selçuklu, Osmanlı ve Timur, hiçbir dönemde bu kadar asker bir arada olmamıştır. Uzatmayayım; asker alma sistemi ve süresi, hepsi birbirinin içindedir. Hızla zamana ve geleceğe göre düzenlenmelidir.

Bir de şu, ABD ve NATO ilkesi. Efendim "2 cephede savaşa girersek birinde taarruz ederken diğerinde savunmayı güçlü tutalım". Bundan sonra NATO ne işe yarar diye sorabilirsiniz. Siz sormadan ben söyleyeyim. Horozu çok olan köyde sabah olmaz. Bu güne kadar tam ve zamanında yaptığı bir eylem var mı? Bundan sonra da bezirgan olup pazarcılık yapar. Kim bizi 2 cephede savaşa sürükleyecek? Tırnağı olan başını kaşısın. Sovyetler'in dağılmasından 1.5 yıl geçmeden ABD bile 20 Tümenin 8'ini lağv etti. Niye para harcasın? Bağımsızlığı kaybetmenin en kestirme yolu başkasının parasını sarf etmektir.

Siz benim teşkilatlanma konularındaki fikirlerimi biliyorsunuz. PKK mücadelesine seçilmiş subay ve astsubaylar dahil 20.000 asker yeter de artar. 4-6 ay özel eğitim yapacağız. Sonra bölgeye çıkıp 14 ayda dağları, vadileri, ormanları tertemiz edeceğiz. 5000'lik dört grup halinde çalışacağız. Helikopter ve dağ

topçusu dışında da hiçbir şeye ihtiyaç yok. Bizim nerede, ne yapacağımıza şeytan bile akıl erdiremeyecek. PKK'nın hangi grubu bizi en az bekliyorsa onun karşısına çıkacağız. Diyelim bir sürü kurbağa var. Bütün hepsi alünda kalsın diye heyula bir kayayı onların üzerinde tutmaya ne gerek var? Bazıları eziliyor, bazıları da kaya ve zemin arasındaki boşluklarda yaşıyor. Alırsın kuş lastiğini (sapanı) küçük çakıl taşlarıyla hepsini tek tek vurursun. Kayayı getirdin görürdün, yuvarladın, çevirdin; bu kadar emek, zaman ve bedele ne gerek var? Askerlik süresi bir savaşçının ne kadar zamanda yetiştirilebileceği-ni doğru ve tam tespitle mümkündür. Bu süre dört aydır. Dört ay sonra ne yaparsan yap. Pratik, alışkanlık kazandırır ama mükemmelleş-tirmez. Sekiz ay daha silah alünda tutar, 12 ayda (bir yıl) terhis eder-

332 Unutulanlar Dışında Yeni BİR Şey Yok

sin. Size daha onlarca örnek verebilirim. Hem siz bunları yaşayarak görmüyor musunuz?

(1999 Ekim'inde Kıbrıs'ta Tümen Komutanı iken bir ödül töreni için Ankara'ya çağırılmıştım. Ayrılmadan önce Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Atilla Ateş'i ziyaret ettim. Kıbrıs ile ilgili konulardan sonra Komutan:

- Osman Paşa, sen terör uzmanı olarak ne önerirsin? PKK ile mücadelede nasıl bir teşkilat ve yöntem uygulayalım? dedi.

- Estağfurullah komutanım. Fakat ben bunu, malumlarınız her rütbe, her makam ve her seviyede yapılan toplantılarda defalarca arz ettim, anlattım. Gene arz edeyim. Bir kışla boşaltılıp bize verilsin. Subay ve astsubayları seçeceğiz. 4-6 ayda 15-20 bin kişilik bir birlik yetiştirelim. 14 ayda bölgeyi tertemiz yapalım. Kimseden hiçbir şey istemiyoruz. Sadece helikopter ve dağ topçularına ihtiyaç olacak. Zaten onlar da bölgede.

- Ben de bir eğitim merkezi açılmasını düşünüyorum.

- Komutanım bu mücadele tipinde karşı taraf için küçük birlik daha ürkütücüdür. Büyük birlikler hem daha fazla paça kaptırıyor hem de yaklaşımları ağır ve gürültülü oluyor. Aslında çok sayıda askere hiçbir yerde gerek yok. Şu anda Kıbrıs'ta biz Rum Milli Muhafız Ordusundan üç misli daha fazla askerle duruyoruz. Ada, Anadolu'ya 70 mil, Yunanistan'ın en yakın adasına 540 mil mesafede. Kim kimden çekinip korkuyor? Biz mi Rumlardan, Rumlar mı bizden? Benim böyle bir durumu kabül etmem mümkün değil, dedim.) Kurmaylardan biri:

- Komutanım gene af ve pişmanlık yasası meselesi çıktı ortaya, dedi.

- İki yılı aşkın zamanda bizim bölgede 202 PKK militanı kendiliğinden teslim oldu. Bunların 170 kadarını ben de sorguladım. Bu gelenler samimi. Fakat sizi başışladık diye afla her haltı yiyenleri tekrar halr km arasına sokarsanız bu kuruma yüz tutmuş tarlayı yeniden sulamaya benzer. Sonuçlarını görür, bedelini de millete ödetirsiniz. Sonra da "pişman olmakta geç kalındı, sayılmaz" dersiniz.

- Komutanım şimdi bir husus daha aklıma geldi. Bugüne kadar 23.000 kişiden bir kişiyi bile mahkemeye vermediniz. İntihar eden yok. Fırar eden yok. İzinden geç dönen yok. Yaralıların bazıları iyileşmeden birliklerine koşuyor. Ne olursa olsun burada her tip insan var. Bizim bu sayının beşte birine dahi ulaşmayan eski birliklerimizde, üstelik normal garnizonlarda bunların hepsi oluyor. Siz de biliyorsunuz. Biz aslında bütün sebeplerini biliyoruz da, siz söyler misiniz, bu 1995 Dönemi 333 nasıl oluyor?

• ^ ^renŞİP'İlke Şibi W1™ bekliyorsunuz değil mi? Hayır Sadece içimden geldiği gibi hareket ediyorum. Y

Binbaşlı Ferhan:

- Komutanım Hakkari ve Kuzey Irak kabartma haritasına hiç kıpırdamadan sekiz saat bakıyorsunuz. Yüzbaşlı Güngör de bir kere f3 sa at hiç gözünüzü ayırmadan izlediğinizi görmüş. Geçen ay altıayr lot mata^al"T °pCra^nda bej *** da ^ W Y^e sfk te-mna 'WeC 3o7wS^T*d™° *Y*™Por eden tabur komutanına en geç 30 dakika içmde temas sağlayacaksın" dediniz ve 20 da kıkı sonra o tabur da temas sağladı.

karSUnU1f ^^ Ç°k ^^ yÜrCğİnİ açacaksın ve Sönül gözüyle bakacaksın insanın isteyip de yaPamayacağl bir şey yoktur Y

- Bu bela bitecek mi komutanım?

"b'ek^tme'" ^^ dehF\Verİddir" Ha^ bitmeyecek; 'oturma', I Tİ u donemlenne g^ecek fakat tamamen kaldırılama-

yacak. Sebebi de, 1984'den itibaren israf edilen 10 yıldan ötürü 2
:t t;r;^Tlara dönmüş-G d

Cumhuriyet denilen şey onu ilan edenlerin canlarıyla, kanlarıyla imzalanır. Ve kuranlar hangi bedeli ödediyse, ancak o bedel ortaya konarak savunulabilir. Herkesin bu ruh ve inançta olması lazım. T nctunlerde, kendine acımayan, millet sevgisinde smır tanımayan, cesur ve ıy.insanlar olmah. Aksi halde her şey bahane olacak

- Döndükten sonra her şey size çok sıradan ve basit gelecek hiçbir

mz^r r;mırttmeyecek'ofisierde'büroiarda 0^™ an"

d niz BunH komr,nim' 'Hareket eden her *7 etki yaratır' derdiniz. Bundan sonra da duran her şeye kızacak mısınız?

cak bil"3 ' °tUL""îrhareketSizIe ne S^ecek bir yer, ne de ulaşıl-
eski rSS ^ " hCr tOpIUm kCndi bÜir- Bana Selince

esKi ruhuma gen dönemem.

18 Harran'da başlayan "isimleriyle Güneşi Yükseltenler" anıtının T ""T' "^
taSanmC1S1 W İnşaal mÜhendis' üç aste£

1984-1995 arasında geçen 12 yılda Hakkari'de şehit düşen 623 su-S™^^ Crin
aİleledne habCrle" Ol- ^ *^

334 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

T.C. K.K.K

DAĞ VE KOMANDO TUGAYI VE GÜVENLİK KOMUTANLIĞI

HAKKARİ

PER: 9234-434-95/ KONU: Şehitler Anıtı.

09 TEMMUZ 1995

SAYIN KOÇ AİLESİNE,

Türkiye Cumhuriyeti Devleti ve Aziz Milletimizin bölünmez bütünlüğüne kasteden

düşmanlarının .maşası olan bölücü terör örgütü PKK'ya karşı HAKKARİ

coğrafyasında kahramanca mücadele veren Dağ ve Komd.Tug.Klığı emrinde görev

yapan oğlunuz P. Er Abdül-kadir KOÇ; 06 MAYIS 1995 tarihinde "ŞEHİT" olmuş ve

bir asker için rütbelerin en büyüğü olan ŞEHADET mertebesine ulaşmıştır.

Bu Vatan ve bu Millet için genç yaşında canını esirgemeyen ve bu toprakları

kanıyla sulayan kahraman evladımız ve diğer evlatlarımızın anılarını sonsuza dek

yaşatmak, bizlerin ve gelecek nesillerin daima hatırlamalarını sağlamak,

adlarını ebedileştirmek maksadıyla ekte maket fotoğraflarını sunduğumuz şehitler

anıtı, Dağ ve Komd.Tug.'nm ana kışlası olan Korg. BAŞYURT Kışlasında hakim ve

görkemli bir tepede inşa edilmeye başlanmıştır. İnşaat faaliyetlerinin 30 TEMMUZ

1995 tarihinde bitirilmesi planlanmıştır.

"Canını Vermek Uğruna Silahını Bırakmayan, Göğsünden Akan Kanla Vatanını

Sulayan, Yeşeren Bu Topraklarda Güneşi Doğuranlar Anısına" yapılacak "Adları ile

Güneşi Yükseltenler Anıtı "nm üst platformunda oğlunuzun ismi mermer bloklara

kazınmış olarak diğer şehit arkadaşlarının isimleri ile birlikte yer alacaktır.

Anıtın ön platformunda ekte gönderilen "Komando Olmak Onurumdur" şiiri ile

"İstiklal Marşı"ımız mermer bloklara kazınmış olarak bulunacaktır.

Bu vesile ile değerli ailenize tekrar başsağlığı diler, saygılar sunarım.

Osman PAMUKOĞLU

Tuğgeneral

Dağ ve Komando Tugayı

ve Hakkari Güvenlik Komutanı

1995 Dönemi 335

"Umutsuzluk insan iradesini felç eder. Toplumu sararsa korkmak gerekir."

1-20 Ağustos tarihleri arasında PKK'nın sınır hatlarında, uzaktan ateş açma

şeklinde eylemleri oldu. Çıkan çatışma ve yürütülen takipler sonucunda üç asker

şehit oldu, 24 PKK'lı öldürüldü.

2 Ağustos günü öğleden sonra Tugayın kışlasındaki piste bir sivil helikopter

indi. Kısa bir süre sonra da emir astsubayı MİT görevlisi üç kişinin ziyaret

için geldiklerini söyledi.

Gelenler Milli İstihbarat Teşkilatı Van Bölge Müdürü ve iki yardımcısıydı. Müdür çantasından büyük bir zarf çıkarıp uzattı ve:

- Komutanım sayın Müsteşarımızın size selam ve saygıları var, "Osman Paşa'nın aklında yanlış bir şey kalmasın" diyerek bu zarfı size gönderdiler, dedi.

- Ne bilgisi var bunun içinde?

- Biz malumatkar değiliz komutanım, dediler.

Zarfı açtım ve içindeki beş sayfalık notları hızla okudum. Sonra, oku-1 mamın bitmesini sessizce bekleyen üç görevliye,

- Arkadaşlar eskiden ben de bütün insanlar gibi, bazı akıl almaz gibi görünen şeylere şaşırırdım. Hakkari'de yürüttüğümüz mücadele boyunca yaşadıklarımın sonra, yeryüzünde insanlara ait hiçbir şey artık beni şaşırtamaz. Yazık, çok yazık. Tanrı bizim milletin yardımcısı olsun, dedim.

.Biraz sohbet ettik, ayrıldılar. Beş sayfalık bilginin özeti şuydu:

Kürdistan İşçi Partisi (PKK)'nin 5. Kongresi Sırnak ilinin 18-20 kilometre altında, Kuzey Irak'taki Haftanın kampında yapılmıştı.

Aynı bölgede, üç ayrı noktada 500, 200 ve 50 kişi olarak; PKK'nın üst düzey yönetim ve grup liderlerinden 700 kişi toplanmıştı.

Haftanın'e gelişler 23 Kasım 1994'de başlamış, 26 Şubat 1995'de, en son grup ayrılmıştı. Toplantı 1,5 ay sürmüştü.

MİT bu büyük organizasyonu başından sonuna kadar, 22 ayrı tarihte 22 kez rapor edip bildirmişti.

İşin daha da ilginç tarafı 5. Kongreyi yapanlar da Türkiye Cumhuriyeti Devleti Haftanın'e bir hareket düzenler diye beklemişlerdi. Bundan daha doğal bir şey olamazdı. PKK'nın üst düzey kadrosundan 700 kişi burnumuzun dibindeki bir yerde 1,5 ay süren bir toplantı yapıyordu.

336 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

22 ayrı tarihte, 22 defa bu faaliyetin kendilerine bildirildiği makamlar şunlardı: Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, Genelkurmay Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı, Dışişleri Bakanlığı, Hava Kuvvetleri Komutanlığı, Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, Jandarma Genel Komutanlığı, Genelkurmay İstihbarat Başkanlığı, Genelkurmay İç Güvenlik Harekat Merkezi.

İki kere de Diyarbakır'daki 2. Taktik Hava Kuvvetlerine bildirilmişti.

Kurmayları çağırdım.

-Alın okuyun. Şu aylarca kafa yordüğümüz, uykusuz kaldığımız de-miyeceğim, zaten olmadığı için; biz Hakkari'te burnumuzdan solurken, televizyonların haber bültenlerinde üst üste geçen, PKK'nın 5. Kongresi neymiş görün, dedim.

Birkaç kez okudular ve sonra bana baktılar.

- Konuşmayacak mısınız? Dilinizi mi yuttunuz yoksa, dedim. Harekat Şube Müdürü Binbaşı Ferhan:

- Komutanım ben 17 yıllık subayım. Hakkari'ye katılışımdan itibaren öğrendiklerimin yanında, geçen 17 yılda öğrendiklerim bir hiç kaldı, dedi.

- Ferhan barış koşullarında istersen 107 yıl üniforma giy. Asker olarak senin mesleki şansın bu mücadelede her metrekaresinde 24 saat devamlı fokurdayan bir geniş kazanın sıcak suyuna atlamış olman.

5 Ağustos'ta General - Amiral tayinleri açıklandı. Ankara'ya atanmıştım. Yerime de 30 Ağustos'tan itibaren Tuğgeneralliğe yükselecek olan devre arkadaşımız Tank Kurmay Albay rahmedi Tuncay Kavuncu atandı. (Tuncay Paşa yakalandığı amansız hastalıktan kurtulamayarak Hakkari'den döndükten bir yıl sonra rahmetli oldu.) Tuncay ile aramızda iki yıl olmasının sebebi; benim üstün sicil kıdemi ile mümtaz terfiimin bulunması ve general olma sırası geldiğinde de Tuncay'ın bir yıl gecikerek general olmasıydı.

Tuncay 16 Ağustos'ta katıldı. Benim de 20 Ağustos'ta emirler gereği ayrılmam gerekiyordu.

Tuncay'a; "Bak dostum sana söyleyeyim şu dört günde, Hakkari, Irak, İran, coğrafya, kamplar, düşman durumu, nizami olmayan muharebe taktikleri ve hatta kendimizi anlatmak ve göstermek kayıkla okyanusu dolaşmaya, taşıma suyla değirmeni döndürmeye benzer. Size buraya gelmeden bazı konular anlatılmıştır. İşe yarayıp yaramadığını kendin yaşayarak görürsün.

26 ay önceki Hakkari ile bugünkü Hakkari arasında, Hakkari dağları değil, Himalayalar kadar fark var. Alt kadro tecrübelidir. Fakat şu-

1995 Dönemi 337

nu söylemek zorundayım; benim huyuma suyuma, usul ve yöntemlerime alışkındırlar. Türk topraklarındaki dağlarda Türk Milletine ve onun ordusuna kabadayılık yapılması bizi çılgına çevirip zıvanadan çıkartır. Asla müsamaha etmemelisin. 24 saat sırf PKK'yı düşüneceksin, hissedeceksin, hayal edeceksin, sezeceksin, doğaçlama yapacaksın. Gece 2-3 saat uykuyla yetineceksin. Ve bazen günlerce

uyumamaya kendini alıştıır. Muharebelere nerelerde başlanacak, ne kadar kuvvetle başlanacak, ne zaman ve niçin bitirilecek; bunların hepsi hakkında daha hareket başlamadan bir fikrin ve karar tasarın olacak.

Sana insan ruhları ile nasıl temas sağlayacağını anlatmaya kalkışmamın anlamı yok. Yalnız şunu söyleyeyim. Silahlı bir güç, disiplin ve otorite olmadan hareket alanında sevk ve idare edilemez.

En etkili muharebe taktiği hasma sürekli saldırmadır. Sonunda ne direnci, ne de gücü kalır. Tükenir, yorulur, biter. Kar, yağmur, dağ, orman, yurt içi, yurt dışı, karanlık, aydınlık, yaz, kış hiç fark etmez. Daha fazla hareket, daha fazla sürat, sürat, daima sürat olacak. Liderlik denilen şey benim için, her seviyedeki astın örnek davranışlar görerek kendilerinin de liderlerine benzemeye, onun hareketlerini yapmaya ve taklit etmeye çalışmasıdır. Bunun dışındaki her şey boş laftır.

Benim bütün anlattıklarımın çok fazla anlamı olmadığını bilmeme rağmen, gene de, usulen açıklamalıyım. Esas olan senin mizaç ve karakterin ile mesleki ehliyetindir. Dünya görüşünün ne olduğu ve serüven tutkunun olup olmadığı da buna dahil" dedim.

Benim yemekle pek aram olmadığını için, kahvaltı şöyle olmalı, şu şöyle yenmeli gibi şeylerle alakam yoktu. Fakat Tuncay gelince, ben de o misafir diye üç gün onunla birlikte kahvaltı yapmak durumunda kaldım.

Bu kahvaltılar sırasında Tuncay, kendisinde yüksek tansiyon bulunduğunu ve daha önce mide kanaması geçirmiş olduğunu söyleyince, artık hiçbir şeye şaşırmmamaya kendimi alıştırmaya çalışırken, yapılan bu atamaya hayret etmemek mümkün değildi. "Allah selamet versin. Hâlâ her şeye üzülüyorum. Benim artık bu ruhtan kurtulmam lazım" dedim.

"İsimleriyle Güneşi Yükseltenler" Anıtı hakkında bilgi vermek için 623 şehit ailesine gönderdiğimiz yazıyı almaları üzerine, ailelerinden mektup, telgraf ve telefonlar geldi.

Kendisinin bir parçası olan evladını kaybeden anne ve babaların

338 Unutulanlar Dışında Yeni Bır Şey Yok

duygu, düşünce ve ruh hallerinin ne olduğunu göstermek için birkaç örnek aşağıdadır.

"Sayın paşam; şehitler anıtı hakkında bilgiler veren kıymetli mektubunuzu aldık. Teşekkür ederiz. Sağ olun. Yüksek komutanız altındaki Dağ ve Komando Tugayına bağlı Yüksekova'daki İnci Dağ ve Komando Taburunda görev yaparken 26 Mayıs 1989'da PKK'ya karşı yapılan bir operasyonda oğlum Üsteğmen Macit Ağca şehit oldu. Oğlumla beraber bu vatan uğruna şehit olan evlatlarımızın anısına yaptırmakta olduğunuz Anıt, muhakkak ki Türk Milletinin kalbinde sonsuza kadar yaşatılmasının kanıtı olacaktır. Biz şehit ailelerine unutulmadığımızı, acılarımızı paylaştığınızı, yanımızda olduğumuzu gösterip bizleri manen yücelttiniz. Muhterem paşam; arük şehitlerimiz bu muhteşem anıtla, vazifesini yapmış bir asker ve şehit olarak, nur içinde rahat uyuyabilirler. Paşam yaptırdığınız bu anıtla, Türk Milletinin gönüllerinde taht kurdunuz. Allah razı olsun. Saygılar sunarım." (Mektuba Üsteğmen Ağca 'nın üniformalı resmi de ilaştırılmıştı.)

İsmail Ağca

Şehit Piyade Komando Üsteğmen

Macit Ağca'nın babası Ağustos 1995, Ankara

"Pek muhterem Tuğgeneralim Osman Pamukoğlu. Şehitler Anıtı hakkındaki değerli yazılarınızı saygı ile aldım. Duygularınıza, vatanperverliğinize, oğlum şehit Jandarma Teğmen Nadir Ozan için takdirlerinize, şefkatinize, vefanıza minnettarım. Allah zatı alinizi korusun. Daha yüksek rütbelere, makamlara eriştirsın ki, biz millet olarak daha huzurlu ve rahat olalım.

Kahraman Tugayınız Kuzey Irak'a girip çok kısa sürede 160 PKK'lı-yı öldürerek, bu tip operasyonların nasıl kolaylıkla yapılabileceğini göstermiştir. İyi bir Türk Vatandaşı olarak sizi alkışlıyorum. Minnet duyuyorum. Bu Vatan ve üzerinde yaşayan insanlar için yorulan insanları tanıdıkça dünyalar benim oluyor.

Türkiye'deki siyasilerin halini görüyorsunuz. Hiçbiri Vatan için bir fedakarlık yapmıyor. Baş olmak, başkan olmak peşindeler. İçerden ve dışardan milletimizi ve vatanımızı bölmek ve zayıf düşürmek için çalışanlar o kadar fazla ki, Türkiye hiç bu kadar bol düşmanla yüz yüze gelmemiştir.

1995 Dönemi 339

Sayın generalim, üzüntülerimi takdir buyurun, beni başışlayın. Ölüm katlanmak kolay değildir. Hele her türlü imana, kültüre, edebe sahip olan bir evladı 14 ay hasretten sonra göremeden, konuşama-dan kaybetmek daha da güç ve acıdır. Minnetlerimi, şükranlarımı, saygılarımı arz ediyorum."

Şehit J. Teğmen Nadir Ozan'm babası

Turgut Ozan Ağustos 1995, Elazığ

"Canım paşam

Can asker çocuklarım!...

... Mayıs ayı, haber geldi;

- KAPIMIZA BAYRAK VE O'NUN HER ŞEYİ... ŞEHİT OLDUĞU HABERİ GELDİ... *

Hala bitmeyen "KOR ATEŞ" yakıyor içimiz; Bilinmez ki, kör talih..

- Oğlumu - Alim 'i - Alişim 'i;

Buluverecek - Nedense boş artık benim "gülüm" yok...

- GECELER öyle yalnız, GÜNDÜZLER öyle cılız ki;

Gel de bitmesini isteme DÜNYADAN AĞLAMA dur HADİ!..

Bizleri çok duygusallaştıran mektubunuzu aldım. Bu kadar İŞİNİZİN ARASINDA bile YAVRUMUN ADINA - çocuklarımızın adına...dikilen muhteşem ANIT için; ne kadar yazsam, ne kadar teşek-kür-minnet-şükranlarımı göndersem karşılayamam. Ama "O ANA KALBİNİ" gönderdim. O'NUNLA SARIN; O'NUNLA yemyeşil edin toprağını.

- Artık bir can borcum vardı YARADANIMA

- şimdi minnettarlığım var siz askerlerime!..

KOMANDO ANNESİNDEN içime işleyen zifiri karanlıklar Beni benimle tutsak edemez; Zincirlerle sarılsa gündüzler Gülp geçer benim can çocuklarım Onlara zor gelmez. Duman tüten bacalarımdaya leylekler;

340 Unutulanlar Dışında Yenİ Bir Şey Yok

Dizi dizi gelir yuva yaparlar; Ofilannkine çomak mı soktuk, Bu kötülükleri acep niye yaparlar.

- Aşın mı yok? Verir benim Alim.

- Çulun mu yok ? Üstünden pardösüsünü çıkarır O canlarım

Kahpelik beklememişlerdir Ata ocağında Düşmana, el vermiş; Can vermiş benim yavrularım Suçu bu mu ki acımadan

- Ey kahpe kurşunlar

Susmadı onlar; bakın her yerde varlar Size dar gelecek bu dağlar Hain ey arsız insanlar!..

Paşam!

Dinecek bu acılar değil mi?

Sizler, var oldukça;

Komandolar, yok edecek bu BELAYI...

Var olun siz;

Şehit yavrularımız İÇİN

HAYKIRIYORUZ..

"VATAN SAĞOLSUN"!..

Ruhları şad olsun..."

"EŞREFPAŞA GÜLÜ" Komando Ali'nin

- Babası Mustafa | . | - Annesi Berran

- Kardeşi Rıfat Özçilengir Ailesi Ağustos 1995, İzmir

1995 Dönem! 341

"Bütün ülke uçurumun kenarındaydı,

Ömrümüz pahasına onu kurtardık,

Burada yatıyoruz şimdi."

20 Ağustos 1995 günü öğleden önce 2. Ordu Komutanının nezdinde Dağ ve Komando Tugayının Sancağını Tuncay Paşaya teslim ettim ve "İsimleriyle Güneşi Yükseltenler" Anıtının açılışını yapık. Açılıştan önce, Anıt Ziyaret Defterinin ilk sayfasındaki metni; devir teslim töreninde bulunanlara okudum.

"Bu anıt, şehit Türk Askerleriyle, onların, 'Vatan Sağolsun' diyerek Türk Milletinin yüksek asaletini gösteren anne ve babalarının huzurunda, sonsuza dek saygı duruşunda bulunulmasını amaçlamaktadır."

Neden "İsimleriyle Güneşi Yükseltenler" tanımını kullandığımızı da;

"Anıt formuyla, şehitlerimizin ruhlarının göğe yükselişini sembolik anlamda yansıtır. Ziyaretçilere bu hissi yaşatarak, duygu ve düşüncelerini vatan için

canını veren şehitlerimize yoğunlaştınp, milleti bütünleştirici görevini mimari yapısıyla üstlenir. 11 metre yüksekliğinde iki ana kolon anıtı kavrayarak, şehitlerimizin isimleri ile birlikte yükselerek, ruhların göğe ulaşmasını ifade eder. Tepede ulaşılan alanda, şehit isimleri ile birlikte ışınsal açıdan kollarla ufuktan yükselmekte olan güneş tasvir edilmiştir" diye açıkladım.

9 Eylül 1995, Hürriyet:

"İlk Güneydoğu Anıtı: Güneşi Yükseltenler. Dağ ve Komando Tugayı ve Hakkari'deki birliklerin teröre karşı verdiği mücadelede şehit düşen 623 kahraman evladı, muhteşem bir yapıyla anıtlaştı. Şehit adlarının yazılı olduğu 11 metre yüksekliğindeki, "İsimleriyle Güneşi Yükseltenler" Anıtı, yüzde 25 meyilli, 2 bin metre karelik bir alanda inşa edildi.

Çanakkale ve Kıbrıs şehitlerinden sonra, Güneydoğu şehitleri de Hakkari Dağları'nda ölümsüzleşti. Anıt iki ay gibi çok kısa bir sürede başlayıp bitirildi. Anıt Ağustos ayı sonunda görevini tamamlayarak Ankara'ya atanan Tuğgeneral Osman Pamukoğlu tarafından yaptırıldı.

Hakkari bölgesinde son 11 yılda şehit düşen, 28 subay, 21 astsubay, 574 erbaş ve erin rütbesi, adı, baba adı, doğum tarihi, memleketi, şehit olduğu tarih ve yer mermerler üzerine yazılmış durumda. Mermer plakalar üzerinde Atatürk'ün vecizeleri de bulunuyor. Bunlar arasında, 'Türk Milletinin çocuklarının kahramanlık ve fedakarlıklarına öl-

342 Unutulanlar Dışında Yenî Bir Şey Yok

çü bulunamaz", "Bu memleket tarihte Türk'tü, halen de Türk'tür ve ebediyen Türk kalacaktır", "Dünyanın hiçbir ordusunda, yüreği senin kadar temiz ve sağlam askere rastlanmamıştır" vecizeleri dikkati çekiyor.. Şehitlerimiz için yapılan anıtın bir benzerini, ABD, Vietnam'da ölen askerleri için yapmıştı."

Sancak devir teslimi ve Anıtın açılışında bulunan bütün misafirler saat 14:00'da kışladan ayrıldılar. Ben de bugün, 20 Ağustos saat 17:00'da Van'dan uçakla Ankara'ya dönecektim.

Saat 15:00'da; beremi, komando üniformamı ve botlarımı çıkarıp sivil elbiselerimi giydim. 26 ayda kaç elbise, kaç bere ve operasyon şapkası eskitmişim tam sayılarını hatırlayamıyorum. Ama botlarımın sayısını biliyordum. Son giydiklerim 13'üncü botlarımdı. Çıkardıklarımın hepsini bir çantaya koyup emir astsubayına verdim.

Helikopter pistte hazır, vedalaşmak için subay ve astsubaylar pist girişinde yerlerini almışlardı. Karargah binasında çıkıp yürümeye başladım. Hava pırıl pırıldı ve kışlada çıt yoktu.

Birden kışlanın merkezi yayın sisteminden çalınan Plevne Marşı her yeri kapladı. Hakkari'nin etrafı yabancı topraklardaki PKK kampları ile çevrili olduğu için bazen subaylar; "Düşman Zap suyunu atladı, karakolları yokladı" diye kendi aralarında konuşurlardı. Şehitlerin yüzde 80'e yakını karakollardaydı.

Karakol saldırılarında geceleyin tam haber alınmadığından ve güneş doğsun da çatışma yerine ulaşalım diye beklediğimden; 'karakollara' karşı bir hassasiyetim vardı. "Düşman Tuna'yı atladı. Karakolları yokladı" sözünden etkilenererek, duygusallaştım. Kimse beni bu şekilde görmemeliydi. Yürüyüşümü yavaşlatarak normal halime geçtim. Bütün subay ve astsubaylarla vedalaşıp, askerlere

"Allahaismarladık" dedim.

Helikoptere binerken emir astsubayına "pilotlara söyle, yükselince şehitler Anıtının üzerinde bir tur atıp sonra kışladan ayrılınsın" dedim. Helikopter, Anıtın üzerinde döne döne üç tur attı ve kuzeydeki Karadağ istikametinden Van'a doğru uçuşuna devam etti.

1995 Dönemi 343

Selam Olsun

Selam olsun bizden güzel dünyaya Bahçelerde hâlâ güller açar mı 1 Selam olsun sonsuz güneşe, aya Işıklar, gölgeler suda oynar mı? Hepsi güzeldi kar, tipi, fırtına Günlerin geçişi ardı ardına. Hasretiz bir kanat şakırtısına Mavi gökte kuşlar yine uçar mı ?

Uzak, çok uzağınız şimdi ışıktan, Çocuk sesinden, gül ve sarmaşıktan, Dönmeyen gemiler olduk açıktan, Adımızı soran, arayan var mı ?..

Ahmet Hamdi Tanpınar

344 Unutulanlar Dışında Yenî Bir Şey Yok

Bu günkü durumumu merak ediyorsunuz?

Kaldır başını kan uykulardan! Unutulanlar Dışında Yeni BİR Şey Yok...

345

"Ben sizinle sarmaş dolaş olmuşum dalgalar,;

Yükü boş gemilerin ardında gezemem,

Doyuramaz artık beni bayraklar, bandıralar,

Mahkum gemilerinin sularında yüzemem."

Arthur Rimbaud

Beşinci Bölüm EKLER

İSİMLERİYLE GÜNEŞİ YÜKSELTENLER

Dağ Ve Komando Tugayı Emir Ve Harekat Komutasındaki Birliklerde 1984-1995

Yılları Arasında Şehit Olan Personel

S. No.	]	Rütbe	^e Sicili	Adı Soyadı	Baba Ad)	Memleketi	Doğum Tarihi	
		şehadet Tarihi	şehadet Yeri	5 u				
1	]	P. Onb.	Abdurrahman Güzel	Ahmet Aydın	1963	30/08/1984	K.	Bağlar-Yürekli Yay.
2	1	P. Utğm.	Adnan şen	Mustafa	Ankara	1963	30/08/1984	K.
								Bağlar-Yürekli Yay.
3		'<	. Çvş:	Osman Temiz Nevzat	Artvin	1963		
		09/10/1984	Çukurca-Hakkari Yolu	< m				
4	J	.Er	Mürsel Ulunç	Nurullah	Ankara	1963	09/10/1984	
			Çukurca-Hakkari Yolu					
5	]	.Er	Cevdet Ozdemir	Ramazan	Sinop	1963	09/10/1984	Çukurca-Hakkari Yolu
6	[.Er	Hamit Deniz	Hamit Bursa	1963	09/10/1984	Çukurca-Hakkari Yolu		
1	[.Er	Musa Aytar	Ali Zonguldak	1964	09/10/1984	Çukurca-Hakkari Yolu		
8	]	f.Er	Naci Çakar	Hacı İstanbul	1963	09/10/1984	Çukurca-Hakkari Yolu	0
9	]	[.Er	Cengiz Karaca	Ali Edirne	1964	09/10/1984		Çukurca-Hakkari Yolu
10	1	[.Er	Metin Akkoç	Ahmet Kütahya	1964	09/10/1984	Çukurca-Hakkari Yolu	
11	]	.Er	Cemil Onaran	Kemal Çanakkale	1964	09/10/1984	Çukurca-Hakkari Yolu	
12	1	P. Komd.	Er Münir Kopuk	Mehmet Bilecik	1964	07/09/1985		
			Andiçen Ky.-Van					
13	,1	[.Er	Ömer Kara	Ali Muğla	1965	25/10/1985	Serin J. Snr. Krk.	
14		[.Er	Ahmet Bursa	Hüseyin Kütahya	1965	25/10/1985	Serin J. Snr. Krk.	
15		[.Er	Beytullah Ariç	Mülayim Balıkesir	1965			
		25/10/1985	Serin J. Snr. Krk.					
16		[.Er	Halis Annıç	Hamdi Denizli	1965	25/10/1985	Serin J. Snr. Krk.	
17		[. Oıib.	Celal Çekler	Hasan Muğla	1965	25/10/1985	Serin J. Snr. Krk.	
18	1	[. Onb.	Ali Türker	Nuri Amasya	1965	25/10/1985	Serin J. Snr. Krk.	
19	J	[.Er	ismail Temelbaş	Reşat Trabzon	1964	25/10/1985	Serin J. Snr. Krk.	
						25/10/1985		
								Serin f. Snr. Krk
								Ramazan Çelik
								Serin I. Snr. Krk
								Kasım Karaka
								49 Nolu Sınır Tas
								Zülfettin Acar
								Kavak-Armutlu Böl.
								Murat Uzun
								P. Eken I. Snr. Krk.

Bölük Merkezi
Güzelkaya^şemdinli
Tütünlû Ky.-şemdinli
P.JÇomd. Er Er
Hasan Ata Ferhat Çopur
29/04/1987 22/04/1988 26/05/1989
Tütünlû Ky.-Semdinli Yeşilova Krk. Beyaztopraktepe
P. Komd. Onb. Mahmut Ka
Hakkari Y. Ova Yolu
Cengiz Akpınar
Çığlı Köyü Yakını
Zafer Aşçioğlu
Kadir Rençber
Mustafa Kûçûkbektas
Mehmet Seyit Ömer
Orhan Korkmaz
13/10/1989 13/10/1989
Taşlık Ky-Te, Taşlık Ky.-Çukurca
Mustafa Erdem
ü
e I
e
m
m
2

S. No.	Rütbe Ve Sicili	Adı Soyadı	Baba Adı	Memleketi	Doğum Tarihi
42	şehadet Tarihi şehadet Yeri P. Komd. Çvş. Ahmet Tokgöz Kuşdağı Ky.-Gürpınar	Ali	Mersin	1968	13/10/1989
43	I. Er Kamil Büyükbardakçı	Mustafa	Konya	1969	20/10/1989 Ormancık
44	P. Er Bilal Ayıtgın	Mamo	Gaziantep	1969	05/11/1989 l.Tb.
45	I-Er ibrahim Korucu	A. Refik	Bursa	1968	06/11/1989 Yıldız Krk.-Y.
46	J. Astsb. Çvş. (1987/649) 21/11/1989 Kavuşak	Cevdet Şişman	İsmet	Malatya	1967
47	Tbp. Atgım. Fensun Oğuz Süleyman	Ankara	1960	10/01/1990	Van-
48	I-Er Yılmaz Ay	Hasan izmir	1969	28/06/1990	P. EkenJ. Snr. Krk.
49	I. Er Zihni Ateşli	Bahattin	Tokat	1969	28/06/1990 Üzümlü J. Snr.
50	P. Komd. Onb. Sadık Erişen	Ahmet Çankırı	1970	28/08/1990	
51	P. Komd. Onb. Ergün Ünlü	Hamza Kars	1969	28/09/1990	Ordekli Krk.-
52	Is. Atsb. Çvş. (1988/20) Ankara 1965	Orhan Korkmaz			Seyit Ömer
53	P. Komd. Er İsa Doğan	Ramazan	Afyon	1970	29/03/1991 Keklikkaya-
54	P. Er Süleyman Duru	Rafet Aksaray	1967	30/03/1991	şemdinli
55	P. Atgım. (213/486398)	Osman Uçar	Ahmet Adana	1964	01/01/1991 Kuzey
56	P. Kd. Çvş. (1987/75) 01/04/1991 Kuzey Irak	Mustafa Adışen	Ertem Balıkesir	1969	
57	P. Komd. Onb. Tezcan Ozdemir	Muslahattin	Ankara	1970	
58	P. Komd. Onb. Duran Sayan	Osman Sivas	1970	01/04/1991	Kuzey Irak
59	P. Er Kerim Çokbiçer	Hamdi Eskişehir	1972	01/04/1991	Kuzey Irak
60	P. Er Mustafa Doğan	Bekir Yozgat	1970	01/04/1991	Kuzey Irak
61	P. Er Melayip Erdoğan	Mehmet	Sivas	1970	01/04/1991 Kuzey Irak

62 P. Çvş. Latif Keçeli Mehmet İsparta 1970 13/05/1991
Haznekayalar Köyü

C

C

>

I 2?

3'

•on

63

P. Komd. Onb. Cevdet Ocak

Haydar

Kırkkale 1970 13/05/1991 Koringantepe Mevkii

S. No. Rütbe

Ve Sicili . P. Atğm. (213/486600)

65 P. Komd. Er

Adı Soyadı

1

M. Yaşar Seven

Baba Adı

Münir

Memleketi Doğum Şehadet Tarihi Tarihi

Sanısını

1966 13/05/1991

Şehadet Yeri

-----.^_

Koringantepe Mevkii

A. Muhsin Ataç

23/05/1991 12/06/1991

Aksu Köyü-Hakkari

Mustafa Keskin Mırsel Dilber Oktay Orkan İbrahim Er

Sarımağra-Şemdinli

Mezargedığı^Şemdinli

24/07/1991 24/07/1991

Mezargedığı-Şemdinli

Mezargedığı-Semdinli

P. Komd. Çvş.

M. Emin Kocaman

ediği-Şemdinli

04/08/1991 04/08/1991 04/08/1991

Samanlı I. Snr. Krk.

Şev» Ahmet Apak

Samanlı f. Snr. Krk,

Durak Açıkgoz

Samanlı I. Snr. Krk

Mustafa Gedik Erdal Çoban

Samanlı]. Snr. Krk

Yüksel Karaca

Samanlı T, Snr. Krk

Ramazan Hasan Tarım Mustafa

04/08/1991 07/08/1991)

Samanlı I. Snr. Krk

P. Komd. Onb

Atilla Demirtas

Kadir Mecidiye

Çobanpınar I, Snr. Krk.

Sebahattin Koçak

S.

S 2 3

O c

tn

C:

m

m Z

10/09/1991 Samanlı J. Snr. Krk.

S. No. Rütbe Ve Sicili Adı Soyadı Baba Adı Memleketi Doğum Tarihi
Şehadet Tarihi Şehadet Yeri 350

88 i Er Umut Gökdemir Yusuf Kars 1970 10/09/1991 Çobanpınar J. Snr.
Krk. <_;

89 f. Er Murat Güler Şükrü Kastamonu 1970 10/09/1991 Çobanpınar J. Snr.
Krk. u

90 I. Er Ersin Ilıtan Rasim Eskişehir 1971 10/09/1991 Çobanpınar J.
Snr. Krk.

91 J.Er Ayhan Çelik Veli Zonguldak 1971 10/09/1991 Çobanpınar J. Snr:
Krk. r

92 P. Komd. Er Cevdet Şimşek Halit Nevşehir 1971 28/09/1991 Başyurt
Kışlası

93 J.Er Ümit Uçan Mehmet istanbul 1971 07/10/1991 Taştepe
Çayırılı I. Snr. Krk. y

94 I. Er Yaşar Kocabaş Ali Konya 1971 07/10/1991 Taştepe Çayırılı I.
Snr. Krk.

95 J. Onb. Halis Akdemir Ahmet Elazığ 1970 07/10/1991 Taştepe
Çayırılı I. Snr. Krk.

96 I- Er Hidayet Yılmaz Hüseyin Niğde 1970 07/10/1991 Taştepe
Çayırılı I. Snr. Krk. -< m

97 I. Er Zeki Akdoğan Necip Balıkesir 1970 07/10/1991 Taştepe
Çayırılı I. Snr. Krk. üo

98 J. Er Abdurrahman Eraslan Hasan Adıyaman 1970 07/10/1991 Taştepe
Çayırılı I. Snr. Krk. S?

99 J.Er Murat Sancar Fazıl Bayburt 1971 07/10/1991 Taştepe
Çayırılı I. Snr. Krk. <n m

100 J.Er Feridun Yılmaz Mehmet izmir 1971 07/10/1991 Taştepe
Çayırılı I. Snr. Krk. >-<

101 J.Er Seyfun Ateş Hasan 1971 07/10/1991 Taştepe Çayırılı I. Snr.
Krk. 0

102 J.Er Nayram Yüce Rasim Sivas 1971 07/10/1991 Taştepe Çayırılı I. Snr.
Krk.

103 J.Er Şaban Uke Yaşar . Çankırı 1971 07/10/1991 Taştepe
Çayırılı I. Snr. Krk.

104 J. Astım. (219/501486) Bilal Çakırcıcah ismail Balıkesir 1964
25/10/1991 Çayırılı J. Snr. Bl.

105 I. Er Fehmi Koç Zahir Ağrı 1971 25/10/1991 Çayırılı J. Snr. Bl.

106 J.Er Cengiz Sabuncu Mustafa Kayseri 1970 25/10/1991 Çayırılı
f. Snr. Bl.

107 J.Er ismet Ozdemir Yaşar' Kayseri 1970 25/10/1991 Çayırılı
J. Snr. Bl.

108 J.Er Ali Erdoğan Ramazan Bolu 1970 25/10/1991 Çayırılı J. Snr.'Bl.

109 J. Onb. Necdet Ayhan Selahattin Bilecik 1970 25/10/1991
Çayırılı J. Snr. Bl.

110 J. Er Cumali Çağlar Emin Aksaray 1970 25/10/1991 Çayırılı J. Snr.
Bl.

111 J.Er Mehmet Ünal Ali Kayseri 1970 25/10/1991 Çayırılı J. Snr. BL

S. No. Rütbe
_____ Ve Sicili

112

Adı Soyadı

Baba Adı Memleketi Doğum Şehadet
Tarihi Tarihi

Şehadet Yeri

25/10/1991 25/10/1991

Gaziantep 1970 Rize 1971

1970 1965

130 P. Komd. Er
131 P, Komd. Er
132 P. Komd. Onb.
133 P.Komd. Cvs. İ34 P. Komd. Onb.

Üzümlü Krk.-Çukurca

Sami Erşahin Ramazan Toaman İmdat Pala Mücahit Okur Atilla Yangöz

İbrahim Selim

izmir

t-1 m

O z'

m

I

C

m W

Ol

S. No. Rütbe Ve Sicili

Adı Soyadı

Baba Adı

Memleketi

Doğum Tarihi

Şehadet Tarihi

ŞehadetYeri

135 P. Komd. Onb. Necati Binekçi İbrahim Yozgat 1971
26/05/1992 Üzümlü Krk.-Çukurca

136 Top. Atğm. (219/502994) Turgay Süzgen Ali Kırklareli 1967
26/05/1992 Üzümlü Krk.-Çukurca

137 P. Onb. Muharrem Erdoğan Sıtkı Adana . 1971 26/05/1992 Üzümlü
Krk.-Çukurca

138 P. Onb. Hacı Kılıç Cabbar Van 1971 26/05/1992 Üzümlü Krk.-
Çukurca

139 P. Onb. Turabi Demirci Ali Adana 1971 26/05/1992 Üzümlü Krk.-
Çukurca

140 P. Er Cüneyt Sardaşlar Halil İstanbul 1971 26/05/1992 Üzümlü Krk.-
Çukurca

141 P. Er Yusuf Şahin İsmail Yozgat 1971 26/05/1992 Üzümlü Krk.-
Çukurca

142 I Er Osman Alim Mehmet Gümüşhane 1971 26/05/1991 Üzümlü-Çukurca

143 P. Er Mehmet Keskin Halil Mersin 1971 07/06/1992 Kayalar Köyü-
Şemdinli

144 P. Onb. Mustafa Sönmez Ali Ankara 1971 07/06/1992 Kayalar
Köyü-Şemdinli

145 Is. ÇVŞ. Hakan Elis Arif İsparta 1971 17/06/1992 Kayalar Köyü-
Şemdinli

146 J. Onb. Erol Akar Hasan Tokat 1970 22/06/1992 Perihan J. Krk.

147 J. Onb. Ramazan Sağlam Mevlüt Zonguldak 1971 22/06/1992
Perihan J. Krk.

148 I ÇVŞ. Ercan Takıl Kenan Eskişehir 1971 22/06/1992 Perihan J. Krk.

149 I-Er Hüzeyin Gökçimen Şerif Erzurum 1971 22/06/1992 Perihan J. Krk.

150 J. Onb. Mesut Bilgin Emin Manisa 1971 22/06/1992 Perihan
J. Krk.

151 i Er Sezai Polat Sırrı Erzurum 1971 22/06/1992 Perihan J. Krk.

152 I-Er Mehmet Kopar Mehmet Kırşehir 1971 12/07/1992 Işıklı-
Tekevler Mah.

153 I. Er Cemal Dil Münir Adana 1971 20/07/1992 Sivritepe J. Krk.

154 J. Onb. Ferhat Narlak Hüseyin Karaman 1971 20/07/1992
Sivritepe J. Krk.

155 I. Er Hüdayi Danış Mehmet Tekirdağ 1971 20/07/1992 Sivritepe
J. Krk.

156 I. Er Aziz Çil Ali Sivas 1971 20/07/1992 Sivritepe J. Krk.

157 .] Er irfan Kartal şeyi tali Çankırı 1971 20/07/1992
Sivritepe J. Krk.

0

"S

2

D

tn

S»

158 J. Er

Aslan Palut

Aslan

Erzincan

1971

20/07/1992

Sivritepe J. Krk.

S. No. Rütbe

Ve Sicili 159

T. Çvş.

160

161

162

165

169

170

173

174

175

176

177

I Er

Adı Soyadı Sadettin Anıl

Hakan Ülger Adem Pantik

J. Onb.

Abdül Özten

166 P. Komd. Çvş. Vedat Dur

167 P. Komd. Er İbrahim Ayhan

168 }. Er_____Sami İlhan

JJx_

J- Çvş-

(.Er

Er

[.Er

. Er

f. Er

178 T, Er

182 j Er

183 J. Er

Murat Menteş

Dilaver Koca

Abdullah Çakar Yusuf Gedik

İsa Tabii

Nusret Şen

Baba Adı

Memleketi

Doğum

Şehadet

Şehadet Yeri

_____Tarihi

Tarihi

İsmet

Hasan İhsan

M.Sena Gelmez_____M.Salih

163 J. Komd. Er Erdal Erarslan

Muhsin

164 J. Er_____Metin Kaçar

Yusuf

Şaban

Tahsin

Cafer Emrah

İsmail

Kemal
 Süleyman Ali
 Hüseyin Tahmaz Mahmut
 Ali
 Hızır Karaosman Necati
 Erzincan 1971 20/07/1992 Sivritepe I. Krk.
 Ankara
 1972
 Ordu
 1971
 1971
 20/07/1992 Sivritepe J. Krk. 20/07/1992 Sivritepe I. Krk. 20/07/1992
 Sivritepe }. Krk.
 Bayburt 1972 12/08/1992 Hakan Tepe i. Krk.
 _Agn
 1971 13/08/1992 Aktütün]. Krk.
 Bilecik
 1971 23/08/1992 Dolamadibi Tepesi
 _____ 1971 23/08/1992 Dolamadibi Tepesi
 Gümüşhane 1971 25/08/1992 Çukurca
 Bolu
 Mu _____ 1973 25/08/1992 Bingöl Karayolu
 TL M ~ 1 _ - _ * -! j-1 >« . * ** .
 " ' - - . - - -
 Malaty;
 1971
 Ordu
 Bursa
 1971 1971
 30/08/1992 Şemdinli-Alan]. Krk. 30/08/1992 Şemdinli-Alan J. Krk.
 Mersin
 1971
 H. İbrahim Tokat
 Emlihan Ağrı
 1972
 1971
 Giresun
 Aydın
 1971 1971
 30/08/1992 Şemdinli-Alan f. Krk.
 30/08/1992 Şemdinli-Alan]. Krk.
 30/08/1992 Şemdinli-Alan I. Krk.
 30/08/1992 Şemdinli-Alan (. Krk.
 Rize
 Mustafa Göğebakan Eşref _____ Adana
 1971
 1972
 Abdülrezzak Kayacan Mustafa Erzurum 1971
 Hakkı Demir
 M. Nuri Uçu
 Nesin
 Erzurum
 1971
 Bedir
 1972
 Hüseyin Bahadır Mahmut Bayburt 1972
 30/08/1992 Şemdinli-Alan i Krk.
 30/08/1992 Şemdinli-Alan]. Krk.
 30/08/1992 Şemdinli-Alan I. Krk.
 30/08/1992 Şemdinli-Alan]. Krk.
 30/08/1992 Şemdinli-Alan). Krk.

30/08/1992 şemdinli-Alan [. Krk.
30/08/1992 şemdinli-Alan). Krk. 30/08/1992

50

0

i

-I m

S. No.	Rütbe Ve Sicili	Adı Soyadı	Baba Adı	Memleketi	Doğum Tarihi
	şehadet Tarihi	şehadet Yeri			
184	J.Er	Turan Yaman Kemal Aydın .	1971	30/08/1992	şemdinli-Alan J. Krk.
185	I-Er	Hakan Koçak Mehmet	Adana 1972	30/08/1992	şemdinli-Alan J. Krk.
186	.1- Çvş.	Hüsnü Haskmş	Mehmet	Sinop 1971	30/08/1992 şemdinli-Alan J. Krk.
187	P. Er	Cengiz Uyar.	Muharrem Afyon 1971	04/09/1992	şemdinli-Samanh J; Krk.
188	.J.Er	Rıfat Çelik Ziya	Sivas 1971	13/09/1992	şemdinli-Aktütün J. Krk.
189	i Er	Bedrettin Şahin	Hasan Çanakkale 1971	13/09/1992	şemdinli-Aktütün J. Krk.
190	.J.Er	Bayram Çakırgöz	Mustafa Çankırı 1971	13/09/1992	şemdinli-Aktütün J. Krk.
191	J.Er	Ishak Siga Binali	Erzurum 1971	13/09/1992	şemdinli-Aktütün J. Krk.
192	J. Er	Yılmaz Öner Kamil	Sivas 1971	13/09/1992	şemdinli-Aktütün f. Krk.
193	J.Er	Recep Ergeç Cafer	Çankırı 1971	13/09/1992	şemdinli-Aktütün J. Krk.
194	J.Er	' Zülfı Çelik Veysel	Yozgat 1971	13/09/1992	şemdinli-Aktütün J. Krk.
195	J.Er	Ahmet Ozdil ismail	Bursa 1972	13/09/1992	şemdinli-Aktütün J'. Krk.
196	J. Er	Orhan Balcı M.Ali Ağrı	1971	13/09/1992	şemdinli-Aktütün J. Krk.
197	J.Er	Selami Akça Ali	Adana 1972	13/09/1992	şemdinli-Aktütün J. Krk.
198	J. Er	şenol Çiftörelı	Cemil Denizli 1972	13/09/1992	şemdinli-Aktütün J. Krk.
199	J.Er	Kenan Ergün Mehmet	Erzurum 1972	13/09/1992	şemdinli-Aktütün f. Krk.
200	J. Er	M.Ali Kalkanderen Nadir	istanbul 1971	13/09/1992	şemdinli-Aktütün J. Krk.
201	J. Onb.	Özgür Ozdenır	Rıza Giresun 1972	13/09/1992	şemdinli-Aktütün J. Krk.
202	J Er	Akın Ozcan Hayretin	Edime 1972	13/09/1992	şemdinli-Aktütün J. Krk.
203	J.Er	Recep Tentis • Mehmet	Adana 1971	13/09/1992.	şemdinli-Aktütün J. Krk.
204	I F.r	Metin Yiğittop	Ali Karaman 1971	13/09/1992	şemdinli-Aktütün J. Krk.
205	1 Er	Mustafa Karataş	Recep Balıkesir 1971	13/09/1992	şemdinli-Aktütün J. Krk.
206	J. Er	Mehmet Öner Abdullah	Ağrı 1971	13/09/1992	şemdinli-Aktütün]. Krk.
207	J.Er	Gönül Küçük Mehmet	Adana 1971	13/09/1992	şemdinli-Aktütün J. Krk.

G e

a

z

i»

o

z

D

:

2j

50

0

S. No. Rütbe Ve Sicili

208 J. Atğm. . (25/515951)

209 î. 1

210

211

217

222 223

(988/772)

P. Atğm. (225/515413)

212 P. Komd. Er

P. Komd. Er

Adı Soyadı

H. Ejder Polat

Ahmet Yılmaz Aşkın Yeldiren

Coşkun Davulcu

214 P. Komd. Onb.

215 P. Komd. Onb.

P. Komd. Er Muammer Dur

P. Komd. Er

220 P. Komd. Er

P. Uz. Çvş. Kemal Keskin

P. Komd. Er P. Kd. Çvş.

İrfan İdrisoğlu Bahtiyar Ceylan

P. Komd. Er Muharrem Konu

P. Komd. Er İsmail İnce

Baba Adı Memleketi

Süle

Mehmet

Durmuş

Mustafa

Orhan

Hikmet

Cuma

Karaman Tokat

Trabzon

Çankırı

İğdır

Erzincan

Doğum Tarihi

Şehadet Tarihi

Şehadet Yeri

Gaziantep 1971 13/09/1992 Şemdinli-Aktütün J. Krk.

1971

1971

1971

1971

1971

1971

226 P. Komd. onb.

Cemil Küçük Nurettin Kartal

Cunta_____Gaziantep 1971

229 P. Er

_____Şemdinli-Aktütün J. Krk.

13/09/1992 Şemdinli-Aktütün J. Krk.

29/09/1992 Şemdinli-DerecikJ. Krk.

29/09/1992 29/09/1992

1971 29/09/1992

Giresun

Kırklareli

Eskişehir

Adana_____

Kastamonu 1972 29/09/1992
1972 29/09/1992
1969 29/09/1992
Amasya 1965 29/09/1992
Samsun
Trabzon 1971 29/09/1992

şemdinli-Derecik T, Krk. şemdinli-DerecikJ. Krk. şemdinli-Derecik J. Krk.
şemdinli-Derecik J. Krk. şemdinli-Derecik J. Krk. şemdinli-Derecik J. Krk.
şemdinli-Derecik J. Krk. şemdinli-Derecik J. Krk. şemdinli-DerecikJ. Krk.
şemdinli-DerecikJ. Krk. şemdinli-Derecik J. Krk. şemdinli-Derecik J. Krk.
29/09/1992 şemdinli-Derecik J. Krk.
29/09/1992 29/09/1992
şemdinli-Derecik J. Krk. şemdinli-Derecik J. Krk.

2.
5 o
c m
tn
I

S. No.	Rütbe Ve Sicili	Adı Soyadı	Baba Adı	Memleketi	Doğum Tarihi
230	P. Er Hasan Mutlu Mehmet	Samsun	1972	29/09/1992	şemdinli-Derecik J. Krk.
231	P. Er Necdet Orhan	Mehmet	Bartın	1971	29/09/1992 şemdinli-Derecik J. Krk.
232	P. Er Muhsin Demir	Veli	Kastamonu	1971	29/09/1992 şemdinli-Derecik J. Krk.
233	P. Er Ekrem Karaaslan	Ethem	Manisa	1972	29/09/1992 şemdinli-Derecik J. Krk.
234	P. Er Yakup Bıyık Aslan Cabi	Rize	1971	29/09/1992	şemdinli-Derecik i Krk.
235	P. Er Sadık Ekiz	Hasan	Ankara	1972	29/09/1992 şemdinli-Derecik J. Krk.
236	Top. Onb. Süleyman Cevizkiran	ismail	Edirne	1972	29/09/1992 şemdinli-Derecik J. Krk.
237	P. Onb. Hayrettin Taşdelen	Ahmet	Kastamonu	1971	29/09/1992 şemdinli-DerecikJ. Krk.
238	P. Onb. Battal Karadağ	Osman	Sivas	1971	29/09/1992 şemdinli-Derecik J. Krk.
239	P. Komd. Er A. Vafı Güney^	Abdurrahman	Konya	1972	17/10/1992 4. Tb. Erat Gazinosu
240	P. Kd. Çvş. 11989-254) O. Muhsin Ayman	Ardalan	Malatya	1967	31/10/1992 K. Irak-Ç. Melûni Böl.
241	P. Komd. Er Aziz Çelik	H. Osman	Ankara	1972	30/11/1992 Iran-Dalamper Dağı
242	P. Komd. Çvş. Kenan Ozdemir	Kemal	Bolu	1972	30/11/1992 Iran-Dalamper Dağı
243	P. Komd. Er ismail Çakır	Fikri	istanbul	1971	30/11/1992 Iran-Dalamper Dağı
244	P. Komd. Çvş. Serhat Önder	şükrü	Erzurum	1971	30/11/1992 Iran-Dalamper Dağı
245	P. Komd. Er Yücel Fırtına	Mehmet	Tokat	1972	30/11/1992 Iran-Dalamper Dağı
246	P. Komd. Er Haydar Yıldız	ismet	Sivas	1972	05/06/1993 şemdinli
247	i Çvş. şükrü Onay	Nevzat	Burdur	1972	06/06/1993 P. Eken-Enva Sırtları
248	P. Komd. Er Mehmet Akkan	Mustafa	K. Maraş.	1973	11/06/1993 Kayalar Ky.-şemdinli
249	J. Komd. Er Adnan Ozdemir	Ramazan	Aydın	1972	27/06/1993 Y. Ova-Tathca Köyü
250	J. Komd. Er Yusuf Kaynar	Ziya	izmir	1972	27/06/1993 Y. Ova-Iskantepe

251 J. Komd. Çvş. Şenol Ergüder Orhan Edirne 1972 27/06/1993 Y.
Ova-Iskantepe
252 P. Komd. Çvş. Murat Ozeker Kahraman Hatay 1972 09/07/1993
Kürevetepe-Yüksekova

£

>

-<

2

ta

len m

253 J. Er

Necdet Yağız

Feruz

Gümüşhane 1972 17/07/1993 Davuttepe

S. No. Rütbe Ve Sicili

Adı Soyadı

Baba Adı Memleketi Doğum Şehadet Şehadet Yeri

Tarihi Tarihi

>4 P. Komd. Er >5 J. Astsb. Çvş.

Mesut Kaplan

Efrahim

Sakarya

1973

24/07/1993

Susuz Te

ıdinli

(1990/84)

Sezgin Akdeniz

Rasim

Ordu

1971 27/07/1993 Kısıklı J. Krk.

256

Onb.

Hakkı Ozdemir

Kemal

Amasya_____1972 27/07/1993 Kısıklı I. Krk.

258

259

Er

Er

Er

Ergün Güçlü

Naım

Oktay Güldüren

Eyüp

Gaziantep 1972 27/07/1993 Kısıklı I. Krk.

Denizli_____1973 27/07/1993 Kısıklı T. Krk.

Feyzullah Kûçûkbingöl Selahatlin Erzurum 1972 27/07/1993

Kısıklı I. Krl

260

Onb.

Biröl Aksu

İbrahim

Çorum

1973 27/07/1993 Çob;

j.

Tk

261

Onb.

Yaşar Bayraktar

şevket
Samsun
1972
01/08/1993
J_K_k
262
Er
İsmail Dokuz
şevket
Çorum
1972 01/08/1993 Serbest]. Krk
263
. Onb.
Muzaffer Çetin
İshak
Sakarya
1972
_0_08/1993 Serbest]. K
264
.Er
Ali Başpmar
Abdullah
Yozgat
1972 01/08/1993 Serbest [. Ki
265
.Er
Hüseyin Gül
Zaynel
Amasya
1972 01/08/1993 Serbest.]. Ki
266
.Er
Bayram Köse
Hasan
Kırşehir
1972 01/08/1993 Serbest
267
[.Er
Ömer Çolak
Mustafa
->azıantepe
1972
01/08/1993 Serbest
268
Er
Yıldıray Uygun
Şerafettin Ordu
1972 01/08/1993 Serbest]_K
269
Er
İskender Öztürk
Hacı
Sivas
1972 01/08/1993 Serbest]. Ki
0
Z
m
271
272 273
Er
Er

Onb.

Er

Yusuf Temğir

Mehmet

Hatay

Abit Orbay

1973 01/08/1993 Serbest]. Krk

Adil Çevik

Ahmet Karaman 1972 01/08/1993 Yeşildere Mez.-Y.

Ova

Rasim

Giresun

Ramazan Selen

1972 01/08/1993 Kamışlı-Yeşildere

Reşat

Malatya

1972 01/08/1993 Karuşlı-Yesilde

'4

Er

Hüseyin Kumtepe

Mustafa

Aksaray

1972 01/08/1993 Kamışlı-Yeşilde

Er

Hasan Akpıllar

Emin

Hatay

1973 02/08/1993 Aktütün Krk,

J. Yop. Utğm. (1989-163)

İsmet Akın

Bahattin

Mersin

1967 03/08/1993 Gölgelik Tepe-Y. Ova

S. No. Rütbe Ve Sicili Adı Soyadı Baba Adı Memleketi Doğum Tarihi

Şehadet Tarihi Şehadet Yeri

277 J. Uz. Çvş. Mednan Tuna Remzi Kırklareli 1967 03/08/1993 Gölgelik Tepe-Y. Ova

278 I. Er Hasan Aydoğan Ali Mersin 1972 03/08/1993 Gölgelik Tepe-Y. Ova

279 J. Er ismail Avcılar Ahmet istanbul 1972 03/08/1993 Gölgelik Tepe-Y. Ova

280 J.Er Mehmet Doğan Ahmet Malatya 1972 03/08/1993 Gölgelik Tepe-Y. Ova

281 I Er Cihan Elkan Murat istanbul 1972 03/08/1993 Gölgelik Tepe-Y. Ova

282 i Er İhsan Malgır M.Aii K. Maraş 1972 03/08/1993 Gölgelik Tepe-Y. Ova

283 J.Er İbrahim Kuleli Avni Konya 1973 03/08/1993 Gölgelik Tepe-Y. Ova

284 P. Komd. Onb. Ferhat Sözen Şaban Sakarya 1972 04/08/1993

Büyükanıtepe-Çukurca

285 P.Er Ayvaz Gedik Refik Nevşehir 1972 13/08/1993 Beyazdağ-Şemdinli

286 P. Çvş. Mustafa Çürük Adil Manisa 1972 13/08/1993 Beyazdağ-Şemdinli

287 .1- Er . Okan Günel Hüseyin istanbul 1972 14/08/1993

Davultepe

288 P. Komd. Onb. Gazi Alerdek Hüseyin Ankara 1972

16/08/1993 Hisaryayla-Y. Ova

289 JP.Uzm.Çvş. İsa Bayram Hasan Ordu 1969 16/08/1993 Hisaryayla-Y. Ova

290 P.Er Hüsamettin Karahan Mehmet Yozgat 1973 21/08/1993

Çukurca-Kazan

291 P. Onb. Ahmet Küçükadalı Yaşar Antalya 1973 21/08/1993 Çukurca-

Kazan

292 P. Komd. Er Yusuf Ertürk Hasan . Çanakkale 1971 23/08/1993
Hakkari 11 Merkezi

293 .!• Er Ali Uyanık Hasan Karaman 1972 28/08/1993 Armutlu Mev.-
Hakkari

294 J. Komd. Er Osman Ozdemir Necati Uşak 1973 06/09/1193 Incetaş
Tepe Mev.

295 J.Kd.Çvş. Fatih Karakılınç Burhanettin Kayseri 1970 16/09/1993
Hakkari-Y. Ova Yolu

296 J.Er İlhami Uras Hasan Kırklareli 1973 21/09/1993 Erzilci Böl.-Hakkari

297 J.Er H.Savaş Hakverdi Kazım Yozgat 1973 21/09/1993 Erzilci Böl.-
Hakkari

298 J. Atm. (231/530289) Muzaffer Ateş Yusuf Tokat 1969 22/09/1993
Berizincirtepe

299 lEr Bülent AUmsoy Ishan Bayburt 1973 22/09/1993 Berizincirtepe

C:
Z

0

S*

300 J. Er

Önder Ateş

Rıza

Amasya

1972 02/10/1993 Tavukçif.-Hakkari

S. No. Rütbe Ve Sicili Adı Soyadı Baba Adı Memleketi Doğum Tarihi
Şehadet Tarihi Şehadet Yeri

301 Uz. Çvş. İhsan Günbey Salih Eskişehir 1971 11/10/1993 Kısıklı
J. Krk.

302 [.Er Ahmet Yaşar Halis Ordu 1973 11/10/1993 Kısıklı 1
Krk.

303 f. Uz. Çvş. İbrahim Karakoç Ömer Yozgat 1966 23/10/1193 Kavaklı
J. Krk.

304 f. Onb. İhsan Sanoğlu Ali Yozgat 1972 23/10/1193 Kavaklı
J. Krk.

305 • Er Şaban Özer Hasan Samsun 1973 23/10/1193 Kavaklı J.
Krk.

306 . Komd. Onb. Bersan Doğanterkin Dinç izmir 1972 23/10/1193 Kavaklı
\. Krk.

307 . Komd. Onb. Allahverdi Mengutay Kasım Kars 1972 23/10/1193
Kavaklı I. Krk.

308 . Komd. Onb. Hayri Alkan Ali Samsun 1972 23/10/1193 Kavaklı
J. Krk.

309 . Komd. Onb. Kamuran Kaya Halil Mersin 1972 23/10/1193
Kavaklı J. Krk.

310 > .Er Necati Teke Yusuf Sinop 1973 23/10/1193 Kavaklı V. Krk.

311 f. Onb. Mustafa Arık Hasan Zonguldak 1973 26/10/1993
Mehmetçiktepe

312 .Er Yaşar Semerci . Ahmet Zonguldak 1973 26/10/1993
Mehmetçiktepe

313 .Er Yüksel Tuzcu Ahmet Ankara 1973 26/10/1993 Mehmetçiktepe

314 .Er Gürkan Gökçek Besim Manisa 1973 26/10/1993
Mehmetçiktepe

315 . Er Çetin Yavuz Farız Hatay 1973 26/10/1993 Mehmetçiktepe

316 .Er Sabri Çadırcı Yaşar Kastamonu 1973 26/10/1993 Mehmetçiktepe

31; . .Er Mustafa Aşçı Alime t Hatay 1973 26/10/1993
Mehmetçiktepe

318 .Er Ekrem Toktamış Derviş Malatya 1973 26/10/1993
Mehmetçiktepe

319 ; .Er Ahmet Edem H.Avni Ankara 1973 26/10/1993
Mehmetçiktepe

320 i .Er Sami Akbıyık Hasan Bolu 1973 26/10/1993 Mehmetçiktepe

321 I y. Komd. Çvş. Abdullah Satılmış Abdülmecit Aksaray 1973
10/11/1993 Üzümlü Krk. Mevkii

322] Er ismail Köse Selahattin Sivas 1973 19/11/1993 Pirinçeken J,
Krk.

323] .Er ismail Avdın Mehmet Mersin 1973 19/11/1993
Pirinçeken J. Krk.

324 J Er Ergün Çarpan ali Mehmet Adana A972 19/11/1993
Pirinçeken T. Krk.

325 j . Onb, Mehmet Kısacık Mehmet Adana 1972 19/11/1993
Pirinçeken I. Krk.

0
G:
en
m tn

S. No.	Rütbe Ve Sicili	Adı Soyadı	Baba Adı	Memleketi	Doğum Tarihi
326	şehadet Tarihi şehadet Yeri	360 1			
I. Er Zekeriya Ibo	Mehmet	Gaziantep	1973	19/11/1993	
Pirinçeken J. Krk.					
327	] . Er Ali Kalaycı Musa K. Maraş	1972	19/11/1993	Pirinçeken J. Krk.	
328	[. Er Ergül Gebeş ibrahim Oedu	1972	19/11/1993	Pirinçeken J. Krk.	
329	T. Er Zeki Deınirtaş Hasan Manisa	1972	19/11/1993	Pirinçeken J.	
Krk. c					
330	J. Onb. ismail Sağır Hüseyin Samsun	1972	19/11/1993		
Pirinçeken J. Krk.	50 n				
331	] . Er Erol Özen kir is Balıkesir	1973	19/11/1993	Pirinçeken J.	
Krk.					
332	I. Er Mehmet Taş Zülfü Eskişehir	1973	24/11/1993	Kayalar Mevkii	o
333	J. Astsb. Çvş. Cüneyt Muhacir Niyazi	Adana	1972	12/12/1993	
Üzümlü J. Snr. Krk.					
334	] . Komd. Çvş. Raşit Kılıç Mahit İstanbul	1972	12/12/1993	Üzümlü y.	
Snr. Krk. m					
335	] . Komd. Onb. Mehmet Turan Neşet Bursa	1972	12/12/1993	Üzümlü J.	
Snr. Krk. W					
336	J. Komd. Onb. Ramazan Gel Atıf Bolu	1972	12/12/1993	Üzümlü y. Snr.	
Krk.					
337	] . Komd. Onb. Zekeriya Gözyuman Mustafa	Sakarya	1973		
12/12/1993	Üzümlü J. Snr. Krk. fB				
338	J. Atğm. (233/534097) Bekir Hacıismailoğul	Salih Yozgat	1969		
12/12/1993	Üzümlü J. Snr. Krk. 0				
339	I. Er Tamer Selojjlu Kazım Kars	1973	12/12/1993	Üzümlü y.	
Snr. Krk.					
340	] . Er Hasan Çiçek Elbay Erzurum	1973	25/12/1993	Kaval Köyü-Kato	
Mevkii					
341	P. Komd. Er Aydın Çelik Mustafa	istanbul	1973	11/01/1994	Kato
342	.] . Er Durmuş Sarıçam H. İbrahim	Adana	1972	11/01/1994	
Pirinçeken Krk.					
343	J. Er İlker Karakuş Necati	Adana	1972	11/01/1994	Pirinçeken Krk.
344	J. Atğm. (231/530038) Kadir Kılıcı Vedat Erzurum	1967	19/01/1994		
Pirinçeken					
345	P. Uz. Onb. Yıldıray Kılınç Cumali Niğde	1970	01/02/1994	Alandüzü	
346	P. Komd. Onl >. Lokman Erkan Bekir Yozdat	1973	01/02/1994		
Alandüzü					
347	J. Kd. Çvş. (1989/479) Fethi Murat Cemal Elazığ	1968	01/02/1994		
Alandüz-Hakkari					

S. No.	Rütbe	Adı Soyadı Ve Sicili	Baba Adı	Memleketi
	Doğum Tarihi	Şehadet Tarihi	Şehadet Yeri	
348	J. Astsb. Çvş. 01/02/1994	Osman Genç (1991/505)	İbrahim Eskişehir	1973
349	J. Uz, Çvş. 01/02/1994	Alandüz-ttakari Mustafa Karanfil	Kaya Balıkesir	1967
350	J. Komd. Er 01/02/1194	Alandüz İsmail Konuk	Veysel . • Bolu	1973
351	J. Komd. Onb. 01/02/1194	Alandüz Ramazan Karaca	Mustafa İsparta	1973
352	J. Komd. Onb. 01/02/1194	Alandüz Mete Okur	Kemal Bayburt	1973
353	J. Komd. Onb. 01/02/1194	Alandüz Göksel Yaman	Kemal İzmir	1973
354	J. Komd. Onb. 01/02/1194	Alandüz Mehmet Irmak	Mehmet Malarya	1973
355	f. Komd. Onb. 01/02/1194	Alandüz Mustafa Ungör	Mehmet Ankara	1973
356	J. Komd. Onb. 01/02/1194	Alandüz Elindar Yılmaz	Ahmet Yozgat	1973
357	J. Plt. Yb. 02/03/1994	Alandüz Yusuf Turgut (1972-56)	Mustafa Yozgat	
358	I. Er 12/04/1994	Mezi Karyaderi İbrahim Kuru	Kaya Kütahya	1973
359	P. Komd. Onb. 12/04/1994	Mezi Karyaderi İdris Özgür	Necmi Tekirdağ	1973
360	[. Komd. Onb. 12/04/1994	Mezi Karyaderi Ali İhsan Tekoğlu	Cemil Gaziantep	1967
361	J. Komd. Er 13/04/1994	Mezi Karyaderi Cafer Mavi	Hasan Kütahya	1972
362	P. Er 21/04/1994	Şarzeri-Peş.Krk. Yusuf Erk	İbrahim Gümüşhane	1973
363	J. Komd. Er 06/05/1994	Taşlık M.Ali Şener	Mehmet İstanbul	1973
364	J. Komd. Er 07/05/1994	Kuzey Irak Selçuk Doğan	Kamil İsparta	1973
365	P. Komd. Er 11/05/1994	Uzümkiran-Şemdinli Ahmet Kaplan	Mevlüt Afyon	1973
366	P. Komd. Er 11/05/1994	Uzümkiran-Şemdinli Ali Özçilengir	Mustafa İzmir	1973
367	P. Komd. Onb. 16/05/1994	Kaltepe Davut Kara	Emin Samsun	1973
368	P. Komd. Çvş. 31/05/1994	Alandüz Halil Bakirli	Osman Kula	1973
369	P. Uz. Çvş. 31/05/1994	Alandüz Mürsel Gürlek	Mahmut Kayseri	1968

0 0
m
m
i
c

370 P. Komd. Onb. Mehmet Malçuk
Hüseyin Manisa
1974 01/06/1994 Alandüz

S. No. Rütbe Ve Sicili
Adı Soyadı

Baba Adı Memleketi Doğum Şehadet Şehadet Yeri
Tarihi Tarihi

371	P. Komd. Er	Şenol Çolak	Lütfi Rize	1973	01/06/1994	Alandüz
372	P. Komd. Er	Seyyit Şahin	Mehmet	Gaziantep	1973	01/06/1994
373	P. Komd. Er	Ercüment Bozdoğan	Saim	İzmir	1973	01/06/1994
374	P. Komd. Er	Ahmet Yalçınkaya	İsmail	Çankırı	1973	01/06/1994
375	P. Komd. Er	Mehmet Akkurt	Hacı	Konya	1973	01/06/1994

376 P. Komd. Çvş. Cengiz Toklu şeydi Afyon 1974 01/06/1994 Alandüz
377 P. Komd. Onb. Zeynel Güngen ibrahim Eskişehir 1973
02/06/1994 Alandüz
378 Is. Uz. Onb. Cevdet Biçici Bayram Elazığ 1969
02/06/1994 Mezargediği
379 J. Atğal. (233/534043) Mehmet Kova Nimet . Sivas 1971 02/06/1994
Alan-Şemdinli
380 .1- Er Cehan Misket ismail Amasya 19.73 02/06/1994
Alan
381 I- Er Mehmet Ali Demir Murat Aksaray 1973 02/06/1994 Alan
382 I-Er Talip Bulut Ahmet. Aydın 1973 05/06/1994 Umurlu J. Krk.
383 I Er Satılmış Görkem Hikmet Çorum 1974 10/06/1994 Serbest Çukurca
384 P. Onb. Erkan Birkış Ergül Kars 1973 19/06/1994 Kuzugediği-
Kuzey Irak
385 .] Er Cengiz Karıcı oğlu Mehmet Kastamonu 1974 21/06/1994
Ordekli-Hakkari
386 P. Uz. Çvş. Erol Uysal Kemal Aydın 1967 25/06/1994 Ocaktepe-Beytüşşebap
387 P. Komd. Er Ercan Mersin Kemal Aydın 1973 25/06/1994 Ocaktepe-
Beytüşşebap
388 P. Komd. Et Ahmet Ece Ömer Konya 1969 08/07/1994 Ikiyaka-Yüksekova
389 P. Komd. Er Erdal Özçelik Dünder Konya 1973 08/07/1994 Ikiyaka-
Yüksekova
390 I Er Alim Araç Ali Samsun 1973 13/07/1994 Alyuva Mez.-Yüksekova
391 Is. Uz. Çvş. Arif Kaplan Mustafa Aydın 1968 14/07/1994 Ari-Kuzey
Irak
392 P. Uz. Onb. Kahraman Çelikbaş irfan Niğde 1968 14/07/1994 Ari
393 P. Er Kamil Kisan Ramazan Ordu 1973 14/07/1994 Ari

Z

D

t»

O

394 P. Er

Yusuf Kaya

Mehmet K. Maraş 1973 14/07/1994 Altındağlar-

Beytüşşebap

406 407 408 409 410 411 412 413 414

415 416

417

Şehadet Yeri

Er

J. Atğm. (233/533690) P. Komd. Onb P. Komd. Çvş. P. Er

Şehadet

Tarihi

16/07/1994 Buluü Çukurca"

19/07/1994 Serbest 1

19/07/1994 Serbest Çukurca

19/07/1994 Serbest ÇukuTcT"

19/07/1994 Serbest Çukurca

19/07/1994 Serbest ÇuküTcT"

19/07/1994 Serbest Çukurca

19/07/1994 Serbest ÇukurcT

19/07/1994 Serbest Cv

19/07/1994 Serbest Çukurca 19/07/1994 Serbest Çukurca

P. Komd. Çvş. P. Komd. Çvş. P. Romd, Onb.

P. Komd, Çvş. P. Uz. Çvş. . Er

418 P. Uz. Çvş. Hüseyin

Necati Çatal Abdullah Çoban Cevdet Korkmaz

-----|"

Alı met Solmaz

Adil Oruç

jgsman Kurtkaya

Bedri Şahin

Muhammet Önder Hüseyin Akbaş Murat Çetin İdris Uslu

Bülent Deniz

İsmet

Mustafa

Mustafa

Edime

1973

Kastamonu

1973

22/07/1994

Varibazo-Semdinli' Gümüşhane

1973

1971

1973

Tokat

23/07/1994

Geçitli-Hakkari

Kütahya

Trabzon

Mustafa

Bayram

İbrahim

Yaşar

Abdül

Fehmi

Samsun Kocaeli

Kırıkkale

1973

25/07/1994

Hakantepe

25/07/1994

Tahtataş-Semdinli

1974

25/07/1994

Tahtataş-Semdinli

1973

26/07/1994

Kısıkh-Yüksekova

26/07/1994

Kısıklı

26/07/1994

Kısıklı

26/07/1994

Kısıklı'

26/07/1994

Kısıldı

1973

26/07/1994

Ca

Lütfi

rlı-Cı

Erzurum

1970

28/07/1994

Nişantepe-Esenyamaç

t-1 m

S

O C

m

e

1*1

S. No. Rütbe • Ve Sicili

Adı Soyadı

Baba Adı

Memleketi

Doğum

Şehadet

Şehadet Yeri

Tarihi

Tarihi

419

P.

Uz. Onb.

Murat Alıcı Şerif

Çorum 1971

28/07/1994

Nişantepe-

Esenyamaç

420

P.

Uz. Onb.

Müseyyit Uluişık

Ali

Tokat

1971

28/07/1994

Nişantepe-Esenyamaç

421

P.

Komd. Er

Hüseyin Kuçar

Mehmet

Manisa

1973

28/07/1994 Nişantepe-Esenyamaç

422

P.

Komd. Onb.

Mustafa Dündar

Mümin-

Tekirdağ

1973

28/07/1994 Nişantepe-Esenyamaç

423

P.

Komd. Er

Mustafa Korkmaz

Mehmet

Aydın 1973

28/07/1994

Nişantepe-Esenyamaç

424

P.

Komd. Er

Nurettin Yel

Selehattin

Çanakkale

1973

28/07/1994 Nişantepe-Esenyamaç

425

P.

Komd. Çvş.

Ayhan Orak

Ahmet

Edirne

1973

28/07/1994

Nişantepe-Esenyamaç

426 P. Komd. Er Recep Avşar Selahattin Tokat 1971 28/07/1994
Nişantepe-Esenyamaç

427 P. Komd. Er İsmail Külek Hüseyin Denizli 1973
28/07/1994 Nişantepe-Esenyamaç

428 P. Komd. Er Hüseyin Demirel Mehmet Bartın 1973
28/07/1994 Nişantepe-Esenyamaç

429 P. Komd. Er Muharrem Taş Hüseyin Iğdır 1973 28/07/1994
Nişantepe-Esenyamaç

430 P. Komd. Onb. Sezai Ergül Ali Haydar Kırıkkale 1974 28/07/1994
Nişantepe-Esenyamaç

431 P. Komd. Çvş. Zafer İpek Halil Bilecik 1973 28/07/1994
Nişantepe-Esenyamaç

432 P. Komd. Çvş. Bülent Karakaş Bilal Erzurum 1973 28/07/1994
Nişantepe-Esenyamaç

433 I- Onb. Ramazan Teke Musa Niğde 1972 29/07/1994 Bulamktepe-
şemdinli

434 J| Er Osman Karabulut Ömer Çankırı 1973 05/08/1994 Umurlu-
şemdinli

435 ! Er İsmet Çıplak Ömer Amasya 1973 05/08/1994 Umurlu-
şemdinli

436 J• Er Ahmet Gözütok Mustafa Amasya 1973 05/08/1994
Umurlu-şemdinli

437 1 Er Kemal Günaydın Kerim Trabzon 1973 05/08/1994 Umurlu-
şemdinli

438 J| Er Ayhan Kaplan Nihat Kastamonu 1972 05/08/1994 Umurlu-
şemdinli

439 p. Komd. Er Cihat Akın Neşet Balıkesir 1973 07/08/1994 Cudi Dağı

440 p. Er Orhan Cengiz Karaçam İsfendiyar Kastamonu 1973
08/08/1994 Kavaklı-Hakkari

441 p. Komd. Çvş. Haldun Ateş Ali-Güllü Kayseri 1973 09/08/1994
Cudi Dağı •

442 p. Komd. Çvş. Om Güçlü Nurettin Balıkesir 1973
12/08/1994 Nişantepe-Esenyamaç

C

C C

<

W 3

443 J. Uz. Çvş. Fihmi Bingöl

Salih

Adana

1971 13/08/1994

OrdekliJ. Krk.

S. No. Rütbe Ve Sicili

Adı Soyadı

Baba Adı Memleketi

Şehadet Yeri

Ali Rıza Baştu

Ordekli I. Ki*.

Kadir Altıntaş

Ordekli J. Krk.

Sefer Emre Mete

İsmail

Selahattin

Cihan

Kemal

Haydar

Ordekli 1. Krk.

Özcan Özdemir

Ordekli I. Krk.

P. Komd. Onb

• Arman Galata

7aztaş-şemdinli

Keramettin Koçak
Beyaztaş-Şemdinli
450
451 P. Komd. Onb
452 p. Komd. Er
453
Yıldırım Aksal
Beyaztaş-Şemdinli
Hasan Erdal Yaşar
Karadağ-Hakkari
Karadağ-Hakkari
P.Eken-Çukurca
Nişantepe-Şemdinli
Nişan tepe-Şemdinli
J. Atım (235/537166) 457 " P. Er
Serin tepe-Çukurca
Şemdinli-Karad
458 459 460 P. Komd. Er
461___P. Uz. Çvş,
462

Uzundere-Çukurca
Çağlayan J. Krk.
Ertan Yılmaztürk
Mahir Tüfekçi
Yürekli-Şemdinli
Necdet Şenses
Yürekli-Şemdinli
Kırmızıkayalar-Şemdinli
Kırmızıkayalar-Şemdinli
Aslankapam-Çukurca
Abdülkadir Tu
Aslankapam-Çukurca

S

J8

O

S

m

I

m

Ş. No. Rütbe Ve Sicili

Adı Soyadı

Baba Adı	Memleketi	Doğum	Şehadet	ŞehadetYeri
----------	-----------	-------	---------	-------------

Tarihi	Tarihi
--------	--------

488 J. Er

Sabri Acar

Hüseyin

Muğla

1974 01/11/1994 Incirlik-Bozkaya

ON

467 J. Algın. . (235/538867) Salim izleyen A. Hüsnü izmir 1969

27/09/1994 İsimsiztepe-Çukurca c \

468 I- Er Ramazan Avcı Halil K. Maraş 1973 27/09/1994 İsimsiztepe

469 J.Er Adem Tamrak Zekeriya Erzurum 1973 27/09/1994 İsimsiztepe z

470 J. Astsb. (Jvş. (1992/490} Hakan Gökçe Musa Konya 1973 03/10/1994

Atak Op.-Kuzey Irak O

471 J. Uz. Oııl). Tayfun Ozaksoy Tahir Niğde 1971 03/10/1994 AtakOp.

Z

472 J. Uz. Oııl). Durali Dönmez Ömer Faruk Antalya 1969

03/10/1994 Atak Op.

473 J.Er Raşil Çakır Aliosman Samsun 1974 05/10/1994 Gülkavak-

Yüksekova m

474 J.Er Adem Yılmaz ismet Kastamonu 1973 12/10/1994 P.Eken-Çukurca
475 J.Er Isa Tahta M.Fettah K. Maraş 1973 12/10/1994 P.Eken-Çukürca
S?
476 J.Er Güngör Çetin kaya M.Aiî Muğla 1974 12/10/1994 P.Eken-Çukurca m
477 J. Er Ahmet Yazıcı Ali Rize 1974 12/10/1994 P.Eken-Çukurca ~<
478 J. Er Fazlı Kesekler şakir Çorum 1974 12/10/1994 P.Eken-Çukurca 0
479 J.Er AliBay^ Mehmet Kars 1972 12/10/1994 P.Eken-Çukurca
480 J. Çvş. Ümit Alyanak Mustafa Burdur 1974 12/10/1994
P.Eken-Çukurca
481 J.Er Sinan Demirbaş Selahattin Bolu 1974 12/10/1994 P.Eken-Çukurca
482 P. Onb. Nadir şimşek Ahmet Eskişehir 1972 17/10/1994 Kato-
Hakkari
483 J.Er Murat Morkoç Binali Erzurum 1973 24/10/1994 P.Eken-
Çukurca
484 J.Er şenay ilan Salman Ardahan 1974 24/10/1994 P.Eken-Çukurca
485 J.Er Aydın Çelik Haydar Sivas ,iy73 27/10/1994 Ketina Boğ .-şemdinli
486 J.Er Yusuf Akbaş Ali Elazığ 1973 27/10/1994 Ketina Boğ.-şemdinli
487 J. Atğm. (235/538475) Fahrettin Özden Halit Eskişehir 1963
01/11/1994 Incirlik-Bozkaya

S. No.

Adı Soyadı

Baba Adı Memleketi

Doğum Tarihi

şehadet Tarihi

şehadet Yeri

Alan-şemdinli P.Eken-Çukurca

Coşkun Köçek

15/11/1994 24/11/1994 24/11/1994 24/11/1994

Hakantepe-Çukurca

Hakantepe-Çukurca

Nihat Turfan

24/11/1994 24/11/1994

Hakantepe-Çukurca

Selahattin Koç

Hakantepe-Çukurca

Bahatün Erdem

şemdinli-Tb.Üs.Böl.

4.Tb. Kışlası-Van

Hüseyin Çatalkas

10/03/1995 10/03/1995

Hakkari-Derin Köörü

Hakkari-Derin Köprü

P. Komd. Onb

Ahmet Gürbüz

-

Hüdaım Öner

1.-----

Tamer Gülviren

25/03/1995 07/04/1995 07/04/1995 07/04/1995

HakantepeI.I.Snr.B.

Kuzey Irak-Metina

Ali Osman Gökdere

Kuzey Irak-Metilla

1974 1974 1970

12/04/1995 12/04/1995 12/04/1995

Basyan Vadisi-Kuze

Mehmet Emin Borazan Yakup

12/04/1995 12/04/1995

Dursun Çepni

Ömer Akbulut

Mürsel

Erzurum

1965

17/04/1995

Çobanpınar

S. t" m

2

0 w

i

t-4 M

!M

S. No.	Rütbe Ve Sicili	Adı Soyadı	Baba Adı	Memleketi	Doğum Tarihi
	Şehadet Tarihi	Şehadet Yeri	oo *!*		

514	J. Komd. Er Barış Akay	Cevat Muğla	1974	22/04/1995	Güven Dağı z
-----	------------------------	-------------	------	------------	--------------

515	P. Er Abdülkadir Koç	Ömer Sivas	1974	06/05/1995	Çukurca Güneyi c
-----	----------------------	------------	------	------------	------------------

516	J- Tğm-(237/540689)	Nadir Ozan	Turgut	Elazığ	1967
-----	---------------------	------------	--------	--------	------

	11/05/1995	Aktütün-Şemdinli	LANU		
--	------------	------------------	------	--	--

517	J.Er Zafer Kızıldaş	Yasin Kars	1974	11/05/1995	Aktütün
-----	---------------------	------------	------	------------	---------

518	J. Er Necati Ozgel	Kerim Ardahan	1974	11/05/1995	Aktütün
-----	--------------------	---------------	------	------------	---------

519	J.Er Murat Karaboğa	Nazmi Mersin	1974	29/05/1995	Durak-Nizar
-----	---------------------	--------------	------	------------	-------------

Tepe Z

520	J. Onb;	Cihangir Tok	Kadir Konya	1973	29/05/1995	Durak-Nizar
-----	---------	--------------	-------------	------	------------	-------------

Tepe >

521	J.Er	Kerem Beksiz	ismail	Çorum	1973	29/05/1995	Durak-
-----	------	--------------	--------	-------	------	------------	--------

Nizar Tepe m Z

522	J.Er Emin Uıval	Durmuş	Çorum	1972	29/05/1995	Durak-Nizar Tepe W
-----	-----------------	--------	-------	------	------------	--------------------

523	J.Er Rasim Şevik Kenan Adana	1974	29/05/1995	Durak-Nizar Tepe	
-----	------------------------------	------	------------	------------------	--

524	J. Er Mehmet Mungan	Ahmet K. Maraş	1974	29/05/1995	Durak-Nizar
-----	---------------------	----------------	------	------------	-------------

Tepe m •<

525	J.Er Adem Ateş	Halil Tokat	1974	29/05/1995	Durak-Nizar Tepe
-----	----------------	-------------	------	------------	------------------

526	P. Uz. Onb. Atakan Birgül	Muzaffer	Afyon	1971	05/06/1995	Alandüz
-----	---------------------------	----------	-------	------	------------	---------

527	Top. Utğm. (1991-26)	Hasan Sahan Veysel	Kayseri	1970	
-----	----------------------	--------------------	---------	------	--

	09/06/1995	Bostanlı Ky.-Yüksekova			
--	------------	------------------------	--	--	--

528	J. Er Rahmi Yılmazer	Mehmet	Kastamonu	1975	31/06/1995
-----	----------------------	--------	-----------	------	------------

Güzelkonak-Şemdinli

529	J.Er Muhterem Şengül	Emin Balıkesir	1975	11/06/1995	Güzelkonak-
-----	----------------------	----------------	------	------------	-------------

Şemdinli

530	J. Komd. Er Murat Doğan H. Dursun	Gümüşhane	1974	13/06/1995	Karacadağ-Yükse kova
-----	-----------------------------------	-----------	------	------------	----------------------

531	Is. Çvş. Abdülkadir Yüzbaşoğlu	Mürsel	Artvin	1964	
-----	--------------------------------	--------	--------	------	--

13/06/1995 Karacadağ

532	P. Komd, Er Alyşar Sıkar	Mahmut	Hatay	1974	13/06/1995	Karacadağ
-----	--------------------------	--------	-------	------	------------	-----------

533	P. Komd. Onb	Ercan Pınar Mustafa	Sivas	1974	13/06/1995	Karacadağ
-----	--------------	---------------------	-------	------	------------	-----------

534	J. Kd. Çvş. Ekrem Kayar Hüseyin	Konya	1970	16/06/1995	Ortaklar J.
-----	---------------------------------	-------	------	------------	-------------

Krk.

535	J. Astsb. Çvş. (1992/417)	Vedat Ozayar	Edip Yozgat	1972	
-----	---------------------------	--------------	-------------	------	--

16/06/1995 Ortaklar J. Krk.

S. No. Rütbe Ve Sicili

536

540 541

542 543

544 545

546

547 548

303

554

556

558

559
 J.Er
 J.Er
 J. Er
 539 J. Er
 J.Er I. Er
 J. Er
 J. Er
 J. Er I. Er
 J. Onb.
 J.Er J. Er
 549 P. Er
 Adı Soyadı
 Baba Adı
 Memleketi
 Doğum Tarihi
 Şehadet Tarihi
 Şehadet Yeri
 Hasan Çelik
 Ali
 Afyon
 Ali Çelik
 1974 16/06/1995 Ortaklar J. Krk
 Osman
 istanbul
 Mehmet Demir
 Mustafa
 1974 16/06/1995 Ortaklar J. Kik
 Mehmet Çadırcı
 Osman
 Çankırı 1974 16/06/1995 Ortaklar J. Kik.
 izmir
 Halil Tatlı
 Teğmur
 Hakkari
 1974 16/06/1995 Ortaklar J. Krk.
 Ilimdar Atasoy
 Servet
 1974 16/06/1995 Ortaklar [. Krk.
 İrfan Unceli
 Sadık Şişman
 Recep
 Erzurum 1974 16/06/1995 Ortaklar J. Kik
 Ordu
 ilhan
 1974 16/06/1995 Ortaklar J. Krk
 Ali Akyol
 Mustafa
 İstanbul 1974 16/06/1995 Ortaklar J. Krk.
 Denizli
 Ergin Çil
 Refik
 Hatay
 1974 16/06/1995 Ortaklar J. Krk.
 1975
 Ali Suyabaimaz
 Mehmet
 Manisa
 1969
 16/06/1995 Ortaklar J. Krk. 16/06/1995 Ortaklar J. Krk.
 Arif Meydan

Yusuf
Kocaeli
Mehmet Oztürk
Faik
1972 16/06/1995 Ortaklar J. Krk
Konya
Güner Soydan
Abdurrahman Muş
1974 16/06/1995 Ortaklar J. Krk
1972
550 P. Komd. Çvş. Umut Lnlütürk
S.Nazif
20/06/1995 Çataka-Şemdinli
551 P. Komd. Çvş. Durmuş Yıldız
Karaman 1974 21/06/1995 Pirinçeken-Çukurca
552 P. Komd. Çvş. Yakup Yıldırım
Recep
Bolu
1974 21/06/1995 Pirinçeken-Çukurca
Osman
Sivas
1974
21/06/1995
P. Komd. Er Ercan Eker
Pirinçeken-Çuk
Salih
Bolu
P. Komd. Çvş. Ahmet Durgun
1974 21/06/1995 Pirinçeken-Çukun
Ali
Bilecik
1971
P. Komd. Onb. Bülent Ayten I. Er
21/06/1995 Pirinçeken-Çuk
K. Yaşar
Konya
J.Er
Kamil Keleşoğlu
1974 21/06/1995 Pirinçeken-Çukurc:
Refik
Kayseri
1970
Sadık Sağınç
Mustafa
21/06/1995 Pirinçeken-Çukur
Denizli
J.Er
Levent Kuşoğlu
Sami
J^E,
K. Maraş
1974 21/06/1995 Pirinçeken-Çukurca
Adnan Sürücü
1974 21/06/1995 Pirinçeken-Çukurc
ibrahim
Adana
560 j. Er
1968
Yılmaz Düzgören Süleyman Yozgat
21 /06/1995 Pirinçeken-Çukur
1974 21/06/1995 Pirinçeken-Çukurca

O z
C:
H
re

S. No.	Rütbe Ve Sicili	Adı Soyadı	Baba Adı	Memleketi	Doğum Tarihi
	şehadet Tarihi	şehadet Yeri	370 1		
561	P. Er Şenol Özkan	Cafer Gümüşhane	1975	28/06/1995	Erdemli Köyü 2
562	J.Er Murat Demir	ismail istanbul	1974	30/06/1995	K. Irak-Kokazer
Mevkii	H C				
563	P. Konul. Çvş.	Aydın Anbarlı	Ahmet Edirne	1971	03/07/1995
	Hisardağı >				
564	P.Er ismet Zadsalı	Hasan Ağrı	1974	04/07/1995	şerndinli-Kayalar r*
>					
565	P.Er Metin Kaya	Ilanüt Adana	1973	04/07/1995	şemdinli % f-1
566	P. Er İsa Baki	Mehmet Van	1974	04/07/1995	şemdinli
567	P. Er Mahmul Toprak	Ali şanlıurfa	1974	04/07/1995	şemdinli Z
568	P. Er İhsan Önder	Sabır Ağrı	1974	04/07/1995	şemdinli >
569	P. Komd. Çvş.	Sülevman Kus	Mustafa Hatay	1974	04/07/1995
	Kuzey Irak Z				
570	J. A. Kel. Çvş. (1991/298)	Raif Özgür Nazım Eskişehir	1972		
	04/07/1995 Kuzey Irak	cw S»			
571	P. Komd. Onb.	Adem Kurt Hasan Hatay	1973	05/0.7/1995	Kuzey Irak w
572	P. Komd. Onb.	Abdülkadii Erkan Mehmet	Hatay 1974	05/07/1995	
	Kuzey Irak *<				
573	P. Komd. Onb.	şükrü Yıldız	Ünal Konya	1974	05/07/1995 Kuzey
Irak	o				
574	P. Atğm. (239/546134)	Ahmet Erkan Doğan Mehmet	Karaman	1969	
	05/07/1995 Uzun dere				
575	J. Uz. Çvş. Osman Uyarbolulu	Hüseyin Eskişehir	1971	'	
	05/07/1995 Kuzey Irak				
576	P. Komd. Onb	. Fatih Kostik	Fuat Bayburt	3971	05/07/1995
	Kuzey Irak				
577	P. Komd. Onb	. Erdem Kapan	Ahmet Aksaray	1974	06/07/1995
	Kuzey Irak				
578	P. Komd. Er Mehmet Akvüz	Türkkava Trabzon	1975	06/07/1995	
	Kuzey Irak				
579	J. Utğnı. (1991-93)	İsmail Öz Hüseyin	Kastamonu	1969	
	06/07/1995 Kuzey Irak				
580	P. Komd. Onb	. Zemci l)oe;an	Mehmet Yozgat	1974	
	06/07/1995 Kuzey Irak				
581	P. Komd. Onb	. Cumali Yılmaz	Abdullah Adana	1974	07/07/1995
	Kuzey Irak				
582	P. Komd. Er Kenan Sentürk	Cemil Sakarya	1975	07/07/1995	Kuzey
Irak					
S. No.	Rütbe Ve Sicili	Adı Soyadı	Baba Adı	Memleketi	Doğum Tarihi
	şehadet Tarihi	şehadet Yeri			
583	P. Komd. Er Ayhan Arıkan	Bayram Niğde	1974	08/07/1995	Kuzey
Irak					
584	P. Komd. Çvş.	Muhammet Maden	Murat Zonguldak	1972	09/07/1995
	Kuzey Irak				
585	P. Komd. Onb.	Hakan Topçu Salih	Sivas	1974	10/07/1995 Kuzey Irak
586	P. Komd. Çvş.	Yakup Akbaba	Halil Erzincan	1974	10/07/1995
	Kuzey Irak				
587	J. Uz. Çvş. I	lüseyn Karataş Hasan Kırklareli	1964	10/07/1995	Kuzey
Irak					
588	}. Komd. Er Abdülkadii Serter	Hasan Konva	1974	10/07/1995	Kuzey Irak
589	J. Komd. Er Sadı Çetin	Hasan izini r	1974	10/07/1995	Kuzey Irak
590	J. Komd. Çvş.	Sadık Türkvılmaz	ismail Ankara	1974	
	10/07/1995 Kuzey Irak				
591	J. Komd. Er Ali Oktay Tekin	Hüseyin Kütahya	1974	10/07/1995	
	Kuzey Irak				

592	J. Komd. Çvş	Ercan Coşkun	Eteni Ruhi	Balıkesir	1974		
	10/07/1995	Kuzev Irak					
593	J. Komd. Er Ömer Mizeu	H. Basri	Balıkesir	1975	10/07/1995	Kuzey	
	Irak						
594	J. Komd. Er Hasan Burunsuz	Mustafa	Elazığ	1974	10/07/1995		
	Kuzey Irak						
595	P. Er Nuri Çardar	Mustafa	Antalya	- . 1974	10/07/1995	Kuzey	
	Irak						
596	P. Onb.	Ali Gök	Milcan	K. Maraş	1974	10/07/1995	Kuzey
	c w						
597	P. Kd. Çvş. (1990/43)	Hakkı Çelik Bayram	Çankırı	1974			
	10/07/1995	Kuzey Irak					
598	J.& Selçuk Taş	Abdi Kayseri	1974	12/07/1995	Yeşil taş-Yüksekova		
	0 0						
599	J. Er Ferhat Dal	Tahsin	Adana	1974	12/07/1995	Yeşiltaş	z w
600	.1 Er Yaşar Karabacak	Fikri Trabzon	1974	12/07/1995	Yeşiltaş		
601	I- Er Hasan Uzun	Osman Sivas	1974	12/07/1995	Yeşiltaş	c	
602	J. Komd. Er Ergütü Bilgiç	Ahmet Antalya	1974	13/07/1995	Işıklı		
	Kekliktepe						
603	Top. Vs	Ramazan Kaşık	ibrahim	Uşak	1974	15/07/1995	
	Pirinçeken-Devartepe	m					
604	P. Çvş.	ilhan Karademh	Mehmet	istanbul	1974	16/07/1995	
	Dağlıca	f TX					
605	P. Uz. Çvş.	Sadi Kuzpmar	Mahmut	Sivas	1970	26/07/1995	Kazan
	Vadisi	73					
606	Is. Uz. Onb.	Mustafa Durmaz	Rıfai	Manisa	1970	26/07/1995	
	Kazan Vadisi	U>					
S. No.	Rütbe Ve Sicili	Adı Soyadı	Baba Adı	Memleketi	Doğum Tarihi		
	şehadet Tarihi	şehadet Yeri					
607	i Er Ersoy Gürsu Cemil	Sinop	1975	28/07/1995	Esendere-Yüksekova		
608	I. Er Nevzat Yurtalan	Nurettin	Tokat	1975	28/07/1995	Esendere-	
	Yüksekova						
609	.1- Er	Hasan Kubat Mustafa	Adana	1975	02/08/1995	Çukurca-	
	Davultepe						
610	J. Er Kerim Patoğlu	Dursun	Ordu	1975	02/08/1995	Çukurca-	
	Davultepe						
611	J. Er Ali Yüzyıl	I laydar	Ankara	1972	02/08/1995	Çukurca-	
	Davultepe						
612	I-Er Osman Parlakkava	Hüseyin	Konya	1974	02/08/1995	Çu kurca-	
	Davulte pe						
613	I- Er Bektaş Susur	Ali	Tokat	1975	02/08/1995	Çukurca-Davultepe	
614	P. Komd. Er Atanur Bulut	Yunus Sakarya	1974	03/08/1995	şemdinli		
615	i Er Serkan Tuban	Sedat Tekirdağ	1975	06/08/1995	Hanına Krk.		
616	J. üz. Çvş. Süleyman şen	Osman Gaziantep	1973	06/08/1995	Haruna		
	Krk.						
617	I Er	Mehmet Duman	Nizam Hatay	1975	06/08/1995	Hanına Krk.	
618	P. Er Hatip Han	Mehmet	Diyarbakır	1974	06/08/1995	Kayalar-	
	şemdlnli						
619	J. Er Emrah Uzunay	Sevfı		Zonguldak	1974	09/08/1995	Sivri
	tepe						
620	I Çvş.	Hacı Bektaş Kıyas Aksaray	1973	10/08/1995	Çayırh-Işıklı		
	Yolu						
621	P. Er Bülent Günal	Nurettin	Tokat	1970	10/08/1995	Tekeli	
622	P. Onb.	F.yüp Burcu Recep Çorum	1974	10/08/1995	Tekeli		
	a						
	z						
	G t-1 >						
	ö						
	ta						
	3						
623	P. Komd. Çvş.	Hamil Kandur					

Haydar
Sivas
1974 11/08/1995 Çukurca-Uzundere

Urumiye

HAKKARI

/" i noiMAP J HKİYAKA DAĞLARI

/ I ORAMAR' Dafflıca

RAN

- - - Yurt içi PKK Kampları

----- Yurt dışı PKK Kampları

Hnkkan Harekat Bölgesi

J

f

X

7>

0:

374 Unutulanlar Dışında Ykni Bir Şey Yok

İkiyaka Dağları (Çarçel) operasyonu/an

Harekat Fotoğrafları 375

Kato (Karanlık Dağ) operasyonları

Kato (Karanlık Dağ) operasyonları

376 Unutulanlar Dışında Yrısı Bir Şey Yok

Alandüz (Oranar) Buzul - Rejgar - Tove Dağları operasyonları

Alandüz (Oramar) Buzul - Rejgar - Tove Dağları operasyonları

Harekat Fotoğrafları 377

Alandüz (Oramar) Buzul - Rejgar- Tove Dağları operasyonları

1

378 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

Harekat Fotoğrafları 379

***** -&>*"

Kuzey hah şivi (Zap) operasyonları

Mezi Karyaderi (Avaşlı) operasyonları

Kuzey Irak Hakurk (Ejder) harekatı

Mezi Knryadını [Avaşlı] (>l>, -1a\oıılrln

380 Unutulanlar Dışında Yeni Bir Şey Yok

Kuzey Irak Hakurk (Ejder) harekatı

Kızırk Irak Hakurk (Ejdn) harekatında degainlen mayınlı

lynılaıdav in) kısmı

Kuzey Irak Hakurk (Ejder) harekatı

I

Kuzey Irak Hakurk (Ejder) harekatı ele geçirilen silah ve cephaneler

382 Unutulanlar Dışında Yun t Bir Şey Yok

Adlan ile Güneşi Yükseltenler Anıtı

Harekat Fotoğrafları 383

••> ¥!% "

Adlan ile Güneşi Yükseltenler Amlı

384 Unutulanlar Dışında Yeni bir şey yok

.|«3

j

'i |ı i

Alandüz (Oranım) Buzul- Rejgar - Tove Dağları operasyonları

PKK olayının askeri cephesi üzerine ilk defa böylesine çarpıcı ve ayrıntılı bir kitap yayınlanıyor... Türk ordusunun bu muazzam gerilla savaşını nasıl kazandığını şimdi daha iyi anlıyorum. Bu kitabı da hepinize tavsiye ediyorum.

Ertuğrul Özkök, Hürriyet, 26 Kasım 2003

Bir komutanın bu konuları anlatan anı - belgesel kitabı Türkiye'de ilk kez yayınlandı...Bir solukta okuyacak, şaşırarak, üzülecek ve gurur duyacaksınız.

Bütün duyguları aynı anda yaşayacaksınız.

Emin Cölaşan, Hürriyet, 25 Kasım 2003

General Osman Paımıkoğlu, 1997» - 1995 yılları arasında Hakkari Dağ ve Komando Tugayı ve Güvenlik Komutanlığı yapmıştır. Bu dönem. Güneydoğu'da PKK'ya karşı

yapılan mücadelenin tarz ve yöntemlerinin değiştiği ve PKK'nın omurgasının kırıldığı yıllardır.

Aynı dönemde, Hakkari'de PKK teşkillerine manevra gücü olarak 1000-2000 askerden oluşan 779 hareket, manevra gücü 3000-5000 askerden meydana gelen 78 hareket yapılmıştır. 23 kez. 1000-5000 askerden oluşan kuvvetlerle Kuzey Irak'taki PKK kamplarının birkaçına aynı zamanda taarruz edilmiştir.

Görev yaptığı süre içinde muharebeleri bizzat yönelen ve fiilen çalışmalara giren Osman Pasa, 778 günde yapılanları, muharebelerin detaylarını ve Ku/e\ "PKKile yapılan mücadele Hakkari'de ve Kuzey Irak'ta 3000 m. stndeki dağlarda ve dağ geçitlerinde ya kar üstünde ya da güneşin altında yürütülmüştür.

Bu vahşi doğada Nisan ayı ile birlikte rengarenk kır çiçekleri açar. Fakat içinde bulunduğumuz ruh hali bunlann hiçbirinin farkına varılmasına imkan tanımaz.

Metrelerce derin kar z>e kır çiçekleri, vatanları için gözünü bile kırpmadan şehit olan kahramanlar, Oscar Wilde'ın, küçük yaşta len kardeşi için yazdığı şiiri akla

getirtir:

Sessiz \iiriii, O yalanda. Karla mı altında; I 'su Ira konuş, O fi uyabilir, Aran Papatyalarla..."

)sman Pamıkoğlu 27 Aralık 2002

Osman Pamukoğlu _ Unutulanlar Dışında Yeni Bir şey Yok